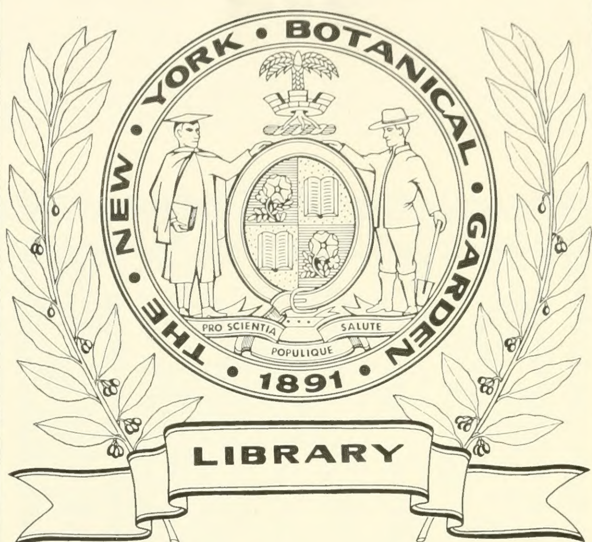
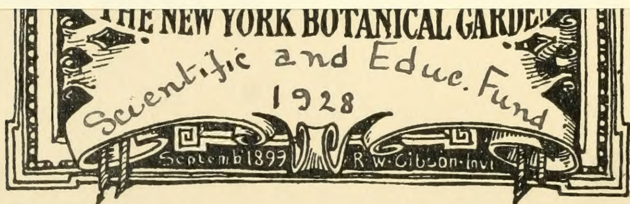

THE NEW YORK BOTANICAL GARDEN
PRO SCIENTIA
POPULIQUE
SALUTE
1891
LIBRARY

THE NEW YORK BOTANICAL GARDEN
Scientific and Educ. Fund
1928
Septemb 1899
R.W. Gibson Inv

MEDDELANDEN FRÅN SVENSKA SKOGSVÅRDSFÖRENINGEN

Flottningskommitténs förslag till ny flottningslagstiftning.

Diskussion vid Svenska Skogsvårdsföreningens sammanträde den 17 december 1917.

Disponenten Wilh. Ekman: Under en tid, då osäkerheten om trävaruhanteringens resultat ännu var rådande och man sålunda ej med full visshet kunde säga, om vinsten vid trävaruförsäljningarna verkligen kunde räcka till för de stora omkostnader, som voro förknippade med en ordnad virkesfångst, var det helt naturligt, att man gjorde flottningsbyggnaderna så provisoriska som möjligt, varav givetvis följer, att själva flottningen blir dyrbar och underhållet av flottlederna i längden betydligt mera betungande, än om man från början byggt mera stabilt. Samma resonemang återfinnes ännu idag med den skillnaden, att en del stabilare verk, som ofta återkomma till samma flottled, vilja göra byggnaderna grundliga och betryggande, under det att den tillfälliga flottningsidkaren helst ser, att minsta möjliga kostnaden träffar flottleden det år, han flottar. I detta fall är det uppenbart, att skogsägarens bästa främjas av den flottningsidkare, som vill bygga stabilt och sålunda för framtiden. Endast en tillfällig virkesförsäljare kan resonera på motsatt sätt. Huru detta går igen i olika flottleder, skall jag belysa i det följande.

I huvudälvarna har man nog från början byggt ganska bra. I regel har man strax insett, att flottningen här skulle komma att bedrivas under en lång följd av år, varföre nedlagt kapital med all säkerhet skulle kunna amorteras. I de fall, där byggnader, ångbåtar eller andra föremål av dyrbarare slag fordrades och man ville ha en mera ordnad form av kreditgivningen, bildade man s. k. strömbyggnadsbolag, som sålunda i sig omfattade anläggaren och kreditgivaren. Smärre anmärkningar ha naturligtvis kunnat framställas mot strömbyggnadsbolagen, men mot själva idén har jag icke hört några grundade skäl. De flottande sluppo härigenom att ligga ute med penningar för flottningsbyggnader o. dyl. och behövde blott släppa till rörelsekapital för själva flottningen, underhållet av byggnaderna och amorteringen. Strömbyggnadsbolagens risker som anläggare och kreditgivare i dessa huvudleder voro också mycket små.

På annat sätt ställde det sig i de mindre flottlederna. Där har nog också byggts ordentligt av strömbyggnadsbolagen, men just därigenom har risken varit betydande. Detta ligger ju i sakens natur.

I de smärre flottleder åter, där strömbyggnadsbolag saknas, och där byggnadskredit endast erhålles genom belopp, som upplånas av styrelserna mot deras borgen, eller beloppen av intressenterna sammanskjutas, där ligger det i sakens natur, att byggnaderna bli av mera tillfällig art och byggnadsbeloppen i längden

mycket höga. Obehaget för flottningsstyrelsen att lämna sina namn i borgen, ofta för sina konkurrenters bästa, är icke obetydligt. Man tvingas osökt till den tanken, att den mindre goda möjligheten att skaffa säkerhet för lån och kredit för de mindre flottlederna genom samarbete mellan dessa och med huvudälvarna bättre skall skapa större möjlighet för kredit.

Men även i ett annat fall finnes skäl till erinran. Om en flottled bygges för ett högre belopp, än som beräknas, brukar man höja amorteringskostnaden med motsvarande belopp. Det synes mig vara rättare, om så kunde ordnas, att amorteringen bibehölls i sitt beräknade läge, under det att amorteringstiden förlängdes. I annat fall kan det hända, att en skogsägare, som arbetat för en flottled efter de beräknade principerna, icke kan använda sig av densamma, utan kör virket förbi till nästa distrikt, eller blir detta en dimensionsfråga för virket. I båda fallen blir virkestillsläppningen mindre. Förlänges åter amorteringstiden, undgås detta.

Vad jag sålunda anfört, pekar mot flottningens konsolidering inom varje vattendrag. Det ligger visserligen i den gemensamma flottningens natur, att alla räkenskaper skola avslutas för året, och att sålunda medlemmarna i föreningen kunna växla för varje år, men det lider intet tvivel om, att inom denna ram åtskilligt kan göras för att giva föreningarna en bättre ryggrad. Jag vill härmed nämna:

De av kommitterade föreslagna medlen:

1. Den av K. Befh. utsedda ledamoten, som ju kan beräknas stanna ett flertal år i tjänsten.

2. Fondbildningen för betryggande av kostnaderna för underhåll av byggnader m. m.

3. Övre flottleds rätt att ingå i nedre.

Men dessutom kan tänkas följande:

1. Sammanfattande av alla flottleder inom ett vattenområde till en flottningsförening, som ekonomiskt stödes av ett strömbyggnadsbolag.

2. Förlängning av underhållsdistrikten, så att dessa komma att omfatta hela flodsystem med billigare och dyrare underhållskostnader.

Mot insättande av en verkligt kunnig ledamot i flottningsstyrelsen kan man ju ej ha någon särskild anmärkning. Det vore dock en avgjord fördel, om såväl dennes som den av K. Befh. utsedde revisorns avlöning vore på förhand bestämd, t. ex. till viss klass i reglementet. En ytterst obehaglig ställning skapas i annat fall, såväl om dessa personer anse sig lägre avlönade i ett län än i ett annat, som om flottningsföreningarna skulle ge dem allt för stora penningegåvor.

Genom § 32 öppnas möjlighet för fondbildning såväl för täckandet av tillfälligt stora underhållskostnader som även för lämnandet av olycksfallsunderstöd, pensioner o. dyl. Det sistnämnda slaget av fondbildning torde ha varit vanligt i flottningsföreningarna men är ju icke nödvändigt, då man ju numera kan ingå i särskilda kassor, försäkringsbolag etc., där endast årligen utgående premier skola betalas. För den försäkrade torde det även vara angenämare att erhålla sin pension från en fast kassa än från de flottande, där, särskilt i de mindre flottlederna, majoriteten växlar.

Vad fondbildningen för ordnandet av underhållskostnaderna beträffar, kan man undvika denna genom att utdebitera en större skada på ett flertal år. Härigenom vinnes ju även en jämnare fördelning av tillfälliga större kostnader, men dessutom att kostnaderna endast uttagas, då verklig orsak därför föreligger. Det kan naturligtvis icke undgås, att stora brytningar måste uppstå mellan majoritet och minoritet, då fonder skola utdebiteras på distrikt, där man icke kan se något speciellt skäl för extra uttaxering.

Då fonderna måste hänföras till visst flottningsdistrikt, måste även dessa distriktsfonder representera avsevärda kapital, för att man ej skall stå inför den obehagligheten, att fonden ej räcker till, och man måste tillgripa den gamla uttaxeringsmetoden med återbetalning under flera år. Man kan ej underlåta att tänka på, att denna betydande kapitalbildning skulle kunna användas bättre t. ex. i ett strömbyggnadsbolag, som omfattar hela flottleden.

Genom §§ 64 och 65 har möjlighet lämnats för flottled i bivattendrag att kunna ingå i huvudälvs, men icke tvärt om. Detta är ju alltid en början till det bättre, men man kan ju förstå, att om bivattendragen skola tvingas till att bygga på ett mera stabilt sätt och ordna sina flottningar efter en med hela flottleden gemensam plan, de ej skola vara vidare angelägna om en dylik anordning.

Klart och tydligt framstå fördelarna av en hopslagning av alla flottlederna inom en ådal till en gemensam flottningsförening.

De mest påtagliga äro:

att enhetliga order om virkessläppningen kan lämnas, varigenom olyckor av största vidd kunna undgås,

att vattentillgångarna till förmån för huvudälven bättre kan regleras,

att den ofta sparsamma tillgången på folk bättre kan utnyttjas,

att arbetsackorden kunna sättas enhetligt i hela älvdalen,

att administrationen förenklas, varigenom mera kvalificerade tjänstemän kunna användas, samt

att de många styrelserna, som ofta ha olikartade beslut i likartade fall, kunna undvikas. Härigenom sparas även tid.

Jag vill sålunda framhålla betydelsen av att i lagtexten föreskrifter lämnas, som gå ut på, att alla flottningsföreningar inom en ävldal skola sammanslås till en. Denna bör ekonomiskt stödjas av ett strömbyggnadsbolag, som uppträder såsom anläggare av nya flottleder eller som anskaffare av dyrbarare materiel såsom ångbåtar, mudderverk o. dyl., men även som kreditgivare till flottningsföreningar.

Om vidare underhållsdistrikten göras så stora, att de omfatta hela flodsystem, som i sig omfatta både billigare och dyrbarare områden, så bli underhållsutgifterna betydligt mera utjämnade, än vad nu är fallet, varigenom utom de förut påpekade fördelarna, som ligga i mera jämt fördelade kostnader, även vinnes, att tillsläppningen av smärre dimensioner i de övre flottlederna underlättas. Härigenom åstadkommes även betydande fördel för skogshushållningen i de övre flottledsområdena, då i många fall gallringsvirket ordentligt kan tillgodogöras. I detta samband vill jag direkt framhålla, att det för skogs hushållningen är väsentligt, att gallrings- och rensningsvirket gynnas, men icke att någon särskild del därav t. ex. kolveden framför andra sortiment gynnas.

I det föreliggande förslagets lagtext finner man intet större hinder mot de tre nyssnämnda anordningarna, flottledernas hopslagning, strömbyggnadsbolags inrättande och underhållsdistriktens förlängning, men ej heller några moment, som befordra denna strävan. Det är dessa man gärna skulle vilja återfinna, åtminstone i motiven.

Utom vad jag sålunda anfört, har jag en del anteckningar om de olika paragraferna.

§ 24 talar om, vilken fast egendom flottningsföreningarna ha rätt att förvärva. Härvid nämnas icke vältplatserna, vilka äro nödvändiga, då gallringsvirket ej kan uttorkas, så att det flyter genom läggning på isen. Ägare av skogar, ängar o. dyl. kunna sålunda hindra en innanför liggande skogsägare att upplägga virket för torkning eller sätta så höga pris för strandarrendet, att utdrivningen omöjliggöres. Vid järnvägarna har denna sak ordnats så, att stationer byggts, där varorna få kostnadsfritt lagras, vid flottlederna föreligga samma behov av mark vid de större vältplatserna, som årligen användas. Ordnandet av denna sak är särskilt nödvändig nu, då § 73 föreskriver, att en strandägare efter syn kan upptaga såväl sjunkvirke som virke i sjunkande tillstånd. Om en för flottningsidkaren så hård paragraf stadgas, är det ett rimligt krav, då han begär plats för att torka sitt virke, så att det flyter bättre.

Vid interimsflottning ha väl de svåraste missförhållanden ägt rum. Därför förstår man, att betydande inskränkningar skola drabba denna form av flottning. I många fall är dock interimsflottningen nödvändig, t. ex. då byggnader så sent på våren avslutats, att avsyning ej medhunnits, eller, om avsyningsförrättaren av andra skäl ej har tid att verkställa avsyningen. I dessa fall måste interimsflottning tillgripas, och bör då ärendet kunna handläggas hastigt, så att tillståndet kommer, innan vattnet har gått. Enligt föreskrift skall K. B. höra bl. a. strandägarna härom. Då detta är en omständig procedur, hemställes, att här kunde insättas »där så ske kan».

§ 29 avhandlar den mycket viktiga frågan om fördelningen av kostnaderna. I motiven säges, att en dammbyggnad kan amorteras av nedanförliggande distrikt, som ha nytta av densamma. Jag skulle ha önskat, att detta även ingått i lagtexten.

En nyhet är, att flottleds- och underhållskostnaderna skola bestämmas med hänsyn till skogsvården. Detta är onekligen ett gott uppslag, men någon lösning av frågan innebär det ej. Sannolikt får man ytterligare ett svårlöst diskussionsämne utom det sedan decennier vanliga om flottningssvårigheten såsom fördelningsgrund av flottningskostnaderna.

Beträffande skiljeställena har ett betydelsefullt tillägg gjorts, i det att där uttryckligen säges, att de, som urskilja virke på en plats, skola erlägga de därmed förenade kostnaderna. Men det göres även en inskränkning, som är mera svårförståelig. Det säges nämligen, att, om utsorteringen förorsakar uppenbar minskning i sorteringskostnaderna för passerande virke, så skall detta deltaga i sorteringskostnaderna. Sådan uppenbar minskning föreligger ju alltid, men däremot borde väl vägas alla de olägenheter, som de nedanför liggande verken få vidkännas, såsom tids- och ränteförlust, virkesförsämring genom att flottningen blir utdragen till hösten eller rent av blir tvåårig, så att det virke, som annars skulle ha sågats på försommaren, nu blir sågat på senhösten eller nästa år och sålunda utsättes för blåytebildning. Jag tror mig med ganska

stor säkerhet kunna säga, att de nedanför liggande verken alltid ha stora olägenheter av ovanliggande sorteringsverk utom i det fall, att vid en flottleds slut endast två flottande återstå, som skilja på olika ställen. Den nederst liggande skär då pipor i vassen. En omredigering av denna punkt är synnerligen önskvärd, om man ej särskilt vill missgynna långfärdsvirket, vilket man enligt motiven hellre vill gynna.

I § 58 torde förekomma ett tryckfel. Där säges att $^1/_{10}$ av de flottande kunna begära extra stämma. Detta kan ej vara möjligt.

I § 62 förbehålles möjlighet till ersättningstalan hos K. B. Här är ingen tidsbegränsning införd, vilket enligt motiven ej skulle vara vanligt i modernare lagstiftning beträffande ekonomiska sammanslutningar. Jag vill då framhålla, att deltagarna i en flottningsförening växla betydligt mera än medlemmarna i andra sammanslutningar, och att sålunda ett missgrepp, som begåtts av en flottande, som behärskat flottleden ett år och sålunda då valt styrelse, måste betalas av en annan, som några år senare är i samma ställning. Klagomålen böra anföras under flottningsåret.

Slutligen talas om vissa straffbestämmelser, om man i de kalkulativa anmärkningarna upptager och sålunda röstar för för högt röstetal. Jag får verkligen säga, att omröstningar av denna art ej äro så allmänna, som flottledskommitterade synas förutsätta, men att däremot § 66 i sitt nuvarande skick kommer att medföra, att de kalkulativa uppgifterna endast komma att omfatta den virkeskvantitet, som för tillfället är utdriven eller inköpt, varigenom dessa uppgifter bli värdelösa för sitt huvudändamål, ackordssättningen.

Slutligen vill jag framföra mitt tack till herrar flottningskommitterade för att de uppklarerat så många oklara och tvistiga punkter i den gamla flottningsstadgan. Att jag ej kunnat bli i tillfälle dröja vid dessa lyckliga grepp, tillskriver jag den korta tiden och det vidlyftiga ämnet.

Flottningschefen Axel Löf. I det av vattenrätts- och dikningslagskommittéernas den 17 december 1910 avgivna förslag till vattenlag m. m. hava frågor, som beröra den allmänna flottleden, icke blivit behandlade i annan mån, än då med hänsyn till andra intressen deras förbigående icke kunnat ske. Nämnda kommittéers sammansättning var icke sådan, att flottningsintresset kunde bliva föremål för sakkunnig behandling, och deras uppdrag innefattade ej heller omarbetning av nu gällande flottningslagstiftning. I lagförslaget reserverades ett särskilt kapitel, kap 4, för inrymmande av nu gällande eller blivande stadganden angående allmän flottled.

De särskilda sakkunniga, som den 22 november 1911 förordnades att utarbeta förslag till ny flottningslagstiftning, hade för fullgörandet av sitt uppdrag sålunda att *dels* utarbeta det i vattenlagförslaget felande 4 kapitlet och *dels* i lagförslagets övriga delar, i den mån dessa kunde beröra flottningsintresset, inarbeta nödiga bestämmelser för reglerande av förhållandet mellan allmänna flottleden och de övriga intressena.

De sakkunniga hava därvid uppdelat flottningslagstiftningen på sådant sätt, att de delar därav, som angå inrättande, utvidgande och förbättrande av allmän flottled och vad därmed sammanhänger, intagits i vattenlagen, varemot bestämmelserna om allmän flottleds nyttjande och om de flottandes inbördes förhållande sammanställts i ett särskilt förslag till lag om flottning i allmän flottled.

Vår granskning gäller nu vattenlagsförslaget i de delar, detsamma berör flottningsintresset.

Jag framhöll nyss, att de flottningssakkunniga varit hänvisade till att i ett redan befintligt lagförslag inarbeta flottningslagstiftningen. Att detta förhållande måste hava medfört betydande svårigheter för de sakkunniga, och att arbetet icke kunnat giva ett i alla avseenden lika gott resultat, som om vattenlagsförslaget i sin helhet blivit enhetligt behandlat, torde vara självfallet. De sakkunniga synas emellertid hava lyckats övervinna svårigheterna.

Det är emellertid ej nog att granska det sålunda omarbetade vattenlagsförslaget. Under samma tid som de flottningssakkunniga utförde sitt arbete, pågick genom en annan grupp sakkunniga och utan egentligt samarbete en överarbetning av det vattenlagsförslag, på vilket de flottningssakkunniga byggde. I detta överarbetade förslag, som avgavs den 14 mars 1917, måste nu en inarbetning av bestämmelserna rörande allmän flottled ske, och det är fara värt, att det härvid kommer att visa sig nödvändigt, att i något fall omarbeta även föreliggande flottningslagsförslag, därest det överarbetade vattenlagsförslaget skulle komma att antagas.

Jämför man de nu gällande bestämmelserna för allmän flottleds inrättande och förbättrande med de i föreliggande lagförslag, finner man, att en del betydelsefulla förändringar föreslagits, av vilka jag särskilt vill framhålla följande:

1:o) Om införande av kungsådra i alla vattendrag, som under vissa förutsättningar hava en viss angiven vattenföring.

2:o) Om inskränkning av allmänna flottningens rätt till vattnet i vattendrag, där kungsådra nu finnes, och om upphävande av s. k. mindre kungsådra.

3:o) Att syneförrättning för inrättande av allmän flottled icke, såsom nu är fallet, blott avser att verkställa nödig utredning och planläggning för ledens inrättande och begagnande utan med bindande verkan skall företaga uppskattningar och värderingar, godkänna parter emellan ingångna föreningar och uppgörelser m. m. Synenämnden kommer sålunda att i vissa fall utgöra en särskild instans, vars beslut ej vidare bliva upptagna till prövning med mindre besvär däröver bliva anförda.

4:o) Att förändringar i redan befintliga flottleder i regel icke skola bliva föremål för syneförrättningar utan komma att behandlas av särskilda vattendomstolar, vilka skola handlägga alla mål, som angå inrättande, utvidgande och förbättrande av, ävensom övrigt byggande i allmän flottled, varemot frågor av administrativ natur, ävensom en del ekonomiska frågor, komma att fortfarande handläggas av Konungens befallningshavande.

5:o) Om uppläggande av s. k. vattenbok, i vars ena avdelning skall införas »faktiska och rättsliga förhållanden» rörande dammbyggnader för allmän flottled och i en annan avdelning uppgifter om beslut i vissa flottledsmål.

I föreliggande lagförslag har beteckningen »kungsådra» utgått och ersatts med »större vattendrag», varemot i det överarbetade förslaget beteckningen »kungsådra» åter blivit införd, ehuru detta begrepp i det sistnämda förslaget icke motsvarar det nuvarande kungsådrebegreppet och ej heller vattenlagskommitténs »större vattendrag». Enligt 1910 års vattenlagsförslag avses nämligen med »större vattendrag» sådana områden i rinnande vatten, där under

normala förhållanden är att påräkna en vattenföring av 10 kubikmeter eller mer i sekunden under minst 355 dagar av året. Vattendrag, där kungsådra av ålder varit, skall betraktas som »större vattendrag», även om vattenmängden är mindre än ovan sagts. I det överarbetade vattenförslaget däremot föreslås, att kungsådra skall anses förefinnas endast i sådana områden i rinnande vatten, där vid lågvatten framrinner en vattenmängd av fem kubikmeter eller mer i sekunden. Kungsådra skulle sålunda framdeles icke förekomma i nuvarande kungsådrevattendrag med mindre vattenföring.

Med lågvatten avses medeltalet för ett så stort antal år som möjligt av de vattenmängder, vilka var för sig utgöra den minsta vattenmängden under året.

Efter denna allmänna översikt går jag nu att granska de olika delar av lagförslaget, mot vilka enligt mitt förmenande erinringar böra göras. Först komma vi då till

Kap. 1.

§ 5. Enligt nu gällande bestämmelser är strömfallsägare skyldig att i kungsådrevattendrag för vissa allmänna intressen, däribland flottning, avgiftsfritt avstå den vattenmängd, som framgår i den tredjedel av vattendragets bredd vid vanligast förekommande lågvattenstånd, där vattendraget är djupast. Genom nu föreliggande förslag skulle denna rättighet för den allmänna flottningen inskränkas till en tredjedel av *framrinnande vattenmängden,* vilket innebär en högst avsevärd inskränkning, och kan komma att medföra allvarligt men för flottningen.

Det kan icke innebära någon orättvisa mot ägare av strömfall, om nuvarande bestämmelser bibehållas, då denne vid sina beräkningar alltid haft att utgå ifrån, att han icke äger tillgodogöra sig större mängd av vattnet, än vad som framgår utöver kungsådrevattenmängden. För allmänna flottningen blir det däremot en uppenbar orättvisa att inskränka den vattenmängd, som av ålder varit för flottningen tillgänglig, och på grund av vars befintlighet flottleder tillkommit och flottningsväsendet nått sin utveckling. Bibehållandet av nu gällande bestämmelser rörande vattenfördelningen skulle icke komma att medföra slöseri med vatten för flottningens behov till men för andra intressen, därför är sörjt genom bestämmelser i andra delar av lagförslagen, och häremot kan en strömfallsägare skydda sig.

Vattenlagskommittén söker i motiven till vattenlagen (sid. 201) bortförklara den av flottningsintressets målsmän uttalade farhågan, att en tredjedel av vattenmängden skulle bliva otillräcklig, och de flottningssakkunniga framhålla i sina motiv, att de betvivla, att nämnda vattenmängd annat än möjligen i sällsynta undantagsfall icke skulle räcka till för flottningen, och de framhålla, att man ju söker ordna flottningen så att den bedrives vid högre vattenföring eller åtminstone ej vid lågvatten. Häremot vill jag framhålla, att just i de undantagsfall, som de sakkunniga medgiva kunna förekomma, allmänna flottningen sannolikt redan nu är betydligt betungad av kostnader, och att en ökning av dessa kunna medföra allvarliga följder. Jag avser härmed i första hand kungsådrevattendrag med liten vattenföring och många utbyggda strömfall. Är dessutom en möjligast fullständig vattenreglering genomförd så att högvattnet är obetydligt och av kort varaktighet, eller ock om, som i vissa fall förekommer, flottning är förbjuden vid högvatten, så inses lätt, att varje ytter-

ligare inskränkning kan bliva ödesdiger. Huruvida de i överarbetade vattenlagsförslaget intagna bestämmelserna om införande av kungsådra i flera vattendrag kan komma att för flottningsintresset i sin helhet uppväga de olägenheter, som upphävandet av kungsådra medför, i mindre vattendrag,där sådan nu bevisligen finnes, är tvivel underkastat, men säkert är, att flottningen i dessa sistnämnda vattendrag kan komma att helt omöjliggöras.

Min övertygelse är, att av de sakunniga föreslagna bestämmelserna om vattenfördelningen mellan de olika intressena icke komma att medföra nytta ens för vattenkraftsintresset, då de icke komma att befordra en god hushållning med vattnet. Det är tydligt, att om den flottningen tillkommande avgiftsfria vattenmängden blir otillräcklig, flottningen icke kommer att bedrivas med tillbörlig skyndsamhet utan kommer att draga avsevärt längre tid, än vad som vid lämplig vattentillgång vore fallet, och att vattenverket sålunda under en måhända många gånger så lång tid som eljest får avstå från en så betydande del av den vattenmängd, som det annars skulle kunnat utnyttja. Bästa möjliga utnyttjande av vattnet skulle ernås, därest sådana föreskrifter lämnades, att flottningen genom strömfall eller regleringsdamm skulle, där så ske kan, bedrivas periodiskt, exempelvis vissa timmar av dygnet eller vissa dagar i veckan, och vattenverksägaren förpliktas att dels avgiftsfritt tillsläppa viss erforderlig ökad vattenmängd för flottningens skyndsamma bedrivande emot att under övrig tid få tillgodogöra sig hela vattenmängden under de tider, flottning i enlighet härmed bedrives och dels där på grund av ringa vattentillgång slutrensningen försenas och flottningens snara avslutande kan vara av bedelse för vattenhushållningen. Särskilt i vattendrag, där regleringsdammar finnas, är detta av synnerligt stor betydelse för vattenkraftsintresset. (Överenskommelse av sistnämnda art är för övrigt träffad mellan Daleflvarnes Flottningsförening och Dalälfvens Regleringsförening). Det kan invändas, att dessa utvägar stå vederbörande myndigheter öppna på grund av bestämmelserna i 4 kap. 4 § sista stycket, men jag anser att detta i så fall ej är tillräckligt tydligt utsagt och icke heller framgår av motiven vare sig till denna § eller till någondera av de sakkunnigas motiv till vattenlagsförslaget.

§ 6. En annan inskränkning i de allmänna intressenas hittillsvarande rättigheter, som ej heller kan anses vara rimlig och rättvis, är den i 6 § stadgade skyldigheten att under viss tid efter strömfalls bebyggande utgiva ersättning till ägaren för sådan minskning i den vattenmängd eller fallhöjd, han enligt vattendomstols beslut äger tillgodogöra sig, som på grund av ändrade förhållanden eller andra orsaker kan visa sig vara för allmänna flottningen erforderlig, oaktat den sammanlagda vattenmängd, som för flottningen efter ökningen skall uttagas, icke överstiger $^1/_3$ av hela vattenmängden. I den reservation ang. denna §, som avgivits av flottledsingenjör Melkerson, och till vars syfte nuvarande justitieministern anslutit sig, anser jag, att alla för flottningsväsendets bestånd och utveckling intresserade böra instämma.

Vi övergå härefter till

Kap. 4 »Om allmän flottled».

Enligt första paragrafen skall allmän flottled allt framgent bibehållas, där, efter det förordningen om allmän flottled av den 30 december trätt i kraft, allmän flottled inrättats, eller i fråga om äldre flottled, där flottningen blivit enligt myndighets beslut ordnad, ävensom där allmän flottled var vid tiden

för nämnda förordnings ikraft trädande, ändå att flottningen däri ej sedermera ordnats men åtminstone vissa år idkats av någon betydelse.

I ett av de flottningssakkunniga utarbetat särskilt lagförslag: »Förslag till ag om förteckning av tidigare tillkomna flottleder» stadgas, hur avgöras skall, varest allmän flottled skall bibehållas, därest föreliggande lagförslag upphöjes till lag.

Beträffande § 4 må särskilt framhållas stadgandet om tvångsrätt av servituts natur, vilket måste lända såväl flottlederna som markägare till nytta.

Att vältplatser dock icke i viss utsträckning medtagits som flottledsanstalter, för vilka tvångsrätt medgivits är enligt mitt förmenande oriktigt. De sakkunniga säga i motiven till ifrågavarande § (sid. 213), att virkesägaren själv må anskaffa dylika, »varhelst utefter leden han kan finna lägligt». Detta är emellertid icke alltid virkesägarens ensak. Jag ber få framhålla det ingalunda ovanliga förhållandet, att flottningsstyrelsen med hänsyn till konstbyggnader och andra anläggningar, låglänta marker eller andra terrängförhållanden, och för att förebygga åverkan å dessa genom för häftig timmergång eller genom virke tillsammans med is, förbjuder avlastning av virke direkt på vattendragens is och på sådana lågbelägna platser invid vattendragen, där genom flodvatten eller isdämningar virket bortföres, likaså förbjudes virkesägare ofta att utvälta sitt virke i flottleden annat än efter för varje fall lämnat särskilt medgivande av flottningsledningen, och i regel ombesörjes all utvältning av flottningsföreningen, ehuru den sker på resp. virkesägares bekostnad. Vid blivande regleringsutslag torde det även med säkerhet komma att lämnas liknande föreskrifter av vattendomstolen, och att detta är en flottleds- och flottningsangelägenhet av största betydelse, torde vara uppenbart. Då under sådana förhållanden en virkesägare blir förbjuden att använda vissa platser, som eljest stått honom till buds, förefaller det ej rättvist, att andra platser i sådana fall ej skola ställas till förfogande. Endast i de fall, där inga som helst inskränkningar i rätten för virkesägare att avlägga sitt virke förekomma, anser jag, att de sakkunnigas resonemang är riktigt.

Rörande bestämmelser om hushållningen med vattnet, som omnämnas i paragrafens sista stycke, hänvisas till, vad jag anfört beträffande Kap. 1, § 5.

I § 10 stadgas företrädesrätt för kronan till inrättande av allmän flottled. Denna bestämmelse bör utgå såsom varande obefogad och olämplig.

Stadgandet i paragrafens sista stycke om skyldighet för anläggare att underhålla sådana förut i vattendraget befintliga byggnader, som skola övertagas för den nya flottleden, är synnerligen välbetänkt.

Begränsningen i 13 § av tiden för anstånd med arbetes fullbordande till »viss tid, i regel icke överstigande ett år», bör ändras därhän, att anstånd icke bör beviljas för mera än ett år i sänder. De sakkunniga framhålla i motiven (sid. 238) såsom exempel på skäl för byggnadstidens utsträckande mera än ett år skadegörelser genom vårflod, långvariga strejker och dylikt. Jag anser, att även tillfällig avsevärd fördyring av materiel och arbetskraft bör utgöra skäl för uppskov.

Den i § 26 stadgade skyldighet att, innan rensning företages, som för bibehållande av allmän flottled är av nöden, göra sådan anmälan till markägare som i 2 kap. 36 § föreskrives, bör icke åligga flottningsförening vid sådan rensning, som för flottleds bibehållande i dess förutvarande skick är nödvän-

dig och omedelbart kräves. Den tidsutdräkt, som eljest härigenom i de flesta fall skulle uppstå, kan många gånger få de allvarligaste följder.

Kap. 7, § 12.

I denna § stadgas, att, där genom vattenreglering vinnes stadigvarande minskning i kostnaderna för flottningen eller för flottledens underhåll, skall bidrag från flottleden lämnas, och detta bidrag skall »utgå i den ordning, som finnes stadgad beträffande allmän flottleds anläggningskostnad». Med sista delen av detta stadgande synes förutsättas, att sådant bidrag skall bestämmas till visst belopp, och att detta belopp skall gäldas genom amortering under ett flertal år, därest flottningen skulle oskäligt betungas, om det lades på ett års flottning allenast. (Flottningslagen § 30.) Enligt min erfarenhet är det emellertid i de flesta fall omöjligt att på förhand i penningar uppskatta den inverkan, som vattenreglering kan komma att utöva på såväl flottledsbyggnaderna och flottledens underhåll som på själva flottningen. Det är ej blott fördelar, som uppstå, utan även olägenheter, och bådadera bli givetvis beroende av en mångfald på förhand obestämbara faktorer. Skulle det visa sig, att ett sådant bidrag blivit uppskattat till för högt belopp, torde på grund av bestämmelserna i Flottningslagens 31 § rättelse ej kunna vinnas.

Kap. 10.

Detta kap. handlar om syneförrättning för inrättande av allmän flottled. Jag nämnde i inledningen, att syneförrättningen här givits större befogenhet, än vad för närvarande är fallet, vilket givetvis är en avsevärd fördel. Härigenom har syneförrättningen dock måst göras omständligare med särskilt kallande till och kungörande av förrättning. Det har även från flera håll uttalats farhågor för, att det nya syneförfarandet skulle komma att bliva alltför tidsödande och invecklat. Tager man emellertid i betraktande, att syneförrättning enligt lagförslaget i regel icke skall ifrågakomma annat än för *inrättande av ny flottled*, och att alla ärenden, som angå förändringar i redan befintlig allmän flottled, i motsats till vad nu är fallet, fritagas från sådant syneförfarande, undantagandes det fall att vattenrättsdomaren finner ärendet vara av så vidsträckt omfattning, att för frågans prövning erfordras undersökning av längre sträcka av vattendraget, torde icke någon särskild erinring häremot böra framställas, utan blott det uttalande göras, att därest någon förenkling skulle kunna åstadkommas, sådan vore synnerligen önskvärd.

Beträffande några av detaljbestämmelserna vill jag däremot göra en del erinringar.

§ 3. Pågrund av det intima förhållandet mellan skogsbruk och flottning torde böra föreskrivas, att endera av de förrättningsmannen biträdande godemännen jämväl bör vara förfaren i skogsbruk. Man torde nämligen kunna förutsätta, att den, som enligt lagens bestämmelser skall kunna förordnas till förrättningsman, i regel icke äger närmare kännedom i skogsbruk.

Det i § 4 föreslagna särskilda ortsombudet torde vara såväl obehövligt som olämpligt med den behandling, som flottledsfrågor enligt lagförslaget kommer att få, och med de tillfällen, strandägarna själva beredas att bevaka såväl sina enskilda som gemensamma intressen. Att kostnaden för ortsombudets närvaro icke kommer att drabba flottleden utan skall utgå av allmänna medel, förändrar icke förhållandet.

Kap. 10, § 8. Beträffande sättet för underrättelse till samfälld lägenhet torde, till förekommande av misstag, ett förtydligande erfordras.

Kap. 11.

Kap. 11, som handlar om domstolar och rättegång i vattenmål innehåller, en för flottningsintresset betydelsefull nyhet: inrättande av särskilda första domstolar i vattenmål, de i inledningen omnämnda s. k. *Vattendomstolarna*. Vid dessa domstolar skola, som nämnts, handläggas alla mål, som angå inrättande av ny flottled, samt utvidgande, förbättrande och övriga åtgärders vidtagande i redan befintlig, allmän flottled. Att flottledsmålen härigenom komma att få en mera enhetlig, ingående och sakkunnig behandlig, än vad nu är fallet, torde med hänsyn till vattendomstolens sammansättning och arbetssätt vara uppenbart. Någon granskning av vattendomstolarnas organisation eller rättsförfarandet i flottledsmål kan jag icke ingå uti, då detta ligger utom mitt kompetensområde, men jag vill i detta sammanhang nämna, att av en del juridiskt sakkunniga uttalats tvekan om lämpligheten av de lämnade föreskrifterna om ordningen för vattenmålens överklagande, och att det i anledning därav under hand upplysts, att en särskild författning härom torde vara att vänta.

Beträffande *övergångsbestämmelserna* vill jag påpeka, att den nya lagens bestämmelser föreslås skola tillämpas å mål rörande inrättande av allmän flottled, därest vid den tid, då lagen träder i kraft, syn enligt äldre lag ej ännu i målet påbörjats.

Med hänsyn därtill, att annan kompetens för syneförrättare, än vad för närvarande stadgas, föreskrives i föreliggande förslag, och det i anledning härav kan befaras, att erforderlig tillgång till sålunda kvalificerade syneförrättare under någon tid efter nya vattenlagens ikraftträdande icke kommer att förefinnas, har det ifrågasatts, huruvida i övergångsbestämmelserna icke lämpligen borde intagas bestämmelse om, att till verkställande av syneförrättning i enlighet med den nya lagen må kunna under viss tid, exempelvis 5 år, efter den nya lagens ikraftträdande förordnas syneförrättare i enlighet med nu gällande lagstiftning.

Även om en del erinringar ansetts med fog kunna framställas mot de sakkunnigas föreliggande förslag, hava dessa anmärkningar dock i de flesta fall rört sig om saker av relativt underordnad betydelse. De för flottningsintresset vitala frågorna synas de sakkuniga hava beaktat och på ett förtjänstfullt sätt tillvaratagit, och många betydelsefulla förbättringar hava, sakkunniga framfört. Det har, som jag förr framhållit, varit ett krävande och ansvarsfullt arbete de sakkunniga haft sig pålagt, och det är med tillfredsställelse och tacksamhet man konstaterar, att de icke sparat sig någon möda, då det gällt att vid sidan av andra intressen hävda den plats, som rättmätigt bör tillkomma skogshanteringens i Sverige viktigaste och bästa hjälpmedel — de allmänna flottlederna.

Disponenten **Otto Hellström**: I likhet med de båda föregående talarna vill jag börja med att betyga, att det nu föreliggande lagförslaget i stort sett

är ett synnerligen gott arbete, som på ett lyckligt sätt fortsätter att bygga på den grund, som de nu gällande flottningslagarna lagt.

Om man således i det hela kan godtaga förslaget, finnas dock vissa mer eller mindre väsentliga detaljanmärkningar att framställa. Jag ber då att först få ansluta mig till herr LÖF i hans anmärkning mot 1 kap. 6 § i vattenlagen, genom vilken fastställes bestämmelsen om vissa frihetsår för ägaren av bebyggt strömfall i större vattendrag. I likhet med herr LÖF anser jag, att reservanterna mot lagförslaget i denna del, herrar MELKERSSON och LÖFGREN, hava rätt. Visserligen hava de sakkunnige sökt att i lagen få det gamla kungsådreinstitutet ersatt med en bättre, likformigare och mera rationell anordning, och man kan därför förstå motiven för förslaget i åsyftade paragraf. Men, då genom det åsyftade lagrummet stadgas en inskränkning i den rätt, som flottningen redan nu har i kungsådrevattendrag, må det vara naturligt, att man ej kan vilja släppa en redan innehavd fördel för det allmänna och viktiga kommunikationsintresset till förmån för det enskilda vattenkraftsintresset.

I kap. 4 § 4 uppräknas en mängd flottledsbyggnader eller anordningar för flottningsändamål av olika slag. Vid en mera noggrann genomläsning av lagtexten och studium av motiven finner man, att de sakkunniga velat anföra ett så rikligt antal exempel som möjligt på förekommande byggnader och anordningar. Det må dock kunna ifrågasättas, om det ej varit lyckligare, om hela denna exempelsamling uteslutits ur lagtexten och endast förekommit i motiven. Omöjligt är ej, att tvister kunna uppkomma på grund av, att vissa byggnader ej omnämnts i lagtexten. Den gamla lagen har härvid enligt min tanke varit mera praktiskt avfattad.

Bland de anförda exemplen på flottledsanläggningar och åtgärder saknas *vältplatser*, vilket ock påpekats av de båda föregående talarna. Herr EKMAN har för sin del såsom skäl för, att dylika böra kunna avsättas, anfört, att de i många fall bliva svåra att erhålla för den enskilde virkesägaren, och att det numera är av ändå större betydelse, än tidigare varit fallet, att virket kan få ligga och torka, innan det tillföres flottningen. Herr LÖF har påpekat nödvändigheten av, att flottningsstyrelsen genom lag beredes tillfälle att lämpligen ordna med vältplatserna och utvältningen till förekommande av olägenheter och skador. Till dessa skäl vill jag lägga ytterligare ett. De sakkunniga hava motiverat sin åtgärd att bland anordningar för den allmänna flottningen även upptaga område vid flottledens slutpunkt »för utsorterat virkes sammanläggande och förvarande i avbidan på dess forslande från platsen» med, att, om dylikt område icke av de flottande gemensamt disponeras, det kan inträffa, att ägare av mark vid flottledens ändpunkt, som önskar utestänga vissa flottande ur vattendraget, kan lyckas detta genom att neka upplåtelse av dylikt område. Samma skäl måste kunna åberopas, då det gäller möjligheten för flottgodsägare att tillföra flottleden virke, som då det gäller att från flottleden forsla virket. Sakkunniga hava icke velat godkänna detta utan i motiven förklarat, att det må vara en angelägenhet, som åligger varje virkesägare, att sörja för, att han kan få vältplats för sitt virke. Enligt min mening kunna sakkunnigas skäl emot avsättande av vältplatser icke godkännas, och ansluter jag mig därför till herrar EKMAN och LÖF i deras yrkande, att möjlighet beredes att avsätta vältplatser för de flottandes behov.

I kap. 10 § 4 föreslå de sakkunniga, att K. B. skall äga att förordna ett

ortsombud, som skall närvara vid syneförrättning och därvid tillvarataga strandägarnas allmänna intressen. För den, som har erfarenhet från flottledssyner, torde det stå alldeles klart, att med detta ombud utredningen snarare kommer att försvåras än underlättas. Om man studerar motiven, finner man dessutom, att sakkunniga ställa så pass stora fordringar på ortsombudet, att väl få verkligt kvalificerade dylika torde kunna uppletas. Det synes mig, som om lagförslaget genom många andra föreskrifter söker tillgodose berättigade krav på saklighet och noggrannhet vid synerna, och att fördenskull stadgandet om det ifrågavarande ombudet icke bör finnas.

Enligt föreskrifter i kap. 10 §§ 12, 13 och 14 skall prövning anställas, huruvida förrättningsmännen äro *ojäviga eller icke*. Det kan ifrågasättas, huruvida icke K. B., innan synemännen förordnas, bör söka få klarhet uti, åtminstone om de själva veta med sig något jäv. Tydligt är, att därigenom i vissa fall kan undvikas svårigheter och tidsutdräkt.

I §§ 26, 27 och 28 av kap. 10 vattenlagen omförmäles en *provisorisk längd*, som av förrättningsmannen skall upprättas över anläggningar och åtgärder för flottleden m. m. Denna längd skall därefter hållas tillgänglig under trettio dagar, i Norr- och Västerbottens län 60 dagar, för *en var, som åstundar taga del därav*. Det synes mig finnas goda skäl att antaga, att i många fall denna anordning skall medföra en effekt, som blir fullständigt motsatt den, som åsyftas, nämligen ärendets grundliga och på samma gång möjligast snabba behandling. Det finnes tillräckligt många, vilka spekulera i att åstadkomma tvister mellan flottningsintresset och strandägarna, för att min farhåga skall vara grundad. Det finnes ju intet som helst hinder för, att den, som har anledning till klander, kan göra sin röst hörd hos vattendomstolen. På anförda grunder anser jag, att anordningen med den provisoriska längden borde uteslutas ur lagen.

I § 11 flottningslagen föreskrives, att om parterna icke utse *skiljemän*, eller om parternas skiljemän icke kunna enas om tredje skiljemannen, K. B. skall utvälja skiljemän eller skiljeman. Det kan ifrågasättas, om icke domaren i orten är bättre skickad härtill.

§ 12 flottningslagen innehåller vissa bestämmelser avseende på vad sätt *kostnaden för skiljemannaförrättningen* skall gäldas. Föreskrifterna äro, att, om det dömes till ersättning, den ersättningsskyldige skall ersätta kostnaden för förrättningen samt motpartens kostnader, samt att, om ersättningsanspråket ogillas, den ersättningsfordrande skall vidkännas alla kostnaderna. Men dessutom föreskrives, att, om det dömes till ersättning, som icke uppgår till högre belopp, än som tidigare erbjudits, parterna skola stånda var sina kostnader samt halva förrättningskostnaden, ävensom att, om kravet underkännes, men den, som framställt detsamma, icke saknat fog härför, kostnaderna ävenledes skola kvittas. Det må härvidlag ifrågasättas, huruvida det kan vara rätt, att den, som dömes att betala enahanda belopp i ersättning, som han tidigare bjudit, skall behöva vidkännas någon som helst kostnad för domen. Fordrar den skadelidande högre ersättning, än han blivit erbjuden, rör sig tvisten endast om det överskjutande beloppet. Underkännes kravet, har ju detta ogillats helt och hållet, och då bör den ersättningsfordrande enligt min uppfattning stånda kostnaderna för förrättningen samt motpartens kostnader.

Rätten till *interimsflottning* har genom förslaget blivit starkt beskuren. I § 21 av flottningslagen föreskrives, att i flottled, som icke är allmän, men där

flottning dock flera år fortgått, K. B. kan meddela rätt till interimsflottning, även om vattendomstolen icke meddelat beslut på grund av ansökan om allmän flottleds inrättande. Förutsättningen härför är dock, att »synnerligen» betydande förluster skola uppkomma, om ej tillståndet meddelas. Det synes mig, att ett konstaterande av »betydliga» förluster borde vara nog, och att ordet synnerligen borde utgå. Litet var som har erfarenhet i flottningssaker, torde nog kunna uppleta exempel på, att orsaken till, att en enskild flottled i hast måste göras till allmän, kan vara ett prejeriförsök från någon strandägares sida. Den som har virke utdrivet till en flottled, i vilken flottningen helt oförmodat förhindras, söker nog i det längsta att träffa överenskommelse på enskild väg och vidtager icke åtgärden att ansöka om allmän flottleds inrättande samt om tillstånd till interimsflottning utan tvingande skäl.

§§ 28 och 29 flottningslagen innehålla föreskrifter om, huru flottningsföreningens utgifter skola bokföras samt angående de gemensamma *kostnadernas fördelning*. Utgifterna skola bokföras såsom flottledsutgifter, underhållsutgifter, utflottningsutgifter, sorteringsutgifter etc. Enligt förslaget skola utgifterna fördelas på de flottande efter de huvudgrunder, att flottleds- och underhållsutgifter skola fördelas »med hänsyn till vad som finnes skäligt och lämpligt för främjande av en god skogsvård», under det att övriga utgifter skola fördelas »efter den större eller mindre svårighet, de särskilda flottgodslagen orsaka vid flottningen eller sorteringen». I motiven säga de sakkunniga, att det måste bliva de olika flottgodsslagens inbördes värde, som blir bestämmande vid fördelningen av flottleds- och underhållsutgifter.

Det är en gammal stridsfråga, som med detta ånyo kommer upp. Jag kan för min del ej förstå, huru sakkunniga tänkt sig den av dem angivna regeln praktiskt tillämpad. Det måste uppstå en oändlighet av tvister emellan olika virkesägare vid upprättande av flottningsreglementena, och på den myndighet, som skall avdöma dessa tvister, torde komma att ställas orimliga fordringar. Det slag av flottgods, som ju företrädesvis anses mindrevärdigt, är kolveden. Men jag vill erinra om, vilka häftiga växlingar i pris, som träkol äro och i många år varit underkastade. Ett år ha kolen kostat 12 kronor pr läst, året därpå 15 kronor och det tredje året 10 kronor. Med dessa växlingar följa givetvis motsvarande växlingar i rotvärdet på kolveden, och samtidigt rör sig värdet på andra flottgodsslag kanske i helt olika riktning. Efter vilka grunder skall, då första gången en flottningstariff upprättas, de olika virkesslagens inbördes värde bestämmas? Och huru skall man förfara, då växlingar i värdet inträda? Skall då för varje gång en jämkning företagas? Jag är för min del övertygad om, att endast en rättvis grund kan läggas för alla kostnadernas fördelning, och att denna är flottningssvårigheten. Men vilken åsikt man än har i frågan, nog må det erkännas, att uttrycket »vad som finnes skäligt och lämpligt för främjande av en god skogshushållning» är allt för vagt och obestämt för att utgöra en lagbestämmelse.

Flottningslagens § 30 bestämmer *högsta amorteringstid* till 30 år. Enligt gällande lag är den satt till 20 år. Med hänsyn till den utveckling, som flottningstekniken befinner sig uti, och utvecklingen av kommunikationsväsendet i allmänhet, synes det mig lämpligare att icke bestämma längsta amorteringstid högre än förut. Erkännas bör, att det hittills i stort sett visat sig vara en god politik, att söka slutamortera flottlederna så hastigt som möjligt.

Enligt § 53 skall å flottningsstämma *rösträtt* utövas av en var, som *anmält*

virke till flottning. Och av motiven framgår, att detta skett, för att skogsägare må, även om han icke är flottande, kunna utöva inflytande på flottledens och flottningens skötsel. Huru de sakkunniga tänkt sig, att denna angelägenhet skall ordnas i praktiken, blir emellertid icke klart. Vid jämförelse med § 55 framträder detta än tydligare. Däri talas endast och allenast om *flottande* och i §§ 66 och 67 talas vidare om flottandes skyldigheter att göra anmälningar och att begagna sig av inregistrerat flottningsmärke. Skall nu en skogsägare, som vill utöva rösträtt för av honom försålt timmer, hava detta särskilt märkt? Skall dubbelmärkning förekomma? Eller är en enkel anmälan till flottningsföreningen, att rösträtten för visst parti förbehållits, tillfyllest? Vid genomläsning av § 55 finner man, att, om man förfar på sistnämnda sätt, svårigheter av rätt allvarsam art lätt skulle kunna uppstå. Och skall virket vara försett med särskilt märke eller vara dubbelmärkt, torde de redan nu allmänt hårt ansträngda sorteringarna bliva än svårare belastade. Det synes mig bäst, att inga andra än de verkligen flottande komma att utöva rösträtt på flottningsstämma. Måste av för mig oklar anledning rösträtt kunna förbehållas skogsägare, då må bestämmelserna härom göras klarare och tydligare för tillämpningen, än de nu äro.

Enligt lagförslaget kommer *flottningschefen* att i viss mån vara sidoordnad styrelsen, vilket bland annat bekräftas av, att han jämlikt §§ 78 och 79 är hemfallen till böter för vissa av honom företagna åtgärder. Enligt min åsikt är detta icke att rekommendera. En flottningschef bör vara underordnad styrelsen och verkställare av dess beslut. Hans ställning bör vara enahanda med den, som en verkställande direktör i ett bolag intager.

§ 64 flottningslagen talar om det *inflytande,* som flottningschefen i nedströms belägen flottled skall hava på flottningen i uppströms belägen. Formuleringen av paragrafen är emellertid icke lycklig. Jag har för min del uppfattat saken så, att man velat giva flottningschefen i ett huvudvattendrag inflytande på flottningen i bilederna. Omformulering borde ske i denna riktning, och därvid också de många förbehåll, som paragrafen innehåller, minskas. Så som den nu är avfattad, torde rättigheten att utöva berörda inflytande bliva illusorisk.

Slutligen vill jag göra invändning emot att jämlikt § 81 åklagaren skall hava andel i böter, som ådömas den, som försummar avlämna virkesjournalen etc. Meningen kan väl icke vara, att åklagaren skall leta bland en flottningsförenings handlingar för att konstatera dylik försummelse. Åtal kommer väl icke ifråga annat än på anmälan av flottningsstyrelsen, och därmed torde väl alla skäl för bötesandel åt åklagaren vara borta.

Jag vill sluta mitt anförande på samma sätt, som jag började, med att betyga, att de sakkunnigas lagstiftningsarbete i stort sett är av bästa beskaffenhet alla anmärkningar till trots. Genom en lag i den anda, som förslaget präglas av, bör säkerligen vårt flottningsväsende än hastigare och bättre än tillförne utvecklas till fromma för den för vårt land så betydelsefulla skogshanteringen.

Flottningschefen **Axel Löf**: De farhågor, som herr Hellström uttalade beträffande anordningen med provisoriska längder och mot att anmärkningar skulle få framställas på ett tidigare stadium av förrättningen, anser jag vara ogrundade, ty ju tidigare man får framställa en anmärkning vid en sådan

förrättning, desto lättare är det att få det anmärkta förhållandet avhjälpt och med dess mindre tidsutdräkt kan detta ske. I annat fall skulle anmärkningen komma först till vattendomstolen, som finge verkställa utredning antingen genom den förutvarande syneförrättaren eller genom sakkunnig ingenjör eller annan person.

I fråga om amorteringstiden syntes herr HELLSTRÖM anse, att en tid av 20 år vore att föredraga framför 30 år. Den nuvarande bestämmelsen om 20 år tillämpas nog så, att om t. ex. Konungens befallningshavande föreskrivit, att kostnaden skall vara gulden inom 15 år, amorteringen får fortgå, även om icke hela kostnaden gäldats inom denna tid, likasom att, om den gäldats före amorteringstidens slut, amorteringen då skall upphöra. Med de nuvarande förhållandena har man sålunda icke någon verklig begränsning av amorteringstiden. Med de nya bestämmelserna däremot skulle amorteringen icke löpa utöver 30 år, utan att en omvärdering skett, varvid hänsyn finge tagas till det skick, vari byggnaderna befunne sig.

Angående rätt att utöva röstning vid flottningsstämma nämnde herr HELLSTRÖM, att icke flottande skulle få utöva rösträtt för det virke, som levererats till en annan. Jag tycker, att paragrafen här är mycket tydlig, då den säger, att »flottandes» rätt att deltaga i handhavandet av flottningsföreningens angelägenheter utövas å flottningsstämma. Enligt denna lags bestämmelser kan icke någon annan än flottande utöva rösträtt i föreningens angelägenheter.

Disponenten **Otto Hellström:** Beträffande den provisoriska längden förstår jag mycket väl den anmärkning, som herr LÖF framställt. Jag har bara tänkt på det kända förhållandet, att om det är flera instanser, till vilka man har tillfälle att framställa klagomål, så brukar detta medföra, att sakens avgörande försenas. Jag tror icke, att med de bestämmelser, som finnas i lagen, och med den tankegång, som är ledande, man behöver befara, att någons rätt skall åsidosättas, såvida han själv ser till att den bevakas. Jag kan sålunda icke vara enig med herr LÖF, att förslaget om den provisoriska längden skulle innebära en förbättring.

Vad beträffar amorteringstiden, så bestämdes den av den gamla lagen till 20 år. Visserligen är det sant, att man i allmänhet stannar vid 15 år; är amorteringen icke verkställd under denna tid, så kan amorteringstiden utsträckas till 20 år. Men det finnes å andra sidan intet, såvitt jag läst de nuvarande bestämmelserna riktigt, som hindrar, att amorteringstiden kan bestämmas exempelvis till 30 år, ifall en ny amorteringsplan upplägges. Jag har i allmänhet vänt mig mot den principen, att man onödigt skulle förlänga amorteringstiden, och jag tror, att herr LÖF är enig med mig, att det lyckligaste skulle vara, om flottlederna kunde amorteras på en så kort tid som möjligt.

Beträffande formuleringen av rösträttsbestämmelserna ber jag få hänvisa herr LÖF till vad de sakkunniga sagt i sin motivering. De säga uttryckligen, att meningen dels är att tillgodose skogsägarnas rätt och bereda dem möjlighet att utöva inflytande över flottledens skötsel. Det framhålles sålunda icke i motiveringen, att man ovillkorligen skall vara flottande för att kunna utöva rösträtt, utan det talas endast om möjligheten att utöva rösträtt, vid försäljning av ett timmerparti. Vad jag vänt mig mot är lagens otydlighet i detta avseende. Det finnes intet, som klarlägger, huruvida den, som anmält virke för att utöva rösträtt, också skall ha registrerat märke och vara flottande.

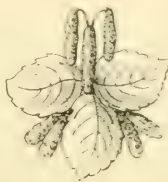
MEDDELANDEN FRÅN SVENSKA SKOGSVÅRDSFÖRENINGEN

Skogvårdsföreningens Tidskrift 1918.

Tidskriftens tryckningskostnader komma under detta år att ökas med omkring 40 %. Då vidare alla andra omkostnader såsom hyra för lokal m. m. ökats, har styrelsen för Svenska Skogsvårdsföreningen ansett sig nödsakad höja prenumerationspriset för medlemmar från 10 till 12 kr. I bokhandeln blir priset för tidskriften 15 kr. Emellertid täcker denna höjning ej de ökade kostnaderna, varför styrelsen därjämte vänt sig till vissa korporationer för erhållande av bidrag, vilka också välvilligt utlovats. Härjämte har redaktionen beslutat företaga någon omläggning av tidskriften för att minska papperskostnaderna. Sålunda kommer tidskriften att tryckas i tvenne serier, A. och B., å olika papper. Den förra omfattar längre uppsatser eller rikt illustrerade smärre meddelanden och tryckes på samma goda illustrationspapper som hittills. Serien B däremot tryckes på något sämre papper och är ej avsedd för illustrationer. Den kommer i huvudsak att omfatta de delar av tidskriften, som hittills satts med mindre stilar. De båda serierna häftas i samma omslag, men pagineras för sig och äro avsedda att vid årets slut inbindas i skilda band för att undvika alltför stora volymer. — I och med denna omläggning blir tidskriftens typografiska utstyrsel något förändrad med värdigare rubrikstilar, konstnärligare placering av illustrationer än förut etc.

Till de hittills föreliggande 15 årgångarna av tidskriften jämte Skogsvårdsföreningens folkskrifter och de utkomna årgångarna av Skogen (tillsammans 37 band om 19,614 sidor) förberedes ett fullständigt sak- och personregister, vilket beräknas kunna utgivas i slutet av år 1918 eller början av år 1919.

REDAKTIONEN.

◦ RIKSDAGEN ◦

Ur 1918 års statsverksproposition.

I den ordinarie staten för **Skogshögskolan**, som med vidtagna förändringar vid 1917 års riksdag slutar på tillhopa 124,350 kronor efter bostadsavdrag, begäres höjning i anslaget till bibliotekgöromålens bestridande och till de praktiska övningarna. För förutnämnda ändamål äskas från och med 1919 en höjning från 500 kronor till 1,200 kronor, för att biblioteket skall kunna hållas öppet dagligen under terminerna och vissa gånger under ferierna. (Styrelsen för Skogshögskolan och Statens skogsförsöksanstalt hade begärt anslagets höjning till 2,000 kronor för anställande av en biblioteksamanuens och 500 kronor för år 1918, för att den nya ordningen måtte få inträda med höstterminen 1918). Anslaget till praktiska övningar vid högre kursen föreslås höjt från 24,200 kronor med 4,800 kronor till 29,000 kronor samt för lägre kursen från 4,900 kronor med 1,750 kronor till 6,650 kronor. Härigenom skulle Skogshögskolans lärare förklaras berättigade att från och med år 1919 vid tjänstgöring utom hemorten under praktiska övningar med elever i de särskilda kurserna även för andra dagar än resdagar uppbära dagtraktamenten enligt gällande resereglemente, dock vid tjänstgöring å Högskolans fasta övningsskogar allenast med tre fjärdedelar av fastställt traktamentsbelopp samt i varje fall utan den förhöjning i traktamentsbeloppen, som må varda medgiven.

Skogshögskolans stat kommer sålunda att uppgå till 131,600 kronor.

Å extra stat uppföres för år 1919 docentstipendium och studieunderstöd med 3,700 kronor och till personligt ålderstillägg åt extra läraren G. Grönberg 500 kronor.

Dessutom tillstyrker departementschefen ett reservationsanslag å extra stat för år 1919 av 65,900 och i tilläggsproposition för år 1918 av 28,500 kronor enligt följande tablå:

	År 1918	År 1919
Extra lärare:		
Extra lektor i botanik och marklära i forstmästarekursen ...	—	3,900
Ökat arvode till extra lärare i tjänsteexpedition m. m.	—	360
» » » » » i agronomi..........................	—	160
Assistent i skogsindelning m. m.	—	1,050
» i skogsteknologi m. m..........................	—	700
Jägmästarkursens praktiska övningar:		
Assistent..		3,000
» vid förberedande kursen	1,550	3,100
Ökning i assistenters arvode m. m.	4,800	3,900

	År 1918	År 1919
Resekostnad för 5 nya elever	—	1,125
Ökade resekostnader för elever	3,200	3,200
Hantlangning	—	800
Ökade kostnader för de praktiska övningarna	—	6,020
Dagtraktamenten till på grund av elevantalets ökning tillkomna lärare	—	600
Höjning av dagtraktamenten samt ökade resekostnader för lärare	1,400	
Forstmästarkursens praktiska övningar:		
Ökade resekostnader för elever	600	600
Ökning i assistentarvoden m. m.	200	200
Hantlangning	—	700
Höjning av dagtraktamenten samt ökade resekostnader för lärare	600	
Hushållsuppsättning å övningsskogar	—	10,000
Avvägningsinstrument m. m.		700
Expenser vid högskolan	14,600	17,900
» » Garpenberg	1,550	4,850
Reparationer vid Garpenberg	—	600
» » Bjurfors	—	2,350
Summa kronor	28,500	65,815

Det ordinarie anslaget till **Statens skogsförsöksanstalt** 69,350 kronor bibehålles oförändrat.

Härjämte begäres å extra stat för år 1919 ett reservationsanslag om 19,450 kronor och i tilläggsstat för år 1918 tillhopa 18,750 kronor, allt enligt följande sammanfattning:

Extra räknebiträde vid skogsavdelningen	—	1,200
Biträde vid analyser vid naturv. avd.	—	1,200
Ökade bränslekostnader	6,000	3,000
» expenser för skogsavdelningen	4,100	4,100
» » » naturv. avd.	2,150	2,150
» » » entomol. unders.	500	1,300
» anslag till publikationer	6,000	6,000
Anslagstavlor vid skogsavd. försöksfält	—	500
Summa kronor	18,750	19,450

Till publikationerna hade från försöksanstalten under livlig tillstyrkan från styrelsen begärts förutom det ordinarie anslaget av 6,000 kronor ett extra anslag av 20,000 att utgå hälften för år 1918 och hälften för 1919. Det sistnämnda anslaget har av jordbruksministern nedprutats till 12,000 kronor att utgå med hälften vardera året.

Till specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring begäres för år 1919 23,600 kronor och för år 1918 utom förut beviljade 19,000 kronor ytterligare 4,600 kronor.

Hela det totala anslaget för år 1918 skulle med dyrtidstillägg åt personalen utgöra tillsammans 135,505 kronor, varav under år 1917 förskotterats 1,982 kronor och för år 1919 tillhopa 131,150 kronor.

Till **den lägre skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet** begäres anslagets höjning med 10,000 kronor från 110,000 kronor till 120,000 kronor, medgivande bl. a. ersättning för resekostnader till 8 skogsrättare med tillsammans 600 kronor. Ifrågavarande anslag i dess helhet skulle alltså sammansättas sålunda:

Statens skogsskolor	79,600	
Den enskilda skogsundervisningen	1,000	
Kolareskolan vid Hällnäs	1,000	
» » Bispgården	1,000	
Diverse ändamål till Kungl. Maj:ts disp.	37,400	120,000

Som **tillfälligt lönetillägg åt skogsrättare** upptages å extra stat åt 8 personer 400 kronor vardera eller 3,200 kronor.

Till **fortsättningsskolan å Kloten** begäres förhöjda expenser med 2,100 kronor, varigenom å extra stat till skolan uppföres 15,700 kronor.

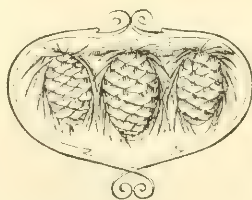
För **tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna och Särna socken** begäres dels oförändrat ordinarie anslag med 200,000 kronor, dels för främjande av skogsvården därstädes 98,000 kronor.

För **tillsyn av enskildas skogar i Väster- och Norrbottens kustland** begäres ordinarie anslag av 130,000 kronor och som ökat extra anslag 80,000 kronor.

Till **skogsodlingens befrämjande** upptages fortfarande 90,000 kronor och till **skogsvårdsstyrelsernas verksamhet** 67,500.

För **reglering av flottleder** begäres dels ett anslag av 300,000 kronor, dels medgivande, att under år 1919 inflytande flottningsavgifter må användas till bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket.

Slutligen upptages för gäldande av kostnader för **släckning av skogseld** ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

NYUTKOMNA BÖCKER.

ARNOLD, O. VON och WALLER, ERIK: Lantmannens fickkalender 1918. 15:e årg. Uppsala & Stockholm 1917. 352 sid. Pris bunden 2:40.

BLOMQUIST, R.: Huru skola vi lämpligast utnyttja vårt nu tillgängliga hushållsbränsle? Föreningen för rationell hushållning. Ströskrifter n:r 1. Stockholm 1917. A.-B. Nationalförlaget i distribution. 22 sid. 9 fig. Pris 40 öre.

BORGLIND, A. D.: Kuberingstabell i kbm löst mått för 3 mtrs långved i res efter mittmått i cm. 4 sid. Ljusdal. Ericsson. Pris 50 öre.

Bränslekommissionen. Stockholm 1917. 125 sid. Pris 25 öre.

Dalarnas jaktvårdsförenings meddelande 1917. Falun 1917. 62 sid. 10 porträtt och 2 andra illustr.

Meddelanden från Statens Skogsförsöksanstalt. Häfte 13—14. 1916—1917. Stockholm 1917. Aktiebolaget Nordiska Bokhandeln i distribution. 1,390 sid. samt 172 sid. resuméer på främmande språk med 397 fig. (därav 128 helsidesbilder) och 14 planscher. Pris för två delar 18 kronor.

MELLSTRÖM, GÖSTA: Trädens fruktsättning år 1917. Statens skogsförsöksanstalt. Flygblad n:r 9. 6 sid. och 2 kartor. Pris 10 öre.

MENTZER, O. VON: Jaktvård. Ett förslag till dess rationella ordnande i Sverige. Uppsala 1917. Almqvist & Wiksell. 24 sid. Pris 50 öre.

NANNESSON, LUDVIG och ZACHRISON, ARVID: Lantbruks-Kalender år 1918. 3:dje årg. Uppsala 1917. C. E. Fritzes bokförlags Aktiebolag. Kalender + 125 sid.

Socialstyrelsen: Svensk hemindustri. Del. I. Utredningens huvudresultat. Stockholm 1917. 197 sid. Del. II. Monografier. Stockholm 1917. 558 sid. Sveriges officiella statistik. Socialstatistik. Innehåller bl. a.: Snickeri, Diverse träarbete, Tillverkning af tändsticksaskar och tändsticksetuin m. m.

Västra Sveriges Skogsvårdsförbunds årsskrift 1917. Borås 1917. 32sid.

ÅKERLUND, JOHN: Arbetarebostäder vid industriella verk. (Sveriges Industriförbund, avd. Diverse publ., n:r 13). Stockholm 1917. 143 sid. 82 fig. Pris 4:50.

FOSTER, J. H. and KRAUSZ, HARRY B.: Tree planting in Texas. Texas 1917. 32 sid. Illustr. (Agricultural and mechanical college. Dept. of forestry. Bull. 2).

GREELEY, WILLIAM B.: Some public and economic aspests of the lumber industry; studies of the lumber industry. Washington 1917, 100 sid. karta och diagram. (U. S. Departm. of agriculture Report n:r 114).

HEILMANN, ALLAN: Tropeskovbruk. Udgivet ved kommissionen for undervisning i tropeskovbrug. København 1917. H. H. Thiels Bogtrykkeri. 196 sid. 86 illustrationer.

NYGAARD, JULIUS: Skogalmanack 1918. Kristiania 1917. Grøndahl & Søn i kom. 217 sid. jämte blad för anteckningar. Pris inbunden 4: 50 kr.

NYGAARD, JULIUS: Skogstaksation. En populær fremstilling. (Det norske gjensidige skogbrandforsikringsselskap. Meddelelser II, 1916). Kristiania 1916. 28 sid. 5 fig.

NYGAARD, JULIUS: Tyndingshugst. Utgit av det norske gjensidige skogbrandforsikringsselskap. (Meddelar III, 1917). Kristiania 1917. 28 sid. 13 fig.

PALMGREN, R.: I naturens lustgård. Stämningsbilder och djurskisser från livet i naturen. II. Med originalteckningar av ERIC VASSTRÖM. Hälsingfors 1917. 3 uppl. 213 sid. Pris 6,75 mark.

POMETTA, M.: Nelle Prealpi ticinesi. Lugano 1917. Tipografia luganese. 285 sid. 138 illustr. Pris bunden 18 francs.

SANDMO, J. K.: Feillæren og dens anvendelse i Skogbruket. Kristiania 1918. H. Aschenong & C:o forlags-boghandel. 46 sid. 4 fig.

SCOTT, CHAS A. and BUU, WALTER: Tree planting in Kansas. 29 sid. illustr. Kansas 1916. (Kansas state agricultural college. Div. of coll. extension).

STERRETT, WM D.: Marketing woodlot products in Tennessee. Nashville 1917. 85 sid. illustr.

TROUP, R. S,: The work of the forest department in India. Calcutta 1917. 65 sid. planscher.

Kort redogörelse för de kommittéers verksamhet, som beröra skogsbruket.

Utredning om ändrade bestämmelser rörande fideikommiss. Under år 1917 har arbetet härmed fortgått endast så vida att insamlat material bearbetats (se Skogsv. tidskr. 1916 sid. 106 och 1917 sid. 85). Kostnaderna för arbetet hava hittills utgjort omkring 4,350 kr.

Överarbetning av förslag till ny vattenlag. Det åt de sakkunniga anförtrodda arbetet (se Skogsv. tidskr, 1916 sid. 106 och 1917 sid. 86) har under år 1917 slutförts och betänkandet avlämnats den 14 mars.

Revision av skiftesstadgan jämte därmed sammanhängande författningar. Förutom övriga sakkunniga (se Skogsv. tidskr. 1916 sid. 107 och 1917 sid. 86) hava den 23 febr. 1917 förordnats häradshövdingen C. E. BENGTSSON och assessorn T. B. WIESELGREN att biträda vid fortsatt behandling av omförmälda lagstiftningsärende. Betänkande och förslag till författningar beräknas bliva färdiga under år 1918. Kostnader t. o. m. 1917 sammanlagt 13,453 kr. 83 öre.

Undersökning rörande verkningarna av gällande lagstiftning till förekommande av vanhävd av viss jord i Norrland och Dalarna. Som sakkunnig härför tillkallades under år 1916 häradshövdingen N. WIHLBERG och den 24 juli 1917 jämväl f. d. auditören C. J. von ESSEN. De sakkunniga hava den 29 dec. 1917 avlämnet förslag till plan för undersökningen samt till frågeformulär, avsett att tillställas hushallningssällskap, kommunalnämnder, landsfiskaler m. fl., från vilka upplysningar kunna erhållas.

Förvaltningen av vissa kronan tillhöriga vattenfall. De sakkunniga (se Skogsv. tidskr. 1916 sid. 107 och 1917 sid. 86) ha under år 1917 fortsatt och i det närmaste slutfört sin utredning rörande statens ifrågasatta låneverksamhet dels för främjande av företag med vattenfalls utbyggande som ändamål, dels ock för underlättande av anläggningar av de för den elektriska distributionen erforderliga ledningar. Delar av de sakkunnigas slutliga betänkande är under tryckning. Kostnader intill 1917 års utgång omkr. 9,000 kr.

Vintersjöfartskommittén för Norrland. Den 13 februari 1917 tillsatte Kungl. Maj:t en kommitté med uppdrag att verkställa utredning angående åt-

gärder för underlättande av vintertrafiken utmed Norrladskusten och på de norrländska hamnarna.

Ledamöterna i kommittén äro generallotsdirektören D. U. V. LINDER, kommerserådet P. G. FRIBERG, sjökaptenen O. F. HEDBORG, direktören E. LANGE och ledamoten av riksdagens andra kammare kaptenen S. E. J. LÜBECK. Kommittén sammanträdde första gången den 1 mars 1917 och beslöt om igångsättande av åtskilliga utredningar samt fortsatte sitt arbete med täta sammanträden till och med den 29 juni s. å. Som representanter för de lokala intressena har kommittén med sig adjungerat följande genom de norrländska handelskamrarna utsedda ombud, nämligen vice konsul G. TJULIN, Skellefteå, för Norrbottens och Västerhottens läns handelskammare, direktören E. A. ENHÖRNING, Sundsvall, för Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare och disponenten E. LINDSTRÖM, Bollnäs, för Gävle handelskammare. Den 5 och 30 augusti samt den 15 september sammanträdde kommittén åter in pleno, och den 2 oktober återupptogs det gemensamma arbetet ånyo med regelbundna sammanträden till årets slut, därvid kommittén företrädesvis sysselsatt sig med utredning av isbrytarefrågan och fört underhandlingar med de norrländska samhällena och industrierna angående deras medverkan till lösningen av denna fråga. Kommittén har senast hänvänt sig med en skriftlig framställning till ett hundratal norrländska kommuner, bolag och enskilda intresserade om deltagande i kostnaden för anskaffning av en havsisbrytare, varå svar införväntas inom instundande januari månad. Sammanlagt har kommittén under året haft 39 plenisammanträden och däremellan åt enskilda ledamöter uppdragit utförandet av särskilda utredningar. — Kostnaden för kommitténs arbeten har under året belöpt sig till ungefär 13,000 kronor.

1917 års bränslekommission. Genom beslut den 16 april 1917 förordnade Kungl. Maj:t om tillsättande av en ny statens bränslekommission, benämnd 1917 års bränslekommission, med uppgift att sörja för tillgodoseende av ej mindre den enskilda hushållsförbrukningens än även industriens och transportmedlens behov av bränsle. Den förutvarande, av Kungl. Maj:t den 13 augusti 1916 tillsatta bränslekommissionen skulle därmed upphöra, och skulle till den nya kommissionen överflyttas de uppgifter, som ålåge statens bränslekommission jämlikt förordningen den 14 augusti 1916 angående förbud mot användande av ved såsom bränsle vid industriella anläggningar, kommunikationsinrättningar samt vissa allmänna verk och anstalter. Samtidigt föreskrevs, att under 1917 års bränslekommission skulle såsom särskilda avdelningar inordnas dels den inom statens industrikommission den 4 februari 1916 inrättade bränslebesparingsbyrån, dels ock den inom statens livsmedelskommission den 5 maj samma år inrättade vedbyrån. Den av länens vedbyråer förut bedrivna verksamheten har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut även övertagits af kommissionen och fortsatts genom kommissionen underlydande länsbyråer.

Ordförande i kommissionen är skogschefen i Uddeholms aktiebolag HENRIK PETTERSON. Ledamöter i kommissionen äro redaktören A. J. CHRISTIERNSSON, byråchefen TH. FÜRST, byråchefen i järnvägstyrelsen E. O. VON FRIESEN, t. f. revisionssekreteraren R. EKLUND och bergsingenjören E. W. TILLBERG, av vilka ledamöter Christiernsson, Eklund och Tillberg hava daglig tjänstgöring inom kommissionen.

Beträffande närmare uppgifter rörande 1917 års bränslekommissions organisation och verksamhet hänvisas till en av kommissionen avgiven tryckredogörelse i ämnet (se detta häfte sid. ×21.).

Kyrkofondskommittén. I kommitténs sammansättning (se Skogsv. tidskr. 1917 sid. 86) har den förändringen ägt rum att Kungl. Maj:t genom beslut den 11 september 1917 entledigat greve Wachtmeister från det honom meddelade uppdraget, och tillika förordnat landshövdingen J. Widén att vara ordförande i kommittén.

Under år 1917 hava ett antal särskilda ärenden — delvis av synnerligen vidlyftig beskaffenhet — vilka stå i samband med det åt kommittén givna uppdraget, av Kungl. Maj:t remitterats till kommittén. Kommitténs arbete under året har till avsevärd del varit koncentrerat på några av dessa till kommittén överlämnade särskilda ärenden, vilka ansetts vara av brådskande beskaffenhet. Uti fyra dylika ärenden har kommittén under år 1917 avgivit betänkanden, nämligen *dels* den 19 juni angående åtgärder för underlättande av utarrendering utav sådana prästerskapets löneboställen, vilka bildats av förutvarande bostadsboställen, *dels* den 28 juni angående beviljande av ytterligare lönetillskott åt svagt avlönade prästmän m. m., *dels* sistnämnda dag i fråga om tilldelande av emeritilöner åt vissa präster *och dels* den 17 december i fråga om krigstidstillägg och krigstidshjälp åt prästerskapet i nyreglerade pastorat. Utkast till ändrade grunder för förvaltningen av de prästerliga avlöningstillgångarna har utarbetats och varit föremål för förberedande behandling inom kommittén. Till kommittén av Kungl. Maj:t överlämnade underdåniga framställningar angående ändringar i lagarna den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning m. m. hava undergått förberedande handläggning. På därom av kommittén framställd begäran har kommittén beretts tillfälle att granska de till statskontoret inkomna utdragen ur landskontorens räkenskaper rörande kyrkofondens inkomster och utgifter under år 1917 jämte samtliga till sagda räkenskaper hörande verifikationer. De år 1916 versställda statistiska utredningarna hava kompletterats, och ett antal nya dylika utredningar utförts. Bland annat hava beräkningar verkställts *dels* över storleken av virkeskapitalet å de ecklesiastika skogarna samt över dessas avkastningsförmåga, *dels ock* över kostnaden för en rationell förvaltning av sagda skogar. — Kostnaderna för kommittén intill utgången av år 1917 uppgå till omkring 65,650 kronor, därav under sistnämnda år omkring 31,450 kronor.

Skogslagstiftningskommittén (se Skogsv. tidskr. 1911 sid. 377 och 1917 sid. 87) har under 1917 fortsatt sitt arbete och i december hemställt om bemyndigande att låta trycka sitt betänkande. Till expensmedel har åt kommittén utanordnats ett sammanlagt belopp av 11,000 kr.

Kronolägenhetskommissionen (se Skogsv. tidskr. 1916 sid. 108 och 1917 sid. 88) har omarbetat såväl med avseende å vissa principfrågor som beträffande åtskilliga detaljer av reell eller formell innebörd under föregående år utarbetade utkast till lag om besittningsrätt för obegränsad tid till kronojord och annan publik jord. Utkastet har i sålunda omarbetat skick förehafts till behandling vid de sakkunnigas sammanträden i Stockholm sommaren

och hösten 1917. I september 1917 deltogo på särskild kallelse professorn H. J. B:son Juhlin-Dannfelt och f. d. akademifogden A. R. Thalén vid två tillfällen i de sakkunnigas överläggningar.

Det material, som för lösande av frågan, huruvida och i vilken omfattning åtgärder borde vidtagas för att bereda torpare och lägenhetsinnehavare å de ecklesiastika boställena möjlighet att förvärva av dem brukade jordområden, av de sakkunniga insamlats genom inhämtande enligt utsända formulär av vissa uppgifter från vederbörande pastorsämbeten, har under 1917 slutligt bearbetats, varjämte de sakkunniga låtit på grundval av nämnda material verkställa en statistisk utredning i likhet med vad på de sakkunnigas föranstaltande tidigare utförts rörande torp och lägenheter å statens utarrenderade domäner m. m. Nyssberörda utredning föreligger numera i korrektur.

Den åt särskild sakkunnig anförtrodda kameralhistoriska utredning, som ovan omnämnts, har ännu icke bragts till slut. Dock har det för ändamålet insamlade undersökningsmaterialet, som är av synnerligen vidlyftig omfattning, färdigtryckts i korrektur; och lärer efter verkställande av ytterligare detaljundersökningar utredningens resultat kunna föreligga i korrektur under första hälften av 1918. De sakkunniga torde därefter bliva i tillfälle att till slutligt avgörande upptaga de åt dem anförtrodda frågor samt under loppet av 1918 slutföra sitt arbete.

Samtliga de kostnader, som för de sakkunnigas verksamhet ådragits statsverket, uppgingo vid utgången av 1917 till ett belopp av ungefär 78,573 kronor, av vilket belopp omkring 11,680 kronor belöpa på sistnämnda år.

Skogsbokföringskommittén (se Skogsv. tidskr. 1914 sid. 53, 1916 sid. 109, 1917 sid. 88 och 253) har sedan förutvarande sekreteraren, extra jägmästaren I. Lindeberg anställts såsom chef för 1917 års bränslekommissions räkenskapskontor, antagit från och med den 16 augusti 1917 extra jägmästaren, filosofie kandidaten H. Melander till sekreterare.

I februari månad år 1917 avlämnades till departementschefen betänkande III, omfattande förslag angående överflyttande på de ifrågasatta nya distriktsstyrelserna av de länsstyrelserna nu åvilande domängöromålen. I oktober månad 1917 framlade de sakkunniga den del av »Betänkande rörande berättelse över statens domäners förvaltning», som omfattar huvuddelen av det siffermaterial, på vilket en sådan berättelse för år 1916 i väsentliga delar har att bygga. Övriga delar, omfattande motiven för de omläggningar i den hittills brukade formen för domänstyrelsens berättelse över nu ifrågavarande del av dess verksamhet, komma att senare överlämnas. Den 11 december 1917 avgåvo de sakkunniga utlåtande i anledning av vad kammarrätten anfört uti sitt utlåtande den 3 februari 1916 över de sakkunnigas betänkande I med därtill hörande fyra bilagor. Samma dag avgåvo de sakkunniga utlåtande angående redovisningen till statsverket av behållna avkastningen av Alnarps egendom m. m.

Kungl. Maj:t har den 7 december 1917 fastställt de i de sakkunnigas betänkande II föreslagna formulären, i vad de beröra förrådsredovisningen vid domänförvaltningen, att med vissa ändringar från och med ingången av år 1918 tillsvidare på försök tillämpas samt förordnat, att varje jägmästare vid årsskiftet 1917—1918 skall upprätta och före den 1 februari 1918 till domänstyrelsen insända en på den bokföring, som hittills ägt rum, grundad

interimistisk virkesrapport, omfattande de vid nämnda årsskifte kvarliggande osålda skogsprodukter, som genom skogsförvaltningens försorg upphuggits.

Under året hava vidare följande arbeten pågått hos de sakkunniga:

1) Utredningar för lösandet av de sakkunnigas uppgift jämlikt förutnämnda brev den 7 november 1913, vilka komma att resultera i särskilda betänkanden rörande:

a) Ordnandet av den statistiska bokföringen, som bör utmynna i domänstyrelsens årsberättelse;

b) förslag till räntabilitetsbokföringen;

c) sågverksbokföringens ordnande och därmed sammanhängande frågor;

d) flottledsbokföringens ordnande och därmed sammanhängande frågor;

e) jordbruksdomänernas bokföring; samt

f) ordnandet av den kamerala och tekniska revisionen hos domänstyrelsen.

2) Formell granskning av förut berörda månatligen inkommande kassaredovisningshandlingar. Genom överenskommelse med domänstyrelsen insändas samtliga kassaredovisningshandlingar direkt till de sakkunniga för att underkastas formell granskning, dels i syfte att tillrättalägga materialet för räntabilitetsbokföringen på sätt föreskrivits i brevet den 17 december 1915 och dels för att inarbeta det nya systemet för kassaredovisningen efter givna linjer.

I och för utförande av detta arbete har upprättats ett räkenskapskontor, å vilket en kontorschef och två manliga biträden samt ett trettiotal kvinnliga biträden äro anställda. — I samråd med domänstyrelsen har en arbetsfördelning blivit verkställd, så att å de sakkunnigas kontor för närvarande en väsentlig del av det omfattande räkenskapsarbete, vilket är förenat med förvaltningen av statens domäner m. m., utföres. Här rättas och korrigeras uppkomna felaktigheter vid bokföringen. Domänstyrelsen och dess bokhållare erhålla från detta kontor såväl månatligen som vid årsskiftet kassabokslut m. m. Likaså förberedes revisionsarbetet, och överlämnas härifrån material till domänstyrelsens revisionsavdelning. — Förenämnda arbete erfordrar från de sakkunnigas sida en omfattande korrespondens i bokföringsfrågor med samtliga redogörare. Ett tiotal cirkulär till samtliga jägmästare hava under år 1917 utsänts. Såsom jourhavande å kontoret har sedan mars månad tjänstgjort professorn O. Sillén samt, då han varit förhindrad, ordföranden. — På domänstyrelsens framställning hava de sakkunniga även övertagit anskaffandet, tryckningen och expedieringen av räkenskapsböcker, blanketter m. m.

De sakkunnigas arbete har oavbrutet fortgått hela året. Kostnaderna för år 1917 belöpa sig till omkring 80,000 kronor, därav omkring 60,000 kronor som löner vid förenämnda räkenskapskontor.

Utredning ang. ändring i gällande bestämmelser om utarrendering av kronans jordbruksdomäner. De sakkunniga (se Skogsv. tidskr. 1916 sid. 110 och 1917 sid. 90) ha under år 1917 fortsatt sitt arbete. Kostnad hittills 9,000 kr.

Undersökning rörande statens för kolonisationsändamål tillgängliga och därtill tjänliga marktillgångar inom de sex nordligaste länen. (se Skogsv. tidskr. 1916 sid. 111 och 1917 sid. 90).

Efter det de sakkunniga under år 1916 framlagt förslag till plan för en inventering under sommaren samma år av odlingsmarken å vissa kronoparker

i Norrland och Dalarna, vilken inventering också utförts under de sakkunnigas uppsikt, har det vid inventeringen vunna resultatet jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1916 varit föremål för särskild bearbetning, likaledes under de sakkunnigas uppsikt. Arbetet härmed fortgick till i maj månad 1917. I skrivelse till departementschefen den 21 maj 1917 avgåvo de sakkunniga förslag till plan för inventeringsarbetenas fortsatta bedrivande under sommaren samma år. Detta förslag blev den 25 i samma månad av Kungl. Maj:t godkänt, därvid, jämväl på de sakkunnigas hemställan, åt den av Kungl. Maj:t den 30 juni 1916 tillsatta kolonisationskommittén uppdrogs dels att handhava uppsikten över den fortsatta inventeringen och dels att i visst hänseende vidare behandla planen rörande inventeringsarbetenas fortsatta bedrivande under de följande åren.

I avseende å den åt de sakkunniga uppdragna utredningen angående ströängarna hava de sakkunniga den 17 februari 1917 till departementschefen överlämnat förslag till

1) lag huru förhållas bör med ströängar vid ägostyckning inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt

2) lag om förbud mot avsöndring av ströängar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker jämte motiv till nämnda förslag. Vidare hava de sakkunniga den 24 februari 1917 till departementschefen överlämnat förslag med motiv till kungörelse angående ströängars utbytannde mot annan mark.

På hemställan av de sakkunniga har Kungl. Maj:t den 1 juni 1917 till kolonisationskommittén överlämnat jämväl den fortsatta utredningen angående ströängarna. Därmed har alltså de sakkunnigas verksamhet upphört.

De med de sakkunnigas verksamhet förbundna löpande utgifterna hava uppgått till ett sammanlagt belopp av 12,205 kronor 90 öre. Häri ingår dock ett belopp av 4,600 kronor, som använts till anskaffande av kartmaterial för inventeringens bedrivande, och som alltså rätteligen bör hänföras till kostnaderna för denna.

Utredning om tillgodogörandet av kronans fisken samt jakten å viss kronomark. (se Skogsv. tidskr. 1916 sid. 111 och 1917 sid. 90). Under år 1917 hava de sakkunniga besvarat en Kungl. Maj:ts remiss i ärende angående avsättande av en nationalpark norr om Torneträsk i Norrbottens län.

Förslag till bestämmelser, avseende bättre tillgodogörande av kronans fisken och därmed sammanhängande frågor, jämte utkast till motiv till detta förslag föreligga färdiga att efter avslutad justering framläggas.

Vad angår utredningen av vissa frågor rörande jaktförfattningarna, har utkast till bestämmelser i ämnet upprättats; och är motivering till dessa under utarbetande.

Kolonisationskommittén. (se Skogsv. tidskr. 1917 sid. 91). Efter fortsatta utredningsarbeten under början av år 1917 har kommittén jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 maj 1917 haft att verkställa utredning för möjliggörande av ett säkert omdöme om lämpligheten av omedelbar upplåtelse av lägenheter för kolonisation å kronoparkerna Djupsjö i Norrbottens län samt Metseken, Rönnliden och Luspberget i Västerbottens län. Härav föranledda lokala undersökningar hava ägt rum under sommaren, varefter det insamlade

materialet varit föremål för bearbetning. Resultatet härav har framlagts för Kungl. Maj:t i ett den 20 december 1917 till jordbruksdepartementet ingivet förslag till anordnande av kolonisationsförsök å vissa kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 maj 1917 har kommittén fått åt sig uppdraget att handhava uppsikten över den sommaren samma år fortsatta inventeringen av odlingsjord å kronans marker i Norrland och Dalarna, vilken inventering tidigare varit anförtrodd åt ovannämnda sakkunniga. Sedan inventeringen avslutats för året, har denna jämlikt föreskrift gjorts till föremål för enahanda bearbetning som inventeringsresultatet från föregående år.

Genom förenämnda brev den 25 maj 1917 har kommittén tillika fått sig anbefallt att i visst hänseende vidare behandla ett av de nämnda sakkunniga tidigare uppgjort förslag till plan för den omförmälda inventeringen av odlingsjord å vissa kronomarker. Detta uppdrag, avseende närmast utredning av möjligheten att inventera marker, som sakna för ändamålet fullt lämpligt kartmaterial, har kommittén numera utfört genom framläggande av förslag i ämnet i skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 december 1917. I denna skrivelse har kommittén därjämte lämnat en utredning av kostnaderna för den planlagda inventeringen i dess helhet. Denna, till vilken torde åtgå en tid av omkring fem år — däri inberäknat de två år, under vilka den redan pågått — beräknas kräva en kostnad för staten av sammanlagt omkring 400,000 kronor. Häri ingår även kostnaden för bearbetningen av inventeringsresultaten.

Genom Kungl. Maj·ts brev den 1 juni 1917 har slutligen på kommittén överflyttats ett den 31 december 1915 åt kolonisationssakkunniga givet uppdrag att verkställa utredning angående beredande av rättslig möjlighet att vid bildande av odlingslägenheter i Norrland och Dalarna tillvarataga för odling tjänliga ströängar. Den av de sakkunniga påbörjade utredningen har fortsatts av kommittén men är ännu ej avslutad.

Till bestridande av kostnaderna för utredningen rörande kolonisationsförsöken å de ovannämnda fyra kronoparkerna har av Kungl. Maj:t anvisats ett belopp av 42,000 kronor. De för kommitténs löpande utgifter anvisade medlen uppgå till sammanlagt 31,800 kronor, därav 3,000 kronor för föregående år.

Utredning om anordnande av skogsavverkningsstatistik och rikstaxering. (se Skogsv. tidskr. 1917 sid. 907). De sakkunniga härför, »Skogsstatistiska kommittén», sammanträdde första gången den 19 november 1917. Därefter hava sammanträden hållits under tiden 19—23 november 1917 samt från den 14 december 1917, varvid preliminär plan för de sakkunnigas arbeten utarbetats.

För erhållande av en ungefärlig uppfattning om de olika inom landet förekommande metoderna för uppmätning av virke hava de sakkunniga utarbetat ett frågecirkulär, vilket utsänts till ett antal enskilda personer och trävarubolag i olika delar av landet.

De sakkunniga hava dessutom uppgjort en plan för undersökningar över virkesmassan av olika sortiment, uppmätt i fast och löst mått.

Slutligen hava de sakkunniga vidtagit en del förberedande åtgärder för igångsättande av en undersökning över mängden av det virke, som förbrukas som husbehov inom Värmlands län.

TRÄVARUMARKNADEN

MÅNADSÖVERSIKT.

Utsikterna för 1918 års marknad äro oklara. Sådant är allt fortfarande det till ledsnad upprepade omdömet. Och huru skulle det väl kunna vara annorlunda i denna öfverraskningarnas tid, då varje dag ställer oss inför något nytt och oförutsett. De omdömen, som man kan avgiva, om över huvud taget några omdömen alls böra ifrågakomma, bliva därför så gott som uteslutande på känn. Emellertid hava dock på allra sista tiden några tecken till större förtroende till marknaden visat sig. De äro emellertid ej så många och ej heller alltför betydelsefulla, men för dem som tro på att våra svenska trävaror böra kunna få afsättning till priser, som de rättvisligen böra betinga, äro de dock tecken. Det är några affärer på Holland, som under de sista dagarna låtit tala om sig. För gran från Norrköping har offererats 330 kr. för battens pr prompt, under det att tre à fyra veckor tidigare Holland inledde underhandlingar med att bjuda 300 kr. och först efter långt om länge gick med på att betala 315 kr. Det vill sålunda synas, som om köparen haft tro på en stigande marknad åtminstone i det nu anförda fallet.

I marknaden äro f. n. egentligen endast Danmark och Holland. Några trevare komma ju också från de krigförande länderna, men med maximipris på varorna i importlandet och de oerhörda frakterna blir väl nästan alltid resultatet, att säljaren ej kan reflektera på affären. Det talas t. ex. om en affär för Frankrike från Östersjöhamn, som genast strandade på frakten 375 kronor pr stand. Det är belysande för förhållandena, att frakten kan nå upp till ett dylikt belopp och samtidigt maximipriset cif stå orubbat. Sant är visserligen, att Frankrike ej har officiellt fastställda maximipris, men inköpen genom officiella organ verka på samma sätt. Att under sådana förhållanden varje eftergift från säljarna ej kan tjäna till annat än att förlänga en i längden ohållbar prispolitik från köparelandets sida, borde vara den enda rätta slutsatsen.

Oaktat ovissheten om framtiden pågår sågverksdriften utan allt för stora inskränkningar. Litet var vill ju söka undvika driftstörningar med därav följande arbetslöshet. Det är att hoppas att så måtte kunna ske i det längsta, men tack vare den av foderbristen framkallade starka inskränkningen i avverkningarna stundar en tid fram emot hösten och nästa vinter, då säkerligen det blir omöjligt att hålla driften i gång vid ett mycket stort antal av våra sågverk och även trämassefabriker. Det är givetvis med allra största bekymmer, som litet var ser framåt mot denna tid.

21/1 1918.

—M.

SKOGSADMINISTRATION

LAGAR, KUNGL. FÖRORDNINGAR OCH BESLUT.

Anslag till utdikning av vissa staten tillhöriga mossar.

Kungl. Maj:t har den 23 november 1917, sedan järnvägsstyrelsen i skrivelse den 12 november anmält, att bränntorvsupptagning under nästkommande år vore avsedd att bedrivas å följande statens domäners fond tillhöriga mossar nämligen, Lagge mosse å Hunnebergs kronopprk, Ekelundsmossen å samma kronopark, Stängemossen å Edsmärens kronopark samt Förarpsmossen å Förarps kronopark, anbefallt statskontoret dels att av under händer varande medel innevarande år till järnvägsstyrelsen på rekvisition utanordna ett belopp av åttiofem tusen kronor att efter ingången av år 1918 ersättas från det av riksdagen på extra stat för samma år anvisade anslag för utdikning av staten tillhöriga bränntorvsmossar dels ock att efter den 1 april 1918 till järnwägsstyrelsen på rekvisition utanordna ytterligare femton tusen från samma anslag.

Tillämpning på försök av vissa formulär för förrådsredovisning samt insändande av interimistisk virkesrapport.

Härom har Kungl. Maj:t den 7 december 1917 meddelat följande beslut:

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Jämlikt bemyndigande den 7 november 1913 uppdrog statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet åt särskilda sakkunniga att verkställa utredning och uppgöra förslag beträffande en förändrad bokföring rörande statens domäner och övrig med Eder verksamhet förenad förvaltning.

Sedan dessa sakkunniga överlämnat första delen av sitt betänkande med därtill hörande förslag till kassaredovisning och kassaliggare, förordnade Vi den 17 december 1915, att nämnda förslag skulle från och med ingången av år 1916 tillsvidare på försök tillämpas.

Med skrivelse den 31 augusti 1916 hava nu nämnda sakkunniga överlämnat andra delen av sitt betänkande, innefattande förslag till formulär för övriga liggare med därtill hörande redovisningshandlingar och dessas sammanfattande i en huvudbok för Eder.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Då Vi nu låtit Oss föredragas detta ärende, hava Vi förordnat, att de i förevarande betänkande för förrådsredovisningen föreslagna formulär med av statskontoret i dess utlåtande antydda rättelser skola från och med ingången av år 1918 tillsvidare på försök tillämpas.

Tillika hava vi föreskrivit, att jägmästares virkesrapport skall avlämnas en gång om året med rätt dock för Eder att, där så finnes nödigt, bestämma, att virkesrapport skall avgivas två gånger årligen.

Slutligen hava Vi förordnat, att varje jägmästare skall vid årsskiftet 1917—1918 upprätta och före den 1 februari 1918 till Eder insända en på den bokföring, som hittills ägt rum, grundad interimistisk virkesrapport, omfattande allenast de vid nämnda årsskifte kvarliggande osålda skogsprodukter, som genom skogsförvaltningens försorg upphuggits.

DOMÄNSTYRELSENS CIRKULÄR, BESLUT, FRAMSTÄLLNINGAR OCH YTTRANDEN.

Beräknade inkomster och utgifter för domänförvaltningen för åren 1918 och 1919.

Sedan resultaten av höstens virkesauktioner blivit kända, har Domänstyrelsen i underdånig skrivelse den 10 december framlagt beräkningar över inkomster och utgifter för domänförförvaltningen för åren 1918 och 1919.

Inkomster för år 1918.

Statsverkets skogsmedel, beräknade bl. a. under förutsättning av att full ersättning tillföres domänfonden för till Bränslekommissionen levererad ved	45,000,000 kr.
Inkomster för jordbruksdomänerna	1,500,000
Summa	46,500,000 kr.
Avgå driftkostnader däri inberäknade medel till förnyelsefonden	20,000,000
Nettoinkomst	26,500,000 kr.

Domänstyrelsen förutsätter, att inkomsterna under år 1919 böra bliva minst lika höga som under år 1918, och uppställer i enlighet därmed följande beräkning för år 1919:

Statsverkets skogsmedel			45,000,000 kr.
Inkomster från jordbruksdomänerna			1,500,000 »
Summa			46,500,000 kr.
Avgår *dels* driftkostnader enligt statsförslag för år 1919		19,913,600 kr.	
dels beräknad avsättning till förnyelsefond. 50 % å bruttoinkomsten å skogsmedlen	2,250,000 kr.		
med avdrag av i driftkostnader inberäknade kostnader för skogsodling och dikning	1,163,600 »	1,086,400 »	21,000,000 »
1919 års nettobehållning			25,500,000 kr.

Generalförslag för år 1918 för statens domäner.

Genom kungl. brev den 31 december 1917 har Kungl. Maj:t fastställt generalförslag till utgifter för år 1918 från förslagsanslaget till driftkostnader för statens domäner, varav framgår i huvudsak följande:

I. *Kostnader för Domänstyrelsen*		319,400:
II. *Kostnader för statens skogsdomäner.*		
A. Skogsstatens avlöningar m. m. Till skogsstatens ordinarie personal	1,797,350: —	
Till rese- och traktamentsersättning åt överjägmästarna, skogstaxatorerna och överjägmäsarteassistenterna samt till arvoden m. m. åt skogsstatens extra personal	1,169,078: —	2,966,428: —
B. Skogsstatens boställen och bostadslägenheter		347,254: —
C. Skogsindelning och skogsuppskattning		100,000: —
D. Direkta förvaltningskostnader. Överjägmästarnas expensmedel	39,340: —	
Jägmästarnas och skogsingenjörernas förvaltningsmedel	15,279,877: —	
Till fullbordande av anläggningar vid Porjus	118,500: —	
Till utgifter för skötsel och bevakning m. m. av egendomar, som under 1918 komma att inköpas	30,000: —	
Till sänginventarier för skogskojor i de sex norra länen	3,000: —	15,470,717: —
E. Diverse allmänna ändamål. Till stipendier åt skogstjänstemän	3,500: —	
Till anordnande av distriktsmöten	6,000: —	
Till anordnande av exkursioner för kronojägare	4,000: —	
Till prenumeration å »Skogen» för kronojägare, tillsyningsmän och vissa e. kronojägare	1,825: —	
Till prenumeration å »Skogsvännen» för kronojägare, tillsyningsmän m. fl.	540:	15,865: —
F. Oförutsedda och diverse utgifter		163,917: —
G. Förnyelsefond för återväxtkostnader 5 % å förslagsvis 45,000,000 kr.	2,250,000: —	
varifrån avräknas vad som beräknas utgivas för skogsodling och dikning under år 1918	904,081: —	1,345,919: —
Kronor		20,410,100: —
Avgår anslag av statsmedel för tillsyn å enskildas skogar i Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker och kustland		410,000: —
Återstod		20,000,100: —

III. *Kostnader för statens jordbruksdomäner.*		
A. Kostnader för:		
Domänintendenternas arvoden	35,500: —	
Resekostnader vid domänförvaltningen	45,000: —	80,500: —
B. Övriga med förvaltningen av jordbruksdomänerna förenade kostnader		100,000: —
IV. *Krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1917*		630,000: —
Sammanlagt äro således driftkostnaderna under år 1918 för statens domäner fastställda till ett belopp af förslagsvis		21,130,000: —

Diverse cirkulär m. m.

Domänstyrelsens cirkulär den 18 december till skogsstatens förvaltande personal angående **likviderande av vissa rese- och traktamensträkningar.**

Sedan Kungl. Domänstyrelsen i cirkulär den 20 september bestämt, att räkningar enligt nådig kungörelse den 28 augusti 1917 för den förvaltande personalen undantagandes överjägmästarne skola, efter i Kungl. Domänstyrelsen verkställd granskning, utbetalas av vederbörande förvaltares kassa, har Styrelsen funnit skäligt medgiva, att tills vidare, sedan dylik räkning å verkställda resor inlämnats till kassans förvaltare, denne må äga rätt att såväl för egna som för underlydande tjänstemäns räkningar omedelbart utbetala ett belopp, motsvarande högst 60 procent av räkningens slutsumma, skolande dylik utbetalning i kassan uppföras som verklig utgift och verificeras med mottagarens kvitto.

Domänstyrelsens cirkulär den 31 december 1917 till samtliga överjägmästare, jägmästare, biträdande jägmästare och förvaltare av skolrevir angående **uppgift å kronoskogarnas taxeringsvärden.**

Kungl. Domänstyrelsen vill härmed föreskriva, att vederbörande jägmästare, biträdande jägmästare och förvaltare av skolrevir skola var för sitt förvaltningsområde så fort ske kan och senast den 1:a februari 1918 inkomma med uppgift å *dels* de taxeringsvärden, som vid 1916 års utgång voro åsatta samtliga till domänfonden hörande och under skogsstatens förvaltning eller kontroll*) ställda statens fastigheter, *dels* de förändringar, som häri eventuellt blivit vidtagna beträffande år 1917. Uppgiften skall utgöras av förteckning å samtliga förenämnda fastigheter — fördelade å kronoparker, kronans flygsandsplanteringar, domänskogar, kronolägenheter, holmar och skär samt kronoöverloppsmarker — var och en med sitt taxeringsvärde, eller, där eventuellt två eller flera fastigheter äro i taxeringshänseende sammanslagna till en enhet, varje skild taxeringsenhet, i vilket fall dock bör angivas vilka fastigheter denna omfattar och, där olika delar av samma fastighet äro åsatta skilda taxeringsvärden, varje sådan del med angivande av, till vilken fastighet den hör.

Därjämte vill Kungl. styrelsen föreskriva, att framdeles inom januari månad liknande uppgifter skola avlämnas avseende det nästförflutna året, varvid dock fullständig förteckning uppgöres allenast för de år, varunder allmän fastighetstaxering ägt rum, under det att beträffande mellanliggande år uppgift erfordras allenast å de förändringar rörande skilda fastigheters taxeringsvärden, som eventuellt ägt rum under året, tillika med taxeringsvärdenas slutsummor för skilda grupper av revirets skogar.

Uppgifterna skola inom här förut nämnd tid insändas till överjägmästaren, som, efter att däröver hava upprättat sammandrag för distriktet, överlämnar desamma tillika med distriktssammandrag till Kungl. styrelsen senast därpå följande 15 februari.

Domänstyrelsens cirkulär den 31 december till samtliga förvaltande skogsstatstjänstemän, angående **kungörelse av bevakningspersonals tjänst.**

Kungl. domänstyrelsen vill härigenom föreskriva, att då kungörelse om befattning dels såsom extra kronojägare eller därmed likställd tjänst med årsförordnande, dels ock såsom vikarie under längre tid för kronojägare eller därmed likställd utfärdas, sådan kungörelse skall genom Eder försorg införas i Lantmannabladet, icke i orts- eller andra tidningar. Samtidigt vill Kungl. styrelsen erinra därom, att kungörelse om befattning såsom kronojägare eller därmed likställd ordinarie tjänst alltid genom Kungl. styrelsens försorg införes i Post- och Inrikes tidningar samt i Lantmannabladet.

*) Vissa från arrendet ej undantagna domänskogar i den mån särskilda taxeringsvärden äro sådana åsatta.

Domänstyrelsens cirkulär till samtliga jägmästare den 1 januari rörande **insändande av interimistisk virkesrapport för år 1917.**

Sedan Skogsbokföringskommittén enligt sitt meddelande n:r 30 den 13 december 1917 åtagit sig att insamla de interimistiska virkesrapporter, vilka det jämlikt nådig skrivelse den 7 december 1917 åligger varje jägmästare att före den 1 februari 1918 till Kungl. styrelsen insända, har Kungl. domänstyrelsen funnit skäl godkänna detta skogsbokföringskommitténs åtagande, vilket för kännedom och efterrättelse meddelas.

Kostnaderna för hantlangning vid utsyning av ved till husbehov åt prästerliga befattningshavare. På av jägmästaren i Kopparbergs revir gjord förfrågan har Domänstyrelsen i skrivelse den 15 november meddelat, att kostnaderna för hantlangning vid utsyning av ved till husbehov åt prästerliga befattningshavare må utbetalas av tillgängliga, för skötseln av ecklesiastika boställens skogar anvisade förvaltningsmedel.

Pris å vedvirke till Bränslekommissionen.

Pris å nedflottat virke. Domänstyrelsen har härom den 5 december avlåtit följande skrivelse till överjägmästaren i Nedre Norrbottens distrikt.

Med anledning av Eder skrivelse till Kungl. domänstyrelsen den 21 sistlidna november angående prissättning å vedvirke, som, föregående vinter avverkat inom Sikå, Vargiså och Malmesjaurs revir och sistlidna sommar nedflottat efter Piteå älv, skulle tillhandahållas 1917 års bränslekommission vill Kungl. styrelsen härigenom föreskriva, att ifrågavarande vedvirke intill innevarande års utgång skall tillhandahållas kommissionen till de pris, som erhållas därigenom, att till det beräknade rotvärdet före den 1 augusti 1914 läggas de verkliga kostnaderna för avverkning och vidaretransport till platsen för överlämnandet.

Pris å ved från viss skog utom avverkningszonen. Domänstyrelsen har härom den 7 december lämnat t. f. jägmästaren i Västerås revir följande besked.

Med anledning av Eder skrivelse den 4 dennes angående pris å vedvirke avverkat å skogar, vilkas avkastning ingår till annan uuder statens förvaltning ställd fond än domänfonden, och avsett att överlåtas till bränslekommissionen vill Kungl. domänstyrelsen härigenom meddela, att för dylika skogar, vilka ligga *utom* det område, som är upplåtet till skogsavverkning enligt rekvisitions- och förfoganderättslagen, och alltså utom brärslekommissionens avverkningszon, sådana pris må vid överlåtelse till bränslekommissionen tillämpas, som erhållas genom att till gängse rotvärde lägga de verkliga kostnaderna för upphuggning, transport m. m.

Från allmänna skogar under tiden 1 januari—30 april 1918. Domänstyrelsen har härom den 21 december till samtliga överjägmästare avlåtit följande skrivelse:

Med erinran att de pris å vedvirke, som av Kungl. domänstyrelsen fastställts jämlikt skrivelse n:r 9. II: 2474, 2785, 14. XI. 1917, endast gälla intill innevarande års utgång, vill Kungl. styrelsen härigenom anmoda Eder att, efter numera vunnen erfarenhet och med beaktande av de ytterligare stegrade omkostnader för upphuggning och transport av vedvirke, som under innevarande vinter möjligen kunna uppstå, till Kungl. styrelsen, efter vederbörande jägmästares hörande, inkomma med förslag till de kostnader *dels* för upphuggning av vedvirke, *dels ock* för transport av vedvirke till järnvägsstation, järnvägslinje, kaj, vattendrag eller annan dylik leveransort, vilka anses böra tilläggas de av Kungl. styrelsen den 14. XI. 1917 fastställda rotprisen (före 1. VIII. 1914) för erhållande av de pris, som av 1917 års bränslekommission skall erläggas för vedvirke, som kommer att ställas till dess förfogande under tiden 1 januari—30 april 1918 från allmänna skogar, vilkas avkastning ingår till domänfonden.

Dessa beräknade kostnader i ören per lös m^3 skola av Eder angivas för vart och ett av de områden (revir, vissa kronoparker o. s. v.), som efter Edert förslag upptagits i Kungl. styrelsens skrivelse den 14. XI. 1917. De beräknade kostnaderna för såväl upphuggning som transport skola avse medelkostnaden i utjämnat värde gemensamt för kastved av olika trädslag och sortering och angivas enligt följande tabell (se sid. × 35).

Därest vedvirke, avsett att ställas till bränslekommissionens förfogande, icke vidare skulle förekomma för något område, upptaget i Kungl. styrelsens skrivelse den 14. XI. 1917, bör sådant område nu uteslutas. För den händelse något nytt område tillkommit eller förhållandena nödvändigtvis anses påfordra uppdelning av förut upptaget område, skall sådan

uppdelning motiveras, och bör då tillika för dylikt område föreslås rotpris (före 1. VIII. 1914).

Östra distriktet	Stockholms revir	Gripsholms revir	Nyköpings revir
(För 1:a kastved rotpris av björk före 1. VIII. 1914)	500	525	400
Beräknad huggningskostnad för björk, al, barr, bland, 1:a ved, 2:a ved, o. s. v.	210	215	220
Beräknad transportkostnad för björk, al, barr, bland, 1:a ved, 2:a ved o. s. v.	450	205	180
Förslagspris summa	1,160	945	900

Vidare vill Kungl. styrelsen anmoda Eder att vid ingivandet av förevarande uppgifter lämna förslag till ändring, därest så anses påfordras, av rabatteringen av priset å långved (definierad å Kungl. styrelsens skrivelse n:r S. II: 3265, 3309), vilken rabattering hittills skolat ske med 12 %.

För att de pris, som här avses, snarast möjligt må kunna fastställas och överlämnandet av vedvirke till bränslekommissionen därigenom ske utan onödig tidsutdräkt, anmodas Ni att till Kungl. styrelsen senast den 15 instundande januari överlämna nu begärda uppgifter.

Slutligen vill Kungl. styrelsen på förekommen anledning uppdraga åt Eder att anmoda vederbörande jägmästare att till bränslekommissionens lokala ombud, när framställning av ombuden göres, under hand lämna de upplysningar, som rimligen kunna avgivas, angående vedvirke från allmänna skogar, avsett att ställas till kommissionens förfogande.

Från allmänna skogar, vilkas avkastning ingår till annan under statens förvaltning ställd fond än domänfonden. Därom har Domänstyrelsen den 11 januari avlåtit följande skrivelse till samtliga överjägmästare.

Genom skrivelser den 11. X. 1917, och den 7. XII. 1917. har Kungl. domänstyrelsen meddelat föreskrifter angående de grunder, som tillsvidare skola gälla vid prissättning å ved, som ställes till bränslekommissionens förfogande från allmänna skogar, vilkas avkastning ingår till annan under statens förvaltning ställd fond än domänfonden. På förekommen anledning vill Kungl. styrelsen härtill föreskriva, att vid dylik prissättning hädanefter tillsvidare skall tillses, att priset icke överstiger de av bränslekommissionen för ved från enskildes skogar bestämda leveranspriserna.

Härom har Ni att underrätta vederbörande.

Beträffande stubbved. Domänstyrelsen har härom i skrivelse den 31 december 1917 föreskrivit följande:

Stubbved från domänfondens skogar skall tillhandahållas kommissionen till ett pris bildat av ett rotvärde, som står i samma relation till de av Kungl. styrelsen fastställda rotvärdena före 1. VIII. 1914 för 1:a barrved som stubbvedens fastmasseprocent till den 1:a barrvedens, med därtill lagd verklig kostnad för brytning respektive transport.

Stubbved från andra allmänna skogar än domänfondens skall tillhandahållas kommissionen till pris, motsvarande dem som av kommissionen betalas för stubbved från enskildes skogar. Därest stubbved av kommissionen icke tagits i anspråk från enskildes skogar och utgångspunkt för prisberäkning sålunda saknas, skall stubbved från ifrågavarande allmänna skogar av kommissionen betalas med ett pris bildat av ett rotvärde, som står i samma förhållande till det av riksvärderingsnämnden fastställda priset å 1:a barrved som stubbvedens fastmasseprocent till den 1:a barrvedens, med därtill lagd verklig kostnad för brytning respektive transport, med iakttagande av att det efter angivna grunder beräknade leveranspriset å 1:a barrved icke överstiger de av bränslekommissionen bestämda leveranspriserna.

Krigstidstillägg m. m.

Beträffande t. f. jägmästare. Med anledning av att viss Konungens befallningshavande vägrat utbetala krigstidstillägg åt t. f. jägmästare under den tid, ordinarie jägmästaren haft anställning hos Bränslekommissionen, har Domänstyrelsen den 24 november med erinran

om bestämmelsen i § 5 av nådiga kungörelsen den 29 maj 1917, angående krigstillägg och krigstidshjälp under år 1917 åt befattningshavare i statens tjänst, vari stadgas, att krigstidstillägget anses tillhöra lönen och utgår odelat befattningshavare, även om han under tjänstledighet hälsas vårdande, enskilda angelägenheter m. m. avstår lönen helt eller delvis, meddelat att enligt styrelsens mening krigstidstillägget för den ordinarie jägmästaren under den tid, denne har anställning hos Bränslekommissionen och jämlikt särskilt nådigt brev därunder skall avstå samtliga till tjänsten hörande avlöningsförmåner, skall innehållas och t. f. jägmästaren i reviret uppbära sådant tillägg å sin assistentavlöning, vare sig han såsom t. f. revirförvaltare uppbär någon del av densamma eller icke.

Att krigstidstillägg ej mindre för t. f. jägmästare än även för revirassistenter skall utgå enligt de grunder, som finnas angivna i punkt A. av ovannämnda kungl. kungörelse, torde vara ställt utom allt tvivel, enär i båda fallen avlöningen utgår efter av riksdagen prövade grunder.

Beträffande årsanställda bevakare. Härom har Domänstyrelsen den 22 december 1917 meddelat:

att krigstidstillägg icke får utgå under tid, då bevakare varit anställd hos bränslekommissionen och således icke äger rätt uppbära någon del av avlöningen;

att årsanställd bevakare å skog, vars avkastning tillfaller Fryksände pastorats regleringsfond, icke äger rätt att i likhet med sådan, som är anställd å ecklesiastik skog, vars avkastning tillfaller kyrkofonden, uppbära krigstidstillägg jämlikt nådiga brevet den 17 augusti 1917; samt

att, därest en bevakares avlöning uppdelas på olika fonder eller hushållsenheter, krigstidstillägget även bör i samma proportion uppdelas.

Beträffande t. f. kronojägare. På framställning av överjägmästaren i Södra distriktet, att t. f. kronojägaren i Inlands bevaksningstrakt av Göteborgs revir Fritz Ekström, och med honom jämställd som förordnas såsom vikarie för sjuk ordinarie kronojägare men i denna egenskap icke kan komma i åtnjutande av krigstidstillägg under innevarande år och ej heller vore berättigade till krigstidshjälp, måtte tilldelas ett arvodestillägg av 250 kronor, motsvarande krigstidstillägget, samt att det tillfälliga lönetillägg, som jämlikt Kungl. brevet den 3 juli 1917 skall utgå för år 1918 till årsförordnade extra kronojägare, måtte få utgå även till Ekström och med honom jämställda t. f. kronojägare, har Domänstyrelsen meddelat, att styrelsen saknar befogenhet bifalla förstnämnda framställning, samt erinrat om, att villkoret för erhållande av arvodestllägg under år 1918 för extra kronojägare är, att denne skall vara årsförordnad, samt att en sådan årsförordnad extra kronojägare enligt styrelsens mening lärer vara berättigad att åtnjuta arvodestillägg, även om han under längre eller kortare tid av år 1918 på förordnande uppehåller kronojägaretjänst.

Reseersättning.

Till jägmästare bosatt utom tjänstgöringsområdet. Härom har Domänstyrelsen den 12 november 1917 meddelat följande beslut.

I skrivelse den 10 innevarande månad hade extra revisorn hos Kungl. styrelsen P. Nicander, vilken det ålåg att granska de från den förvaltande skogspersonalen inkomma reseräkningar enligt kungl. kungörelsen den 28 augusti 1917, begärt förtydligande av sagda kungörelse i avseende å rätt för jägmästare, som vore bosatt utom tjänstgöringsområdet, att uppbära reseersättning från hemmanet till revirgränsen. — Med anledning härav förklarade Kungl. styrelsen, att § 2 av ifrågavarande kungörelse borde tolkas så, att befattningshavare vid skogsstaten, tillhörande den förvaltande personalen, som erhållit vederbörligt tillstånd att vara bosatt utom tjänstgöringsområdet, skall vara berättigad att, med de inskränkningar och under de vilkor i övrigt, som kungörelsen stadgar, uppbära resekostnads- och traktamentsersättning från bostadsorten.

Till och från tjänstgöringsorten. Hos Kungl Maj:t har extra jägmästaren Sven Petrini i underdånighet yrkat upphävande av Domänstyrelsens beslut att ej utbetala ersättning för återresa från tjänstgöringsområde i Blåvikens m. fl. revir till Stockholm, och har klaganden framhållit dels att närmaste anledningen till ifrågavarande resa varit militär tjänstgöring, dels att den tjänstgöring i förenämda Blåvikens m. fl. revir, vartill han förordnats, upphört i och med hemresan, samt dels att, då hans förordnande räckt blott 4 månader resorna till och från tjänstgöringsområdet ställt sig mycket betungande och vållat en kännbar reducering uti det för tjänstgöringen utgående, i alla fall låga arvodet, 200 kronor i månaden.

I ärendet har Domänstyrelsen den 17 december 1917 anfört följande.

Av klaganden har framhållits, att enligt nådigt brev av den 3 november 1906 och den 5 juli 1916 assistent, som under vissa i de nådiga breven angivna tider förordnades att tillfälligt tjänstgöra i Västerbottens och Norrbottens län, skulle äga att, utöver övriga förmåner, även uppbära rese- och traktamentsersättning för resa till och från tjänstgöringsområdet. Det förordnande, som klaganden innehaft, kan dock icke jämställas med de tillfälliga förordnanden, som åsyftas uti de åberopade nådiga breven. Med tillfälliga förordnanden menades där sådana, som avsåge skogsindelnings- och andra mera tillfälliga arbeten, vartill i annat distrikt i avlönad befattning anställd skogstjänsteman förordnades, utan att tjänsten ifråga anslagits till ansökan ledig och vilka i allmänhet drogo en eller annan månads tid. Det förordnande, klaganden innehaft, avser däremot en i vederbörlig ordning ledigförklarad tjänst, vartill klaganden efter ansökan förordnats, och ehuru tjänstgöringstiden för dylika förordnanden omfattar allenast $7^1/_2$ månader av året, måste för en dylik befattning gälla samma bestämmelser som för övriga statstjänster. En person, som efter ansökan förordnas till viss statstjänst, har, därest icke för särskilda fall annorlunda bestämts, skyldighet att utan kostnad för det allmänna inställa sig på tjänstgöringsplatsen, likasom han efter tjänstens frånträdande icke kan äga någon rätt att erhålla gottgörelse för återresa till annan ort. Att som klaganden framhållit, förordnandet avbrutits för militär tjänstgöring kan heller icke motivera, att skogsväsendet skulle belastas med kostnader härför: skulle någon reseersättning av denna anledning utgå, bör väl densamma tagas ur för militär ändamål anvisade medel.

Vad slutligen vidkommer klagandens påpekande att lönen endast är 200 kronor i månaden, får Domänstyrelsen framhålla, att till denna lön kommit, förutom ersättning för resor, ett dagsarvode av för tiden intill den 1 september 1917 6 kronor och efter sagda dag 8 kronor.

Med hänvisande till vad sålunda ovan anförts, får Domänstyrelsen i underdånighet yrka, att klagandens besvär måtte lämnas utan avseende, detta så mycket mera som ett godkännande av besvären skulle för statsverket medföra ganska betydande utgifter, då ett stort antal yngre skogstjänstemän från södra delarna av landet årligen förordnas till tjänstgöring i Norrland under alldeles liknande förhållanden som uti föreliggande fall.

Från bostadsorten till närmaste järnvägsstation. Härom har Domänstyrelsen den 28 december 1917 avlåtit följande skrivelse till överjägmästaren i Smålands distrikt.

I skrivelse den 21 december har Ni anhållit om Kungl Domänstyrelsens principuttalande, huruvida, oavsett var inom reviret, jägmästare väljer sin bostad, han är berättigad till ersättning för resa till och från närmast belägna järnvägsstation. Som svar härå får Kungl. Domänstyrelsen hänvisa till gällande bestämmelser uti Kungl. Maj:ts nådiga resereglemente av den 13 december 1907 samt uti Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor den 28 augusti 1917, och vilka bestämmelser Kungl. Domänstyrelsen icke äger någon befogenhet att ändra.

Vid förflyttning till annan tjänst. Härom har Domänstyrelsen dan 14 januari meddelat följande beslut.

Mot av extra jägmästaren Bengt Smedmark insänd rese- och traktamentsräkning för oktober 1917 hade Kungl. Domänstyrelsens revision anmärkt, att Smedmark ej vore berättigad att utfå ersättning för resa Umeå—Örnsköldsvik den $^1/_7$. Då emellertid Smedmark varit av Kungl. Domänstyrelsen förordnad som extra skogsingenjör i Umeå skogsvårdsområdes Umedel för tiden intill 1917 års utgång, då han utan att hava sökt därtill förordnades som assistent å Junsele med flera revir från och med den 20 oktober samma år, bör han vara berättigad till ersättning för den anmärkta resan, vadan Kungl. Domänstyrelsen fann skäligt godkänna räkningen till dess hela belopp 167,66 kronor.

Vid avhämtande av tjänstehandlingar. Med anledning av reseräkning från jägmästaren Bror Rosander, emot vilken revisionen anmärkt, att ett belopp av 25 kronor, utgörande kostnad för resa från Latikberg till Vilhelmina den 3 och från Vilhelmina till Latikberg den 4 november 1917 borde från räkningens slutsumma avdragas, enär nämnda resor ej vore att hänföra till de i Kungl. kungörelsen den 28 augusti 1917 § 1 omförmälda resor i tjänsten, har Domänstyrelsen den 17 december 1917 meddelat, att då jägmästarens resa från Latikberg till Vilhelmina och åter vore motiverad med avhämtande av handlingar samt detta väl kunde erfordras under en bortovaro frår hemmet av 35 dagar, fann Domänstyrelsen skäl att, med ogillande av revisionens anmärkning, godkänna ifrågavarande räkning utan avdrag.

Ersättning för transport av reseffekter. Härom har Domänstyrelsen den 17 december 1917 meddelat följande beslut.

Föredrogs reseräkning från jägmästaren Eric von Sydow, emot vilken revisionen anmärkt, att fyra kronor utgörande kostnad för transport av reseffekter i Gellivare och Porjus den 16 oktober 1917 borde avdragas å räkningens slutsumma.

Kungl. Domänstyrelsen fann, med godkännande av revisionens anmärkning, skäl bestämma, att, enär gällande resereglemente icke medgiver ersättning för transport av reseffekter vid resa, sam varar allenast en dag, från ifrågavarande räknings slutsumma skulle avdragas det av revisionen anmärkta beloppet 4 kronor.

Cirkulär rörande skogsarbeten m. m.

Domänstyrelsens cirkulär den 13 december 1917 till samtliga jägmästare och skogsskoleföreståndare angående **likvidering av foderhavre.**

Folkhushållningskommissionen har medgivit, att vid tillämpning av fastställd ransonering av foderhavre åt hästar under innevarande ransoneringsperiod de för Kungl. domänstyrelsens räkning arbetande s. k. jordbrukshästarna skola erhålla utöver dem såsom jordbrukshästar medelst assignationer tllldelad havrekvantitet viss tilläggsranson av havre, vilken senare erhålles å röda foderkort. Ägarna av sådana jordbrukshästar ha berättigats inköpa dem sålunda tillerkänd havre, vare sig den erhållits medelst assignationer eller å röda foderkort, till ett pris av 23,50 per 100 kilogram. Samtidigt gälla för s. k. industrihästar den bestämmelsen, att all havre, som tilldelas dessa, skall likvideras med 40 kronor per 100 kilogram. I avsikt att, då förenämnda jordbrukshästar synts böra även ifråga om priset å havre i någon mån jämnställas med industrihästarna — havreransonen är nämllgen för dessa båda kategorier av hästar lika inom varje ransoneringsområde — har folkhushållningskommissionen, på det att denna merkostnad för tilläggsransonen icke skulle betunga jordbruksnäringen, beslutit att denna tilläggsranson, som erhålles på röda foderkort, skall slutligt likvideras efter ett pris av 40 kronor per 100 kilogram samt att differensen mellan detta pris och förut angivna köpeskilling vid havrens emottagande, 23,50 per 100 kilogram, — vilken köpeskilling erlägges av hästägaren — eller 16,50 kronor per 100 kilogram skall av Kungl. domänstyrelsen direkt inbetalas till folkhushållningskommissionen.

Kungl. domänstyrelsen, som funnit sig böra godtaga dessa av Folkhushållningskommissionen meddelade föreskrifter, får härmed, på det att de skilda beloppen må kunna påföras de särskilda reviren, föreskriva, att det skall åligga Eder att i samband med utfärdande av sådant intyg, som berättigar ägare till sådan jordbrukshäst, som användes för Kungl. styrelsens räkning att erhålla rött foderkort, förständiga denna att omedelbart efter kortets erhållande uppvisa det för Eder eller Eder underlydande personal för kortets förseende på baksidan med anteckning om, för vilken avverkning inom respektive revir hästen i fråga varit sysselsatt.

Räkning å denna ytterligare köpeskilling för förenämnda tilläggsranson av havre kommer att, åtföljd av de röda foderkort, som denna då avser, av folkhushållningskommissionen direkt till Kungl. styrelsen ingivas. Hos Kungl. domänstyrelsen, som likviderar förenämnda räkning, kommer sedermera att med ledning av anteckningarna å foderkortens baksida uppgöras sammandrag för de skilda reviren och deras avverkningar, efter mottagandet, varav Ni har att i Edra räkenskaper dels avföra såsom diverse utgifter för ifrågavarande avverkning motsvarande belopp och verificera utgifterna med föremämnda sammandrag och Kungl. styrelsens skrivelse, varmed detsamma till Eder överlämnats, dels uppföra sammandragets slutsumma som samtidigt emottagen kassaförstärkning.

Skogsarbetares brödranson. Från folkhushållningskommissionen har härom den 24 november ingått följande skrivelse till Domänstyrelsen.

Med anledning av Eder skrivelse den 3 nov. får folkhushållningskommissionen meddela, att, sedan de genom indragningen från och med den 22 okt. av lokala myndigheters rätt att utfärda specialkort för skogsarbetare vållade olägenheterna övervunnits samt skogsarbetarnas ransoneringsfråga genom utredning klargjorts, dessa arbetare avses att genom av kommissionen utfärdade särskilda påbrödskort lämpade för skogsarbetare erhålla en ranson av intill 400 gram mjöl pr dag och person, motsvarande ett vanligt brödkort och 4 st. påbrödskort, vilken ranson under nuvarande omständigheter måste betraktas som ej oskälig. Härigenom torde även vinnas, att den särställning som av bränslekommissionen anställda arbetare under stundom intagit i förhållande till andra skogsarbetare, mer och mer upphäves.

Tilldelning av kött och fläsk till Domänstyrelsens skogsarbetare. Härom har Domänstyrelsen den 20 december 1917 avlåtit följande skrivelse till samtliga överjägmästare.

Folkhushållningskommissionens varuförmedlingsbyrå har meddelat Kungl. Domänstyrelsen,

dels att från och med ingången av nästa år tillgången på fläsk inom landet torde komma att bliva avsevärt reducerad, dels att folkhushållningskommissionen har för avsikt att, så långt vid den tiden befintliga förråd och tillgångar det medgiva, reservera större eller mindre fläskpartier för de skogsarbetare, som sysselsättas för Domänstyrelsens räkning. Tillika har samma varuförmedlingsbyrå velat fästa Kungl. styrelsens uppmärksamhet på, att vid tiden omkring 1/2 nästkommande år tillgången på nötkött såväl färskt som saltat torde bliva förhållandevis god, men att längre fram på vintern det torde möta stora svårigheter att kunna anskaffa några betydande köttpartier. För att i den mån sig göra låter säkerställa förenämnda skogsarbetares behov av fläsk och kött intill utgången av innevarande drivningssäsong får Kungl. domänstyrelsen härmed anmoda Eder att från samtliga Eder underlydande jägmästare så skyndsamt som möjligt införskaffa uppgift på den mängd fläsk och kött, som för ovannämnda ändamål erfordras för respektive revir inom Edert distrikt, och införväntar Kungl. styrelsen dessa uppgifter senast före utgången av innevarande år.

Då folkhushållningskommissionens varuförmedlingsbyrå ansett, att alla de partier kött och fläsk, som skulle tillhandahållas statens skogsarbetare, skulle rekvireras direkt hos nämnda byrå, vilken sedermera skulle verkställa fördelning och försändning av de partier av nämnda varor, som kunna komma att för Domänstyrelsens skogsarbetare reserveras, får Kungl. styrelsen därjämte anmoda Eder att samtidigt inkomma med förslag å de invid järnväg belägna centralare platser inom varje distrikt, där upplag av sagda varor kunna anordnas, ävensom med förslag å de övriga anordningar och därför beräknade kostnader, som kunna föranledas av en på sådant sätt ifrågasatt fördelning av för skogsarbetarna avsedda fläsk- och köttpartier.

Försäljning av stråfoder från för skogsväsendets räkning utarrenderat inägoområde. Domänstyrelsen har härom den 7 januari avlåtit följande skrivelse till samtliga överjägmästare.

Kungl. Domänstyrelsen vill härmed bemyndiga Eder, envar för sitt distrikt, att under tiden till och med innevarande års utgång uppå ansökning medgiva arrendator av för skogsväsendets räkning utarrenderat inägoområde att från arrendeområdet försälja den myckenhet stråfoder, som prövas kunna av honom undvaras utan olägenhet för underhållet av det antal kreatur, som under nuvarande förhållanden synes skäligen böra hållas å arrendelotten, under villkor att arrendatorn antingen redovisar försäljningssumman för det foder, han erhåller tillstånd sälja, genom förut gjort inköp av gödselämnen eller torvströ, vilka icke tjänat som kompensation för tillstånd till annan foderförsäljning, eller ock för densamma inköper och inom viss för varje särskilt fall bestämd tid, dock högst fem år, å arrendelotten använder gödselämnen eller torvströ, åliggande det Eder att hos Kungl. styrelsen göra anmälan om de foderförsäljningar, till vilka Ni på grund av detta bemyndigande lämnat tillstånd, ävensom att genom Eder underlydande personal meddela arrendatorer av inägor av ifrågavarande slag underrättelse om det sålunda givna bemyndigandet.

Domänstyrelsens cirkulär den 17 december 1917 till samtliga jägmästare och skogsskoleföreståndare angående **distribution av havre.**

På framställning av folkhushållningskommissionens fodersektion får Kungl. Domänstyrelsen härmed anmoda Eder att efter samråd med respektive foderbyråer överenskomma om lämpliga platser, från vilka havre å röda foderkort skola distribueras till i Domänstyrelsens avverkningar sysselsatta hästar. Denna distribution omhänderhaves av särskilda av fodersektionen utsedda distributörer, och torde sådana redan finnas å många orter. Där så icke är fallet och det med hänsyn till transportförhållandena och avverkningarnas belägenhet kan anses vara av nöden, kommer fodersektionen att på anmälan från vederbörande foderbyrå utse distributör (se sid. ×40).

Domänstyrelsens cirkulär den 19 januari till samtliga jägmästare och skogsskoleföreståndare i de sju nordligaste distrikten ang. **priset på foderhavre** till innehavare av skogstorp och odlingslägenheter vid avverkning för Domänstyrelsens räkning:

Sedan Kungl. domänstyrelsen i skrivelse den 13 december 1917 medgivit, att den skillnad emellan det pris å foderhavre folkhushållningskommissionen ansett skälig för s. k. jordbrukshästar använda i skogskörslor för Kungl. styrelsens räkning, 40 kronor per 100 kilogram, och det pris samma kommission fastställt skola av jordbrukarna erläggas för havre, avsedd för deras hästar, 23 kronor 50 öre för samma viktsmängd, eller 16 kronor 50 öre skulle av Kungl. styrelsen utbetalas, och det sedermera visa sig, att hästar, tillhöriga innehavare av skogstorp och odlingslägenheter, hänförts till industrihästarnas kategori, får Kungl. styrelsen, på det att dessa kronans åbor ej måtte såsom kronans arbetstagare komma i en ogynnsammare ställning än jordbrukarna, härmed bemyndiga Eder, att, i de fall att hästar

tillhöriga sådana lägenhetsinnehavare innevarande drivningssäsong användas i skogskörslor för Kungl. domänstyrelsens räkning, till sådana hästägare utbetala 16 kronor 50 öre per 100 kilogram för den foderhavre, som de å vanliga foderkort erhållit för den tid, deras hästar varit för ovannämnda ändamål sysselsatta.

Dessa kostnader skola i Edra räkenskaper avföras under särskild rubrik: diverse omkostnader för avverkning på grund av dyrtiden och införas i kolumn för avverkning, varjämte efter slutsumman för avverkning angives den sammanlagda kostnad ovannämnda utgift under månaden dragit.

Foderbyråernas adresser m. m. framgå av följande förteckning.

Område	Föreståndare	Adress	Telefon
Stockholm	Förvaltare S. Wedin	Stockholm	R. T. 209 32 A. T. 51 10
Stockholms län	Agronom T. Andersson	»	» 299 12 » 130 90
Uppsala »	Direktör O. Ekeroth	Uppsala	R. T. 31 03
Södermanlands »	Agronom R. Smedberg	Nyköping	» 2 98
Östergötlands »			
Norrköpings distr.	Grosshandl. G. Öström	Norrköping	» 18 46
Linköpings »	Agronom E. Ohlsson	Beatelund, Linköping	» 18 87
Jönköpings län	Th. Wetterstrand	Jönköping	» 15 98
Kronobergs »	Förvalt. H. Wihlborg	Växjö	» 8 15
Kalmar »			
» södra distr.....	» T. Johansson	Kalmar	» 10 81
» norra »	Konsulent C. Nilsson	Västervik	» 2 04
Gottlands län......	Konsulent C. O. T. Hansson	Visby	» 5 84
Blekinge »	Grosshandl. J. Ekedahl	Karlskrona	» 4 34
Kristianstads »	» G. Lavesson	Kristianstad	» 7 24
Malmöhus			
Malmö distr.	Kamrer A. Persson	Malmö	» 15 23
Hälsingborgs »	» L. Norrby	Hälsingborg	» 32 28
Hallands län	» S. Nilsson	Halmstad	» 1 87
Göteborg med omnejd..	Direktör G. Blomdahl	Göteborg	» 14 59
Bohus län	Fanjunk. N. V. Torstensson	Uddevalla	» 6 12
Älvsborgs			
» norra distr. ..	Disponent K. Heyman	Vårgårda	» 16
» södra » ..	Grossh. Hj. Johansson	Borås	» 14 55
Skaraborgs län	N. A. Åkesson	Mariestad	» 3 09
Värmlands »			
Karlstads distr.....	Direkt. W. Silfverhjelm	Karlstad	» 6 38
Kristinehamns »	Handl. J. A. Hellqvist	Kristinehamn	» 5 75
Arvika »	» Fr. Eriksson	Arvika	» 4 29
Örebro län....	Agronom E. Lindroth	Örebro	» 27 56
Västmanlands »	Direktör J. Noll	Västerås	» 13 19
Kopparbergs »	Disponent G. Egnell	Falun	» 12 78
Gävleborgs »	Direkt. A. Rehnström	Gävle	» 18 47
Västernorrlands »			
Härnösands distr.....	Grossh. A. Åkerlund	Härnösand	» 1 96
Sundsvalls »	Handl. H. Forsman	Sundsvall	» 11 14
Örnsköldsviks »	» A. Hörnell	Överhörnäs	Hörnäs 8
Jämtlands län......	Agronom C. P. Bragée	Östersund	
Västerbottens »			
Umeå distr.	» L. Thalén	Umeå	R. T. 3 29
Lappmarks »	P. A. Fahlberg	Lycksele	» 81
Skellefteå »	Konsulent G. Bergdahl	Skellefteå	» 2 29
Norrbottens län	O. Olander	Luleå	» 8 49

Tilläggsranson åt hästar för Bränslekommissionens och Domänstyrelsens körslor. I folkhushållningskommissionens cirkulär av 8 nov. 1917 meddelas bl. a. följande:

Genom Folkhushållningskommissionens beslut har tillkommit en tilläggsransonering av en grupp dragare, tillhörande jordbruket. Till denna grupp hänföras tills vidare de hästar, som för kortare eller längre perioder användas i *Bränslekommissionens, Domänstyrelsen och den statsunderstödda stenindustriens å Västkusten tjänst*, och avses härmed endast hästar som äro *lejda* direkt för ifrågavarande arbeten. (Hästar å egendomar, där man efter egen utdrivning säljer veden till Bränslekommissionen, kunna sålunda icke ifrågakomma vid denna tilldelning). Hästar, tillhörande jordbruket äro givetvis som jordbrukshästar förut ransonerade. För den tid, som de emellertid användas för angivet arbete, skola de erhålla en *tilläggsranson* av fodersäd motsvarande skillnaden mellan den högsta inom distriktet för »icke-jordbrukets hästar» förekommande dagsransonen och den ranson, de förut hava i egenskap av jordbrukshästar. Denna senare ranson måste före tilldelningen sålunda fastställas, vilket förfarande bäst belyses med ett exempel: Om på en egendom t. ex. i Dalarna, där ifrågavarande fodersädstilldelning utgår med 60 kg. pr har, vars åkerareal utgör 10 har åker, hållas tvenne hästar, erhålla dessa tillsammans 600 kg. pr år eller 300 kg. pr häst. Fördelat pr dag under de 270 dagar, ransoneringsplanen avser, motsvarar detta kvantum c:a 1,1 kg. per häst och dag. En häst skall i detta fall och under förutsättning, att distriktets högsta ranson är 3 kg., alltså erhålla en tilläggsranson av 1,9 kg. pr arbetsdag. Utlämnandet av denna tilläggsranson skall ske i efterskott pr månad i det distrikt där ifrågavarande hästar för tillfället arbeta, och skall tillhandahållas emot foderkort, som utställas av vederbörande livsmedelsnämnd. För ändamålet skola användas särskilda foderkort av *röd* färg (form B. 371), vilka gälla för uttag hos vilken foderdistributör som helst. För erhållande av tilläggsransonen skall hästägare emellertid hos distriktets jordbruksråd avlämna dels intyg från vederbörande Bränslekommissionens distriktschef, Domänstyrelsens revirförvaltare eller från arbetschef hos statsunderstödd stenindustri (å västkusten) angående antalet per kalendermånad fullgjorda hästdagsverken, dels intyg från livsmedelsnämnden i hemorten om areal och antalet dragare å resp. egendom. Med ledning av dessa intyg bestämmer jordbruksrådet på nyss angivet sätt storleken av tilläggsransonen, vilken uppgift för vederbörlig tilldelning meddelas den livsmedelsnämnd, inom vars område ifrågavarande hästar hava sitt tillfälliga arbete.

Bestämmelserna om dessa hästars tilläggsranson träda i kraft den 15 innevarande november, och gälla till dess F. H. K. annorlunda bestämmer.

MEDDELANDEN FRÅN SKOGSBOKFÖRINGSKOMMITTÉN.

Kommittén har under år 1917 utsänt följande meddelanden utöver dem, som refererats i Skogsvårdsföreningens tidskrift.

N:o 23, avgivet den 1 mars 1917, vari meddelas, att Kungl. Maj:t kallat professor Gunnar Andersson till ordförande i kommittén och att kommittén, uppdragit åt professor O. Sillén att tjänstgöra såsom jourhavande ledamot.

N:o 24, avgivet den 2 juli 1917, behandlar de anteckningar i statistiskt avseende, som böra göras å kassaverifikationerna. (som bilaga till detta meddelande medföljde »Statistiktitlar för Kungl. Domänstyrelsens kassabokföring»).

N:o 25, avgivet den 27 mars 1917, varmed översändes blanketter till bokföring av revirens fordringar och skulder och anvisningar för blanketternas rätta användande.

N:o 26 avgivet den 30 augusti 1917, innehåller ett förslag till förenkling av de månatliga kassaredovisningarna, och anmodas herrar revirförvaltare att yttra sig över förslaget.

N:o 27, avgivet den 24 september 1917, framhåller lämpligheten av, att de ersättningsbelopp, som skola tillfalla domänfonden för skogsstatstjänstemännens förrättningar å ecklesiastika m. fl. skogar, ej bokföras i revirens kassaböcker, förrän resp. räkningar blivit granskade av vederbörande överjägmästare.

N:o 28, avgivet den 15 oktober 1917, påvisar, huru bokföringen av rese- och traktamentsräkningar samt ersättning för hållande av expeditionslokal bör verkställas.

N:o 29, avgivet den 27 november 1917, utgör ett förtydligande av meddelandet n:o 28.

N:o 30, avgivet den 13 december 1917, meddelar, att Kungl. Maj:t fastställt Kommitténs betänkande II att tillsvidare gälla, i vad betänkandet rör förrådsredovisningen.

N:o 31, avgivet den 22 december 1917, upptager förslag till proviantredovisning.

N:o 32, avgivet den 22 december 1917, behandlar bokföringen av inkomst- och utgiftsrester

N:o 33, avgivet den 22 december 1917, innehåller anvisningar för virkesredovisningen.

Om flera exemplar än de av kommittén expedierade önskas av ovanstående meddelanden, kan rekvisition insändas under adress Skogsbokföringskommittén, Stockholm 15.

Kommitténs underdåniga utlåtande i anledning av vad Kammarrätten anfört uti sitt underdåniga yttrande den 3 februari 1916 över Kommitténs betänkande I med därmed hörande 4 bilagor avgivet den 15 oktober 1915:

Genom nådig remiss den 29 februari 1916 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt de av statsrådet och chefen för Kungl. Jordbruksdepartementet den 7 november 1913 tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning och uppgörande av förslag angående förändrad bokföring rörande statens domäner och övrig med domänstyrelsens verksamhet förenad förvaltning att avgiva underdånigt utlåtande i anledning av vad kammarrätten anfört uti sitt underdåniga utlåtande den 3 februari 1916 över de sakkunnigas betänkande I med därtill hörande 4 bilagor, avgivet den 15 oktober 1915.

Till åtlydnad härav få de sakkunniga underdånigt anföra följande:

Kammarrätten yttrar, att »den provisoriska tillämpningen av formulären och anvisningarna påkallar ändring i, förutom andra författningar, nådiga förordningen angående förvaltningen av städernas skogar av den 24 juli 1903. Denna förordnings § 5 föreskriver att, därest Eders Kungl. Maj:t förordnat, att stadsskog skall ställas under vård och förvaltning av skogsstaten, revirförvaltaren skall redovisa för skogens förvaltning till drätselkammaren. Häri skall nu (se bilaga A. sid. 11 anvisningen) den förändringen inträda, att det blir domänstyrelsen och ej längre jägmästaren, som skall avgiva redovisningen. Då ifrågavarande författning är stiftad av Eders Kungl. Maj:t med riksdagen, synes det böra tagas under övervägande, om icke denna omständighet föranleder vidtagande av några särskilda åtgärder från Eders Kungl. Maj:ts sida.»

Den av kammarrätten citerade § 5 lyder i sitt sista stycke ordagrant som följer: »skolande i dylikt fall revirförvaltaren för skogens förvaltning redovisa och ett exemplar av redogörelsen med därtill hörande verifikationer tillhandahållas drätselkammaren inom av domänstyrelsen bestämd tid.»

Av meromnämnda paragraf framgår uppenbarligen, att revirförvaltaren skall *redovisa*, under det att handlingarna skola *tillhandahållas* drätselkammaren. Därtill kommer, att *domänstyrelsen* äger bestämma tiden för redogörelsens avgivande.

Frågar man sig nu, vad det nya bokföringssystemet i nu föreliggande fråga innebär, skall man finna, att jägmästaren liksom förut ur revirkassan förskotterar vissa utgifter för stadsskogen; likaså inflyta vissa inkomster från samma skog till denna. Samtliga poster redovisas i bokföringen av jägmästaren. Bokföringsmaterialet går månadsvis till domänstyrelsen. I styrelsen samlas månad för månad alla å stadens skog sig belöpande inkomster och utgifter å ett konto i särskilt upprättad, för ändamålet avpassad liggare. I denna liggare avspeglas följaktligen skogens ställning vid alla tidpunkter. Visar kontot överskott, levereras viss del därav till drätselkammaren, sedan tillsett blivit, *att tillräckligt kassaförlag finnes innestående i domänstyrelsens kassa*. Vid årets slut sändes en avskrift av detta konto jämte verifikationerna, som under året samlats i en särskild pärm, till drätselkammaren.

Detta förfarande kommer ingalunda att strida mot § 5, eftersom ju — i enlighet med föreskrifterna i nämnda Kungliga förordning — jägmästaren redovisar för förvaltningen, redogörelsen tillhandahålles drätselkammaren och domänstyrelsen låter avskriva handlingarna och behåller ett exemplar hos sig. Förfarandet kan, såvitt de sakkunniga finna, icke anses strida mot författningen eller fordra någon förändring i densamma.

De fördelar, som det nya redovisningssystemet innebär, framträda skarpast vid en jämförelse med det förutvarande. Jägmästaren har genom det nya bokföringssystemet fått endast *en kassa* för hela reviret, icke som förut flera. Man har alltså övergått till det moderna systemet, att alla medel av vad slag de vara må inflyta till och utgå från en gemensam kassa samt skiljas

åt endast i bokföringen och ej längre som i äldre tider, då så att säga själva myntet etiketterades.

Naturligtvis blir en kassakontroll effektivare, om redogöraren endast har en kassa och icke flera, då ju den ena kassan med lätthet kan för tillfället få täcka en brist i den andra.

Vidare befrias jägmästaren från att avgiva redovisning till drätselkammaren, och synes det de sakkunniga, att fördelen härav ligger i öppen dag, då ju jägmästarna enligt de sakkunnigas åsikt böra befrias från allt onödigt expeditionsarbete.

Kammarrätten anför i sitt yttrande vidare: »I domänstyrelsens »specialliggare för fonders och skogars medel, vilka skola i särskild ordning redovisas» förekommer bland exemplen ett formulär till redovisning för Lindåsens gruvallmänning (bil. D. sid. 136—137). Bestämmelserna om gruvskogar, vilka innehållas i nådiga förordningen angående förvaltningen av statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar av den 27 maj 1898, kunna, i vad de avse nu föreliggande ämne, korteligen sammanfattas sålunda. Avkastningen av skogen skall, i den mån den verkligen tarvas av bergverksdriften, tillfalla nyttjanderättshavarna, det vill säga dem, som innehava de gruvor eller verk, till vilkas understöd skogen blivit anslagen. Visar det sig emellertid, att avkastningen överstiger rörelsens behov, skall överskottet försäljas och beloppet tillgodoföras statsverkets skogsmedel (domänfonden). Alla kostnader för skogens förvaltning och vård skola bestridas av nyttjanderättshavarna. Efter framställning hos Eders Kungl. Maj:t kunna emellertid nyttjanderättshavarna utav förenämnda försäljningsmedel erhålla bidrag till dessa kostnader. Enligt dessa bestämmelser utgöras sålunda inkomsterna av skogsförsäljningsmedel och de medel, som anvisas av nyttjanderättshavarna, samt utgifterna av kostnaderna för skogens förvaltning och vård, varjämte de skogsförsäljningsmedel, som icke enligt särskilt beslut få användas till förenämnda utgifter, skola levereras till domänfonden. Formulärets uppställning avviker emellertid väsentligen från angivna bestämmelser. Bland inkomsttitlarna upptages icke nyttjanderättshavarnas tillskott, ehuru dessa dock äro de väsentligaste och, i motsats till skogsförsäljningsmedel, varje år inflyta, men däremot för skogar av denna natur så främmande inkomstkällor som kassaförstärkning, levererad av allmänningsstyrelsen, och arrendemedel av bete (se § 13). Någon domänfondens skuld, såsom formuläret förutsätter, lär icke heller kunna uppkomma. Bland utgiftstitlarna upptages åtskilligt mer, än som kan anses som utgift för skogens förvaltning och vård. Där ingå sålunda skatter och onera, ehuru dessa enligt gällande förordningar skola erläggas av skogens innehavare. Överskottsmedlen skola enligt formuläret levereras till allmänningsstyrelsen i stället för, såsom förordningen föreskriver, till domänfonden. Förenämnda uppställning har tydligen föranletts av en önskan att få samma formulärtyp för denna redovisning som för redovisningarna för häradsallmänningar, städers skogar och renbetesfonden. Denna typ är dock, som ovan visats, för nu ifrågavarande skogar olämplig, och någon giltig anledning för fasthållande vid denna synes icke heller föreligga. De anmärkta felaktigheterna göra en omredigering av formuläret nödvändig.»

I detta sammanhang borde kammarrätten icke underlåtit att i sitt referat av ifrågavarande Kungl. Förordning även medtaga följande: »Äro nyttjanderättshavarna flera än två, må, där de så önska, i stället för ombud utses en styrelse för skogen.»

De sakkunniga vilja först framhålla, att de sakkunnigas betänkande exemplifierar, huru bokföringen av »Lindåsens gruvallmännings» medel ter sig i domänstyrelsens specialliggare. Härav följer, att Lindåsens gruvallmänning antages vara en gruvallmänning, som har styrelse, varför i formuläret står »allmänningsstyrelse», vilket torde få anses berättigat. I de specialliggare, som genom de sakkunnigas försorg anskaffats och nu föras hos Kungl. Domänstyrelsen, är givetvis endast orden »Kassaförstärkning levererad av . . . . . .» och »Överskottsmedel levererade till . . . . . .» tryckta, varemot »allmänningsstyrelse», »nyttjanderättshavare» eller »drätselkammare» etc. tillskrivas i ena eller andra fallet allt efter blankettformulärets användning.

Härmed torde kammarrättens dubbelanmärkning förfalla, att bland inkomsttitlarna icke finnes upptagen »nyttjanderättshavarnes tillskott», samt att en så främmande inkomstkälla som »kassaförstärkning, levererad av allmänningsstyrelsen», upptagits i formuläret, då ju detta är samma sak.

Vad till sist leverering av »överskottsmedel» beträffar, så kan en dylik, i den form de sakkunniga tänkt sig densamma, äga rum. I Kungl. Förordningen den 27 maj 1898 stadgas nämligen i § 11 andra stycket: »Kungl. Maj:t vill, på därom gjord framställning, förordna, huruvida och till vilket belopp vid försäljning av virkesöverskott eller extra avverkning influtna, behållna medel må användas för betäckande av kostnader vid skogens förvaltning och vård samt i sådant syfte mot redovisningsskyldighet ställas till nyttjanderättshavares

förfogande. Vad *av dessa medel* icke på sådant sätt användes, skall tillgodoföras statsverkets skogsmedel.»

Leverering av överskottsmedel till nyttjanderättshavare (i formuläret = allmänningsstyrelsen) kan alltså förekomma.

Den enhetlighet i formulären, som vinnes, genom att såväl gruvallmänningar som häradsallmänningar upptagas i en och samma liggare, uppväger enligt de sakkunnigas åsikt mer än väl nackdelen av, att två kolumner (inkomst av bete och utgift för skatter) ej komma till användning, då formulären användas för gruvallmänningar, och anse de sakkunniga, att de gjorda anmärkningarna icke äro av den art, att de böra föranleda ändring i ifrågavarande formulär.

Kammarrättens tredje anmärkning berör de ecklesiastika skogarna, och framhålles i detta sammanhang: »Därest avkastningen från en ecklesiastik skog skall till en del tillfalla kyrkofonden och till en del boställshavaren, bör givetvis som en inkomst för kyrkofonden upptagas allenast vad som tillkommer kyrkofonden. Endast härigenom blir det möjligt att av kontot få fram fondens ställning månad för månad, vilket är ett kommitténs önskemål. (Jfr. sid. 59 betänkandet.) Å titeln kyrkofonden skola emellertid enligt förslaget upptagas skogens samtliga inkomster och utgifter, oberoende av om en del skall gå till boställshavaren. Vad som av kommittén upptages under rubriken kyrkofond är sålunda icke kyrkofondens inkomster och utgifter utan motsvaras närmast av vad domänstyrelsens huvudbok hittills benämnt »ecklesiastika skogsmedel». Hur det sedermera skall förfaras för att få dessa medel uppdelade mellan fonden och boställshavarna, framgår icke av betänkandet eller formulären. Kommittén har uppbyggt sitt system utan hänsyn till en sådan fördelning, och går en sådan icke heller att åstadkomma inom den av kommittén uppställda bokföringsramen. Det blir därför för domänstyrelsen nödvändigt att vid sidan av kommitténs bokföringssystem för berörda ändamål anordna en speciell bokföring, vilken givetvis måste bliva ganska omfattande. Det synes kammarrätten vara en anmärkningsvärd brist, att kommittén lämnat dessa viktiga förhållanden obeaktade.»

De sakkunniga hava redan i sitt betänkande framhållit, att man har att särskilja trenne grupper ecklesiastika skogar nämligen:

1. Ecklesiastika skogar, vilkas avkastning odelad inflyter till kyrkofonden eller annan ecklesiastik fond, och vilkas utgifter bestridas från samma fond.

2. Ecklesiastika skogar, från vilka boställshavaren har rätt att erhålla del i behållna avkastningen, och

3. Av enskild person donerad eller av menighet inköpt skog, som lämnar överskott, och hvars nettoavkastning skall redovisas till vederbörande församling eller boställshavare.

Kammarrättens anmärkning gäller alltså, att samtliga inkomster och utgifter för de till grupp 2 hörande skogarna bokföras å kyrkofonden, och att de sakkunnigas formulär ej giva någon anvisning, huru skall förfaras för att fördela medlen mellan fonden och boställshavarna.

Att de sakkunniga föreslagit, att samtliga inkomster och utgifter för dylika skogar skola föras å kyrkofonden, synes de sakkunniga vara en helt naturlig sak, då i Nådiga kungörelsen den 9 december 1910 stadgas, dels att skogs- och hagmarken å *samtliga* åt prästerskapet i territoriella församlingar anslagna löneboställen skola ställas under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, dels att vad av boställes' skogsavkastning icke erfordras för vissa närmare angivna ändamål skall försäljas, varvid medlen skola ingå till kyrkofonden.

Undantag härifrån utgöra de löneboställen, vars avkomst skall, enligt 7 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning, tillgodokomma viss tjänsteinnehavare utöver lönen eller, enligt bestämmelse i donationsbrev angående bostället, tillfalla änka.

Å löneboställen, som *icke* lämna så stort virkesöverskott, att därav kunna bestridas kostnaderna för skogens indelning och skötsel, och om nödiga medel därtill ej tillhandahållas genom vederbörandes försorg, har skogsstaten icke att taga någon befattning med de arbeten, åtgärder eller anstalter, som i avseende å dylikt boställes skog må finnas erforderliga.

Av ovanstående torde framgå, att å samtliga de ecklesiastika löneboställens skogar, varmed skogsstaten har att taga någon befattning, och varav en del av behållna skogsavkastningen *nu* ingår till kyrkofonden, skola alla inkomster tillfalla och alla utgifter bestridas av kyrkofonden, så snart lönereglering, enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning, vunnit tillämpning beträffande pastoratet ifråga.

Huru det emellertid skall förfaras för att, innan löneregleringarna trätt i kraft, fördela omskrivna medel mellan kyrkofonden och respektive boställshavare, har av de sakkunniga ingalunda lämnats obeaktat, utan ha de sakkunniga redan i betänkandet uttryckligen framhållit, att vissa biböcker krävas hos domänstyrelsen.

Dessutom ha de sakkunniga, med kännedom om huru bristfällig denna specialbokföring hos domänstyrelsen förut varit, utarbetat ett detaljerat förslag till bibok eller liggare för kyrkofonden såväl som för övriga ecklesiastika fonder, och ha de sakkunniga vid tiden för avgivandet av kammarrättens utlåtande till domänstyrelsen överlämnat tvänne lösbladsliggare för berörda ändamål. Som prov bilägges här ett blad ur en sådan liggare.

För att emellertid belysa bristerna i den bokföring, som hittills ägt rum för att fördela behållna avkastningen mellan kyrkofonden och boställshavarna, tillåta sig de sakunniga att här nedan redogöra för, huru denna bokföring varit ordnad.

På grund av Eders Kungl. Maj:ts förnyade nådiga instruktion för skogsstaten den 23 december 1909 § 28 och Reglementariska föreskrifter för skogsstatens tjänsteförvaltning den 31 januari 1909 § 55 och följande åligger det jägmästaren att till överjägmästaren inom januari månad överlämna på bokföring grundade och föregående kalenderår omfattande av verifikationer åtföljda kassa- och virkesredogörelser (för bostället, som stå under skogsstatens vård och förvaltning). Denna bokföring består däri, att jägmästaren under året i sin kassajournal bland övriga inkomst- och utgiftsposter även bokför ecklesiastika sådana. Vid årets slut utdragas dessa ur journalen och uppföras i omnämnda kassaredogörelse. Dessutom bilägges ett exemplar av kassaredogörelsen utan verifikationer, varjämte skall bifogas i instruktionens § 28 omförmälda räkningar å jägmästarens förrättningar, varför statsverket skall ersättas, med flera i reglementariska föreskrifternas § 57 omförmälda bilagor. Överjägmästaren granskar kassaredogörelserna huvudsakligen med avseende på inkomsterna.

Ovan omförmälda »räkningar» skola däremot fullständigt granskas, och skall överjägmästaren särskilt övervaka, att statsverkets rätt till ersättning bliver behörigen iakttagen. Enligt instruktionens § 8 och reglementariska föreskrifternas § 59 skall överjägmästaren före den 16 februari till vederbörande domkapitel överlämna jägmästares kassa- och virkesredogörelser, de senare med verifikationer för de under skogsstatens förvaltning ställda ecklesiastika boställsskogarna. Till domänstyrelsen insändes samtidigt ett exemplar av kassaredogörelsen med verifikationer samt övriga handlingar.

Dessa handlingar jämte länsstyrelsernas kvartalsräkenskaper med verifikationer samt domänstyrelsens egen räkenskap över styrelsens utbetalningar för kyrkofondens räkning m. fl. bilda i styrelsen bokföringsmaterialet dels till redovisningen för de ecklesiastika fonderna samt dels för upprättandet av s. k. redovisningsräkningar.

De böcker och liggare av olika slag, där man i domänstyrelsen har att söka ecklesiastika poster, äro följande: Huvudboken, som har två ecklesiastika konti, samt ett konto »ersättning för skogsskötseln». — I huvudboken förekomma för övrigt dylika poster på de olika revirens och länens konti samt å domänstyrelsens konto. — Dessutom finnas liggare »över ersättning till statsverket», för »ej till fonden från vissa boställen ersatta förskott» samt »ecklesiastik boställsliggare». Av dessa liggare äro de bägge »förskottsböckerna» påbörjade, men ej avslutade och boställsliggaren enligt uppgift från domänstyrelsen föga pålitlig. Den omständigheten, att bokföringen är splittrad på många händer och därigenom vilar på svaga grunder, medför givetvis olägenheter, och äro utsikterna till riktiga bokslut för dessa medel rätt små. A huvudbokens två ecklesiastika konti: »ecklesiastika boställenas skogsfond» samt »ecklesiastika skogsmedel», samlas alla ecklesiastika poster. En grundregel tycks hava varit, att å det första av dessa samlas alla poster från län, revir, domänstyrelsen o. s. v. för de boställen, som ej lämna överskott enligt plan, å det andra däremot alla poster från boställen, som lämna överskott. Några förteckningar över boställen av ena eller andra slaget finnas ej.

Att bokföraren har att söka på flera olika ställen vid sammanförande av ett boställes inkomster och utgifter utan möjlighet till kontroll, är naturligtvis en stor svaghet. Inkomstposterna erhållas från länets eller revirets konto, utgiftsposterna i regel från revirets. Utgiftsposten »ersättning för skogsskötseln» får bokföraren genom att gå igenom de räkningar, som jägmästaren uppgör för dylika förrättningar och genom överjägmästaren insänder till domänstyrelsen. Kostnaden för skogsindelning erhålles ur utanordningarna. Dessa återfinnas i memorialen på flera olika konti, skogsindelning, skogstaxatorer, o. s. v., där sammanblandning är rätt vanlig. Att den centrala bokföringen för dessa medel hittills ingalunda fyllt berättigade krav, torde vara uppenbart, ävenså behovet för kyrkofonden av att erhålla en revisor eller fiskal.

Efter denna korta sammanfattning av den nuvarande bokföringens beskaffenhet skola vi något stanna vid de s. k. *redovisningsräkningarna.*

De faktorer, som inverka på fördelningen av inkomsten å de ecklesiastika boställena, äro:

1. Boställets tillkomst.
2. Skogens storlek.
3. Utsyningar till församlingens byggnadsskyldighet.

4. Vad som är ordinarie och extra avverkning.
5. Huruvida den extra avverkningen är föreskriven i hushållningsplanen eller ej.
6. Till vilket eller vilka år det sålda virket, för så vitt det tillhör ordinarie avverkning, är att hänföra.

I korta drag blir gången följande, om ett ecklesiastikt boställe har ordinarie avkastning utöver husbehovet.

1. Boställshavaren uttager sitt husbehovsvirke.
2. När det ecklesiastika året gått till ända, säljes årets kvarblivna överskott vanligen på offentlig auktion inför Kungl. Maj:ts befallningshavande. Kredit lämnas i regel åt köparen åtminstone $^1/_2$ år.
3. Medlen inbetalas till Kungl. Maj:ts Befallningshavande genom insättande i riksbanken.
4. Därefter sänder boställshavaren sina verificerade räkningar å skogsskötseln (om han haft sådana) (jfr. Kungl. Förordn. $^{26}/_1$ 1894 § 24) till jägmästaren att granskas och attesteras samt återfår dem därifrån.
5. På grund av domänstyrelsens cirkulär den $^{12}/_{10}$ 1903 har jägmästaren att underrätta boställshavaren, att försäljning ägt rum, huru stor köpeskillingen är, och när den skall erläggas samt likaledes att uppmana boställshavaren att i enlighet med bestämmelserna i § 25 Skogsordningen göra framställning om utfående av medlen.
6. Boställshavaren insänder sin ansökan till domänstyrelsen, där den får vila, tills Kungl. Maj:ts Befallningshavande insänt den kvartalsredogörelse, i vilken köpeskillingen debiterats.
7. Redovisningsräkning uppgöres i domänstyrelsen.
8. Denna remitteras till jägmästaren och återsändes till domänstyrelsen.
9. Räkningen föredrages i domänstyrelsen, som beslutar om dess expedierande.
10. Räkningen expedieras till vederbörande Konungens Befallningshavande med anmodan, att medlen skola utbetalas till domkapitlet.
11. Domkapitlet får i uppdrag att utbetala medlen till den eller dem, som innehaft bostället under de ecklesiastika år, som räkningen omfattar.

Allt detta utgör dock ingen säkerhet, för att boställsinnehavaren verkligen erhåller penningarna. Dessa utbetalas nämligen ej utan vidare utan först efter rättsinnehavarens särskilda framställning därom hos domänstyrelsen.

I förbigående torde böra nämnas, att domänstyrelsen tagit för vana att vid varje räknings upprätthållande reservera ett visst belopp 50—400 kronor till under följande år behövliga skogsvårdsåtgärder. En dylik reservation har ofta för boställshavaren den nackdelen, att han vid tjänstebyte kan mista sin andel i de reserverade medlen, då han kanske ej vet, att dylik reservation gjorts.

Omgången och mångskriveriet torde omedelbart framgå av ovanstående; tidsförlusten däremot kräver kanske sin särskilda belysning.

Är försäljningen gjord i början av ett kvartal, exempelvis i början av april månad, kommer boställshavarens ansökan att få vila i domänstyrelsen tills mitten av juli månad, då länsstyrelsens kvartalsräkenskaper för ifrågavarande kvartal inkomma. Under sommaren, då jägmästaren vistas mycket på resor, kan en remiss komma att hos honom kvarligga en à två månader. Även i domänstyrelsen kan ett dylikt ärende komma att bli liggande under flera månader på grund av hopade göromål från sommaren. Ofta kan en räkning sändas till revirförvaltaren på remiss två kanske tre gånger. På detta sätt kan alltså en räkning bliva 6—8 à 10 månader gammal, innan den lämnar domänstyrelsen. Fall, då boställshavaren fått vänta i åratal, äro ej sällsynta.

Frågan gäller, hur ställer sig kammarrättens yttrande mot denna bakgrund och mot följande kammarrättens redan anförda yttrande: »Det blir därför för domänstyrelsen nödvändigt att vid sidan av kommitténs bokföringssystem för berörda ändamål *anordna* en speciel bokföring, vilken givetvis måste bliva ganska omfattande.»

Först må då framhållas, att det äldre bokföringssystemet uppenbarligen krävde en sidoordnad specialbokföring. Den fanns i domänstyrelsen, någon ny behöver alltså ej, som kammarrätten håller före, anordnas därstädes.

Vidare böra fördelarna av, att alla bokföringsuppgifter beträffande dessa skogar kunna sammanföras i en enda liggare, ej underskattas, då utsikterna till misstags begående vid de s. k. redovisningsräkningarnas upprättande därigenom avsevärt reduceras.

Enligt de sakkunnigas förslag kommer varje ecklesiastik skog, från vilken avkastningen helt eller delvis skall tillgodoföras kyrkofonden, att i förberörda liggare få ett konto.

Den ecklesiastika bokföringen tillgår då på följande sätt: först införas ur de äldre liggarna samtliga balanser, därnäst införas successivt under året månad för månad ur redovisningshandlingarna (från domänstyrelsen, länsstyrelserna och reviren) alla de poster, som be-

röra ett dylikt boställe. Om då kontot för en skog, varå boställshavaren åtnjutit andel, visar överskott, så avslutas detta konto, varvid uträknas, huru stor denna andel skall bli. Detta så erhållna belopp utanordnas av domänstyrelsen, som sänder en check å summan till vederbörande domkapitel med begäran, att medlen skola tillställas boställshavaren ifråga. I domänstyrelsens kassabokföring för den månad, utbetalningen göres, kommer då följaktligen till synes en utgiftspost för kyrkofonden såsom N. N. boställe: andel i skogsavkastningen. Vid månadens slut, när räkenskaperna genomgås för den ecklesiastika bokföringen, kommer samma belopp att automatiskt införas på just detta boställes konto. Följden av denna princip blir då, att alla de skogar, i vilkas avkastning kyrkofonden har del, komma att i bokföringen framträda såsom tillhörande denna fond; samtidigt komma boställshavarnes andelar att utgå såsom utgifter från fonden, men likvisst så, att de städse komma att belasta just det boställe, som de avse.

Kommer därtill, att, som de sakkunniga redan förut påpekat, de boställen, av vilkas avkastning boställshavare åtnjuter andel, för varje år minskas till antalet för att slutligt försvinna, synes detta vara ytterligare ett skäl för den av de sakkunniga föreslagna principen. Själva namnet å ett konto, »kyrkofonden» eller »ecklesiastika skogsmedel», får väl anses vara av underordnad betydelse. Benämningen kyrkofonden medför den fördelen, att förväxlingar kunna undvikas, då det förekommer flera andra ecklesiastika fonder, vilka ofta gå under den kollektiva benämningen »övriga ecklesiastika fonder.

På grund av vad ovan anförts framgår, att de sakkunniga ägnat nu ifrågavarande detalj av bokföringen en ingående uppmärksamhet och enligt deras mening funnit en lycklig lösning på denna redovisningsfråga.

Kammarrätten anför som en fjärde huvudanmärkning följande:

»Kassaliggaren upptager följande utgiftstitlar: I. Domänstyrelsen, II. Skogsdomänerna, III. Jordbruksdomänerna, IV. Kyrkofonden och V. Övriga fonder och diverse medel, samtliga med åtskilliga underavdelningar. För V äro dessa: A. Riksstatsanslag, 1. kapitalökning. 2. skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet, 3. flottledsregleringar, B. Ecklesiastika fonder o. s. v. Denna titel bör givetsvis komma till användning jämväl i primärförvaltningarnas räkenskaper. I utgiftsboken till Kungl. Maj:ts Befallningshavandes kassaredovisning upptages emellertid skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet, övriga fonders medel och flottleder som jämställda titlar, ehuru enligt huvudindelningen skogsundervisning etc. och flottleder ingå som underavdelningar under övriga fonders och diverse medel. I revirförvaltningarnas kassaredovisning finnes i stället för dessa tre titlar allenast titeln »övriga fonders medel», i vilken sålunda utgifter för flottleder, vilka förekomma även hos revirförvaltningarna, skola ingå. »Övriga fonders medel» får härigenom i reviren och hos Konungens Befallningshavande olika betydelse och omfattning, hvilket synes kunna giva anledning till osäkerhet och missuppfattning. Mot själva benämningen »övriga fonders medel» synes i övrigt böra göras den anmärkningen, att i titeln ingå kostnader, som icke avse *fonder*, såsom för städer och häradsallmänningars skogar.»

Det är ju uppenbart, att titeln V. *Övriga fonder och diverse medel* sönderfaller i två skilda grupper, nämligen »Övriga fonder» å ena sidan samt »Diverse medel» å andra sidan. Detta framgår också bland annat just utav den omständigheten, som kammarrätten berör, nämligen att uti utgiftsboken för Kungl. Maj:ts Befallningshavandes kassaredovisning avdelningen »Övriga fonder» upptages parallellt med »diverse medel», med andra ord, riksstatsanslagen till skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet samt flottleder. Det torde observeras, att kassaliggarens titel är »övriga fonder och *diverse medel*», under det att primärförvaltningarnas titlar äro »övriga fonder». Någon missuppfattning angående omfånget av begreppet »övriga fonder» kan enligt vår mening, som styrkts av den hittillsvarande erfarenheten, ej äga rum, av det skäl, att utgifter å riksstatstiteln flottleder ej förekomma å reviren enligt det nya bokföringsförslaget, utan handhavas dessa av statens flottledsingenjörer.

Kammarrättens femte huvudanmärkning berör avräkningsförfarandet. Kammarrätten anför i detta sammanhang:

»Å revir med fast arbetarstam förekomma avräkningar, d. v. s. jägmästaren utbetalar viss del av redan intjänad ackordsförtjänst, innan arbetet avslutats. Enligt anvisning å sid. 102 i bil. A. avföres det i avräkning mottagna beloppet i utgiftsboken på vederbörlig titel, och vid slutlikviden utkvitteras återstående belopp, som påföres samma titel. För att jägmästaren skall kunna överblicka avräkningstransaktionerna, måste han föra en avräkningsbok, till vilken formulär bifogats. För vederbörande revision blir det förenat med svårigheter att kontrollera, att vid slutlikviden alla avräkningsvis mottagna belopp frångragits. Enligt betänkandet bör den kamerala revisionen inom domänstyrelsen så ordnas, att densamma för varje månad hinner genomarbeta hela månadens materiel, innan den nya månadens redovis-

ningshandlingar till revisionen inkomma. Verifikationerna böra snarast återställas, påstämplade, att de varit revisionen företedda. Då det torde höra till undantagsfallen, att avräkningarna och slutlikviden infallla under samma månad, lär det bli för revisionen nödvändigt att föra särskilda fullständiga anteckningar över de verkställda avräkningarna och vid slutlikviderna med stöd av dessa undersöka, om alla avräkningsvis bekomna belopp frångragits. Det är tydligt, att, särskilt om ett ackord sträcker sig över en längre tidsperiod, en sådan anordning blir både tidsödande och besvärlig, i synnerhet som det många gånger är förenat med stora svårigheter att avgöra, om ett belopp mottagits som avräkning eller som slutlikvid. Olägenheterna härav skulle kunna undanrödjas, om hela beloppet först vid slutlikviden avfördes å sin titel och avräkningarna fördes som förskott».

Kammarrättens relation är i stort sett riktig, *men en detalj är uteglömd, nämligen att med slutlikvidationskvittot följer en kopia av avräkningsboken.* Revisionen får härigenom det yppersta materiel att i detalj följa hela avräkningsförfarandet i varje enskilt fall. Visserligen är det riktigt, att revisionen måste föra vissa anteckningar, men arbetet härmed bliver ingalunda så omständlig och krävande, som kammarrätten synes förutsätta. Det föreslagna avräkningssystemet medför nämligen mycket stora fördelar, *ty härigenom kommer den verkliga anslagsbelastningen till synes för varje månad.* För lokalförvaltningarna är det givetvis även fördelaktigt att utav bokföringen kunna se, hur det fastställda driftsförslaget vid varje tidpunkt ställer sig. Ur kontrollsynpunkt ernås ävenledes stora fördelar, vilket redan tagit sig uttryck däruti, att i bokföringen upppkommit å vissa revir en titel »återbetalade lån». Det nya redovisningssystemet medgiver nämligen ej, att avräkningsbelopp utbetalas för annat än verkliga avräkningsposter. Vad till sist svårigheten beträffar att vid revision avgöra, om avräkning eller slutlikvid förelegat, så är den väl så gott som fullständigt utesluten, genom att å blanketterna i trycket tydligt finnes angivet *avräkning*, när sådan föreligger, samt *slutlikvid*, när dylik ägt rum. De sakkunniga ha nämligen upprättat och låtit trycka blanketter för jägmästares kassaredovisningar, vilka blanketter efter rekvisition tillhandahållas vederbörande.

Kammarrätten beklagar på tal om formulären, »att betydelsefulla områden lämnats obelysta». Sålunda saknas — enligt kammarrättens uppgift — anvisningar beträffande sättet för levereringars fullgörande till Statskontoret och för förfarandet, då domänfonden skall erhålla ersättning för förrättningar av skogsstatspersonalen. Dessa fall äro emellertid belysta uti betänkandet bil. C. sid. 705 samt bilagan D. sid. 139.

Kammarrätten slutar sitt utlåtande med att förklara sig »ej kunna undertrycka den farhågan, att det invecklade systemet, särskilt anordningen med skrafferad bredsida, torde för sin riktiga tillämpning kräva en vana vid och erfarenhet i räkenskapsföring, som i regel näppeligen torde kunna påräknas i orterna».

Utan att närmare ingå på en diskussion över det av de sakkunniga föreslagna bokföringssystemet, vilja de sakkunniga endast framhålla, att de nu snart gångna två årens erfarenhet givit vid handen, att kammarrättens farhågor ej besannats, utan att systemet i det stora hela hittills fungerat tillfredsställande.

Slutligen har kammarrätten till sitt underdåniga utlåtande bilagt ett av extra revisorn Franzén avgivet yttrande, vari han uttalar, »att det ur revisionssynpunkt är en olägenhet», att gent emot vad i räkenskaperna hittills skett det bestämda anslaget II. A. 1 »till skogsstatens ordinarie personal» sammanföres med förslagsanslaget II. A. 2 »till ålderstillägg för skogsstatens personal», varför han anser, att den centrala bokföringen bör upptaga dessa anslag åtskilda.

Med anledning härav vilja de sakkunniga endast framhålla, att systemet ej lägger hinder i vägen för en sådan tudelning, utan att dessa anslag mycket väl kunna åtskiljas i den centrala bokföringen.

De felräkningar, som insmugit sig i exempelformulären, äro visserligen beklagliga, men då de icke ha någon som helst betydelse för bokföringen som sådan, torde en närmare diskussion av desamma icke vara av nöden.

Remissakten återställes.

Stockholm den 11 december 1917.

Underdånigst

GUNNAR ANDERSSON.

GUST. BARTHELSON, O. SILLÉN.

Hans Melander.

SKOGSPOLITISKA INLÄGG

RÄTTEN TILL SKOGSAVKASTNING Å BISKOPARNAS SÄTESGÅRDAR OCH LÖNINGSHEMMAN.

I januarihäftet av Skogsvårdsföreningens tidskrift 1917 har kanslirådet Hugo Tigerschiöld behandlat frågan om rätten till skogsavkastning å biskoparnas sätesgårdar och löningshemman.

Samma fråga har även varit föremål för behandling i ett av advokatfiskalen i kammarkollegium H. v. Schulzenheim den 15 november 1916 avgivet tjänstememorial. Då advokatfiskalen härvid efter en ganska ingående motivering kommit till ett mot kanslirådet Tigerschiöld motsatt resultat, och då advokatfiskalens framställning, vad angår storverksträd och ek, är av intresse beträffande samtliga ecklesiastika skogar, återgives här nedan vissa delar av hans nämnda memorial.

Memorialet är närmast föranlett av en till advokatfiskalen överlämnad remiss i anledning av en av biskopen i Västerås stift hos Kungl. Maj:t gjord ansökning om rätt till ståndskogslikvid vid ägoutbyte mellan de honom på lön anslagna hemmanen Klockartorp och Talltorp å ena sidan och del av Västerås stads utmark å andra sidan.

Boställshavares rätt till skog enligt äldre författningar.

I de äldsta allmänna skogsordningarna av den 22 mars 1647 och den 29 augusti 1664 heter det: »Hwad Prästegårdar hafwa för enskylte ägor the stånde fuller Prästmannen eller Kyrkioherden an at nyttja til sin tarf, dock så, at Prästebordet eller Stompnen icke förringas eller förwärras för then, som efterkommer.» Redan dessförinnan hade genom konung Carl IX Patent »om djurs fällande, ekehygge och skall» den 4 augusti 1608 förbud meddelats att hugga ek »på kronans skogar och egendom». I *riksdagsbeslutet* den 23 februari 1642 punkt VIII uttalas, att ek- och bokskog, apel och andra bärande träd å allmänning samt skatte-, *kyrko-* och kronojord fick huggas endast »med Konungens tillförordnade Embetsmäns ja och samtycke» och med skyldighet att återplantera fem av samma art. I 1734 års lag 10 kap. 7 § byggningsbalken förbjöds »den, som annans jord brukar» att *sälja* timmer, ved och gärdsel utan jordägarens lov, varjämte i 3 § samma kap. meddelades förbud mot huggande av masteträd å kronans ägor utan Konungens befallningshavandes lov och i 13 kap. 1 § mot fällande av bärande träd, ek, bok, apel och oxel, å sådana ägor. Fälldes sådant träd, skulle två återplanteras i stället. Var ek eller bok gammal och förtorkad eller stod den åker eller äng till men, fick den enligt 4 § sagda kap. fällas med Konungens befallningshavandes lov och efter utsyning av jägeribetjäningen. I skogsordningen den 12 december 1734 § 17 heter det, att »Hwad Prästgårdar hafwa för

enskylte ägor *och skog,* Det stånde wäl Prästmannen fritt att nyttja *till gårdens tarf,* dock så, att Prästbordet eller Stommen för den, som efter kommer, icke förringas eller förwärras vid böter och skadans ersättiande»; och enligt 18 § i samma förordning fick eljest den, som annans jord brukar, ej utan jordägarens tillstånd mera hugga än han tarvar »till sin husbyggning, fång, vedbrand och årligt husbondekjörslor». I kungl. förklaringen till 1734 års skogsordning den 5 april 1739, § 16, underströks ytterligare förbudet att å »Kronoägor» hugga masteträd och bärande träd. I skogsordningarna den 10 december 1793 och den 1 augusti 1805, § 23, stadgades, att »*Boställsinnehavare, evad han är militär, civil eller präst*, så ock kronobonde, äger nyttja den skog, som bostället och kronohemmanet tillhör, till husbehov, men ej till salu; beträdes boställsinnehavare eller kronobonde med försäljning av skog, eller at på annat sätt skog åt andre olovligen upplåta, böte dubbelt emot åverkan å andras enskilte ägor; Lag samma vare för den, som ifrån boställe eller krono hemman köper, eller sig skog tillbyter, eller på andra villkor erhåller, der honom veterligt är, at han skogen ifrån boställe eller kronohemman bekommit». Senare i sistnämnda paragraf heter det dock vidare: »Skulle boställen finnas, som hava ansenlig skog, derav kolning till avsalu förut skett, så må det ock hädanefter tillåtas, när skogens tillstånd och beskaffenhet det tål och medgiver; dock så att Vår befallningshavande, efter uti vederbörandes närvaro hållen undersökning av skogs- eller kronobetjente, utsätter och förordnar, huru stor kolning årligen till salu ske kan utan boställets skada, det innehavaren av bostället ej må överskrida vid dubbel åverkans bot; säljer eller annorledes upplåter boställsinnehavare kol åt andra utan anmälan och lov, vare därföre bot som sagt är». Å boställsägor skulle enligt 1805 års förordning, § 30, all ek vara kronan förbehållen: »Ej må någon boställsinnehavare», heter det, »*evad natur bostället äger,* annorledes än med lov och tillstånd av Vår befallningshavande, samt efter utsyning, fälla ek, vid åverkans bot; ej eller må utsyning dem beviljas, så framt ej bostället eken tarvar, eller eken, såsom menlig för åker och äng, undanrödjas bör, i vilket senare fall, samt då bostället ej har eken nödig, Vår befallningshavande äger at låta trädet försälja. Dock må av all ek, som å boställsägor för Vårt och Kronans behov fälles och avföres, boställshavaren njuta lika betalning som kronobonde i 29 § förund är;» det vill säga med hälften av trädets värde. Bokskog fick boställshavare nyttja utan betalning till husbehov, dock ej annorstädes än med lov av Konungens befallningshavande samt efter utsyning och stämpling. Å boställsskogar fick ej någon »utan vederbörligt lov och tillstånd fälla Storverksträd vid åverkans bot.» Fälldes storverksträd utan Konungens befallningshavandes tillstånd, skulle trädets värde ersättas.

Om det redan av sistnämnda förordning framgår, att densamma haft avseende å samtliga *ecklesiastika* boställen, blir detta än tydligare, om man beaktar det av vederbörande skogskommission år 1803 avgivna förslag, som närmast låg till grund för samma förordning, där det i 23 § heter: »Boställshafvare af hvad stånd som hälst, så ock dem, hvilka någon Kongsgård i förläning eller mot viss årliga lega och afgift innehafva, skall ovillkorligen vara förbjudet, att under hvad förevändning det ock ske måtte af Boställets eller Kongsgårdens skog någonting föryttra eller till deras enskildt ägande fasta gods bortföra. Våre Befallningshafvande, samt Consistorierne och Regementsbefälhafvarne, såvida dem öfver Ecclesiastique och Militär-Boställens häfd

inseende tillkommer, hafve den uppsikt å och låte honom som med skogens olaga tillgrepp beträdes af krono och jägeri Betjente vid nästa skeende laga Husesyn vederbörligen tilltala.»

Till frågan om ecklesiastik boställshavares rättigheter och skyldigheter enligt den sedermera utfärdade kungl. förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 29 juni 1866 och nu gällande förordning i ämnet den 26 januari 1894 kommer advokatfiskalsämbetet här nedan.

Rätten till skog å skatte- och frälsehemman.

Av det ovan anförda framgår, att den boställshavare i allmänhet tillkommande rätt att förfoga över boställes skog även i äldre tid varit vida mer inskränkt än den, som tillkom skattemannen. I 1647 och 1664 års skogsordningar 11 § hette det: »Uppå sine egne Byägor, hafwer Jordäganden macht och rätt at hugga til Huustarff och Sahlu, så ock tillåta andra at hugga och nyttia, efter hwars och ens hafwande rätt och rättighet, i lijka måtto, at rödia Åker och Äng, sättia Torp och Torpestelle, dher så lägenheten finnes; i så måtto som föllier. En Frelses Man så wähl som dhen, som Lähn af Oss och Cronan hafwer undfångit, *dher han hafwer enskylte ägor* och ifrån Allmeningen, så ock andre Grannar och Rågrannar affwittrade medh Råå och lagha Gräntser; Han skal hafwa macht och rätt, at nyttia sin Skog, efter sin lägenhet och willia, med huggande af Bielkar, Huus och Sågetimmer, Sparrar, Wed och annat slijkt, och dhet sielf bruka til sine gagne, med sälliande och annat, uthan någons intahl». — — — — — — — — — »*Samme Rätt* hafwe också Skattebonden, på sine enskilte Skatteägor, dhem at bruka, nyttia, förföra *och försäilla*, effter sin tarff och lägenhet, effter som han ock, när ägorna sig så vidt sträckia, må rödia Åker, Äng, Muulbeet, så ock byggia Torp och förrätta Hemmanets förbättring i allo måtto.»

Först i husesynsförordningen den 18 juli 1681 blev skattehemmansägare underkastad husesyn vart tredje år eller oftare, varvid, ehuruväl ej uttryckligen stadgat, hans hushållning med skogen jämväl blev föremål för besiktning.

I 1734 års lag, byggningabalken 10 kap. 7 §, uttalades, att »skattebonde må nyttja sin enskilda skog till hustarf» och, i motsats mot vad som, enligt vad ovan nämnts, gällde om boställshavare, även till »*salu*»; dock visserligen så sparsamt, att skogen »ej utödes och hemmanet fördärfvas». För missbruk av denna *frihet* stadgades böter; och skulle i enlighet med stadgandena i byggningabalken 27 kap. 6 och 7 §§ däröver hållas tillsyn. I 15 § av 1734 års skogsordning framhålles uttryckligen, att *var och en jordägare* må dess ifrågavarande egendom tillgodo nyttja, samt att skatteman har rätt »sina ägor till dess tarf och lägenhet at bruka och nyttja», att inrätta torp m. m.

Vad frälsets rättigheter angår, framgår redan av ovan återgivna stadganden i 1647 och 1664 års skogsordningar, att enligt dem ingen egentlig skillnad fanns rörande frälsemans rätt *å honom tillhörig jord* i förhållande till skatteman beträffande skog i allmänhet. Bägge hade rätt att i lika mån tillgodogöra sig avkastningen av skogen — med undantag av bärande träd — å sina ägor. Men när senare genom 1681 års husesynsordning och 1734 års lags stadganden skattemannen underkastades viss *kontroll* i fråga om skogens utnyttjande, gällde detta ej frälsejord. Å sådan jord fick sålunda skogen icke blott, i likhet med å skattejord, användas till avsalu, utan kunde även, i motsats mot vad som gällde om skattejord, av ägaren »utödas» och »fördärvas».

I 1723 års adliga privilegier § 25 hette det alltså: »Elliest, som hwar och en Adelsman fritt står, at giöra sig sit gods och egendom så nyttig som han kan; Så skola Wåra Embetsmän och Fogdar intet wara Adelen hinderlige, ei heller befatta sig med frelsegodsen widare, än att uppbära, hwad till Oss och Cronan deraf uthgiöras bör.»

Genom kungl. förordningen den 21 februari 1789 tillerkändes emellertid skatteman å skattehemman både uti in- och utägor samt skog och mark »uti allt lika *orubblig ägande* och lika fri dispositionsrätt», som frälseman över frälsehemman, enligt privilegier, lag och författningar; »dock att därifrån undantagas de för Kungl. Maj:ts och kronans behof tjänliga eke-, bok- och masteträd, hvarmed efter författningarna bör förfaras».

I avseende å sistnämnda slags träd gjorde sig tidigt den åsikten gällande, att desamma borde särskilt skyddas samt reserveras för allmänna behov, vilket, som redan nämnts, först tog sig uttryck i förbud mot deras fällande å *krono*-jord. Snart utvecklade sig emellertid uppfattningen om en kronans på regale grundad rätt till bärande träd å skattejord. Med avseende å jord av frälse natur ansågs frälsemannen äga denna »Konungens rätt». Vad bärande träd angår, uttalades redan i 1617 års adliga privilegier, § 29, följande: »Ingen skal ock heller tillåtit wara, at låte hugge någhot wirckie, anten Eek, Book, Apal heller annat bärande trä, icke heller timber, wedh eller hwad thet hälst wara kan, uppå någhon Adelsmans Skog och åker, ther han allena är *ägande* uthi, uthan jord- och Skoghägandes godhe willie och samtycke.»

I 5 och 7 punkterna av nådiga stadgarna över allehanda bärande skogsträn i riket och deras plantering den 22 mars 1647 och den 29 augusti 1664 heter det: »V: The af Ridderskapet och Frelset måge fälla Eek, Book, och andre bärande Trää på sine Arf- eller Lähns enskylte Ägor, ther ingen annar Äger Lott eller dehl uthi, allenast at thet blifwer i acht tagit, thet så the, som alle andre, åter för hwart Trää, som afhugges och fälles, planta tu unga Trää i stellet igen, och hålla skiötsel in til thess, the äre uthur Boskaps beeten wuxne.» »VII. *Ingen Präst eller Kyrckioherde, Krijgz eller annan Befallningsman, eller Ryttare, eller Knecht, på sina förlänte Hemman; Ey heller Frelseman uthi sina Förlähningar och fördehls Hemman, ther han icke hafwer Frelse uppå, under Arfz- eller Lähns-Rätt.* Item ingen Skattebonde, mycket mindre Crono- eller Frälse-Bonde, hafwe Rätt eller macht, at hugga och fälla Eek, Book, Apell, Oxel, Hägg, på sine egne, eller the Ägor han boor uppå, wid Nije Dahler Silfwermynts Skadeståd, åth Oss, af Präst, Embetsman, Ryttare, Knecht, Skatte- och Crone-bonde, för hwarje bärande Trää han fäller på Skatt- eller Crone-Ägor; Och åth Jordäganden af Ridderskapet och Frelset, för thet som fälles på theras Lähn- och Arfwegodzägor; Och böte — — —.

I 1723 års adliga privilegier, § 16, uttalas: »Ingen skal hafwa frihet, at låta hugga något werche, anten Eek, Bok, Apel eller annat bärande trä, icke heller hwad det hälst wara kan, uppå någon Adelsmans skog och marck, der han allena är ägande uti, utan jorde- och skogsegandens goda willia och samtycke; Dock skal Ridderskapet och Adelen öfwer hela Riket fritt och obehindrat wara, at efter lag nyttia de skogar, uti hwilka de hafwa lått, samt allmänningarne till deras nödtorft och behof efter 1664 åhrs skogsordning.»

Enligt 1734 års lag, byggningabalken 13: 1, gällde i fråga om förbud mot huggande av bärande träd å skattejord detsamma, som ovan angivits om kronojord. Medan, om sådant träd där fälldes, skulle bötas och trädets värde

gäldas till Konungen, skulle, om så skedde å frälsejord, frälsemannen njuta »samma rätt som Konungen.» Stadgandet i byggningabalken 10: 3, att masteträd å skattejord ej fick huggas eller säljas, förrän det *hembjudits* Konungen, gällde ej heller frälsejord. Jämlikt ovannämnda förordning den 21 februari 1789 bibehölls Konungens rätt å skattejord endast i fråga om *för kronans behov tjänliga* ek, bok och masteträd. I övrigt skulle efter denna förordning frälse- och skattejord vara likställda. I fråga om boställshavare åter innebar sistnämnda förordning ej ändring i 1734 års lags ovan anmärkta allmänna stadganden eller eljest meddelade föreskrifter om jordägarens, kronans, rätt till bärande träd och masteträd. Genom kungl. förordningen den 8 oktober 1875, tillerkändes ägare av skattejord fri disposition över den å sådan jord växande ekskog samt över maste- och storverksträd. Ej heller denna förordning berörde den kronan i fråga om boställen tillkommande rätt till dylika träd, vilken rätt i stället å boställen i fråga om bärande träd uttryckligen fastslogs genom nedan omförmälda kungl. skrivelsen den 8 maj 1868 och såväl i fråga om sådana träd som storverks- och masteträd slutligen reglerats genom 1894 års gällande förordning om hushållningen med de allmänna skogarna i riket.

Allodialt och annat frälse.

Redan i flere ovan anmärkta författningar framträder skillnaden mellan å ena sidan den frälsemannarätt, som förefanns till gods och räntor, som voro av kronan för evärdelig vid bortgivna eller av kronan köpta och av adeln innehades under allodial rätt, evärdeligt frälse, och å andra sidan fall, där gods eller räntor upplåtits under livstids eller behaglig tids frihet eller annan inskränktare rätt än nyss nämnts.

Endast det allodiala frälset medförde de ovan omförmälda vidsträcktare rättigheterna till skog och mark. Att i de fall, där frälsemannen ej innehade sin jord med fullkomlig äganderätt, utan endast med inskränktare rätt, hans dispositionsrätt var av vida mindre omfattning *än annan frälsemans* med avseende å skog i allmänhet, antyder väl redan uttryckssättet i de nämnda 1647 och 1664 års skogsordningar, men framgår närmare först av de samma år utfärdade omförmälda stadgar rörande bärande trän, däruti icke blott angives ridderskapets och frälsets rätt »på sine Arfz- eller Länhs enskylte Ägor», utan även i motsats däremot ställes »Frälseman uti sina Förlähningar och fördehls Hemman, ther han icke häfwer Frelse uppå, under Arfz- eller Lähns-Rätt.»

Genom Konung Karl XI:s reduktion indrogos visserligen så småningom (kungl. breven till reduktionskommissionen den 25 juni och den 16 juli 1684 samt den 23 oktober 1688) frälsegodsen, som icke innehades med allodial rätt, i allmänhet till kronan. Vad livstidsfriheterna angår, skulle dock endast de, som voro belägna »på förbudna orter» genast hemfalla till kronan. I övrigt skulle desamma indragas, då de »expirerade» genom dödsfall eller änkor inginge nytt giftermål. Jämlikt särskilda beslut fingo också under vissa förutsättningar vissa förläningsgods bibehållas under fortsatt åtnjutande av frälse frihet. Sådant medgavs exempelvis genom kungl. reskriptet den 20 november 1690 och den därav föranledda nådiga förklaringen den 20 december samma år.

I samma mån som indragningen till kronan av gods och hemman genom reduktionen fortgick, markerades också skarpare skillnaden mellan de nämnda

olika slagen av adliga gods, och skärptes de innehavares skyldigheter, vilkas inskränktare rätt därtill gav anledning.

I kungl. resolutionen på ridderskapets och adelns besvär den 25 oktober 1686 heter det sålunda i punkt IV: »Angående Ridderskapets och Adelens underdåniga ansökning, at de, som äro wordne benådade med nya Donationer, måge hafwa en sådan Disposition öfwer desse dem förundte Räntor och Hemman, som de hafwa hafft öfwer sine förre Donationer, utan at Crono Fougderne derwid måge giöra dem något intrång; Så affsee fuller Ridderskapet och Adelen sjelfwe hwad åthskildnad det är emellan deras Frälsegodz, och de Godz, aff hwilke de allenast hafwa usum fructum, och wid hwilke Crono Fougderne i anledning aff Kongl. May:ts utgångne Reglemente, måste i acht taga, hwad som dem å Embetes wägnar där wid åligger.» I punkt XIV av härads- eller kronofogdeinstruktionen den *9 oktober 1688* stadgas: »Altså har Häradsfogden at taga sig til noga effterrättelse, när han aff Landszhöffdingen til något Hemmans besichtigande blifwer förordnad, at ingen ting försummas, som i förbemelte Ordning» (husesynsordningen) »nämbt är, noga tillseendes så at Hemmanen icke förderfwas, utan rätt nyttias och brukas, jämväl effter förberörda Ordning bebygges, och at Skogen, wid förlust af sielfwe Frijheten, icke widare uthugges, än till nödtorfftig Byggningz Timber wid samme Gårdar, sampt stängzel och Wedebrand; Til hwilken ända på de bort förlähnte, för arrenderade sampt Lijffztijdz Lägenheterne ett pertinent inventarium bör blifwa uprättat, som till Landz Cansselijet skal blifwa inlefwererat, til at där förwahras, på det, när Lijfstijdz Frijheten eller Arrendet expirerat, eller när något ombyte skeer med Betienterne, man må kunna see huru wijda Gården effter Husesyns Ordningen sampt Kongl. May:ts Resolution aff den 26 Februari 1685 är under Förlähningz tijden worden förbättrad eller förwärrad, kommandes på den senare händelsen wederbörande til at swara för all tagen skada.»

Genom kungl. cirkuläret till samtliga rikets landshövdingar den 4 februari 1685 »om hemmans bruuk aff lifstijds Donatarierne» anbefalldes landshövdingarna att i anledning av ifrågakomna missbruk hava »et noga inseende derpå at der som I spörjen slijk missbruk wara, kunnen I åthwarna Donatarierna at de intet wjdare betjena sig af Skogen än till Stengsel och Wedebrand, sampt till husens widmackt hållande efter nödtorften, så frampt de icke willja göra sig hemmanen alldeles förlustige». Av nådiga brevet den 26 februari 1685 till landshövdingen Fabian Wrede »om Lijfstijds förlähningar» framgår, att landshövdingen skulle tillse, att »inventarii» upprättades »på de bortförlänte cronehemman och lägenheter», samt att desamma skulle »efter huuse synsordningen blifwa bebyggde och meliorerade.»

I landshövdingeinstruktionen den 4 november 1734, § 35, heter det, i samband med att föreskrifter meddelas om militieboställen, kungs- och kungsladugårdar samt prästbol, följande: »Han» (landshövdingen) »bör ock draga försorg genom Cronobetienterne om Cronones godz och hemman, som en eller annan på lifztid förlänte äro at de icke förderfwas, utan rätt nyttias och brukas, jemväl effter husesyns ordningen bebyggas, och at Skogen, wid förlust af sielfwa friheten icke vidare uthugges, än til nödtorfftigt byggningz timber wid gårdarne samt stängzel och wedebrand betarfwas. Til hwilcken ända bör upprättas Inventarier på de bortförlänte gårdar, hemman och lägenheter, deraf et Exemplar förwaras i Landz Contoiret, och det andra insändes til Cammar Collegium, på det, när lifztids friheten exspirerar» etc.

Samtidigt med att det kvarvarande förlänings- och fördelsfrälset sålunda alltmer preciserades till sitt innehåll, fortgick den utveckling, varigenom frälsemannarätten i övrigt, från att förut hava varit en rätt, fästad vid personen, frälsemannen, blev en rätt, fästad vid själva fastigheten. Genom kungl. brevet den 11 februari 1685 hade sålunda förklarats, att adelsman ej skulle äga bättre rätt till den skattejord, som han förvärvat, än skattebonden. Endast å *frälse grund,* som, där ej annorluda för särskilt fall eller mer allmänt medgivits, fick ägas endast av frälseman, kunde enligt regeln frälsemannarätt finnas och bestå. Likasom man därför i allmänhet äger rätt (jfr Wachtmeister: »Utredning rörande ridderskapets och adelns privilegier») att i alla de fall, där 1723 års adliga privilegier tala om adelns jord, anse detta liktydigt med i adelns ägo befintlig frälsejord, så anknytes också de i 1734 års lag och på grundvalen därav utfärdade särskilda författningar angivna förmåner för frälset till jordens egenskap av frälse.

Innebörden av »Vanlig frälses frihet och villkor», enligt prästerskapets privilegier.

I de av drottning Kristina utfärdade privilegier för biskoparna och menige prästerskapet den 28 november 1650, tolfte punkten, förekommer nu följande: »Elliest tillåte Wij nådigst, alla Våra Biskopar och Superintendenter i gemen, at skola må niuta och bruka theras rette Biskops Säten, så och enskylte Embets Gårdar, medh thess rette och tillydande Ägor, så å Landet som i Städerna, under Frelses Frijhet och willkor». Detta stadgande, vartill någon motsvarighet ej finnes i de efter reformationen först utfärdade mer allmänt hållna privilegierna av år 1647, förekommer oförändrat i 12 § av 1675 års prästerliga privilegier ävensom i 1723 års privilegier samma paragraf, dock att i sistnämnda privilegier »frälses frihet och villkor» utbyttes mot »vanlig frälses frihet och villkor».

Fråga uppstår nu, om man i omförmälda stadgande i prästerskapets privilegier kan inlägga den meningen, att biskop skulle för honom å lön anslagen fastighet vara tillförsäkrad all den rätt med avseende å fastigheten, som — undantagandes åtminstone den dispositionsrätt, vilken enligt sin natur förutsätter äganderätt — vid tiden för privilegiernas tillkomst eller senare tillkom frälseman å frälse grund.

Härvid har man efter advokatfiskalsämbetets uppfattning först och främst att beakta den principiella åtskillnaden mellan biskopens ställning såsom ämbetsman och blott innehavare i och för sitt ämbete av kronans egendom å ena sidan och frälsemannens äganderätt till frälsejorden å den andra.

I 7 § av prästerskapets privilegier stadgas, att i stad biskopen skulle stå i ansvar, om husen icke tillbörligen vidmakthålles, varefter det vidare heter, att »de å landet belägna biskopssäten och prebendehemman måste av vederbörande biskop utan någon tillhjälp av publica medel underhållas.» Medan enligt 25 § av adelns privilegier ämbetsmän och fogdar skulle »intet vara Adeln hinderliga, ej heller befatta sig med frälsegodsen vidare, än att upbära, hwad till Oss och Cronan deraf utgiöras bör», så hava å biskoparnas löningshemman hållits laga av- och tillträdessyner och även ekonomiska besiktningar i enlighet med vad å kronans boställsjord i allmänhet varit fallet. Så är, enligt vad advokatfiskalsämbetet särskilt inhämtat, förhållandet beträffande biskopsboställena Brunnsboda kungsgården vid Skara, Östrabo vid Växjö och Sundby

vid Strängnäs. Att, vad i laga ordning utarrenderad löningsjord angår, sådana syner och besiktningar alltjämt skola hållas, framgår av de av riksdagen antagna, av Kungl. Maj:t den 15 juni 1861 fastställda grunderna för reglering av biskoparnas avlöning, tredje punkten, jämförda med det med stöd av dem utfärdade nådiga cirkuläret den 26 januari 1864 och den där åberopade kungl. förordningen den 11 juli 1862, § 5, ävensom kungl. breven den 12 november 1858, § 7, samt den 11 juli 1862.

Vad särskilt angår dispositionsrätten till skogen i allmänhet, underkastades visserligen enligt vad ovan anmärkts skattejorden därutinnan viss inskränkning även i förhållande till frälsejorden. Men skattemannen behöll dock rätten till all avkastning, även den genom avsalu, av skogen å sin jord med undantag endast för bärande träd och masteträd. Att vid sådant förhållande, om en boställshavare å kronans jord tillerkändes »frälse» frihet, därmed skulle hava tillerkänts honom rätt att av bostället taga en avkomst, som redan tillkom skatteman, såsom ägare av skattejord på grund av *äganderätten*, måste efter advokatfiskalsämbetets uppfattning a priori betecknas såsom synnerligen osannolik. Då varje boställshavare *i denna sin egenskap* måste hava varit skyldig att i fråga om skogen tillse, att den ej »förvärras» eller »fördärvas» för den som efter kommer, ligger fastmer redan häri ett starkt stöd för, att han åtminstone haft de skyldigheter med avseende å denna, som skattemannen, och ej heller därutinnan varit fri från viss slags uppsikt.

Enligt vad ovan anmärkts, förefanns emellertid den vidsträcktare rätt till skog för frälseman, varom ovan talats, endast med avseende å jord, som *av honom* innehades med verklig äganderätt. Till den till biskoparna upplåtna löningsjord bibehöll *kronan* alltjämt sin äganderätt. Vid sådant förhållande och då i 1647 och 1664 års ovan anmärkta stadgar angående bärande skogsträn präst eller kyrkoherde samt krigs- eller annan befallningsman »på sina förlänte hemman» uttryckligen likställdes med frälseman »uthi sina Förlähningar och fördehls Hemman, ther han icke tarfwar Frälse uppå under Arfz- eller Lähns Rätt», lär man redan på angivna grunder kunna antaga, att biskop — i den mån han, enligt vad nedan närmare skall visas, innehade sin löningsjord på grund av upplåtelse eller förläning från kronan — såvitt nu är i fråga, ej å sådan jord hade bättre rätt än frälseman å sina sistnämnda »Förlähningar och fördehls Hemman».

Kungl. brev angående upplåtelse av jord till biskoparna.

Sedan genom Gustav Vasas reduktion de biskoparna tillagda hemman och jordar indragits till kronan, upplätos ånyo dylika genom särskilda kungl. brev och resolutioner med rätt för biskoparna att av dem få njuta vissa förmåner. De flesta av dessa upplåtelser hava skett under en tid, som ofta nära sammanfaller med tiden för tillkomsten av de ovan nämnda efter reformationen först utfärdade prästerliga privilegierna. Vid sådant förhållande och då i 1723 års prästerliga privilegier 3 § uttryckligen uttalas, att »alla personer av predikoämbetet och lároståndet, hvar efter sin grad, heder och värde» skola offörryckt få behålla »sina välfångna friheter, donationer och förläningar samt andra deras ämbeten tillhöriga lägenheter och ordinarie underhåll, jämväl ock de vederlag, hvilka de åtnjuta, *under samma titel och förbehåll, som de dem innehafva, alldeles efter brefvens innehåll*», samt upplåtelsebreven alltså måste anses vara av stor betydelse för bedömande av den föreliggande frågan om

biskoparnas rätt, har advokatfiskalsämbetet ansett sig böra i detta sammanhang närmare undersöka innehållet av dessa brev, såvitt sålunda är i fråga.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vare sig nämnda upplåtelser endast avsåge en viss innehavare av biskopsämbetet eller »behaglig tid» eller upplåtelsen utan tidsbegränsning hänförde sig till biskopstjänsten eller biskopsstolen, har, såvitt advokatfiskalsämbetet kunnat finna, under 15- och 16-talen endast i enstaka fall (Lund, Uppsala), och det efter utfärdandet av 1650 års privilegier för prästerskapet, förekommit, att i upplåtelsebrevet angivits, att upplåtelsen skedde med frälsemannarätt (veckodagsfrihet, säterifrihet).

Upplåtelsebreven, jämförda med privilegierna och särskilda författningar.

Man lärer icke kunna underlåta att, såvitt nu är i fråga, sätta innehållet i de sålunda för ett flertal särskilda fall, delvis efter tillkomsten av 1617 års adliga privilegier, utfärdade upplåtelsebreven i nära samband med den ovan återgivna 12 punkten i 1650 års prästerliga privilegier.

Efter advokatfiskalsämbetets uppfattning har sistnämnda stadgande, varigenom biskoparna tillätos att njuta och bruka deras rätta biskopssäten och enskilda ämbetsgårdar under frälses frihet och villkor, icke avsett att, utöver vad upplåtelsebreven innehålla, tillerkänna biskoparna någon rätt till det upplåtna av helt annan innebörd, än breven angiva. Likasom tidigare i samtliga nämnda privilegier, nämligen redan i 3 §, uttalas, att friheter, donationer, förläningar, lägenheter och vederlag skulle få offörryckt bibehållas samt i 4 § biskoparna tillförsäkrades rätt att »oförändrat njuta och behålla» efter gammal hävd sina biskopsstift, hemman och utgjordar, så fastslags genom omförmälda stadgande i privilegiernas 12 §, att med avseende å innehållet i den frihet från skatt och ränta samt från en del prästerskapet i övrigt åliggande onera och besvär, som de särskilda upplåtelsebreven tillerkände biskoparna, denna frihet skulle — i anslutning till samma brev, men oberoende av i dem för olika fall tilläventyrs gjorda olika medgivanden i detta avseende — vara densamma som för frälseman.

När i 1723 års prästerliga privilegier sistnämnda stadganden upptogs med tillägg av ordet »vanlig» framför »frälses frihet och villkor», kunde så mycket mindre hava varit avsikten att tillerkänna biskoparna bättre rätt i ifrågavarande avseende än de förut ägde, som, enligt vad ovan angivits, samtidigt till nyssnämnda redan i de äldre privilegiernas 3 § förekommande stadgande, att friheter, donationer, förläningar och lägenheter samt vederlag skulle få av dem, till vilka privilegierna riktades, offörryckt behållas, tillades »*under samma titel och förbehåll som de dem åtnjuta, alldeles efter brefvens innehåll.*» Härtill kommer den förut framhållna beaktansvärda omständigheten, att i de samtidigt år 1723 utfärdade adliga privilegiernas 16 § i fråga om frälsemans rätt till skog uttryckligen hänvisades till lag och 1664 års förut omnämnda skogsordning — med den där antydda och i stadgan samma dag angående bärande skogsträn ytterligare framhävda skillnaden mellan präst eller annan befallningsman och frälseman å annan än frälse jord, å ena sidan, samt frälseman »på sine Arfz- eller Lähns enskilte Ägor» å andra sidan.

Då alltså såväl enligt sistnämnda vid tiden för tillkomsten av 1723 års

prästerliga och adliga privilegier ännu gällande författningar samt senare enligt 1734 års lag den omnämnda vidsträcktare rätten till skog var medgiven endast å frälse grund, medan för övrigt frälsemannen å jord, som av kronan upplåtits, hade en uttryckligen reglerad vida inskränktare rätt i sådant avseende, synes det vara klart, att biskop såsom innehavare av jord av krono natur under frälse frihet, därmed och i enlighet med de särskilda upplåtelsebreven endast hade den berörda inskränktare rätten, det vill säga, såvitt skogen angår, densamma, som tillkom boställshavare i allmänhet.

Innehade däremot biskop undantagsvis t. ex. på grund av enskild donation jord av frälse natur (jämför Kungl. Maj:ts utslag den 12 maj 1824, bil. 23, angående frälsenatur för bostället Ekenäs i det biskopen i Karlstad tillhörande Kils prebendepastorat, vilket boställe av frälseman skänkts till prästbord) kunde förhållandet, såsom beträffande annan präst eller boställshavare, vara i sin mån annorlunda.

Skulle den vid tiden för tillkomsten av 1723 års prästerliga privilegier avslutade utvecklingen, varigenom frälsemannarätten blev en rätt, fästad vid jorden och dess egenskap av frälse, hava haft någon inverkan å biskoparnas rätt i nu ifrågavarande avseende, skulle därför hava erfordrats, att deras löningsjord, vartill kronan alltjämt var ägare, iklädde sig frälsejords natur — något, som dock givetvis icke skedde. Och skulle i kraft av privilegierna hava tillkommit biskoparna samma frälsemannarätt, som tillkom ägare av frälse jord, skulle detta hava inneburit, att, i samma mån som så småningom genom Karl XI:s reduktion det s. k. förläningsfrälset i allmänhet indrogs till kronan, det i 1675 års då gällande prästerliga privilegier förekommande och i 1723 års privilegier bibehållna stadgandet om frälse frihet och villkor undergick sådan väsentlig förvandling, att det från att förut hava betytt förläningsfrälsemannarätt, det vill säga, såvitt nu är i fråga, rätt till skogsavkastning till husbehov enligt ovan omförmälda särskilda resolutioner och författningar, skulle hava övergått till frälsemannarätt å frälse grund, det vill säga den samma som medförde den kända mest oinskränkta form av äganderätt. Denna förvandling skulle dessutom hava försiggått under en tid, då kronans rätt så väl tillvaratogs som under tiden för fortgången av konung Karl XI:s reduktion.

Att döma av uttryckssättet i ifrågakomna stadgande i privilegierna »rätta biskopssäten och enskilda ämbetsgårdar med deras rätta tillydande ägor» kan man hysa en viss tvekan, vilken löningsjord nämnda frihet enligt privilegierna kan anses avse. Redan i äldre tid har nämligen en viss åtskillnad gjorts mellan biskopssäte, biskopsgård, biskopsboställe och annan löningsjord, en skillnad, som återspeglar såväl i ovan omförmälda nådiga cirkulärbrev den 26 februari 1864 som i de flesta för de särskilda biskoparna gällande löneregleringar. Att därför den antydda friheten från skatter och onera ej fått, i fall där särskilda beslut i annan riktning tilläventyrs ej föreligga, på grund av privilegierna åtnjutas för all biskoparnas löningsjord, synes därför sannolikt. Detta bestyrkes bland annat därav, att även efter tillkomsten av 1650 års privilegier särskilda kungl. medgivanden ansågos nödvändiga för åtnjutande för dessa löningsjordar av befrielse från vissa skyldigheter, som ålågo även prästerskapet, men varifrån adeln på grund av sin frälsemannarätt åtnjöt befrielse. I detta avseende kan erinras om det den 7 december 1644 utfärdade »Privilegium och Frihet för Ridderskapets och Adelns gods utom fredsmilen», jämfört med exempelvis kungl. brevet till kammarkollegium den 26 juni 1655

och kungl. brevet den 1 mars 1683. (Se även nedan omförmälda nådiga resolution den 13 november 1759 angående Skara).

Att därförut det ålåg biskoparna att för sin löningsjord utgöra s. k. »ovissa persedlar» framgår av exempelvis ovan omförmälda nådiga brev den 31 maj 1615 angående biskopen i Växjö samt av kammarkollegii brev den 28 april 1620 ävensom utdrag av 1649 års landsbok för Uppsala län.

Tillämpningen i äldre tid av omförmälda nådiga brev och föreskrifter, i vad angår biskoparna.

Nådiga beslut 1758, 1789 och 1759.

Att emellertid rätta innebörden av de prästerliga privilegiernas ifrågavarande stadgande under vissa tider ej ansetts fullt klar, kan man finna av vissa av myndigheter angivna utlåtanden och meddelade beslut.

— —

1761 års kungl. brev till kommerskollegium angående Växjö.

Endast i ett fall har advokatsfiskalsämbetet sig bekant, att tolkningen av prästerskapets privilegier, såvitt nu är i fråga, direkt varit föremål för prövning. Advokatfiskalsämbetet anser sig böra något utförligare redogöra för detta fall.

Med anledning därav att vederbörande skogstjänsteman anställt besiktning å skogen till biskopssätet i Växjö, Ekesås prästgård samt Stora och Lilla Fylleryd och därjämte vid vederbörande häradsrätt åtalat biskopen Olof Osander för olaga avverkning av bok å berörda hemman, anhöll konsistoriet i Växjö i underdånig skrivelse den 16 november 1759 hos Kungl. Maj:t om Kungl. Maj:ts förklaring, om icke den biskoparna i 12 § av 1723 års prästerliga privilegier givna frälsefriheten sträckte sig även till såväl skogarna som övriga ägor till förenämnda biskopssäte och enskilda ämbetsgårdar. Sedan Kungl. Maj:t häröver infordrat kungl. kammarkollegii utlåtande, lät kollegium höra vederbörande jägmästare, Konungens befallningshavande i länet samt biskopen. I sitt i anledning härav angivna yttrande anförde *jägmästaren*, bland annat, att eke- och bokskogen å biskopsgården och de biskopen anslagna hemmanen samt Ekesås prästgård hade, till biskopens och åboarnas behov, under föregående biskopar och även under biskop Osanders första tjänstetid nyttjats blott efter utsyning genom Konungens befallningshavandes försorg. Så hade utsyning av Konungens befallningshavande under Osanders tjänstetid beviljats genom särskilda av Konungens befallningshavande meddelade resolutioner den 20 juni 1750, den 24 februari och den 4 november 1752.

Konungens befallningshavande anförde i sitt den 18 januari 1760 angivna yttrande, att förutom det biskoparna i långliga tider icke nyttjat eke- och bokskogarna annat än efter utsyning, så utvisade de å hemmanen givna förläningsbreven, att desamma icke blivit med andra rättigheter och förmåner donerade till biskoparna, än att dessa skulle därav kvitt och fritt uppbära räntor och utskylder. Blott i enlighet härmed kunde biskoparna äga att nyttja hemmanen och ingen anledning funnes till antagande av ändring härutinnan genom 12 § i prästerskapets privilegier, vilket bestyrktes av orden »vanlig frälse frihet», som ej kunde sträckas längre än förläningsbreven innehölle. Konungens befallningshavande framhöll tillika, att, därest biskoparna skulle äga samma oinskränkta frihet att disponera skogen, som en frälseman å sina frälse skogar, en boställshavare skulle kunna, i enlighet med vad en frälseman kunde å sina frälse ägor, avverka och bortföra all skog på ett par år.

I sitt uti ärendet till kungl. kammarkollegium avgivna tjänstememorial anförde *vederbörande kamrerare*, bland annat, följande. Av förläningsbreven å de under biskopsstolen lydande egendomar framginge, att biskopssätet med dess underliggande hemman upplåtits till biskoparna att njutas kvitt och fritt för både visse och ovisse persedlar. Härav framginge, vad som borde förstås med »den vanliga frälses frihet och villkor». Biskopen ägde därför uppbära räntor och utskylder, men denna rätt kunde icke utsträckas till en sådan frihet, som frälseman äger över sina frälsehemman, emedan det icke är biskopens utan kronans egendomar. Vidare hänvisades till innehållet i riksdagsbeslutet den 23 februari 1642, § 8, angående förbud mot fällande av bärande träd utan jordägandens medgivande och 1664 års stadga om bärande skogsträn, 7 §, såsom icke tillåten avverkning av bärande

träd å ifrågavarande fastigheter. Under åberopande av allmänna lagens bestämmelser i byggningabalken 13 kap. 4 §, 2 § i kammarkollegii instruktion samt 35 och 42 §§ i instruktionen för landshöfdingarna fann sig därför kammaren icke kunna tillstyrka medgivande för biskopen till den sökta fria dispositionen över skogen, utan borde biskopen lika som förut varit fallet, begära Konungens befallningshavandes tillstånd till avverkning, då sådan erfordras.

Kammarkollegium yttrade i ett den 25 september 1761 avgivet underdånigt utlåtande, att, »all thenstund 12 § af Prästerskapets år 1723 undfångne privilegier tydeligen tillägger biskopar och Super Intendenter Frällsemanna frihet, ibland annat, deruti består, at Frälsemannen får å frälse ägor, utan utsyning, fälla Ek och Bok, samt andra fruktbärande träd, fördenskul hemställer til Eders Kongl. Maij:ts nådigste wälbehag Kongl. Collegium i underdånighet, om icke Eders Kongl. Maij:t skulle i nåder täckas lämna dess nådiga bifall till åfwannemde af Consistorio i Wexiö gjorde underdåniga ansökning dock at Biskopen therstädes alfwarligen, och wid answar til giörandes, förbjudes, at öfwa ringaste missbruk, hwarmedelst Skogarne under Biskops sätet eller de därtill anslagne gårdar, antingen genom afsalu, föräringar, onödig Consumtion, eller annorlunda kunna utödas. Men hwad Ek och Bokskogen på Gårds by Prästegårds ägor angår, hwilken Biskopen såsom Kyrkoherde därstädes, innehafwer; så är thermed ock helt samma beskaffenhet, och kan therföre Kongl. Collegium til thess fällande utan utsyning, mot innehållet af skogsordningarne, icke gifwa i underdånighet någon anledning.»

Då ärendet företogs till behandling hos Kungl. Maj:t, ansågs detsamma, såsom innebärande en förklaring av 12 § i prästerskapets privilegier böra hänskjutas till *plenibehandling*, som ägde rum den 9 februari 1762. Då ärendet förekom till avgörande i plenum, yttrade sig förutvarande justitiekanslererna riksråden Lagerberg och Löwenhielm emot bifall till kammarkollegii betänkande. Likaså den ende övrige juristen i riksrådet von Seth.

Riksrådet *Lagerberg* hade därvid yttrat: »at i förenämnde § af Privilegierne tilläggas Biskoparne, at niuta *wanlig frälse rätt* på deras rätta Biskopssäten, och enskiljte ämbetsgårdar; hwaraf följer at icke någon ny rätt, eller förmån, genom samma ord i Privilegierne kan sägas wara dem tillagd. Den förra wanligheten kan åter icke af andra grunder urskiljas än af de särskilte Privilegier, hwarmedelst de till Biskops säten, och ämbetsgårdar anslagne Kronohemman af Rikets fordna Konungar, dertill förlänte blifwit. Som nu de af Collegio åberopade Kongl. Bref af år 1571 och 1613, endast innehålla och medgifwa den del af frälse friheten, som rörer utskylder; men icke meddela någon särskilt förmån, hwad skogens nyttiande widkommer, så trodde Hans Exsellence sig uti detta mål ej kunna tillstyrka någon frihet och exception ifrån de allmänna författningarne, hwad de Biskopen i Wexiö, såsom Biskop anslagne hemman angår, och än mindre i anseende till den Prästgård han tillika såsom Pastor innehafwer, utan at han lika som andra åboer på Krono- och skattejord, bör söka utsyning, innan något af den fredlysta skogen till nyttiande anwändes.»

Riksrådet *Löwenhielm* hade anfört: »at hwad i prästerskapets Privilegier, om frälse rätt för Biskoparne stadgas, icke till ett oinskränkt nyttiande af skogen bör extenderas, i synnerhet hwad bärande träd angår, som Kongl. M:t genom flere förordningar ifrån äldre tider utmärckt en besynnerlig omwårdnad om ek- och bokskogens conservation; hwarföre och uti 7 § af 1664 års förordning om bärande träd uttryckeligen stadgas, det ingen präst eller kyrkoherde, ej heller någon annan på de af kronan förlänte hemman, skall hafwa magt at sielf fälla sådane träd, hwarwid endast giöres exception för de frälsemän, hwilcka innehade slike hemman under arfs rätt, eller den i förra tider brukelige länsrättighet. Och ehuru Kammar Collegium wid detta tillfälle ansedt Biskopen i Wexiö utan föregången utsyning böra få nyttia ek- och bokskogen; samt förment sådant följa af den Biskoparne uti prästerskapets Privilegier i gemen tillagde frälse rätt, har Collegium likwäl tillika giordt det förbehåll, at han wid answar icke må missbruka skogen till onödig consumtion, afsalu eller föräring. Genom en sådan restriction, som är nödig, antingen utsyning föregår eller icke, och hwilcken Hans Excellence fann wara grundad, uti sielfwa sakens beskaffenhet, samt uti den förbindelse en Biskop äger at för sine effterträdare bibehålla skogen, at äfwen af dem till deras nödvändige behof kunna nyttias; fann Hans Excellence ock tydeligen wara, at honom icke kan tillkomma ett sådant oinskränkt nyttiande, af den på hemmanen befintelige skog, som en frälseman annars på sin frälsehemmans skog åtniuter. Effter Hans Excellences tancka, kan således i detta ämne endast blifwa frågan på hwad sätt å Kronans wägnar må bewakas, at ej missbruk måge förlöpa; hwilcket uti en oförsigtig hushållares händer lättel. hända kunde. Och som det alltid är säkrare och bättre, at slike missbruk i god tid måge förekommas, än at de effteråt skola åtalas; samt ingen annan utwäg härtill finnes wara, än genom utsyning, så hölt Hans Excellence jemwäl före, at Biskopen icke annorlunda än effter

utsyning, kan få utöfwa dess nyttiande rätt till ek- och Bokskogen, som genom flere författningar under särskilt förbud och tillsyn satt blifwit. Men hwad den så kallade dödwide skogen beträffar, fann Hans Excellence, Biskopen icke wid nyttiande deraf, böra wara någon utsyning underkastad.»

Med riksrådet Löwenhielm instämde två riksråd.

Riksrådet von Seth höll före, »att frälserätten, ej kan sträcka sig till et oinskränckt nyttiande af de så kallade bärande träd, som under särskilt förbud är satte. Och som de för Biskoparne utfärdade särskilte gåfwobref, icke heller härtill gifwa anledning, så biföll Hans Excelence Herr Riks Rådet Baron Löwenhielms tancka».

Å motsidan, representerad av sex riksråd, gjordes huvudsakligen gällande, att, då fråga vore om ett stånds privilegier, man ej borde gå från bokstaven. Då i privilegierna talades om ett nyttjande, borde därunder ej kunna förstås frihet för utskylder eller dylika immuniteter!».

»*Hans Kungl. Maj:t biföll* kammarkollegii betänkande med den av herr riksrådet baron Löwenhielm därvid projecterade tillägning!».

Kungl. Maj:ts beslut expedierades i enlighet med sistnämnda mening genom kungl. brev till kammarkollegium den 9 februari 1762, däruti uttalades, att Kungl. Maj:t »så mycket mindre kunna samtycka, at något annat af skogen wid alla förbemälte lägenheter, än död — wideträd må utan föregången utsyning få nyttjas, som flere Förordningar ifrån äldre tider utmärka en besynnerlig omwårdnad för Ek och Bok skogens Conservation».

Det väsentliga i den mening, som sålunda vann rådets majoritet, synes advokatfiskalsämbetet ligga i det starka framhävandet såväl i riksrådet Löwenhielms yttrande som i nyssnämnda nådiga brev, av att biskop »*icke* kan tillerkännas ett sådant oinskränkt nyttjande av den på hemmanen befintliga skog som en frälseman annars på sitt frälsehemmans skog åtnjuter» och hänvisningen i samband därmed till den ovanberörde 7 § i 1664 års skogsordning, »varvid endast göres exception för de frälseman, vilka innehade slike hemman under arvs rätt eller den i förre tider brukelige länsrättighet». Då vidare såsom grund till, att biskopen endast efter utsyning bör få rätt till ek- och bokskogen, otvetydigt framhäves, att »den genom flere författningar under särskilt förbud och tillsyn satt blivit», synes härunder ligga, att dylika förbud ansetts omfatta även den kronojord, som innehades på lön av vederbörande biskopar.

Kungl. Maj:ts utslag 1801 och kungl. brevet 1803 angående säterifrihet.

Regeln att förläningsfrälse ej medförde någon frälsemannarätt annat än i ovan angiven mer inskränkta mening har också vid flere senare tillfällen vunnit uttryck. Sålunda har exempelvis Kungl. Maj:t genom utslag den 2 september, sedan vederbörande jägmästare fört talan om ansvar å innehavaren av det under säterifrihet innehavda kronohemmanet Wargsäter för att hava fällt ostämplade ekar å säteriets ägor förklarat, att »alldenstund Säterifrihet enl:t 8 § i 1723 års Adel:e Privilegier består uti befrielse från wisse utlagor och allmänna skyldigheter, h:ka åtfölja andre hemman, men innefatta icke jordägande rätt eller den dispositionsfrihet öfwer skogen, som tillhörer innehafware af frälsehemman i kraft af frälse manna rätten, hwaraf följer, at Säterifriheten kan äga rum på andre än frälsehemman, *och at enär den finnes andra eller Kronohemman tillagd, densamma i anseende till jordägande rätten och skogen eij förändrar deras Krono natur*», — — — — — samt »hvarken de af Hofrätten och» innehavaren »åberopade eller någon annan Författning åt andre än *frälsehemmans ägare* öfwerlåter en slik dispositions rätt» — — — — — »finner Kongl. Maj:t det» innehavaren »icke bordt undgå, at, jemlikt berörde 1793 års Förordning, till laga answar och böter fällas för alla de Ekar han utan tillstånd å berustade Säteriet Wargsäter låtit nedhugga, och innom behörig tid åtalade blifwit». I anledning av detta utslag hemställde vederbörande överjägmästare om föreskrift, »ehuru med Eke Skogen å berustade Krono- eller Krono Skatte Säterier och Säteri Båtsman Rusthåll förhållas skal, hälst Innehafvaren af sådane Hemman altid skola ansett sig äga en lika fri ägande- och dispositionsrätt öfwer Ekar, som ägarne af Frälse Säterier». Sedan kammarkollegium den 29 augusti 1803 avgivit underdånigt utlåtande i ärendet, har Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 23 december 1803, kungjort genom kammarkollegii cirkulär den 18 januari 1804 (Liljenberg II sid. 511), i nåder meddelat samma förklaring, som innehölls i Kungl. Maj:ts berörda utslag.

1863 års riksdagsskrivelse och 1866 års skogsförordning.

I gällande förordning angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket, som enligt sin ordalydelse avser samtliga till ecklesiastikstaten anslagna

boställen, har föreskrivits, att, där ej för särskilt fall är annorlunda stadgat, den behållna skogsavkastning, som ej disponeras på sätt i 20 och 22 §§ sägs, skall »vid ecklesiastikt boställe» ingå till prästerskapets löneregleringsfond, numera kyrkofonden. Redan i den förut gällande, på rikets ständers skrivelse den 25 november 1863 grundade förordningen i samma ämne den 29 juni 1866, vilken förordning avsåg bland annat *samtliga ecklesiastikstaten anslagna boställsskogar*, hade stadgats, att den del av skogsavkastningen, som ej skulle tillfalla boställshavaren, skulle användas »vid de ecklesiastika boställena», »i överensstämmelse med kungl. förordningen den 11 juli 1862, till bidrag vid reglerande av prästerskapets inkomster». På grund härav och då redan jämlikt beslut av 1860 års riksdag tillkommit den s. k. biskopslöneregleringsfonden med liknande ändamål beträffande biskoparna som prästerskapets löneregleringsfond i fråga om prästerskapet i övrigt, kan man fråga sig, huruvida biskoparnas på lön anslagna hemman och lägenheter äro innefattade i nämnda förordningars föreskrifter, i vad desamma avse inskränkning i biskops rätt att åtnjuta avkastning från skog, som, enligt förordningarna, indelats till allmän hushållning.

Under erinran, att omnämnda nu gällande kungl. förordning av den 26 januari 1894 tillkommit utan riksdagens medverkan, anser sig advokatfiskalsämbetet böra till belysning av förordningens innebörd i sagda avseende något beröra de förhållanden, varunder 1863 års nämnda riksdagsbeslut och 1866 års sagda förordning tillkommit.

På grund av vissa vid 1862—63 års riksdag väckta motioner förevar då frågan om ny skogslagstiftning. Härvid avgav på grundvalen väsentligen av skogsstyrelsens nämnda förslag sammansatta stats-, lag- samt allmänna besvärs- och ekonomiutskottet betänkande nr 50.

I anledning av väckta motioner ville utskottet, på nu anförda skäl, till rikets ständers granskning framställa det förslag till reglerande av hushållningen med boställsskogarne:

»*att* skogar å boställen skola, så vidt de ej ligga i samfällighet med enskild egendom eller annat hinder möter, till regelbunden hushållning indelas;

att derest, vid indelning af boställes skog, densamma finnes i betydligare mån öfverstiga boställets behof af skogsfång, skogen i dess helhet eller lämplig del deraf skall ställas under vård och förvaltning af Skogs-styrelsen, med iakttagande att af skogens behållna afkastning i första rummet må tilldeles boställshafvaren, hvad honom med afseende på dittills åtnjuten rätt eller förhanden varande förhållanden skäligen bör tillkomma, samt återstoden tillfalla Kongl. Maj:t och Kronan, men vid militie-boställen disponeras af vederbörande Boställs-direktion och vid ecklesiastiska boställen användas till bidrag vid reglerande af presterskapets inkomster; samt

att, der boställes skog ej tages under vård och förvaltning af Skogs-styrelsen, den bör, under nämnda Styrelses uppsigt, vårdas af boställshafvaren, som i detta fall — — — — — — — — — — — — — — —.»

Vad utskottet sålunda föreslog blev av ridderskapet och adeln samt borgarståndet godkänt. Prästeståndet åter antog, med avslag å utskottets hemställan, för sin del ett så lydande stadgande: »*Å boställen af alla slag,* hvilka icke äro till kronan indragna, skall, såvidt de ej ligga i samfällighet med enskild egendom, eller annat hinder möter, sedan från skogsmarken afskildt blifvit hvad till egor och rätter beteshage räknas må, genom Skogs-styrelsens försorg

införas en efter sig företeende ortförhållanden lämpad regelbunden hushållning, samt, sedan detta skett, beställsinnehafvaren vara berättigad, mot skyldighet att skogen vårda och nyttja i öfverensstämmelse med fastställd plan och särskilda föreskrifter för afverkningen och befordrande af återvext, att använda hvad skog afkastar.» Bondeståndet åter hade av ifrågavarande punkter angående boställsskogarne antagit endast den första, varigenom utskottet hemställt, att sådana skogar skola, såvitt de ej ligga i samfällighet med enskild egendom eller annat hinder möter, till regelbunden hushållning indelas, men däremot avslagit de övriga, utan att i deras ställe antaga några andra stadganden.

I anledning av vad sålunda förekommit anförde utskottet i nytt memorial nr 57 bland annat följande:

Utskottet hemställde därför, att den del av skogsavkastningen, som enligt vad förut angivits ej skulle tillfalla boställshavaren, skulle vid ecklesiastika boställen *i överensstämmelse med kungl. förordningen den 11 juli 1802* användas till bidrag vid reglerande av prästerskapets inkomster.

I denna form och med detta tillägg godkändes betänkandet även av prästeståndet.

I den även av sistnämnda stånd godkända skrivelse till Konungen av den 25 november 1863, däri riksdagen anmälde ifrågavarande beslut, upptogs bland annat vad i ovanberörda utskottsbetänkande nr 50 anförts såväl om boställen av frälse- eller skattenatur, vilka härledde sig från donationer av enskilda, som därom att det visserligen syntes billigt, att kronan tillerkände sig hälften av skogens avkastning såsom sin andel, men att, då härmed intrång kunde synas hava skett i prästerskapets privilegier, rikets ständer ansett, att kronan borde till prästerskapet avstå hela sin andel i de ecklesiastika boställenas avkastning till förbättrande av hithörande ämbetsmäns lönevillkor, helst åtgärder i sådan syftning ändock måste vidtagas och vore under utförande. Därjämte framhölls också i skrivelsen i samma ordalag som förut i utskottsbetänkandet, *att ett sådant förfogande icke uteslöte möjligheten att framdeles till statsverkets omedelbara disposition indraga den ifrågavarande andelen av boställsskogarnas avkastning*. Den förut i skrivelsen uttalade grunden för statens andel i nämnda avkastning bleve då — framhålles vidare i skrivelsen — i hela sin vidd tillämpad.

Det heter härefter i skrivelsen: »På grund av hvad nu blifvit anfördt, få Rikets Ständer i underdånighet framställa följande förslag till reglerande av hushållningen med boställsskogarna nemligen: — — — — — Härefter följer samma uttalande som i utskottets sistberörda hemställan.

— —

Slutligen anfördes i skrivelsen: »Med afseende å hvad nu blifvit i underdånighet anfördt, och då Skogshushållningen i riket alltför länge befunnit sig i ett oordnadt skick, samt skada för landet kan uppstå genom ett längre dröjsmål med ordnandet af denna vigtiga del af statshushållningen, hafva Rikets Ständer ansett sig så mycket heldre böra, genom uttalande af sina åsigter, söka att, i hvad på Rikets Ständer ankommer, medverka till en bättre hushållning och en fullständig lagstiftning i ämnet, som Rikets Ständer icke tillförene, oaktadt Kongl. Maj:ts vid riksdagen 1856—1858 gjorda framställning, uttryckt någon bestämd mening angående vissa delar af denna lagstiftningsfråga. Och få Rikets Ständer alltså, med anmälan om de af Rikets

Ständer nu gillade åsigter i detta ämne, i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes, i öfverensstämmelse dermed, dels vidtaga de åtgärder, som på Eders Kongl. Maj:t bero och kunna med de till Eders Kongl. Maj:ts disposition ställda medel verkställas, dels ock för Rikets näst sammanträdande Ständer framlägga nådig Proposition i de delar af ämnet, der Rikets Ständers beslut kunna erfordras.»

Advokatfiskalsämbetet får i detta sammanhang och i anslutning till rikets ständers uttalande i omförmälda skrivelse erinra, att den av Kungl. Maj:t den 18 juni 1868 tillsatta kommitté för angivande av förslag till ordnande av de norrländska skogsförhållandena i sitt den 21 december 1870 avgivna betänkande föreslog, att den husbehovet överskjutande avkastning av alla boställsskogar, utom *församlingarna* tillhöriga ecklesiastika boställen, skulle med vissa obetydliga undantag tillfalla statsverket, som däremot skulle hava att bekosta skogarnas både indelning och skötsel. I den med anledning av kommitténs förslag till 1874 års riksdag avlåtna nådiga proposititon nr 52 angående åtskilliga skogsväsendet rörande frågor yttrade föredragande departementschefen härutinnan, att han instämde med skogsstyrelsen däruti, att de av kommittén i denna del gjorda förslag borde betraktas ur synpunkten av deras lämplighet ej endast för Norrland, utan för hela riket. Med avseende härå redogjorde departementschefen för de närmare omständigheterna vid tillkomsten av rikets ständers berörda skrivelse den 25 november 1863. Därefter framhöll departementschefen, att det av sagda omständigheter framgick, att, då rikets ständer ansågo avkastning av berörda skogar böra åt de särskilda korpserna anvisas, sådant skedde i det uttryckliga syftet att därmed förbättra hithörande ämbetsmäns lönevillkor och med uttalande därav att den endast i sammanhang med fyllande på annan väg av korpsernas behov av inkomster skulle kunna indragas. Vid sådant förhållande syntes det departementschefen icke kunna ifrågakomma, att nu utan någon ersättning avhända lantförsvaret eller prästerskapet dem sålunda tillförsäkrade väl behövliga inkomster av boställsskogarna.

— —

Skogsavkastningen i allmänhet utöver husbehovet å biskoparnas löningsjordar bör icke ingå till kyrkofonden.

Vad som enligt vad ovan framhållits förekom vid 1862—1863 års riksdag bestyrker ytterligare vad advokatfiskalsämbetet förut yttrat om innebörden enligt privilegierna av den biskoparna tillkommande rätt till skog å deras löningsjord. Det kan nämligen icke rimligen antagas, att, om man inom riksdagen ansett, att biskoparna varit i frågakomna avseende särskilt privilegierade i förhållande till prästerskapet i övrigt, detta icke skulle hava på något sätt kommit till uttryck under ämnets behandling i prästeståndet, där samtliga biskopar hade säte. Nu inlät man sig i stället ingående på frågans nära samband med privilegierna för prästerskapet i allmänhet; och i insikt härom samt med uttryckligt framhållande, att man syftade även på jord av frälse natur, uttalade man sig på angivna sätt i fråga om det allmännas och prästerskapets rätt till skogsavkastning.

I 1862—63 års riksdags sammansatta utskotts och rikets ständers på utskottets utlåtanden grundade hemställan i skrivelse den 25 november 1863 skiljes uttryckligen emellan »ecklesiastika boställen» och »prästbolet eller annat

därtill hörande hemman.» Denna omständighet samt vad i övrigt förekom under riksdagsbehandlingen om »boställen av alla slag» och vad som föregick densamma talar för att därvid icke förbisågs, att även biskoparnas, klockarnas, lektorernas med flera ecklesiastika boställen blevo inbegripna i skrivelsen. Uppenbarligen förelåg också i fråga om samtliga slagen av ecklesiastika boställen samma skäl för införande av ordnad skogshushållning och för reglering av vederbörandes rätt.

Med den uppfattning, som advokatfiskalsämbetet ovan utvecklat, och vilken kom till uttryck såväl i Kungl. Maj:ts omförmälda proposition till 1856—1858 års riksdag och det kommittéförslag, varpå samma proposition grundades, som i skogsstyrelsens senare förslag och kammarkollegii i anledning därav avgivna, av utskottet vid 1862—1863 års riksdag åberopade utlåtande, ägde prästerskapet i allmänhet enligt privilegiernas 3 och 4 §§ ej annan rätt till skogsavkastning av dem på lön anslagen jord än som enligt de särskilda upplåtelsebreven och den allmänna lagstiftningen, 1734 års lag byggningabalken 10: 7, samt de särskilda skogsförfattningarna tillerkänts dem.

Med denna utgångspunkt kan det fullt tillfredsställande förklaras, att skogsavkastningen även från sistnämnda slags boställen disponerades till prästerskapets avlönande i överensstämmelse med kungl. förordningen den 11 juli 1862 angående reglerande av prästerskapets avlöning, ehuru däri endast var fråga om prästerskapet i de territoriella församlingarna. Detta, vad biskoparna angår, så mycket mer som för dem något behov icke förelåg att tillföra dem eller den jämlikt 1859—1860 års rikets ständers beslut bildade biskopslöneregleringsfonden ifrågavarande avkastning.

I de i enlighet med sistnämnda beslut av Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 15 juni 1861 fastställda grunderna för denna fond föreskrevs visserligen, att de inkomster, vilka icke med biskopsstolen bibehöllos, skulle ingå till statskontoret för att förvaltas såsom särskild fond. Men vid tillkomsten av sistnämnda grunder blev frågan om skogsavkastningen ej mer uppmärksammad än som varit förhållandet beträffande övriga ecklesiastika boställen ännu vid tillkomsten av kungl. förordningen den 11 juli 1862 angående allmänt ordnande av prästerskapets avlöning. Likasom sistnämnda förordning ej lade hinder i vägen för reglering genom senare författningar av frågan om skogsavkastningen, så innefattade ej heller de år 1861 fastställda grunderna sådant hinder.

Enligt ovan omförmälda nådiga cirkuläret den 26 februari 1864 angående åtgärder i avseende på reglering av biskoparnas avlöning skulle biskopsboställenas avkastning med noggrannhet uppskattas enligt de i 4 § av kungl. förordningen den 11 juli 1862 angående ordnande av prästerskapets löneinkomster bestämda grunder. Enligt sistnämnda paragraf borde därvid avseende huvudsakligen fästas å vad bostället kunde inbringa i arrende eller efter hälftenbud. Vid de uppskattningar, som sålunda författningsenligt lagts till grund för de av Kungl. Maj:t fastställda särskilda löneregleringarna för biskoparna, har lika litet som i allmänhet i fråga om de på grund av nämnda förordning för prästerskapet i övrigt meddelade löneregleringsresolutioner hänsyn tagits till annan avkomst av till de särskilda löningsjordarna hörande skog än för husbehov.

Är vad ovan anförts riktigt, följer härav, att såväl kungl. förordningen den 29 juni 1866 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket likasom även nu gällande förordning i ämnet den 26 januari 1894 äro i sin

helhet tillämpliga även i fråga om biskoparnas boställen och löningsjordar. Skogsavkastningen från samma boställen eller jordar skulle då, i den mån den ej författningsenligt tillfaller boställshavaren, ingå till den av prästerskapets löneregleringsfond och ecklesiastika boställenas skogsfond bildade kyrkofonden. Om vidare vid 1862—63 års riksdag såväl prästeståndet som samtliga övriga stånd beslutat, att skogsavkastningen även från biskoparnas boställen skulle disponeras i enlighet med innehållet i rikets ständers därom avlåtna ovanomförmälda skrivelse samt sedermera detta beslut av Kungl. Maj:t godkänts, skulle därav följa, att även 12 § i prästerskapets privilegier — varigenom enligt vad ovan angivits biskoparna tillförsäkrats vanlig frälses frihet och villkor — försåvitt densamma, gent mot vad ovan utvecklats, inneburit, att biskoparna i fråga om där angiven löningsjord tillförsäkrats vidsträcktare rätt till skog än i det i skrivelsen innefattade rikets ständers beslut medgivits, skulle hava upphävts.

Advokatfiskalsämbetet får framhålla, att, för den händelse i strid mot vad ovan framhållits skulle anses, att biskoparnas boställen icke kunna inbegripas under sistberörda beslut, i vad det avser dispositionen av den del av skogsavkastningen, som beträffande ecklesiastika boställen i allmänhet ej tillfaller boställshavaren, därav efter advokatfiskalsämbetets förmenande i allt fall ej borde följa, att denna avkastning skulle tillgodoföras biskopslöneregleringsfonden. I så fall borde efter ämbetets mening frågan om avkastningens disposition i denna del anses såsom ännu öppen i avbidan på sådant beslut av Konung och riksdag gemensamt, varom rikets ständer anhållit i förutberörda skrivelse, därvid som nämnts slutligen hemställdes, att Kungl. Maj:t måtte i anledning av densamma vidtaga erforderliga åtgärder, eventuellt framlägga proposition för rikets ständer.

Ek och storverksträd.

Kungl. Maj:t har ansett sig oförhindrad att, i trots av ovanberörda rikets ständers år 1863 uttalade åsikt, att »den behållna avkastning av boställes skog, som ej tillfaller boställshavaren, disponeras», »vad de ecklesiastika boställena angår», »till bidrag vid reglerande av prästerskapets inkomster», genom kungl. skrivelsen den 8 maj 1868 förklara, att, »då kungl. förordningen om skogarna i riket den 1 augusti 1805 blivit genom kungl. förordningen den 29 juni 1866 upphävd, endast i vad angår stadgandena angående lands- och häradsallmänningar, kronoparker och kronoskogar samt boställs- och kronohemmansskogar de i förstnämnda författning förekommande stadganden om ek och bok samt andra bärande träd äga fortfarande tillämpning.» Av det ovan anförda framgår, att annat hinder från Kungl. Maj:ts sida ej förelegat för ett dylikt förklarande beträffande biskoparnas boställen än i fråga om de ecklesiastika boställena i övrigt. Sedermera hava nya bestämmelser om ek och bok meddelats i 1894 års skogsförordning. Vidkommande storverksträd å boställe hava efter tillkomsten av 1805 års skogsordning föreskrifter meddelats först genom sistnämnda skogsförordning. Att nämnda föreskrifter av såväl 1868 som 1894, de senare både i vad de angå ek och storverksträd, jämväl måste anses avse biskopsbostellen, är efter advokatfiskalsämbetets uppfattning med hänsyn tills det ovan anförda även klart.

Vad särskilt angår kronans rätt till storverksträd anser sig advokatfiskalsämbetet böra, med erinran att ovan omförmälda stadgande i 1734 års lag, byggningabalken 10: 3, i vad avser kronojord, fortfarande är gällande, något närmare beröra frågan om kronans rätt till dem å boställsjord, och i sådant

avseende särskilt fästa sig vid vad som därutinnan förekom vid förarbetet till 1894 års skogsförordnings stadganden härutinnan.

I den av landshövdingen C. A. T. BJÖRKMAN på nådigt uppdrag den 28 mars 1887 angivna och till trycket befordrade sammanfattning av då gällande stadganden angående skogsväsendet, vilken legat till grund för omförmälda förordning, uttalades (i § 67), att å boställen »tillkommer» »all ek kronan», samt (i § 71) att å boställen »tillkomma» »masteträd och mastespiror» »kronan». Å sid. 8—14 i detta arbete angivas närmare de vid ifrågavarande tid gällande författningar angående nämnda träd.

I det av kungl. domänstyrelsen den 28 november 1889 på nådig befallning avgivna yttrande, huruvida nämnda av BJÖRKMAN gjorda sammanfattning borde läggas till grund för ny lagstiftning, anförde styrelsen, att efter tillkomsten av omförmälda förordning den 8 oktober 1875, varigenom dispositionsrätten till ek och storverksträd frigivits å enskilda tillhörig jord, kronan återstående förbehållen rätt till dessa träd då mera ej kunde äga någon betydelse annat än för boställen och hemman av krono natur. Vad storvirkesträd anginge, ansåg styrelsen, att genom den år 1865 den 21 december först utfärdade och 1874 den 18 september förnyade utsyningsförordning för Dalarne och Norrland kronans enskilda rätt till sådana träd även i fråga om jord av sist nämnt slag finge anses vara frigiven i dessa landsdelar. »Äfven om», yttrade styrelsen vidare »något användande för sjöförsvaret av kronoek åtminstone under sistförflutna tjugu år icke ifrågakommit och kronan under senare tiden ej heller begagnat sin rätt till maste- och storverksträd samt den betydelse dessa virkesslag för sjöförsvaret förut innehaft med nutida byggnadssätt af krigsfartyg till ej oväsentlig del gått förlorad, hvarföre det kunde ifrågasättas, huruvida ej den undantagsställning i skogslagstiftningen, trots tidt och ofta skedda eftergifter, som ek och storverksträd ännu intaga, helt och hållet borde upphöra, isynnerhet som i fråga om ekvirke de ännu återstående stadgandena visat sig föga verksamma för befordrandet af sådant virkes producerande för kronans räkning, torde dock, åtminstone för det närvarande, ej skäl härför förefinnas, då det ännu torde vara ovisst, om ej för sjöförsvarets räkning kronans ekvirke samt maste- och storverksträd varda behöfliga». I det av kungl. domänstyrelsen i dess sistnämnda utlåtande avgivna förslaget till ny skogsordning upptogs också, vad ek angår, samma stadgande om kronans rätt, som i ovan angivna sammanfattning. Beträffande »masteträd och spiror eller s. k. storverksträd» föreslog styrelsen följande stadgande (§ 38): »Å häradsallmänning tillhöra masteträd och spiror eller så kallade storverksträd kronan, likasom å kronohemman utom Kopparbergs och de norrländska länen; och må ej åbo å dessa kronohemman dylikt träd utan vederbörligt tillstånd fälla.»

Enligt äldre författningar ålåg det mariningenjörsstaten att äga kännedom om, i märkrullar anteckna och å stammarna utmärka kronans ekar och storverksträd. Genom kungl. brevet den 9 december 1870 överflyttades denna skyldighet på skogspersonalen. Av skogsstyrelsen utfärdades den 16 juni 1873 särskilda föreskrifter i detta hänseende. (Dessa bestämmelser hava ansetts upphävda genom domänstyrelsens reglementariska föreskrifter rörande skogsstatens tjänsteförvaltning den 2 december 1895.) Med avseende härå anförde domänstyrelsen i sitt berörda utlåtande: »Styrelsen anser emellertid föreskriften om undersökning af kronans ekskog samt de inmärkta ekarnas uppförande i märkrullor ej vidare böra upplifvas, då någon säkerhet för de inmärkta ekarnas fortfarande användbarhet till skeppsbyggnadsvirke efter förloppet af ett flertal

år ej finnes, och dessa undersökningar således blifva kostsamma utan deremot svarande nytta. Vida förmånligare för ändamålet torde det numera få anses, sedan ett ej obetydligt antal kronoegendomar successive afyttras, att genom ekskogs bibehållande och uppdragande å kronoparkerna, hvilka genom inköp ökas, söka tillförsäkra kronan tillgång af ek för framtida möjliga behof, och har Styrelsen derför låtit en föreskrift derom inflyta i förslaget till instruktion för skogsstaten.» Däremot yttrade sig styrelsen icke om storverksträd i detta avseende.

Marinförvaltningen inskränkte sig i sitt den 7 november 1890 avgivna yttrande i ärendet, såvitt nu är ifråga, till att framhålla, att de föreslagna stadgandena syntes innebära en väsentlig förbättring av då gällande stadganden om ek och bok samt maste- och storverksträd.

Kammarkollegium hemställde i sitt den 16 april 1892 avgivna underdåniga utlåtande i ämnet till en början, att ordet »storverksträd», såsom en gemensam benämning för masteträd och mastespiror, måtte ensamt användas såväl i rubriken som i kontexten till ifrågakomna kapitel. Beträffande domänstyrelsens åsikt, att kronans rätt till storverksträd skulle anses upphävd beträffande Dalarne och Norrland uttalade kollegium, att, då kronan i den av styrelsen åberopade utsyningsförordning icke uttryckligen avsagt sig sin rätt till storverksträd till förmån för kronohemmansåboar inom sagda provinser, denna rätt icke kunde vara rubbad genom en lagstiftning, som avsåge ett helt annat ämne än det ifrågavarande, och därför fortfarande måste anses äga bestånd. Vidare anförde kollegium: »Men icke blott hvad de lokala förhållanden angår inskränkes genom förslaget kronans rätt till storverksträd, utan äfven i afseende på arten af den jord, beträffande hvilken rätten till dessa träd skulle förefinnas. Ty då paragrafen till betecknande af denna art använder uttrycket »kronohemman», hvarmed, enligt vanlig terminologi, menas sådana kronan tillhöriga hemman, som innehafvas med stadgad åborätt, uteslutes paragrafens tillämplighet å öfriga egendomar, der rätten till storverksträd för närvarande är kronan förbehållen, nemligen boställen, som icke af menighet inköpts eller af enskild för ändamålet donerats, samt kronans utarrenderade jordbruksdomäner. Intet som helst skäl finnes att i nu nämnda hänseende undantaga dessa egendomar. Med framhållande dessutom, att uttrycket »vara kronan förbehållen» torde vara för ändamålet lämpligare än uttrycket »tillhöra kronan», får kollegium alltså hemställa, att paragrafen må erhålla ungefär denna lydelse: »Å häradsallmänning så ock å boställe, som ej af menighet inköpts eller af enskild för ändamålet donerats, samt kronohemman och kronans utarrenderade jordbruksdomäner äro storverksträd kronan förbehållna; och må ej boställshafvare, åbo eller arrendator dylikt träd utan vederbörligt tillstånd fälla.»

Vidkommande det i såväl Björkmans som domänst:s förslag även i fråga om ek förekommande uttrycket, att ek skulle »tillkomma» kronan, hemställde kollegium utan angiven motivering att detta måtte utbytas mot »förbehållna».

Då i sagda förslag ej lämnats några föreskrifter om rätt för innehavare av kronojord att i vissa fall erhålla utsyning av storverksträd, hemställde kollegium, att vad därutinnan enligt förslaget gällde om ek även borde tillämpas på storverksträd samt tillägg därom göres i blivande författning.

Vad kammarkollegium sålunda hemställde vann också väsentligen avseende i den sedermera utfärdade förordningen.

Advokatfiskalsämbetet får med avseende å förordningen i nu ifrågavarande del erinra, *att* densamma — i vars ingress uttryckligen angives, att genom

densamma upphäves »vad i nådiga förordningen om skogarna i riket den 1 augusti 1805 finnes stadgat om ek, bok och storverksträd» — i 42 § andra stycket lämnar föreskrift om jägmästares skyldighet att hos domänstyrelsen göra anmälan om tillvaratagande av ek och storverksträd å boställen, när de nått viss mognad, *att* i 70 § föreskrives, hurusom vid olovlig avverkning av ek, bok och storverksträd, som äro kronan förbehållna, det vill säga ek och storverksträd å bland annat boställen, vad som genom försäljning av dem inflyter, skall sedan vissa kostnader bestritts och beslagaren erhållit sin andel, tillfalla »statsverkets skogsmedel», *samt att* i fråga om storverksträd i 37 § uttalas, ej blott, att de äro kronan förbehållna, utan därjämte mer allmänt än i fråga om ek enligt 38 § tillägges, att »ej må dylikt träd utan vederbörligt tillstånd fällas» (jämför byggningabalken 10: 3). Att för övrigt storverksträd äro likställda med ek även därutinnan, att den omständigheten, att de inbegripits i fastställd hushållningsplan, ej, såsom i fråga om bok, befriar bostälIshavare eller arrendator från att för deras fällande söka särskild utsyning, framgår av 42 §. Att ek och storverksträd i förekommande fall ej få disponeras »såsom annan husbehovet överskjutande skogsavkastning» framgår av 40 §. 43 § i förordningen angiver de särskilda fall, där vid behov för visst ändamål »av kronan förbehållna ekar och storverksträd» ersättning av allmänna medel kan komma att utgå till vederbörande boställshavare. Ersättning lär i dylika fall skola utgå enligt förvaltningens av sjöärendena kungörelse den 27 januari 1807 i fråga om storverksträd och den 27 september 1861 i fråga om ek, vilka dock medgiver boställshavare gottgörelse med endast halva de belopp, som gällde beträffande skattejord.

Enligt nådiga instruktionen för skogsstaten den 29 november 1889 § 14 ålades jägmästare »att utöva tillsyn över ekar och masteträd, vartill enskilde ej äga fri dispositionsrätt». Samma föreskrift förekommer i gällande nådiga instruktion för skogsstaten av den 23 december 1909, 14 § 3 mom.

I de av kungl. domänstyrelsen den 13 januari 1910 utfärdade reglementariska föreskrifter till efterrättelse vid skogsstatens tjänsteförvaltning heter det: »När jägmästare erhåller kännedom därom, att genom ståndskogslikvid vid laga skifte, som berör allmänt hemman eller allmän skog, kronan tillerkänts ersättning för mistade ekar — vilket kan inträffa, särskilt när likviden omfattar kronans ekar på boställen — eller annan skog, skall jägmästaren hos länsstyrelsen begära indrivning av sådan fordran, och iakttages tillika vad om skogsmedelsförteckning föreskrivits i punkt 57.» Motsvarande uttryckliga föreskrift saknas beträffande storverksträd.

I skrivelse den 24 maj 1907 har riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, huruvida kronans rätt till storverksträd och ekar å häradsallmänning må kunna upphöra, samt för riksdagen framlägga det förslag i ämnet, vartill utredning kan giva anledning. Denna skrivelse avser emellertid icke dylika träd å boställen eller annan kronojord.

Slutligen må med avseende å kronans rätt till ek och storverksträd å andra ecklesiastika boställen än biskoparnas erinras, att enligt 3 § 4 mom. i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 visserligen stadgats, att till kyrkofonden skola ingå »medel, som inflyta för försåld skog från prästerskapet anslagna löneboställen», men att, då sådant icke uttryckligen uttalats, efter advokatfiskalsämbetets förmenande häri icke kan anses inbegripen den kronans särskilda tillgång, som representeras av värdet av den kronan tillhöriga ekskog och av storverksträd, varom är särskilt stadgat.

SKOGSBOKFÖRINGSKOMMITTÉNS STATISTIK RÖRANDE DOMÄNSTYRELSENS FÖRVALTNING ÅR 1917.

Å sidorna 72×—73× här nedan lämnas ett par sammandrag rörande driftresultatet 1917 av domänstyrelsens förvaltning, vilka sammandrag hämtats ur skogsbokföringskommitténs statistiska material. Dessa siffror ha redan nu kunnat publiceras tack vare dels det nya redovisningssystemet, som på försök tillämpas vid domänförvaltningen, dels den av kommittén använda arbetsmetoden för de statistiska uppgifternas insamlande och ordnande.

En kortare redogörelse för denna arbetsmetod torde därför i detta sammanhang få anses berättigad.

Först må erinras om att domänförvaltningens kassaredovisning sedan början av år 1916 är grundad på månatliga rapporter, vilka insändas av de olika redogörarna till skogsbokföringskommittén. Denna äger att behålla rapporterna jämte åtföljande verifikationer under trettio dagar, och skall kommittén under denna tid medhinna såväl att bokföringstekniskt granska de insända rapporterna som att ur verifikationerna göra de anteckningar som erfordras för upprättandet av statistik. — Från kommittén gå rapporterna sedermera till domänstyrelsens revisorer.

Den statistik som sålunda upprättas, bör vara så detaljerad, att ur densamma för varje hushållsenhet (skog eller grupp av skogar) kan utläsas enskildheterna i årets rörelse.

För att ur redogörarnas verifikationshandlingar kunna sammanföra det statistiska materialet i de önskade statistiska grupperna avskrivas alla uppgifter på kort eller blad, försedda med lämpligt förtryck. På samma blad skrivas härvid endast uppgifter för samma hushållsenhet och samma statistiktitel. Om därför på en verifikation, avseende likvid för avverkningsarbeten å viss skog finnas kostnader för avverkning av olika sortiment, föras kostnader för timmer på ett blad, kostnader för slipers å ett annat o. s. v. När samtliga verifikationer på så sätt avskrivits, har ett lätt sorterbart material erhållits. Bladen sorteras nu. Först sker en grovsortering i större grupper, nämligen domänfonden, kyrkofonden och övriga fonder. Inom varje sådan grupp sorteras bladen upp allt efter hushållsenheter, och inom varje dylik sker sortering efter kassatitel (med kassatitel menas den titel, varunder resp. post bokförts i kassaboken). Bladen i en dylik grupp sorteras i sin tur upp allt efter statistikundertitel. — Som exempel på kassatitlar kan anföras »skogsförsäljningsmedel», »skogsodling och beståndsvård», »dikning» etc., varemot »å rot», »upphugget timmer», »nysådd», »nydikning», utgöra s. k. statistikundertitlar.

När bladen färdigsorterats, summeras varje statistikundertitel, och summorna införas å blanketter, å vilka varje statistikundertitel har sin kolumn.

För att emellertid kunna verkställa den ovan omtalade fördelningen i statistikundertitlar, vilket huvudsakligen måste verkställas av icke skogligt bildade biträden, har det visat sig nödvändigt, att varje redogörare å verifikationerna anteckna den statistikundertitel, han anser vara den rätta. Till ledning härvid och för enhetlighets vinnande har kommittén utarbetat en förteckning över de titlar, som böra ifrågakomma, varjämte exempel lämnas på det som bör hänföras till de olika titlarna.

Genom att redovisningarna avgivas månatligen, uppbygges statistiken månad för månad, och sammandrag kan göras, så snart december månads uppgifter äro införda.

Systemet har dock ännu ej hunnit komma till full tillämpning, i det att uppgifterna för »skogsförsäljningsmedel» tillsvidare ej kunna insamlas på ovan beskrivna sätt, utan tagas dessa ur de av jägmästarna upprättade s. k. skogsmedelsförteckningarna, detta på den grund att kassaredovisningarna hittills endast redovisat de influtna skogsförsäljningsmedlen medan statistiken bör redovisa det försålda virket, oavsett tiden för betalningen.

En annan olikhet mellan kassabokföringen och statistiken ligger även uti, att i statistiken inga avräkningsvis utbetalade belopp medtagas, förrän slutlikvid verkställts och en mot de utbetalade medlen svarande arbetsprestation således kan redovisas.

De i statistiken upptagna beloppen kunna därför ej utan vidare jämföras med kassabokföringens resultat.

Domänfondens inkomster och utgifter 1917.

Inkomster. 1. Av skogsförsäljningsmedel		36,228,744		
2. » arrenden, avgifter m. m. för skogsdomänerna		1,057,489	37,286,233	
3. » arrenden, avgifter m. m. för jordbruksdomänerna			1,891,497	
4. Diverse för domänfonden gemensamma inkomster			704,000	39,881,730
Utgifter. *Skogs- och jordbruksdomänerna.*				
För administration:				
1. domänstyrelsen	273,109			
2. distrikten	2,970,537			
3. div. gemensamma utgifter	138,697			
4. jordbruksdomänerna	285,430	3,667,773		
För rörelsens bedrivande å statens skogar		10,717,485		
För skogskapitalets underhåll och ökning		1,688,472	16,073,730	
Särskilda utgifter för den enskilda skogsvården samt för skyddsskogarna och Norr- och Västerbottens kustlandsskogar			218,847	16,292,577
Överskott				23,589,153

Kyrkofondens inkomster och utgifter 1917.

Inkomster. Av skogsförsäljningsmedel	4,335,971	
» arrenden, avgifter m. m.	16,606	4,352,577
Utgifter. För administration	77,210	
» rörelsens bedrivande	1,399,797	
» skogskapitalets underhåll och ökning	97,934	1,574,941
Överskott		2,777,636

Sammandrag distriktsvis av inkomster och utgifter för domänfondens och kyrkofondens skogar 1917.

Revir	Inkomster: Av skogsförsäljningsmedel	Inkomster: Av arrenden, avgifter m. m.	Inkomster: Summa	Utgifter: För administration	Utgifter: För rörelsens bedrivande	Utgifter: För skogskapitalets underhåll och ökning	Utgifter: Summa	Årets överskott: I sin helhet	Årets överskott: Per har	Areal-produktiv mark
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Har
Samtliga distrikten										
Domänfond	36,228,744	1,057,489	37,286,233	2,970,537	10,717,485	1,688,472	15,376,494	21,909,739	5,70	3,844,455
Kyrkofond	4,335,971	16,606	4,352,577	77,210	1,399,797	97,934	1,574,941	2 777,636	10,63	261,384
Summa	40,564,715	1,074,095	41,638,810	3,047,747	12,117,282	1,786,406	16,951,435	24,687,375	6,01	4,105,839
Övre Norrbottens distrikt										
Domänfond	3,003,913	59,401	3,063,314	319,791	994,106	160,674	1,474,571	1,588,743	1,58	1,007,824
Kyrkofond	4,586	424	5,010	2	2,104	275	2,381	2,629	0,35	7,515
Summa	3,008,499	59,825	3,068,324	319,793	996 210	160,949	1,476,952	1,591'372	1,57	1,015,339
Nedre Norrbottens distrikt										
Domänfond	4,006,182	42,974	4,049,156	323,158	1,435,661	70,824	1,829,643	2,219,513	2,80	791,226
Kyrkofond	14,969	10	14,979	85	954	400	1,430	13,540	3,25	4,169
Summa	4,021,151	42,984	4,064,135	323,243	1,436,615	71,224	1,831,082	2,233,053	2,81	795,395
Skellefteå distrikt										
Domänfond	2,201,034	71,600	2,272,634	217,006	451,195	24,320	692,521	1,580,113	3,62	436,470
Kyrkofond	4,368	51	4,419	20	205	691	916	3,503	0,63	5,524
Summa	2,205,402	71,651	2,277,053	217,026	451,400	25,011	693,437	1,583,616	3,58	441,994
Umeå distrikt										
Domänfond	3,382,242	47,407	3,429,649	259,370	880,052	63,989	1,204,011	2,225,038	5,64	394,439
Kyrkofond	20,724	15	20,739	583	7,695	2,997	11,275	9,464	2,10	4,508
Summa	3,402,966	47,422	3,450,388	259,953	888,347	66,066	1,215,286	2,235,102	5,6[illegible]	398,947

Härnösands distrikt										
Domänfond	3,626,720	31,883	3,658,603	252,051	560,088	72,188	884,327	2,774,276	7,79	356,263
Kyrkofond	423,458	3,008	426,466	11,180	135,619	4,830	151,629	274,837	12,31	22,331
Summa	4,050,178	34,891	4,085,069	263,231	695,707	77,018	1,035,956	3,049,113	8,05	378,594
Mellersta Norrlands distrikt										
Domänfond	3,221,550	42,783	3,264,333	273,867	657,888	87,105	1,018,860	2,245,473	14,20	158,079
Kyrkofond	712,845	5,183	718,028	13,332	284,703	13,948	311,983	406,045	8,67	46,841
Summa	3,934,395	47,966	3,982,361	287,199	942,591	101,053	1,330,843	2,651,518	12,94	204,920
Gävle—Dala distrikt										
Domänfond	6,547,548	146,642	6,694,190	263,767	1.773,859	370 845	2,408,471	4,285,719	12,39	345,881
Kyrkofond	511,016	338	511,354	10,133	125,309	8 020	143,462	367,892	13,45	27,360
Summa	7,058,564	146,980	7,205,544	273,900	1,899,168	378,865	2,551,933	4,653.611	12.47	373,241
Bergslags distriktet										
Domänfond	2,796,302	105,519	2,901,821	256,106	1,133,923	261,524	1,651,553	1,250,268	13,31	93,918
Kyrkofond	1,229,145	2,987	1,232,132	26,788	435,277	33,066	495,131	737,001	15,57	47,325
Summa	4,025,447	108,506	4,133,953	282,894	1,569,200	294 590	2,146,684	1,987,269	14,07	141,243
Östra distriktet										
Domänfond	1,656,308	126,528	1,782,836	161,217	687,019	162 483	1,010,719	772,117	9,96	77,486
Kyrkofond	292,390	786	293,176	3,401	115,629	3,424	122,454	170,722	6,93	24,622
Summa	1,948,698	127,314	2,076,012	164,618	802,648	165,907	1,133,173	942,839	9,23	102,108
Västra distriktet										
Domänfond	1,988,343	86,681	2,075,024	317,781	943,405	154,331	1,415,517	659,507	9,43	69,947
Kyrkofond	248,274	503	248,777	2,391	95,243	5,058	102,692	146,085	7,76	18,832
Summa	2,236,617	87,184	2,323,801	320,172	1,038,648	159,389	1,518,209	805,592	9,07	88,779
Smålands distrikt										
Domänfond	2,085,037	145,831	2,230,868	174,017	572,934	90,494	837,445	1,393,423	15,08	92,396
Kyrkofond	671,503	1 687	673,190	7,780	168,835	10,012	186,627	486,563	13,23	36,784
Summa	2,756,540	147,518	2,904,058	181,797	741,769	100,506	1,024,072	1,879,986	14,55	129,180
Södra distriktet										
Domänfond	1,713,565	150,240	1,863,805	152,406	626,755	169,695	948,856	914,949	15,12	60,526
Kyrkofond	202,693	1,614	204,307	1,515	28,224	15,213	44,952	159.355	10,23	15,573
Summa	1,916,258	151,854	2,068,112	153,921	654,979	184,908	993,808	1,074.304	14,12	76,099

De här ovan publicerade siffrorna rörande driftresultatet 1917 utvisa, att under nämnda år försålts virke från domänfondens skogar till ett värde av kronor 36,228,744. Att detta belopp ej blivit större, är till stor del beroende på att de betydande mängder ved och annat virke, som ställts till 1917 års bränslekommissions förfogande från domänfondens skogar, tillhandahållits bränslekommissionen till före kristiden gällande normala priser med tillägg endast av den merkostnad, som betingats av stegrade upphuggnings- och transportkostnader.

I skrivelse den 31 sistlidne december har Kungl. Maj:t emellertid bemyndigat domänstyrelsen, att vid bokslutet för år 1917 upptaga skillnaden mellan ovannämnda priser och de priser, som av bränslekommissionen erlagts för ved från enskilda skogar, såsom ett domänfondens tillgodohavande. Huru stor ökning detta kan medföra av domänfondens inkomster har emellertid ännu ej kunnat exakt utredas, men torde ökningen, efter vad byråchefen F. Aminoff benäget meddelat, uppgå till omkring 1 million kronor.

Till jämförelse med 1917 års resultat må nämnas, att inkomsterna av skogsförsäljningsmedel år 1916 uppgingo till kronor 33,683,803 och samtliga inkomster till kronor 36,767,209.

Beträffande utgifterna för statens domäner ha dessa ökats från kronor 10,127,947 år 1916 till kronor 16,073,730 år 1917. Den största ökningen faller på omkostnader för rörelsens bedrivande, vilka kostnader ökats från kronor 5,545,323 till kronor 10,717,485. Kostnaden för rörelsens bedrivande omfattar utgifter för utsyning och stämpling, avverkning, rågångar och hägnader, inventarier, skatter och onera samt diverse utgifter.

Kostnader för skogsodling, dikning, vägar, skogsindelning och byggnader, vilka i föregående översikt sammanfattas såsom utgifter för skogskapitalets underhåll och ökning uppgingo år 1916 till kronor 1,605,144 och år 1917 till kronor 1,688,472. Ökningen är alltså obetydlig och kan endast förklaras därigenom, att dylika arbeten under sistlidne år eftersatts i ej ringa grad.

Domänfondens samtliga utgifter uppgingo år 1916 till kronor 10,356,868, vadan ett överskott av kronor 26,410,341 då uppstod mot endast kronor 23,589,153 år 1917. Sistnämnda överskott bör dock, som nyss framhållits, ökas med omkring 1 million kronor.

Som ovan nämnts kunna de i statistiken redovisade beloppen ej utan vidare jämföras med kassabokföringens resultat.

Även dessa torde emellertid kunna påräkna ett visst intresse, och anföras här nedan siffror över domänfondens inkomster och utgifter under år 1917, sådana de framgå ur kassabokföringen.

Domänfondens inkomster 1917.

(Netto å inkomsttitlarna).

Skogsdomänerna:		
Skogsförsäljningsmedel	Kr.	48,187,015: 31
Arrendemedel av jord	»	462,623: 87
» » bete, fiske, jakt m. m.	»	105,966: 33
Diverse	»	410,644: 09
Summa	Kr.	49,166,249: 60

Jordbruksdomänerna:

Arrendemedel av jord	Kr.	1,683,516: 01
» » kvarnar och fisken	»	24,503: —
Diverse	»	89,237: 14
Summa	Kr.	1,797,256: 15

Summa inkomster således kr. 50,963,505: 75.

Av inkomsterna utgöras kronor 6,003,852: 37 av vid årsskiftet utestående fordringar (»inkomstrester»).

Till jämförelse meddelas motsvarande slutsiffror för år 1916, vilka voro:

Skogsdomänerna	Kr.	28,231,054: 76
Jordbruksdomänerna	»	1,777,085: 70
Summa	kr.	30,008,140: 46

Härvid är dock att märka, att år 1916 endast omkring kronor 14,000 bokfördes såsom inkomstrester.

De influtna medlen ha alltså utgjort omkring 45 millioner kronor år 1917 mot ungefär 30 millioner kronor år 1916, en ej ringa ökning.

Domänfondens utgifter framgå av nedanstående tablå:

Domänfondens utgifter.

(Netto å utgiftstitlarna).

	1917.	1916.
Domänstyrelsen	269,173: 12	230,457: 80
Skogsdomänerna	16,182,748: 58	10,320,220: 96
Jordbruksdomänerna	255,972: 59	155,130: 54
Summa kr.	16,707,894: 29	10,705,809: 30

Inkomster utöver utgifter således år 1917 kronor 34,255,611: 46 mot kronor 19,302,331: 16 år 1916.

Till sist må endast nämnas att i 1917 års riksstat beräknades inkomsterna från statens domäner till 28,653,000 kronor och utgifterna för desamma till 11,080,000 kronor, vadan ett överskott å 17,573,000 kronor beräknades uppstå.

Överskottet har alltså blivit i det närmaste dubbelt så stort som det beräknade.

HANS MELANDER.

NORSKA STATSSKOGARNAS AVKASTNING ÅREN 1915—1916.[1]

Under år 1915[2] utgjorde inkomsterna från statens skogar	1,126,165: 59 kr.
och från upplysningsväsendets fonds skogar	859,202: 65 »
Summa	1,985,368: 24 kr.

[1] Efter uppgifter i »Indberetning om det norske skogvæsen», avgiven av skogdirektøren för år 1915 (Kristiania 1917) och 1916 (Kristiania 1918).

[2] Budgetterminen 1/7 1914—30/6 1915.

Utgifterna voro för statens skogar	798,188: 57	kr.
för upplysningsväsendets fonds skogar	210,056: 86	»
samt för åtgärder för privat skogsskötsel	224,634: 29	

Nettoutbytet av det offentliga skogsbruket var	1,423,546: 03	kr.
vartill kommer värdet å utsyningar till därtill berättigade å statens och fondens skogar eller	278,063: 18	»
Summa netto	1,701,609: 21	kr.

De allmänna skogarnas areal uppgick samma år

till 446,119,95 har barrskog
och 453,345,05 » lövskog, mest fjällbjörk.

Värdet av dessa skogar angivas till 36.207,900 kr. eller med fråndragande av servitutsrättigheter till 30,121,290 kr.

Skogspersonalen utgjorde samma år 3 skogsinspektörer, 28 skogsförvaltare, 1 skogstaxator, 9 skogsassistenter, 12 skogsplantörer och 484 skogvaktare.

För att belysa skogdirektörens kontorsarbeten meddelas följande siffror från diariet.

År 1905	förekommo	6,529	journal-nummer och	6,484	sid. i kopieringsboken.
» 1910	»	8,578	» »	» 7,720	» »
» 1915	»	9,650	» »	» 8,409	» »

Under år 1916[1] utgjorde inkomsterna från statens skogar	1,379,123: 81	kr.
och från upplysningsväsendets fonds skogar	833,930: 71	»
Summa	2,213,054: 52	kr.

Utgifterna voro för statens skogar	816,836: 12	kr.
för upplysningsväsendets fonds skogar	219,682: 25	»
samt till åtgärder för privat skogsvård	182,719: 99	»

Nettoutbytet av det offentliga skogsbruket var	2,403,635: 30	»
Härtill lägges värdet å utsyningar till därtill berättigade med	279,662: 93	»
Summa	2,683,298: 23	kr.

De offentliga skogarnas areal upptogs samma år

till 449,337: 31 har barrskog
och 363,354: 99 » lövskog.

Värdet av dessa skogar beräknades till 52,881,550 kr. och med fråndragande av servitutsrättigheterna till 30,121,290 kr.

I berättelsen för år 1916 anföres en jämförelse mellan statsskogsbruket 1903 och 1916.

[1] Budgetterminen $^{1}/_{7}$ 1915—$^{30}/_{6}$ 1916.

	1903.	1916.
areal barrskog	396,705: 70 har	449,337: 31 har
» lövskog	363,354: 99 »	444,066: 24 »
Summa	760,060: 69 har	893,403: 55 har
Avverkning till salu	94,727: 10 kbm	199,767: 68 kbm
» » utsyningsberättigade	122,873: 16 »	92,341: 32
Nettoutbyte	480,150: 35 kr.	2,403,635: 30 kr.

Skogspersonal:

	1903	1916
skogsinspektörer	4	3
skogsförvaltare	26	32
skogsassistenter	3	18
skogstaxator	1	1
assistenter vid skogstaxationen	2	3
skogvaktare	395	490
personal vid sågverk	1	3
Summa	447	550

Till uppförande av en byggnad åt en **norsk skogsförsöksanstalt** vid Aas, inrymmande även bostad åt försöksledaren och en assistent beviljades av stortinget för år 1917 60,000 kr. samt 12,000 kr. till inventarier. För år 1918 begäres för byggnadens fullbordan ytterligare 54,000 kr. Staten för skogsförsöksanstalten upptages för 1918 till 26,600 kr. Försöksledaren har en lön av 6,000 kr., men får avstå 1,200 kr. för fri bostad, assistenten 3,400 kr. och kontoristen 2,000 kr.

Till **skogsstatistiska undersökningar**[1] (riksskogstaxering av Norges skogar) beviljade stortinget för år 1917 72,600 kr. och för år 1918 begäres 60,800 kr. Arbetet härmed är ännu ej igångsatt, då det varit brist på härför lämplig skogspersonal, men man har för avsikt att igångsätta arbetet med största möjliga kraft, när förhållandena så medgiva.

G. SCH.

—

DANSKA STATSSKOGARNAS AVKASTNING 1912—1916.

Sedan det danska Direktoratet för Statsskovbruget fungerat i 5 år, har det utgivit en översikt[1] över de danska statsskogarnas inkomster, varur må hämtas följande, de viktigaste data.

Statsskogarna omfattade år 1916 tillsammans 58,546 har, fördelade på 25 revir, därav 1 »Lystskovdistrikt» och 2 mindre planteringsrevir. Härtill kommer dels Soro Akademi tillhörande skogar samt Klitplantagerna, vilka båda ej sortera under direktoratet. För den följande statistiken ha revir fördelats på 4 grupper, därav grupp I omfattar 13 revir (21,337 har), där markför-

[1] St prp. nr 1. Hovedport IX (1918). Kap. 3, tit. 12—19.

Efter Oversigt over de danske Statsskoves Udbytte af Ved og Penge i Finansaarene 19 $^{11}/_{12}$ -19 $^{15}/_{16}$, Udarbejdet af Diriktoratet for Statsskovsbruget. København 1917.

hållandena äro goda och likformiga, d. v. s. lövskogsreviren på öarna. Till grupp II ha förts 2 revir (4,734 har) i Jylland med gammal skogsmark. Till grupp III däremot 5 revir, om 18,658 har, som dels bestå av äldre skog, dels av yngre planteringar å ljunghedar. Grupp IV omfattar slutligen 4 revir (12,494) å ljunghedarna, vilka delvis ännu ej äro helt planterade.

Avkastningen de olika åren inom första gruppens skogar:

	1911—1912	1912—1913	1913—1914	1914—1915	1915—1916
Total areal, har	21,309	21,309	21,309	21,309	21,337
Produktiv areal, har	20,646	20,696	20,696	20,696	20,678
Inkomst av virke kr.	922,868	1,091,815	1,210,362	1,198,331	1,582,529
» » biprodukter kr.	33,099	40,704	38,324	41,813	44,484
Summa inkomster	955,967	1,132,519	1,248,686	1,240,144	1,627,013
Utgifter:					
Avverkning och transport	161,551	187,235	202,923	203,300	238,058
Skogsodlingar	83,036	83,666	75,949	79,362	84,429
Skogsförbättringar m. m.	46,052	45,335	46,180	47,730	42,531
Byggnadsarbeten	34,081	29,370	48,315	65,804	68,426
Administration och skogspersonal	128,195	126,545	129,549	130,649	135,822
Försäljningskostnader	36,282	36,996	35,240	34,346	40,146
Skatter	57,001	59,825	59,399	63,547	79,734
Utgifter för jakt m. m.	6,387	5,684	10,811	9,352	8,996
Olycksfallsförsäkring	2,035	1,399	3,687	3,216	5,411
Summa utgifter	554,620	576,055	612,053	637,306	703,553
Nettobehållning, all	401,347	556,464	636,633	602,838	923,460
» per har kr.	18,80	26,10	29,90	28,30	43,28
» per har prod. mark	19,40	26,90	30,80	29,20	44,66
Revirens värde kr.	13,201,600	13,301,600	13,301,600	13,301,600	13,424,600
Förräntningsprocent	3,04	4,22	4,82	4,57	6,9
Inom grupp II har förräntningsprocenten endast varit	—	2,76	3,26	2,92	4,5

För sista året, 1915—1916, varierar förräntningsprocenten inom de olika reviren i grupp I med 5,4 %—11 %, i grupp II med 4,3—4,6 %, i grupp III med 0,2—5,3 %. Grupp IV har haft att uppvisa större utgifter än inkomster alla åren.

För de olika finansåren, ha inkomster och utgifter för samtliga statsskogarna utom »Lystskovdistriktet» varit

	1911—12	1912—13	1913—14	1914—15	1915—16
Bruttoinkomst	1,362,150	1,604,744	1,793,761	1,790,075	2,304,099
Utgifter	1,010,294	999,603	1,069,075	1,067,737	1,211,623
Nettoinkomst	351,856	605,141	724,686	722,338	1,092,476
Nettoinkomst för grupp I	401,347[1]	556,464	636,633	602,838	923,460
Per har produktiv mark i grupp I	19,40	26,90	30,80	29,20	44,66

I de nu anförda tablåerna ingå emellertid ej kostnaderna för direktoratet och skogsindelningar, växlande mellan 40—45,000 kr. per år.

[1] Nettoutbytet inom grupperna II, III och IV var negativt år 1911—1912.

G. Sch.

◦ RIKSDAGEN ◦

KUNGL. PROPOSITIONER.

Krigstidstillägg och krigstidshjälp under 1918. Genom prop. n:r 10 föreslås i § 1.

Mom. 1. Befattningshavare i statens tjänst, vilkas avlöning blivit av Konung och riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga uppbära krigstidstillägg med *trettio procent* å följande i samma avlöning ingående slag av kontanta förmåner, nämligen:

lön och lönetillägg; tjänstgöringspenningar; ortstillägg, dyrortstillägg och kallortstillägg; arvode; ålderstillägg och därmed jämförlig avlöningsförhöjning; ersättning för bostad, bränsle, lyse, inkvartering och beklädnad; inkvarterings- och servisbidrag; dagavlöning och dagavlöningstillägg vid armén och marinen samt portionsersättning för underofficerare vid flottan, beräknad efter 62 öre per dag; krigslön; extra lönetillägg; provisoriskt avlöningstillägg; tillfällig löneförbättring; tillfälligt lönetillägg; och stadgat minimibelopp av uppbördsprovision vid telegrafverket.

Mom. 2. En var till krigstidstillägg enligt mom. 1 berättigad befattningshavare — utom arméns och marinens manskap — som vid årets början innehade stadigvarande anställning

antingen med en daglig arbetstid, i medeltal, oavsett semester och ferier, icke understigande vad som för den ordinarie personalen vid samma eller jämförlig statsinstitution är såsom minimum i allmänhet stadgat,

eller, där sådan minimiarbetstid ej finnes föreskriven, på andra grunder avsedd att utgöra befattningshavarens huvudsakliga verksamhet,

äger dessutom uppbära krigstidstillägg med 200 kronor.

Oberäknat dessa till vissa befattningahavare utgående 200 kr. föreslås, att ingen befattningshavares krigstidstillägg må överstiga 125 kr. per månad räknat.

Beloppet av den krigstidshjälp, som därjämte föreslås skola utgå till befattningshavare, bestämmes i förhållande till taxeringen enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, på sätt nedanstående tabell utvisar:

Det beräknade belopp, för vilket befattningshavaren under år 1918 har att erlägga skatt enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt (äkta makars taxeringar sammanräknade)	Krigstidshjälp åt befattningshavare					
	för hustru	för 1 barn	för 2 barn	för 3 barn	för 4 barn	för 5 eller flera barn
	Kronor					
Högst 1,000 kronor	150	75	150	225	300	375
Från 1,000 till och med 2,000 kronor	120	60	120	180	240	300
» 2,000 » » » 3,000 »	90	45	90	135	180	225
» 3,000 » » » 4,000 »	60	30	60	90	120	150

Pensioner åt kronojägare. I kungl. prop. n:r 56 hemställes om pension åt extra kronojägaren i Kalix revir Theodor Falk från och med år 1918 av 390 kr. årligen och i prop. n:r 57 åt kronojägaren Anders Gustaf Wahlström i Stocka bevakningstrakt av Örebro revir 500 kr. W. hade vid uppnådda 65 år endast varit i skogsstatens tjänst under något mer än 9 år, men därförut bevakat i enskild tjänst samma skogar så länge, att hans sammanlagda tjänstgöring å samma skogar uppginge till vida mer än 35 år eller den tid, som för kronojägare erfordrades för hel pension.

Ny nationalpark. Genom prop. n:r 9 hemställes, att såsom nationalpark må avsättas ett område av 34,05 har av den till Dalby kronopark i Dalby socken och Malmöhus län hörande Söderskogen.

MOTIONER, SOM MER ELLER MINDRE RÖRA SKOGSHUSHÅLLNINGEN.

Viss skyldighet för ägare av skog, som gränsar till annans åker. Hr Sv. Bengtsson i Norup (Andra kammaren, motion n:r 209) föreslår, att riksdagen måtte besluta att ägare eller innehavare av skogbärande mark skall, där grenar från träden skjuta över gränsen till annans åker, vara skyldig borthugga dessa; och tillåter sig hemställa, att vederbörande utskott måtte föreslå de förändringar i gällande lag, som betingas av ovanstående förslags genomförande.

Upptagande av i flottleder sjunket vike. Hrr R. Eronn och I. Vennerström hemställa (Andra kammaren, motion 245), att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning på vad sätt och under vilka villkor, genom statens medverkan, åtgärder må vidtagas för upptagande av i flottleder sjunket virke, under förutsättning att det allmänna kommer i åtnjutande av skälig del av den uppkommande vinsten.

Tillvaratagande av stubbved i statens skogar. Hr I. Vennerström (Andra kammaren, motion 302) föreslår, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville snarast låta undersöka möjligheterna att genom anläggning av s. k. tjärugnar bättre tillvarataga stubbveden å statsskogarna, samt att Kungl. Maj:t därefter ville vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan föranleda.

Överflyttande av bränslekommissionens verksamhet till skogsvårdsstyrelserna. Hr I. Vennerström m. fl. (Andra kammaren, motion 293) hemställer, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville efter i motionen närmare angivna huvudgrunder överflytta bränslekommissionen nu påvilande verksamhet till skogsvårdsstyrelserna i de olika länen med bibehållande av ett mindre, centralt verk i huvudstaden.

Norrländska avdikningsanslaget. Hr Paul Hellström m. fl. (Första kammaren, motion 26) och hr Linus Lundström m. fl. (Andra kammaren, motion 22) hemställa,

dels att riksdagen ville medgiva

a) att till alla företag, för vilka anslag ur norrländska avdikningsanslaget beviljats under något av åren 1915, 1916 och 1917, må få utgå ett tilläggsanslag av 25 % å den beviljade anslagssumman och

b) att även till företag, för vilka anslag beviljats före år 1915, att tilläggsanslag av 25 % må få utgå å den del av anslaget, som ej lyftats före 1915 års ingång,

dock att intet tilläggsanslag må utgå till sådant företag, som enligt den fastställda arbetsplanen bort vara färdigt före 1915 års ingång och ej heller till sådant företag, som före 1917 års utgång blivit avslutat och avsynat,

och dels att riksdagen för tillgodoseende av de ifrågavarande tilläggsanslagen ville för år 1919 utöka det norrländska avdikningsanslaget med ett belopp av 1,262,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att av den för år 1918 disponibla delen av avdikningsanslaget förskottera till betalning under det nämnda året förfallande del av tilläggsanslaget.

Kolonisation å bondejord i Norrland. Hr PAUL HELLSTRÖM (Första kammaren, motion 25) med flera instämmande hemställer, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t, anhålla att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en utredning, huru kolonisationen å bondejord i Norrland, genom ändring i de för Norrland gällande ägodelningslagarna och genom ändrade villkor och bestämmelser för utgående av bidrag från norrländska avdikningsanslaget och lån från norrländska nyodlingsfonden samt genom andra lämpliga åtgärder i huvudsaklig anslutning till de i motionen angivna riktlinjerna för denna kolonisation, må kunna kraftigare än hittills befrämjas; och därefter för riksdagen framlägga de förslag, till vilka utredningen kan föranleda.

Bolags egendomsförvärv. Hr E. ÅKERLUND (Andra kammaren, motion 211) föreslår, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande, huruvida icke en sund utveckling kräver inskränkning i aktiebolags rätt att besitta och förvärva jordegendom i riket och att, därest Kungl. Maj:t finner sådan inskränkning erforderlig, Kungl. Maj:t så fort ske kan ville förelägga riksdagen förslag till erforderliga åtgärder därför.

Hr ARTHUR GUSTAFSSON i Kasenberg (Andra kammaren, motion 73) hemställer, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla det Kungl. Maj:t måtte låta skyndsamt undersöka omfattningen av bolags jordförvärv inom Dalsland och behovet av den s. k. norrländska förbudslagstiftningens utsträckande även till detta landskap samt därefter för riksdagen framlägga de förslag, vartill berörda undersökning anses föranleda.

Förebyggande av osund spekulation med jordbruksfastigheter. Hr C. HEDERSTIERNA m. fl. (Andra kammaren, motion 166) hemställa, att riksdagen måtte i skrivelse anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes fortast möjligt låta verkställa utredning om företagande av lämpliga åtgärder under nu pågående kristid till förebyggande av osund spekulation i handel med jordbruksfastigheter samt till riksdagen, helst vid innevarande års riksmöte, avgiva förslag till de bestämmelser, som i sådant avseende kunna anses vara erforderliga.

Biblioteksgöromålen vid Skogshögskolan och Statens Skogsförsöksanstalt. Hr GUST. BARTHELSON (Första kammaren, motion 82) och hr ARVID LINDMAN (Andra kammaren, motion 152) hemställa, att riksdagen ville besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag rörande staten för skogshögskolan för år 1919 att från och med år 1919 höja den i staten för skogshögskolan upptagna anslagspost till biblioteksgöromålens bestridande från

1,200 kronor med 800 kronor till 2,000 kronor samt vid bifall härtill höja det av Kungl. Maj:t föreslagna ordinarie anslaget från kronor 131,600 till kronor 132,400.

Resereglementets dagtraktamenten. Mot den i statsverkspropositionen för år 1919 under punkt 92, sjätte huvudtiteln, föreslagna höjningen i rese- och traktamentspenningar, varigenom de nu för respektive klasser bestämda traktamentsersättningarna, respektive 15, 13, 11, 8, 6 och 4 kronor skola utgå med respektive 20, 18, 15, 12, 9 och 6,50 kronor, motionerar hr GUSTAV ROSÉN (Första kammaren, motion 93) så tillvida, att höjningen endast må bliva 3 kr. per dagtraktamente i alla klasserna eller således resp. 18, 16, 14, 11, 9 och 7 kronor.

Förbud mot användande av sax för fångande av rovdjur. Hrr D. WIKLUND och W. BÄCKSTRÖM (Andra kammaren, motion 33) föreslå, att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära sådan ändring av gällande jaktstadga, att förbudet mot användande av sax vid fångande av rovdjur upphäves.

Jakttiden för skogsfågel och hare i övre Norrland. Hr S. ROSÉN (Första kammaren, motion 105) hemställer, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning rörande förändrade jakttider å hare, ripa, järpe, tjäder och orre i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands fjälltrakter, samt därefter vidtaga den åtgärd, som därav kan föranledas.

Anslag till Svenska jägarförbundet. Hrr A. HEDENLUND och C. F. HOLMQUIST (Första kammaren, motion 41) hemställa, att riksdagen ville på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett anslag av kr. 10,000: — att ställas till svenska jägarförbundets förfogande för att sätta förbundet i stånd att på ett kraftigt sätt bedriva upplysningsverksamhet rörande rationell jakt och jaktvård och därmed samhöriga ämnen samt tillika söka åstadkomma, i den mån så kan ske, en hela landet omfattande jaktstatistik.

Skogsveckan äger rum i Stockholm den 11— 16 mars 1917.

Torsdagen den 14 mars hålles **allmänt sammanträde** kl. 10,30 f. m. i Sv. Läkaresällskapets stora sal Klara Ö. Kyrkogata enligt följande program:

1. Hälsningsanförande av Svenska Skogsvårdsföreningens ordförande, konteramiral ARVID LINDMAN.
2. *Svensk skogspolitik i belysning av kristiden.* Inledare skogschefen HENRIK CARBONNIER.

Svenska Skogsvårdsföreningens årsmöte hålles i samma lokal fredagen den 15 mars kl. 10,30 f. m.

Föredragningslista:

1. Styrelseberättelse för år 1917.
2. Revisionsberättelse för år 1917 och fråga om decharge för styrelsen.
3. Val av en ledamot i styrelsen (intendenten J. H. Hultin i tur att avgå).
4. Val av två revisorer och två revisorssuppleanter för år 1918.
5. Styrelsens förslag om val av två hedersledamöter i föreningen.
6. Styrelsens förslag om ändring av § 3 i föreningens stadgar.
7. *Vår skogsavdikningspolitik.* Inledare: överjägmästare Uno Wallmo.
8. *Önskvärdheten av enhetliga virkesmätningsmetoder.* Inledare: professor Tor Jonson.
9. *Böra vi ej bättre än hittills taga vård om våra lövträdstillgångar?* Inledare: professor A. Wahlgren.
10. *Bränslebristen och skogsvården.* Inledare: skogschefen Henrik Petterson.

Samma dag kl. 8 e. m. anordnas gemensam **supé** å Grand hotel (frack). Omedelbart efter supén *förevisning av färglagda skioptikonbilder från Nordamerikas skogar* med föredrag (på norska) av Regeringskommissarien i amerikanska handelsdepartementet Axel Oxholm. Härefter samkväm med förfriskningar och eventuellt dans. Pris inklusive dryckesvaror 15 kr. för herre och 12 kr. för dam. Anmälan om deltagande i supén insändes snarast möjligt till Svenska Skogsvårdsföreningen, Jakobsbergsgatan 9, och kan likvid för biljetterna då även medsändas. Återstående biljetter kunna lösas å nämnda lokal senast den 13 mars eller vid det allmänna sammanträdet den 14 mars.

Övriga sammanträden under veckan bliva:

Sveriges kronojägareförbund den 11 mars kl. 12 midd.
Sågverksförbundet måndagen » » » » 3,30 e. m. (styrelsen kl. 2 e. m.)
Svenska Trävaruexportföreningens Centralstyrelse den 12 mars kl. 11 f. m.
Sammanträde för stadgar till Skogshögskolans och Skogsförsöksanstaltens fond onsdagen den 13 mars kl. 10 f. m.
Svenska Trävaruexportföreningens årsmöte den 12 mars kl. 2 e. m.
Svenska Skogvaktareförbundet, centralstyrelsen, onsdagen den 13 mars kl. 6 e. m.
Svenska Cellulosaföreningen, styrelsen onsdagen den 13 mars kl. 10,30 f. m.

De extra jägmästarnas förbund	torsdagen	den	14	mars	kl.	1,30	e. m.
Länsjägmästarnas förening	»	»	»	»	»	»	»
Svenska Forstmästareförbundet	»	»	»	»	»	»	»
Svenska Cellulosaföreningen	»	»	»	»	»	2	»
Skogsverkens ombudsmöte	»	»	»	»	»	4	»
Jägmästarnas förening	»	»	»	»	»	4,30	»
Skogssällskapets Centralstyrelse	lördagen	»	16	»	»	10,30	f. m.
» årsmöte	»	»	»	»	»	12	midd.
Sveriges Skogsägareförbunds styr.	»	»	»	»	»	1	e. m.
» »	»	»	»	»	»	2	»
Svenska Trämasseföreningen årsm.	»	»	»	»	»	3	»

Utförligt program samt föredragningslistor för de olika sammanträdena, resuméer av flertalet föredrag under veckan m. m. sändes efter rekvisition från Svenska Skogsvårdsföreningen, adress Jakobsbergsgatan 9, Stockholm C.

RECENSIONER.

W. Johannsen. **Arvelighed i historisk og experimentell belysning.** En udsigt over arvelighedsforskningens vigtigste resultater. Andet gennemsete oplag. Kjöbenhavn og Kristiania 1917. Pris bunden kr. 8: 75.

Ärftlighetsforskningen, genetiken, som den numera kallas, är i sin nuvarande form en ung vetenskap. Vad som framförallt karaktäriserar densamma är dess strängt experimentella karaktär, varigenom den skarpt skiljer sig från äldre tiders ärftlighetsforskning. På få naturvetenskapliga områden har nämligen spekulationen, okontrollerad av experimentet, gjort sig så bred som här. Även många av vetenskapens heroer ha här brustit i strängt vetenskapligt ar, bete, och även en sådan mans som Darwins ärftlighetsspekulationer stå sigtrots den oerhörda roll de spelat för vetenskapens utveckling, i vissa avseenden tämligen slätt gent emot nutidens kritiska genetik. Vad som framförallt karaktäriserar den moderna ärftlighetsläran är dess användning av tvenne principer, nämligen den ena den rena linjen, den andra studiet av de särskilda ärftlighetsfaktorerna efter Mendels stora föredöme. Det experimentella arbetet ligger i bildandet av hybrider och den noggranna, biologiska analysen av hybridens och dess avkommas egenskaper. För utvecklingen av dessa arbetsmetoder, som i ej ringa grad påminna om kemistens, har Johannsen spelat en ledande roll. Han har visat betydelsen av den rena linjen, d. v. s. användandet av individer, vilkas förfäder alltjämnt haft likartade ärftlighetsegenskaper. När det gäller att finna en författare, som kan föra en in i den moderna genetiken, kan man därför svårligen finna någon mera auktoritativ än Johannsen. Men Johannsen är mer än så, han är också en mycket angenäm författare att göra bekantskap med. Hans stil är klar och flytande, ofta kryddad med skepsis och en uppfriskande humor. Därtill äger han en vidsträckt beläsenhet och en sällsynt överblick över de biologiska vetenskaperna och deras historia. Det arbete, som Johannsen här presenterar, är avsett för en större allmänhet, det är populärt i ordets bästa bemärkelse. Utan att göra det minsta intrång på den vetenskapliga objektiviteten eller sanningen framlägger han forskningens resultat på ett klart och intresseväckande sätt utan tyngande detaljer. Med den betydelse, som ärftlighetsläran har fått för vår tid för uppdragandet av nya raser bland våra husdjur och kulturväxter, för uppfattningen av många biologiska problem och förståelsen av många sociala företeelser, kan den räkna på att i viss mån ingå i vad man kallar allmänbildning. Den, som härutinnan vill komplettera sitt vetande, har en utmärkt källa i Johannsens arbete.

Så till sist en översikt av bokens viktigaste innehåll. Författaren ger till att börja med en särdeles intressant överblick över vad forntidens författare tänkte om ärftligheten. Av dessa kommer Aristoteles den nutida åskåd-

ningen i princip mycket nära, ehuru hans uppfattning naturligt nog måste i hög grad influeras av dåtidens ofullständiga eller felande kännedom om befruktningens natur. I själva verket återfinner man hos forntidens greker samma idéer, som diskuteras inom den moderna vetenskapen. Skillnaden ligger huvudsakligen i vår bättre kännedom om befruktningens väsen och att våra idéer kontrolleras genom experiment, genom undersökningar, vilkas resultat kunna uttryckas genom exakta tal. Förf. ger därefter en skildring av de väsentligaste momenten i befruktningens fysiologi, klargör den viktiga skillnaden mellan individens anlagsprägel (genotypiska prägel) eller deras ärftligt betingade egenskaper och gestaltningsprägeln (fenotypiska prägel) eller de av yttre omständigheter beroende egenskaperna. Sedan sålunda grunden till en klarare uppfattning om ärftlighetsläran blivit lagd, redogöres i åtskilliga kapitel för dess viktigaste resultat, på samma gång som läsaren får en inblick i dess arbetsmetoder. Även med de senaste resultaten får man stifta en ganska ingående bekantskap. Hela framställningen vittnar om den stora betydelse, som användandet av »rena linjer» och ett studium av de särskilda ärftlighetsfaktorerna alltjämt äga för genetikens utveckling. Det sista kapitlet ägnas åt rashygieniska spörsmål, ett omtyckt område för många populärvetenskapliga författare och teoretiska samhällsförbättrare. Gent emot de många lösa hugskott, som här framkommit, verkar förf. framställning välgörande genom fackmannens kärva och nyktra uppfattning, som på samma gång bär en prägel av sann humanitet.

H. Hn.

N. A. Kemner. **Björksäckmalen** (*Coleophora fuscedinella* Zell) och dess uppträdande 1915—1917. Medd. n:r 161 från Centralanst. f. försöksväsendet på jordbruksområdet. Entomol. Avd. n:r 28. 28 sid. 30 textfig. Stockholm 1917.

Av släktet *Coleophora*, de bekanta säckdragaremalarna — eller, som vi numera kalla dem, säckmalarna — har hittills endast en art, lärkträdsmalen, i vårt land gjort sig känd som skadegörare. Nu ha vi emellertid ännu en gång fått en påminnelse om det bekanta förhållandet, att en form från att förut endast ha varit en genom sitt levnadssätt potentiell skadeinsekt plötsligt uppträder över stora områden i sådan mängd, att den anställer betydande skador.

En annan art av detta släkte, *C. fuscedinella* Zell, döpt till björksäckmalen, uppträdde nämligen under 1915—1917 ej blott i stora delar av södra Sverige utan även i Norrbottens län och angrep björken. Arten i fråga är ej som lärkträdsmalen strängt bunden till en näringsväxt utan polyfag, och i Tyskland, där den vid flera tillfällen härjat, är det alen som angripes, så att den där fått namnet alknoppsmalen.

De talrika rapporter om densamma, som ingått till Centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet entomologiska avdelning från dess rapportörer ha nu bearbetats av Kemner, som därjämte lämnar en ingående, på egna studier grundad skildring av dess utveckling och levnadssätt, belyst av talrika förträffliga illustrationer, vilka åskådliggöra de olika utvecklingsstadierna, larvens tillvägagångssätt vid förfärdigandet av sina säckar, skadegörelsen på bladen o. s. v. Av särskilt intresse är det, att Kemner påvisat, hurusom utvecklingen förlöper alldeles som hos lärkträdsmalen, m. a. o. att larven över-

vintrar som halvvuxen i särskilt karaktäristiska övervintringsrör; i den tyska litteraturen uppges nämligen, helt säkert felaktigt, att den övervivtrar i äggstadiet, något som f. ö. tycks ha undgått KEMNER.

Vad den av björkmalen åstadkomna skadegörelsen beträffar, så tyckas många av de träd, som kalätits under två på varandra följande år, ha strukit med, varjämte syrfällning av träden och i vissa fall lövtäkt omöjliggjordes. Rörande härjningens uppkomst uttalar sig ej K. men påpekar, att många av rapporterna framhålla, att björkarna på sumpiga och sidlänta marker varit mera utsatta för angreppen än träd, som vuxit på högre och torrare belägna områden, och synes vilja sätta detta i samband med förekomsten av al på dessa lokaler. Det låter ju också tänka sig, att dessa albevuxna områden varit de härdar, varifrån malen spritt sig.

Under 1916 började parasiter att talrikt uppträda, vilka kläcktes, varvid det visade sig, att ej mindre än 20 olika parasitsteklar levde av björkmalens larver och puppor; några undersökningar över procenten angripna larver gjordes icke.

I. T—DH.

ALBERT TULLGREN. **Skadedjur i Sverige åren 1912—1916.** Medd. n:r 152 fr. Centralanst. f. försöksväsendet på jordbruksområdet. Entomol. Avd. n:r 27. 104 sid. Stockholm 1917.

Av flera anledningar har utgivandet av de tidigare årligen utkommande översikterna över skadedjuren fördröjts, så att nu föreligger en samlad femårs rapport, vari ej mindre än omkring 350 olika former äro uppräknade.

Redogörelsen är byggd på de rapporter, som årligen insändas till Centralanstaltens Entomologiska avdelning av över 550 rapportörer, bland vilka märkas omkring 75 skogstjänstemän, och det stora antalet former, som behandlas, talar ett mycket tydligt språk om mängden av de fakta, som centralanstalten genom rapportörernas medverkan bragt i dagen.

För forskaren är denna sammasntällning av stort värde, och man är skyldig författaren tack för det arbete, som nedlagts därpå. Men det torde kunna ifrågasättas, om det ej varit lämpligare och ägnat att göra arbetet mera lättsmält för den stora allmänheten, om de viktigaste formerna behandlats för sig i ett särskilt meddelande och de mindre viktiga samlats i en annan uppsats. Nu har skildringen till följd av materialets rikhaltighet och den av de ökade tryckningskostnaderna betingade nödvändigheten att begränsa utrymmet blivit väl summarisk, varjämte allmänheten saknar den viktiga ledning vid igenkännandet av formerna, som illustrationer lämna.

Om de olika skogsinsekterna finnas en mängd upplysningar. Bland uppgifterna om barkborrarna har insmugit sig en felaktig uppgift, att *Hylastes glabratus* skulle ha dödat äldre askar; den art, som avses, är säkerligen *Hylesinus fraxini* eller *crenatus*. Uppgiften om *Ips laricis* beror säkerligen på en förväxling med *Ips proximus*.

I. T—DH.

NYUTKOMNA BÖCKER.

Berättelse om Jernkontorets kolareskola vid Ornäs år 1917. Jönköping 1917 (å omslaget 1918), 9 sid. 1 bil.

Bränslekommissionen. Redogörelse för 1917 års bränslekommissions organisation och verksamhet. Andra uppl. Stockholm 1918. 172 sidor. Innehåll: Disponenten E. Lundqvists utlåtande, Bränslekommissionens berättelse, Bilagor, Statsrevisorernas berättelse och Bränslekommissionens yttrande med anledning av statsrevisorernas berättelse.

Dybeck, W.: Kubikmeter-vedköparen. Praktisk prisjämförelsetabell för 40 vedmått, använda vid köp och försäljning av brännved, massaved och props i olika delar av Sverige. Fjärde omarb. uppl. Falun 1917. Utg. förl. 12 sidor. Pris 75 öre.

Flodström, I.: Naturförhållandena i Sverige. En naturhistorisk skildring, utarbetad under medverkan av ett flertal fackmän. Uppsala 1918. Almqvist & Wiksells boktryckeri A.-B. 218 sid., 22 kartor och 89 andra fig. Pris 6 kr.

Handel. Berättelse för år 1915 av Kommerskollegium. Sveriges officiella statistik. Stockholm 1917. 666 sid.

Industri. Berättelse för år 1915 av Kommerskollegium. Sveriges officiella statistik. Industri och Bergshantering. Stockholm 1917. 194 sid.

Skogsbokskommitténs betänkande. (Betänkanden och förslag ang. förändrad bokföring rörande statens domäner och därmed sammanhängande frågor, avgivna av enl. nåd. brev den 7 nov. 1913 tillkallade sakkunniga). IV. Betänkande rörande berättelse över statens domäners förvaltning. I. Tabeller för år 1916. Stockholm 1917. 139 sid. 13 fig.

Värmländska Bergsmannaföreningens annaler. 1917. Göteborg 1918. 168 sid. Pris. 2: 50. Bland innehållet: Vår bränslefråga. Några synpunkter av Holger Lundberg.

Beretning om Norges Landbrukshoiskoles virksomhet i Budgetaaret 1 juli 1915 —30 juni 1916. Av Bastian R. Larsen. Kristiania 1917. 154+472 sid.

Black, Robson: The Case for New Brunswicks' Forest. Ottawa. 9 sid. 2 fig.

Hager, P. K.: Verbreitung der wildwachsenden Holzarten im Vorderrheintal (Kanton Graubünden). (Erhebungen über die Verbreitung der wildwachsenden Holzarten in der Schweiz. Lieferung 3.) Bern 1916. 331 sid. 4:o. 10 ljustrycksfig. å 4 planscher. 2 större kartor. Pris 10 Fr. Zu beziehen beim Sekretariat der schweiz. Inspektion für Forstwesen. Jagd. und. Fischerei in Bern.

Indberetning om det norske skogsvæsen og endel andre under Landbruksdepartementets skogkontor henhørende anliggender for Kalender-Aaret 1916, avgit av Skogdirektøren. Kristiania 1918. LXXXVI + 120 sid. och 1 pl. 4:o.

Oversigt over de danske Statsskoves Udbytte av Ved og Penge i Finansaarene $19^{11}/_{12}$—$19^{15}/_{16}$. Udarbejdet af Direktoratet for Statsskovbruget. København 1917. 36 sid.

SKOGSADMINISTRATION

LAGAR, KUNGL. FÖRORDNINGAR OCH BESLUT.

Förteckning över i svensk författningssamling utkomna kungörelser.

Kungl. Maj:ts nåd. skrivelse ang. upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord, given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 271 år 1917, utkommen från trycket den 23 juni 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. skrivelse till domänstyrelsen angående avstående eller upplåtande i vissa fall av mark från kronoegendomar; given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 320 år 1917, utkommen från trycket den 23 juni 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående avgiften för inrikes postpaket m. m.; given den 25 juni 1917. (Sv. författningssamling n:o 327 år 1917, utkommen från trycket den 26 juni 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. förordning om vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften; given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 329 år 1917, utkommen från trycket den 27 juni 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1 och 3 i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen, given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 330 år 1917, från trycket utkommen den 27 juni 1917).

Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 1 juli 1898 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige, given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 337 år 1917, från trycket utkommen den 28 juni 1917).

Lag om ändrad lydelse av 7 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring; given den 14 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 358 år 1917, från trycket utkommen den 29 juni 1917).

Lag om ändrad lydelse av 16 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring; given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 359 år 1917, från trycket utkommen den 29 juni 1917).

Lag om ändrad lydelse av 4 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring; given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 360 år 1917, från trycket utkommen den 29 juni 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående krigstidshjälp under år 1917 åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst; given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 367 år 1917, från trycket utkommen den 29 juni 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående krigstidshjälp under år 1917 åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst; given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 368 år 1917, från trycket utkommen den 29 juni 1917.

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse om ändrad lydelse av § 1 i förordningen den 14 augusti 1916 angående förbud mot användande av ved såsom bränsle vid industriella anläggningar, kommunikationsinrättningar samt vissa allmänna verk och anstalter; given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 371 år 1917, från trycket utkommen den 29 juni 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående extra lönetillägg för år 1917 åt en del tjänstemän och betjänte m. m.; given den 25 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 375 år 1917, från trycket utkommen den 30 juni 1917).

Lag om ändrad lydelse av 2, 7 och 35 §§ i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete; given den 14 juni 1917. Lagen träder i kraft den 1 januari 1918 (Sv. författningssamling n:o 389 år 1917, från trycket utkommen den 2 juli 1917).

Lag angående ändrad lydelse av 4, 34, 35, 44, 45, 50, 52, 55, 63, 64, 70 och 80 §§ i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet; given den 14 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 391 år 1917, från trycket utkommen den 2 juli 1917).

Lag angående ändrad lydelse av 6 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910; given den 19 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 398 år 1917, från trycket utkommen den 4 juli 1917).

Lag angående ändrad lydelse av 5 och 7 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension; given den 29 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 404 år 1917, från trycket utkommen den 4 juli 1917).

Lag angående ändrad lydelse av § 13 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862; given den 29 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 449 år 1917, från trycket utkommen den 17 juli 1917).

Lag angående ändrad lydelse av § 10 i förordningen om landsting den 21 mars 1862; given den 29 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 452 år 1917, från trycket utkommen den 17 juli 1917).

Lag om ändrad lydelse av §§ 23 och 75 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862; given den 29 juni 1917 (Sv. författningssamling n:o 456 år 1917, från trycket utkommen den 17 juli 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. förordning angående reglering av bränsleförbrukningen; given den 13 juli 1917 (Sv. författningssamling n:o 476 år 1917, från trycket utkommen den 19 juli 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. förordning angående avstående till kronan av props; given den 13 juli 1917 (Sv. författningssamling n:o 491 år 1917, från trycket utkommen den 28 juli 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. stadgar för fortsättningsskolan vid Kloten; givna den 13 juli 1917 (Sv. författningssamling n:o 544 år 1917, från trycket utkomna den 17 augusti 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående förbud mot jakt efter rapphöns inom Östergötlands, Kronobergs, Älvsborgs, Skaraborgs och Örebro län; given den 7 september 1917 (Sv. författningssamling n:o 595 år 1917, från trycket utkommen den 10 september 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående förbud mot utförsel av ved från Gottland och Öland; given den 7 september 1917 (Sv. författningssamling n:o 597 år 1917, från trycket utkommen den 10 september 1917).

Kungl. Maj:t nåd. kungörelse angående resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor; given den 28 augusti 1917 (Sv. författningssamling n:o 599 år 1917, från trycket utkommen den 12 september 1917).

Kungl. Maj:t nåd. kungörelse angående undantag från det i flottningsstadgan bestämda förbudet att i allmän flottled framflotta obarkat virke; given den 28 september 1917 (Sv. författningssamling n:o 637 år 1917, från trycket utkommen den 2 oktober 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående sättet för utbekommande av ersättning för skogsavverkningsrätt, som av kronan tagits i anspråk; given den 2 oktober 1917 (Sv. författningssamling n:o 645 år 1917, från trycket utkommen den 6 oktober 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående förbud mot jakt efter rapphöns inom Värmlands län; given den 6 oktober 1917 (Sv. författningssamling n:o 651 år 1917, från trycket utkommen den 9 oktober 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse om ändrad lydelse av § 1 i förordningen den 13 juli 1917 angående avstående till kronan av props; given den 26 oktober 1917 (Sv. författningssamling n:o 700 år 1917, från trycket utkommen den 29 oktober 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående undantag tillsvidare från vad i 5 § av fiskeristadgan den 17 oktober 1900 stadgas rörande förbud mot användande i visst fall av ljuster för fångst av ål; given den 9 november 1917 (Sv. författningssamling n:o 730 år 1917, från trycket utkommen den 13 november 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående justering av vissa vedmått m. m.; given den 9 november 1917 (Sv. författningssamling n:o 758 år 1917, från trycket utkommen den 24 november 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse om tillämpning av den i lagen den 10 juni 1912 angående flottning av skogsalster i gränsfloderna Torneå och Muonio intagna stadgan; given den 23 november 1917 (Sv. författningssamling n:o 761 år 1917, från trycket utkommen den 27 november 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående förbud mot jakt efter fasanhöna inom Västmanlands län; given den 16 november 1917 (Sv. författningssamling n:o 762 år 1917, från trycket utkommen den 27 november 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående fortsatt förbud mot jakt efter svan inom Örebro län; given den 23 november 1917 (Sv. författningssamling n:o 776 år 1917, från trycket utkommen den 3 december 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående nämnda mäns tjänstgöring vid vägsyner m. m.; given den 14 december 1917 (Sv. författningssamling n:o 819 år 1917, från trycket utkommen den 18 december 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående ändrad lydelse av 24 och 29 §§ i fiskeristadgan den 17 oktober 1900; given den 14 december 1917 (Sv. författningssamling n:o 821 år 1917, från trycket utkommen den 19 december 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående särskilda bestämmelser i fråga om tillämpning av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 å arbetare, som användas till arbete för statens räkning; given den 30 november 1917 (Sv. författningssamling n:o 832 år 1917, från trycket utkommen den 21 december 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. stadgar för skogshögskolan; givna den 14 december 1917 (Sv. författningssamling n:o 869 år 1917, från trycket utkomna den 29 december 1917).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående anmälan om olycksfall i arbete m. m.; given den 21 december 1917 (Sv. författningssamling n:o 911 år 1917, från trycket utkommen den 3 januari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående ändrad lydelse av §§ 49—51 i förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket; given den 31 december 1917 (Sv. författningssamling n:o 923 år 1917, från trycket utkommen den 8 januari 1918).

Kungl. Medicinalstyrelsens kungörelse angående formulär till läkareintyg, avsett att bifogas anmälan om olycksfall i arbetet; (given den 4 december 1917, utkom från trycket den 18 januari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående höjning av maximiskjutslegan; given den 31 december 1917 (Sv. författningssamling n:o 946 år 1917, från trycket utkommen den 19 januari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse angående höjning av taxan å åkdonslega; given den 31 december 1917 (Sv. författningssamling n:o 947 år 1917, från trycket utkommen den 19 januari 1918).

Utarrendering av jakträtten å ecklesiastika boställen.

På av Svenska jägarförbundet gjord hemställan, att Kungl. Maj:ts befallningshavande i de olika länen måtte bemyndigas att vid utarrenderandet av jakträtten å ecklesiastika boställen i främsta rummet taga hänsyn till jaktarrendatorns lämplighet och förutsättningar att på ett rationellt sätt idka jakt å respektive boställen, har Kungl. Maj:t den 31 december 1917 meddelat, att framställningen icke föranlett någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I ärendet har Kammarkollegium avgivit infordrat utlåtande och därvid anfört följande

I 6 § av lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt hade stadgats, att boställshavare ägde jakträtt å boställets ägor. I samma paragraf hette det, att om jord upplåtits åt någon till brukande, brukaren, där ej annorlunda avtalats, finge nyttja den jakt, som till jorden hörde. Detta stadgande ägde motsvarighet i § 3 av nådiga jaktstadgan den 21 oktober 1864 och hade

av domstolarna ansetts äga den innebörd, att sådan nyttjanderätt, som omförmäldes i 27 § av den sedermera tillkomna nådiga förordningen den 15 september 1911 angående utarrendering av prästerskapets löneboställen, måste anses medföra jakträtt. Kollegium hänvisade i detta hänseende till Kungl. Maj:ts utslag den 19 november 1909 (N. J. A. år 1909, sid. 579). Innehavare av ett med tillämpning av berörda förordning å ecklesiastikt löneboställe upplåtet arrende torde alltså i regel, därest ej annat avtalats, vara innehavare av jakträtt icke blott å de utarrenderade inägorna utan jämväl å den till bostället hörande utmarken. Härav följde, att den i 2 § av nyssnämnda förordning meddelade bestämmelse, att jakt å boställets ägor finge, där så funnes lämpligt, undantagas vid boställets utarrendering och åt annan än boställets arrendator särskilt upplåtas, avsåge jakträtten jämväl på boställets utmark, samt att det ankomme på Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande och vederbörande domkapitel att i berörda hänseende träffa förfoganden. Undantoges jakträtten från arrendet enligt nyssnämnda föreskrift, torde gälla vad i sista stycket av 3 § i sagda förordning stadgades därom, att för arrende av löneboställe, som vore avsett för annat ändamål än jordbruk, finge arrendetiden i varje fall bestämmas efter för handen varande förhållanden. För sådant fall stadgades i 8 § av förordningen, att auktion angående arrendet ej vore erforderlig, »utan förfares på sätt för varje fall finnes lämpligast». På sätt Domänstyrelsen erinrat, inhämtade Kungl. Maj:ts befallningshavande, innan utarrendering verkställdes av ecklesiastikt löneboställe, domänstyrelsens yttrande över vad som i fråga om skogshushållningen och därmed sammanhängande frågor vore att iakttaga. Därvid hade Domänstyrelsen även att yttra sig om, huru vida jakträtten borde utarrenderas särskilt försig eller icke. Ansågs jakträtten böra utarrenderas särskilt, torde i enlighet med nyssnämnda föreskrift i 8 § av arrendeförordningen Kungl. Maj:ts befallningshavande hava att — såsom i nådiga kungörelsen den 8 november 1912 angående grunderna för tillgodogörande av kronans jakträtt för där avsett fall funnes föreskrivet — upplåta jakträtten på arrende »under villkor och på sätt, som må finnas för skogs- och jaktvården betryggande». Det syntes ligga i sakens natur, att härvid Kungl. Maj:ts befallningshavande icke underläte att, ehuru uttryckligt stadgande därutinnan icke meddelats, inhämta yttrande från vederbörande jägmästare. Skedde detta, torde väl tillräcklig garanti vara vunnen för att behörig hänsyn skulle tagas även till vederbörandes lämplighet såsom jaktarrendator. Kollegium ville erinra, att i det av tillkallade sakkunniga den 17 december 1915 avgivna betänkande angående allmänna skogarna i södra och mellersta delarna av riket föreslagits, att förordnande borde meddelas för jägmästare att närvara vid den uppskattningsförrättning, som skulle föregå utarrendering av ecklesiastikt löneboställe, samt att kollegium i sitt den 12 juli 1917 avgivna underdåniga utlåtande över nämnda betänkande, med instämmande av vad sålunda uttalats, framhållit vikten av att i angivna syfte särskilda bestämmelser infördes i förutberörda arrendeförordning. Bleve dylika föreskrifter meddelade, torde desto större anledning föreligga, att jägmästaren även skulle få att uttala sig i det avseende, varom nu närmast vore fråga.

Biträde av skogsstatens personal för Bränslekommissionens verksamhet under år 1918.

Med erinran att domänstyrelsen den 7 maj 1917 bemyndigades att under vissa förutsättningar medgiva, att till skogsstaten och statens skogsskolor hörande ordinarie och extra personal finge av 1917 års bränslekommission disponeras under år 1917 för arbeten för utökande av bränsletillgången i landet, har Kungl. Maj:t genom nåd. brev den 31 december 1917 uppdragit åt domänstyrelsen att efter samråd med bränslekommissionen bestämma det antal av skogsstaten tillhörande personal, som under nästkommande år må ställas till kommissionens förfogande för ovanberörda ändamål.

Förordnande av utexaminerad skogselev till e. jägmästare utan föregående praktisk verksamhet.

Genom nåd. brev den 18 januari har Kungl. Maj:t medgivit, att, utan hinder av bestämmelserna i första punkten av 69 § i förnyade instruktionen för skogsstaten den 28 april 1916, den, som vid skogshögskolans jägmästarkurs avlagt fullständig avgångsexamen, må under år 1918 av domänstyrelsen på ansökan och efter domänstyrelsens prövning i varje särskilt fall i mån av behov anställas som extra jägmästare inom visst distrikt, dock under villkor att extra jägmästare, som sålunda förordnas, under första tiden av sin tjänstgöring skall tjänstgöra under erfaren skogstjänstemans ledning.

DOMÄNSTYRELSENS CIRKLÄR, BESLUT, FRAMSTÄLLNINGAR OCH YTTRANDEN.

Domänfondens inkomster och utgifter under år 1917,

Kungl. domänstyrelsen har den 9 februari till Kungl. Maj:t överlämnat följande meddelande angående domänfondens inkomster och utgifter under år 1917.

Under året influtna medel

från skogsdomänerna	43,162,397: 29 kr.	
» jordbruksdomänerna	1,797,256: 15 »	44,959,653: 38 kr
Utgifter under året		16,707,894: 29 »
	Överskott	28,251,779: 14 kr.

Domänstyrelsen har därvid framhållit, att såväl årets bruttoinkomst som ännu mer överskottet blivit avsevärt mycket högre, därest virkesförsäljningarna under året fått fortgå i vanlig ordning. För den till 1917 års bränslekommission levererade veden har nämligen endast en obetydlighet av likviden under året erlagts, under det att huvudsakliga delen därav kommer att inflyta först under innevarande år.

Diverse cirkulär m. m.

Domänstyrelsens cirkulär den 4 december till Skogsstatens förvaltande personal angående **uppgifter över å kronans m. fl. skogar fällt villebråd.**

På förekommen anledning vill Kungl. domänstyrelsen härmed meddela, att de å sidan 3 av Kungl. styrelsens cirkulär den 19 december 1916 angående årsredogörelser omförmälda uppgifterna över fällt villebråd icke behöva insändas från jägmästaren till överjägmästaren förrän senast den 15 juni och från överjägmästaren till Kungl. styrelsen före juni månads utgång, allt i överensstämmelse med Kungl. styrelsens skrivelse till samtliga överjägmästare den 16 maj 1913, ehuru därom icke blivit erinrat i här förstnämnt cirkulär. Jaktarrendatorer såväl som skogstjänstemän äro jämlikt med dem upprättade kontrakt eller lämnade särskilda jakträttstillstånd i regeln ej pliktiga att förrän i maj månad lämna uppgifter över det villebråd, de under det då gångna jaktåret ($^{16}/_{5}$—$^{15}/_{5}$) fällt.

Domänstyrelsens cirkulär den 7 januari till skogsstatens förvaltande personal angående **vissa inventariers bokföringsvärde.**

Kungl. domänstyrelsen vill härigenom föreskriva, att följande inventarier skola i respektive inventarieförteckningar upptagas till nedan angivna pris:

av Atiebolaget Lux levererade karbidlampor	Kr.	22: 50	pr st.
av Svensk export och industriutställning levererade karbidlampor typ »Vidi»	»	18: —	»
karbidlyktor d:o	»	11: 25	»
Räknetabellen »Multidivi»	»	4: 50	»
Skogshögskolans festskrift	»	14: 25	»
Ritningar till ledning vid byggnader å kronoparker	»	4: —	»

Domänstyrelsens cirkulär den 15 januari till skogsstatens förvaltande tjänstemän angående **årsredogörelser.**

I till skogsstatens förvaltande tjänstemän utgående cirkulär den 19 december 1916 föreskrev Kungl. domänstyrelsen, i vilken omfattning uppgifter för de årliga berättelserna m. m. skulle, ifråga om år 1916, avgivas. De uppgifter för Kungl. styrelsens förvaltningsberättelse, som i enlighet därmed icke komme att avlämnas av skogstjänstemännen, skulle enligt utfästelse från skogsbokföringskommittén lämnas av denna.

Ehuru det visat sig, att ur den av skogsbokföringskommittén upplagda redovisningen och bokföringen icke kunnat erhållas i komplett skick samtliga sålunda i utsikt ställda, för Kungl. styrelsens årsredogörelse erforderliga uppgifter, men det å andra sidan torde kunna antagas, att den av kommittén i dessa avseenden under 1916 vunna erfarenhet skall i avsevärd grad verka gynnsamt beträffande samma uppgifter för år 1917, vill Kungl. styrelsen härmed föreskriva, att de i förenämnda cirkulär av den 19 december 1916 meddelade bestämmelser i fråga om upprättande och avgivande av årsberättelser och redogörelser skola i huvudsak gälla jämväl för år 1917 och tillsvidare, till dess annorlunda bestämmes.

Kungl. styrelsen får därvid särskilt anmoda överjägmästarna att uppgöra sammandrag för

distrikten (å lösa ark, ej i texten) beträffande samtliga de i Kungl. styrelsens årsberättelse ingående tabeller, till vilka jägmästarna lämna uppgifter, ävenså låta kontrollera och nedsummera dessa sammandrag samt, där det visar sig, att vissa inkomna uppgifter äro ofullständiga eller till synes oriktiga, införskaffa rättelser eller förklaringar. Skulle i anledning härav icke samtliga överjägmästare kunna insända redogörelsehandlingarna inom föreskriven tid, har respektive överjägmästare, med anmälan härom, att hos Kungl. styrelsen anhålla om visst anstånd med insändandet.

Under arbetet med 1916 års berättelse har det visat sig, att i fråga om skilda tabeller och redogörelser nedanstående erinringar eller i vissa fall kompletteringar äro av behovet påkallade, och skall i anledning härav vid tillämpning av cirkuläret den 19 december 1916 iakttagas följande. (Tabellnumren hänföra sig till domänstyrelsens årsberättelse 1915.)

Tab. 1—4. Uppgifterna till dessa tabeller lämnas enligt följande formulär. (Obs.! Ingen åtskillnad mellan skogar under skogsstaten och under kontroll.)

	Utlämnat virke		Beräknat värde å avgiftsfritt	
	till utsyningsberättigade kbm	till diverse ändamål kbm	utlämnat virke till utsyningsberättigade kronor	upplåten slåtter och bete kronor
Tab. 1.				
Kronoparker				
Kronans flygsandsfält				
Kronolägenheter, holmar och skär				
Domänskogar				
Kronoöverloppsmarker				
Stockfångstskogar				
Civila boställens skogar				
Summa				
Tab. 2. Renbetesfjällens skogar				
Tab. 3. Bergverksskogar				—
Tab. 4. Ecklesiastika boställens skogar (utan särskiljande av »fonder»)				—

Beräknat värde å avgiftsfritt upplåten slåtter och bete anges icke beträffande de i tab. 2—4 redovisade skogar. *Allt* husbehovsvirke, som beräknas hava avverkats från ecklesiastika och civila boställsskogar, skall redovisas, även det som avverkats utan föregående utsyning (skogar stående allenast under skogsstatens kontroll).

Tab. 5. Uppgift lämnas enligt följande nya formulär.

Tab. 5. År 1917 utsynat virke på häradsallmänningar, städers och allmänna inrättningars skogar under skogsstatens förvaltning.

Skog (revir)	Häradsallmänningar u. s. s.							Å städers skogar u. s. s. utsynat virke	Å allm. inrättn. skogar u. s. s. utsyn. virke
	Areal skogsmark	Utlämnat till delägarnas omedelbara disposition			Använt för skogens skötsel	Summa virke			
		å rot	upphugget			för revir	pr har		
			gagnvirke	ved m. m.					
	hektar	kbm	kbm	kbm	kbm	kbm	kbm	kbm	kbm

Då det är av intresse att erhålla kännedom om företagen avverkning å samtliga häradsallmänningar, har jägmästarna att i fråga om häradsallmänningar under delägarnas förvaltning hos vederb. allmänningsstyrelse anhålla om uppgift å kubikmassan (kbm f. m.) av all under året å skilda sådana allmänningar företagen avverkving samt därom lämna uppgift i årsberättelsen,

Tab. 6. För avverkning av ek och bok å icke statsskogar redogöres enligt formulär i domänstyrelsens årsberättelse 1915 under erinran, att med kronohemman avses sådana som innehavas med stadgad åborätt. I denna tabell skall icke intagas ek från kronans utarrenderade jordbruksdomäner och civila boställen; avverkad ek från sådana skogar ingår allenast i tab. 1, i vilken den i tab. 6 redovisade ekavverkningen däremot icke upptages.

Tab. 7 och 8. Utsyningarna å bil. 38 särskiljas för följande grupper skogar:

1. Skogar å vilka kungl. förordningen den 18 juni 1915 (Lappmarkslagen) äger tilllämpning.
2. Oavvittrade hemman och nybyggen.
3. Sockenallmänningar och
4. Stockfångstskogar (avverkning enligt särskilda kontrakt).

Tab 9. Erinras att virkesprisen avse under *hösten gängse* pris (se tabellrubriken) och ej medelpris för året eller allenast pris för virke, som sålts från allmänna skogar. Jämväl pris på gagnvirke av ek, bok, björk och asp uppges, där försäljning av sådant virke å respektive ort i nämnvärdare omfattning ägt rum.

Tab. 10. Beträffande vägar lämnas allenast uppgift å längder av under året färdigbyggda vägar eller delar därav, med iakttagande att samma vägstycke icke redovisas mer än *en* gång. Uppgift lämnas dels för kronoparker och andra statsskogar (tab. 1), dels för ecklesiastika skogar. (Se domänstyrelsens skrivelse till överjägmästarna den 1 november 1917 S. I: 1819.)

Tab. 12, 13 och 17. För häradsallmäuningar under skogsstaten och bergverksskogar lämnas uppgifter enligt formulär, som bilagts domänstyrelsens skrivelser till överjägmästarna i Östra, Västra och Bergslagsdistrikten den 4 och 8 december 1917. S. I: 1986 och 2046, om vilka formulär vederbörande jägmästare i respektive distrikt torde hava erhållit kännedom.

Tab. 15. Utsyningarna angivas sockenvis; antal förrättningar uppgives.

Tab. 16. Senare delen av form. n:r 48 (R. F.) uppställes med följande kolumner:

Antal mål						Ådömda		Anteckningar
Summa		Svaranden		nedlagda	uppskjutna	böter kronor	skadeersättningar (som ej ingå i uppgift enl. form. 47)	
från föregående år	nya	frikänd	fälld					

Då enligt förordningarna den 18 juni 1915 (s. k. lappmarkslagen och dimensionslagen) skogstjänsteman numera ej äger utföra åtal ifråga om brott mot dessa förordningar, bör förestående förteckning innefatta uppgift jämväl å de av allmän åklagare anhängigjorda åtal mot skogsförfattningarna.

Tab. 22. Cirkulär den 4 december 1917 uppmärksammas.

Tab. 23. Vad bestämts rörande tab. 16 iakttages jämväl beträffande denna tabells uppställning.

Arealtabeller och tabeller i texten till domänstyrelsens årsberättelse:

Bil. 42 och 42 b. Enligt punkt 143 R. F., 2:dra stycket, skall arealsammandrag årligen avgivas. Härmed bör dock anstå, till dess domänstyrelsens årsberättelse för det redogörelseåret närmast föregående året utkommit, varefter jägmästaren har att, så snart ske kan, ingiva sammandraget till överjägmästaren för detsammas, efter granskning och behörig sammanställning, befordrande till Kungl. styrelsen. Detsamma gäller i fråga om uppgifterna å arealförändringar, som, med särskiljande av inägor, skogsmark och impediment (lämpligen på skilda rader i blanketten), böra hänföra sig till domänstyrelsens sista arealsammandrag.

Bil. 42 b, vara även förklarande textuppgifter rörande arealförändringar böra upptagas, skall sålunda motsvara skillnaden mellan revirets arealsammandrag för berättelseåret och domänstyrelsens arealsammandrag för året förut. Arealförändringar genom nymätning eller eljest mindre sådana böra ej redovisas, likasom ej heller domänskogars och boställsskogars ställande under skogsstaten; men väl motsatsen, där så förekommer, i fråga om häradsallmänningar. Arealen angives endast i hektar, ej ar. Skogar av samma natur sammanföras i arealsammandraget, oberoende om en del stå under skogsstatens förvaltning och en del under allenast kontroll.

Då revirreglering ej ägt rum under året, behöver arealsammandrag uppgöras allenast för statsskogar, som ingå i tab. 1 (se tab. 24 domänstyrelsens årsberättelse 1915), varemot arealberättelseuppgift ingives årligen för samtliga skogar.

Koltabell uppställes i överensstämmelse med sådan tabell i domänstyrelsens årsberättelse 1915 (sid. 8), men iakttages, dels att ribbkolning upptages utan sammanblandning med skogskolning, dels att kolning å egentliga statsskogar redogöres för sig och kolning å ecklesiastika skogar eller andra allmänna skogar under skogsstaten för sig.

Bil. 41. Uppgift å utsyningar enligt dimensionslagen lämnas sockenvis.

Bil. 52. Skogspersonalens boställen och bostadslägenheter. Denna bilaga behöver ej avgivas för år 1917, men uppgift å under året inträffade förändringar, skall *snarast sedan* domänstyrelsens årsberättelse för 1916 utkommit, av jägmästarna avlämnas till överjägmästaren, som efter uppgifternas granskning och sammanställning enligt tabellformuläret i nyssnämnd årsberättelse har att därmed till Kungl. styrelsen inkomma.

Bil. 51. I fråga om skogspersonalen emotser Kungl. styrelsen, så snart ske kan efter det styrelsens årsberättelse för 1916 utkommit, distriktvis sammanställning över den för berättelseåret anställda skogspersonalen inom distriktet, uppställd i enlighet med i nyssnämnd årsberättele intagen tabell häröver.

Domänstyrelsens cinkulär den 9 februari till samtliga förvaltande skogstjänstemän angående **jägmästares rätt att uppbära likvid för försålda effekter.**

Uti nådiga kungörelsen den 31 december 1917 angående ändrad lydelse av §§ 49—51 i förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket förordnas, att jägmästare äger uppbära likvid för vad av honom försålts (50 §, 6 stycket). Härav framgår, att jägmästare äger uppbära likvid för av honom försålda effekter intill det värde, vartill jägmästare jämlikt gällande reglementariska föreskrifter till efterrättelse vid skogsstatens tjänsteförvaltning äger prövningsrätt. Där dylik likvid icke i rätt tid inbetalts till jägmästaren, verkställer Kungl. Maj:ts befallningshavande indrivning av densamma.

Ved till Bränslekommissionen.

Pris å viss props m. m. Domänstyrelsen har den 23 januari föreskrivit, att dels priset å till props hänförligt virke, som upphuggits i 2 meters längder före Styrelsens skrivelse till samtliga överjägmästare den 7 december 1917, n:r S. II : 32 65, 3309, angående bland annat vad som skall hänföras till props och pappersved, skall betalas med samma pris som 1:a barrved; dels ock att props och pappersved, avsett att ställas till Bränslekommissionens förfogande, hädanefter skall upphuggas i 6 fots längder.

Pris å ved från civila boställens skogar. I skrivelse till Kungl. domänstyrelsen den 15 dennes har överjägmästaren i Västra distriktet anhållit om Kungl. styrelsens besked rörande priset å ved, som ställes till Bränslekommissionens förfogande från civila boställenas skogar.

Härom har Domänstyrelsen den 23 januari föreskrivit, att civila boställen, där boställshavaren äger uppbära andel i skogsavkastningen, rörande priset å ved, som ställes till Bränslekommissionens förfogande, skola likställas med allmänna skogar, från vilka avkastningen ingår till annan under statens förvaltning ställd fond än domänfonden.

Domänstyrelsens cirkulär den 28 januari till skogsstatens förvaltande personal angående **försäljning och likvidering av ved.**

Kungl. domänstyrelsen vill härigenom föreskriva, att från och med år 1918 följande bestämmelser skola gälla för försäljning till bränslekommissionen av virke från allmänna skogar:

Året indelas i två avräkningsperioder vardera om $^1/_2$ år, och skall likviden av kommissionen erläggas genom insättning å Kungl. domänstyrelsens giroräkning i riksbankens huvudkontor i Stockholm före den efter varje avräkningsperiod närmast påföljande 1 augusti och 1 februari. Vid utskrivande av respektive försäljningsblanketter n:r 33 skall sålunda före-

skrivas, att »likviden skall erläggas genom insättning å Kungl. domänstyrelsens gironräkning i riksbankens huvudkontor i Stockholm före den 31 juli respektive 31 januari 19......». Omedelbart efter försäljningsperiods utgång upprättar jägmästaren å blanketter, som erhållas efter rekvisition från Kungl. domänstyrelsens registrator, förteckningar, skilda för skogar berörande domän-, kyrko- eller andra fonder, och skola dessa förteckningar insändas i så god tid, att de komma Kungl. styrelsen till handa senast den 10 i efter avräkningsperiodens utgång närmast följande månad.

Prissättning å ved under tiden 1 januari—30 april. Domänstyrelsen har i skrivelse till samtliga överjägmästare den 30 januari meddelat bestämmelser att gälla vid prissättning å vedvirke, som under tiden 1 januari—30 april innevarande år ställes till bränslekommissionens förfogande från allmänna skogar, vilkas avkastning ingår till domänfonden, varav framgår följande:

Ensartade pris för ovan nämnt vedvirke skola för vissa begränsade, av styrelsen angivna områden tillämpas enligt följande grunder.

För varje område skall i allmänhet gälla:

a) ett pris för ved, som tillhandahålles *å rot* (rotpriset före 1. VIII. 1914);

b) ett pris för ved, som tillhandahålles *upphuggen i skogen* (vid eller i närheten av stubben); samt

c) ett pris för ved, som levereras framförd till järnvägsstation, järnvägslinje, kaj, vattendrag eller annan dylik *leveransort*. Där kostnad för lastning eller hyra av upplagsplats uppstått, skall denna särskilt tilläggas.

För varje område skola för *under a*) *nämnd ved* gälla särskilda pris för ved av olika trädslag och sortering, varvid om möjligt bränslekommissionens sortering följes, enligt följande relativa värden:

	I:a	II:a	osorterad
bok	120	103	—
björk	100	86	—
ek	98	84	—
al	87	74	—
barr	83	71	78
bland	85	73	—
asp	65	55	—

De relativa värdena skola användas för beräkning av prisen å inom varje område förekommande ved av olika trädslag och sortering, varvid överjägmästaren har att utgå från av styrelsen angivna grundpris å *1:a kastved av björk tillhandahållen å rot;* med iakttagande av att de sålunda erhållna prisen avrundas till närmaste 5- eller 10-tal.

För varje område skola vidare för *under b*) *och c*) *nämnd ved* gälla särskilda pris för ved av olika trädslag och sortering, vilka pris erhållas därigenom, att till a-prisen, bestämda enligt ovan angivna grunder, läggas, beträffande under b) nämnd ved, medelkostnad för huggning, gemensam för varje område för ved av olika trädslag och sortering, och, beträffande under c) nämnd ved, medelkostnad för huggning och körning; likaledes gemensam för varje område för ved av olika trädslag och sortering.

Reseersättning.

Till och från nattkvarter. Med anledning av revisionsanmärkning rörande med cykel företagna resor till och från nattkvarter har Domänstyrelsen under åberopande av § 10 gällande resereglemente, som bestämmer, att då förrättningsman vid mer än en dag pågående förrättning ej å stället kan erhålla nattkvarter, han må åtnjuta ersättning för särskild resa, dock ej utöver den verkliga kostnaden, och då vid resa med cykel förrättningsmannen ej kan anses fått vidkännas särskild kostnad för resan, funnit skäligt godkänna revisionens anmärkning.

Resa utom tjänstgöringsområdet. Härom har Domänstyrelsen den 31 december meddelat följande beslut.

Mot av jägmästaren Gustaf Ramstedt insänd rese- och traktamentsräkning för oktober 1917 hade Kungl. domänstyrelsens revision gjort anmärkning, med yrkande, att ersättning för resa Grönbo—Örebro den 5 borde från räkningen avdragas. Uti över revisionens anmärkning avgivet yttrande hade Ramstedt framhållit, att resan i fråga varit av behovet på-

kallad för sammanträde med baningenjören och bränslekommissionens länschef för avgörande av frågor rörande anläggning av ett stickspår mellan Spannarboda och Näverhults stationer på Krylbo—Mjölby järnväg, vadan han hemställde, att ersättning för ifrågavarande resa måtte medgivas honom.

Då den anmärkta resan icke kan hänföras till sådana resor, vilka jägmästaren jämlikt instruktionen varit skyldig att i tjänsten företaga utan att särskilt förordnande därom utfärdats, och då ersättning härför sålunda icke kan utbetalas enligt nådiga kungörelsen den 28 augusti 1917, fann Kungl. domänstyrelsen skäligt att med godkännande av revisionens anmärkning bestämma, att ersättning för ifrågavarande räkning skall utbetalas allenast med 90: 92 kronor.

Lönetillskott åt Norrlandsassistenter. Över en underdånig hemställan från »de extra jägmästarnes förbund» därom, att från och med ingången av 1918 till de assistenter, som förut ägt att för rese- och förrättningsdagar uppbära dagtraktamenten à 6 kronor, måtte få utgå ett visst enhetligt fixerat tillfälligt lönetillskott, utan hänsynstagande till tidigare uppburet begynnelsearvode, har domänstyrelsen den 28 januari avgivit underdånigt utlåtande, däri styrelsen anför följande.

Sökandena förmena, att enligt domänstyrelsens i statförslaget för år 1919 gjorda hemställan, samtliga revirassistenters begynnelsearvode skulle bestämmas till samma belopp eller 2,400 kronor, och att sålunda de högre begynnelsearvoden, som jämlikt domänstyrelsens beslut av 14 maj 1909, 6 december 1911 och 29 december 1914 skall tillkomma assistenterna inom sammanlagt 21 revir, skulle nedsättas till nämnda belopp eller 2,400. Så har dock ingalunda varit domänstyrelsens mening. I statförslaget för 1919 har styrelsen beräknat »ett särskilt lönetillskott å 400 kronor även till de i nordliga Sverige tjänstgörande assistenter och extra skogsingenjörer, vilka hittills varit berättigade att, utöver dem tillkommande arvoden och fasta resepenningar, vid förrättningar utom hemmet uppbära dagarvoden à 6 kronor». Här har intet nämnts om begynnelsearvodenas storlek, utan har domänstyrelsen förutsatt, att styrelsen fortfarande skulle, inom ramen av förut bestämda gränser, vid utfärdande av förordnande för assistenter för varje särskilt fall bestämma begynnelsearvodets storlek. Någon avsikt att därvid åter sänka arvodena för de assistenter, den underdåniga hemställan avser, har icke domänstyrelsen haft.

I statförslaget har domänstyrelsen framhållit önskvärdheten av, att för skogstaxatorerna förhöjningen måtte få beräknas från och med år 1918, men har det tyvärr icke tydligt framhållits, att höjningen även för assistenterna avsetts att utgå från samma tidpunkt. Så har dock varit styrelsens avsikt, och då styrelsen med iakttagande av de sålunda föreslagna förhöjningarna för år 1919 begärt ett anslag till extra förvaltande personal av 346,000 kronor, har styrelsen beräknat, att härav 29,600 kronor skulle få utbetalas under år 1918.

Domänstyrelsen får därför i underdånighet hemställa, att detta av Eders Kungl. Maj:t beaktas vid behandling av statförslaget för år 1919. I övrigt får domänstyrelsen underdånigst hemställa, att den ifrågavarande skrivelsen från »de extra jägmästarnes förbund» icke måtte till någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda.

Ändring i bestämmelserna för åtnjutande av traktamente vid tjänsteresor. Rörande av järnvägsstyrelsen gjord underdånig hemställan, att de i nådiga kungörelsen den 11 december 1911 fastställda villkoren för tjänstemäns av högre grad vid distrikten rätt till dagarvoden vid tjänsteresa måtte ändras därhän, att halvt traktamente må utgå, då resan varat minst sex men ej fulla tolv timmar, i stället för, som nu är fallet, minst åtta men ej fulla tolv timmar, har domänstyrelsen den 4 februari avgivit underdånigt utlåtande, varvid anföres bl. a. följande:

I enlighet med av 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken med flera verk avgivet underdånigt förslag har Eders Kungl. Maj:t uti nådiga kungörelsen den 28 augusti 1917 fastställt de grunder, enligt vilka rese- och traktamentsersättning skall utgå till befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor för resor och förrättningar i tjänsten inom det överjägmästaredistrikt, där befattningshavaren har sin tjänstgöring förlagd. Då domänstyrelsen sattes i tillfälle att den 14 mars 1917 avgiva underdånigt utlåtande över nämnda kommissions förslag och därvid icke framställde någon anmärkning emot bestämmelsen om 8 timmar som minimitid för åtnjutande av halvt dagarvode, skedde detta icke så mycket därför, att styrelsen ansåg nämnda minimitid som den lämpligaste och rättvisaste, utan fastmera därför att samma tidsbegränsning gällde för tjänstemän av högre grad vid statens järnvägar, utan att, såvitt styrelsen hade sig bekant klagomål häröver dittills framkommit. Med instämmande uti vad järnvägsstyrelsen framhållit, att även resor, som vara kortare tid än 8 timmar vanligen medföra direkta utgifter för den

resande, därigenom att denne nödgas intaga måltider utom hemmet, får domänstyrelsen i underdånighet tillstyrka nådigt bifall till järnvägstyrelsens underdåniga hemställan. I enlighet med vad lönekommissionen framhållit som önskvärt, får domänstyrelsen jämväl hemställa, att även nådiga kungörelsen den 28 augusti 1917 angående rese- och traktamentsersättningar åt personalen vid skogsstaten och statens skogsskolor måtte i förberörda hänseende ändras.

Vad slutligen vidkommer av järnvägsstyrelsen ifrågasatt höjning av dagtraktamentena enligt resereglementet, vill även domänstyrelsen i underdånighet framhålla, att de nu utgående traktamentena under rådande dyrtid äro alldeles otillräckliga och i vanliga fall icke täcka de vid resor nödvändiga utgifterna för kost och logis.

Fördelning av anslaget till skogsodlingens befrämjande inom andra delar av riket än Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken med Idre kappellag.

Domänstyrelsen har den 5 februari avlåtit underdånig skrivelse härom, varav framgår följande:

För skogsodlingens befrämjande inom andra delar av riket än Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken med Idre kapellag har riksdagen å extra stat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 90,000 kronor att i mån av tillgång tilldelas skogsvårdsstyrelser, till vilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, under iakttagande att statsbidrag icke måtte till någon skogsvårdsstyrelse utgå med högre belopp än det, varmed landstinget och hushållningssällskapet tillsammans eller ettdera av dem till ändamålet bidragit.

— — — — — — — — — — — — — — —

Skogsvårdsstyrelse i .... läns landstingsområde	För år 1918 anslagna medel till skogsodlingens befrämjande			Förslag till fördelning av 1918 års statsanslag
	Av landsting kronor	Av hushållningssällskap kronor	Summa kronor	Summa kronor
Stockholms	—	3,500	3,500	3,409
Uppsala	—	1,000	1,000	974
Södermanlands	2,500	500	3,000	2,922
Östergötlands	5,000	—	5,000	4,870
Jönköpings	5,000	5,000	10,000	9,740
Kronobergs	—	—	—	—
Kalmar norra		—	—	—
» södra	—	1,000	1,000	974
Gottlands	2,500	—	2,500	2,435
Blekinge	2,000	2,400	4,400	4,286
Kristianstads	3,000	3,000	6,000	5,844
Malmöhus	2,000	1,000	3,000	2,922
Hallands	10,000	5,000	15,000	14,611
Göteborgs och Bohus	2,000	15,000	17,000	16,559
Älvsborgs	10,000	—	10,000	9,740
Skaraborgs	4,000	—	4,000	3,896
Värmlands	—	—	—	—
Örebro	—	—	—	—
Västmanlands	5,000	1,000	6,000	5,844
Kopparbergs	500	500	1,000	947
Gävleborgs	—			—
Västernorrlands	—	—	—	—
Jämtlands	—	—	—	—
Summa	53,500	38,900	92,400	90,000

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kronobergs, Kalmar norra, Värmlands, Örebro, Gävleborgs och Jämtlands län ha i särskilda skrivelser till domänstyrelsen anmält, att framställning om delaktighet av ifrågavarande anslag icke förväntas.

Av här nedan meddelade tablå med förslag till fördelning av ovannämnda anslag av 90,000 kronor framgår, att de av landsting och hushållningssällskap till skogsodlingens befrämjande anvisade anslag belöpa sig till sammanlagt 92,400 kronor.

Statsanslaget, 90,000 kronor, utgör 97,4 % av det belopp 92,400 kronor, som landsting och hushållningssällskap sålunda anvisat. Varje skogsvårdsstyrelse i respektive landstingsområde kan följaktligen av statsanslaget erhålla ett belopp motsvarande nämnda procenttal av landstings och hushållningssällskaps anslag. Styrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t täcktes för år 1918 fördela ifrågavarande statsanslag enligt följande förslag.

Brandförsäkring av åbyggnader å för skogsväsendets räkning utarrenderade egendomar.

Domänstyrelsen har härom avlåtit skrivelse den 5 februari till samtliga överjägmästare.

Som värdet av åbyggnaderna å egendomar utarrenderade för skogsväsendets räkning måste anses hava väsentligen ökats till följd av den stegring, kostnaderna för nybyggnad undergått, och en allmän höjning av brandförsäkringsvärdena å dessa byggnader på grund därav synes vara påkallad, vill Kungl. domänstyrelsen anmoda Eder taga under övervägande, i vad mån höjning av de belopp, varför försäkring av ifrågavarande byggnader tagits, bör ske.

Upphandling av kåda från statens skogar.

Sedan Aktiebolaget Kåda meddelat, att Svenska Kådinköps Aktiebolaget på bolaget den 31 december 1917 överlåtit samtliga sina rättigheter och avtal angående tillstånd till kådupphandling från statens skogar, samt att statens industrikommission, genom vars försorg jämlikt kungl. brev av den 1 februari innevarande år all upphandling av kåda skall äga rum, uppdragit åt bolaget att omhänderhava denna upphandling, har domänstyrelsen i skrivelse den 9 februari med hänvisande till vad som i styrelsens skrivelse av den 3 juli 1917 anfördes beträffande, de vådor, som för skogarna kunde uppstå vid insamling av kåda ej blott i form av direkt åverkan på de träd, från vilka kådan insamlades, utan ock i fråga om ökade möjligheter för skogseldar, då ett större antal personer släpptes in på desamma och icke kunde underkastas en skarpare kontroll och tillsyn, med återkallande från och med samma dag av det den 3 juli 1917 Svenska Kådinköps Aktiebolaget meddelade tillstånd att inköpa kåda från vissa statsskogar, medgivit Aktiebolaget Kåda tillstånd att från samtliga kronans skogar ävensom alla sådana under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning ställda allmänna skogar, från vilka avkastningen ingår till under statens förvaltning ställd fond, till och med utgången av år 1918 inköpa kåda till ett pris av femton (15) öre per kilogram, allt på följande villkor.

Aktiebolaget Kåda förbinder sig att

1) till de personer, som kunna anskaffas för insamling av kåda, icke under någon form eller på några villkor utan Kungl. domänstyrelsens medgivande utbetala högre ersättning för insamling av kåda än 70 öre pr kilogram,

2) till de bevakare eller deras familjer, vilka kunna befinnas villiga därtill, utbetala en ersättning av 15 öre per kilogram för kådans mottagning, invägning och emballering,

3) tillhandahålla sådana bevakare nödiga medel för arbetarnas likvidering samt emballage för kådan,

4) godkänna de föreskrifter, som kunna komma att av vederbörande jägmästare meddelas,

5) till vederbörande jägmästare enligt kvartalsvis ingivna räkningar erlägga kontant likvid efter ett pris av 15 öre per kilogram under föregående kvartal utlämnad kåda samt

6) att icke emottaga eller godkänna insamlad kåda av lägre renhetsgrad än 85 %.

Ransonering av icke deklarerade hästar.

Härom har domänstyrelsen den 25 januari avlåtit följande skrivelse till folkhushållningskommissionen.

Till följd av de säregna förhållandena i Norrland, där till förhållandevis rätt stora hemman endast finnes en mindre areal öppen åker, medan under samma hemman brukas be-

nydande slåtterlägenheter och naturliga ängar, har det inträffat, att, ehuru å sådana hemman hållas ett flertal hästar, vilka vissa kortare tider av året äro behövliga för hemkörning av hö från de avlägsna utägorna och för andra körslor, flertalet av dessa icke kunnat med hänsyn till härom gällande allmänna bestämmelser klacificeras såsom jordbrukshästar och såsom sådana ransoneras. Dessutom finnes ett större eller mindre antal hästar, vilka ej kunna hänföras till kategorien jordbrukshästar, då deras ägare ej bruka någon odlad jord, men som ändå tages i anspråk för nyttiga körslor som ved- och timmerdrivningar, forkörning m. m. Även torde i ett flertal fall hava förekommit, att befolkningen i avlägset belägna byar saknat kännedom om bestämmelserna angående deklarering av hästar och för den skull uraktlåtit att i tid avgiva sådan deklaration.

Förenämnda kategorier av hästar, för vilka under normala förhållanden alltid en viss mängd foder måst anskaffas, enär hemmanens avkastning varit otillräcklig och, vad höet från de naturliga ängarna beträffar, föga lämpligt såsom foder för hästar, och vilka icke inbegripits i ransoneringsplanen, torde hittills ändock hava kunnat förses med foder, då transport av hö och halm icke varit förbjuden å landsväg. Sedan emellertid transportförbudet för nämnda foderslag utsträckts att omfatta jämväl landsvägstransport, torde det få anses uteslutet att erhålla något foder åt sådana hästar.

Vid de för Kungl. domänstyrelsens räkning bedrivna avverkningarna lärer ett avsevärt antal dylika hästar vara sysselsatta, och i varje fall äro en mängd familjer i övre Norrland för sin existens helt beroende av den inkomst, familjefadern kan med tillhjälp av en sådan häst förskaffa sig under den tid, han ej upptages av oundgängligen nödvändiga körslor för hemmets räkning, såsom framskaffande av ved och, såsom förut nämnts, hö från de avlägsna ströängarna.

Under framhållande av vilka ödesdigra följder ett uteslutande ur ransoneringsplanen av hästar, varom här är fråga, skulle medföra för kanske tusentals familjer, får Kungl. styrelsen anhålla, att Ni ville snarast möjligt till prövning upptaga frågan om förenämnda hästars ransonering.

Rätt för kronojägare att åtaga sig enskilda uppdrag.

Till jägmästaren i Norra Roslags revir.

På framställning av t. f. kronojägaren i Östhammars bevakningstrakt av norra Roslags revir, R. Alsterberg, att i händelse något tillfälle skulle yppa sig få rätt att åtaga sig enskilda uppdrag med värdering av skogar.

— —

Domänstyrelsen har meddelat, att styrelsen icke funnit skäl bifalla den gjorda framställningen sökanden dock obetaget att jämlikt punkt 4 i reglementariska föreskrifter för kronojägare i varje särskilt fall göra framställning om tillstånd att emottaga honom erbjudet enskilt uppdrag.

Rätt för extra skogsstatstjänsteman att under förordnande å ordinarie tjänst uppbära ålderstillägg oavkortade.

Kungl. Maj:t har den 21 december 1917 med förmälan, att domänstyrelsen den 7 maj 1909 bland annat bemyndigades att tillerkänna vid skogsstaten anställd extra tjänsteman, som åtnjöte fast arvode, rättighet vid förordnande att förestå ordinarie tjänst vid samma stat behålla intill en tredjedel av arvodet, med ändring i så måtto av bestämmelserna i ovannämnda brev den 7 maj 1909 förordnat, att extra tjänsteman vid skogsstaten, som åtnjuter fast arvode, skall, då han förordnats att förestå ordinarie tjänst vid samma stat, äga uppbära, förutom de med den ordinarie tjänsten förenade tjänstgöringspenningar, dels en tredjedel av begynnelsearvodet, dels ock honom som assistent eventuellt tilldelade ålderstillägg oavkortade.

SKOGSPOLITISKA INLÄGG

BRÄNSLEKOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL FÖR=ORDNING OM SKYDD MOT SKÖVLING AV ENSKILDES SKOGAR.

Till KONUNGEN.

I underdånig skrivelse den 15 februari innevarande år har bränslekommissionen framhållit, att kommissionen beräknar att till den 1 maj 1918 hava anskaffat c:a 17,000,000 kbm ved. Under förutsättning, att de nuvarande vedförbrukarna inom landet fortsätta att hos kommissionen rekvirera ved i ungefär samma omfattning, som skett för tiden till den 1 juni 1918, räcker ifrågavarande vedkvantitet för tillgodoseende av deras behov intill den 1 januari 1920. Med hänsyn härtill och till vikten därav, att arbetskraft blir tillgänglig för jordbrukets behov under instundande vår och sommar, är det kommissionens avsikt, att den av kommissionen bedrivna vedavverkningen skall i huvudsak hava upphört den 1 maj 1918.

Av flera skäl torde det vara nödvändigt att redan nu fatta ståndpunkt till frågan, på vad sätt vedanskaffningen under nästkommande vinter lämpligen bör ordnas. Särskilt är det av vikt, att snarast möjligt avgöres, huruvida tyngdpunkten fortfarande skall läggas vid de statliga åtgärderna på detta område, eller om det kan överlämnas åt det enskilda initiativet att i huvudsak sörja för tillgodoseende av vedbehovet.

Alla torde vara ense därom, att statens direkta ingripande i vedanskaffningen icke bör sträcka sig längre än som är oundgängligen av behovet påkallat, samt att det är av vikt, att det enskilda intresset att bidraga till bränslebehovets fyllande icke onödigtvis undertryckes. Det ligger också i sakens natur, att en av staten under nuvarande förhållanden med stöd av förfoganderättslagen bedriven vedanskaffning av större omfattning icke kan genomföras, utan att olägenheter på vissa håll uppstå för såväl producenter som konsumenter. På samma gång medför hopandet i statens hand av betydande bränsletillgångar för det allmänna vissa risker. De skäl, som ur statsfinansiell synpunkt tala mot en dylik anordning, behöva här icke närmare utvecklas.

Betänkligheter sådana som de ovan angivna måste emellertid vika, då det gällde att rädda landet från den bränslebrist, som hotade våren 1917. Att den då föreliggande situationen krävde snabba och målmedvetna åtgärder från statens sida, därom rådde knappast någon meningsskiljaktighet. Sedan dess hava emellertid förhållandena undergått sådana förändringar, att enligt bränslekommissionens mening det icke är nödvändigt eller lämpligt att fortsätta på den väg, som man föregående år nödgades slå in på.

De skäl, som tala för en avvikelse från de hittills följda linjerna, klargöras

bäst genom en återblick på bränslefrågans läge vid tidpunkten för bränslekommissionens tillsättande den 16 april 1917 samt frågans senare utveckling.

Importen av stenkol, som normalt brukat uppgå till 450,000 ton pr månad, hade vid årsskiftet 1916-1917 nedgått, så att den utgjorde:

under januari	1917	....	276,983 ton
„ februari	„	....	127,421 „
„ mars	„	....	70,510 „

De rådande förhållandena ute i världen gåvo ingen säker hållpunkt för bedömandet av möjligheten till en förbättring härutinnan. Man var därför nödsakad att såvitt möjligt lita sig till landets egna tillgångar, framför allt till veden. För en sådan lösning av frågan var emellertid tidpunkten synnerligen ogynnsam. Föregående vinters avverkningar voro redan avslutade, varför landet för sin förbrukning var hänvisat till det våren 1917 befintliga vedinventariet. Detta utgjorde den 1 april 6,429,428 kbm och översteg sålunda föga vad som normalt erfordras till täckande av hushållens inköpsbehov i öppna marknaden. Det förefanns alltså en brist, uppgående till hela den väldiga vedkvantitet, som beräknades åtgå för att ersätta de uteblivna stenkolen. Då man måste räkna med möjligheten, att stenkolsimporten helt kunde avstanna, var det en livsfråga för landet, att en väsentlig del av denna vedmängd anskaffades genast och på ett sätt, som gav säkerhet för, att veden verkligen skulle komma fram.

En undersökning av möjligheterna för en dylik vedanskaffning visade, att tillgången på ved i de delar av landet, som ur transportsynpunkt kunde komma i fråga, var ganska begränsad. Tvärtemot den populära uppfattningen om vårt skogrika lands outtömliga vedtillgångar måste man nämligen fastslå, att det tillgängliga förrådet av sådant virke, som nationalekonomiskt sett bör avverkas såsom ved, icke överstiger 3 à 4 gånger det för avverkningsåret 1917-1918 beräknade behovet.

På grund av den redan tidigt under år 1917 förutsedda foderbristen kunde ej ens detta begränsade virkesförråd fritt utnyttjas, utan måste avverkningarna med nödvändighet förläggas till de trakter, som voro mest välbelägna i förhållande till transportlederna. Härav skapades tvånget att skaffa garantier för vedens uttagande icke blott inom viss tid utan också på viss plats.

För att förhindra ett förstörande av landets skogar måste det tillses, att dessa av förhållandena framtvingade extraordinära vedavverkningar i så stor utsträckning som möjligt blevo utförda på ett skogsvårdssmäsigt sätt. Likaledes var det för säkerställande av industriens framtida råvarutillgångar av synnerlig stor betydelse, att härvid icke tillgreps virke av högre kvalitet, än som nödvändigt erfordrades.

Samtliga dessa skäl blevo avgörande för beslutet att fylla de närmaste årens behov genom statens egna avverkningar eller genom statens inköp av ved. Såsom ovan framhållits, beräknas att denna vedanskaffning till den 1 instundande maj skall hava lämnat 17,000,000 kbm löst mått, varav 11,000,000 kbm härröra från egna avverkningar. Dessa senare hava såvitt förhållandena medgivit alltid föregåtts av utstämpling efter skogsvårdande principer. Att det härmed åsyftade gagnet i huvudsak uppnåtts, framgår av det omdöme, som från synnerligen sakkunnigt håll kommit dessa arbeten till del, nämligen att de utgöra den största skogsvårdsåtgärd, som förekommit i vårt land. Även beträffande en hel del av den ved, som avverkats av skogsägarna själva för leverans till bränslekommissionen, har kommissionen övat inflytande på sättet för avverkningen, i det kom-

missionen även i dylika fall åtagit sig att utstämpla de för avverkning lämpliga träden. Genom den av staten igångsatta vedanskaffningen kunde icke blott under 1917 uppträdande vedbehov fyllas, utan blev det även möjligt att väsentligt öka rikets vedinventarium. Detta utgjorde den 31 december 1917 17,200,000 kbm, vari bränslekommissionens ved ingick med 8,700,000 kbm. Trots förbrukningen under vintern torde det samlade inventariet omkring den 1 maj kunna beräknas uppgå till mellan 20 och 25 miljoner kbm mot 6,429,428 kbm sistlidna vår. Även om hänsyn tages till, att landets stenkolsinventarium under samma tid sannolikt minskats med ett belopp, som motsvarar c:a 7 miljoner kbm ved, har bränslefrågans läge följaktligen under kommissionens första verksamhetsår i synnerligen hög grad förbättrats. Då sålunda faran för en plötsligt inträdande bränslebrist måste anses åtminstone för tillfället avvärjd, kan valet av metod för nästa års bränsleanskaffning ske utan det tryck, som förelåg förlidet år.

Emellertid vore det säkerligen förhastat att av det anförda draga den slutsatsen, att nyssnämnda fara definitivt övervunnits. För att tillgodose bränslebehovet måste även nästkommande vinter betydande vedavverkningar äga rum. Frågan gäller endast att undersöka i vad mån statens medverkan därvid är nödvändig. Sedan genom kommissionens verksamhet för den fortsatta bränsleanskaffningen vunnits ett års andrum, synas några betänkligheter ej längre behöva hysas rörande de enskildas förmåga att anskaffa tillräckliga vedmängder utan statens hjälp. Däremot kan man hysa en bestämd farhåga, som gränsar till visshet, att en dylik enskild vedanskaffning under nuvarande förhållanden skulle komma att gå ut över våra mera välbelägna skogar. Kommissionen har redan nu kunnat konstatera, huruledes skogar, som helt nyss genomgåtts av kommissionens skogsvårdande huggningar, omedelbart efter det kronans förfogande över marken upphört, totalt skövlats. Även om man för innevarande år bör kunna räkna på en rikare fodertillgång än 1917, varigenom tvånget att förlägga avverkningarna på de kortaste vägarna mildras, komma väl sannolikt de höga rotvärden, som kunna bjudas för ved å välbelägna skogar, att kraftigt verka för fortsatta avverkningar därstädes. Man har så mycket större anledning att förmoda en dylik utveckling, enär industrien hittills visat mycket litet intresse för ett rationellt tillvaratagande av skogsavfallet, vilket eljest skulle kunna utgöra en effektiv utväg till att nedbringa efterfrågan å egentlig ved. Med all säkerhet kommer därför påfrestningen på de välbelägna skogarna att bliva oerhört stark. Därest statsmakterna icke vilja åse, huru det sista decenniets löftesrika arbete till skogsvårdens främjande på några få år omintetgöres, är det därför enligt kommissionens mening oavvisligen nödvändigt, att ett i och för sig önskvärt överlämnande av vedanskaffningen till det enskilda initiativet icke kommer till stånd, utan att samtidigt ett effektivt skydd skapas mot skövling av enskilda skogar.

Det skydd för större delen av dessa skogar, som tillkom genom 1903 års lag angående vård av enskildes skogar, förebygger som bekant endast återväxtens äventyrande. Genom de institutioner, som skapades för lagens efterlevnad, nämligen skogsvårdsstyrelserna, har emellertid en omfattande upplysningsverksamhet bedrivits, som resulterat i ett synnerligen glädjande spridande av intresset för skogsvård, vilket intresse på många håll medfört en förbättrad skötsel av jämväl det växande skogskapitalet. Emellertid har från skogsvårdsstyrelsernas sida gång på gång framhållits, att alltför stora framtida värden genom skogsskövling hinna förspillas, innan detta skogsvårdsintresse hunnit gripa tillräckligt omkring sig, och har man därför från dessa styrelsers sida påyrkat en utvidgad

lagstiftning på området. Genom skrivelse den 25 maj 1910 begärde riksdagen en lag mot uppenbar skövling av ungskog. För lösande av denna och andra besläktade frågor tillsattes år 1911 den s. k. skogslagstiftningskommittén, vilken ännu icke avgivit sitt betänkande. De svårigheter, kommittén haft att övervinna, hava säkerligen varit betydande. Det är givetvis icke lätt att på ett så obearbetat område, som det ifrågavarande, i lag fastslå detaljerade bestämmelser, vilka på samma gång de äro tillräckligt effektiva icke mer än nödigt hämma den enskildes rörelsefrihet. Med insikt härom vill kommissionen ifrågasätta, om man icke i avvaktan på en i alla avseenden fullgod och slutgiltig lösning av frågan skulle till skogarnas ögonblickliga skyddande vid en särskilt kritisk tidpunkt kunna erhålla en provisorisk, endast för kort tid gällande lag. Just den provisoriska karaktären hos en dylik lag skulle i det nuvarande läget erbjuda den betydande fördelen, att lagen kunde erhålla en så allmän avfattning, att under dess tillämpning synnerligen värdefulla erfarenheter kunde samlas, vilka komme det längre framåt syftande lagarbetet till godo.

Det synes kommissionen, att den ifrågasatta provisoriska lagen bör syfta til! att förebygga en sådan behandling av skogsbestånden, som uppenbarligen icke är förenlig med god skogsvård. Lagen bör lämna fritt utrymme för alla de olika metoder att sköta skogen, varom en vederhäftig diskussion kan föras, medan den däremot bör möjliggöra ett effektivt ingripande mot sådana åtgärder, vilka inför den sakkunniga opinionen framstå såsom otvivelaktigt oriktiga. Med den stadga, som den sakkunniga uppfattningen om skogsbeståndens rätta vård numera erhållit, främst genom ett målmedvetet arbete från Statens Skogsförsöksanstalt och Skogshögskolan, och vilken uppfattning genom Svenska Skogsvårdsföreningens och Skogsvårdsstyrelsernas upplysningsverksamhet trängt ut i vida kretsar av skogsintresserade, torde beträffande beståndsvården en hänvisning till den sakkunniga opinionens utslag innebära och även av skogsägarna uppfattas såsom en tillfredsställande garanti.

Emellertid förutsätter en god skogsvård icke blott en riktig behandling av varje enskildt bestånd, utan även en sådan avpassning av hela skogens årliga avkastning, att denna blir i möjligaste mån jämn. Om t. ex. halva skogen består av gamla bestånd, mot vilkas avverkning ingenting är att ur beståndsvårdssynpunkt erinra, kan det likväl mången gång med skäl göras gällande, att en omedelbar avverkning av alla dessa bestånd icke är förenlig med en god skogsvård. Då emellertid dylika frågor om hushållningen med det ur beståndsvårdssynpunkt till avverkning förfallna skogskapitalet endast delvis låta sig behandlas ur allmänna synpunkter utan måste lösas med hänsynstagande till varje skogs särskilda sammansättning samt till ägarens avsikter med skogens skötsel och till hans ekonomiska ställning i övrigt, synes i allmänhet ett ingripande från statens sida i dessa avgöranden icke lämpligt. Särskilt i fråga om en provisorisk lagstiftning vore givetvis ett dylikt försök att reglera avverkningens jämnhet meningslöst. Kommissionen anser därför, att den ifrågasatta lagen bör innehålla tydlig begränsning i detta afseende.

I ett fall anser likväl kommissionen, att dessa betänkligheter böra vika, nämligen då det gäller att söka förebygga en osund spekulation i skogsegendomar. Det har i sådant syfte föreslagits, att avverkning å efter viss dag överlåtna fastigheter eller upplåtna avverkningsrätter icke under vissa övergångsår skulle få ske annat än efter utsyning genom statens försorg. Med hänsyn till dels att många egendomar och avverkningsrätter icke köpas med annan avsikt än att där företaga avverkningar, som fullt överensstämma med en god skogsvård, och

dels till den tvekan man utan föregående utredning kan hysa om möjligheten för statens organ att medhinna alla de utsyningar, som med en sådan lagbestämmelse fullt legitimt kunna påfordras, vågar kommissionen emellertid icke i sitt förslag till provisorisk förordning sträcka sig så långt. Detta synes ej heller nödvändigt, då det åsyftade målet att stävja jobberiet i skogsegendomar synes kunna nås med enklare medel. Under förutsättning, att enskildes skogar i allmänhet på sätt här föreslagits skyddas emot olämpliga genomhuggningar under utväxttiden, behöver för efter viss dag överlåtna fastigheter och avverkningsrätter endast tilläggas, att icke i något fall slutavverkning, som årligen omfattar mer än viss kvot av fastighetens produktiva skogsmark, förslagsvis 2 %, må bedrivas utan tillstånd av vederbörande skogsvårdsstyrelse. Möjligheten till ett dylikt tillstånd bör hållas öppen, då det är tänkbart, att en större areal kan behöva slutavverkas av hänsyn till skogen övergången skada eller till dylika, uteslutande åt en god skogsvård syftande skäl. Genom dessa bestämmelser anser kommissionen, att jobberiet i skogsfastigheter skulle effektivt begränsas, utan att samtidigt den skogsägare, som förvärvat skog för att där bedriva verklig skogshushållning, skulle oskäligt hindras i sin rörelsefrihet.

Handhavandet av den ifrågasatta förordningens tillämpning bör givetvis uppdragas åt skogsvårdsstyrelserna. Då det torde vara svårt att på förhand bedöma, huruvida alla skogsvårdsstyrelser äga tillräcklig personal för att omedelbart kunna åtaga sig den nu föreslagna utvidgningen av deras verksamhet, får kommissionen föreslå, att åt förordningen gives en sådan form, att den ger möjlighet åt skogsvårdsstyrelsen att hindra skövling men icke ålägger densamma att ingripa i alla förekommande fall.

Rörande förordningens tillämpning i övrigt torde böra uppmärksammas, att i flera avseenden ett annat förfarande måste tillgripas än som föreskrives i lagen om vård av enskildes skogar. Sålunda synes det med hänsyn till den föreliggande situationen nödvändigt, att allt göres för att underlätta ett raskt ingripande, så snart olämplig avverkning äger rum. Även under normala förhållanden skulle en lag, som avser att skydda det växande skogskapitalet, påkalla snabbare handläggningsmetoder än en återväxtlag. En äventyrad återväxt kan anskaffas genom kultur lika snabbt som genom självsådd, medan ett raserat skogsbestånd först efter många år kan ersättas. På grund härav synes det ändamålsenligt, att skogsvårdsstyrelse eller dess tjänsteman erhåller rätt att utan föregående syn eller domstols föreskrift hos överexekutor påkalla avverkningsförbud att omedelbart meddelas. Dylikt förbud bör givetvis icke kunna hävas genom ställande av pant eller borgen, eftersom man i detta fall icke eftersträvar att säkerställa nödiga medel för vidtagande av vissa åtgärder utan vill rädda själva bestånden från skövling. Därest giltiga skäl förelegat för utfärdandet av förbudet, bör detsamma följaktligen icke hävas, förrän skogsägaren förklarar sig villig avstå från sina mot grunderna för god skogsvård stridiga åtgärder. I sådant fall bör skogsvårdsstyrelsen beredvilligt tillhandagå med råd och anvisningar om skogens rätta skötsel och även, såsom för övrigt redan i stor utsträckning sker, på skogsägarens begäran verkställa utsyning i enlighet med skogsvårdens fordringar.

Om en dylik vidgad befogenhet tilldelas skogsvårdsstyrelserna, synes det emellertid nödvändigt, att en instans skapas, som kan snabbt pröva förekommande besvär. Att för avgörandet av fråga, huruvida viss avverkning strider mot grunderna för god skogsvård, vädja till domstol, kan ej vara praktiskt, då härigenom en för skogsägarna måhända oersättlig tid försättes och dess-

utom sakkunskapen ej alla gånger kan bliva på ett tillfredsställande sätt representerad. På grund härav får kommissionen föreslå, att skogsvårdsstyrelsens beslut i hithörande frågor må kunna överklagas hos en av Eders Kungl. Maj:t tillsatt, för hela riket gemensam nämnd, inom vilken bör återfinnas landets mest framstående sakkunskap på området.

I anslutning till de synpunkter, som här framhållits, har inom kommissionen utarbetats ett här nedan intaget utkast till förordning om skydd mot skövling av enskildes skogar. Däri upptagna bestämmelser, som endast avse att giva uttryck åt de principer, på vilka enligt kommissionens mening den ifrågasatta provisoriska lagstiftningen bör bygga, måste givetvis kompletteras med bland annat stadganden om straff för den, som avverkar i strid mot meddelat förbud eller utan tillstånd, där sådant erfordras, samt om beslag å olovligen avverkat virke m. m.

Det ingripande från statsmakternas sida, som krävs till skogens skydd, måste göras utan uppskov, om icke syftet att sätta en damm för den osunda spekulationen skall förfelas. Även för att i tid kunna organisera såväl bränslekommissionens som skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under nästkommande sommar och vinter är det av synnerlig vikt, att ett avgörande snarast möjligt träffas rörande den blivande verksamhetens art och omfattning. Till klargörande av huru organisationen och särskilt personalfrågan är beroende av verksamhetens anordning torde här böra lämnas några antydningar om den hittillsvarande organisationen och däri gjorda förändringar.

För att kunna genomföra det uppställda programmet att bedriva avverkningarna i enlighet med fordringarna för en god skogsvård var det nödvändigt att i kommissionens tjänst anställa en stor personal med skoglig utbildning. Det största behovet av dylik personal förefanns under sommaren och hösten föregående år, vid vilken tid de utstämplingar, som föregått kommissionens avverkningar, i huvudsak ägde rum. I den mån utstämplingarna blevo slutförda, minskades jämväl behovet av distriktschefer och lagledare, och kunde i följd härav vid slutet av föregående år vissa inskränkningar företagas i organisationen inom de särskilda länen. Sedan kommissionen i början av detta år vunnit en viss översikt över behovet av ved på olika orter, visade det sig vid en jämförelse med vad som redan blivit hugget, att avverkningarna fortskridit så långt, att de inom vissa län kunde omedelbart minskas och inom andra efter längre eller kortare tid inskränkas för att såsom ovan nämnts omkring den 1 maj 1918 i huvudsak upphöra. I samband med denna avveckling har den skogligt bildade personalen blivit successivt minskad, och beräknar man att omkring den 1 juni 1918 kunna göra ytterligare betydande inskränkningar i organisationen. Visserligen kräves även sedan huggningarna upphört en stor personal för att omhänderhava de väldiga vedlagren samt förestå transporterna och distribueringen av ved. Men i samband med huggningarnas inställande bortfalla åtskilliga av de uppgifter, som distriktschefer och lagledare haft att fylla, i följd varav särskilt antalet dylika befattningshavare kan väsentligen minskas. Länschefernas åligganden bliva däremot fortfarande av synnerligen krävande natur.

Den personal, som innevarande år varit anställd hos bränslekommissionen såsom ledare av avverkningarna, har till största delen erhållits från skogsvårdsstyrelserna och från skogsstaten. Vad den förra gruppen beträffar har disponerande av densamma möjliggjorts därigenom, att skogsvårdsstyrelserna jämlikt Eders Kungl. Maj:ts hänvändelse i det stora hela inställt sin vanliga

verksamhet för föregående år. Huruvida den sålunda avbrutna verksamheten skall kunna återupptagas i större eller mindre utsträckning under innevarande år är givetvis beroende av personalens återgång till sin förutvarande tjänst. Besked härutinnan måste emellertid lämnas inom den närmaste tiden, enär de kulturarbeten, som skola göras, redan nu måste planeras och igångsättas. Skulle i anslutning till vad ovan föreslagits avverkningarna i enskilda skogar underkastas viss kontroll från skogsvårdsstyrelsernas sida, torde det kunna antagas, att ett flertal skogsvårdsstyrelser komma att fordra, att deras såsom länschefer hos bränslekommissionen anställda länsjägmästare skola återgå. Härav framgår, att det för bränslekommissionen är av vikt, att ett avgörande träffas i så god tid, att lämpliga ersättare för eventuellt bortgående länschefer hinna anskaffas exempelvis bland förutvarande distriktschefer.

På grund av vad ovan anförts får bränslekommissionen i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t med utgångspunkt från, att vedavverkning under nästkommande vinter kommer att i stor utsträckning bedrivas av enskilda, måtte till förebyggande av därvid befarad skogsskövling och osund spekulation i skogsfastigheter för innevarande års riksdag framlägga förslag till provisorisk lagstiftning i huvudsaklig överensstämmelse med de principer, som kommit till uttryck i här nedan intagna utkast till

Förordning om skydd mot skövling av enskildes skogar.

§ 1.

Bedrives å skogsmark, där lagen angående vård av enskildes skogar är tilllämplig, avverkning på sätt, som uppenbarligen icke är förenligt med god skogsvård, äge vederbörande skogsvårdsstyrelse eller av densamma särskilt bemyndigad tjänsteman hos överexekutor begära förbud att å skogsmarken för annat ändamål än oundgängligt husbehov avverka skog annorledes än efter skogsvårdsstyrelsens tillstånd. Vid prövning av frågan, huruvida viss avverkning strider mot grunderna för god skogsvård, skall hänsyn tagas allenast till det eller de skogsbestånd, vari avverkningen sker, samt till angränsande, av nämnda bestånds skötsel beroende bestånd.

Förbud, som ovan sägs, skall, där begäran därom blivit behörigen framställd, av överexekutor utan vederpartens hörande meddelas att gälla till den 1 juni 1919.

§ 2.

Har överlåtelse av fastighet, å vars skogsmark den i 1 § omförmälda lag är tillämplig, skett efter den 1 mars 1918, må icke i något fall slutavverkning, som årligen omfattar mer än 2 % av fastighetens produktiva skogsmark, bedrivas utan tillstånd av vederbörande skogsvårdsstyrelse; dock att i fråga om fastighet, som är besvärad med avverkningsrätt upplåten före förordningens utfärdande, denna begränsning icke gäller för avverkning, som sker på grund av sålunda gjord upplåtelse.

Vad ovan stadgas angående inskränkning i rätten till slutavverkning gälle ock område, vartill avverkningsrätt upplåtits efter den 1 mars 1918.

§ 3.

Är någon missnöjd med beslut, som på grund av denna förordning fattats av skogsvårdsstyrelsen, äge han hänskjuta frågan till bedömande av en särskild utav Konungen tillsatt, för hela riket gemensam nämnd.

§ 4.

Skogsvårdsstyrelse eller nämnd, varom i 3 § sägs, äge hos överexekutor påkalla att meddelat avverkningsförbud helt eller delvis upphäves.

Stockholm den 4 mars 1918.

Underdånigst

BRÄNSLEKOMMISSIONEN

Henrik Petterson.

G. Hultman.

DEN KOMMUNALA SKOGSBESKATTNINGEN.

Sveriges Skogsägareförbunds underdån. utlåtande över kommunalskattesakkunnigas förslag.

Till KONUNGEN.

Genom nådig remiss den 14 november 1917 har Eders Kungl. Maj:t berett Sveriges Skogsägareförbund tillfälle att avgiva yttrande över tvenne av inom Finansdepartementet tillkallade sakkunniga utarbetade förslag rörande den kommunala beskattningens omläggning, nämligen dels »Förslag till lag angående kommunal taxering och skattskyldighet» av G. V. Eiserman och E. von Wolcker samt dels »Betänkande om allmänna grunder för den kommunala skattereformen med utkast till lag om kommunal beskattning» av Otto V. Landén.

Vid besvarandet av denna remiss har förbundet ansett lämpligt inskränka sig till att behandla endast de rent skogliga beskattningsfrågorna. Förbundet har sålunda ej velat ingå på de mera allmänna principfrågor rörande skatteutjämningen och begränsandet av kommunernas utdebiteringsrätt, skatteregleringens verkställande efter principen beskattning efter intresse eller beskattning efter förmåga m. m., varvid de båda ovannämnda betänkandena utförligt uppehålla sig.

* * *

Det av von Wolcker och Eiserman utarbetade förslaget baserar den kommunala beskattningen på

1) *fastighetsskatt*, byggd på allmänna fastighetstaxeringar vart femte år;

2) *afkastningsskatt*, avsedd att träffa nettoavkastningen av varje förvärvskälla för sig;

3) *kommunal* (personlig) *inkomst-* och *förmögenhetsskatt*, utgående i mantalsskrivningskommunen och i denna ensam av skattskyldigs samfällda inkomst och förmögenhet, där kommunens utgiftsbehov krävt uttaxering av fastighets- och avkastningsskatt med 5 kronor per skattekrona eller däröver.

Beträffande beskattningen av skog och avkomst av skogshantering ha emel-

lertid de sakkunniga ej i allo följt dessa allmänna principer för beskattningens anläggning. De ha nämligen därutinnan i stället föreslagit:

1) *fastighetsskatt*, byggd på taxering av skogsmarken och virkeskapitalet;

2) *afkastningsskatt* å den del av skogsavkastningen, som nyttjas till husbehov;

3) *bibehållande av skogsaccisen* för den del av skogsavkastningen, som i en eller annan form avyttras;

4) *personlig inkomst-* och *förmögenhetsskatt*, som ovan nämnts.

För att man skall kunna erhålla en uppfattning om huru dessa av de sakkunniga föreslagna olika beskattningsformer komma att verka, är det erforderligt att taga del jämväl av de grunder, som föreslagits för ovanberörda olika skattekällors repartition vid beskattningens utdebitering. Härom har i lagförslaget visserligen ingen bestämmelse intagits, då denna fråga, enligt de sakkunniga, hör hemma i kommunallagarna, men i motiveringen ha de sakunniga däremot synnerligen ingående behandlat frågan om skatterepartitionen. De ha där framlagt flera olika alternativ, av vilka de för egen del till antagande förorda det tredje. Enligt detta skulle debiteringen ske efter följande relationstal:

Jordbruksfastighet, utan annat skogsvärde än husbehovsskog, .5 skatteören för 100 kr. taxeringsvärde.

Jordbruksfastighets skogsvärde, utom husbehovsskog, 3 skatteören för 100 kr. taxeringsvärde.

Annan fastighet 4 skatteören för 100 kr. taxeringsvärde.

Beskattningsbar avkastning 1 skatteöre för 1 kr. i avkastning (beträffande skog blott för husbehovsvirke).

Skogsaccis skulle därjämte utgå med samma skattesats på 100 kronor av virkets rotvärde, som vid repartitionen skulle komma att belöpa på 100 kronors taxerad avkastning, dock högst 6 kronor.

Jordbruksfastighets skogsvärde skall enligt förslaget upptaga såväl markens som ock virkeskapitalets värde.

De sakkunniga ha sålunda stannat för en beskattning av dels skogsmarken, dels virkeskapitalet och dels det avverkade virket (accisen), varjämte de föreslagit en personlig, supplementär inkomst- och förmögenhetsskatt, träffande jämväl inkomst av och förmögenhet i skog.

Det torde till en början vara av intresse att granska dessa allmänna grundprinciper för den skogliga kommunala beskattningens anläggning. Därvid torde lämpligen detaljer sådana som repartitionstalens storlek och husbehovsvirkets utbrytande ur skogsvärdet m. m. böra lämnas å sido. Förbundet får återkomma till dessa frågor vid en längre fram skeende granskning av förslagets detaljbestämmelser. Vidare torde vid denna första behandling av de allmänna principerna inkomst- och förmögenhetsskatten kunna lämnas å sido, då densamma endast är avsedd att supplementärt användas.

Vad då först beträffar beskattningen av själva skogsmarken efter dennas taxeringsvärde, har förbundet för sin del intet att erinra mot de sakkunnigas förslag. Skogsmarken har sitt fasta, föga föränderliga värde och torde därför lämpligen böra beskattas genom fastighetsskatt. Däremot kan förbundet ej biträda de sakkunnigas förslag om beskattning av det växande virkeskapitalet, även om skattesatsen sättes blott till 3 skatteören per 100 kronors taxeringsvärde. Förbundet får här nedan angifva orsakerna till denna sin uppfattning.

För virkesförrådet ur ekonomisk synpunkt utmärkande egenskaper äro, dels

att en avsevärt lång tid måste förflyta från dess anläggning och till den tidpunkt, då detsamma enligt rationella hushållningsprinciper bör avverkas, och dels att detsamma redan före sistnämnda tidpunkt har ett betydande och lätt realiserbart saluvärde. Dessa båda omständigheter orsaka, att placering i skog kräver viss kapitalstyrka och att skogsbestånd i ekonomiskt svaga eller mindre förutseende eller ansvarskännande ägares händer löpa fara att realiseras, innan de uppnått den ålder, att de enligt en god hushållning böra avverkas. Den person, som äger ett ej avverkningsmoget skogsbestånd, kan — med undantag för vissa gallringar, vilka vanligen giva en i jämförelse med hela beståndets värde tämligen låg avkastning — ej påräkna att erhålla någon större avkastning därur, såvida han ej med bortseende från en god, ekonomisk skogsvård vill i förtid helt eller delvis realisera detsamma. Det får givetvis anses vara ett statsintresse av största vikt, att dylika för tidiga realisationer av landets i enskild ägo varande, växtliga virkesförråd ej ske och att sålunda den produktionskälla, som landets skogar utgöra, ej nedbringas från sin ekonomiskt fördelaktigaste avkastning. Staten har även i detta syfte genom lagstiftningsåtgärder (dimensions-, lappmarks-, skyddsskogs- och Gottlandslagarna) samt genom en omfattande upplysnings- och understödjande verksamhet (skogsvårdsstyrelserna m. m.) sökt förhindra och motarbeta, att de växtliga skogsbestånden i förtid avverkas. Jämväl på annat sätt har under de senare åren från det allmännas sida eftersträvats att underlätta för de enskilda skogsägarna att bedriva sin skogshushållning efter sunda ekonomiska principer. I detta syfte ha nämligen åtgärder vidtagits för att underlätta belåningen av växande skog. I samma mån som den ekonomiskt svage skogsägaren beredes möjlighet att erhålla lån å sitt tillväxande skogskapital, minskas för honom givetvis frestelsen att i förtid lösgöra detsamma. Överhuvudtaget måste varje åtgärd, som för skogsägaren minskar de svårigheter, som orsakas av att han har en större eller mindre del av sina tillgångar bundna utan att kunna lösgöra ens räntorna därå, anses mer än något annat underlätta framdrivandet av en god skogsvård i landel. Å andra sidan är det givetvis ur skogsvårdssynpunkt mycket beklagligt, om åtgärder vidtagas, som för den enskilde skogsägaren försvåra ett avstående av avkastning från skogskapitalet under den tid, då detta står i sin bästa växt.

Dessa synpunkter torde först och främst böra tagas i betraktande, då det är fråga om det växande skogskapitalets beskattning. Har skogsägaren att vidkännas en större eller mindre skatt på den ej avverkningsbara skogen, från vilken han ej har några avsevärda inkomster, så alstrar detta givetvis hos honom en viss benägenhet att helt eller delvis realisera virkesförrådet. I samma mån som skogsägaren har en ekonomiskt svag ställning, blir faran för en för tidig realisation givetvis större. Kan däremot beskattningen läggas så, att skogshanteringen under den tid, då virkesförrådet står i god tillväxt och ej bör underkastas andra avverkningar än beståndsvårdande gallringar, ej blir betungad genom särskilda utskylder på den växande skogen, så kommer detta givetvis att underlätta skogsägarnas strävan att basera sin skogshushållning på riktiga principer. Förbundet är därför av den uppfattningen, att det ur skogsvårdssynpunkt är av allra största vikt, att virkesförrådet ej beskattas genom fastighetsskatt. Skulle så ske, har man synnerligen grundade anledningar att befara, att nationalekonomiskt beklagliga avverkningar av de växtliga ungskogarna i mycket stor omfattning därigenom skulle komma att frammanas.

Finner sålunda förbundet fastighetsskatten vara en synnerligen olämplig form av skogsbeskattning, så är däremot skogsaccisen enligt förbundets mening en skatteform, som är väl ägnad att tillgodose de skogliga och nationalekonomiska kraven. Uttages nämligen skatten i form av en accis, så drabbar den skogsägaren just vid det tillfälle, då han skördat skogens avkastning och sålunda har medel disponibla för skattens betalande. Denna beskattningsform innehåller sålunda intet moment av lockelse att avverka skogen i förtid; skulle densamma på något sätt påverka de enskilda skogsägarnas avverkningspolitik, så vore det snarare återhållande på den eljest ej allt för sällsynta realisationslusten. Förbundet tillåter sig här jämväl framhålla, att skogsaccisen, även om densamma lägges på avverkaren, likväl alltid ytterst drabbar skogsägaren, enär vid försäljning av rotstående skog virkesköparen alltid avdrager accisbeloppet från skogens rotvärde. Skogsaccisen blir sålunda städse en beskattning av skogen, vilket ju även avses, och ej av förädlingsvinsten.

De sakkunniga ha även haft blicken öppen för här ovan berörda fördelar med accisbeskattningen av skog, men de ha samtidigt ansett, att så stora olägenheter vore förenade med denna beskattningsform, att det kommunala skattesystemet beträffande skog ej kunde helt grundas på densamma. Dessa olägenheter låge enligt de sakkunniga framförallt i den stora ojämnhet, varmed accismedlen inflöte. Avverkningarna vore ett år större och ett annat år mindre, och på grund härav bleve de årligen inflytande accismedlen mycket växlande till sin storlek. I skogskommunerna, där skogen vore den huvudsakliga skattekällan, skulle sålunda en accisbeskattning åstadkomma stora variationer i kommunernas årliga inkomstbelopp, vilka måste utjämnas genom skatternas periodiskt alltför starka övervältande på andra skattekällor och då i första hand jordbruksfastigheterna. Vidare kunde det enligt de sakkunniga tänkas, att inom en kommun, där en avsevärd del av skogen låge i en och samma ägares hand, denne av någon anledning under en längre eller kortare tid ej ville företaga några avverkningar. Accisbeskattningssystemet skulle då i denna kommun medföra, att skogen bleve så gott som skattefri och att de andra skattekällorna bleve ytterligt hårt belastade.

Ehuru sålunda vissa olägenheter av en utsträckt accisbeskattning kunna framkonstrueras, är förbundet dock av den övertygelsen, att desamma kunna genom lämpliga åtgärder motverkas. Det är ur skogsvårdssynpunkt av så oerhört stor betydelse, att skogsbeskattningen må kunna uttagas huvudsakligen på accisvägen, att det åtminstone omsorgsfullt bör undersökas, om ej de av de sakkunniga skildrade svårigheterna vid en sådan beskattning skulle kunna bortelimineras.

Den omtalade ojämnheten i skogsaccismedlens årliga belopp torde numera hava sin huvudsakliga orsak i konjunkturernas å trävarumarknaden växlingar. Under högkonjunktur, då virkespriserna äro stigande och efterfrågan å trävaror är stor, öka de flesta skogsägare sina avverkningar över det normala för att sedan under den påföljande lågkonjunkturen sänka dem under samma nivå. Den ojämnhet i de årliga avverkningsbeloppen inom en kommun, återigen, som skulle kunna tänkas bero på att en eller flera större skogsägare, vilka innehade betydande skogsfastigheter inom ett flertal kommuner, under ett år koncentrerade avverkningarna till en kommun för att under ett antal därpå följande år helt inställa avverkningarna inom samma kommun, är däremot i praktiken ej att räkna med. Med hänsyn till arbetarförhållandena är det nu-

mera särdeles vanskligt att koncentrera större avverkningar till samma plats, och alla större skogsägare sträva därför efter att sprida sina drivningar ut över sina olika skogsfastigheter. Man torde sålunda i regel ej behöva befara, att skogsaccismedlen av denna sistnämnda anledning skulle komma att inflyta allt för ojämnt. I varje fall torde det emellertid finnas medel att fullt utjämna den periodicitet i skogsaccismedlens storlek, som av en eller annan anledning kan komma att uppstå. De utvägar, som därvid stå till buds, äro dels att skogsaccisen utdebiteras samt accismedlen fördelas över större områden än primärkommunerna samt dels att en fondering av accismedlen under de gynnsammare åren sker. Vad då först beträffar ett sammanslående av flera kommuner till större enheter vid accisbeskattningens verkställande, så kan därigenom givetvis motverkas den ojämnhet i skattebeloppens storlek, som möjligen skulle kunna tänkas uppstå genom att de större skogsägarna olika år koncentrerade sina avverkningar å skogar inom skilda kommuner. Även om ett dylikt sammanförande av avverkningarna mot all sannolikhet skulle ske, så skulle nämligen inom större områden verkningarna härav jämna ut sig, i det att alltid några större avverkningar skedde inom varje skattedistrikt. Vad åter beträffar en fondering av accismedlen, så kan därigenom den ojämnhet i dessa medels inflytande, som konjunkturväxlingarna förorsaka, motverkas. Då avverkningarna under gynnsamma år växa i omfattning och accismedlen därigenom tillflyta rikligare, bör ett reserverande kunna få ske till förmån för de efterföljande svagare åren.

Förbundet förmenar sålunda, i enlighet med vad ovan anförts, att skogsaccisen är det ur skogsvårdssynpunkt mest lämpliga sätt, på vilket skogens beskattning kan ske, samt att olägenheterna med denna skatteform kunna undvikas genom att accismedlen i vissa fall kunna få fonderas samt att primärkommunerna sammanslås till större distrikt för accisens utdebitering. Förbundet tillåter sig här påpeka, att vid ett dylikt bildande av större skattedistrikt accismedlens efterföljande fördelning mellan de olika primärkommunerna inom distriktet bör ske efter resp. kommuners skogsareal och ej efter andra grunder. I annat fall skulle nämligen en premiering av jordbrukskommunerna på skogskommunernas bekostnad komma att ske. Vidare får förbundet framhålla, att taxeringen till skogsaccis allt fort torde böra verkställas inom resp. primärkommuner för sig, emedan de kommunala förtroendemännen var i sin ort förvisso äga större kompetens att bedöma det accispliktiga virkets saluvärde än vad en central taxeringsnämnd kan besitta. Vidare kan ifrågasättas, om det måhända ej under alla omständigheter vore lämptigt, att viss del av accismedlen (exempelvis 25 %) alltid finge stanna i den kommun, där avverkningen skett. Detta komme nämligen att bliva en sporre för taxeringsmännen att ej eftersätta noggrannheten vid taxeringens verkställande.

Vad ovan anförts rörande de allmänna grunderna för den skogliga beskattningen, tillåter sig förbundet sammanfatta på följande sätt:

1) beskattning av det växande skogskapitalet är ej lämplig, enär detta ofelbart leder till en nationalekonomiskt förkastlig, i förtid skeende avverkning av skogsbestånden; en på jordbruksegendoms skogsvärde baserad fastighetsskatt är därför en synnerligen olämplig beskattningsform;

2) skogsfastigheternas beskattning bör ske dels genom fastighetsskatt å själva skogsmarken utan skog samt dels genom skogsaccis å det avverkade virkets rotvärde;

3) för att motverka de olägenheter för kommunerna, som kunna tänkas uppstå genom skogsaccismedlens ojämnhet under olika år, böra primärkommunerna vid accisbeskattningen sammanföras till större enheter; inom dessa böra accismedlen fördelas å resp. primärkommuner efter dessas skogsarealer. Taxeringen till skogsaccis bör bibehållas hos primärkommunerna, vilka jämväl böra berättigas att för egen del före fördelningen undantaga viss (25 %) procent av accismedlen från den egna kommunen;

4) fondering av skogsaccismedel under gynnsammare år bör få ske till förmån för de år, då samma medel på grund av konjunktursvängningarna ingå med mindre belopp.

Förbundet kan sålunda för sin del ej biträda de sakkunnigas förslag beträffande den skogliga beskattningen, utan måste med hänsyn till skogsvårdens krav på det bestämdaste avstyrka detsamma. Förbundet får i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande, huruvida icke den kommunala skogliga beskattningen måtte kunna ordnas dels såsom en fastighetsskatt å endast skogsmarken efter dennas taxeringsvärde och dels genom accis å den avverkade skogens rotvärde.

* * *

Ehuru förbundet sålunda måst helt avstyrka de grundprinciper, enligt vilka de sakkunniga velat ordna den skogliga beskattningen, har förbundet likväl, för den händelse de sakkunnigas förslag ändock skulle befinnas böra läggas till grund vid den kommunala beskattningens ordnande, ansett sig böra företaga en detaljgranskning av berörda förslag. Vid denna granskning har förbundet ansett lämpligt att följa paragrafindelningen i de sakkunnigas förslag till »lag angående kommunal taxering och skattskyldighet».

§ 3.

I § 3 uppdelas fastigheterna i »jordbruksfastighet» och »annan fastighet» och göres beroende av användningssättet till vilkendera gruppen viss fastighet skall räknas. I anvisningarna lämna de sakkunniga därefter en tämligen utförlig redogörelse för huru de tänkt sig dessa bestämmelser tillämpade. Förbundet tillåter sig här påpeka, att det trots de lämnade anvisningarna mycket ofta torde komma att möta utomordentligt stora svårigheter att enbart efter användningssättet rubricera en fastighet såsom jordbruksfastighet eller annan fastighet. Det finnes emellan dessa båda grupper fastigheter talrika gränsfall, där det för taxeringsmyndigheterna möter stora svårigheter att verkställa klassificeringen. De sakkunnigas uppdelningsgrund torde därför lätteligen komma att leda till orättvisor. Då emellertid denna fråga ligger något vid sidan av de rent skogliga spörsmålen, anser förbundet ej lämpligt att vidare ingå på densamma. Förbundet vill blott uttala, att detsamma för sin del ej är övertygat om lämpligheten av att i skatterepartitionen låta jordbruksfastighet och annan fastighet ingå med olika repartitionstal och att det därför måhända ej är nödvändigt att alls särskilja fastigheterna i jordbruksfastighet och annan fastighet.

§ 4.

I § 4 mom. 1 stadgas bland annat, att statens s. k. jordbrukskolonat under viss tid skola vara fria från fastighetsskatt. Någon motsvarande förmån läm-

nas däremot ej dylika anläggningar på enskild mark. Den förmånsrätt, som härigenom givits staten, synes måhända vid första påseende vara av tämligen underordnad betydelse. Så är dock ej förhållandet. Frågan är tvärtom av allra största vikt för den enskilda skogshushållningen i Norrland och Dalarna. Den sammanhänger nämligen ytterst nära med det norrländska skogsarbetare-problemet. Det torde vara Eders Kungl. Maj:t bekant, att bristen på dugliga skogsarbetare är det svåraste och numera måhända enda hindret för genomförandet av en rationell, intensiv skogsvård i Norrland och Dalarna. För att undanrödja detta hinder har såväl staten som ock i all synnerhet flertalet större enskilda skogsägare arbetat för att framdriva en ökad kolonisation å de norrländska skogarna. Under sysslandet härmed har man alltmer kommit till insikt därom, att det särskilt i glesare bebyggda och mera avsides liggande trakter ej är lämpligt att anordna enstaka skogsarbetartorp, utan att det är nödvändigt att samla bebyggelserna till kolonat. Vad staten beträffar, har dess skogsförvaltning genom det delvisa misslyckandet med odlingslägenhets-institutionen alltmer tvungits att samla dessa bebyggelser till kolonat, och den nu arbetande norrländska kolonisationskommittén torde för statsskogarnas vidkommande för framtiden föreslå rent kolonatsystem. Vad de enskilda skogsägarna beträffar, så har för dem länge stått klar omöjligheten av att kvarhålla dugliga brukare å isolerat belägna skogstorp, och man har därför även å enskild mark börjat i stor omfattning övergå till att samla skogsarbetarlägenheterna i kolonat. I den mån denna rörelse såväl å statens som å enskild mark kommer att fortgå, har man att förvänta en betydande konkurrens om arbetskraften till dessa kolonat. Har staten då förskaffat sig kommunal skattefrihet för kolonaten, så innebär detta att staten genom lagstiftningsåtgärder försäkrat sig om en högst betydande förmån framför de enskilde i konkurrensen om arbetskraften. Det bör emellertid här bemärkas, att staten i sin skogshushållning såsom företagare är och bör vara fullt jämnställd med den enskilde. Det kan därför ej vara riktigt, att staten å lagstiftningsvägen skaffar sig fördelar, som i affärskonkurrensen ställer staten på ett bättre plan än de enskilde. En sådan följd skulle emellertid de sakkunnigas förslag om skattefrihet för statens egna, men skattskyldighet för de enskildes jordbrukskolonat erhålla.

Enligt mom. 2 av samma paragraf skola statens kraftverk, då de huvudsakligen användas till elektrifiering av statens järnvägar, vara fria från fastighetsskatt. Motsvarande förmån har ej beretts de enskilde, vilka enligt förslaget skola utgöra fastighetsskatt för vattenkraftsanläggningar, även om dessa användas för järnvägsdrift. Det torde väl knappast få anses vara rättvist att bereda staten en dylik förmån framför de enskilde.

De sakkunniga ha i betänkandet uttalat sig för principen beskattning efter intresse. Förbundet kan ej finna annat än att förslaget att befria statens vattenfallsverk, om de användas för järnvägsdrift, från fastighetstaxering utgör ett tydligt avsteg från denna princip. Ett statens vattenverk drager givetvis samma nytta av den kommunala verksamheten och de kommunala inrättningarna som ett vattenverk i enskild ägo, och staten bör då ej heller som företagare äga några förmåner framför de enskilde, äfven om anläggningen avser att betjäna allmänna trafikändamål.

Vidare torde det böra framhållas, att berörda skattefrihet för staten i vissa fall torde komma att bereda kommunerna svårigheter. På flera av de större

bruksegendomar, som staten under senare tid inköpt, finnas utbyggda kraftverk eller obebyggda strömfall, vilka kunna komma att tagas i anspråk för statens järnvägsdrift. För dessa fastigheter har tidigare utgjorts fastighetsskatt. Skall nu denna, om kraften får användning vid statens järnvägsdrift, upphöra att utgå, kan detta vålla svårigheter inom kommunen samt nödvändiggöra avsevärt ökade utdebiteringar å de övriga skattekällorna.

§ 6.

Enligt § 6 skola de kamerala jordeboksenheterna ej vidare utgöra taxeringsenheter, utan varje särskild brukningsdel skall i taxeringshänseende utgöra en enhet för sig. Detta de sakkunnigas förslag, vilka måhända teoretiskt sett kan tänkas medföra vissa fördelar, är enligt förbundets uppfattning omöjligt att i praktiken genomföra. På flertalet större skogsegendomar och särskilt bruksegendomarna i mellersta Sverige finnes ett mycket stort antal torp och lägenheter, utarrenderade slåtterängar och obebyggda odlingar m. m. å skogsmarkerna. Samtliga dessa skulle enligt de sakkunniga åsättas särskilda taxeringsvärden, om de äro utarrenderade. Detta torde emellertid möta stora svårigheter. Ägovidden av olika slag å dessa arrendelotter är ofta mycket ofullständigt känd. Till arrendena höra betesrätter i hagar, vilka ofta äro gemensamma för två eller flera lägenheter. Vidare medföljer ofta rättighet till husbehovsvirke, vilken rättighet kan vara formulerad på de mest olikartade sätt. Det torde för taxeringsmyndigheterna bliva praktiskt taget ogörligt att på ett objektivt sätt åsätta alla dessa smålägenheter å skogarna egna taxeringsvärden. Som förut nämnts, äro arealerna å desamma många gånger ej kända. Huru skola vidare de gemensamma betesrättigheterna uppskattas, och kan det slutligen bliva möjligt för taxeringsnämnden att, på sätt de sakkunniga å annat ställe föreslagit, uppskatta det årliga värdet av och därefter för varje lägenhet för sig kapitalisera de så ofantligt skiftande rättigheterna till husbehovsvirke å kanske 100-tals torpställen under ett större bruk? Därtill kommer, att arrendeperioderna endast tillfälligtvis sammanfalla med taxeringsperioderna. För närvarande pågår inom skogsbygderna en strävan att utöka den fasta skogsarbetarstammen å de större egendomarna och därför verkställes mycket ofta vid arrendeperiodernas utgång en parcellering av äldre, större lotter, till flera nya och mindre. Avenså företages utbrytande av avsides belägna ägolotter från de äldre arrendegårdarna i och för nyanläggning av torplägenheter. Husbehovs- och betesrättigheterna förändras så gott som vid alla inträffande arrendeledigheter. På grund av samtliga dessa omständigheter komma ständiga förändringar att mellan taxeringstillfällena äga rum i smålägenheternas verkliga värden. Det torde vara otänkbart, att taxeringsmyndigheterna skola hinna eller kunna verkställa alla de omtaxeringar, som härav borde betingas. Man torde härigenom kunna befara, att ständiga förvecklingar skola uppstå vid beskattningen av dessa smålägenheters innehavare.

Än svårare torde förhållandena komma att bli inom de delar av landet, som ännu ej undergått laga skifte. Varje hemmansdel är här uppdelad på ett flertal — ända till 10 à 15 stycken — åtskils belägna lotter. Ett större eller mindre antal av dessa lotter, vilka ligga mer ogynnsamt till, har ägaren ofta utarrenderat till skilda personer, medan han å andra sidan själv av kanske en 5 à 10 olika grannar arrenderar spridda åkerlappar. På detta sätt är varje hemmansdal uppdelad i flerfaldiga lotter, vilka korsvis äro utarrenderade

till andra jordägare. Enligt de sakkunnigas förslag skulle kanske exempelvis ett hemman om $^{1}/_{128}$ mantal få uppdelas å 12 à 15 olika taxeringsvärden. När därtill kommer, att flertalet av dessa smålotter äro utarrenderade på kort tid och ständiga omändringar i arrendekombinationerna ske, kan man förstå, att de sakkunnigas förslag i berörda delar av landet kommer att medföra rent kaotiska förhållanden.

Vidare torde böra framhållas, att de sakkunnigas förslag i detta syfte, därest det bleve i praktiken tillämpat, komme att vålla oöverskådliga rubbningar i fastighetskrediten å landsbygden. Belåningen av jord är beroende av dennas taxeringsvärde. Som belåningsenheter hava endast jordeboksenheterna, men ej brukningsdelarna betydelse. En jordägare vill i regel belåna hela sin fastighet men alls ej den parcell därav, som kan vara utarrenderad till torparen A., trädgårdsmästaren B. eller fiskaren C. Skulle nu, enligt de sakkunniga, jordeboksenheterna obligatoriskt sönderplockas eller kombineras i ett flertal taxeringsvärden allt efter som de äro uppdelade i brukningslotter, komme detta förvisso att orsaka en obotlig oreda i belåningshänseende.

Förbundet får därför hemställa, att taxeringen alltfort måtte ske efter de kamerala enheterna. En utmärkt grund för en sådan taxering erhålles ju i det nya, med stor omsorg uppgjorda jordregistret. Ett sådant förfarande borde emellertid givetvis ej hindra, att den jordägare, som så önskade, skulle kunna få sin fastighet uppdelad på flera taxeringsvärden efter viss grund, om han lämnade nödigt material för en sådan uppdelning.

§ 7.

I § 7 lämna de sakkunniga föreskrifter om grunderna för taxeringens verkställande. Det säges här, att »taxeringsvärde skall», i den mån ej särskilda angivna omständigheter annat föranleda, »åsättas med ett uppskattat belopp, som motsvarar värdet efter ortens pris (allmänna saluvärdet, värdet i handel och vandel) av den egendom, som i varje särskilt fall utgör taxeringsenhet». I anvisningarna säges (sid. 76) härom: »Senast betalta köpeskilling för en egendom skall anses såsom ortspris och förty med oförändrat belopp tagas till taxeringsvärde, där ej vid köpet förelegat särskilda omständigheter, som måste antagas hava gjort köparen benägen att köpa även till överpris eller säljaren benägen att även till underpris sälja egendomen.» De sakkunniga ha sålunda här, även om reservationer för vissa fall gjorts, såsom huvudregel uppsatt, att jordbruksfastighet skall taxeras till sitt oavkortade saluvärde. Från denna regel göres intet undantag för den växande skogen. Denna skall sålunda ingå i taxeringsvärdet med sitt fulla saluvärde eller, såsom det för skog plägar kallas, »realisationsvärde». Beträffande egendomar, som under taxeringsperioden ej bytt ägare, skall enligt de sakkunniga saluvärdet fixeras genom jämförelse med de sålda egendomarnas värde på det sätt, att alla egendomar inom taxeringsdistriktet indelas i storleksklasser. Inom varje dylik storleksklass sättes därefter med ledning av under taxeringsperioden betalta köpeskillingar inom samma klass vissa à-pris på mark och skog och med ledning av dessa à-pris och de ej sålda egendomarnas arealer bestämmas dessa sistnämndas saluvärden.

Förbundet vill här nedan granska först den av de sakkunniga föreslagna grundprincipen, att skogen skall ingå i taxeringsvärdet efter sitt realisations-

värde, samt därefter den metod, de sakkunniga föreslagit för detta realisationsvärdes bestämmande genom analogislut från verkligen sålda egendomar.

Det värde, som vid en skogs hastiga, på kort tid skeende realisation kan utvinnas ur densamma, är avsevärt större än det värde, som erhålles genom kapitalisering efter vanlig räntefot av samma skogs årliga nettoavkastning under uthålligt, rationellt skogsbruk. Orsakerna härtill äro följande. Först och främst kunna vid en snabb exploatering av en samlad virkestillgång kostnaderna för avverkning och körning samt virkets upparbetning i sortiment betydligt nedbringas genom dessa arbetens bedrivande i stor skala. Det uthålliga skogsbruket får alltid något högre drivningskostnader per virkesenhet. Detsamma har dessutom att räkna med kostnaderna för en hel del skogsvårdsåtgärder, som i regel ej betunga den exploaterande skogshanteringen. Sålunda verkställas vid ordnad skogshantering diknings- och markförbättringsåtgärder; stabila vägbyggnader å skogarna utföras; stora kostnader nedläggas på anläggande och underhåll av torp och lägenheter för skogsarbetare m. m. För ledande och övervakande av arbetena behöves slutligen vid uthålligt skogsbruk en tämligen stor förvaltnings- och bevakningspersonal. Vid en hastig realisation däremot av en skogsegendoms virkeskapital verkställas i regel inga markförbättringsåtgärder. Vägar och arbetarbostäder anläggas endast provisoriskt och för minsta möjliga kostnader, och förvaltningspersonalen kan inskränkas till ett minimum. Samtliga dessa omständigheter samverka till att höja en skogsegendoms kapitalvärde vid realisation betydligt över dess kapitalvärde under uthålligt skogsbruk.

Det torde ej kunna förnekas, att det är virkeskapitalets realisationsvärde, som kommer till synes, då skogsegendomarna byta ägare i allmänna handeln. Detta först och främst av den orsaken, att de skogsegendomar, som ligga under uthålligt skogsbruk, i regel äro placerade på fasta händer och därför ej utbjudas i handeln. I affärer med skogsegendomar ingår i regel ett spekulativt moment och detta syftar i första hand åt virketskapitalets realisationsvärde. Även om givetvis talrika undantag från denna regel förekomma, så torde dock i flertalet fall köpeskillingarna grunda sig på skogskapitalens realisationsvärden och ej på deras kapitaliserade nettoavkastningsvärden i uthålligt skogsbruk. Till följd härav kommer emellertid även den av de sakkunniga föreslagna bestämmelsen att betalda köpeskillingar skola läggas till grund vid taxeringsvärdenas fixerande, att medföra, att virkeskapitalen komma att beskattas efter sina realisationsvärden och ej efter sina uthållighetsvärden.

Förbundet har redan tidigare, i början av detta yttrande, framhållit, att det är ur nationalekonomisk och skogsvårdssynpunkt mycket olämpligt att lägga någon del av den skogliga beskattningen på det växande skogskapitalet. Än mer olycklig blir givetvis en sådan åtgärd, om denna beskattning av växande skog kalkyleras efter dennas höga realisationsvärde och ej efter dess uthållighetsvärde. Att verkställa beskattningen efter sådana grunder vore liktydigt med att provocera fram nationalekonomiskt förkastliga realisationer av de växtliga skogskapitalen. Statens skattelagstiftnings- och skogslagstiftningspolitik komme här att stå i uppenbar strid mot varandra.

Förbundet tillåter sig här i förbigående framhålla, att ett uppskruvande av taxeringsvärdena å skog enligt de sakkunnigas förslag till fulla saluvärdet skulle vålla oöfverskådliga rubbningar i fastighetskrediten. Det värdefulla underlag, som de nuvarande taxeringsvärdena utgöra vid belåning av fast

egendom, skulle på en gång förloras. Den redan nu så komplicerade frågan om fastighetskreditens ordnande skulle därigenom än mer inverklas.

Kan en beskattning av det växande skogskapitalet ej helt undvikas, torde därför denna beskattning böra grundas på taxeringsvärden, som motsvara skogsegendomarnas värden i uthålligt, rationellt skogsbruk, men ej deras realisationsvärde. De sakkunniga ha anmärkt, att det komme att möta oöverkomliga svårigheter att beräkna dessa uthållighetsvärden samt att skogsmännen ej inbördes vore eniga om huru dessa värden borde kalkyleras. Förbundet vill härtill genmäla, att det förvisso ej är svårare att med en viss grad av säkerhet fastställa uthållighetsvärdet än att fastställa realisationsvärdet. En viss schablonmässighet kan emellertid givetvis i båda fallen ej undvikas. Det torde i detta sammanhang böra påpekas, att för statens egna ävensom för under statens kontroll eller förvaltning stående allmänna skogar föreslagits, att taxeringsvärdet skall bestämmas som uthållighetsvärde. En dylik bestämmelse komme att medföra en direkt skattelindring för staten, kyrkofonden samt de allmänna inrättningar, städer och menigheter, som besitta skog. Den skogshantering som dessa skogsägare bedriva, skötes emellertid i allmänhet som ren affär, och ur ekonomisk synpunkt torde knappast någon åtskillnad finnas på detta skogsbruk och de enskildes. Förbundet vill ifrågasätta, om det under dylika omständigheter kan anses vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att berörda grupper skogsägare erhålla en betydande skattelindring. Saken är ej utan betydelse för skatterepartitionen inom stora landsdelar, där de allmänna skogarna intaga en mycket betydande procent av skogsarealen inom resp. kommuner. Detta de sakkunnigas förslag innebär jämväl ett tydligt avsteg från intressebeskattningsprincipen, som å annat ställe i betänkandet så varmt förordats.

Förbundet vill härefter övergå till att granska den metod, som av de sakkunniga föreslagits skola användas vid fastställandet av taxeringsvärdena till gällande ortspris. Som ovan nämnts, går denna ut på, att samtliga egendomar inom resp. taxeringsdistrikt skulle indelas i storleksgrupper. Därefter skulle undersökas, huru verkligen betalta köpeskillingar för sålda egendomar inom resp. storleksklasser förhålla sig, samt vissa á-pris per hektar därefter uträknas för olika ägoslag inom varje storleksgrupp. Med hjälp av dessa à-pris skulle sedan alla egendomarna inom samma klass taxeras. Huruvida denna metod med berättigande skall kunna användas, beror på förhandenvarandet av tvenne förutsättningar, nämligen dels att jämförelsematerialet för à-prisens bestämmande är så stort, att alla tillfälligheter bliva utjämnade, samt dels att en egendoms storlek skall bättre än dess övriga egenskaper vara en mätare å dess relativa värde.

Förbundet vill här nedan diskutera i vad mån dessa förutsättningar verkligen komma att vara för handen vid taxeringarnas verkställande.

De sakkunnigas förslag grundar sig på det antagandet, att om man indelar egendomarna i storleksklasser, så böra inom resp. klasser köpeskillingarna för försålda egendomar vara representativa även för de egendomar, som under taxeringsperioden ej gått i handeln. Detta är ett slags sannolikhetskalkyl, d. v. s. en beräkning att man från ett mindre antal kända fall skulle äga rätt att draga slutsatser om ett större antal obekanta fall. För att en sannolikhetsberäkning skall vara matematiskt riktig fordras emellertid, att de kända faktorer, från vilka man utgår, skola vara så många, att alla extrema fall

bland dem komma att utjämna varandra eller nivelleras av det stora antalet mera normala fall. Vidare kräves, att utgångsmaterialet för beräkningarna blivit utvalt utan någon viss lagbundenhet i någon riktning, så att provfallen ej råka ha någon viss gemensam egenskap, som måhända den obekanta delen av materialet, om vilken man vill draga slutsatserna, saknar. Dessa nödvändiga förutsättningar för att en sannolikhetsberäkning skall vara riktig, saknas emellertid vid det föreslagna taxeringsförfarandet. Även om taxeringsdistrikten göras avsevärt större än nu och antalet storleksgrupper inskränkes till exempelvis 3 eller 4, så torde i allmänhet antalet försålda egendomar inom varje storleksklass i varje distrikt bliva så litet, att dessa egendomars köpeskillingar ej kunna med skymt av berättigande anses vara representativa för övriga egendomar i samma storleksklass. Ofta nog torde antalet sålda egendomar i varje grupp blott komma att uppgå till några få eller kanske något tiotal. Det behöves då blott att en eller ett par av dessa varit försedd med ett osedvanligt stort och värdefullt virkesförråd, exempelvis 2,000 kronor per tunnland, så kan enbart denna egendom pressa upp taxeringsvärdena på övriga egendomar inom samma storleksgrupp med flera hundra kronor per tunnland. Ävenså kan det med det till antalet obetydliga jämförelsematerial, som kommer att stå till buds, tänkas inträffa, att inom en storleksgrupp blott virkesrika egendomar byta ägare, medan i en annan kalhuggna säljas. Då skulle man enligt de sakkunniga inom den ena storleksgruppen blott få höga taxeringsvärden och lnom den andra blott låga. Till sådana ohållbara förhållanden kan denna metod lätt leda, då materialet är för litet. Sannolikhetskalkylen är sålunda synnerligen förrädisk att arbeta med, då de kända utgångsfallen till sitt *antal* äro för få. Vidare kan det tänkas inträffa, att de försålda egendomarna inom resp. klasser kunna bliva utsorterade efter vissa gemensamma egenskaper, som de övriga, ej försålda egendomarna sakna. Det blir då än mer felaktigt att använda denna beräkning. Det kan t. ex. inträffa, att inom ett taxeringsdistrikt, som genomlöpes av en flod eller beröres av en större sjö, strandegendomarna äro mest begärliga och oftast byta ägare samt då även till högre priser än vad egendomarna utan strandrätt skulle betinga. I fall man nu har inom en storhetsgrupp t. ex. 15 försäljningar med och 5 utan strandrätt, så bli de på detta material uträknade à-prisen fullständigt felaktiga för klassen i dess helhet.

Gent emot dessa erinringar torde måhända komma att anföras, att de sakkunniga aldrig avsett, att metoden skall användas blint, utan att taxationsmyndigheterna skola göra de modifikationer, som kunna för de särskilda fallen erfordras. Detta är emellertid mycket lätt att göra i teorien, men i praktiken torde det förvisso bliva tämligen svårt för taxeringsnämnderna att under sitt arbete frigöra sig från de till synes så vederhäftiga statistiska uppgifter, som de sakkunnigas matematiskt oriktiga sannolikhetskalkyl kommer att sätta i händerna på dem. Det blir ej lätt för taxeringsnämnderna att avgöra, om à-prisen på grund av ovanberörda felkällor kunna vara felaktiga, och det ligger då så nära till hands, att de böja sig för den suggestiva makt, som ligger i till synes pålitliga statistiska siffror. Då jämkningar i dessa siffror förvisso finge ske i så gott som flertalet tal vid en rätt taxering, så vore det väl bättre att först som sist uppgiva detta jämförelsematerial, som endast vore till för att jämkas, samt från början gä på den personliga lokalkännedom, som i förevarande fall är det enda tillförlitliga.

Sedan förbundet nu härovan påvisat det orimliga i att använda en sannolikhetsberäkning, då materialet är så litet, vill förbundet ifrågasätta, om det är lämpligt att använda egendomarnas storlek som indelningsgrund, då det gäller att sammanföra dem i grupper, inom vilka priserna äro mera enhetliga. Det är visserligen sant, att priserna per arealenhet i allmänhet äro högst på de mindre gårdarna för att därefter något sjunka med växande ytvidd. De värdevariationer, som sålunda betingas av de växlande absoluta arealerna, äro emellertid långt mindre framträdande än de, som betingas av en mängd andra faktorer, såsom först och främst åbyggnadernas beskaffenhet, vidare ägofigurernas form, vattentillgång, välbelägenhet i förhållande till kommunikationer, affektionsvärden genom vacker belägenhet, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad o. d. Åsättandet av gemensamma à-pris för vissa storleksgrupper medför sålunda ett bortseende från de viktigare prisreglerande faktorerna för att fasthålla vid en mindre betydande. Då det givetvis möter oöverkomliga hinder att verkställa en gruppindelning efter här ovan omnämnda andra egenskaper än arealerna samt då arealgruppindelningen är skäligen värdelös, kan förbundet ej finna annat än att varje dylik indelning är olämplig. Såsom redan tidigare framhållits, bör det vara den lokala sakkännedomen och erfarenheten, som stödd på de handlingar, som för varje särskilt fall kunna erbjudas, bör verkställa uppskattningen.

Slutligen får förbundet framhålla ytterligare en annan olägenhet med de sakkunnigas förslag om taxeringsvärdenas fastställande. Ny taxering skall verkställas vart femte år, och därvid skola läggas till grund köpeskillingarna för de egendomar, som sålts under sistförflutna fem år. Då konjunkturerna å trävarumarknaden kunna växla tämligen hastigt samt de flesta egendomsförsäljningarna ske vid högkonjunktur, varvid köpeskillingarna ofta kalkyleras efter högsta realisationsvärde, så torde det lätt kunna inträffa, att taxeringsvärdena bliva satta efter en högkonjunkturs toppriser och att beskattningen av den växande skogen under kommande femårs period därigenom blir abnormt hög.

Vad ovan anförts beträffande de sakkunnigas förslag om taxeringsvärdena å skog och dessas åsättande får förbundet sammanfatta sålunda:

växande skogs taxeringsvärde bör bestämmas med hänsyn till vad densamma under uthålligt, rationellt skogsbruk kan avkasta och ej med hänsyn till vad som vid en hastig realisation av virkeskapitalet kan utvinnas;

de sakkunnigas förslag om att bestämma egendomarnas saluvärden med ledning av inbetalta köpeskillingar för egendomar i motsvarande storleksgrupper vilar på matematiskt ohållbar grund, enär det material, som står till buds fören dylik sannolikhetsberäkning, är alldeles för litet; vidare torde det vara mycket vanligt, att de egendomar, som mest gå i handeln, besitta särskilda affektions- eller andra värden och därför alls ej äro representativa för övriga egendomar i resp. distrikt och storleksklasser;

skola saluvärdena under gången femårsperiod läggas till grund för taxeringsvärdena under kommande femårsperiod, kan det på grund av konjunkturväxlingar inträffa, att egendomarna under en högkonjunktur bliva taxerade över de verkliga saluvärden, som sedan komma att gälla under de fem åren intill nästkommande allmänna taxering.

§ 8.

Enligt § 8 skall värde av skog utöver husbehovet upptagas särskilt för sig som skogsvärde. Härav ävensom av anvisningarna till denna paragraf

framgår, att de sakkunniga tänkt sig, att husbehovsskogen skall taxeras tillsammans med jordbruksfastigheten, medan överloppsskogen skall upptagas som ett fristående skogsvärde. Taxeringen av husbehovsskogen skall ej avse någon viss del av fastighets skog, utan ske rent kalkylativt på det sätt, att den årliga virkesåtgången till husbehov vid den ifrågavarande fastigheten uppskattas i penningar, varefter kapitalvärdet av denna husbehovsförmån uträknas och får anses utgöra husbehovsskogens värde.

Förbundet finner för sin del detta förslag vara mindre lyckligt. Det torde först och främst i flertal fall bliva mycket svårt att på ett något så när tillförlitligt sätt uppskatta husbehovsförrådets värde enligt den av de sakkunniga föreslagna metoden. Det är att dessbättre numera rätt vanligt förhållande, att vid de mindre jordbruksfastigheterna till ved användes övervägande grenar, ris samt avfall från saluavverkningar ävensom avfallsvirke från jordbrukets byggnader och hägnader m. m. Skall i dessa så ytterst vanliga fall detta ris- och avfallsvirke uppskattas till sin mängd och sitt värde eller skall rent teoretiskt upptagas en viss virkesåtgång efter antalet eldstäder m. m. samt värderingen i penningar ske efter priset på prima ved? Huru skall det väl därjämte bliva möjligt för taxeringsnämnden att ens närmelsevis uppskatta byggnadsvirket, vars mängd knappast beror av ägovidden utan av åbyggnadernas storlek och ålder? Efter vilken räntefot skall slutligen kapitaliseringen ske? Detta är endast ett par av de många spörsmål, som torde komma att inställa sig vid förslagets tillämpning i praktiken. Förvisso torde i berörda hänseenden bestämmelserna komma att tolkas på vitt skilda sätt och beträffande husbehovsvirkets kapitalvärde torde man nog få se lika många uppskattningsmetoder, som det finnes taxeringsnämnder i riket. Det torde i övrigt kunna sättas i fråga, om det för taxeringsmyndigheterna ens kommer att bliva möjligt att medhinna hela det tidsödande arbete, som beräkningen av husbehovsvirkets värde och dettas kapitalisering kommer att kräva, om uppskattningen skall ske med minsta skymt av objektivitet och tillförlitlighet De sakkunniga ha själva föreslagit, att taxeringsenheterna skola utgöras av brukningsdelarna. I skogsbygderna följer ännu flerstädes rätt till husbehovsvirke i en eller annan form med varje brukningsdel. Husbehovsförbrukningen av virke växlar emellertid ständigt från den ena brukningsdelen till den andra. Avgörande för förbrukningens storlek äro åbyggnadernas storlek och beskaffenhet, ägofigurernas form (i långt större grad än deras areal), tillgången på lämpligt virke samt, beträffande utarrenderade fastigheter, arrendekontraktens skiftande bestämmelser. Skall uppskattningen i minsta mån motsvara verkligheten, så kan någon schablon ej få användas, utan lokala undersökningar måste verkställas å varje plats. Förbundet vill ifrågasätta om denna fråga är värd ett så stort arbete, i synnerhet som resultatet i varje fall torde komma att bliva mycket osäkert.

Förbundet tillåter sig slutligen beröra en och annan omständighet, som ej saknar betydelse vid denna frågas bedömande. Det är en såväl bland jordbrukare som skogsmän gammal erfarenhet, att förbrukningen av virke till husbehov blir oproportionerligt stor, när fri rätt till sådant virke tillkommer arrendatorer eller andra utsyningstagare. En arrendator med fri disposition av husbehovsskog anser sig vara i sin goda rätt att utan någon som helst sparsamhet förbruka hela den virkeskvantitet, som han på ett eller annat sätt möjligen kan använda. På grund härav är husbehovsförbrukningen å utarrenderade

fastigheter oftast synnerligen hög. Då man under senare år alltmer kommit till klarhet om det nationalekonomiskt förkastliga i den onödigt stora virkesförbrukningen till husbehov i vårt land samt velat arbeta fram större sparsamhet på detta område, har man jämväl sökt efter medel att framtvinga omtanke vid virkesförbrukningen å de utarrenderade fastigheterna. Enda framkomliga vägen har därvid befunnits vara att sammankoppla virkesförbrukningen med konsumentens egen ekonomi, d. v. s. man har borttagit det fria virket som lockade till slöseri, och arrendatorn får köpa sin ved och övriga virkesförnödenheter från fastigheten. Vad fastighetsägarna härigenom förlora genom sänkta arrendeavgälder, återvinnes visserligen sällan genom det till arrendatorn försålda virkets värde, men en vinst såväl för virkesägarna som för landet i sin helhet framkommer genom den stora besparing av virke för förädlingsändamål, som metoden medför. Man kan även hos vårt lands skogsägare, såväl de större som de mindre, skönja en allt mera framträdande benägenhet att vid utarrenderingar undantaga rätten till husbehovsvirke. Ur natieonalekonomisk synpunkt bör denna strävan på varje sätt understödjas, då den ytterst syftar åt ett kvalitativt bättre tillvaratagande av landets skogsavkastning. Det kan emellertid då knappast anses vara välbetänkt att för en mycket stor kategori av landets brukningsdelar, nämligen de utarrenderade, bygga skattelagstiftningen på ett bibehållande av rättigheten till husbehovsvirke.

§ 14.

Enligt § 14 åligger skattskyldigheten för utarrenderad jordbruksfastighet, utom beträffande skogsvärdet, arrendatorn. Enär husbehovsvirkets kapitaliserade värde ej skall ingå i skogsvärdet, så blir alltså arrendatorn skattskyldig för förstnämnda virke. Då, enligt vad sist under § 8 anförts, rätten till husbehovsvirke numera i allt större omfattning torde komma att undantagas vid utarrenderingarna, kan det emellertid knappast vara lämpligt att i varje fall ålägga arrendatorn skyldigheten att betala fastighetsskatt för husbehovsskogens värde.

§ 33.

Av § 33 mom. 2 framgår bland annat, att flottningsrörelse skall taxeras till avkastningsskatt. Förbundet är tveksamt om det riktiga eller lämpliga häri vad beträffar flottning i allmän flottled. Enligt gällande författningar om allmän flottled är envar, som önskar framföra virke däri, skyldig att deltaga i den gemensamma flottning, som för de flottandes räkning verkställes av flottningsföreningen. Kostnaderna förskjutas av de flottande efter vars och ens framförda virkesmängd. Någon som helst vinst eller behållning av flottningsföreningens verksamhet uppstår ej. Då flottningen i allmän flottled sålunda aldrig lämnar eller ens får lämna något överskott, synes det ej vara riktigt att påföra densamma avkastningsskatt.

Annorlunda förhåller det sig med flottning i enskild flottled. Här kan flottledens ägare driva flottningen som affär och kan sålunda hava vinst å densamma. Sådan vinst bör givetvis beskattas genom avkastningsskatt.

* * *

Sedan förbundet i anslutning till de sakkunnigas förslag i det föregående behandlat dels de allmänna principerna för den skogliga beskattningen och

dels även vissa av de särskilda bestämmelser, som innehållas i sagda förslag, tillåter sig förbundet här nedan framföra några allmänna önskemål rörande taxeringsmyndigheternas sammansättning och arbete, ehuru dessa frågor ej direkt sammanhänga med det nu förevarande lagförslaget. Även om, såsom förbundet i det föregående påyrkat, den växande skogen skulle komma att befrias från fastighetsskatt, så torde det likväl med hänsyn till såväl den statliga som ock en eventuell kommunal inkomst- och förmögenhetsskatt bliva erforderligt att åsätta det växande virkesförrådet ett taxeringsvärde. Förbundet har förut påvisat, att detta värde bör vara skogens kapitaliserade avkastningsvärde under rationellt, uthålligt skogsbruk. För att detta skall kunna åsättas på ett rätt sätt ävensom alla övriga med taxeringen samhöriga frågor tillfredsställande behandlas, så torde det vara önskvärt, att taxeringsnämnderna alltid äga tillgång till sakkunnig, kvalificerad arbetskraft. Förbundet vill därför ifrågasätta, om det ej vore lämpligt, att en i skogshantering erfaren, dugande person länsvis eller eventuellt för mindre distrikt förordnades att i skogliga uppskattningsfrågor biträda de olika taxeringsnämnderna ävensom att mellan dessas arbete i berörda frågor söka åstadkomma jämnhet och enhetlighet.

Därest ett dylikt biträde ställdes till taxeringsnämndernas hjälp, är förbundet övertygat därom, att det utan större svårigheter skulle låta sig göra att verkställa en både objektiv och sakkunnig uppskattning av skogsfastigheterna enligt de allmänna principer, som förbundet här ovan föreslagit.

I det föregående har förbundet sysslat uteslutande med det av Eiserman och von Wolcker utarbetade förslaget till den skogliga beskattningens omläggning. Vad åter beträffar det av O. Landén framlagda »Betänkande om allmänna grunder för den kommunala skattereformen med utkast till lag om kommunal beskattning», så får förbundet hänvisa till sin här ovan uttalade ståndpunkt, att den skogliga beskattningen bör ske huvudsakligen genom accis vid skogsavkastningens uttagande. Då Landén helt förkastat denna skatteform samt vill bygga den skogliga beskattningen på dels egendoms (fastighets-) skatt och dels kommunal inkomstskatt, kan förbundet på intet sätt biträda hans förslag. Beträffande taxeringsenheter samt grunderna för taxeringen av fast egendom m. m. överensstämmer Landéns förslag i huvudsak med det Eiserman-von Wolckerska. Vad förbundet i berörda punkter anfört om det senare, gäller därför jämväl om det förra.

Stockholm den 15 febr. 1918.

Underdånigst

För

SVERIGES SKOGSÄGAREFÖRBUND.

GERH. DYRSSEN.

Nils Schager.

◦ RIKSDAGEN ◦

KUNGL. PROPOSITIONER.

Rörelsekapital för bränslekommissionen. Genom proposition nr 117 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av rörelsekapital för bränslekommissionen under år 1918 må anvisas å tilläggsstat för samma år ett reservationsanslag av 100,000,000 kronor att utgå av tillfälliga lånemedel. Sedan utskottet förordat förslaget, har det av riksdagen bifallits utan debatt.

Ålderstillägg åt överjägmästare C. I. Stiernspetz. Kungl. Maj:t föreslår (prop. 113)

att överjägmästaren C. I. Stiernspetz må för lönehöjning vid överjägmästartjänsten från och med september månad år 1917 räkna sig till godo den tid från och med den 18 oktober 1911, han före sin utnämning till överjägmästare på förordnande uppehållit ett byråchefsämbete i domänstyrelsen.

MOTIONER.

Rågsådd å kalavverkade hyggen. Hr Gust. Barthelson (Första kammaren, motion nr 137) hemställer, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemsälla, att Kungl. Maj:t ville vidtaga de åtgärder, som kunna finnas vara lämpliga, för besående under innevarande år med råg av kalavverkade härför lämpliga skogsmarker i så stor utsträckning, som förhållandena medgiva och att för detta ändamål till Kungl. Majt:s förfogande för år 1918 ställa ett belopp av 200 000 kr.

Bestämmelser om sjöfynd. Hr Hugo Fahlén (första kammaren, motion nr 131) hemställer

att sådant tillägg måtte ske i förslaget till lag med viss bestämmelse om sjöfynd, att denna lag icke måtte få avseende å med inregistrerat märke försett flottgods i färskvatten, skärgård eller insjö nedströms allmän flottled och anhåller, att lagutskottet behagade närmare formulera det tillägg, som för berörda ändamål finnes erforderligt.

RIKSDAGSBESLUT.

Ny nationalpark. Riksdagen har på jordbruksutskottets förord medgivit, att Dalby hage förklaras för nationalpark.

Viss skyldighet för ägare av skog, som gränsar till annans åker. Riksdagen har i enlighet med lagutskottets förslag avslagit hr Sv. Bengtsons i Norup motion (se förra häftet sid. × 80).

Krigstidstillägg och krigstidshjälp 1918. Med anledning av prop. 10 (se förra häftet sid. × 79), har riksdagen höjt krigstidstillägget från 30 % till $33^1/_3$ % och grundunderlaget från 200 kr. till 365 kr. dock så, att högsta krigstillägg skall utgöra 2,007: 50 kr. Krigstidshjälpen blir densamma som å sid. × 79 föreslagits, dock utan begränsning för fler än fem barn.

RECENSIONER.

GOTTFRID ADLERTZ. **Svenska skalbaggar i urval.** Inledning till skalbaggarnas studium. P. A. Norstedt & Söners förlag. Stockholm 1916. 300 sid. 8 färgpl. 36 textfig.

För den skolungdom, som i slutet av 80-talet och det följande decenniet började samla skalbaggar, var det år 1885 utkomna arbetet: »Handbok i Skandinaviens insekter. Häfte I. Coleoptera» av den bekante Lunda-entomologen C. G. THOMSON, ett oumbärligt arbete, trots de brister som vidlådde detsamma.

Sedan rätt lång tid tillbaka har emellertid detta arbete varit utgånget i bokhandeln. Den intresserade ungdomen har därför i fråga om skalbaggarna varit hänvisad till utländsk litteratur, medan i fråga om flera andra grupper en god vägledning lämnats genom den av Entomologiska föreningen på började: »Svensk Insektfauna.»

Det är därför synnerligen glädjande, att vår främste insektbiolog, den genom sina undersökningar över myrornas och rovsteklarnas liv bekante lektor G. ADLERTZ, utgivit en handbok över Sveriges skalbaggar.

Arbetet illustreras av 8 färgplanscher med tillsammans 196 bilder ur REITTERS arbete: »Fauna germanica. Käfer», varjämte 36 textfigurer illustrera särskilt vivlarna och barkborrarna, vilken del av REITTERS arbete ej förelåg färdig vid bokens utgivande.

Författaren avser med densamma att lämna en för nybörjare lämpad handledning i bestämmandet av de vanligaste skalbaggarna, varvid dock den inskränkningen gjorts, att de ekonomiskt viktigare formerna blott ytligt berörts, i det författaren i fråga om dem hänvisat till de nyligen utgivna handböcker, som finnas över skogens, trädgårdens och åkerns samt de inomhus förekommande insekterna.

Att göra ett urval bland alla de skalbaggsarter, som finnas i vårt land, har säkerligen ej varit en lätt sak, men det bör sägas, att förf. lyckats förträffligt i att välja just de former, som man vanligast påträffar. Vid sommarens exkursioner vid Bjurfors med skogseleverna erbjödos talrika tillfällen att konstatera, att man oftast fann, vad man sökte i ADLERTZ, bok.

Genom sin frånvaro av alla främmande termer är den i hög grad lämplig för nybörjare på området, och genom de talrika uppgifter, som överallt lämnas om skalbaggarnas levnadssätt och vanor, tjänar den till att hos läsaren väcka intresse för att icke blott samla utan även söka lära känna levnadssättet hos de former, som samlas.

Ehuru boken nog i första rummet är avsedd för skolungdomen, kan den rekommenderas åt alla, vilka genom sitt yrke få anledning att taga kännedom om skalbaggarna, icke minst skogstjänstemännen.

I. T—DH.

J. K. SANDMO: **Feillæren og dens anvendelse i skogbruket.** 46 sidor. H. Aschehougs förlag. Kristiania 1918.

För några år sedan utkom ett tyskt arbete av forstassessor, doktor J. BUSSE, benämnt *Die Ausgleichungsrechnung und ihre Bedeutung für die Beurteilung forstlicher Fragen*, vilket av undertecknad anmäldes i 1913 års fackavdelning av Skogsvårdsföreningens tidskrift. Redan dessförinnan hade emellertid sannolikhetsberäkningen och felläran kommit till praktisk användning vid svenska skogsundersökningar genom dessa beräkningsmetoders tillämpning av kommissionen för försökstaxering rörande virkeskapital, tillväxt m. m. av skogarna i Värmlands län, vilket ju även framgår av det år 1914 utkomna betänkandet om den s. k. värmlandstaxeringen. Numera ser man felläran komma till användning litet då och då i de skogsvetenskapliga publikationerna i vårt land.

Sekreteraren i norska lantbruksdepartementet J. K. SANDMO har nu, inseende fellärans stora betydelse vid skogsstatistiska och skogsmatematiska ututredningar, utgivit ovanstående arbete till tjänst för de norska skogsmännen.

Det förhållandet, att ifrågavarande arbete är lagt något mera teoretiskt än BUSSES, på så sätt att SANDMO i regel lämnat bevis för de lämnade, matematiska formlernas riktighet, bidrager endast att öka arbetets värde, då felläran utan tvivel tillhör de områden, som måste grundligt inläsas, för att praktiskt kunna tillämpas. Boken bör således även i Sverige, där vi allt fortfarande äro klent försedda med läroböcker i skogsmatematik, röna stor efterfrågan och blir med hänsyn till den på vissa ställen knappa, men genomgående koncentrerade formen ett gott komplement i hithörande frågor för dem, som förut tagit del av BUSSES avhandling.

Med exempel belyses fellärans användning på huvudsakligen skogliga spörsmål. Det fjärde och sista exemplet är hämtat från den s. k. värmlandstaxeringen.

Författarens uttalanden rörande den grafiska bearbetningen av provträdens höjder vid skogstaxeringar kunna ej fullt gillas av anmälaren. Då efter allt att döma den egentliga beståndstaxeringen, med särskilda provträd för varje skogsmarksavdelning, mer och mer förlorat i betydelse, på grund av det förhållande att alltför många provträd erfordras för att uppnå den förutbestämda minimifordran å taxeringsresultatets noggrannhet, torde provträdsmaterialet vid bearbetningen av större taxeringar alltid komma att uppdelas dels i vissa godhetsklasser, dels i diameterklasser, varvid oberoende av antalet provträd i de olika diameterklasserna en medeltalsberäkning av höjderna i varje klass först bör äga rum, innan dessa medeltal för de olika centimeter- och godhetsklasserna grafiskt utjämnas. Avsättas, såsom författaren hävdar, höjderna å alla tagna provträd, uppstår en svärm av punkter, genom vilken utjämningskurvan skall dragas, varvid utjämningen i motsats till författarens påstående måste bliva svårare att utföra.

Slutligen torde, måhända något kraftigare än författaren själv gjort, behöva poängteras, att felläran är ett medel icke att uppnå sanningen själv, utan blott att komma densamma ett stort steg närmare.

M. N.

NYUTKOMNA BÖCKER:

BEER, OSCAR AD.: Ett sydsvenskt skogsbruk. Skogsvårdsföreningens folkskrifter N:r 23. Andra omarbetade upplagan (18—22 tusendet). Stockholm 1918. Svenska Skogsvårdsföreningens förlag. 32 sid. 7 fig. Pris 50 öre.

Betänkande angående Djurgårdens bevarande såsom park, avgivet av särskilt tillkallade sakkunniga (Is. GUST. CLASON, EMIL KINANDER och EINAR LÖNNBERG). Stockholm 1917. 131 sid. 4:o samt 3 större kartor. Pris 5 kr.

Betänkande, avgivet av 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken m. fl. verk. I. Reglering av avlöningsförhållandena vid Statens järnvägar, Postverket jämte Postsparbanken, Telegrafverket, Statens Vattenfallsverk, Tullverket samt Domänstyrelsen och dess underlydande personal att tillämpas i avvaktan på avgörande av frågan om införande av gemensamma avlöningsbestämmelser vid ifrågavarande verk. Stockholm 1918. 252 sid. 4:o.

Betänkande med förslag till anordning av kolonisationsförsök å vissa kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län, avgivet den 15 dec. 1917 av Kolonisationskommittén. Stockholm 1918. 111 sid. (därav 4 sid. byggnadsritningar) och 9 kartor.

Bruksanvisning för Trädfällningsmaskinen »Sector». Stockholm 1918 (A. V. Holm Aktiebolag), 20 sid. 10 fig.

Bränslekommissionens förslag till förordning om skydd mot skövling av enskildas skogar. Stockholm 1918. 8 sid.

Bränslekommissionen. Bokföringsinstruktion 1918. 110 sid. 4:o.

Centralstyrelsens berättelse till Svenska trävaruexportföreningens ordinarie vårmöte den 13 mars 1918. Uppsala 1918. 5 sid. 4:o.

EDIN, H.: Om cellulosa som fodermedel. Medd. n:r 168 från Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet. Husdjursavdeln. n:r 26. Stockholm 1918. 15 sid.

En bok om Värmland av värmlänningar. Redigerad av H. H. HILDEBRANDSSON och SIXTEN SAMUELSSON. Uppsala 1918. 2 del. 398+354 sid. 148 fig. Pris 24 kr. Innehåller bl. a.: Värmlands växtvärld av CONRAD FRISTEDT, del I, sid. 39—46. Värmlands djurvärld av CONRAD FRISTEDT. Del I, sid. 47—58 och Skogsväsendet av FR. LOVÉN. Del II. Sid. 203—232.

MÖLLERSVÄRD, J.: På uppländska jaktstigar. Stockholm 1917. Ålén & Åkerlund. 192 sid. Pris 4: 25.

Redogörelse för verksamheten vid Statens Skogsförsöksanstalt under år 1917. Stockholm 1918. 16 sid.

ROSENIUS, PAUL: Sveriges Fåglar och Fågelbon. H. 12—15. Malmö 1918. C. W. K. Gleerups förlag, Lund. Sid. 235—298. 15 planscher.

SANNE, GUNNAR: Göteborgs och Bohus läns kungl. hushållningssällskap 1814—1914. Göteborg 1917. 278+16 sid. jämte en tabellbilaga 4:o. 50 porträtt och 12 bilder. Pris 15 kr. Innehåller bl. a.: Åtgärder för skogskultur (perioden 1855—1868) sid. 94—98, åtgärder för skogskultur och grundande av skogsdomäner (perioden 1869—1897) sid. 166—173 samt skogsskötseln och fisket (perioden 1898—1914) sid. 258—268.

Skogsveckan 11—16 mars 1918. Program. Stockholm 1918. Svenska Skogsvårdsföreningens förlag. 84 sid. 14 fig. Utdelas gratis.

STRIDBECK, R.: Skogseldsläckning. Eksjö 1917. Svenska Brandchefföreningens förlag, Kalmar. 30 sid. Pris 40 öre.

Sveriges Skogsägareförbund. Styrelse- och revisionsberättelser för tiden 8 nov. 1916—31 dec. 1917. Stockholm 1918. 24 sid.

TRÄGÅRDH, IVAR: Översikt över skogsinsekternas skadegörelse under år 1916. Statens Skogsförsöksanstalt. Flygblad N:r 10. Stockholm 1918. 28 sid. 13 fig. Pris 25 öre.

Års- och Revisionsberättelse över Skogssällskapets verksamhet under år 1917. Göteborg 1918. 26 sid.

* * *

ECKSTEIN, KARL: Die Schädlinge im Tier- und Pflanzenreich und ihre Bekämpfung. 3 Aufl. Leipzig u. Berlin 1917. B. G. Teubner. 114 sid. Pris 1: 50. (Bd. 18 der Sammlung wissenschaftlich gemeinverständlicher Darstellungen »Aus Natur und Geisteswelt»).

v. GUTTENBERG, ADOLF RITTER: Grundriss der Forstverwaltungslehre. Leipzig u. Wien 1917. Franz Deuticke. 165 sid. Pris 5 mark.

HUMPHREY, C. J.: Timber Storage. Conditions in the Eastern and Southern States with Reference to Decay Problems. Bull. 510. U. S. Departm. of Agriculture. Washington 1917. 42 sid.

KINNEY, J. O.: The Development of Forest Law in America. John Wiley & Sons, New York 1917. XXI+254 sid.

LEE, H. N.: Canadian Woods for Structural Timbers. Bull. 59. Dominion Forestry Branch. Ottáwa, Canada 1917. 44 sid.

v. MAMMEN, u. RIEBEL: Die Kriegsnutzung des Waldes. Eine Anleitung zur Mobilmachung des deutschen Waldes. München 1917. Jos. E. Huber. 31 s. Pris 20 pf.

NEGER, F. W.: Forstschädliche Pilze. Fasc. IV. N:r 76—100. Leipzig 1917. Theodor Oswald Weigel. Pris 10 mark.

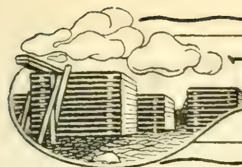
NEWLIN, J. A. AND WILSON, THOMAS, R. C.: Mechanical Properties of Woods Grown in the United States. Bull. 556. U. S. Departm. of Agriculture, Washington 1917, 47 sid.

RAMANN, E.: Bodenbildung und Bodeneinteilung. Berlin 1918. Julius Springer. 118 sid. Pris 4,60 mark.

RECKNAGEL, A. B.: The Theory and Practice of Working Plans (Forest Organisation). Second Edition. John Wiley & Sons, New York 1917. 265 sid. 8 fig. Pris 2 dollars.

SMITH, SEWARD D.: Advice to forest Planters in the Plains Region. Farmers' Bulletin 888. U. S. Departm. of Agricult. Washington 1917. 23 sid.

WOOLSEY, T. S.: French Forests and Forestry. John Wiley & Sons, New York 1917. 238 sid.

TRÄVARUMARKNADEN

MÅNADSÖVERSIKT.

Marknaden kan för närvarvarande betecknas såsom fast, i det försäljningarna förlöpa i jämn takt, och priserna visa tendens att, om än långsamt, styvna. Då detta skrives, torde över 300,000 stds för 1918 vara försålda. Största delen av dessa varor hava placerats på Holland och Danmark, men även Tyskland är i marknaden, ehuru svårigheter i avseende å betalningsvilkoren fortfarande ligga hindrande i vägen. Slutligen är att anteckna, att England på sista tiden öppnat underhandlingar och därvid visar större intresse än förut att komma till affär. Detta torde hava flera förklaringsgrunder. Dels föreligger ostridigt behov av trävaror, dels har den engelska valutakursen blivit förbättrad under senare tid, en omständighet av ej ringa betydelse, dels torde slutligen de engelska köparna vara uppmärksamma på, att allt för långt dröjsmål med inköpen kan medföra, att de svenska lagren bliva decimerade och att därmed utsikterna för ytterligare prisstegring bliva större. Förelåge ej en så avgjord brist på tonnage, skulle säkerligen affärslusten från såväl engelsk som fransk sida vara nog så stark.

Bland de priser, som betalats, äro att märka £ 17.10/- à £ 18.- basis för furubräder till Danmark och kronor 315 för granbattens till Holland från Härnösands distrikt. Överbotten har avslutat till £ 16- basis för furubräder på Danmark. Tydligt är således, att priserna äro förbättrade, sedan början av försäljningssäsongen. Men alltjämt äro de dock för låga, därom borde man kunna enas. En noggrann självkostnadskalkyl torde visa, att med de nu betalda priserna vinsten blir obetydlig, om ens någon. Och en jämförelse emellan stegringen i pris på trävaror och andra varor borde tydligt peka på, att vi i själva verket stå kvar på samma punkt nu som före kriget i avseende å trävarupriserna. Det är knappast så mycket som £ 9 före kriget. Och den vinst, som stod att hämta vid ett försäljningspris av £ 9 fob för furubräder år 1914, var sannerligen ej att betrakta såsom någon krigstidsvinst. Jag vet att många finnas, som ej vilja godkänna detta resonemang. Men jag tror, att dessa hava stirrat sig blinda på de goda vinster, som inhöstades 1916 på grund av de i förhållande till exportprisen billiga råvarupriserna och de ännu icke så högt uppdrivna kostnaderna för tillverkningen. Boksluten för 1917 och 1918 torde väl i sinom tid komma att visa, vem som har rätt, den som menar, att vi måste vara nöjda och belåtna, vilka priser köparna än bjuda, eller den som anser, att även säljarens självkostnader äro en faktor av största vikt att taga med i räkningen.

Då detta skrives har den stora västfrontsoffensiven tagit sin början. Att det ej kan undvikas att denna kommer att påverka affärslusten i allmänhet är tydligt. I vilken riktning inverkan kommer att gå, torde väl inom ej allt för lång tid visa sig.

23/3 1918. —M.

SKOGSADMINISTRATION

LAGAR, KUNGL. FÖRORDNINGAR OCH BESLUT.

Fördelning av anslaget till skogsodlingens befrämjande inom andra delar av riket än Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken med Idre kapellag.

Kungl. Maj:t har genom nåd. brev den 22 februari 1918 godkänt domänstyrelsens förslag till fördelning av 1918 års statsanslag samt anbefallt statskontoret utbetala de sålunda anvisade beloppen (se februarihäftet sid. 98 ×).

DOMÄNSTYRELSENS CIRKULÄR, BESLUT, FRAMSTÄLLNINGAR OCH YTTRANDEN.

Cirkulär.

Domänstyrelsens cirkulär den 18 februari till samtliga överjägmästare ang. **återställande till Svenska Kådinköpsaktiebolaget av deponerad säkerhet.**

Sedan Aktiebolaget Kåda, av Svenska Kådinköpsaktiebolaget övertagit kådupphandlingen vill Kungl. domänstyrelsen härigenom anmoda Eder att efter vederbörande jägmästares hörande skyndsammast hit inkomma med uppgift å, huruvida samtliga å respektive allmänna skogar av sistnämnda bolag upphandlade kådapartier likviderats, samt huruvida eljest något skäl kan föreligga emot återställande till bolaget av den för köpeavtalets fullgörande deponerade säkerheten.

Domänstyrelsen har för kännedom och efterrättelse tillställt samtliga överjägmästare, jägmästare och skogsskoleföreståndare avskrift av nåd. brev till domänstyrelsen den 22 febr. 1918 ang. **förhöjning av arbetspriser till vissa kronans hyresgäster och arrendatorer** som följer:

På härom av Eder i skrivelse den 19 januari 1918 gjord framställning i ärendet, varöver kammarkollegium den 7 februari 1918 avgivit infordrat utlåtande, har Kungl. Maj:t medgivit, att skälig förhöjning av de arbetspris, som enligt nu gällande kontrakt skola betalas till hyresgäster och arrendatorer av inägor å kronoparker och under skogsstatens förvaltning ställda skogar till civila boställen och utarrenderade kronodomäner samt ecklesiastika boställen, må under det arrendeår, som börjar den 14 mars 1918, utgå för verkställt arbete, som utföres utöver den arbetsmängd, för vilken betalningen, beräknad efter i respektive kontrakt bestämda priser, motsvarar den i samma kontrakt bestämda årliga kontanta avgälden, samt under villkor, att brukarna skola ordentligt och väl utföra dem anvisat arbete, samt att det skall tillkomma vederbörande överjägmästare att på förslag av respektive jägmästare bestämma prisförhöjningen, och att bestämmandet av arbetslön alltså ej må på något sätt tillkomma vederbörande arrendatorer eller brukare.

Domänstyrelsens cirkulär den 2 mars till samtliga överjägmästare **angående tillstånd för Aktiebolaget Kåda att å statsskogarna tillvarataga kåda.**

Kungl. domänstyrelsen får med överlämnande av bestyrkt avskrift av sin skrivelse den 9 sistlidne februari till Aktiebolaget Kåda (se nedan), vilket numera övertagit Svenska Kådinköpsaktiebolagets rörelse, härmed anmoda Eder att bringa till Eder underlydande jägmästares kännedom för behörigt iakttagande den mellan Kungl. styrelsen och nämnda bolag träffade överenskommelsen angående försäljning av kåda från vissa allmänna skogar, och får Kungl. styrelsen därjämte uppdraga åt Eder att, ehuruväl genom den sålunda träffade överens-

kommelsen det lagts i vederbörande jägmästarnes hand att icke blott bestämma, från vilka trakter eller delar av dessa skogar kåda må insamlas, utan ock meddela alla de föreskrifter, som kunna befinnas nödvändiga till förekommande av åverkan å skogarna eller annat ohägn å desamma, övervaka, dels att sådana föreskrifter, vad Edert distrikt beträffar, avfattas så likformigt som möjligt för de skilda reviren, att enahanda bestämmelser i förberörda hänseende komma att tillämpas för hela distriktet eller, där så kan vara lämpligt, för vissa delar av detsamma, dels att från skogspersonalens sida intet underlåtes för avtalets behöriga fullgörande från statens sida i all den omfattning, som av skogarnas tillstånd och med hänsyn till förekommande av onödig skadegörelse kan betingas.

Till Aktiebolaget Kåda.

I skrivelse till Kungl. domänstyrelsen den 4 innevarande februari har Ni, med föranmälan dels att Svenska Kådinköps Aktiebolaget på Eder den 31 december 1917 överlåtit samtliga sina rättigheter och avtal angående tillstånd till kådupphandling från statens skogar, dels att Statens industrikommission, genom vars försorg jämlikt Kungl. brev av den 1 februari innevarande år all upphandling av kåda skall äga rum, uppdragit åt Eder att omhänderhava denna upphandling, anhållit

1:o att den rätt till inköp av kåda från statens och under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning ställda skogar inom Gävleborgs, Kopparbergs och Värmlands samt norr därom belägna län, som beviljats enligt Kungl. domänstyrelsens beslut S. IV: 842 av den 3 juli 1917, måtte på Eder överlåtas,

2:o att denna rätt måtte utsträckas att även gälla samma slags skogar i övriga delar av landet,

3:o att plockningspriset måtte få höjas till 70 öre per kilogram.

Därjämte har Ni på anförda skäl erbjudit Eder att dels till Kungl. styrelsen erlägga 15 öre per kilogram insamlad kåda och dels att till bevakare för deras arbete med mottagande och kontrollering av kådan utbetala likaledes 15 öre per kilogram.

Med hänvisande till vad som i skrivelsen av den 3 juli 1917 anfördes beträffande de vådor, som för skogarna kunde uppstå vid insamling av kåda ej blott i form av direkt åverkan å de träd, från vilka kådan insamlades, utan ock i fråga om ökade möjligheter för skogseldar, då ett större antal personer släpptes in på desamma och icke kunde underkastas en skarpare kontroll och tillsyn, finner Kungl. styrelsen, som noga beaktar frågans nationalekonomiska betydelse, dock skäligt att med återkallande från och med denna dag av det den 3 juli 1917 Svenska Kådinköpsaktiebolaget meddelade tillstånd att inköpa kåda från vissa statsskogar, medgiva Eder tillstånd att från samtliga kronans skogar ävensom alla sådana under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning ställda allmänna skogar, från vilka avkastningen ingår till under statens förvaltning ställd fond, till och med utgången av år 1918 inköpa kåda till ett pris av femton (15) öre per kilogram, allt på följande villkor.

Aktiebolaget Kåda förbinder sig att

1) till de personer, som kunna anskaffas för insamling av kåda, icke under någon form eller på några villkor utan Kungl. domänstyrelsens medgivande utbetala högre ersättning för insamlad kåda än 70 öre per kilogram,

2) till de bevakare eller deras familjer, vilka kunna befinnas villiga därtill, utbetala en ersättning av 15 öre per kilogram för kådans mottagning, invägning och emballering,

3) tillhandahålla sådana bevakare nödiga medel för arbetarnas likvidering samt emballage för kådan,

4) godkänna de föreskrifter, som kunna komma att av vederbörande jägmästare meddelas,

5) till vederbörande jägmästare enligt kvartalsvis ingivna räkningar erlägga kontant likvid efter ett pris av 15 öre per kilogram för under föregående kvartal utlämnad kåda, samt

6) att icke emottaga aller godkänna insamlad kåda av lägre renhetsgrad än 85 %.

Kungl. domänstyrelsen införväntar Edert godkännande av de sålunda uppställda villkoren ävensom såsom säkerhet för den bestämda köpesskillningen närslutna formulär till förbindelse behörigen underskrivet, bevittnat och försett med vederhäftighetsbevis.

Stockholm den 9 febr. 1918, etc.

Domänstyrelsens cirkulär den 4 mars till samtliga överjägmästare **ang. ersättning till statens domäners fond för ved m. m. överlämnad till 1917 års bränslekommission.**

Kungl. Domänstyrelsen vill härigenom för Eder kännedom överlämna avskrift av nådigt brev till Kungl. styrelsen den 31 december 1917 angående ersättning till statens domäners

fond för ved med mera, som överlämnats till 1917 års bränslekommission. Samtidigt vill Kungl. styrelsen meddela, att uti ifrågavarande nådiga brev omförmält skillnadsbelopp, som för år 1917 skulle upptagas som ett domänfondens tillgodohavande, genom skogsbokföringskommittén kommer att bokföras för varje revir, varifrån ved under samma år levererats från domänfondens skogar till kommissionen, såsom ett varje revirs tillgodohavande.

Nåd. brevets lydelse: GUSTAV etc. Vår ynnest etc. I anledning av Eder i skrivelse den 5 juli 1917 gjorda framställning förordnade Vi genom brev den 24 juli 1917 angående överlämnande av ved, props och pappersved från de allmänna skogarna till 1917 års bränslekommission,

att tillsvidare, utan hinder av bestämmelserna i förordningen den 17 november 1893 angående statens upphandlings- och entreprenadvässende m. m. samt § 47 i förordningen den 26 jannari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket, all ved från samma skogar med undantag av sådana, som erfordrades för försäljning åt statsinstitutioner och befattningshavare vid skogsstaten, ävensom all props och pappersved från nämnda skogar skulle ställas till 1917 års bränslekommissions förfogande,

att det sålunda till bränslekommissionens förfogande ställda virke skulle tillhandahållas kommissionen enligt följande grunder:

ved från allmänna skogar, vilkas avkastning ingår till domänfonden, tillhandahålles till före kristiden gällande normala priser å leveransorten med tillägg av den merkostnad, som betingas av stegrade upphuggnings och transportkostnader, eller, därest veden ännu icke är upphuggen eller framförd till leveransplats, av den merkostnad, som huggning och transport beräknas komma att draga; börande dessa priser av domänstyrelsen fastställas ensartade för så stora områden som möjigt;

ved från allmänna skogar, vilkas avkastning ingår till annan under statens förvaltning ställd fond än domänfonden, tillhandahålles till priser motsvarande dem, som fastställas för ved, som av kommissionen tages i anspråk från enskildas skogar;

props och pappersved från de allmänna skogarna överlämnas till priser motsvarande dem, som av kommissionen enligt här ovan angivna grunder skola erläggas för 1:a barrved;

att förenämnda bestämmelser i tillämpliga delar skulle gälla med avseende på vedvirke å rot, i den mån försäljning av dylikt virke komme att äga rum, samt

att, därest bränslekommissionen icke skulle vilja begagna sig av något vikesparti, som sålunda stode till dess förfogande, kommissionen skulle skyndsamt därom underrätta Eder.

Tillika förklarade Vi Oss vilja framdeles meddela beslut i anledning av vad ni i förberörda skrivelse hemställt om tillgodoförande till domänfonden av skillnaden mellan det belopp, till vilket virket i varje fall av kommissionen betalts, och det belopp, som motsvarade en prissättning lika med den av kommissionen för ved från enskildas skogar åsatta, för den händelse det förra beloppet understege det senare.

I fråga om berörda ersättning till domänfonden har statskontoret den 1 december 1917 avgivit infodrat utlåtande.

I skrivelse den 7 december 1917 har ni framhållit, att för erhållande av ett rättvisande resultat av domänfondens avkastning under innevarande år erfordrades, att domänfonden tillgodofördes den avsevärda skillnaden mellan de belopp, till vilka ved från allmänna skogar, vilkas avkastning inginge till domänfonden, jämlikt förderörda beslut den 24 juli 1917 tillhandahölles kommissionen, och de belopp, som motsvarade en prissättning lika med den av kommissionen för ved från enskildess skogar åsatta; och har Ni hemställt, att Vi måtte förordna rörande ovannämnda skillnadsbelopp beträffande domänfondens skogar sålunda, att detsamma antingen av bränslekommissionen för innevarande års utgång kontant erlades till Eder, eller ock att Ni erhölle bemyndigande att vid bokslutet för innevarande år kreditera domänfonden detsamma som en fordran av bränslekommissionen, varvid enellertid domänfonden för innevarande år icke skulle krediteras mera av detta skillnadsbelopp, än som belöpte å det vedvirke, som bränslekommissionen under året hunne att emottaga, vare sig detta skedde vid lastageplats eller i skogen.

Till följd av remiss har bränslekommissionen den 20 december 1917 avgivit infordra utlåtande i ärendet.

Då vi nu låtit Oss föredragas detta ärende, hava Vi bemyndigat Eder att vid bokslutet för innevarande år upptaga ifrågavarande skillnadsbelopp som ett domänfondens till godo havande. Stockholms slott den 31 dec. 1917.

Domänstyrelsens cirkulär den 5 mars 1918 till samtliga överjägmästare, **angående årsberättelsen 1916.**

I enlighet med givna föreskrifter hava vederbörande jägmästare vid avgivande av årsberättelse för 1916 lämnat uppgift å bland annat beräknat värde av från statsskogar avgiftsfritt utlämnat virke samt upplåten slåtter och bete, det vill säga sådant virke och sådan slåtter m. m., varför skogsväsendet icke tillgodoförts ersättning i en eller annan form. Bland annat har sålunda upptagits värde å till brukare av jordbruksdomäner utlämnat husbehovsvirke eller medgiven rätt till bete m. m. å skogen. När nu skogsväsendet tillföres viss beräknad inkomst härför, böra ock jordbruksdomänerna debiteras med samma belopp, synnerligast när — såsom beträffande årsberättelsen för 1916 är avsikten — en sammanställning i huvudsaklig överensstämmelse med tab. A: I i skogsbokföringskommitténs betänkande IV är avsedd att intöras i berättelsen.

I anledning härav och då förenämnda värdebelopp i allmänhet äro sammanförda med likartade belopp härrörande från civila m. fl. skogar, vill Kungl. domänstyrelsen härmed anmoda Eder att från de vederbörande jägmästare, som beträffande år 1916 uppgivit värde å till jordbruksdomänernas arrendatorer utlämnat husbehovsvirke m. m., inhämta skyndsam uppgift å de belopp av förut redovisade värdesummor för dels utlämnat husbehovsvirke, dels upplåten slåtter och bete, som härröra från kronans utarrenderade jordbruksdomäner.

Då sistnämnda fastigheter emellertid redovisas länsvis, skola, när ett revir omfattar delar av mer än ett län, uppgifterna, som i övrigt avlämnas med gemensam summa för reviret, fördelas på de skilda länsdelarna av reviret.

Kungl. styrelsen emotser, så fort ske kan, av Eder häröver upprättade distriktssammandrag, dels revirvis, dels länsvis.

Domänstyrelsens cirkulär den 11 mars till skogsstatens förvaltande personal **ang. försäljning av träkol till 1917 års bränslekommission.**

Sedan Kungl. domänstyrelsen genom föregående beslut bestämt, att från de allmänna skogarna disponibla träkol skola, utan att kontrakt därom upprättas, överlämnas åt 1917 års bränslekommission mot kvitto av dess ombud till ett pris av 50 kronor per i bredspårig järnvägsvagn kuberad läst om 20 hektoliter fritt banvagn eller 42 kronor 50 öre per läst efter ett stjälpt mått, vill Kungl. domänstyrelsen härigenom föreskriva, att de bestämmelser, som jämlikt Kungl. styrelsens cirkulär den 28 januari 1918 gälla för försäljning till bränslekommissionen av virke från allmänna skogar, jämväl skola gälla för dylik försäljning av träkol. Härvid iakktages ytterligare, att mottagarens kvitto antingen skall finnas å vederbörande försäljningssedel, eller ock skall därvid fogas av mottagaren förut avlämnade kvitton å de särskilda delarna av leveransen.

Domänstyrelsens cirkulär den 11 mars 1918 till samtliga överjägmästare **ang. tillhandahållande åt bevakare av förbandsartiklar m. m.**

Sedan Sveriges Kronojägareförbund hemställt, att Kungl. domänstyrelsen måtte av anslaget till driftkostnader för statens skogsväsende anvisa ett visst lämpligt avpassat belopp årligen till varje revir och skogsvårdsområde för inköp och tillhandahållande åt bevakare av förbandsartiklar, desinfektionsmedel och enklare läke- och bedövningsmedel, vill Kungl. styrelsen härigenom anmoda Eder att vid ingivande hit av utgiftsförslag för nästkommande år, efter jägmästarnes hörande, avgiva förslag till de åtgärder uti förberörda hänseende, som kunna vara av behovet påkallade.

Domänstyrelsens cirkulär till skogsstatens förvaltande personal den 16 mars **ang. värde å ved levererad till bränslekommissionen m. fl. vid deklaration till skogsaccis.**

Kungl. domänstyrelsen vill härigenom föreskriva, att vid deklaration innevarande år till skogsaccis för domänfondens skogar sådana värden skola beräknas för vedvirke ställt till bränslekommissionens eller densamma motsvarande organs förfogande, som överensstämma eller erhållas vid jämförelse med de pris, som av kommissionen å respektive orter betalats för ved från enskildes skogar.

Cirkulär från Kungl. domänstyrelsen till samtliga förvaltande skogstjänstemän för kännedom samt med erinran om, att å skrivelser till styrelsen namnet å vederbörande expedition eller tjänstebefattning bör med *handstämpel* angivas under »Statens skogsväsende».

Leveranskontrakt. Mellan Kungl. domänstyrelsen å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar samt Magn. Bergvall, Stockholm, angående leverans av diverse papper och kopieböcker är följande kontrakt upprättat.

1.

Undertecknad Magn. Bergvall åtager och förbinder sig härmed att under loppet av tiden 15 december 1917—31 december 1918 leverera och distribuera till överjägmästare, jägmästare

och skogsingenjörer, i den mån rekvisitioner från dessa till leverantören inkomma, följande papper och kopieböcker lika bilagda prover till nedan angivna pris:

5,000	ark Svenskt Normalpapper n:r 2, 36×45 cm.	linj.	à 28: 70	pr ris
»	» » » » » »	olinj.	» 27: 20	» »
10,000	» » » » 3	linj.	» 17: 65	
10,000	» » » » » » »	olinj.	» 16: 40	
15,000	» » » » 4 » »	linj.	» 10: 45	» »
15,000	» » » » » » »	olinj.	» 9: 45	» »
3,000	» » » » 2 » »	linj.	» Levereras till det pris, som	
7,000	» » » » » » »	olinj.	» kommer att gälla för år 1918	
12,000	» » » » 3 » »	linj.	» enl. eventuellt kontrakt mel-	
16,000	» » » » » »	olinj.	» lan svenska pappersbruk och	
30,000	» » » » 4 » »	linj.	» K. statskontoret, om och i	
30,000	» » » » » » »	olinj.	» den mån detta papper av	
34,000	» Skrivpapper n:r 120, utan vattenstämpel, format och vikt lika normal n:r 4,	linj.	svenskt bruk tillverkas. » 11: 64	pr ris
34,000	» Skrivpapper n:r 120 = normal n:r 4,	olinj.	10: 95	» »
4,000	» Koncept » 36, 3,4 kg.	linj.	3: 20	
4,000	» » » 35, » »	olinj.	» 2: 90	
15,000	halvark Skrivmaskinspapper n:r 406/f, 3,6 kg.		» 7: 08	» 1,000 1/2-ark
10,000	» » » 408/f 4,9 »		» 8: 23	» »
28,000	» Postpapper n:r 410/4m, linj. 10 »		» 17: 48	» 2,000
40,000	» » » 210/4m, olinj. » »		» 15: 79	» »

Självkopieböcker, innehållande 200 operforerade tunna blad i format 210×273 mm och 4 dubbelsidiga kopiepapper samt underläggs- och handplån, bundna i brun kartong kronor 2,705 pr 1,000 st.

2.

Varje levererat hel- eller halvark papper skall vara försett med en i svart tryckt stämpel »Statens skogsväsende». Ersättningen för ovan angivna tryck utgör:

För normalpapper n:r 2	pr 1,000 tryck kr.	3: —
» » » 3	» » » »	2: 50
» » » 4	» » » »	2: —
» skriv- och konceptpapper	» » » »	2: —
» skrivmaskins- och postpapper	» » » »	1: 50

3.

Leveransen skall efter erhållen rekvisition verkställas inom den möjligast korta tid, som erfordras för arbetets utförande, och skall allt arbete vara utfört omsorgsfullt och på i allt sakkunnigt sätt.

4.

Skulle bättre eller sämre papper eller annat format eller tryck, än prislistan angiver, påfordras av Kungl. styrelsen, skall priset höjas eller sänkas med skillnaden mellan prisen å det kontrakterade papperet och det levererade.

Stockholm den 18 december 1917.

Leveranskontrakt. Mellan Kungl domänstyrelsen å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar samt firman J. Linds efterträdare, Stockholm, angående leverans av diverse kuverter är följande kontrakt upprättat.

1.

Undertecknad J. Linds efterträdare åtager och förbinder sig härmed att under loppet av tiden 15 december 1917—31 december 1918 leverera och distribuera till överjägmästare, jägmästare och skogsingeniörer, i den mån rekvisitioner från dessa till leverantören inkomma, följande kuverter lika bilagda prover, till följande pris:

90,000 st. enligt prov	n:r 29 C	kronor	7: 14
150,000 » » »	litt H	»	11: 50
70,000 » » »	n:r 44	»	32: 76
25,000 » » »	» 55	»	50: 40

1,000 st.	enligt prov n:r 56	kronor	57: 96
10,000 »	» » litt G. 498	»	23: 04
10,000 »	» » » G. 499	»	27: 36

allt per 1,000 st.

2.

Till samtliga kuverter skall leverantören själv tillsläppa nödigt papper av beskaffenhet, som proven utvisa.

3.

Varje kuvert skall vara försett med en i svart tryckt stämpel »Statens skogsväsende» samt dessutom det tryck, som vederbörande rekvirent uppgiver, såsom till exempel: »Till överjägmästaren i distrikt», »Till Kungl. domänstyrelsen, Stockholm, St.».

Ersättning för tryck enligt denna punkt utgår med 1 krona 50 öre per 1,000 st. kuverter.

4.

Leveransen skall efter erhållen rekvisition verkställas inom den möjligast korta tid, som erfordras för arbetets utförande, och skall allt arbete vara utfört omsorgsfullt och på i allo sakkunnigt sätt. Kuverten levereras banfritt Uddevalla.

5.

I den mån som begärda leveransen utförts, äger leverantören att hos rekvirenterna enligt dem tillställda räkningar uppbära likvid för leveranserna.

6.

Skulle bättre eller sämre papper eller annat format eller tryck än prislistan angiver påfordras av Kungl. styrelsen, skall priset höjas eller sänkas med skillnaden mellan prisen å de kontrakterade kuverten och de levererade.

Stockholm den 18 december 1917.

Beslut.

Angående likviderande av arbeten å häradsallmänningar. Domänstyrelsen har i skrivelse den 18 februari till styrelse för olika häradsallmänningar medgivit, att, därest allmänningens styrelse så önskade, utgifter för allmänningen berörande förvaltningsåtgärder, vilka det enligt av Kungl. Maj:t fastställd instruktion för skogsstaten ålåge jägmästare att ombesörja, finge utbetalas direkt genom av allmänningsstyrelsen anställd kassör, detta dock endast under villkor, att *samtliga* utgifterna likviderades i nämnda ordning, så att jägmästaren helt och hållet befriades från annan befattning med kassan än attesterande av räkningarna för de skogsvårds- med flera arbeten, som därifrån skola likvideras, samt att jägmästaren för insändande till Kungl. domänstyrelsen, från allmänningsstyrelsen efter varje räkenskapsårs utgång finge mottaga kassaredogörelse för det gångna året.

I fråga om **utbetalande av tillfälligt lönetillägg till extra kronojägare eller extra tillsyningsman, som uppehåller tjänst vid vakans eller ordinarie innehavares sjukdom,** har domänstyrelsen den 26 februari meddelat följande beslut:

Genom kungl. brevet den 29 november 1889 stadgades, bland annat, att, då kronojägarebefattning vore vakant eller innehavare av sådan befattning åtnjöte tjänstledighet för sjukdom, den, som förordnades att under tiden uppehålla befattningen, skulle äga att uppbära full kronojägareavlöning, hyresersättning, där sådan förekomme, jämväl däri inbegripen. Genom kungl. brevet den 3 juli 1917 förordnades, att för år 1918 skulle såsom tillfälligt lönetillägg utgå till ordinarie kronojägare och tillsyningsman, som uppbär hyresersättning, 250 kronor samt till dylik befattningshavare, som innehar bostad in natura, 200 kronor. Genom kungl. kungörelserna den 17 juni 1908 och den 18 juni 1915 rörande villkor för ny avlöningsstat för, bland andra, ordinarie kronojägare och tillsyningsmän rubbades icke de i förenämnda kungl. brev av den 20 november 1889 i berörda hänseende givna bestämmelserna.

Kungl. styrelsen fann skäl besluta, att till den extra kronojägare eller extra tillsyningsman, som vore tillförordnad vid vakans eller för ordinarie innehavare vid dennes sjukdom, skulle utbetalas tillfälligt lönetillägg efter samma grunder, enligt vilka dylikt utginge till ordinarie

innehavare av tjänsten, och skulle föreskrift härom intagas i berörda vikariats- och vakansförordnanden.

Utbetalande av revirmedel till förbandsartiklar åt kronans underlydande: t. f. jägmästaren i Malingsbo revir, har underställt Kungl. domänstyrelsen för prövning frågan, huruvida förbandsartiklar m. m. utlämnade från apotek vid provinsialläkarens mottagningar till Malingsbo revirs underlydande under år 1917, vilka underlydande åtnjuta fri läkarevård, borde likvideras av kronan.

Kungl. S:n har icke funnit skäl medgiva, att ifrågavarande artiklar likviderades av kronans medel.

Till de extra jägmästarnes förbund har Domänstyrelsen den 4 mars avlåtit följande svarsskrivelse:

Hos Kungl. domänstyrelsen har Ni den 15 sistlidna februari hemställt. att Kungl. styrelsen ville uppdraga åt vederbörande överjägmästare att, var inom sitt distrikt, med viss begränsning efter varje överjägmästares bedömande låta distribuera avskrifter av utfärdade kungörelser om lediga skogsstatsbefattningar av högre grad till samtliga å distriktet anställda extra jägmästare.

Kungl. styrelsen, som anser, att de extra jägmästare, som åstunda att söka ledigförklarade befattningar, utan svårighet själva böra kunna från vederbörande överjägmästareexpedition förskaffa sig kännedom därom, och att överjägmästarna sålunda icke böra åläggas av förbundet föreslagen distribution, har funnit Eder förevarande framställning icke vidare åtgärd föranleda.

Meddelande ang. uniformstyg. I skrivelse till viss e. jägm. har Domänstyrelsen den 25 febr. 1919 meddelat, att Styrelsen icke lyckats att på antagliga villkor träffa avtal om leverans av uniformstyg, varför Styrelsen icke för närvarande är i tillfälle att tillhandahålla dylikt åt skogsstatstjänstemän.

Reseersättning.

Resa från tjänstgöringsområde till annat på grund av förordnande utan ansökan. Härom har domänstyrelsen den 18 februari meddelat följande beslut.

Sedan Kungl. domänstyrelsen vid föredragning den 17 december 1917 av från extra skogsingenjören Bert Strandberg inlämnad rese- och traktamentsräkning för november 1917 på revisionens hemställan beslutat, att från räkningens slutsumma skulle avdrag göras med $65{,}_{95}$ kronor, ersättning för resor Skellefteå—Vindeln den 4 och Vindeln—Lycksele den 28 och 29, hade Strandberg, under framhållande därav att, sedan han av Kungl. domänstyrelsen förordnats som extra skogsingenjör i Vindelns skogsvårdsområde intill 1917 års utgång, han, utan att därom hava ansökt, förordnats dels såsom biträdande skogsingenjör i Skellefteå skogsvårdsområdes norra del för tiden 15 oktober—3 november och dels som t. f. assistent i Bjurbäckens revir under december månad, hemställt, att reseersättning måtte få utbetalas jämväl för ifrågavarande resor. Med hänsyn till vad Strandberg anfört, att förordnandena av Kungl. styrelsen utfärdats, utan att han därom ansökt, fann Kungl. domänstyrelsen skäligt att med bifall till ansökan tillerkänna Strandberg ersättning för nämnda resor med tillsammans $65{,}_{95}$ kronor.

Framställningar m. m.

Domänstyrelsen har den 25 februari avlåtit följande underdåniga framställning angående **frikallande av till domänstyrelsen och skogsstaten hörande personal från tjänstgöring till rikets försvar under år 1918.** Under erinran om den synnerligen kännbara personalbrist, som i förhållande till de omfattande arbetena fortfarande gör sig gällande inom domänförvaltningen, får domänstyrelsen härmed i underdånighet hemställa, att i likhet med vad som under närmast föregående år ägt rum, den till domänstyrelsen och skogsstaten hörande personalen måtte om möjligt för hela år 1918 vara frikallad från tjänstgöring till rikets försvar ävensom från övningar för utbildning till landstormstjänstgöring, dock icke vid allmän mobilisering eller från inkallelse till utbildning såsom reservbefäl. Endast under sådana förhållanden synes det vara möjligt att kunna någorlunda nöjaktigt bedriva de arbeten, utan vilka, bland annat, de inkomster av statsskogarna, som för närvarande erfordras, skola kunna uppnås.

Fördelning av anslaget till skogsvårdens befrämjande å enskildes skogar i Norrbottens och Västerbottens län samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län. Domänstyrelsen har den 14 januari avlätit underdånig skrivelse härom samt på anförda skäl föreslagit att av det av 1917 års riksdag beviljade anslaget å 98,000 kronor för främjande af skogsvård å ovannämnda skogar 81,000 kronor måtte fördelas sålunda:

till Norrbottens läns hushållningssällskap	48,000 kr.
» Västerbottens » »	30,000
Kopparbergs	3,000
Summa	81,000 kr.

Finanser.

Domänstyrelsen har till Statskontoret överlämnat en **provisorisk tablå över 1917 års finansiella resultat i fråga om statens domäner,** varur framgår bl. a.:

Disponerat kapital:

Vid årets början disponerat kapital	236,460,411: 52
Under året lyftade anslag	810,826: 19
Överskott av rörelsen den 31 december	34,255,611: 46
Summa kr.	271,526,849: 17
Avgå under året verkställda inbetalningar till statskontoret	26,418,063: 29
Vid årets slut disponerat kapital	245,108,785: 88
Under året i medeltal disponerat kapital	230,787,217: 67

Resultat av rörelsen under året:

Inkomster	50,963,505: 75
Driftkostnader	16 707 894: 29
Överskott	34,255,611: 46

utgörande 8,91 % å det under året i medeltal disponerade kapital.

Det disponerade kapitalets användning.

Vid slutet av år	1916	1917	Ökning + eller minskning
I verket bundet kapital			
Statens skogsdomäner	170,225,826	170,916,561	+ 690,735
Statens Jordbruksdomäner	61,456,171	60,302,996	— 1,153,175
Inventarier	380,920	580 9'0	± —
Säger	232,062,917	231,600,477	— 462,440
Kapital som ännu ej tagits i bruk:			
Kontanta medel och fordringar efter avdrag av skulderna	4,397,494	13,508,308	+ 9,110,814
Summa	236,450,411	245,108,785	+ 8,648,374

Ransonering för hästar.

Ökad foderranson för vissa jordbrukshästar m. m. I anledning av Domänstyrelsens skrivelse till Folkhushållningskommissionen av den 25 sistlidne januari med påvisande av de svårigheter, varmed vissa hästägare i övre Norrland ha att kämpa, har Fodersektionen den 26 februari meddelat följande skrivelse, som tillställts överjägmästarne i de fem nordligaste distrikten:

De hästar inom Norrbottens län och Västerbottens läns lappmark, vilka enligt gällande bestämmelser äro att hänföra till jordbrukshästar, må när desamma användas vid fullgörande

av väghållning eller hemforsling av livsmedel, jämställas med i Kungl. domänstyrelsens m. fl. tjänst använda jordbrukshästar, så att deras ransoner genom tillskott av fodersäd bringas i jämnhöjd med den för klass I av hästar utanför jordbruket bestämda.

Vidare har beslutats, att de utanför jordbruket stående hästar inom Norrbottens län, vilka på grund av naturförhållanden, den ojämna postgången eller dylikt icke kunnat i behörig tid till ransonering deklareras eller mottagas, må av jordbruksrådet efter prövning till ransonering upptagas.

Handeln med stråfoder har, som bekant, frigivits enligt regeringsbeslut, varigenom Fodersektionen ej längre handhar fördelningen av stråfoder, frånräknat den kontroll, som utövas över transporterna. Denna kontroll har ansetts vara absolut nödvändig för att stråfoderförbrukningen i görligaste mån må likformigt upprätthållas.

Utöver här ovan angivna lättnader i ransoneringsbestämmelserna ha inga ytterligare medgivande av detta slag kunnat göras i betraktanden av den svåra situationen.

Yttranden

ang. **Bränslekommissionen.**

Anbefalld avgiva utlåtande över motion om skrivelse till Kungl. Maj:t **angående överflyttande av bränslekommissionens verksamhet till skogsvårdsstyrelserna** har domänstyrelsen, den 25 februari avgivit underdånigt utlåtande, däri styrelsen anför följande.

Då domänstyrelsen icke haft att taga någon befattning med det åt bränslekommissionen lämnade uppdraget, saknar styrelsen förutsättning att säkert bedöma i vad mån den i förevarande motion gjorda hemställan om överflyttande av kommissionens verksamhet till skogsvårdsstyrelserna kan vara gagnelig. Enligt vad styrelsen försport har till landet importerats mera kol än som torde ha kunnat förväntas vid den tid, då kommissionens verksamhet började. Däremot har till styrelsens kännedom kommit, att kommissionen numera anskaffat eller träffat avtal om leverans av högst betydande kvantiteter vedvirke och att följden av dessa förhållanden blivit, att landets behov av bränsle icke blott för innevarande år utan ock i viss mån för nästkommande år lärer vara säkerställt. En avveckling av kommissionens verksamhet torde sålunda vara förestående, och vill det synas styrelsen, som om denna avveckling hellre borde ske genom kommissionen själv, som har att bära ansvaret för av densamma vidtagna åtgärder, än av skogsvårdsstyrelserna. Med hänsyn härtill får styrelsen för sin del i underdånighet framhålla, att styrelsen icke anser sig kunna tillråda en åtgärd i motionens syfte.

Ersättning till statsverket för skogsstatens bestyr med ecklesiastika m. fl. skogar.

Härom har Domänstyrelsen den 31 december 1917 avlåtit underdånig skrivelse, som här nedan refereras.

Domänstyrelsen erinrar först om att bland de allmänna skogarna förekomma sådana, vilkas behållna avkastning icke tillföres statsverket och för vilka statsmakterna därför hava ansett, att statsverket bör erhålla ersättning för den med statsmedel avlönade skogsstatens bestyr med skötseln av sådana skogar.

Styrelsen redogör därefter för de bestämmelser, som utfärdats och nu gälla rörande dylik ersättning och framhåller därvid att i nådiga brevet den 29 november 1889 till domänstyrelsen angående ny reglering av skogsstaten m. m., stadgas beträffande ecklesiastik boställsskog, att gottgörelse i allmänhet skall utgå endast för förrättning, som i och för skogsodling eller avverkning av jägmästare å dylik skog verkställes, medan enligt samma nåd. brev ersättning skall tillgodoföras statsverket för all förrättning, som av jägmästare verkställes å häradsallmänning.

Vidare framhålles att i 33 § av nådiga förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket stadgas att, om *skog å allmän inrättnings hemman, som icke innehaves med stadgad åborätt,* ställts under skogsstatens vård och förvaltning, ersättning skall utgå till statsverket för vederbörande skogstjänstemans förvaltningsåtgärder enligt gällande resereglemente, samt att i 7 § nådiga förordningen den 24 juli 1903 angående förvaltningen av *städernas skogar* att i kostnaderna för stadsskogs vård och förvaltning skola, då stadsskog är ställd under skogsstatens vård och förvaltning, inbegripas, bland annat, staten tillkommande ersättning enligt gällande resereglemente för skogstjänstemans förvaltningsåtgärder.

Härav framgår alltså att i fråga om ecklesiastika skogar endast vissa slag av förrättningar skola ersättas, under det att beträffande övriga i det föregående omförmälda skogar alla jägmästarens förrättningar ersättas.

Då någon gottgörelse däremot ej tillföres statsverket för det arbete, som domänstyrelsen och överjägmästarna utföra för eller å samma skogar och för sådana jägmästarens besök å ecklesiastika skogar, som ej äro att hänföra till förrättningar, ej heller i allmänhet för den bevakande personalens bestyr därå, har den inkomst statsverket fick genom dessa ersättningar alltjämt varit för ringa men motsvarande under tiden närmast efter år 1880 en avsevärt större procent av statens utgifter för skötseln av de allmänna skogarna än vad nu är fallet. Statsverkets utgifter för skogsförvaltningen hava oavbrutet stegrats likaså ock i än högre grad behållningen av skogsskötseln, men den staten tillkommande ersättningen för skötseln av sådana allmänna skogar, från vilka inkomst ej tillföres statsverket, har visserligen absolut taget något stegrats, men i förhållande till utgifterna för och inkomsterna av skogsskötseln väsentligen nedgått.

Styrelsen framhåller därpå att förslag till ändrade grunder för beräknigen av ifrågavarande ersättning också åtskilliga gånger framlagts i syfte dels att en skälig ersättning måtte tillföras statsverket, dels att ett mindre tidsödande och ett mindre omständligt beräkningssätt än det nu bestämda måtte tillämpas, och erinrar därvid om sitt den 27 juni 1901 avgivna underdåniga utlåtande över 1896 års skogskommittés betänkande, vari styrelsen hemställt, att ersättningen för jägmästarnas förrättningar å de omförmälda skogar, som blivit ställda under skogsstatens förvaltning icke måtte utgå enligt resereglementet utan medelst en viss avgift för varje hektar utmark, vilket även upptogs i 1902 års löneregleringskommittés den 9 mars 1907 avgivna betänkande (del VI) angående reglering av löneförhållanden m. m. vid skogsstaten och de allmänna skogsläroverken. I sitt över nämnda betänkande den 5 december 1907 avgivna utlåtande vidhöll domänstyrelsen i princip sitt i ovanberörda underdåniga utlåtande den 27 juni 1901 avgivna förslag, men utvidgade detsamma att omfatta jämväl icke donerade ecklesiastika boställsskogar, vare sig det stode under skogsstatens förvaltning eller under dess uppsikt och kontroll ävensom statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar, samt modifierade förslaget därhän, att ersättningen borde på angivet sätt utgå med allt lägre avgift per hektar ju större skogens ytvidd vore.

I underdånigt utlåtande den 27 september 1911 hade styrelsen slutligen föreslagit ersättningens beräknande i huvudsak enligt samma grunder och efter samma belopp per hektar som i sitt förra förslag av den 5 december 1907, men samtidigt föreslagit vissa modifikationer, dels ifråga om ersättningens maximibelopp, dels ifråga om sådana skogar, vilkas bevakning ej bekostades av statsmedel.

Sedermera hade styrelsen flera gånger bland annat i sitt den 30 november 1916 avgivna underdåniga utlåtande angående kyrkokommitténs betänkande, del II, framhållit, att de av styrelsen den 27 september 1911 föreslagna ersättningsbeloppen numera vore alltför låga och borde väsentligen höjas.

Att statsverket och domänfonden böra erhålla full ersättning för de verkliga kostnader, staten fått vidkännas, för vård och förvaltning av sådana allmänna skogar, vilkas avkastning ej ingår till statskassan, samt för tillsyn och kontroll av skogsskötseln å sådana allmänna skogar av nyssnämnda slag, som ej står under skogsstatens förvaltning, synes styrelsen ligga i öppen dag. Ifrågavarande kostnader utgå från domänfonden, vilken förvaltas av domänstyrelsen i styrelsens egenskap av ett affärsdrivande verk, under det att inkomsterna från nämnda skogar tillfalla menigheten, församlingar, enskilde, kyrkfonden eller andra fonder. Skogsprodukternas värde har oavbrutet och raskt stegrats och avkastningen från nämnda skogar är nu sådan, att den väl kan bära kostnader för samma skogars skötsel och vård.

Då domänstyrelsen därefter med frångående av sina ovanberörda i ämnet tidigare avgivna förslag föreslår andra grunder för beräknande och fastslående av ifrågavarande ersättningsbelopp, framhåller styrelsen att om, såsom tidigare föreslagits, ersättningen bestämmes skola utgå med vissa belopp per hektar utmark, detta system inom kort, även om beloppen bestämmas med hänsyn till nu rådande förhållanden ifråga om statens kostnader för förvaltningen, snart nog kommer att lida av samma brist som det nuvarande, enär då de allmänna omkostnaderna stegras, en till visst belopp per hektar fastslagen ersättning inom kort blir för låg och i varje fall ej rättvis. Att så ofta som det skulle erfordras få jämkning av beloppen genomförd anser styrelsen ej vara möjligt, då därför torde för varje gång erfordras samstämmande beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen, eventuellt ock av kyrkomötet, och även om detta tillräckligt ofta kunde ske, skulle det medföra onödigt besvär och arbete.

Styrelsen föreslår därför, att domänfonden varje år måtte tillföras gottgörelse för de under det föregående året havda kostnaderna för förvaltning och vård av eller tillsyn och kontroll å renbetesfjällens skogar, ecklesiastika skogar av alla slag med undantag allenast

för sådana, med vilka skogsstaten jämlikt bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 9 december 1910 angående grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika skogar, 5:te punkten, icke har att taga befattning, häradsallmänningar, statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar, städers skogar, skogar till allmänna inrättningars hemman, evad de innehavas med eller utan stadgad åborätt, skyddsskogar samt enskilde tillhöriga flygsandsfält under skogsstatens uppsikt. Gottgörelsen bör uträknas på det sätt att de verkliga kostnaderna för förvaltning och bevakning, så snart dessa blivit kända med vissa avdrag fördelas på de olika slag av skogar, med vilka skogsstaten har att taga befattning. Fördelningen bör ske efter antingen den verkliga ytvidden oreducerad eller efter den i viss mån, alltefter det större eller mindre arbete som kräfves, reducerade ytvidden. Varje överjägmästaredistrikt bör därvid utgöra en enhet för sig, för vilken beräkningen utföres. Härigenom ernås en med hänsyn till skogarnas å skilda breddgrader större eller mindre avkastningsförmåga och hushållningen i olika delar av landet högre eller lägre grad av intensitet rättvisare fördelning av kostnaderna än om såsom tidigare föreslagits, ersättningen skulle utgå med visst belopp per hektar, även om fallande skala därvid tillämpades.

För överjägmästarnas arbete med nu ifrågavarande slag av skogar har hittills ersättning ej utgått. Sistnämnda tjänstemän tillhöra emellertid, jämlikt gällande nådiga instruktion för skogsstaten den förvaltande personalen och utföra å samma skogar ett betydande arbete dels med direkta förvaltningsåtgärder å platsen vid inspektionsresor, dels och huvudsakligast med skrivarbete och utredningar å expeditionslokalen, för vilket allt gottgörelse bör tillföras domänfonden. Av samma skäl böra samtliga kostnader för överjägmästare-expeditionerna, nämligen expenser och assistensarvoden m. m. samt för skogstaxatorerna, vilka bland andra hava att granska skogshushållningsplaner, ingå i fördelningen.

Alla utgifter för den förvaltande skogspersonalen i övrigt såsom löner, resekostnads- och traktamentsersättningar, assistentarvoden, expenser, hyra för expeditionslokal m. m. böra givetvis ingå i fördelningen. Däremot böra ej kostnaderna medräknas för den tjänstemannagrupp, som från och med år 1916 inrättats och uteslutande har att taga befattning med enskildas skogar inom viss del av landet och därför är lätt att frånskilja, nämligen skogsingenjörerna och tillsyningsmännen (skogsfogdarna). Till följd härav böra ock skälig del av kostnaderna för överjägmästarna i övre Norrbottens, Nedre Norrbottens, Skellefteå och Umeå distrikt samt deras expeditioner m. m. ej heller medräknas, nämligen så stor del som kan anses motsvara överjägmästarnas arbete med de skogar, för vilka gäller nådiga förordningen den 18 juni 1915 om förekommande av överdriven avverkning i ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, och föreslår styrelsen härvidlag att nu ifrågavarande kostnader fördelas proportionellt efter antalet inom varje distrikt varande revir och skogsvårdsområden med iakttagande dock av att varje skogsvårdsområde med hänsyn till det mindre omfattande arbete, de förorsaka överjägmästaren, vid denna fördelning åsattes ett relationstal av allenast 0,75 i jämförelse med reviren, av vilka vart och ett bör åsättas talet 1,0. Endast vad som av kostnaderna för överjägmästarna och deras expeditioner sålunda belöper å reviren bör ingå i fördelningen av statens administrationskostnader å olika slag av skogar inom respektive distrikt.

Slutligen böra ock kostnaderna för den bevakande personalen, det vill säga löner, arvoden, resepenningar, traktamentsersättningar med mera till kronojägare och extra kronojägare fördelas å samtliga de skogar, vilka utgöra föremål för samma personals verksamhet.

Från den sålunda erhållna kostnadssumman böra frångdragas såväl utsyningsavgifter som det domänfonden tillkommande anslaget av statsmedel för tillsyn å enskildas skogar i lappmarken och Särna socken med Idre kapellag med mera.

Vad angår kostnaderna för domänstyrelsen kunde det väl synas rimligt att även så stor del av dessa, som kunde anses motsvara arbetet med ifrågavarande slag av skogar — särskilt de ecklesiastika, vilka hos styrelsen förorsaka ett betydande arbete — bleve ersatt. Enär emellertid mycket större svårigheter möta att rättvist fördela dessa kostnader än att fördela kostnaderna för skogspersonalen, anser styrelsen sig ej för närvarande böra yrka härpå.

I fråga om den i det föregående berörda reduktion av ytvidden som för vissa slag av skogar bör vidtagas allt efter det större eller mindre arbete de förorsaka, föreslår styrelsen att de skogar, vilka skola deltaga i kostnadsfördelningen, åsättas följande relationstal, med vilka arealsiffran för varje grupp av skogen multipliceras innan kostnadsfördelning äger rum, nämligen

1,0 å kronoparker, kronoflygsandsfält, skogar till kronans utarrenderade jordbruksdomäner och till civila boställen, kronolägenheter, holmar och skär, stockfångstskogar, kronoöverloppsmarker, oavvittrade kronomarker samt alla ecklesiastika skogar;

0,15 å renbetesfjällens skogar samt skyddsskogar och enskilde tillhöriga flygsandsfält under skogsstatens uppsikt;

0,75 statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar, häradsallmänningar under skogsstatens förvaltning, under skogsstatens förvaltning ställda skogar till allmänna inrättningars hemman, som icke innehavas med stadgad åborätt samt städers skogar under skogsstatens förvaltning;

0,2 å under skogsstatens uppsikt och kontroll ställda häradsallmänningar, städers skogar, skogar till allmänna inrättningars hemman, som icke innehavas med stadgad åborätt, skogar å kronohemman utom de sex norra länen samt skogar till allmänna inrättningars hemman, som innehavas med stadgad åborätt, i de fall då ytvidden av varje skog icke överstiger 1,000 hektar;

0,1 å skogar av sistberörda kategorier, i de fall då ytvidden av varje skog överstiger 1,000 hektar;

Teoretiskt sett draga skogar av mindre ytvidd större förvaltningskostnader än sådana av större ytvidd, allt i förhållande till ytenheten. Olikheten framträder dock huvudsakligast och är lättast påvisbar vid jämförelse mellan skogar, av olika genomsnittsstorlek, belägna i olika delar av landet. Visserligen kunde vid nyssnämnda förhållande reduktion av större skogars areal i vidare mån än ovan föreslagits skäligen kunna ifrågasättas, men då dels skillnaden i förvaltningskostnad för mindre och för större i samma ort belägna skogar är väsentligt mindre än samma skillnad beträffande i olika orter belägna skogar dels ett vidtagande av korrektion för arealskillnader å skogar inom samma överjägmästaredistrikt högst betydligt skulle öka arbetet vid uträkningen, anser styrelsen sig ej böra föreslå att vid kostnadsfördelningen någon annan hänsyn tages till ytvidden än vad ovan föreslagits. Kostnadsbeloppet per ytenhet blir ändock olika även för samma slags och lika stora, men i olika delar av landet belägna skogar, och anpassa genom de föreslagna beräkningsgrunderna automatiskt efter de inom respektive distrikt rådande intensivare eller extensivare förhållandena. Styrelsen anser därför att, om detta förslag godkännes, någon begränsning av ersättningsbeloppet till såsom styrelsen år 1911 föreslog, högst viss procent av viss skogs beräknade avkastnings värde icke är erforderligt, ty den ersättning, som enligt styrelsens i denna skrivelse väckta förslag skulle tillföras domänfonden, kommer att noga motsvara de verkliga administrationskostnaderna. De smärre ojämnheter, som vid beloppets uträknande för viss skog, där sådant erfordras, kunna tänkas uppkomma, till exempel att en viss skog ett visst år drabbas av en högre eller lägre förvaltningsavgift, än som motsvarar av å skogen just det året nedlagt arbete, äro alldeles utan betydelse och utjämnas under loppet av några år. Såväl det nuvarande systemet, som vilket i praktiken användbart system än uttänkes, lider eller kommer att lida av samma svaghet.

Att det nuvarande systemet icke även om gottgörelse vore något så när rimlig, är rättvist, torde vara uppenbart, ty den i enlighet därmed uträknade ersättningen är i hög grad beroende på hur jägmästaren ordnar sina resor, om han under en resa besöker allenast en skog eller om han besöker flera skogar efter varandra, om han t. ex. för husbehovsutsyning själv besöker ett ecklesiastikt boställe, då ersättning till statsverket skall utgå, eller om han beordrar kronojägaren att utföra samma arbete, i vilket fall gottgörelse till statsverket ej erhålles. Systemet har dessutom den nackdelen att det förorsakar alla jägmästare, inom vilkas revir äro belägna ecklesiastika eller andra skogar, för vilka gottgörelse skall utgå, ett stort och tidsödande arbete med utskrivning av rese- och repartitionsräkningar.

Å de ecklesiastika skogarna handhaves bevakningen i regeln av de ordinarie kronojägarna, men stundom även av extra kronojägare, som förordnas att mot visst arvode utöva bevakningen å än enbart ecklesiastika, i närheten av varandra belägna skogar, än i samma ort belägna både ecklesiastika och andra allmänna skogar, och utgår dessas arvode i förra fallet helt av ecklesiastika skogsmedel, i senare fallet delvis av ecklesiastika skogsmedel och delvis av statsmedel. Slutligen förekommer ock, ehuru endast i några få fall, att å större ecklesiastika skogar kronoskogvaktare, på sätt i Eders Kungl. Maj:ts förnyade nådiga instruktion för skogsstaten den 28 april 1916, 1 §, sista stycket omförmäles, finnas anställda, och avlönas dessa helt av respektive skogars avkastning. Av vad nu anförts framgår, att de flesta ecklesiastika skogar äro helt fria från kostnader för bevakningen, under det att ett mindre antal drabbas därav. Till undvikande av denna oegentlighet och för vinnande av likformighet härutinnan samt i och för tillämpningen av det av styrelsen härovan föreslagna systemet för beräkning av gottgörelse till statsverket föreslår styrelsen, att bevakningen å ecklesiastika skogar hädanefter måtte utövas enbart genom med statsmedel avlönade kronojägare och i den mån så behöves, extra kronojägare, vilka tjänstemäns löner och arvoden, på sätt ovan angivits, böra inräknas i respektive distrikts totala administrationskostnad innan fördelning därav äger rum. I enstaka fall kan hädanefter,

såsom hittills å såväl kronoparker som andra slag av allmänna skogar ägt rum, finnas nödvändigt för viss skog anställa särskild, å skogen bosatt person, som i huvudsak har att mot betalning utföra skogsarbete, men även biträder med vissa bevakningsgöromål mot visst, i regeln obetydligt arvode. Kostnaden härför bör givetvis stanna å den skog, där skogsarbetaren-bevakaren är bosatt, och icke ingå i administrationskostnaderna för distriktet.

Såsom exempel på konsekvenserna av styrelsens nu ifrågavarande förslag har hos styrelsen uträknats dels administrationskostnaderna för år 1915, dels samma kostnaders fördelning distriktsvis å olika slag av allmänna skogar för samma år, det sista för vilket fullständigt utarbetade och sammanförda siffror föreligga.

Styrelsen erinrar därvid i förbigående om att överjägmästaredistriktens antal, som numera är tolv, år 1915 uppgick till endast tio.

Bland ifrågavarande administrationskostnader hava arvoden m. m. till skogsindelningsassistenter och dikningspersonal ej medräknats. Däremot hava alla löner, sådana de enligt stat äro bestämda, helt medräknats, och avdrag sålunda ej gjorts för pensionsavgifter, något som torde vara berättigat, då skogsstatens pensioner numera utgå från domänfonden.

På grund av att år 1915 ännu ej skogsingenjörer och tillsyningsmän funnos anställda har vid uträkningen av administrationskostnaderna ett något annorlunda förfaringssätt måst användas än som hädanefter skulle bliva fallet, och redogör styrelsen ingående för hur därvid förfarits.

Skogsindelningskostnaderna hava ej medräknats, och böra ej heller framdeles medräknas vid administrationskostnadens fördelning, utan debiteras varje särskild skog, något som utan svårighet kan ske, vare sig arbetet ersättes enligt taxa eller utgår i form av månadsarvode till indelningsassistent.

Av administrationskostnaden år 1915, som uppgick till 2,137,260 kronor, skulle enligt sålunda föreslagna grunder följande belopp påföras de slag av skogar, för vilka gottgörelse bör tillföras domänfonden, nämligen

renbetesfjällens skogar	45,390	kronor.
statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar	7,275	„
häradsallmänningar	26,416	„
ecklesiastika skogar	224,070	„
skogar till allmänna inrättningars hemman, samt kronohemman utom de sex norra länen	3,336	„
städers skogar	2,496	„
skyddsskogar och enskilda tillhöriga flygsandsfält	61,357	„
Summa	371,270	kronor.

Den ersättning, som för skogsstatens bestyr under samma år med skogsskötseln å vissa slag av allmänna skogar tillfördes statsverket, uppgick till

för häradsallmänningar	2,389: 15	kronor
„ ecklesiastika skogar	18,546: 98	„
„ städers skogar	176: —	„
Summa	21,112: 13	kronor

Medeltalen pr år av ersättningsbeloppen för femårsperioden 1911—1915 utgjorde

för häradsallmänningar	2,391: 06	kronor
„ ecklesiastika skogar	14,540: 98	„

Därest det, såsom i justitiekanslersämbetets utlåtande den 2 juli 1908 framhållits, skulle anses att gällande föreskrifter om vården av häradsallmänningarna, städernas skogar och skogarna till de allmänna inrättningars hemman, som ej innehavas med stadgad åborätt, grunda sig å ett statsintresse av den vikt att det kan ifrågasättas, om ersättningen till statsverket bör bestämmas så hög, att den verkligen utgör full gottgörelse för skogsstatens arbete och således jämväl innefattar ersättning för en del af statsverkets utgifter för avlönande av statens skogstjänstemän, och därest det, likaledes enligt justitiekanslersämbetets nyssberörda utlåtande, icke finnes skäligt att bereda statsverket ökad inkomst på bekostnad av nyttjanderättsinnehavarna till statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar, hemställer domänstyrelsen på grund av sin egenskap av affärsdrivande verk med mera, att domänfonden måtte genom direkt statsanslag, såsom numera sker ifråga om domänfondens utgifter för tillsyn å enskildes skogar i lappmarken och Särna socken med Idre kapellag samt i Västerbottens och Norrbottens läns kustland enligt ovan före-

slagna grunder beredas ersättning för fondens utgifter för förvaltning och i förekommande fall, bevakning av eller tillsyn och kontroll av skogsskötseln å

1:o statens till bergshandteringens understöd anslagna skogar;

2:o häradsallmänningar;

3:o allmänna inrättningars hemman samt kronohemman utom de sex norra länen;

4:o städernas skogar ävensom

5:o skyddsskogar och enskilda tillhöriga flygsandsfält.

Den ersättning, som nu utgår för skötseln av vissa av nyssnämnda skogar, nämligen för under skogsstatens vård och förvaltning ställda häradsallmänningar, skogar till allmänna inrättningars hemman, som icke innehavas med stadgad åborätt, samt städers skogar, torde, om den ej helt efterskänkes, till undvikande av de ovan berörda olägenheterna och tungan för skogsstatstjänstemännen vid räkningarnas utskrivande böra bestämmas utgå och av dem, som åtnjuta avkomsten från respektive skogar, gäldas med viss procent av den domänfonden tillkommande ersättningen. Kostnaderna för skötsel av eller tillsyn å nyssnämnda skogar uppgår, med undantag möjligen för häradsallmänningarna, endast till jämförelsevis obetydliga belopp.

Däremot anser styrelsen att ersättning för skötseln av renbetesfjällens skogar och de ecklesiastika skogarna bör utgå av de jämtländska renbetesfjällens skogsfond, respektive kyrkofonden eller annan ecklesiastik fond, som tillföres behållen avkastning från allmänna skogar, samt tillföras domänfonden och alltså komma statsverket till godo. Dessa fonder äro av betydande storlek och erhålla med undantag av biskopslöneregleringsfonden sin huvudsakligaste inkomst av skogsförsäljningsmedel.

Renbetesfjällens skogsfond uppgick vid 1916 års slut till 1,019,043: 79 kronor. Till densamma inflöto under samma år skogsförsäljningsmedel till ett belopp av 271,842: 96 kronor.

Kyrkofonden, som bildades vid 1914 års ingång och då uppgick till 8,140,883: 24 kr., har enligt för respektive år utgivna utdrag ur under statskontorets förvaltning stående fonders och diverse medels räkenskaper tillförts skogsförsäljningsmedel med följande nettobelopp, nämligen år 1914 1,349,562: 89 kronor, år 1915 1,301,370: 32 kronor och år 1916 2,745,904: 57 kronor och uppgick vid 1916 års slut till 12,019,875: 88 kronor. Till nämnda inkomstsiffror komma för åren 1914 och 1915 såsom en behållen avkastning från de ecklesiastika skogarna de andelar i skogsavkastningen, som tillgodoförts boställshavare. Vidare erinras om den betydande, i penningar dock ej uppskattade avkastning de ecklesiastika boställsskogarna lämna i form av virke och ved in natura för boställenas och prästernas husbehov.

Ett slag av bostället, som i det föregående ej berörts, är klockareboställen. Skogar till sådana boställen förekomma mer sparsamt och skötseln därav förorsakar alltså jämförelsevis ringa besvär och kostnad. För fullständighetens skull bör dock även för dessa boställens skogar gottgörelse i förekommande fall tillföras domänfonden enligt härovan angivna grunder, och böra dessa skogar därvid åsättas relationstalet 1,0 i likhet med de ecklesiastika skogarna. Gottgörelsen torde böra gäldas av skogarnas avkastning, eller om behållning av skogsskötseln ej uppkommer, tillsvidare och tills annorlunda kan varda bestämt av den eller dem, som byggnadsskyldigheten å sådana boställen påvilar.

Styrelsen hemställer därjämte att även för till vissa verk eller för särskilda ändamål upplåtna skogar, som blivit ställda under skogsstatens förvaltning eller med vilka statens skogspersonal har att i tjänsten taga befattning, gottgörelse enligt härovan föreslagna grunder måtte tillföras domänfonden.

För den händelse det för genomförande av vad styrelsen härovan föreslagit erfordras samstämmande beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen, eventuellt ock av kyrkomötet, framhåller styrelsen slutligen vikten av att endast huvudprinciperna därvid måtte fastslås. Vissa detaljbestämmelser kunna tid efter annan behöva ändras och det synes därför, på det att sådan ändring må kunna ske utan alltför mycken omgång eller tidsutdräkt, vara önskvärt, att Kungl. Maj:t allena må kunna besluta om fastställelse eller ändring av bestämmelser, som angå systemets detaljer, bland vilka styrelsen nämner särskilt relationstal och arealreduktion. Ävenså synes det böra tillkomma Kungl. Maj:t att bestämma omfattningen av de enheter — såsom sådana har härovan föreslagits överjägmästaredistrikten — i vilka landet bör uppdelas för uträkning av gottgörelsens belopp.

Domänstyrelsens underdåniga utlåtande den 2 mars ang. inom riksdagen väckt motion om tillvaratagande av stubbved å kronans skogar.

I en inom den nu församlade riksdagens andra kammare väckt motion nr 302 har hr I. Vennerström på anförda grunder hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Eders Kungl.

Maj:t anhålla, att Edcrs Kungl. Maj:t ville snarast låta undersöka möjligheterna att genom anläggning av s. k. tjärugnar bättre tillvarataga stubbveden å statsskogarna, samt att Edcrs Kungl. Maj:t därefter ville vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kunde föranleda.

Sedan andra kammarens femte tillfälliga utskott anhållit, att domänstyrelsens utlåtande måtte i ärendet inhämtas, har styrelsen genom nådig remiss den 22 sistlidne februari anbefallts avgiva sådant utlåtande, och får styrelsen till åtlydnad härav med remissaktens återställande i underdånighet anföra.

I motiveringen för sin hemställan till riksdagen har motionären i huvudsak andragit följande. Genom kristidens verkningar hade skogsbruket i särskilt hög grad påverkats därhän att skogsavfallet, särskilt stubbveden, varur vid torrdestillering i s. k. tjärugnar erhölles tjära, kol och terpentin, ernått en hittills oanad efterfrågan och stegring i värde. Denna för en intensiv skogsskötsel synnerligen lyckliga omständighet hade emellertid endast utnyttjats å i privat ägo befintliga skogsmarker, medan landets största skogsägare, staten, intet åtgjort för att tillvartaga de betydande värden, som i form av dylikt virke funnes å statsskogarna.

Förekomsten av stubbved å dessa marker kunde visserligen ej angivas, men ville motionären hålla före att, då stubbveden kunde beräknas i medeltal utgöra, lågt räknat, 28% av beståndets kubikmassa av stamved med bark, vid avverkning av ett bestånd, uppskattat att innehålla 200 kubikmeter per hektar, man genom att ej tillvarataga stubbarna lämnade 28% av kubikmassan eller i förevarande fall 56 fastmeter virke per hektar att förmultna i skogarna.

Efter att hava framhållit att staten i lyckligaste fall mot en ringa penning torde hava försålt en obetydlig del av de oerhörda kvantiteter stubbved, som torde finnas i statsskogarna, och vilka rationellt tillvaratagna sannolikt skulle öka dessa skogars årliga avkastning med någon million kronor, omnämner motionären en på sin tid till domänstyrelsen från jägmästaren i Arjeplougs revir ingiven skrivelse med förslag att genom statens försorg anordna tillverkning av tjära genom vedens bränning i s. k. tjärdalar, vilken skrivelse skulle utan motivering av styrelsen hava lagts till handlingarna. Detta tillvägagående från domänstyrelsens sida syntes tyda på att statsmakterna borde giva direktiv ifråga om tillgodogörande av statsskogarnas värderika stubbmaterial.

Motionären insåge visserligen, att en del svårigheter skulle möta vid ett genom statens försorg anordnat tillvaratagande av stubbveden på statsskogarna särskilt ifråga om att anskaffa arbetskraft härför, men dessa kunde övervinnas genom användande av för ändamålet särskilt konstruerade maskiner. Därjämte vill motionären framhålla, att han ej avsett anläggande av större fabriker för användning av stubbveden, utan velat rekommendera smärre tjärugnar såsom varande en för ändamålet väl avpassad typ. Sådana smärre tjärugnar hade givit ett utomordentligt stort ekonomiskt utbyte och anläggningskostnaderna hade blivit intjänade på en mycket kort tid.

För egen del får styrelsen vidare i underdånighet anföra.

Innan domänstyrelsen övergår till att närmare yttra sig i ärendet, anser sig styrelsen böra tillrättalägga ett uttalande i motionen, som måste härröra av en oriktig uppfattning av till motionären lämnade uppgifter, och varav skulle kunna dragas oriktiga slutsatser beträffande statens skogshushållning.

Det är visserligen sant, att stubbvedens massa beräknas uppgå till omkring 28% av beståndets kubikmassa av stamved med bark, men då ett bestånd uppgives hålla 200 kubikmeter per hektar, ingår ej i denna massa stubbvedens kubikmassa, även om den med ledning av nyssnämnda beräkningssätt kan uppskattas till 56 fastmeter per hektar.

Ett kvarlämnande eller uttagande av stubbveden har sålunda intet att skaffa med vad man i allmänhet avser med en rationell skogshushållning. Stubbvedens tillvaratagande och förädlande tillhör skogsbrukets binäringar och utövar i stort sett intet direkt inflytande på skogsskötseln eller planläggandet därav.

Det föreliggande spörsmålet huruvida en förädlig av stubbveden å statsskogarna bör utföras genom statsskogspersonalens försorg, kan skärskådas ur förnämligast tvänne synpunkter dels en principiell eller huruvida staten i allmänhet bör själv befatta sig med förädling av sina skogsproduktioner, dels en speciellt affärsmässig eller huruvida det verkligen varit möjligt att på sätt i motionen ifrågasatts utnyttja den rådande högkonjunkturen beträffande tjära, träkol och träoljor.

Beträffande då först den principiella sidan av spörsmålet får domänstyrelsen till en början erinra, att styrelsens och den under styrelsen lydande skogsstatens uppgift beträffande hushållningen med statsskogarna huvudsakligen avser skogens skötsel och beredande av avsättningen för skogsavkastningens råvaror och i andra hand ett förädlande av skogsproduk-

terna. Samma uppfattning angående arten av domänstyrelsens och skogsstatens förvaltning har tydligt kommit till uttryck i det av den norrländska skogsvårdskommittén den 15 mars 1912 avgivna betänkandet, där kommittén framhåller, att det i regel måste anses riktigt, att staten icke själv bedriver industriell verksamhet, men att fall kunde förekomma, då ett motsatt förhållande inträdde. De skogssakkunniga för södra Sverige hava även i huvudsak uttalat samma mening i sitt betänkande av den 17 december 1915 samt angivit, under vilka förutsättningar försågning av virket å de allmänna skogarna för höjande av dettas nettoavkastning huvudsakligen borde äga rum.

Domänstyrelsens och skogsstatens organisation har varit och är allt fortfarande i huvudsak inriktad efter dessa linjer med en personaltillgång, beräknad efter behovet av den högre och lägre personal, som kan erfordras, vid en skötsel av statsskogarna, som avser ett planmässigt ordnande och genom utsyningsförfarande ledd avverkning å desamma samt skogsvårdande åtgärder. För utförande genom denna förvaltning av förädling av skogsprodukterna från statens skogar saknas alltjämt ej blott tjänstemän utan även arbetsledare.

Emellertid har styrelsen alltjämt haft sin uppmärksamhet inriktad på att, där förhållandena sådant krävde, anordna förädling genom revirförvaltningarna av skogarnas avkastning antingen detta nu skulle ske genom försågning eller kolning av virket eller genom dess tillhandahållande åt spekulanter vid trafikled i förarbetat skick, och har styrelsen tid efter annan tagit initiativ för anskaffande av härför ävensom för tillgodoseende av de år ifrån år ökade kraven på skogsvårdande åtgärder i samma mån avsättningsmöjligheterna för smärre virke ökats, erforderlig personal med såväl lägre som högre skoglig utbildning.

Beträffande den förra må erinras om den betydande ökning av kronojägarekåren, som med korta mellantider ägt rum under de senaste tolv åren, och ifråga om den förvaltande personalen ökades möjligheterna till dess rekrytering med det dubbla antalet mot förut genom inrättande vid Kloten av ytterligare en förberedande skogsskola för dåvarande skogsinstitutet samt slutligen skogshögskolans inrättande, därvid det blev möjligt att intaga ett ännu större antal elever.

Följderna härav kunna sägas hava börjat visa sig från år 1905 och som ett uttryck för i vilken grad statsskogsförvaltningen från denna tid tagit befattning med förädling och förarbetning av virket från statsskogarna må här ur den officiella statistiken anföras de siffror, som utvisa beloppen för under vart och ett av åren från och med år 1909, eller det år från och med vilket sådan statistik i fullständigt skick förefinnes, till och med 1915 genom skogspersonalens försorg avverkat och förädlat virke i procent av den totala årsavverkningen samt de absoluta kostnaderna härför:

År	Genom skogsförvaltningen avverkat och förädlat virke i % av totala avverkningen	Motsvarande totala avverknings- och förädlingskostnader
1909	11,3	723,952
1910	10,6	804,374
1911	13	998,521
1912	14,7	1,257,251
1913	17,9	1,838,766
1914	21,1	2,397,728
1915	21,5	3,216,212

För år 1916 föreligger ännu icke motsvarande statistik fullt utarbetad, men de under detta år för enahanda ändamål utbetalade kostnaderna belöpa sig enligt bokslutet till 4,283,386 kronor. Under år 1917 stego samma utgifter till 6,189,423 och beräknas under innevarande år komma att nå den ansenliga summan av 10,652,662 kronor.

Men arbetena i det hela hava ökats i samma proportion och därmed kravet å personal. Detta framgår av nedanstående siffror på inkomster och utgifter sedan år 1905:

År	Inkomster	Utgifter
1905	7,559,033	1,653,900
1906	8,618,009	1,734,111
1907	9,968,984	1,956,490
1908	9,540,241	2,448,826
1909	10,010,388	3,326,401
1910	12,803,255	3,434,543
1911	12,509,731	3,896,115
1912	13,664,933	4,327,149
1913	18,070,857	5,280,619
1914	18,092,802	6,292,956
1915	26,343,396	6,932,717
1916	34,337,524	9,613,247

Dessa skogsstatens arbetsprestationer, om man frånser de senaste årens, för vilka de angivna siffrorna tydligt varsla om kristidens påverkan, motsvarar, vill det synas domänstyrelsen, den gradvis skeende utveckling som i förberörda hänseende med fasthållande av förutnämnda principer bör kunna ske med den personal, som står styrelsen till buds. I fråga om åren 1914 och 1915 är att märka det skogsstatspersonalen i ganska stor utsträckning varit inkallad till militärtjänstgöring och under senare delen av år 1917 har en betydande del av denna personal varit ställd till 1917 års bränslekommissions förfogande, varigenom arbetena på statsskogarna givetvis blivit i många hänseenden tillbakasatta.

Innan domänstyrelsen nu ingår på ett skärskådande av de möjligheter, som skulle hava förefunnits och förefinnas för att med utnyttjande av nu rådande högkonjunktur å tjärmarknaden tillvaratag stubbveden å kronoskogarna, anser sig styrelsen något böra uppehålla sig vid huru tillvaratagandet av denna ved försiggår och vartill de olika slagen av stubbved användas.

Brytningen av stubbarna försiggår nämligen dels med handkraft och enklare redskap samt med särskilt för ändamålet konstruerade maskiner av olika typer dels också genom användning av sprängämnen.

I senare fallet är det fråga om upptagandet av i allmänhet rätt färska stubbar, och kan då brytningen av dessa försiggå omedelbart efter skogens avverkning och plägar den härvid erhållna stubbveden användas dels såsom vanligt bränsle dels för framställning av tjära jämte biprodukter vid torrdestillation uti särskilda fabriker eller tjärugnar. Vid användande av handkraft i förening med enklare redskap är det däremot oftast fråga om upptagande av äldre till ytvidden förmultnade stubbar och med i fråga om tallstubbar riklig förekomst av töre eller tjärved. Dessa stubbar användas huvudsakligen för framställning av tjära och uteslutande, då tjära skall erhållas genom bränning av veden i s. k. dal.

Emellertid är ett tillvaratagande av stubbveden icke alltid enbart till fromma för skogen. Där stubbveden avverkas omedelbart efter det egenliga hygget, torde man, om tillbörlig aktsamhet vid sprängning av stubbarna iakttages, så att fara för skogseld ej uppstår, icke kunna säga, att densamma är menlig för skogen utan tvärt om. Men vid tillvaratagande av de äldre tjärvedstubbarna, vilka äro för dalbränning särskilt eftersökta, och som ofta nog förekomma inne uti de spirande återväxterna eller de tätt slutna ungskogarna, är faran för en svår åverkan å den ofta synnerligen lovande återväxten eller ungskogen omedelbart för handen, och det kan ofta nog vara anledning att överväga, huruvida det ej är förmånligare att låta tjärstubbarna ruttna än att utsätta ungskogarna för den skadegörelse, som ej kan undvikas vid en avverkning av dessa.

Då motionären förordat en viss typ av anläggningar för framställning av tjära, kol och råterpentin ur stubbveden, torde det även vara lämpligt att något närmare ingå på denna del av frågan.

Dessa s. k. mindre tjärugnarna uppföras visserligen efter något olika modeller och i växlande storlekar, men gemensamt för dem alla är, att de muras av tegel med särskild eldstad under ugnen, vilken vanligen har en rymd av 25 kubikmeter. I huvudsak användas i dessa ugnar för framställning av tjära äldre stubbar s. k. törvedstubbar av tall eller samma slags ved som vid tillverkning av s. k. dalbränd tjära. Råa tallstubbar och även stubbved av gran kan ju användes i dessa ugnar, men blir då utbytet av tjära väsentligt sämre både kvantitativt och kvalitativt, varför, som sagt, man strävar efter att erhålla om möjligt uteslutande törvedstubbar av tall. Till bränsle under själva ugnen kan däremot användas vad ved eller virkesavfall som helst.

En undersökning av utfallet vid bränning i sådan ugn av 80 lösmeter ved av å rot torkad tall har givit till resultat 20 läster träkol, 900 kilogram 1:ma tjära, 500 kilogram 2:da tjära, 100 kilogram träsprit, 300 kilogram ättiksyrad kalk och 150 kilogram råterpentin. Hade i stället använts endast törvedstubbar, hade utbytet av kol blivit inemot 50 % lägre, men utbytet av tjära och övriga biprodukter både kvantitativt och kvalitativt avsevärt bättre. Då de träkol, som erhållas vid tjärbränning, anses sämre än dem, som erhållas vid milkolning, bestyrker ovanståeede jämförelse emellan resultaten av torrdestillation i ugn av å ena sidan stamved av torr tall och å den andra stubbved av samma slags skog, vad som förut framhållits beträffande det företräde, som gives åt törvedstubbarna framför annat virke vid tillverkning av tjära

För tillvaratagande av alla de biprodukter, som erhållas vid torrdestillation å dylik ugn, är det nödvändigt att densamma är belägen ganska nära fabriksanläggning för rening av desamma. Ofta nog byggas dessa ugnar två och två tillsammans med gemensam eldstad för att därigenom bespara arbetskraft och bränsle. Ej så sällan anläggas dock ett flertal sådana ugnar på samma plats, då anläggningen blir av mera fabriksmässig och stadigvarande natur.

Givetvis måste dessa ugnar uppföras i omedelbara grannskapet av järnväg eller kommunikationsled, då byggnadsmaterialet ej kan fraktas långt på sidan därom.

Anläggningskostnaderna för en sådan ugn variera beroende på de lokala förhållandena, men torde nog ej i allmänhet kunna sägas överstiga de i motionen angivna beloppen, därest inga anordningar vidtagas för biprodukternas renande.

Beträffande skötseln av en dylik anläggring lärer densamma ej förutsätta större fackkunskaper än att de fort nog kunna inhämtas av vem som helst.

Om det sålunda också ej fordras något särskilt stort kapital för uppförande av en dylik tjärugn, och om också för skötseln därav icke erfordras någon mera nämnvärd arbetskraft, så förutsätter emellertid en mera kontinuerlig drift av en sådan anläggning en avsevärd mängd stubbved, för vars brytning och framforsling behövas betydande arbetskrafter.

I motionen har vidare framhållits att det icke gärna med fog kunde invändas att stubbveden å statsskogarna icke kunde tillvaratagas på grund av brist på arbetskraft. Något hindet mötte nog på denna punkt, men detta kunde med maskinella hjälpmedel till stor del undanröjas. Den omständigheten, att statstkogarna vore i regel mera avlägset belägna från de bästa trafiklederna lade visserligen hinder i vägen för anläggande av fabriker för tjärtillverkning; däremot vore de smärre tjärugnarna att rekommendera såsom en för statsskogarne väl avpassad typ.

Beträffande då de områden av statsskogarna, från vilka brytning av stubbved för tillverkning i ugn av tjära skulle kunna äga rum, så begränsas desamma med hänsyn till vad här förut anförts, till sådana invid kommunikationsled belägna tidigare avverkade tallmarker, där törvedstubbar utan men för skogsvården enkannerligen återväxten skulle kunna brytas till den mängd, att vid järnväg eller annan kommunikationsled uppförda mindre tjärugnar därav skulle för ett antal år kunna förses med erforderlig ved för destillation och bränsle.

De nu rådande oerhört uppdrivna priserna på trätjära, omkring 110 kronor per tunna torde, om efter några år mera normala förhållanden inträtt, hastigt komma att avsevärt sjunka. Med hänsyn härtill torde man ej böra räkna med att en dylik anläggning skall kunna drivas någon längre tid.

Den kvantitet törved, som det följaktligen kunde bliva tal om att tillvarataga, torde därför, fastän den ej ens kan närmelsevis angivas, ej böra överskattas liksom också den vinst statskassan härigenom skulle kunna tillföras.

I det föregående har framhållits, att skogsstatens personal av både högre och lägre grad är allt för fåtalig för att kunna befatta sig med industriell verksamhet på sidan om sin egentliga tjänst, och gäller detta alldeles särskilt i fråga om år 1917, då densamma i så betydande utsträckning tagits i anspråk av 1917 års bränslekommission. Under sådana förhållanden har det varit fullkomligt otänkbart att igångsätta tillverkning av tjära i någon avsevärd omfattning.

Emellertid förelåg för ett sådant företag ytterligare ett hinder, vilket säkert skulle hava visat sig medföra de allra största svårigheter att övervinna, nämligen att erhålla erforderlig arbetskraft, vilken oavsett alla maskinella anordningar ändock alltid behövts i stor utsträckning till brytning och framforsling av stubbarna. Den oerhörda konkurrens om arbetskraft, som under det senast gångna året på alla områden och ej minst ifråga om skogsarbete gjort sig gällande, hade säkerligen ej medgivit anskaffande av tillräckligt antal arbetare.

Det må i detta sammanhang blott erinras om huru ytterligt svårt det varit för jägmästarne att ej minst tillföljd av ransoneringen av de viktigaste födoämnena under det gångna året anskaffa erforderlig arbetskraft till de arbeten, som ansetts absolut nödvändiga å statens skogar.

Domänstyrelsen tror sig med det nu anförda hava framlagt alla de skäl, som för styrelsen varit avgörande, då styrelsen icke ansett sig böra taga något initiativ i den riktning, motionären ifrågasatt.

Däremot har styrelsen i anslutning till här förut hävdade principer dels beträffande de tvänne nordligaste länen för utom försäljning av stubbar i stor utsträckning till ortsbefolkningen för bränning av tjära i dal ej blott upplåtit viss rätt till brytning av stubbved å vissa kronoparker utan också såsom en följd av härom framställd begäran träffat anstalter för offentligt utbud av enahanda rätt, avseende betydande kvantiteter sådan ved, dels ifråga om övriga delar av riket, där lokal spekulation och efterfrågan å dylik ved vore att räkna med i cirkulärskrivelse till vederbörande överjägmästare den 11 oktober sistlidet år bemyndigat dem att i mån av efterfrågan och, där så utan men för skogsvården kunde ske, genom kungörelse utbjuda rättighet att för en tid av högst tre år, vari jämväl avforslingstiden skulle inberäknas, tillvarataga stubbved å kronoparkerna m. fl. allmänna skogar.

I motionen har omnämnts en på sin tid till domänstyrelsen från jägmästaren i Arjepluogs revir ingiven skrivelse med förslag till ordnande av tillverkning av s. k. dalbränd tjära å kronoparkerna. Då styrelsens åtgörande beträffande denna framställning av motionären gjorts till föremål för kritik, anhåller styrelsen underdånigst få meddela skälen för sin behandling av detta ärende.

Jägmästarens förslag, vilket innebar, att tjärveden skulle till spekulanterna kostnadsfritt utlämnas under villkor att dessa levererade därav erhållen tjära till staten till visst pris vid järnvägsstation, syntes styrelsen vars stridande mot nådiga brevet den 15 november 1912. I detta stadgas nämligen, att till vissa kategorier å kronans marker inom Västerbottens och Norrbottens län nedsatta åbor ävensom till annan mindre bemedlad ortsbefolkning i nämnda län finge utlämnas stubbved till tjärbränning i den mån detta utan men för skogsvården av vederbörande jägmästare ansåges kunna försiggå till ett pris av 15 öre per kubikmeter fast mått även om det i orten gängse priset på dylikt virke vore högre. Och då jägmästaren framhållit, att köparne av tjärved oftast utgjordes av en i ekonomiskt avseende svag ortsbefolkning, lärer ock detta nådiga brevs bestämmelser vara i allmänhet tillämpliga på den inom Arjepluogs revir tjärvedsköpande befolkningen.

Av förenämnda anledningar och då nådiga brevet den 15 november 1912 föranletts av en underdånig skrivelse i ärendet från sagda års riksdag, ansåg sig domänstyrelsen ej böra vidtaga någon åtgärd på grund av ifrågavarande skrivelse från jägmästaren i Arjepluogs revir.

Då emellertid i detta sammanhang bestämmelserna i nämnda nådiga brev blivit berörda, kan domänstyrelsen ej underlåta att framhålla, att, även om vid tiden för fastställande av nämnda pris på tjärved till den mindre bemedlade ortsbefolkningen ett eljes gängse pris av 50 öre per kubikmeter för veden, då tjäran betalades med 14 à 16 kronor per tunna icke spelade någon egentlig roll, med hänsyn därtill att för framställande av en tunna tjära erfordrades allenast 3 kubikmeter törved löst mått, motsvarande högst $1^1/_2$ kubikmeter fast mått, så synes det dock numera, då en tunna tjära betalas med omkring 110 kronor, ingalunda vara av något verkligt behov påkallat att till den mindre bemedlade befolkningen i Västerbottens och Norrbottens län utlämna tjärved till förutnämnda låga pris per kubikmeter, ty även med ett pris av fem kronor per kubikmeter eller mera på veden lämnar dalbränningen en synnerligen god förtjänst. Exempel finnas nämligen på att en hel del personer, vilka förut ansetts såsom mindre bemedlade, på ett enda år kunnat på tjärbränning förskaffa sig en förtjänst av flera tusen kronor.

MEDDELANDEN FRÅN SKOGSBOKFÖRINGSKOMMITTÉN.

N:o 34 avgivet den 26 februari 1918, angående bokföringen av 1) kronojägares traktamentsräkningar 2) "utgifter å inkomsttitlar" och "inkomster å utgiftstitlar" 3) utgifter å titeln "byggnader".

N:o 35 avgivet den 8 mars 1918, vari meddelas, att de tablåremsor för revirens olika hushållsenheter, som månadsvis utsänts från kommittén för att hålla herrar jägmästare underrättade om de från årets början gjorda in- och utbetalningarna, från och med år 1918 komma att utbytas mot tablåer för revirets samtliga hushållsenheter. Dessa tablåer komma att utsändas första gången under maj månad, upptagande i en summa inkomster och utgifter för årets fyra första månader; därefter komma tablåer att utsändas under juli månad för tiden januari—juni, under september månad för tiden januari—augusti, varemot för årets sista månader tablåer komma att månatligen utsändas.

SKOGSPOLITISKA INLÄGG

TILLFÄLLIGA ÅTGÄRDER TILL FÖREKOMMANDE AV SKOGSSKÖVLING.

De av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga, militieombudsmannen, häradshövdingen *Axel Östergren*, byråchefen friherre *Th. Hermelin* och professor *N. Wohlin*, ha i dagarna avgivit följande förslag till *"Lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo"*:

1 §. Å fastighet i enskild ägo, belägen inom område, där lagen angående vård av enskildes skogar är tillämplig, må avverkning av ungskog ej ske annorledes än genom för beståndets utveckling ändamålsenlig gallring, så framt ej skogsvårdsstyrelsen med hänsyn till skogens tillstånd och beskaffenhet finner skäligt medgiva, att avverkning sker under annan form.

2 §. Har fastighet, som i 1 § avses, efter den 31 januari 1918 genom köp, skifte eller gåva övergått till annan än föregående ägarens skyldeman i rätt upp- och nedstigande led, syskon eller syskons avkomling, må ej heller annan avverkning av skog än enligt 1 § är medgiven äga rum å fastigheten tillhörande område, därest den strider mot grunderna för god skötsel av beståndet eller marken; dock att vad sålunda stadgats icke skall gälla beträffande avverkning på grund av upplåtelse, som skett före nyssnämnda dag.

Avverkningsrätt, som efter den 31 januari 1918 upplåtits till skog å fastighet, varom ovan skils, skall, ändå att fastigheten icke efter sagda dag överlåtits till annan ägare, vara underkastad den inskränkning, som i första stycket av denna paragraf är stadgad för det fall, varom där är fråga.

3 §. Vad här ovan stadgas skall ej utgöra hinder för avverkning å område, som är att hänföra till inägor, eller å sådant område i hagmark, som erfordras till betesmark för fastigheten eller därmed sambrukad fastighet samt på grund av markens beskaffenhet är till betesmark lämplig, ej heller för marks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål.

4 §. Sker avverkning i strid mot ovan givna föreskrifter, äger skogsvårdsstyrelsen meddela förbud att å den fastighet, varå avverkningen ägt rum, eller viss del därav utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd verkställa avverkning av skog för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov.

Innan sådant förbud meddelas, skall fastighetens ägare samt, där avverkningen verkställts av annan, jämväl denne beredas tillfälle att yttra sig i ärendet; äge ock skogsvårdsstyrelsen inhämta utlåtande från i lanthushållning sak-

kunnig person eller nämnd såsom lantbruksingenjör, länsagronom, jordbrukskonsulent eller odlingsnämnd, där sådant av förhållandena påkallas.

Förbud, som nu sagts, skall utan hinder av besvär genast träda i kraft.

5 §. Den som icke åtnöjes med skogsvårdsstyrelsens beslut, varigenom förbud mot avverkning meddelats eller sökt tillstånd till avverkning vägrats, äge att däröver hos Konungens befallningshavande anföra besvär. Rätt till klagan över sådant beslut vare ej till viss tid inskränkt.

Påkallar klaganden undersökning på marken eller finner Konungens befallningshavande eljest sådan undersökning vara av öden, förordne Konungens befallningshavande en skogsstatens tjänsteman att med biträde av två ojävige gode män, vilka av förrättningsmannen utses bland dem, som till ledamöter i ägodelningsrätt eller gode män vid lantmäteriförrättning valde äro, verkställa undersökningen och däröver avgiva redogörelse.

Över Konungens befallningshavandes beslut må klagan hos Konungen föras i vederbörande statsdepartement i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

6 §. Kostnaden för undersökning, varom i 5 § andra stycket förmäles, skall utgå av medel, som av skogsvårdsstyrelsen förvaltas, men kan genom Konungens befallningshavandes slutliga beslut åläggas klaganden, om han undersökningen påkallat.

7 §. Sker avverkning i strid mot meddelat förbud, straffes den, som förbudet överträtt, med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger kvar inom området för avverkningen eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke. Har efter avverkningen förbudet blivit genom utslag, som äger laga kraft, upphävt, må icke virke dömas förbrutet eller ersättning utdömas, som här är sagt.

Innefattar avverkning, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna paragraf är stadgat ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfälld skog eller mark, som vid överträdande av avverkningsförbud tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper av det avverkade virket samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

8 §. Kronobetjänte så ock de till skogsvårdsstyrelsens biträde anställde tjänstemän äga lika behörighet att åtala överträdelser av meddelat avverkningsförbud samt att med beslag belägga virke, som skall anses förbrutet.

Varder ej inom trettio dagar, från det beslaget skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

9 §. Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara för virkets förstörelse eller att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, om-

budet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljdt av fullständig, av två trovärdige män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

10 §. Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och enligt 7 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas så att en fjärdedel tillfaller åklagaren samt återstoden skogsvårdskassan i det landstingsområde och skogsaccisfonden i den kommun, där avverkningen ägt rum, till lika fördelning dem emellan.

Försäljes i beslag taget virke innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan härom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana medels insättning i bankinrättning gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

11 §. Saknas medel till fulla gäldande av böter, vartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

12 §. Genom denna lag sker ej ändring i vad lagen angående vård av enskildes skogar innehåller om åtgärder till återväxtens betryggande, dock att förbud mot avverkning, som där avses, icke skall meddelas i fall, då skogsvårdsstyrelsen meddelat sådant förbud efter ty i 4 § här ovan sägs. Såvitt de i nämnda lag i övrigt meddelade bestämmelser strida mot föreskrifterna i denna lag, skola samma bestämmelser icke tillämpas.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling, och gäller tillsvidare till den 1 januari 1924.

Ur de av kommitterade anförda *motiven* för lagförslaget medddelas här följande:

Den måhända mest bidragande orsaken till spekulationen vid handel med jordbruksegendom inom riket har varit de senaste årens starka prisstegring å alla slag av skogsprodukter med därav följande möjligheter att genom hastig realisation av skogskapital inhösta betydande konjunkturvinster. Detta förhållande bekräftades redan i ett stort antal av de yttranden, vilka med anledning av riksdagens skrivelse den 31 maj 1916 angående åtgärder till hämmande av genom handel med jordegendom uppkommande vanhävd å sådan egendom m. m. under hösten 1916, infordrades från Konungens befallningshavande och hushållningssällskapens förvaltningsutskott i de olika länen. Under den därefter förflutna tiden hava skogsprodukternas, särskilt kolvedens och vedbränslets, priser gått än mera i höjden och spekulationen i skogsfastigheter ytterligare tilltagit i omfattning. Lockade av de höga priser, som bjudits för sådana fastigheter, hava talrika jordägare under den senaste tiden sålt sina egendomar till personer, konsortier eller bolag, vilka icke haft för avsikt att därå driva ett omsorgsfullt skött jordbruk, utan i första rummet åsyftat att antingen själva avverka skogen eller att till annan, ej sällan 1917 års bränslekommission, upplåta avverkningsrätten till densamma. Sedan egendomarna väl en gång på detta sätt dragits in i spekulationen. hava de ofta med korta tidsmellanrum gått från den ene ägaren till den andre, vilka alla velat göra sig vinst på affären. Skogstillgångarna hava härunder blivit hårt medtagna eller mången gång alldeles skövlade.

Ett av huvudmedlen mot denna för såväl jordbruket som skogshushållningen ödesdigra fastighetshandel är givetvis en lagstiftning, som förhindrar uppenbar skövling av skog i enskild ägo. Mot en sådan lagstiftning, som innebär en uppsikt över enskildes skötsel av sina skogar, kunna visserligen till en del samma principiella anmärkningar anföras som mot en allmän vanhävdslag för jordbruket, nämligen att begreppet vanskötsel av skog lika litet som vanhävd av jordbruk kan med full bestämdhet fixeras samt att en dylik skogslagstiftning kommer att vila som ett hot över alla skogsägare och på sina håll uppfattas som ett nytt utslag av förmynderskap från det allmännas sida. Dessa invändningar hava här blivit noga beaktade och tillmätta all den betydelse, som de förtjäna. Det kan emellertid vid avvägandet mellan de skäl, som tala emot, och de skäl, som tala för en viss kontroll över enskildes förvaltning av sitt skogskapital, icke förbises, att med skogen är ett särskilt förhållande. Lockelserna till rovbruk äro här vida större än då fråga är om jordbruksjorden, spekulationsintresset vänder i första rummet sina blickar mot skogen, och återställandet av ett skövlat skogskapital tager vida längre tid än återställandet i produktionsdugligt skick av en vanvårdad jordbruksdrift. Flera vägande skäl tala alltså till förmån för en skogslagstiftning, som förebygger uppenbar vanskötsel av skogen och som sträcker sig längre än till skogsägarens i nu gällande lagstiftning stadgade skyldighet, att vidtaga åtgärder för återväxtens betryggande. Som bekant har även denna uppfattning redan flera år före kristidens inträdande blivit av riksdagen godkänd, och, i anledning av framställning från riksdagen, har Kungl. Maj:t år 1911 nedsatt en särskild kommitté för utredning av härmed sammanhängande skogslagstiftningsfrågor. I ett stort antal av de ovannämnda, med anledning av 1916 års riksdagsskrivelse, avgivna yttrandena understrykes vikten av en strängare lagstiftning om vård av enskildes skogar och i flera av dessa yttranden betonas särskilt önskvärdheten av att *provisoriska* bestämmelser i denna riktning utfärdas för tiden till dess att skogslagstiftningskommitténs förslag blir avgivet och slutprövat. Under de sista månaderna har opinionen härför blivit allt starkare. Sålunda fattade Svenska skogsvårdsföreningen vid sitt årsmöte den 15 mars innevarande år under livlig anslutning en så lydande resolution: ”Med anledning av den starkt stegrade handeln med skogsfastigheter samt den mångenstädes alltför omfattande exploateringen av skogstillgångarna vill Svenska skogsvårdsföreningen som sin bestämda uppfattning uttala, att omedelbara lagstiftningsåtgärder till skydd för landets skogar äro nödvändiga.” I en underdånig skrivelse den 4 mars d. å. har 1917 års bränslekommission jämväl givit uttryck för samma uppfattning samt till Kungl. Maj:ts prövning hänskjutit ett utkast till provisorisk ”Förordning om skydd mot skövling av enskildes skogar”. Denna bränslekommissionens framställning (se Skogsvårdsf. tidskr. 1918, h. 3, sid 101) har överlämnats till de sakkunniga att tagas i övervägande vid fullgörande av de sakkunnigas förevarande uppdrag.

Över bränslekommissionens förslag hava vissa skogsvårdsstyrelser, nämligen de i Uppsala läns landstingsområde, i Jönköpings läns landstingsområde, i Kalmar läns södra och i samma läns norra landstingsområden, i Göteborgs och Bohus läns landstingsområde, i Västmanlands läns landstingsområde samt i Kopparbergs läns landstingsområde avgivit underdåniga yttranden, vilka jämväl överlämnats till de sakkunniga att tagas i övervägande vid fullgörandet av de sakkunnigas uppdrag. Därjämte har i anledning av bränslekommissionens

förslag Sveriges skogsägarförbund till Kungl. Maj:t ingivit en den 4 innevarande månad likaledes till de sakkunniga överlämnad, underdånig framställning i frågan.

Förenämnda skogsvårdsstyrelser hava samtliga livligt tillstyrkt att, till förhindrande av den enligt styrelsernas mening pågående skogsskövlingen och den mångenstädes alltför omfattande exploateringen av skogstillgångarna, en provisorisk lagstiftning snarast måtte komma till stånd.

Sveriges skogsägareförbund har ingått i kritik av bränslekommissionens förslag och i huvudsak anfört följande.

Förbundet kände sig ej övertygat om att de av bränslekommissionen uttryckta farhågorna för att den vedavverkning, som erfordrades under år 1918, skulle leda till skövling av de väibelägna skogarna, verkligen vore befogade, enär denna vedhuggning endast avsåge att täcka merförbrukningen utöver den av bränslekommissionen beräknade bränsleåtgången intill den 1 januari 1920, vilken meråtgång knappast kunde bliva så stor, att den framtvunge omfattande skogsskövlingar. Särskildt borde härvid beaktas de, på grund av den utpräglat vikande konjunkturen på järnmarknaden, fallande träkolsprisen med därmed följande minskad skogskolning. Det vore nämligen skogskolningen, som långt mer än vedanskaffningen i vissa fall lett till beklaglig misshushållning med ungskogarna, i det att ansvarslösa skogsägare, lockade av de höga träkolsprisen, för kolning kalavverkat växtliga skogsarealer. Sedan kolprisen fallit och träkolstillverkningen nedgått till normal omfattning, hade den svåraste orsaken till skogsskövlingen bortfallit. Därjämte förväntades att prisen på såväl vedmarknaden som arbetsmarknaden skulle bliva fallande.

Då förbundet hade den bestämda uppfattningen, dels att de av enskilda bedrivna vedavverkningarna under 1918 ej behövde eller komme att få den omfattning, att någon avsevärd skogsskövling av sådan anledning vore att befara, dels ock att under nästkommande år vedavverkningen å enskild mark åter komme att inordnas under en ordnad hushållnings former, syntes en allmän skogslag av den djupt ingripande art, som bränslekommissionen föreslagit, icke vara av behovet påkallad.

I fråga om det framlagda förslagets detaljer har förbundet framhållit, bland annat, att uttrycket "uppenbarligen icke är förenligt med god skogsvård" vore alltför tänjbart och torde kunna giva upphov till de mest olikartade tolkningar. Huruvida detsamma skulle tillämpas endast beträffande avverkning av ungskog eller om bestämmelserna skulle gälla även i fråga om avverkning i äldre, nära sin avverkningsålder stående bestånd, vore icke utsagt. Då åsikterna även i skogsvetenskapliga kretsar fortfarande vore ytterst delade rörande de äldre beståndens genomhuggning och tidpunkten för deras slutavverkning, syntes oriktig att bygga en i den enskildes rätt över sin egendom så djupt ingripande lag på så lös, i huvudsak på den subjektiva uppfattningen byggd grund, och detta så mycket mer som lagens handhavande syntes giva rum för stort godtycke.

Den, beträffande egendomar vilka efter den 1 mars 1918 bytt ägare, föreslagna bestämmelsen, att slutavverkning ej utan särskilt tillstånd finge årligen företagas å större areal än 2 procent av fastighetens produktiva skogsmark, komme i vissa fall att direkt motverka en rationell skogsvård, nämligen då en fastighets skog till övervägande del bestode av gamla oväxtliga bestånd, som ur skogsvårdssynpunkt snarast borde bort. Ehuru förbundet ville under-

stryka de uttalanden, som från skilda håll gjorts rörande behovet av ett ingripande mot den skövling, som ägde rum i samband med egendomsjobberiet, särskilt i södra och mellersta delarna av landet, och vilken skövling hade sin grund främst i de höga prisen på trävaror av alla slag, kunde dock ifrågasättas, om det ej vore lämpligare söka stävja denna skövling på andra än de vägar bränslekommissionen föreslagit.

På sålunda och i övrigt andragna skäl har skogsägareförbundet hemställt, dels att någon allmän provisorisk skogslag nu icke måtte framläggas, dels att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt skogslagstiftningskommittén att överväga och eventuellt utarbeta förslag till provisorisk lag rörande skydd åt ungskogen å sådana egendomar, som efter lagens promulgerande gå i handeln.

De sakkunniga hava övervägt de motiv, som av bränslekommissionen jämte andra anförts för uppfattningen att en provisorisk lagstiftning till skydd mot vanskötsel av enskildes skogar redan nu, utan avvaktan på väntat förslag från skogslagstiftningskommittén, bör komma till stånd, och jämväl beaktat den kritik, som av Sveriges skogsägareförbund riktats mot bränslekommissionens förslag. Härvid hava de sakkunniga funnit sig övertygade om att förhållandena utvecklat sig så, att ett ingripande från statens sida till förhindrande av den för skogarnas framtida bestånd mest framträdande vanskötseln är av behovet påkallat. Skogsägareförbundet har framhållit att då den ytterligare vedhuggning, som krävdes under år 1918, behövde allenast avse att täcka merförbrukningen av ved utöver den av bränslekommissionen kalkylerade åtgången intill den 1 januari 1920 samt då såväl fallande träkolspris som ock förväntade lägre pris på bränsleved komme att förorsaka avsevärt minskad skogskolning och mindre lockelse till vedavverkningar i spekulativt syfte, fara för skövling av ungskog icke förelåge. I fråga härom torde emellertid böra dels uppmärksammas, att, även om nu befintlig tillgång å ved skulle räcka för de nuvarande vedförbrukarnas behov intill den 1 januari 1920 och intet nytt sådant därförinnan uppstode, vedavverkningarna under avverkningsåret 1918—1919 måste inriktas på tillgodoseende av bränslebehovet även för vintern 1919—1920 efter den 1 januari sistnämnt år, dels framhållas att, ehuru järnmarknaden är vikande, träkolsprisen fortfarande hålla sig på en höjd, som lämnar tillverkarna av träkol en så pass betydande vinst, att den torde locka till fortsatt kolning i den omfattning, som förhållandena i övrigt kunna medgiva. Även rörande den av förbundet uttryckta förväntan, att jämväl vedprisen skulle bliva fallande, torde meningarna vara delade, åtminstone därom, huruvida det kan förväntas att dessa pris inom närmaste år skola komma att sjunka i den grad, att det icke fortfarande kommer att bliva högst lönande att avverka och sälja ved.

När de sakkunniga sålunda icke anse sig kunna taga på sitt ansvar att avstyrka att, i avvaktan på en mera definitiv ny skogslagstiftning lämpliga bestämmelser mot skogsskövling komma till omedelbart genomförande såsom ett provisorium under de närmaste åren, måste dock tagas i noggrann omprövning, huru långt de ifrågasatta bestämmelserna lämpligen böra gå för att — utan att ingripandet i den enskildes hushållning göres mer omfattande än som av förhållandena nödvändigtvis påfordras — dels utgöra ett verksamt hinder för sådan vanskötsel av skog, som är särskilt skadlig för skogarnas framtida bestånd, dels förebygga den allmänt erkända fara för skogsskövling, som framträder vid skogsfastigheters överlåtande från

en ägare till annan eller vid avverkningsrättigheters upplåtande. Enligt de sakkunnigas mening vore visserligen mest tilltalande, om det statliga ingripandet i nu ifrågavarande hänseende kunde begränsas till allenast sådana bestämmelser, som med särskild kraft komme att träffa innehavare av i spekulationssyfte inköpta fastigheter, men då dels, såsom med skäl framhållits, ett urskiljande av i sådant syfte inköpta fastigheter icke gärna är möjligt, dels förhållandena synas påfordra bestämmelser av även annan art till förekommande av för skogarnas framtida bestånd befarad skogsskövling, hava de sakkunniga funnit sig böra framlägga ett förslag till provisorisk lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo, vilket förslag vilar på följande allmänna principer.

Det statliga reglerandet av avverkningen å enskildes skogar i allmänhet, för vilka i övrigt gäller lagen angående vård av enskildes skogar, synes böra inskränkas till bestämmelser, varigenom förebygges *uppenbar vanskötsel av den växtliga, utvecklingsdugliga ungskogen.* Bestämmelserna skulle sålunda rikta sig mot den form av skogsavverkning, som för folkmedvetandet torde tydligast framstå såsom skogsskövling. I allmänhet är kalavverkning av ungskog eller annan hårdare avverkning därav icke förenlig med god skogsskötsel; sådan kräver dock i regel att ungskogsbestånden icke lämnas orörda, tills de uppnått högre ålder, utan böra de i god tid behandlas med ändamålsenligt utförda gallringar, däri även inbegripna nödiga röjnings- och rensningsavverkningar. Annan form av avverkning av ungskog än genom ändamålsenlig gallring anses sålunda böra förbjudas, där ej skogsvårdsstyrelsen med hänsyn till skogens tillstånd och beskaffenhet finner skäligt medgiva, att avverkning sker under annan form. Att i övrigt beträffande enskildes skogar i allmänhet meddela bestämmelser, som rikta sig mot sättet för avverkning av även de till mera mogen ålder komna bestånden eller som reglera den årliga skogsavkastningen, så att denna må bliva i möjligaste mån jämn, anse sig de sakkunniga av flera skäl icke kunna tillstyrka.

En från statens sida utövad kontroll över avverkningen å sådana fastigheter, som i spekulationssyfte inköpas, synes böra ej allenast bestå i här förut angivna bestämmelser till skydd mot vanskötsel av ungskog, utan jämväl avse förhindrande av vanskötsel av skogen överhuvud.

I sådant avseende torde skilda vägar kunna väljas, bland vilka må framhållas följande: 1) all avverkning sker i enlighet med för fastigheten uppgjord hushållsplan, innefattande noggranna bestämmelser rörande det årliga avverkningsbeloppets storlek och sättet för detsammas uttagande; 2) efter sakkunnig utredning rörande skogskapitalets å fastigheten årliga tillväxt bestämmes det årliga avverkningsbeloppet till samma storlek som nämnda tillväxt; 3) avverkning må i allmänhet utföras allenast efter av vederbörande skogsvårdstyrelse meddelat tillstånd, innefattande föreskrifter, huru avverkningen må bedrivas och i vilken utsträckning den må ske; 4) all avverkning, som icke är förenlig med god skogsvård, förbjudes, varjämte kalavverkning i större utsträckning förhindras genom bestämmelse, att slutavverkning, som årligen omfattar mer än en viss angiven procent av fastighetens produktiva skogsmarksareal, icke får bedrivas; samt 5) bestämmelser, avsedda att reglera den årliga avverkningens storlek, meddelas icke, men det skall i varje fall vara förbjudet att genom avverkning behandla skogen på sätt, som är stridande mot god skötsel av mark eller bestånd.

Bestämmelser i enlighet med de tre förstnämnda alternativen äro ägnade att bevara skogskapitalet, så att detta icke tillgripes och därigenom den framtida avkastningen förminskas, under det att vid tillämpande av de två sistanförda alternativen denna angelägenhet skjutes åt sidan och uppmärksamheten ägnas i huvudsak åt skilda bestånds rätta behandling vid i dem företagen avverkning. Även den i 4:de alternativet intagna begränsningen i fråga om företagande av slutavverkning innebär ringa garanti för skogskapitalets bevarande. Beträffande det i 2:dra punkten angivna alternativet har under diskussionerna i frågan föreslagits; att tillsvidare såsom provisorium borde föreskrivas att den årliga avverkningen icke finge uppgå till mer än ett visst fixerat belopp per hektar produktiv utmark, vilket belopp i den ifrågasatta författningen borde bestämmas olika för skilda delar av landet, exempelvis till 3 kubikmeter i landet söder om Norrland och Dalarna, 2.25 kubikmeter i mellersta och södra Norrland samt Dalarna och 1.50 kubikmeter i Norr- och Västerbottens län.

Ehuru det icke torde kunna förnekas att bestämmelser, som lade bestämt hinder för att landets skogskapital nedsattes och således verksamt motverkade den överavverkning, som allmänt anses vara rådande, skulle vara mycket önskvärda, synnerligast beträffande de enskildes fastigheter, varom nu är fråga, synes dock, då möjlighet för närvarande endast föreligger att få till stånd en provisorisk lagstiftning, ett sådant ingripande från statens sida i den enskildes förfogande över sin egendom icke nu lämpligen böra komma till stånd.

Beträffande det i 4:de punkten härovan angivna alternativet, vilket överensstämmer med det av bränslekommissionen framlagda förslaget till frågans lösande må erinras, att dess senare del med bestämmelse om inskränkning i rätten att utföra slutavverkning icke utgör något som helst hinder för överavverkning å respektive fastighet. Den huvudsakliga avverkningen därå kan nämligen bedrivas på annat sätt än medelst markens kalhuggning eller genom annan form av verklig föryngringshuggning. Då därjämte svårighet torde uppstå att rätt bedöma, vilken areal skall räknas som slutavverkad i de fall, då avverkningen företages förnämligast genom blädning, synes denna av bränslekommissionen ifrågasatta bestämmelse icke lämpligen böra lagfästas.

Genom det nyssnämnda förslaget att bestämmelse skulle meddelas därom, att fastighetens årliga avverkningsbelopp icke finge överstiga ett visst, i den ifrågasatta författningen fixerat virkesbelopp per hektar produktiv utmark, vilket senare belopp, i överensstämmelse med den beräknade medeltillväxten per hektar utmark, bestämdes lika för samtliga fastigheter inom en var av fyra till omfattningen angivna zoner av landet, synes kunna göras, bland annat, den anmärkningen, att, då skogsavkastningen per hektar utmark å skilda fastigheter kan vara i högst betydande grad olika, de ifrågasatta bestämmelserna kunde åstadkomma avsevärd överavverkning på den ena fastigheten, under det att å en annan allenast en del av årstillväxten finge uttagas. Beträffande ett flertal fastigheter kräva beståndens beskaffenhet och skogens ändamålsenliga skötsel jämväl en avverkning, som åtminstone under viss tidsperiod vida övergår den årliga tillväxten.

Ehuru tillämpningen av sådana bestämmelser, som allenast innebära *förbud att företaga avverkning av skog på sätt, som är stridande mot grunderna för god skötsel av beståndet eller marken,* otvivelaktigt äro i ganska hög grad

beroende på den subjektiva uppfattningen hos den, åt vilken övervakandet därav är anförtrott, anse sig de sakkunniga dock böra föreslå att dessa bestämmelser må utgöra den ledande principen i fråga om det statliga reglerandet av skogsskötseln å de enskildes fastigheter, varom nu är fråga.

Såsom här förut framhållits är emellertid icke gärna möjligt att särskilja inköpta egendomar på det sätt, att till en grupp hänföras sådana, som inköpts i spekulationssyfte med avsikt att därå i första hand bedriva rovbruk, och i en annan övriga fastigheter, vilka den nye ägaren hade för avsikt att för framtiden behålla under utövande av rationell skötsel. Däremot låter det sig, om ock icke utan alla formella betänkligheter, göra att under särskilda kontrollföreskrifter ställa egendomar, som efter en viss angiven tidpunkt sålts eller säljas utom vissa skyldskapsleder. De sakkunniga hålla före att nämnda tidpunkt bör bestämmas till den 31 januari 1918. Beträffande fastigheter, som sålts eller säljas efter detta datum, kan man utgå ifrån att vid köpeskillingens bestämmande synnerligt avseende fästs eller kommer att fästas vid de höga pris å skogsprodukter av alla slag, vilka varit rådande under sista tiden och kunna förväntas i mer eller mindre grad fortbestå under de närmaste åren, samt att i följd härav särskild fara för skogsskövling i dessa fall är för handen. Det bör framhållas att vad här föreslås till genomförande är en anordning, som mindre kringskär den enskildes rörelsefrihet än vad förhållandet är i Danmark, där skogsavverkning för avsalu å inköpt egendom icke under de tio närmaste åren efter köpet får ske utan tillstånd av vederbörande myndighet.

Då tillämpningsområdet för den strängare kontrollen icke synes böra utsträckas längre än vad härovan föreslagits, komma de egendomar, som bytt ägare före den 1 februari 1918, att likställas med enskildas fastigheter i allmänhet, för vilka här förut föreslagits bestämmelser, avseende skydd mot ungskogarnas ödeläggande. Med fastigheter, som försålts efter den 31 januari 1918, böra ock jämställas sådana områden, varå rätten till avverkning av skog upplåtits efter samma dag, ändå att försäljning av själva fastigheten icke ägt rum. I annat fall torde sannolikt mången jordägare, lockad av de gynnsamma förtjänstmöjligheterna, i första hand upplåta avverkningsrätten till skog å fastigheten och, sedan skogen avverkats, träffa avtal om försäljningen.

Det här framlagda förslaget innebär visserligen ett mindre starkt ingrepp i skogsägarnas i allmänhet dispositionsrätt över skogen än det av bränslekommissionen föreslagna stadgandet om förbud mot att å all enskild mark, varom nu är fråga, bedriva avverkning "på sätt som uppenbarligen icke är förenligt med god skogsvård". Då emellertid från det allmännas synpunkt största vikten måste läggas på bevarandet av den unga skogen, och det sedan länge framstått såsom ett oavvisligt behov att den skyddas för skövling, hava de sakkunniga icke ansett sig böra föreslå strängare bestämmelser än här skett, synnerligast då avsikten nu är att skapa ett provisorium, gällande till dess en slutgiltig lösning rörande det statliga ingripandet i den enskildes rätt att hushålla med sin skog må kunna komma till stånd. Det må ock hänvisas till vad förut sagts om det i synnerhet för närvarande ur folkpsykologisk synpunkt betänkliga i ytterligare starka band på jordägarnas rörelsefrihet ävensom framhållas, att det synes vara bättre att nu taga ett mindre långt gående steg, som i vidrigt fall kan under nästkommande år följas av ytterligare ett steg,

än att nu på en gång gå för långt och måhända riskera ett bakslag i den allmänna opinionen till förmån för en skärpt skogslagstiftning.

Vad i övrigt angår detaljerna i förevarande lagförslag må anföras följande.

1 §. I bränslekommissionens utkast till författningsförslag begränsas den mark, som i avseende på avverkningen skulle bliva föremål för särskild kontroll, till skogsmark, där lagen angående vård av enskildes skogar är tillämplig. Vid upprepade tillfällen har emellertid visat sig att avsikten med nämnda lag icke kunnat fullföljas. Fastighetsägaren har nämligen ofta föreburit, att den mark, varå han bedrivit avverkning på sätt, som äventyrat återväxten, utgjorts av hagmark eller att den avverkade skogsmarken vore avsedd att utläggas till nödig beteshage, och har i följd härav ett ingripande från skogsvårdsstyrelsen i avsikt att förmå honom vidtaga åtgärder till den avverkade markens återförsättande i skogbärande skick i allmänhet icke kunnat ske. Betydande skogsmarksområden hava härigenom blivit kalhuggna, utan att desamma för lång tid kommit till användning vare sig för frambringande av skog eller för det förmenta ändamålet att erhålla för fastigheten nödigt bete. Då därjämte försumpad skogsmark i allmänhet ställts utom nämnda lags räckvidd, ehuru mången gång möjlighet finnes att genom rätt så enkla åtgärder och med ringa kostnader såväl befrämja tillväxten å därå uppkommen skog som ock åstadkomma återväxt å densamma, synes nu ifrågasatt begränsning i den enskildes rätt att bedriva avverkning icke böra inskränkas att gälla allenast beträffande sådan skogsmark, där lagen angående vård av enskildes skogar är tillämplig, utan de allmänna bestämmelserna böra hava avseende å överhuvud taget all utmark, skogs- och hagmark, hörande till enskildes fastigheter inom område, där nämnda lag är tillämplig. I 3 § hava emellertid meddelats bestämmelser på det att stadgandena i 1 och 2 §§ ej må utgöra hinder för avverkning å inägoområde eller för marks uppodling till åker m. m. eller för åtgärder till förbättrande av kreatursbetet å sådan mark, som är därtill lämplig. Att utsträcka författningens giltighetsområde till enskildes fastigheter å Gottland eller Öland eller inom Västerbottens och Norrbottens län jämte Särna socken med Idre kapellag i Kopparbergs län eller till skyddsskogarna eller till vissa i de norrländska länen i övrigt belägna enskildes skogar, för vilka den s. k. lappmarkslagen gäller, synes däremot icke vara erforderligt.

En för tillämpningsområdet i dess helhet gemensam definition å begreppet "ungskog" torde det icke vara möjligt att lämna. Man kan härvid icke utgå från någon viss dimension å de träd, som böra räknas dit, då ju även träd med ringa grovlek kunna hava uppnått jämförelsevis hög ålder. I stort sett torde dock såsom ungskog kunna betecknas skog, som i allmänhet, såsom bestånd betraktad, icke nått fröbarhetsåldern och vilkens tillväxt ännu alltjämt är i stigande. Åldersgränsen mellan ung och medelålders skog är olika för skilda delar av landet och torde densamma få anses variera mellan 30 och 60 år. Tveksamhet rörande vad som å skilda trakter och beståndsorter bör räknas såsom ungskog eller icke torde emellertid i regel icke råda, men om en skogsägare ändock skulle känna sig villrådig härom, har han att med begäran om upplysning eller anvisning hänvända sig till skogsvårdsstyrelsen eller dennas tjänstemän.

Ehuru kalavverkning av ungskog i regel icke är förenlig med god skogshushållning, kan skogens tillstånd och beskaffenhet dock i vissa fall berättiga

till även sådan avverkning, exempelvis om beståndet är uppdraget av trädslag, som i allmänhet icke passar för vårt land (tall av tysk härkomst) eller där den uppkomna ungskogen icke är lämplig för förhandenvarande ståndort (gran på torr momark) eller där beståndet genom föregående oriktigt utförda avverkningar blivit så söndertrasat och utglesnat, att det icke kan anses försvarligt att låta marken i fråga vara upptagen av dessa beståndsrester, ändock de utgöras av ung skog, eller slutligen där beståndet i större omfattning angripits av skadeinsekter eller varit utsatt för hårdare snötryck m. m. dylikt. Under angivna eller liknande förhållanden bör ankomma på skogsvårdsstyrelsen att giva tillstånd till kalavverkning av eller annan föryngringshuggning i den unga skogen. Utan tillstånd bör avverkning av ungskog icke få äga rum i annan form än ändamålsenligt utförd gallring. Härvid bör tagas i betraktande ej blott beståndets tillstånd och beskaffenhet, såsom ålder, trädslag, slutenhet m. m., utan jämväl rådande förhållanden i avseende på växtplatsen, såsom läge och jordmån m. m.

2 §. Såsom i de allmänna motiven framhållits, har det ansetts vara av synnerlig vikt att från det allmännas sida ägnas särskild uppmärksamhet åt avverkningens bedrivande å sådana fastigheter, som under närmaste tiden här förut eller hädanefter genom köp, skifte eller gåva överlåtas, där kontrahenterna ej utgöras av vissa närskylda. Förutom att å sådana fastigheter avverkning av ungskog ej må ske i annan ordning än som för enskildes skogar i allmänhet är föreskriven i § 1, har ansetts att den strängare kontrollen i fråga om avverkning på dessa fastigheter bör ligga däri, att å desamma ej heller i övrigt må bedrivas avverkning på sätt, som är stridande mot god skötsel av beståndet eller marken, varvid givetvis bör tagas hänsyn ej allenast till det område, därå avverkningen utföres, utan jämväl till angränsande, av dettas skötsel beroende bestånd. Genom sådana bestämmelser lägges ej hinder för avverkningens anpassning efter skilda förhandenvarande förhållanden. Föravverkningar kunna bedrivas genom gallring, ljushuggning, rensnings- eller beredningshuggningar, allt efter som i varje särskilt fall kan finnas ändamålsenligt med hänsyn till rådande förhållanden. Huvudavverkning för avverkningstraktens föryngring kan ske genom trakthuggning eller rationellt utförd blädning.

Det är givetvis icke möjligt att inom ramen för en allmän författning giva bestämda föreskrifter rörande huru avverkningen i skilda tänkbara fall bör utföras, för att den icke må anses vara stridande mot god skogsskötsel. Genom den upplysningsverksamhet, som under mer än ett tiotal år bedrivits av bland andra skogsvårdsstyrelserna inom landets skilda delar, torde den skogsintresserade allmänheten dock hava bibringats rätt så god insikt härom. Det bör emellertid i allmänhet vara förbjudet bl. a. att verkställa kalhuggning i den omfattning, att därigenom svårighet kan uppstå för markens återförsättande i skogbärande skick, eller att i från ungdomen ogallrade slutna bestånd företaga sådana starka genomhuggningar, att särskild fara uppstår för återstående skogs avtorkning eller vindfällning, eller att bedriva avverkningen på sådant sätt att genom beståndens söndertrasande eller alltför hårda utglesning marken förvildas eller uttorkar samt betingelser för återväxtens uppkomst och utveckling icke vidmakthållas eller skapas.

Då vad här förut anförts rörande ägare av fastigheter, som överlåtits efter den 31 januari 1918, i huvudsak måste anses gälla även beträffande personer,

som efter samma dag å enskildes fastigheter förvärvat sig rätt till avverkning av skog, och då dessa personer ju hava ringa intresse av skogsbeståndens goda skötsel, synes den strängare kontroll över skogsavverkning, som avses i 1 stycket av denna paragraf, jämväl böra hava tillämpning i fråga om område, varå rätt till avverkning av skog upplåtits efter den 31 januari 1918, ändå att fastigheten icke efter sagda dag överlåtits till annan ägare. Att härvidlag göra undantag för transaktioner mellan närskylda har icke ansetts vara av omständigheterna påkallat.

Där skogsägaren emellertid saknar den skogliga insikt, att han själv kan bedöma, huru avverkningen i förekommande fall bör bedrivas för att den icke må komma i strid med författningens föreskrifter, står det honom fritt att jämlikt gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser hänvända sig till skogsvårdsstyrelsen med begäran om sakkunnigt biträde för lämnande av råd eller anvisning, huru avverkningen bör verkställas.

3 §. Då hinder naturligen ej bör läggas för att del av en fastighets utmark uppodlas till trädgård, åker eller äng eller användes till byggnadstomt eller annat likartat ändamål, även om den avverkning av växande skog, som därav skulle betingas, icke överensstämde med de i 1 och 2 §§ givna föreskrifterna, hava i denna paragraf härom intagits bestämmelser, som i huvudsak överensstämma med vad härom stadgas i såväl de för Gottlands län och för Öland gällande lagarna angående vård av enskildes skogar som ock den allmänna lagen angående vård av enskildes skogar. Förslagets stadganden äro ej heller avsedda att reglera avverkningen å område, som är att hänföra till inägor, såsom smärre gärdesbackar, park eller dylikt. På skäl, som här förut i motiven till 1 § anförts, har dock icke ansetts ändamålsenligt att i nu ifrågavarande författning intaga sistnämnda lags bestämmelser i dess 12 § därom, att vad i lagen stadgas ej skall utgöra hinder, bland annat för skogsmarks utläggande till nödig beteshage. Synnerligast i södra och mellersta delarna av landet utgöras emellertid de områden av en fastighet, vilka användas till beteshagar, mycket ofta av såväl mark, varå genom ändamålsenlig behandling, såsom skogens uthuggning och markens röjning, god gräsväxt kan erhållas, som ock sådan hårdare sten- eller bergbunden eller annan torr, näringsfattig mark, som icke är lämplig till annat ändamål än till skogsbörd. Lika litet som hinder bör läggas för förutnämnda områdens avverkning till förbättrande av betet, där sådant erfordras för fastigheten eller därmed sambrukad fastighet, lika litet böra sistomförmälda skogsmarksområden få genom avverkning så behandlas, att därå befintlig ungskog skövlas eller, beträffande fastigheter, som avses i 2 §, en god skötsel av marken eller beståndet i övrigt åsidosättas.

4 och 5 §§. Därest avverkning sker i strid mot de bestämmelser, som stadgas i 1 och 2 §§, bör finnas möjlighet att genom snabbt ingripande förbjuda avverkning å fastigheten eller, där så anses tillräckligt, viss del därav, för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov.

Bränslekommissionen har föreslagit, att sådant förbud skulle meddelas av överexekutor på begäran av skogsvårdsstyrelse eller av denna särskilt bemyndigad tjänsteman, och skulle dylikt förbud utan vederpartens hörande meddelas att gälla till den 1 juni 1919. Förbud, varom nu är fråga, synes dock icke lämpligen böra meddelas utan att fastighetens ägare samt, där avverkningen

verkställts av annan, jämväl denne beretts tillfälle att yttra sig i ärendet, även om därigenom kunde försittas viss tid, varunder skogsskövlingen ostört kunde fortgå. För ärendets påskyndande torde i stället till skogsvårdsstyrelsen kunna överlämnas att meddela förbudet. Synes dröjsmål med avverkningsförbudets meddelande innebära fara för skogens fortsatta skövling, torde på skogsvårdsstyrelsen ankomma att förelägga vederbörande kort tid, inom vilken yttrande må inkomma. Om nu ifrågavarande förbud meddelas att gälla tillsvidare samt med vederbörande öppen lämnad rätt att när som helst, utan föreskrift om viss klagotid, till Konungens befallningshavande i länet ingiva besvär över skogsvårdsstyrelsens förbudsresolution, synas vägande skäl mot sålunda ifrågasatt förfaringssätt icke kunna anföras. Enär avverkning, som anses stå i strid mot bestämmelserna i 1 och 2 §§, ej sällan torde komma att av fastighetsägaren motiveras därmed att avverkningen utföres å sådant område av hagmark, som erfordras till betesmark och är till sådan lämplig, har ansetts ändamålsenligt intaga bestämmelse därom, att skogsvårdsstyrelsen, där sådant av förhållandena påkallas, bör inhämta utlåtande från i lanthushållning kunnig person eller nämnd. Sedan avverkningsförbud meddelats och den lagstridiga avverkningen sålunda upphört, bör det på skogsvårdsstyrelsen ankomma att efter övervägande av förhållandena giva tillstånd till sådan avverkning, som anses kunna ske utan att skogen utsättes för skövling.

Bränslekommissionens förslag om att klagan över skogsvårdsstyrelsens beslut skulle föras hos en särskild, för hela riket gemensam nämnd, synes av flera skäl icke kunna tillstyrkas. Helt visst vore att emotse större tidsutdräkt med frågans avgörande, om den hänskötes till sådan nämnd än om klagan föres i vanlig ordning hos Konungens befallningshavande. Då sådan nämnd givetvis ej skulle kunna hålla besiktning å marken i de skilda fall, då tvistefrågor hänskjutits till dess bedömande, måste jämväl densamma i huvudsak lita till den utredning, som genom annan sakkunnig verkställts å ort och ställe.

Att parterna även må vara berättigade att hos Konungen föra klagan över Konungens befallningshavandes beslut synes uppenbart.

Den i 5 §, andra stycket, intagna bestämmelsen rörande undersökning å marken av sakkunnig person jämte biträde, där sådan undersökning anses erforderlig, överensstämmer med vad för liknande fall är stadgat i de s. k. Gottlands- och Ölandslagarna angående vård av enskildes skogar.

12 §. Då sådant förbud för avverkning, som meddelas på grund av bestämmelserna i lagen angående vård av enskildes skogar, upphör, där hos överexekutor ställes pant eller borgen för fullgörande av de åtgärder, som för skogsmarkens återställande i skogbärande skick finnas erforderliga, under det att det jämlikt 4 § av denna lag meddelade förbudet icke genom sådant åtgörande bör kunna bliva hävt, synes i fall, då förhållandena skulle kunna påkalla förbuds meddelande enligt bägge lagarna, allenast sådant i enlighet med nu ifrågavarande lag böra komma i fråga.

Ändring i bestämmelserna uti gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser i avsikt att genom däri infört stadgande giva skogsvårdsstyrelsen särskilt bemyndigande att vidtaga åtgärder, som omförmälas i denna lag, synes icke vara erforderlig, synnerligast med hänsyn till lagens provisoriska karaktär. Vad enligt denna lag skall åligga skogsvårdsstyrelse torde för övrigt kunna inrymmas i vad nämnda förordning i 4 § innehåller om skogsvårdsstyrelses uppgift.

MEDDELANDEN FRÅN STATENS SKOGSFÖRSÖKSANSTALT

ARBETSPROGRAM FÖR NÄRMASTE ÅREN.

I § 15 av skogsförsöksanstaltens instruktion stadgas, att för överläggning i frågor rörande anstaltens arbeten med hänsyn till den praktiska skogsvårdens krav och sättet för dessa arbetens utförande äger styrelsen tillkalla förutom anstaltens båda föreståndare och laboratorn jämväl skogshögskolans professorer samt tre för försöksväsendet intresserade fackmän. Sådant sammanträde skall i varje fall hållas vart tredje år, och skola därvid anstaltens arbeten under de sist förflutna tre åren granskas, varjämte plan för anstaltens fortsatta verksamhet skall göras till föremål för överläggning.

Den 15 och 16 april 1918 hölls i skogsförsöksanstaltens sessionssal dylikt sammanträde, varvid närvoro medlemmarna i styrelsen för Skogshögskolan och Statens skogsförsöksanstalt konteramiral A. Lindman, generaldirektör K. Fredenberg, professor G. Andersson, överjägmästare G. Barthelson och jägmästare N. Ringstrand, samt som särskilt tillkallade sakkunniga skogschefen Ernst Andersson samt jägmästarna A. Welander och Ferd. Lindberg. Vidare professorerna vid skogshögskolan A. Wahlgren, T. Jonson, G. Lundberg och T. Lagerberg samt skogsförsöksanstaltens fyra avdelningsföreståndare.

Till detta sammanträde hade av skogsförsöksanstaltens tjänstemän utarbetats en tryckt redogörelse för försöksanstaltens verksamhet under treårsperioden 1915—1917 jämte förslag till fortsatt arbetsprogram. Denna tryckta berättelse om 76 sid. kommer att inflyta i »Meddelanden från Statens skogsförsöksanstalt h. 15», som utgives i början av nästa år. På grund av de höga pappersprisen intages den däremot ej i Skogsvårdsföreningens Tidskrift, men separat av berättelsen finnes för intresserade tillgängliga redan i mitten av maj månad mot insändande av 1 krona till skogsförsöksanstalten, adr. Experimentalfältet.

Den nämnda berättelsen behandlar först *gemensamma angelägenheter*, där bl. a. redogöres för en plan till interskandinaviskt samarbete mellan skogsförsöksanstalterna i de tre nordiska länderna. Detta samarbete tänkes främst kunna nås genom ömsesidiga besök av tjänstemännen vid de tre ländernas skogsförsöksanstalter inom resp. länder samt genom vissa gemensamma undersökningar såsom 1) arbeten på humusforskningens och jordbiologiens område, 2) proveniensförsök med bok, de båda vanliga ekarterna, vanlig tall och nordsvensk tall, gran, lärkarterna samt al- och björkarterna, 3) försöksytor i goda bestånd å olika lokaler i de ifrågavarande länderna till belysande av artens klimatiska fordringar, 4) insamling och offentliggörande av fenologiska iakttagelser samt 5) inhämtande av upplysningar om skogsträdens sjukdomar.

För *skogsavdelningen* föreslås som nya undersökningar en utredning om trädens produktion av frö för att erhålla en statistik över det antal fröträd, som vid viss ålder hos träden är behövligt för att beså hyggena. En sådan undersökning syftar särskilt till klarläggande av tillämpningen utav den vantade ungskogslagen.

Vidare framlägges ett omfattande program till försöksparker eller fasta försöksstationer i skogen på ett par tre ställen i landet. — Gallrings- och tillväxtytor föreslås att fortfarande anläggas i samma trädslag som hittills, men dessutom i ek- och silvergransbestånd.

För den *naturvetenskapliga avdelningen* föreslås i huvudsak fortsättande av de omfattande undersökningar, som nu pågå. Särskilt gäller detta skogarnas försumpning, varöver studierna nu hålla på att bearbetas för publikation i syfte att klarlägga försumpningsprocessens mekanik och lämna en del ledande direktiv vid dess bekämpande.

Berättelsen från *det entomologiska laboratoriet* lämnar en ingående redogörelse över de utförda undersökningarna över märgborrarna, påvisande betydelsen av de fällda trädens dimensioner och barkens tjocklek vid angrepp av märgborren, liksom även gallringstidens inverkan. För denna avdelning föreslås en mängd nya undersökningar, såsom det närmare framgår av efterföljande sammanfattning.

Avdelningen för föryngringsförsök i Norrland föreslår i huvudsak fullföljandet av det vid föregående 3-årsmöte uppgjorda programmet för de närmaste 5 åren.

Sedan det ovannämnda 3-årsmötet hållits, har styrelsen vid sammanträde den 16 april fastställt följande arbetsprogram för Statens skogsförsöksanstalt under de kommande åren, varvid det för norrlandsavdelningen upptagna arbetsprogrammet avses att vara slutfört under år 1920.

1. Föryngringsfrågan.

a) *Fröundersökningar.* Tall- och granfröet från olika delar av Norrland undersökes årligen i den mån tillgången på kott det medgiver. (F[1]) Undersökningar påbörjas vid lämpligt froår för utrönande av den bästa kottplockningstiden (S.) samt för förvaring av skogsfrö (S. och F.). De viktigaste skogsträdens groningsbiologi studeras, särskilt med hänsyn till de groningsbetingelser, som marken erbjuder (N.). Befintliga proveniensytor revideras, och resultaten publiceras (S.). Nya proveniensytor anläggas så småningom med nordsvensk tall söderut (S.) samt i samarbete med övriga skandinaviska skogsförsöksanstalter rörande bok, ek, gran och al (S.). Med tallfrö, insamlat från varandra närbelägna höjdlägen anläggas en eller flera försöksserier på olika höjder över havet (F). Tallens produktion av frö undersökes i syfte att utreda den lägsta ålder i skilda trakter av landet, vid vilken fröträd lämpligen kunna ställas (S.). Den totala kottmängden från vissa utvalda försöksträd insamlas årligen, och mängden och beskaffenheten av det därav erhållna fröet undersökes (F.). Kott insamlas från gamla tallar och granar i Norrland, och mängden och beskaffenheten av det därav erhållna fröet undersökes (F.).

---

[1] Bokstäverna angiva: S. skogsavdelningen, N. naturvetenskapliga avdelningen, E. entomologiska avdelningen och F. avdelningen för föryngringsförsök i Norrland.

b) *Särskilda åtgärder för åstadkommande av naturlig föryngring.* Befintliga försök med olika stora hyggen och luckor samt kantblädningsförsök revideras och publiceras (S.). Nya försök medelst kantblädning efter Wagners metod eller med andra avverkningsmetoder anläggas, när tiden så medgiver, varvid även studeras beståndkanternas fröproducerande förmåga och föryngringens uppkomst i olika väderstreck av hyggestrakterna (S.). Ytor avseende att belysa fröspridning m. m. å trakthyggen i Norrland anläggas i 4 nya serier med en sammanlagd areal av cirka 10 hektar (F.). Ytor, avseende att jämföra värdet av markberedning av olika slag, anläggas i Norrland å 5 nya serier med en sammanlagd areal av cirka 12 hektar (F.), varjämte några få serier markberedningsförsök utföras gamla dimensionsblädade granskogar. Material samlas fortfarande angående skogsföryngringsåtgärdernas inverkan på markens humustäcke (N.).

c) *Skogsodlingsåtgärder.* De anlagda försöken för utrönande av lämpligaste såddtid i Norrland fortsättas (F.). Ytor, avseende att jämföra olika såddmetoder, anläggas i Norrland som 7 nya serier med en sammanlagd areal av c:a 2,3 har (F.). Ytor, avseende att utröna hyggets lämpligaste ålder vid skogsodling i Norrland, varav anläggningen av 2 serier påbörjats, ökas med ytterligare 3 nya serier (F.). Tillväxtförloppet hos trädplantsrötterna undersökes till utfinnande av lämpligaste planteringstid (N.). Ytor, avseende att jämföra olika planteringsmetoder, anläggas i 8 nya serier med en sammanlagd areal av cirka 2,4 har (F.). Äldre genom spettplantering utförda skogsodlingar undersökas, om tillfälle därtill erbjuder sig (S. och F.). Befintliga skogsodlingsförsök med tall och gran i olika förband revideras vid behov (S.) och nya anläggas i södra och mellersta Sverige på eventuella försöksparker (S.). I Norrland anläggas 5 nya serier sådana försök med en sammanlagd areal av cirka 6,6 har, såväl äldre ytor som dessa övergås med hjälpplantering (F.). Ytor, avseende att utröna utsikterna för sådd och plantering å olika myrtyper efter avdikning, anläggas i Norrland i 12 nya serier med en sammanlagd areal av högst 4,8 har (F.).

2. Skogsbeståndens utveckling.

a) *Skogarnas och skogsbeståndens produktionsförmåga.* Påbörjade studier över skogsträdens stamform, främst tallens, fortsättas (S.). Material insamlas och bearbetningar utföras för erhållande av produktionstabeller för tall och björk efter stark låggallring (S.). Eken studeras, särskilt på Visingsö, för uppgörande av preliminär beståndsöversikt över dess utveckling (S.). Studier över tillväxtperiodens längd hos de vanligaste skogsträden verkställas (N.).

b) *Beståndsvårdsåtgärder.* Befintliga försöksytor revideras och gallras i mån av behov (S.). Nya gallringsytor anläggas i olika skogsbestånd, främst i tall- och björkbestånd i Norrland, men i mån av tid även i barrblandskogar och granbestånd (S.), varvid möjligheten av anläggande utav orörda jämförelseytor bör beaktas.

3. Sjukdomar och skador på skogsträden.

a) *Skador förorsakade av meteorologiska faktorer* studeras, när tillfälle härtill erbjuder sig, särskilt å försöksytorna (S.).

b) *Sjukdomar och skador, förorsakade av svampar.* Studier över rötsvamparna upptagas eventuellt (N.).

c) *Skador förorsakade av insekter* (E).

Undersökningar över märgborrarna. Fortsatta undersökningar utföras efter samma metoder som hittills över avverkningstidens inflytande, inverkan av kronangreppet på tillväxten och stamformen samt de båda märgborrarternas utbredning och förökningsgrad i olika delar av landet, jämte bästa metoden att framställa fångstträd.

Undersökningar över barkborrar. Fortsatta studier över de olika arternas utbredning, biologi och betydelse i olika delar av landet. Studier över granbarkborrens utveckling och dess samband med de klimatiska faktorerna samt betydelsen av avverkningstiden. Bästa metoden att framställa fångstträd utrönes.

Undersökningar över skadeinsekter på gran- och tallkottar. Fortsatta undersökningar enligt samma plan som förut, kompletterade med undersökningar över gottarnas fauna under sommaren. Försök att genom sommarundersökning av krankottarna kunna förutsäga kottarnas beskaffenhet jämte försök att med cyanväte döda grankottvecklarens larver.

Undersökningar över skadeinsekter på skogsträdsplantor i plantskolor. Undersökningar över tallspinnarestekeln och andra ev. förekommande skadeinsekter.

Övriga undersökningar. De påbörjade undersökningarna över tallmätaren böra fortsättas.

Studier över Pissodes- och Magdalis-arternas betydelse, särskilt på de norrländska tallhedarna.

Studier över vissa tekniska skadegörare, såsom tallbocken och allmänna barkbocken, jämte medlen att bekämpa dem.

Påbörjande av studier över tallsteklarna.

Se vidare under mom. 5 f och 6.

4. Skogsträdens raser och främmande skogsträds användbarhet i landet.

a) *Rasstudier över gran och tall.* De kulturer, som hittills grundlagts eller komma att utföras av insamlat granfrö, följas och övervakas noga (N.) varjämte befruktningsförsök med rena raser böra verkställas (N.).

b) *Tyskt granfrö.* Befintliga och av skogsförvaltningarna utförda planteringar med gran från olika platser i Mellaneuropa uppsökas och inregistreras (S.).

c) *Lärk.* De fasta försöksytorna revideras vid behov och gallras i syfte att erhålla produktionstabeller för lärkarterna i Sverige (S.). Försöksodlingar utföras med olika lärkraser (S.).

d) *Silvergran.* I befintliga silvergransbestånd anläggas i begränsad omfattning försöksytor och anställas gallringsförsök i syfte att utröna dessa bestånds tillväxtförmåga i förhållande till vanliga granens.

5. Undersökningar rörande skogsmarken.

a) *Jordmånstyper.* Ett närmare studium av barrskogarnas humusformer upptages (N.), och studierna över podsoleringsprocessen bearbetas för publicering (N.). Härefter upptagas skogarnas mulljordar till undersökning (N.).

b) *Ljunghedar.* Den verkställda kartläggningen bearbetas för publicering (S) och likaledes utförda skogsodlingsförsök eller uppskattningar av skogsodlingar

å ljunghedar i syfte att uppvisa exempel på dessas produktion för skogsbruksändamål (S.). Övriga studier över ljunghedar fortsättas (N.).

c) *Skogarnas försumpning.* Det påbörjade arbetet härom färdiggöres för publicering (N.).

d) *Skogsmarkens uppfrysning.* Uppfrysningsfenomenet studeras, delvis i förening med praktiska skogsodlingsförsök (N. och F.).

e) *Mossmarkernas omvandling till skogsmark.* Verkställda torrläggningsförsök studeras med hänsyn till kvävets omsättning (N.).

Granskning av äldre i skogsbrukssyfte utförda dikningar i Norrland företagas i samband med skogsodlingsförsök (F.).

Se även under mom. 1 c.

f) *Undersökningar över det lägre djurlivets inflytande på markens beskaffenhet* utföres bl. a. genom rekognoscerande undersökningar på hyggen och i orörda bestånd (N. och E.).

6. Övriga arbeten.

Kronojägarnas rapporter över skogsträdens frösättning bearbetas fortfarande (S.). Årliga översikter utgivas över insekternas skadegörelse i skogen (E.). Smärre undersökningar, som beröra de olika avdelningarnas verksamhetsområden utföras, därest de kunna företagas vid sidan av övriga (S., N., E. och F.).

FONDEN J. O. AV ZELLÉNS MINNE.

Som tidigare omnämts i denna tidskrift (förra årgången sid. 906), har greve Fr. Wachtmeister stiftat denna nya fond genom att till Föreningen överlämna 12 000 kr. Sitt varma intresse har greve Wachtmeister åter visat Föreningen genom att han den 25 sistlidne mars till samma fond överlämnat ytterligare 5 000 kr. Han har därvid uttryckt den förhoppningen, att också andra personer, som önska främja Föreningens syften även ville bidraga att öka fonden. En utmärkt god början härtill har också gjorts av disponenten, jägmästare Paul Bellander, som till Föreningen överlämnat 15 000 kr.

RECENSIONER.

Hauch, L. A.: **Opbygning af Skov.** København 1917. 163, sid. 21 fig.

Ifrågavarande arbete av den genom Hauch och Oppermanns utmärkta Haandbog i Skovbrug välkände danske skogsmannen, som även genom artiklar i denna tidskrift är bekant för svensk publik, har ursprungligen ingått som en serie i Dansk Skovforenings Tidsskrift, men föreligger nu också separat som en särskild bok.

Nära hälften av volymen är ägnad åt valet av trädslag. Förf. framhäver särskilt nödvändigheten av att just förstå, vad den danska lokalen i varje fall kan frambringa: »Vi skal intet ønske, intet ville, men kun spørge om, hvad vi formaar.» Som motståndare mot all slags blädningsbruk, polemiserar han mot Wagner och varnar kraftigt mot varje slags generalisering. I någon mån gör han sig dock själv skyldig härtill, då han förordar föryngringshyggen av 3—16 hektar.

Vid de nya beståndens uppdragande gäller det emellertid ej att endast använda den rätta arten utan även den bästa rasen. Det är särskilt genom studiet av W. Johanssens skrifter, som förf. kommit till klarhet om skiktförmågans (Spredningsevnens) variation med rasen och åter rasens beroende av fröets proveniens.

Som bekant är författaren anhängare av mycket täta plantbestånd, och han betraktar t. ex. för eken den största möjliga planttäthet som ett av de viktigaste medlen att alstra god skog. De täta skogsodlingarna uppnå enl. Hauch en fyllighet och en frodighet, som icke blir förhållandet med de glesa. Ju större plantantalet är, ju större utsikt har man också från ärftlighetssynpunkt att erhålla eftersträvansvärda, goda typer. Även om detta sålunda f. n. är riktigt, blir det väl för framtiden mera ekonomiskt att söka odla och förädla endast de goda raserna, varigenom säkerligen eftergifter på plantantalet kunna göras.

I en senare huvuddel i boken ägnar sig förf. åt gallringsfrågan. Han vill låta kampen mellan träden i yngre år fortgå så länge som möjligt, innan han ljusställer dem. Därför är han också, som det synes på goda grunder, motståndare till utmärkande av »huvudträd»; man kan därvid så lätt, utan att veta det, komma att borttaga just de träd, som sitta inne med de bästa utvecklingsmöjligheterna. Ju långsammare och försiktigare man går över till den glesare ställningen, desto bättre vill, enl. Hauch, utvecklingen bliva. Ju längre man kan vänta med det slutliga bestämmandet av de träd, som skola bli de härskande, ju mera man låter beståndet själv utmärka dem, desto större möjlighet har man att träffa det rätta valet.

Huru viktigt det bör vara att just tänka på att alltmera frambringa de goda individerna uttrycker författaren på följande sätt: »Medens vi viser ud (utbläckar),

skall vi i nogon Maade være hypnotiserede af dette ene: at tænke paa Bevoksningens Opbygning». Givetvis är förf. liksom flertalet danska skogsmän, när det gäller den äldre skogen, vän av mycket starka gallringar, som utföras så kraftigt, att vid omloppstidens slut för bok och lärk knappast 100 stammar per hektar böra kvarstå. Beträffande granen anser förf., att — när densamma nått en höjd av 10 meter — kan man ej längre förbättra dess stamform genom att hålla bestånden slutna. Denna förbättring skall ha slutat tidigare genom täta planteringar. Efter 40—50-årsåldern skall man i Danmark sträva efter att avveckla stamantalet så fort som det är möjligt med hänsyn till beståndens slutenhet.

I en annan avdelning behandlas skogens omloppstid med synpunkter, som ha mindre intresse för svenska läsare.

Till sist berör författaren en del skogspolitiska spörsmål, främst skogsförvaltningen. Han visar sig här vara mycket fördomsfri och säger många beska sanningar. Han framhåller att, liksom man anlitar specialister bland läkarne, bör man också söka få revirförvaltare, som har den ena eller andra skogsnaturen till sin specialité. Vid tillsättande av revirförvaltare bör man sällan välja bland de äldre, som söka, utan bland de yngre, dock ej de yngsta, och taga liknande hänsyn som vid besättandet av professorsbefattningar vid universitet och andra högskolor. Den unga man, som får ett revir, bör i regel, enl. förf. mening, sedan ej förflyttas till annat revir.

Givetvis håller författaren styvt på, att revirförvaltarens mesta tid bör användas i skogen för iakttagelser och den minsta möjliga vid skrivbordet och telefonen. Men å andra sidan vill han giva skogsbevakaren den största möjliga fria ställning. I de flesta fall bör man giva honom rätt, dels därför att han med sin större och mera detaljerade lokalkännedom vanligen har det, och dels för att icke förtaga hans lust och arbetsglädje. Förf. håller före, att man bör söka göra livet behagligt för bevakaren och städse låta honom känna, att hans mening kan vara lika god som revirförvaltarens.

Till sist uttalar författaren, att hos skogsmannen bör finnas något av vad Pascal kallar »l'esprit de finesse» i motsats till »l'esprit de géométrie». Mångahanda saker i skogsförvaltarens arbete kan ofta föra honom in på att alltför mycket bliva »geometriker», särskilt om han i många år sysslat med skogsindelning och kontorsarbete. Fara uppstår då, att skogsmannen kommer för litet i kontakt med själva den levande skogen.

Det är med stort intresse man genomläser de synpunkter, som den gamle men till sinnet ännu spänstige skogsmannen framlägger liksom ett testamente till en yngre generation.

G. Sch.

NYUTKOMNA BÖCKER.

EDIN, H.: Anvisningar för användning av cellulosa som fodermedel. Sveriges Skogsägareförbunds cirkulär n:o 10, 1918. Stockholm 1918. 7 sid.

Grundstadgar för fonden för skogsvetenskaplig forskning. Stockholm 1918. 4 sid. 4:o.

Redogörelse för skogsförsöksanstaltens verksamhet under treårsperioden 1915—1917 jämte förslag till arbetsprogram. Stockholm 1918. 76 sid. 5 fig.

Statistisk årsbok för Sverige. Femte årgången 1918. Utgiven av Kungl. Statistiska Centralbyrån. Stockholm 1918. 343 sid. Pris 2 kr.

Bialowies in deutscher Verwaltung. Herausgegeben von der Militärforstverwaltung Bialowies. Zweites Heft. Berlin 1917. Paul Parey. Sid. 59—118. 1 karta, 47 fig. och 2 kartskisser. Pris 4: 20 mark. Innehåller bl. a.: LAUTENSCHLAGER, Die forstlichen Verhältnisse des Bialowieser Urwaldes; ESCHERICH, Forstentomologische Streifzüge im Urwald von Bialowies.

Bulletin mensuel des renseignements agricoles et des maladies des plantes (Institut international d'agriculture). Année IX. N:o 1. Rom 1918. Innehåller bl. a.: E. AROSENIUS: L'industrie forestière en Suède. 9 sid.

Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole. Aarsskrift 1918. København. Aug. Bangs Boghandel 1918. 446 sid., 78 fig. och 1 plansch.

Mitteilungen der Deutschen Dendrologischen Gesellschaft. 26. 1917. Thyrow 1918. 386 sid. 99 fig. Pris 5 mark.

SCHWAPPACH, ADAM: Forstwissenschaft. 3 verb. Auflage. Berlin och Leipzig 1918. G. I. Göschen'sche Verlagsbuchhandlung (Sammlung Göschen). 160 sid.

SKOGSADMINISTRATION

LAGAR, KUNGL. FÖRORDNINGAR OCH BESLUT.

Förslag till lag om förekommande av skogseld genom antändning i följd av järnvägsdrift.

Domänstyrelsen och Järnvägsstyrelsen hava, därom anmodade genom nåd. remiss den 14 oktober 1914, den 16 sistl. mars till Kungl. Maj:t överlämnat ett genom särskilda, av ämbetsverken utsedda sakkunniga utarbetat förslag till lag om förekommande av skogseld genom antändning i följd av järnvägsdrift jämte tillhörande betänkande och en promemoria i ärendet. Med godkännande av de principer, som legat till grund för lagförslaget, dock med vissa erinringar och ändringsförslag framkomna vid detaljgranskningen, hemställa ämbetsverken om avlåtande till riksdagen av nåd. proposition i ämnet.

Fördelning för år 1918 av stipendier mellan statens skogsskolor.

Kungl. Maj:t har genom nåd. brev den 1 mars på förslag av domänstyrelsen dels till fördelning under år 1918 mellan statens skogsskolor av de i staten för skogsskolorna upptagna 98 stipendier vart och ett till ett belopp av 300 kronor dels ock till bestämmelser i övrigt för utbetalande av samma stipendier, förordnat:

att ifrågavarande 98 stipendier skola för år 1918 fördelas mellan statens skogsskolor på följande sätt:

Hällnäs	skogsskola	....	9	stipendier.
Bispgårdens	»	....	11	»
Grönsinka	»	....	13	
Bjurfors	»	....	13	»
Haddebo	»	....	13	»
Ombergs	»	....	13	
Hammarsebo	»	....	13	»
Kolleberga	»	....	13	»

att stipendierna skola tilldelas behövande lärjungar;

att stipendierna skola på det sätt utbetalas, att beträffande samtliga skogsskolor utom Haddebo tre fjärdedelar därav utgå för tiden från kalenderårets början till lärokursens avslutande den 15 oktober, samt beträffande samtliga skogsskolor en fjärdedel, för tiden från och med kursens början den 1 november till årets slut; samt

att, därest det bestämda antalet stipendier finnes icke böra i sin helhet utgå till någon skogsskola, ledigt stipendium må efter Edert bestämmande kunna utdelas till lärjunge vid annan statens skogsskola.

Fjällägenheter.

Genom nåd. brev den 22 mars 1918 till Konungens bef:de i Norrbottens län angående upplåtelse med nyttjanderätt av vissa lägenheter ovan odlingsgränsen inom länet har Kungl. Maj:t bemyndigat nämnda befallningshavande att, jämlikt till Kungl. Maj:t av samma befallningshavande ingivna kontraktsförslag avseende dylika upplåtelser, med 26 nyttjanderättssökande upprätta arrendekontrakt enligt för varje fall angiven viss typ i överensstämmelse med de ingivna kontraktsförslagen.

Lägenheterna, som till flertalet äro belägna inom Arjepluogs socken, de övriga inom Gällivare och Karesuando socknar, skola benämnas fjällägenheter, och åligger det Konungens befallningshavande att föra särskild förteckning över såväl dessa lägenheter, som över upplåtelser, som enligt Kungl. kungörelsen den 3 juni 1915 göras till lägenhetshavare eller andra.

Debitering, uppbörd och indrivning av arrendeavgifter, som enligt nämnda kontrakt skola erläggas till statsverket, ombesörjes av Konungens befallningshavande, som även har att tillställa såväl domänstyrelsen som vederbörande skogsstatspersonal avskrift av sålunda upprättade kontrakt.

Förhöjda tjänstgöringspenningar för jägmästarna i Muonio och Tärendö revir.

Kungl. Maj:t har genom skrivelse den 22 sistl. mars förordnat att tjänstgöringspenningarna för jägmästarna i Tärendö och Muonio revir skola utgöra 3,000 kronor för år, från och med detta års början.

Sågen vid Garpenberg.

Kungl. Maj:t har bemyndigat domänstyrelsen använda ytterligare högst 40,000 kronor för fullbordande av sågverksanläggningen vid Garpenberg. Förut har för ändamålet anvisats 91,200 kronor. Totalkostnaden för anläggningen uppgår till omkring 133,000 kronor.

Sänginventarier för skogskojor.

Kungl. Maj:t har på därom av domänstyrelsen gjord framställning beviljat ytterligare 5,000 kronor till inköp av sänginventarier för skogskojor i de sex norra länen, utöver för samma ändamål förut anvisade 3,000 kronor.

RÄTTEGÅNGAR OCH PREJUDIKAT.

Olovligt tillgrepp av ved.

Kungl. Maj:ts och Rikets hovrätts över Skåne och Blekinge utslag på de besvär, kreaturshandlaren S. P. i Skettilljunga anfört över Gärds och Albo häradsrätts utslag den 27 september 1917 i mål mellan länsmannen Wilhelm Treutiger, å tjänstens vägnar, å ena, samt P., å andra sidan, om ansvar för tjuvnadsbrott, över vilka besvär Treutiger avgivit förklaring; givet i Malmö den 14 december 1917.

Av handlingarna i målet inhämtas:

Treutiger yrkade vid häradsrätten, efter stämning, ansvar å P. för det han den 20 juli 1917 vid Skettilljunga järnvägsstation från Kungl. Maj:t och Kronan olovligen tillgripit 162 kubikfot eller 1 1/2 skogsfamn bokved.

Häradsrätten yttrade i överklagade utslaget: som P. genom eget erkännande och vad övrigt i målet förekommit vore lagligen övertygad att hava den 20 juli 1917 från Kungl. Maj:t och Kronan olovligen tillgripit 162 kubikfot eller 1 1/2 skogsfamn bokved, som varit upplagd vid Skettilljunga järnvägsstation och haft ett värde av 75 kronor, prövade häradsrätten, jämlikt 20 kapitlet 1 § i gällande strafflag, rättvist döma P, som förut ej varit för tjuvnadsbrott straffad, att för första resan stöld hållas till straffarbete i 2 månader, varjämte P. förpliktades att till statsverket återgälda den ersättning, som utgått eller komme att utgå till de av Treutiger i målet inkallade vittnen.

P. har sökt ändring. Treutiger har avgivit förklaring.

Kungl. hovrätten har tagit målet i övervägande; och enär det icke blivit styrkt, att P. i avsikt att stjäla tillgripit ifrågavarande ved, utan omständigheterna i målet fastmera giva vid handen, att P., såsom han själv uppgivit, väl utan lov tillägnat sig veden, men att han därvid haft för avsikt och jämväl varit i stånd att återställa ved till samma myckenhet och av lika god beskaffenhet,

prövar Kungl. hovrätten rättvist att, med ändring av häradsrättens utslag, allenast sålunda bifalla åtalet, att P. för det egenmäktiga förfarandet, han låtit komma sig till last, dömes jämlikt 10 kapitlet 20 § strafflagen att böta femtio kronor till Kronan.

Häradsrättens utslag i fråga om ersättning till vittnen varder av Kungl. hovrätten fastställt.

Talan mot detta utslag må hos Kungl. Maj:t fullföljas av P. Det av Treutiger å tjänstens vägnar utförda åtal må ej fullföljas av annan än i 30 kapitlet 6 § 3 momentet rättegångsbalken omförmäld åklagare.

Klagan föres genom besvär, vilka skola före klockan tolv å trettionde dagen härefter eller i anseende till mellankommande helgdag måndagen den 14 januari 1918 ingivas till Kungl. Maj:ts nedre justitierevision. Vid besvären foge klaganden överklagade utslaget samt

underrättens och Kungl. hovrättens i målet förda protokoll, såvitt deras insändande ej jämlikt 30 kapitlet 40 § rättegångsbalken åligger Kungl. hovrätten.

Att emot Kungl. hovrättens utslag fullfölja talan allenast beträffande rättegångskostnad är ej tillåtet.

DOMÄNSTYRELSENS CIRKULÄR, BESLUT, FRAMSTÄLLNINGAR OCH YTTRANDEN.

Cirkulär.

Domänstyrelsens cirkulär N:o S. II: 466 den 20 februari till samtliga förvaltande skogsstatstjänstemän angående **avverkningar å de allmänna skogarna för tillgodoseende av landets bränslebehov.**

1917 års bränslekommission har till Kungl. domänstyrelsen meddelat, att kravet på de allmänna skogarnas del i vedanskaffningen numera synes kunna minskas med hänsyn till det redan uppnådda resultatet av vedanskaffningen och de nu betydligt ljusare utsikterna för landets förseende med inhemskt bränsle. Bränslekommissionen, som redan förut meddelat, att densamma ej vidare önskade mottaga ved av lägre kvalitet än 2:da, varom Ni erhållit kännedom genom skrivelse n:o S. II: 3456, 1917, 30. 1. 1918, till samtliga överjägmästare angående pris på vedvirke från domänfondens skogar m. m., har tillika framhållit, att kommissionen önskade leveransen av 2:da ved inskränkt till det minsta möjliga på grund dels av förbrukarnas obenägenhet att använda dylik sämre ved, dels ock av nödvändigheten att utnyttja de begränsade transportmöjligheterna med kvalitativt mervärdigt bränsle och har kommissionen med hänsyn härtill anhållit, att vedleveranserna från de allmänna skogarna i görligaste mån måtte omfatta 1:ma ved, framför allt 1:ma björkved, och att den 2:da veden så vitt möjligt i de särskilda partierna måtte ingå till högst 25 %; dock att, för den händelse det lokala behovet medgåve mottagning av större kvantitet 2:da ved, vederbörande ortsorgan av kommissionen anmodats meddela detta till statens skogsförvaltningar i varje särskilt fall.

Samtidigt Kungl. styrelsen bringar dessa kommissionens önskemål till Eder kännedom anmodas Ni beakta desamma dels vid de avverkningar, som tills vidare verkställas för anskaffande av vedvirke från de allmänna skogarna, avsett att ställas till kommissionens förfogande och varom Kungl. styrelsen senast föreskrivit i här ovan berörda skrivelse den 30. 1. 1918; dels ock så vitt möjligt vid överlämnandet till kommissionen av redan färdig ved, med iakttagande i sista fallet dock därav att disposition av den sämre veden å annat sätt än genom dess överlämnande till kommissionen lämpligen kan ske.

Domänstyrelsens cirkulär N:o K. 108 den 11 mars till skogsstatens förvaltande personal angående **försäljning av träkol till 1917 års bränslekommission.**

Sedan Kungl. domänstyrelsen genom föregående beslut bestämt, att från de allmänna skogarna disponibla träkol skola utan att kontrakt därom upprättas överlämnas åt 1917 års bränslekommission mot kvitto av dess ombud till ett pris av 50 kronor per i bredspårig järnvägsvagn kuberad läst om 20 hektoliter fritt banvagn eller 42 kronor 50 öre per läst efter stjälpt mått, vill Kungl. domänstyrelsen härigenom föreskriva, att de bestämmelser, som jämlikt Kungl. styrelsens cirkulär den 28 januari 1918 gälla för försäljning till bränslekommissionen av virke från allmänna skogar, jämväl skola gälla för dylik försäljning av träkol. Härvid iakttages ytterligare, att mottagarens kvitto antingen skall finnas å vederbörande försäljningssedel eller ock skall därvid fogas av mottagaren förut avlämnade kvitton å de särskilda delarna av leveransen.

Domänstyrelsens cirkulär N:o S III: 2105, den 21 mars till samtliga förvaltande skogsstatstjänstemän angående **tillvaratagande av för tändsticksfabrikation lämpligt virke samt vård av bestånd av för samma ändamål lämpligt trädslag.**

I en till Kungl. domänstyrelsen ställd skrivelse den 28 november 1917 har aktiebolaget Skogsegendomar under förmälan att å statens skogar till ved upphögges grovt och kvistrent lövvirke, som vore lämpligt till tändsticksvirke, hemställt, att Kungl. styrelsen ville taga i övervägande, huruvida icke för tändsticksfabrikation lämpligt virke med fördel skulle kunna säljas som tändsticksvirke, då ju sådant betalades betydigt högre än ved. Den före världskriget vanliga importen av stora mängder tändsticksvirke vore nu omöjliggjord och tändsticksfabrikerna helt och hållet hänvisade till den inhemska marknaden. Det vore därför av vikt

att, såvida icke inskränkningar skulle behöva göras, allt till tändsticksfabrikation lämpligt virke tillvaratages. Då den svenska tändsticksindustrien lämnade sysselsättning åt c:a 12,000 arbetare vore frågan av nationalekonomisk vikt.

Av de häröver från samtliga överjägmästarna infordrade yttrandena framgår, att från vissa distrikt för närvarande föga eller intet för ändamålet lämpligt virke är att påräkna, att inom andra åtminstone för närvarande och särskilt vad björk beträffar till tändsticksvirke lämplig skog i regeln upphugges till ved, samt att inom vissa distrikt till tändsticksfabrikation dugligt virke i allmänhet tillvaratages såsom sådant och försäljes. Flera av dessa yttranden giva dock vid handen, att särskilt björkvirke lämnar bättre nettobehållning såsom timmer eller ved, att avnämarna av tändsticksvirke ej ens under de sista åren alltid spekulerat å utbjudna partier sådant virke, samt att de stränga bestämmelserna angående virkets kvalitet och sättet för dess avmätning försvåra eller i allt fall ej under alla omständigheter uppmuntra till tändsticksvirkets tillvaratagande.

Kungl. domänstyrelsen vill emellertid med anledning av förberörda framställning anmoda Eder, att, när för tändsticksindustrien lämpligt virke för försäljning utsynas, tillse att, även när endast jämförelsevis små partier kunna erhållas, allt för ifrågavarande ändamål dugligt virke tillvaratages, givetvis endast under förutsättning att minst lika stor nettobehållning, vid vars beräknande kostnaderna för tändsticksvirkets särskiljande från övrig avverkning medtages, därigenom erhålles som om virket såldes för andra ändamål. I detta syfte böra före virkets aptering upplysningar på lämpligt sätt anskaffas om den betalning och de villkor, som kunna erhållas vid försäljning av tändsticksvirke. Vid utbud eller annonsering av sådant virke böra alltid förmodade spekulanter å tändsticksvirke underrättas.

Slutligen vill Kungl. styrelsen anmoda Eder ägna nödig omvårdnad åt sådana yngre bestånd av för ändamålet lämpligt trädslag (asp och numera även björk och al), som kunna antagas nå en god utveckling, och alltså ej onödigtvis i förtid avverka eller bortröja desamma.

Domänstyrelsens cirkulär N:o S III: 732 den 22 mars till samtliga överjägmästare angående **tillstånd för vissa kronoarrendatorer att försälja eller bortföra hö från arrendeområdet utan redovisningsskyldighet.**

Kungl. domänstyrelsen, som genom cirkulärskrivelse den 7 januari 1918 bemyndigat Eder att under tiden till och med innevarande års utgång uppå ansökning medgiva arrendator av för skogsväsendets räkning utarrenderat inägoområde att från arrendeområdet försälja den myckenhet stråfoder, som prövades kunna av honom undvaras utan olägenhet för underhållet av det antal kreatur, som under nuvarande förhållanden syntes skäligen böra hållas å arrendelotten, under villkor att försäljningssumman på visst, närmare angivet sätt redovisades, vill härigenom, under åberopande av förut i avskrift översänt nådigt brev till Kungl. domänstyrelsen den 14 januari 1918 angående tillstånd för kronoarrendatorer att sälja hö, anmoda Eder på lämpligt sätt bringa till arrendatorers av för skogsväsendets räkning utarrenderade inägoområden kännedom att de kunna erhålla tillstånd att för tiden intill den 1 nästkommande juli från arrendeområdet försälja eller bortföra det hö, som av Kungl. styrelsen prövas icke vara oundgängligen behövligt för underhållet av det antal kreatur, som under nuvarande förhållanden högst bör hållas å de arrenderade inägorna, utan att som villkor för sådant tillstånd behöver föreskrivas skyldighet för arrendatorn att redovisa försäljningssumman eller någon del därav genom inköp av gödselmedel, torvströ eller andra effekter till egendomen, skolande i varje fall, då arrendator gör anspråk på att försälja hö utan sådan redovisningsskyldighet, som nyss berörts, frågan därom underställas Kungl. styrelsens prövning.

Domänstyrelsens cirkulär N:o S II: 895 den 3 april till skogsstatens förvaltande personal ang. **rätt för mindre bemedlade att å vissa allmänna skogar tillvarataga kottar, ris och grenar.**

Kungl. domänstyrelsen vill härigenom bemyndiga Eder att under innevarande år i likhet med under sistlidet år medgiva mindre bemedlade rätt att å de allmänna skogar, vilka stå under skogsstatens vård och förvaltning och vilkas avkastning ingår till domän- eller kyrkofonden samt där så prövas lämpligen kunna ske och hinder från skogsvårdssynpunkt icke förefinnes, kostnadsfritt för eget behov tillvarataga å marken liggande barrträdskott samt ris och grenar av sådana dimensioner, att de ej äro användbara till salubrännved (i allmänhet mindre än 4 centimeter i tjocklek), dock under villkor att därvid de föreskrifter noggrant iakttagas, som Ni från skogsvårdssynpunkt eller i kontrollsyfte finner skäl föreskriva.

Samtidigt vill Kungl. styrelsen erinra om giltigheten även under innevarande år av bestämmelserna i nådiga brevet den 23 november 1917 angående tillstånd för mindre bemedlade att tillvarataga avfall från vissa ecklesiastika boställsskogar (se sid. 1049, häft 12, år 1917).

Domänstyrelsens cirkulär N:o S III: 695 den 10 april till den förvaltande skogspersonalen ang. **odling av potatis m. m. på kal skogsmark å vissa allmänna och ecklesiastika skogar under år 1918 och 1919.**

Sedan flere inom Värends revir bosatta personer gjort framställning att under innevarande år få å avverkade trakter på allmänna skogar avgiftsfritt odla potatis och vederbörande jägmästare och överjägmästare däröver avgivit yttranden, vill Kungl. domänstyrelsen härigenom medgiva, att för ändamålet lämplig kal skogsmark å skogar, vilkas avkastning tillföres domänfonden, samt å ecklesiastika, under skogsstatens vård och förvaltning ställda skogar må utan avgift under innevarande och nästkommande år till personer, som härför anmäla sig, upplåtas för odling av potatis och andra rotfrukter ävensom — efter risbränning och svedjande — råg eller andra sädesslag, allt under villkor dels att säd ej må odlas två år å rad å samma mark, dels att risbränning och svedjande må företagas endast å tid och sätt, som av skogsförvaltningen i syfte att förekomma skogseld bestämmes, dels ock att för hägnadsvirke, som för odlingens fredande erfordras, odlaren erlägger betalning efter i orten gängse pris å skog av erforderlig grovlek och beskaffenhet i övrigt, dock att för hägnadsvirke, som i sin helhet före den 1 november 1919 till skogen återlämnas och därefter med fördel kan användas för något skogsväsendets ändamål eller avyttras såsom kolved, brännved eller dylikt, betalning icke må påfordras, detta dock endast där betryggande kontroll kan utövas, att virket icke bortföres.

Härom bör allmänheten genom bevakningspersonalen underrättas.

Beslut.

Transportkostnader för stämpelyxor. I anledning av en framställning till Kungl. domänstyrelsen från jägmästaren i Malmesjaurs revir, vari han anhållit om besked vilken, som vore skyldig att bekosta transport av stämpelyxor till och från utsyningsförrätningar å hemmansskogar inom Lappmarken, har domänstyrelsen med hänsyn till vad beträffande ersättning till statsverket för här avsedd utsyningsförrättning är stadgat, föreskrivit, att där särskild kostnad för transport av stämpelyxor är nödvändig, sådan skall gäldas av statsmedel.

Resa å vinterväg. Sedan domänstyrelsen på revisionens hemställan gjort avdrag å viss jägmästares reseräkning, motsvarande vad som vid vissa resor utbetalats för skjuts utöver i orten gällande skjutslega, har styrelsen, sedan samma jägmästare framhållit, att ifrågavarande resor företagits å vintervägar, å vilka skjutshållning ej funnes anordnad, beslutat, att ovannämnda avdrag skall till honom utbetalas.

Besvär angående reseersättning. Jägmästaren Gustaf Halldin har anfört underdåniga besvär över domänstyrelsens beslut i *fråga om beräknande av ersättning för tjänsteresor.* Saken gäller, huruvida Halldin enligt gällande bestämmelser kan vara berättigad att utfå ersättning för färd med motorcykel, då tjänsteresan kunnat utföras för lägre kostnad, därest järnväg använts för så stor del av resan som möjligt. Uti § 6 av nådiga resereglementet den 13 december 1907 stadgas: »att ersättning ej må beräknas med högre belopp än som skulle utgått, om förrättningsman begagnat sig av den väg och det fortskaffningssätt, som varit lämpligast såväl med hänsyn till resans ändamål som för åstadkommande av minsta sammanlagda rese- och traktamentskostnad». Uti ifrågavarande fall har resans ändamål lika väl kunnat fyllas, om järnvägen anlitats, och längre tid hade ej behövt användas, då tågtiderna varit väl ställda och för resorna passande.

Domänstyrelsen, som den 4 mars häröver avgivit yttrande, anser sig icke kunna till utbetalning godkänna de av klaganden beräknade reseersättningarna, då ovannämnda stadgande uti § 6 av nådiga resereglementet den 13 december 1907 icke på något sätt upphävts genom nådiga kungörelsen den 28 augusti 1917. Domänstyrelsen hemställer vidare at de anförda besvären måtte lämnas utan avseende.

Hos Kungl. Maj:t hava jägmästaren i Bispgårdens skolrevir, Ferd. Lindberg, assistenten å samma revir, Gunnar Montell, samt t. f. jägmästaren i Frostvikens revir, Georg A. Nordfors, anfört besvär över domänstyrelsens beslut att ej utbetala ersättning för en av klagandena företagen resa till och från Östersund för att sammanträffa med överjägmästaren för överläggning i frågor rörande revirskötseln.

Försäljning av ved av lägre sortering än II: a. Sedan viss överjägmästare i skrivelse till domänstyrelsen anhållit om visst förtydligande av de bestämmelser, som meddelats i styrelsens cirkulär n:o S II: 461, 20. II. 1918 i anledning av däri till samtliga förvaltande skogsstatstjänstemäns kännedom bragta önskemål från bränslekommissionens sida beträffande vedleveranser från de allmänna skogarna till kommissionen, har styrelsen, med hänvisning till vad som föreskrivits i dess cirkulärskrivelse n:o S II: 3456/1917. 30. I. 1918 till samtliga överjägmästare (se sid. 96 ×) angående pris å vedvirke med mera beträffande ved av lägre sortering än II:a meddelat, att den sämre ved, som kommissionen icke vill begagna sig av, må försäljas till ortsbefolkning, kolas eller på annat lämpligt sätt tillgodogöras.

Angående **pris å vedvirke, som från skogar, vilkas avkastning ingår till annan under statens förvaltning ställd fond än domänfonden, ställes till bränslekommissionens förfogande.**

Som svar å skrivelse från viss jägmästare angående pris å vedvirke, som ställes till bränslekommissionens förfogande från skogar, vilkas avkastning ingår till annan under statens förvaltning ställd fond än domänfonden, har domänstyrelsen meddelat, att styrelsen anser att förstnämnda fond eller vederbörande boställshavare enligt gällande bestämmelser och i skälig grad erhåller ersättning för vedvirke, som tillhandahålles bränslekommissionen, efter en prissättning, som uppåt begränsas av de av kommissionen tillämpade leveranspriser för ved från enskildes skogar.

Framställningar.

Domänstyrelsen har den 12 april avlåtit följande underdåniga framställning **angående tillsättande av skogstjänstemän vid Uppsala universitet.**

Sedan extra jägmästarna Oscar Kollberg, Sigvald Troell och Erik Westman uti en till Eders Kungl. Maj:t ställd, av kanslern för rikets universitet med utlåtande den 8 februari 1917 jämte yttrande av Uppsala universitets drätselnämnd överlämnad skrift — under åberopande av nådiga brevet den 24 september 1858, varigenom skogsförvaltaren vid Uppsala universitet under visst villkor medgivits rätt att beräkna tur- och befordringsrätt inom skogsstaten i likhet med inom länen anställda överjägare — anhållit att berörda brev måtte förklaras äga tillämpning jämväl å sökandena, vilka nu vore eller förut varit anställda såsom extra skogstjänstemän vid universitetet, över vilken underdåniga framställning domänstyrelsen till följd av nådig remiss den 11 april 1917 avgivit utlåtande, har Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 7 maj 1917 medgivit, att vid universitetet i Uppsala anställd extra skogstjänsteman vid skogsstaten, finge vid anställning i statens tjänst räkna sig till godo den tid han sålunda hos universitetet tjänstgjort.

Då domänstyrelsen icke äger att taga befattning med tillsättande av vare sig skogsförvaltare eller extra skogstjänstemän vid universitet i Uppsala kunna här ovan berörda medgivanden ifråga om tur och befordringsrätt m. m. föranleda, att vederbörande, som tillsätta dessa tjänstemän, komma att öva ett obehörigt inflytande på befordringarna inom skogsstaten. Det kan nämligen förväntas, att tjänstemän, som under viss tid innehaft anställning vid universitetet, söker befattning inom skogsstaten. Om sådan tjänsteman vid sitt tidigare antagande vid universitetet tjänstgjort i skogsstaten eller domänstyrelsen under allenast jämförelsevis kort tid och sålunda kunnat vinna antagande därstädes just på grund därav att befattningen ej tillsatts i samma ordning som de befattningar, som tillsättas av Eders Kungl. Maj:t eller domänstyrelsen, torde här ovan antytt inflytande givetvis komma att medföra en viss orättvisa gent emot den personal, som odelat ägnar sig åt tjänst i skogsstaten. Om därtill sådan befattning vid universitetet varit bättre avlönad än motsvarande befattningar inom skogsstaten, kommer ett sådant förhållande att av skogsstatspersonalen uppfattas såsom ännu orättvisare.

Styrelsen anser det angeläget att förebygga de fall av misstämning, som vid sådant förhållande kunna uppstå inom skogsstaten. Detta torde endast kunna ske därigenom, att styrelsen sättes i tillfälle att avgiva yttrande vid tillsättande av skogliga tjänster — i vederbörlig ordning kungjorda — vid universitetet i Uppsala.

På grund härav får styrelsen i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes förordna att skogsförvaltare och extra skogstjänstemannabefattningar vid universitetet i Uppsala hädanefter skola tillsättas, efter att i vederbörlig ordning hava till ansökning kungjorts och efter att domänstyrelsen satts i tillfälle att på grund av sökandenas skicklighet och förtjäna upprätta förslag till tjänsternas besättande. Därjämte får styrelsen föreslå, att skogs-

förvaltartjänst måtte i likhet med vad fallet är med jägmästaretjänster tillsättas av Eders Kungl. Maj:t.

Angående ökade expens- och underhållsmedel vid statens skogsskolor under år 1918. Sedan domänstyrelsen anmodat föreståndarna vid samtliga skogsskolor att till styrelsen inkomma med yttrande rörande de ökade medel, som för innevarande år oundgängligen kunde anses behövliga har styrelsen i underdånig skrivelse den 28 mars hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder till anvisande för innevarande år av dels ytterligare expens- och underhållsmedel vid Hällnäs, Bispgårdens, Grönsinka, Bjurfors, Ombergs, Hammarsebo och Kolleberga skogsskolor med 600 kronor för varje skola, dels ock medel till täckande av skulder från föregående år med 190 kronor 33 öre vid Hällnäs, 600 kronor vid Bispgårdens, 1,185 kronor vid Grönsinka och 209 kronor 53 öre vid Kolleberga skogsskola: eller tillhopa 7 × 600 + 190: 33 + 600 + 1,185 + 209: 53 = sextusentrehundraåttiofyra kronor 86 öre.

Underrättelse vid prövning av anbud å kronovirke. Med anledning av skrivelse från Svenska Trävaruexportföreningen har Kungl. domänstyrelsen anhållit, att Konungens befallningshavande i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län vid prövning av anbud å från kronans och andra allmänna skogar utbjudet virke måtte utan särskild framställning härom underrätta samtliga anbudsgivare, huruvida deras anbud antagits eller ej.

Domänstyreltens underdåniga utlåtande den 20 februari över Sveriges kronojägareförbunds underdåniga framställning om **beredande av möjlighet för den lägre skogsstatspersonalen att överlägga med vederbörande centralämbetsverk i tjänste-, avlönings- och utbildningsfrågor m. m.**

Genom nådig remiss den 20 december 1917 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt domänstyrelsen att avgiva underdånigt utlåtande i anledning av en underdånig framställning från Sveriges kronojägareförbund med hemställan, att Eders Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för beredande av möjlighet och rätt för den lägre skogsstatspersonalen att genom ombud överlägga med vederbörande centralämbetsverk i frågor, som berörde nämnda personals tjänste-, avlönings- och utbildningsförhållanden ävensom biträda vid utredningar av särskilt tillsatta kommittéer och kommissioner i dylika frågor; och får domänstyrelsen med anledning härav i underdånighet anföra följande.

Förbundet uttalar i förevarande underdåniga skrivelse, att behovet av bestämmelser i här ovan berört syfte under de sista åren allt mera åstundats av den lägre skogsstatspersonalen och för förbundet under den sista tiden framstått än mera uppenbart, sedan vissa enligt dess mening mindre lyckliga förslag till reformer framlagts eller delvis genomförts, som intimt berörde den lägre skogsstatspersonalen, men vid vars utredning densamma icke trots framställningar därom, fått tillfälle anföra sina synpunkter.

Såsom exempel på dylika förslag anför förbundet domänstyrelsens förslag till fortsättningsskola vid Kloten; 1915 års lönekommissions förslag angående reseersättning åt den lägre skogsstatspersonalen; samt domänbokföringssakkunnigas reformer beträffande statens skogsbokföring.

Enligt förbundets åsikt skulle en lämplig delegation för förhandlingar och utredningar berörande den lägre skogsstatspersonalen finnas i styrelsen för den organisation, åt vilken den lägre skogsstatspersonalen själv uppdragit att bevaka dess intressen, nämligen Sveriges kronojägareförbund. Sammansättningen skulle sannolikt icke bliva annorlunda, om personalen anmodades att för ändamålet välja särskilda ombud. Av skogsstatens bevakarepersonal hade nämligen nära 98 % anslutit sig till förenämnda organisation.

Vad beträffar de av förbundet andragna exemplen på enligt förbundets åsikt mindre lyckliga förslag till reformer berörande den lägre skogspersonalen, vid vars utredning densamma icke fått tillfälle framföra sina synpunkter får domänstyrelsen anföra följande.

Förslag till fortsättningsskolor för den lägre skogspersonalen framställdes redan den 24 september 1908 uti styrelsens då avgivna underdåniga utlåtande angående ändamålsenligt anordnande av skogsundervisningen. I nämnda utlåtande, som avgavs med anledning av 1906 års skogsundervisningssakkunnigas betänkande, avstyrkte styrelsen för sin del det i betänkandet avgivna förslaget om inrättande av ett så kallat skogsläroverk vid Kloten och användandet i statens tjänst av från sådant läroverk utexaminerade personer såsom en mellanklass i skogsstaten. Styrelsen framhöll, att genom anordnandet av fortsättningsskolor för vissa från statens skogsskolor utexaminerade lärjungar skulle utan allt för stora kostnader kunna erhållas arbetsledare för enskildas och i någon mån även för statens

behov, vilkas kompetens vore större än de från allenast skogsskola utexaminerade lärjungarnas. I underdånigt statförslag den 30 september 1915 för år 1917 hemställde styrelsen, med hänvisning till sitt här ovan berörda utlåtande den 24 september 1908, om anslag till en fortsättningsskola vid Kloten, vilken skola tillsvidare och till dess erfarenhet vunnits om dess funktion och det gagn, som genom densamma kunde beredas skogsväsendet, borde uppföras på extra stat. I enlighet med denna styrelsens hemställan beviljade 1916 års riksdag medel å extra stat för en fortsättningsskola vid Kloten, vilken med ettårig kurs trätt i verksamhet den 1 november 1917. Denna skola, som, med hänsyn till sin försöksartade karaktär, endast inrättats tillsvidare på extra stat, avser, som av vad ovan anförts torde framgå, att utbilda skogspersonal av högre kompetens än den, som erfordras för kronojägare och därmed likställd; i vilket avseende styrelsen jämväl får hänvisa till sitt underdåniga statförslag för år 1919 med förslag bland annat om tillsättande av förste skogsfogdar i Norr- och Västerbottens läns kustland, för vilka befattningar genomgången kurs vid fortsättningsskolan skulle utgöra kompetens.

Förbundet synes, då förbundet framhåller att fortsättningsskolans ettåriga kurs bleve så dyrbar, att dess betydelse bleve helt illusorisk, hava förbisett den avsevärt högre avlöning, som de från fortsättningsskolan utgångna lärjungarna torde ha att påräkna ej blott vid anställning i statens tjänst utan även i enskildas, en avlöning, som i skälig grad torde uppväga de kostnader, lärjunge måste ikläda sig vid genomgåendet av nämnda skola. Enligt styrelsens åsikt skulle skolan helt förlora det med densamma för närvarande avsedda ändamålet, därest densamma uppdelades på kortare specialkurser i enlighet med det förslag, som framlagts av de utav domänstyrelsen i november 1916 tillkallade sakkunniga för ordnande av fortsättningsskola m. m., vilka sakkunnigas uttalande i denna fråga förbundet nu jämväl åberopar. Såsom styrelsen framhållit i sitt underdåniga utlåtande den 23 juni 1917 över delar av nämnda sakkunnigas betänkande, synes, innan erfarenhet föreligger angående den av statsmakterna beslutade fortsättningsskolan, anledning till diskussion icke förefinnas, huruvida den till försök bestämda formen för fortsättningsskolan är den lämpligaste eller om möjligen annan form för densamma kan vara mera ändamålsenlig.

Vad vidare angår förbundets framhållande av att den lägre skogspersonalen icke fått tillfälle att inom 1915 års lönekommission eller hos domänbokföringssakkunniga anföra sina synpunkter, torde det icke tillkomma styrelsen, på vilken någon åtgärd i detta avseende icke ankommit, att därom uttala sig. Styrelsen anser sig dock böra framhålla, att, enligt vad styrelsen har sig bekant, åtminstone i visst fall den lägre skogsstatspersonalen vid 1915 års lönekommissions i orterna avhållna möten med skogspersonalen blivit satt i tillfälle att låta sig representeras.

Vidkommande slutligen förbundets nu i sak gjorda underdåniga hemställan anser styrelsen skäl icke föreligga för att den lägre skogsstatspersonalen skulle genom ombud överlägga med domänstyrelsen i vissa frågor. Styrelsen anser, att såväl de av styrelsens chef och ledamöter verkställda inspektionsresorna som ock den ständiga förbindelse, vari styrelsen står med skogsstatens — i jämförelse med de flesta andra kårer fåtaliga — personal av högre och lägre tjänsteställning i orterna, torde vara fullt ägnade att till styrelsens kännedom och beprövande bringa de åsikter i olika frågor, som göra sig gällande hos den lägre skogspersonalen. Däremot har styrelsen intet att erinra mot, att i speciella fall ombud för den lägre personalen bleve satt i tillfälle att deltaga i de utredningar, som vid behandling av vissa frågor anses böra överlämnas till särskilt tillkallade sakkunniga; i vilket avseende styrelsen får erinra därom, att en kronojägare av styrelsen tillkallades bland de sakkunniga för anordnande av fortsättningsskola vid Kloten, omorganisation av den lägre skogsundervisningen m. m.

Det synes dock styrelsen som om i sådant fall ombud för den lägre skogspersonalen bör av Eders Kungl. Maj:t eller den Eders Kungl. Maj:t därtill giver nådigt uppdrag utses, såsom förhållandet alltid varit, då någon av den högre skogspersonalen kallats att deltaga i kommittéutredningar. Domänstyrelsen är övertygad, att oftast lämpligare representant därigenom erhålles än om förbundet eller förbundets styrelse skulle äga att utse sådan. Denna åsikt stödjer styrelsen på bland annat förbundsstyrelsens agitatoriska och synnerligen förkastliga uppträdande gentemot den kronojägare, som av styrelsen tillkallades bland nyssberörda sakkunniga för anordnande av fortsättningsskola m. m., oaktat styrelsen ovederläggligt därtill utsett en för detta uppdrag särskilt kunnig och lämplig representant av kåren. Det visade sig ock att förbundsstyrelsen alls icke kände denna person och sålunda icke heller kunde bedöma hans lämplighet. Likasom då har styrelsen ock i allmänhet större möjlighet än förbundet eller dess styrelse att bedöma, vilken person inom den nu rätt stora kronojägarekåren kan vara lämpligast för ett särskilt uppdrag.

Under framhållande av att för närvarande inga sådana utredningar enligt styrelsens åsikt pågå, vid vilka skäl för representation av den lägre skogspersonalen förefinnes, och med åberopande i övrgt av vad styrelsen nu anfört, får styrelsen i underdånighet hemställa, att Sveriges kronojägareförbunds förevarande hemställan icke för närvarande måtte någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Remissakten får styrelsen härjämte återställa.

Domänstyrelsens underdåniga utlåtande den 4 mars med anledning av Sveriges kronojägareförbunds underdåniga hemställan om att Kungl. Maj;t icke f. n. måtte upptaga domänstyrelsens förslag om **inrättande av förste skogsfogdetjänster i Norr- och Västerbottens läns kustland.**

Genom nådig remiss den 16 sistlidna februari har Eders Kungl. Maj:t anmodat domänstyrelsen att avgiva underdånigt utlåtande över en underdånig hemställan från Sveriges kronojägareförbund, att Eders Kunkl. Maj:t icke för närvarande måtte upptaga domänstyrelsens förslag om inrättande av förste skogsfogdetjänster i Norr- och Västerbottens läns kustland. Med anledning härav får domänstyrelsen i underdånighet anföra följande.

I underdånigt statförslag för år 1919, dagtecknat den 21 september 1917, har domänstyrelsen föreslagit, att ett antal befattningshavare med tjänsteställning mellan skogsingenjörerna och de nuvarande tillsyningsmännen måtte tillsättas i Norr- och Västerbottens kustland för undvikande av att överkvalificerad arbetskraft komme till användning. Dessa tjänstemän, som i första hand borde tillsättas en inom vart och ett av de 11 skogsvårdsområdena, skulle i väsentlig mån kunna utföra stämplingsförrättningar och anordningar för skogsvården å de dimensionslagen underkastade enskilda skogarna i nämnda kustland. Sedan numera medel anvisats för inrättande av fortsättningsskola vid Kloten ansåg styrelsen för ifrågavarande befattningar fullt utbildade och kompetenta personer komma att bliva tillgängliga. Det framhölls tillika, att det genom den sålunda föreslagna anordningen ock kunde vinnas, att den nu kännbara bristen på skogstjänstemän skulle bliva i någon mån avhjälpt. De ifrågavarande befattningshavarna syntes styrelsen böra benämnas förste skogsfogdar i sammanhang varmed den nuvarande skäligen intetsägande benämningen tillsyningsmän borde utbytas mot skogsfogdar. Då de föreslagna förste skogsfogdetjänsterna ej förut ägde någon motsvarighet inom skogsstatens förvaltning, ansåg styrelsen, att verkningarna först borde prövas, innan tjänsterna uppfördes å ordinarie stat. Styrelsen föreslog fördenskull, att befattningarna för år 1919 måtte uppföras på extra stat med för var och en ett årsarvode av 2,200 kronor samt med rätt till tre ålderstillägg, vartdera å 150 kronor efter 3, 6 och 9 år. Därjämte skulle utgå 350 kronor i fasta resepenningar och 6 kronor i dagarvode vid resor.

Det är mot detta styrelsens förslag, som Sveriges kronojägareförbund med förevarande underdåniga hemställan vänder sig. De skäl, som förbundet i huvudsak anför såsom stöd för dess hemställan, synas utmynna däri,

att med den förbättrade skogsskoleundervisning, som nu vore att motse, tillsyningsmännens i Norr- och Västerbottens läns kustland befogenhet utan risk skulle kunna ökas till den omfattning, som skulle tillkomma de föreslagna förste skogsfogdarna;

att, om nu ytterligare en klass tjänstemän skulle inrättas, därmed skapades en ny instans, vilket i många fall skulle försena ärendenas behandling och för befolkningen göra det än mera oklart än med den nuvarande arbetsordningen vem de skulle hänvända sig till i frågor, som berörde deras med skogen förbundna intressen; i vilket samband förbundet ville framhålla, att den föreslagna benämningen skogsfogde vore olämplig;

att förste skogsfogdarnas tjänsteställning i förhållande till de förutvarande tillsyningsmännen och kronojägarna syntes komma att bliva en onödig befälsställning, där den yngre, möjligen teoretiskt bättre bildade förmannen komme att pressa och vara pådrivare över den äldre kamraten, som dock hade samma bottenskola och därtill vore utrustad med mångårig erfarenhet; vilket förhållande ej komme att skapa arbetstrevnad inom skogsstaten; samt

att, därest förste skogsfogdar nu skulle tillsättas, därmed tillkomme behov av en fortsättningsskola med full ämnesomfattning, vilket vore emot deras enhälliga mening, som jämlikt nådiga brevet den 13 oktober 1916 av domänstyrelsen tillkallades för att avgiva förslag till den lägre skogsundervisningens omorganisation med mera.

Förbundet framhåller till sist, att det funne alla skäl tala för, att ett beslut om inrättande av förste skogsfogdetjänster icke nu borde fattas utan att därmed borde anstå, tills den lägre skogsundervisningen blivit definitivt ordnad och det därefter tagits i övervägande, huruvida icke användningen av överkvalificerad arbetskraft inom skogsstaten kunde inskränkas genom att den nuvarande lägre personalens befogenhet ökades.

Det torde framgå av vad förbundet sålunda anfört, att förbundet ställer sig avvisande gentemot inrättandet av en mellanklass av tjänstemän inom skogsstaten. Tjänstemännen inom skogsstaten ha hittills förvärvat teoretisk kompetens genom studier i huvudsak antingen vid skogsskola eller ock vid skogsinstitut, respektive skogshögskola. Endast två klasser av tjänstemän för skogsstaten ha sålunda utbildats. Detta förhållande har med skogsskötselns alltjämt stegrade intensitet och det därmed ökade kravet på utnyttjande i högsta möjliga grad av tjänstemännens kunskaper och kompetens i övrigt ej alltid visat sig tillfredsställande. Det har i vissa fall lett till att överkvalificerad arbetskraft kommit till användning. Offentligen, såsom inom riksdagen, har flerfaldiga gånger hävdats den åsikten, att överkvalificerad arbetskraft borde undvikas inom statens tjänstekårer. Redan 1906 års skogsundervisningssakkunniga föreslogo, helt visst med tanke härpå, att ett s. k. skogsläroverk skulle inrättas, avsett att utbilda personer för en mellanklass av tjänstemän, alltså med kompetens mellan den för förvaltande och bevakande personal erforderliga. Visserligen anförde tvenne av de sakkunniga reservation mot nämnda förslag, men får styrelsen framhålla, att dessa reservanter saknade erfarenhet om den speciella tjänstgöring, som utövas inom de delar av landet för vilka styrelsen nu föreslagit tillsättande av en mellanklass.

I det underdåniga utlåtande, som styrelsen den 24 september 1908 avgav i anledning av nämnda sakkunnnigas betänkande, avstyrkte styrelsen viserligen inrätandet av ovan berört skogsläroverk, men uttalande däremot, att inrättandet av en skogsskolans fortsättningskurs, avsedd för personer med folkskoleutbildning, syntes böra ske, vilken kurs skulle förse enskilde och i någon mån även staten med arbetsledare, vilkas kompetens vore större än de från allenast skogsskola utexaminerade lärjungarnas.

Det av skogsundervisningssakkunniga föreslagna skogsläroverket kom icke till stånd. I stället inrättades vid skogshögskolan en s. k. forstmästarkurs, som i huvudsak bildar en motsvarighet till den genom nådig kungörelse den 30 december 1893 föreskrivna lägre kursen vid skogsinstitutet. Denna forstmästarkurs och dess tidigare motsvarighet, lägre kursen vid skogsinstitutet, ha icke löst frågan om utbildning av den mellanklass av tjänstemän, som synes erforderlig såväl i vissa fall inom skogsstaten som ock hos enskilda skogsägare, då nämligen de från nämnda kurser utexaminerade i regel kommit att tillgodose behovet hos enskilda av förvaltande personal, alltså med en ställning nära jämförlig med jägmästarens.

Hos enskilda skogsägare ha visserligen sedan gammalt funnits tjänstemän av en mellanklass i viss mån motsvarande den, som styrelsen nu föreslagit. Sålunda har å bland annat större bruksskogar varit anställda överskogvaktare med ställning mellan den vid bruket anställde skogsförvaltaren, ofta med jägmästares utbildning, och skogvaktarna med utbildning i regel vid statens eller enskilda skogsskolor. Även skogsägare, som icke ansett sig kunna anställa särskild skogsförvaltare med högre skoglig utbildning, utan i stället uppdragit åt sådan person att en eller ett par gånger om året besöka deras skogar för att giva instruktioner och direktiv, ha i många fall ansett lämpligt att anställa överskogvaktare. Vidare ha sedan länge hos de större skogsbolagen, särskilt de norrländska, varit anställda faktorer med en ställning i viss mån motsvarande de nyssnämnda överskogvaktarnas. Denna mellanklass av tjänstemän, som den privata skogshanteringen sålunda synes funnit med sin fördel förenligt att använda, torde med de mindre fordringar som tidigare ställts på densamma, fyllt sin uppgift, men torde dess utbildning numera knappast kunna anses tillfyllest.

Uti underdånigt statförslag för år 1917, dagtecknat den 30 september 1915, upptog styrelsen ånyo frågan om inrättande av en fortsättningsskola, för vilken sedermera 1916 års riksdag anvisade medel å extra stat, varefter densamma trätt i funktion vid Kloten sistlidna höst. Ehuruväl den slutliga formen för denna skola först efter några års erfarenhet torde böra fastställas är styrelsen dock övertygad, att densamma skall visa sig i stånd att meddela erforderlig kompetens för den mellanklass av tjänstemän, som, enligt vad ovan utvecklats, synes erfordras för staten såväl som för enskilda.

Det ligger givetvis nära till hands, att kronojägarna ställa sig avvisande mot ett förslag, som innebär, att med dem ursprungligen jämnställda skola komma att i vissa fall intaga en förmansställning gentemot dem. Några vägande skäl kan styrelsen icke finna, att förbundet framlagt vid den av förbundet nu framförda oppositionen. Då förbundet uttalar, att de med kronojägarna jämnställda tillsyningsmännen utan risk skulle kunna erhålla den ökade befogenhet, som avsetts att tilläggas förste skogsfogdarna, synes detta häntyda på, att förbundet icke för sig klargjort, vilka krav, som komma att ställas på förste skogsfogdarna, vilka i huvudsak skulle komma att övertaga arbeten, som hittills utförts av skogsingenjörer med utbildning vid skogsinstitut eller skogshögskola. Och då

förbundet antyder, att, med fortsättningsskolans uppdelning å ett flertal skilda kortare kurser, åt kronojägarna likaväl skulle kunna anförtros den mera krävande tjänstgöring, som nu är avsedd kunna lämnas åt förste skogsfogdarna, förbiser förbundet, att för erhållande av kompetens till utförande av arbeten, som eljest varit uppdragna åt högskolebildade tjänstemän, icke är tillräckligt att erhålla större utbildning i en eller annan gren av skogshushållningen, utan erfordras därför en generellt större utbildning. För den tjänstgöring, som åligger en kronojägare i allmänhet är sådan större utbildning däremot icke behövlig, utan är därtill en 1 års skogsskolekurs fullt tillräcklig, om denna årskurs utnyttjas på ett rationellt sätt.

Den av förbundet anförda åsikten, att en viss komplicering i ärendenas behandling skulle uppstå genom tillsättandet av förste skogsfogdar, torde sakna fog. Det synes tvärtom kunna förväntas, att en såväl snabbare som enklare behandling av de utsyningsoch andra ärenden, varom här är fråga, skall kunna åvägabringas genom en förste skogsfogdeinstitution, rekryterad med kompetenta krafter; vilket allt för övrigt ej så mycket hänger på en förste skogsfogdeinstitution i och för sig utan på arten av de reglementariska föreskrifter, som kunna finnas erforderliga att utfärda efter ett eventuellt beslut om tillsättande av dylika tjänstemän.

Förbundet hänvänder sig mot benämningen skogsfogde. Styrelsen har motiverat förslaget om denna benämning i här ovan berört statförslag för år 1919, vartill styrelsen får hänvisa. De betänkligheter förbundet framhåller beträffande denna benämning torde med allt skäl kunna anses överdrivna.

Vad slutligen vidkommer förbundets andragande av de disciplinära slitningar, som en förste skogsfogdeinstitutionen skulle befaras medföra, så vill icke styrelsen tro att faran för dylika slitningar skulle vara större inom kronojägarkåren än inom varje annan kår, där tjänstemän genom befordringar ofta komma i den situation vari förste skogsfogdarna skulle komma till med dem förut jämnställda.

I sammanhang härmed vill styrelsen erinra därom, att i nästan alla kårer eller yrken finnas tjänstemän av mellanklasställning, vilket visat sig vara praktiskt och nyttigt för att i vissa fall undvika användandet av överkvalificerad arbetskraft. Enligt styrelsens mening böra dock tjänstemän av dylik mellanklass icke i allmänhet införas inom skogsstaten. Men för här ifrågavarande arbeten anser styrelsen på förut anförda motiv tjänstemän av sådan mellanklasställning till en del kunna utbytas mot tjänstemän med högskoleutbildning. Framdeles synas också sådana från fortsättningsskolan utexaminerade elever kunna lämpligen användas såsom dikningsledare och som sådana även ersätta högskolebildade tjänstemän.

Med åberopande av vad domänstyrelsen sålunda anfört får styrelsen i underdånighet hemställa, att Sveriges kronojägareförbunds förevarande underdåniga hemställan icke måtte Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

RIKSDAGEN

KUNGL. PROPOSITIONER.

Driftskostnader under år 1919 för statens domäner. Genom proposition n:r 399 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att

dels godkänna de av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslagen till avlöningsstater för domänstyrelsen och för skogsstatens ordinarie personal, att tillämpas från och med år 1919;

dels förklara, att de villkor och bestämmelser, som äro stadgade för åtnjutande av de i nu gällande stater för domänstyrelsen och för skogsstatens ordinarie personal upptagna avlöningsförmåner, skola vara gällande även i fråga om avlöningar till samtliga ordinarie befattningshavare å vederbörande nya stat, dock med de av departementschefen tillstyrkta förklaringar och tillägg;

dels förklara, att en var, som med eller efter den 1 januari 1919 tillträder ordinarie befattning i domänstyrelsen eller skogsstaten, skall vara pliktig att underkasta sig de sålunda tillstyrkta villkoren och bestämmelserna, samt att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar i nämnda styrelse eller inom skogsstaten, vilka icke före den 1 december 1918 anmäla, att de vilja övergå till vederbörande nya avlöningsstat och underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande avlöningsstat tillkommande avlövingsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels, med godkännande av de utav departementschefen i statsrådsprotokollet gjorda beräkningar, såsom driftkostnader under år 1919 för statens domäner *förslagsvis* uppföra ett belopp av 23,500,000 kronor, att utgå av domänfondens avkastning;

dels ock medgiva, att arvodestillökning med 400 kronor för helt år räknat må under år 1918 av domänfondens avkastning utgå till en var skogstaxator och extra skogsingenjör ävensom sådan assistent, vilken enligt de bestämmelser, som gällde före ikraftträdandet av den vid 1917 års riksdag beslutade ändringen i rese- och traktamentsersättning till skogsstatens personal, skulle ägt åtnjuta särskilt dagtraktamente av 6 kronor.

Beträffande domänstyrelsens organisation upptager propositionen en skogsindelningsbyrå (å extra stat), likaledes en souschef med titel överdirektör samt två domänfullmäktige. Vidare å de tre ordinarie skogsbyråerna notarietjänsternas utbytande mot jägmästare utan revir men med samma avlöning, som tillkommer revirförvaltare i denna del av landet eller 5,200 kr. med 3 ålderstillägg å 400 kronor. För domänstyrelsens chef föreslås ett arvode av 15,000

kr., för överdirektören 12,000 kr. och för domänfullmäktige 3,000 kr. I övrigt upptager förslaget ingen löneförhöjning till domänstyrelsens personal. Propositionen har således ej upptagit lönekommissionens förslag om ett tillfälligt lönetillägg av 800 kr. (Se Skogsvårdsf. tidskr. H. 3. Bil. 1).

Propositionen följer däremot i allt väsentligt lönekommissionens förslag för skogsstaten. I detta sammanhang anför departementschefen bl. a. följande:

»Vad först angår avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal har lönekommissionen föreslagit en provisorisk lönereglering för hela denna personal. Enligt detta förslag skulle de nuvarande avlöningarna överallt ökas för överjägmästare, jägmästare och skogsingenjörer med 900 kronor. Liksom nu skulle genom att tjänstgöringspenningarna sättas till växlande belopp skillnad göras mellan befattningshavare i olika delar av landet. För kronojägare och tillsyningsmän skulle överallt lönen och tjänstgöringspenningarna tillhopa ökas med 600 kronor samt de tre ålderstilläggen höjas från 100 till 150 kronor vart och ett, varemot det nu utöver sagda avlöning utgående hyresbidraget å 100 kronor — eller förmån av fri bostad — skulle hädanefter inräknas i lönen, till följd varav, om fri bostad erhölles, avdrag å lönen skulle ske, motsvarande skälig hyra. Kommissionen har uttalat, att dylikt avdrag icke borde understiga 200 kronor.

Mot detta förslag hava erinringar riktats från samtliga de tjänstemannakategorier, som beröras av förslaget. De skäl, som därvid förebragts, synas icke kunna frånkännas visst fog. Särskilt gäller detta vad som anförts av de högst och lägst avlönade — dels överjägmästarna och dels kronojägarna och tillsyningsmännen.

Då emellertid den nu ifrågasatta löneregleringen är endast provisorisk samt kommissionens förslag framkommit efter noggrant övervägande av förhållandena inom samtliga de verk och tjänstemannakårer, som äro föremål för kommissionens utredningsarbete, samt tillstyrkts av domänstyrelsen, anser jag mig icke kunna tillråda vidtagandet av några ändringar av principiell betydelse i kommissionens föreslagna avlöningsstat. Jag finner mig därför böra biträda kommissionens förslag beträffande avlöningsbeloppen för de särskilda tjänstemannakategorierna och instämmer även i förslaget beträffande avdrag å lönen med minst 200 kronor för kronojägare och tillsyningsmän, som åtnjutit fri bostad.

Vad beträffar de av lönekommissionen tillstyrkta ändringar i skogsstatens ordinarie avlöningsstat, som avse förändring av befattningarna såsom biträdande skogsingenjörer till skogsingenjörsbefattningar samt uppförande i staten såsom ordinarie tjänstemän av överjägmästarassistenter, skogstaxatorer och flottledsingenjören, biträder jag dessa förslag. Vad de för dessa befattningshavare föreslagna avlöningarna angår har erinran endast gjorts av de extra jägmästarnas förbund, som ansett, att skogstaxatorernas och överjägmästarassistenternas avlöning borde höjas och för de förra mer än för de senare. Då emellertid domänstyrelsen icke haft något att erinra mot att dessa bägge slag av tjänstemän likställas i avlöningshänseende, lärer någon åtskillnad nu icke böra göras.»

I propositionen upptages vidare ett nytt revir, i stället för biträdande jägmästaren i Kopparbergs revirs Garpenbergsdel samt 129 nya ordinarie kronojägaretjänster. Tillsyningsmännen skola enligt propositionen bibehålla sitt namn och således ej kallas skogsfogdar, som domänstyrelsen föreslagit.

Till kronojägarnas reseanslag upptages en klumpsumma för 661 kronojägare med 140,000 kronor att fördelas efter Kungl. Maj:ts bestämmelse.

Den ordinarie staten för skogsstaten går till 2,290,000 kr. Rörande den extra personalens avlöning anför departementschefen följande:

»Mot de av lönekommissionen föreslagna arvodesbeloppen för den biträdande jägmästaren inom Värmlands län, för revirassistenter och skyddskogsassistenter samt extra skogsingenjörer har jag ej något att erinra. Assistenternas begynnelsearvoden böra alltså för olika delar av landet bliva resp. 3,000, 3,400 och 3,600 kronor, vartill komma två arvodesförhöjningar å 200 kronor. De extra skogsingenjörerna böra erhålla arvode å 3,400 kronor jämte enahanda arvodesförhöjningar.

Förslaget att för dimensionslagens tillämpningsområde inrätta en ny grupp av befattningshavare med tjänsteställning mellan skogsingenjörerna och tillsyningsmännen synes mig vara av domänstyrelsen på ett övertygande sätt motiverat. De erinringar, som framställts mot detta förslag från kronojägarförbundets sida, finner jag vara tillfyllestgörande bemötta i styrelsens utlåtande över förbundets skrift. Det synes mig mycket lämpligt, att dessa nya befattningar besättas med från fortsättningsskolan vid Kloten utgångna elever. Benämningen å de nya befattningshavarna anser jag böra bliva skogsfogde. Jag finner detta ord mera lämpligt för dem än för tillsyningsmännen. Deras arvode bör i enlighet med vad lönekommissionen tillstyrkt sättas till 2,500 kronor, varjämte de böra erhålla fasta respenninganslag å i genomsnitt 350 kronor, att fördelas efter Kungl. Maj:ts bestämmande. Några särskilda dagarvoden vid resor böra icke tillkomma dem i annan mån än att de böra åtnjuta traktamentsersättning efter femte klassen i resereglementet enligt samma grunder, som gälla för tillsyningsmän.

I enlighet med domänstyrelsens, av lönekommissionen tillstyrkta hemställan bör arvodestillökning med 400 kronor för år redan under år 1918 tillkomma de extra skogsingenjörerna, ävensom de assistenter, vilka enligt de bestämmelser, som gällde före den vid fjolårets riksdag beslutade ändringen i rese- och traktamentsersättningarna, ägde åtnjuta särskilt dagtraktamente av 6 kronor. Beträffande skogstaxatorerna, vilka nu föreslås att från och med år 1919 uppföras å ordinarie stat, bör tillökning med samma belopp beviljas för år 1918.

Med iakttagande av de sålunda tillstyrkta arvodena samt efter inhämtande från domänstyrelsen av vissa uppgifter har jag funnit arvodena m. m. för skogsstatens extra personal böra för år 1919 förslagsvis beräknas sålunda:

biträdande jägmästare, arvode	kronor	4,200
revir- m. fl. assistenter, arvoden	»	325,000
extra skogsingenjörer, arvoden	»	62,000
skogsfogdar, arvoden	»	27,500
» respenningar	»	3,850
extra skogsbevakare, arvoden	»	261,000
	Summa kronor	683,550,

vilken summa torde böra avjämnas till 685,000 kronor.»

Beträffande anslagen till resor anför departementschefen bl. a. följande:

»I lönekommissionens förslag till ändrade grunder för resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare vid skogsstaten, vilket omförmäldes

i propositionen nr 274 till 1917 års riksdag och som — med bortseende från att fasta respenninganslag tilldelades bevakarna — ledde till, att dylik ersättning beslöts skola utgå enligt gällande resereglemente med iakttagande av de modifikationer och särskilda bestämmelser Kungl. Maj:t ägde föreskriva, föreslogs bland annat, att halvt dagtraktamente måtte få utgå vid resa, som räckt minst 8 men ej fullt 12 timmar, dock beträffande den bevakande personalen endast om resan företagits på förmans order för utförande av visst uppdrag. Hade nattkvarter måst anlitas, skulle dock alltid fullt dagtraktamente utgå. I enlighet härmed hava föreskrifter härom meddelats i kungörelse den 28 augusti 1917.

Dessa bestämmelser ägde motsvarighet vid statens järnvägar. I skrivelse den 8 september 1917 har nu emellertid järnvägsstyrelsen hemställt, att sagda tid av 8 timmar måtte sänkas till 6 timmar och såsom skäl anfört de numera väsentligt fördyrade kostnaderna under resor, isynnerhet om såsom fallet vore vid resor, vilka räckte 6 timmar eller däröver, måltid därunder behövde intagas utom hemmet. Lönekommissionen har i häröver avgivet utlåtande den 27 december 1917 framhållit, att kommissionens nämnda förslag år 1917 grundat sig på önskvärdheten att åstadkomma likformighet och att, då järnvägsstyrelsens nu framlagda förslag syntes hava fog för sig, kommissionen ej hade något att däremot erinra, under förutsättning att ändringen komme att gälla även skogsstaten. Domänstyrelsen har i utlåtande den 4 februari 1918 jämväl biträtt förslaget.

Därefter har föreningen Sveriges ordinarie jägmästare i ingiven skrift anhållit, att för jägmästare måtte utgå dagarvoden enligt samma bestämmelser som gälla för vissa tjänstemän under vattenfallsstyrelsen, vilka bestämmelser vore än mer fördelaktiga för tjänstemännen.

För egen del finner jag mig böra tillstyrka nedsättning i omförmälda tid från 8 till 6 timmar. Beträffande statens järnvägar kan detta ske utan riksdagens hörande. Ehuruväl även i fråga om skogsstaten Kungl. Maj:t äger meddela närmare bestämmelser angående dagtraktamentena, synes dock beträffande den nu ifrågasatta ändringen riksdagen böra, med hänsyn till vad i ärendet uttalats vid tjolårets riksdag, beredas tillfälle att yttra sig om densamma.

Med hänsyn till samtliga nu angivna förhållanden torde det behövliga anslaget till skogsstatens reseersättningar icke böra upptagas till lägre belopp än förslagsvis 1,300,000 kronor.»

Till ersättning för expeditionslokal till vissa skogsstatstjänstemän har för år 1918 uppförts ett anslag av förslagsvis 35,100 kronor. Domänstyrelsen har i merberörda skrivelse den 21 september 1917 icke föreslagit annan ändring härutinnan, än att dylik ersättning måtte beredas jämväl skogstaxatorerna med samma belopp som revirförvaltarna eller 250 kronor till varje. Taxatorerna hade nämligen ett ganska avsevärt expeditionsarbete, för vars utförande såväl indelningsassistenter och kronojägare som mera tillfälliga biträden oftast måste arbeta i samma lokal som taxatorn själv.

Departementschefen tillstyrker detta förslag. Enligt vad han från domänstyrelsen inhämtat anses dylik ersättning böra beredas även flottledsingenjören. Då nu föreslås att å ordinarie stat uppföra 11 skogstaxatorsbefattningar jämte nyssnämnda flottledsingenjör, behöver anslaget ökas med 3,000 kronor till 38,100 kronor.

De direkta förvaltningsutgifterna upptagas till 15,327,200 kr.

Förslag ang. längden å saluhållen ved. Genom prop. n:r 152 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga en särskild förordning, enligt vilken saluhållen ved skall hava en längd av en meter eller genom sågning vara delad så, att den har en längd av $^1/_2$, $^1/_3$, $^1/_4$ eller $^1/_5$ meter.

Kolonisation å vissa kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län. Genom prop. n:r 198 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att upplåtelser av kolonat å Rönnlidens, Luspbergets och Metsekens kronoparker i Västerbottens län samt Djupsjö kronopark i Norrbottens län må ske i huvudsaklig överensstämmelse med norrländska kolonisationskommitténs förslag med av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta jämkningar;

dels ock för anordnande av dessa kolonat anvisa såsom förslagsanslag
ej mindre å tilläggsstat för innevarande år .... kronor 150,000
än även å extra stat för år 1919.. » 225,000.

Förlängd giltighet för de särskilda bestämmelserna om samfälld skogsmark inom Kopparbergs län. I prop. n:r 219 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att medgiva, att lagen den 11 juni 1915 med särskilda bestämmelser beträffande viss samfälld skogsmark inom Kopparbergs län skall från och med den 1 juli 1918 fortfarande gälla för tiden intill den 1 juli 1921.

Kungl. Maj:t beräknar att till nämnda tidpunkt nya lagbestämmelser ang. skötsel och vård av enskilda skogar hunnit utarbetas och av statsmakterna antagas på grundvalen av det förslag härtill, som den av Kungl. Maj:t år 1911 tillsatta skogslagstiftningskommittén inom den närmaste tiden väntas framlägga.

Tilläggsbidrag till odlingslägenheter och skogstorp i de sex nordligaste länen. I prop. n:r 280 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att tilläggsbidrag skall utgå efter följande grunder:

Mom. 1. Innehavare av odlingslägenhet, som, före det dessa bestämmelser trätt i kraft, upplåtits jämlikt kungörelsen den 18 juni 1909 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen, skall äga rätt att, där föreskrivna byggnadsarbeten icke blivit utförda före den 1 januari 1915 — utöver honom tillkommande odlingshjälp — såsom tilläggsbidrag erhålla ett belopp, svarande mot tredjedelen av innehavarens kostnad för föreskrivna byggnadsarbeten, vilka utförts under tiden från och med ingången av år 1915 intill den dag dessa bestämmelser trätt i kraft, och mot hälften av sådan kostnad för fullbordande efter dessa bestämmelsers ikraftträdande av dylika byggnadsarbeten, med iakttagande att tilläggsbidrag för byggnadsarbeten, som utförts innan dessa bestämmelser trätt i kraft, icke må överstiga 500 kronor och att tilläggsbidraget icke må sammanlagt uppgå till högre belopp än 1,250 kronor.

Mom. 2. Vad i mom. 1 stadgats gälle i tillämpliga delar jämväl i fråga om skogstorp, som upplåtits antingen jämlikt nådiga brevet till domänstyrelsen den 29 maj 1891 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län eller jämlikt kungörelsen den 27 maj 1904 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län, där innehavaren erhållit torpet på arrende under femtio år, dock att tilläggsbidrag ej må utgå, med mindre å torpet finnes eller genom utvidgning kan erhållas tillräcklig, för odling lämplig mark eller torpet eljest på grund av särskilda omständigheter kan anses tjänligt till jordbruks- eller bostadslägenhet, till utrönande varav jägmästaren har att, där så finnes erforderligt, med sakkunnigt biträde företaga besiktning å torpet.

RECENSIONER.

Heilmann, Allan. **Tropeskovbrug.** Udgivet ved Kommissionen for Undervisning i Tropeskovbrug. København 1917. 196 sid. 87 fig.

År 1913 inrättades i Köpenhamn en särskild undervisning i skogshushållning avseende tropikerna genom ett samarbete mellan det danska lantbruksdepartementet och det östasiatiska kompaniet. Ledningen för denna undervisning är anförtrodd åt en särskild kommission, som utnämnes av departementet och som f. n. består av kgl. skovrider, hovjægermester L. Wedell-Wedellsborg, skovrider Paul Wegge och professor A. Oppermann, den sistnämnde ord förande. Alla kostnader för undervisningen bestridas av det ostasiatiska kompaniet. Undervisningskursen räcker i ett halvt år, och under åren 1914—1917 ha inalles 44 skogsmän genomgått densamma, av vilka 41 fått anställning hos kompaniet. Kursen är avsedd att giva eleverna icke blott de kunskaper och färdigheter, som äro av värde för dem i deras praktiska verksamhet i Ostasien, utan som även hjälpa dem att över huvud taget väl fylla sin plats under de nya förhållanden, som de uppleva därstädes. Till lärare för kursen och sekreterare i kommissionen fungerar forstkandidat Allan Heilmann, som vintern 1914—1915 företog en studieresa till Siam och den malayska halvön och sedan författat föreliggande handbok.

Bokens första kapitel ger i sammanträngd form några grunddrag av Asiens, särskilt bortre Indiens, allmänna förhållanden. Vi få här en intressant skildring av Asiens klimat, dess växtvärld och djurvärld samt befolkning.

I andra kapitlet finna vi en skildring av gummiplanteringarna. Medan för några år sedan erhölls den mesta kautschuk från Amerika, har nu odlingen av det viktigaste gummiträdet, *Hevea brasiliensis,* tagit sådan fart i Asien, att där nu erhålles $^4/_5$ av världsproduktionen. Sedan år 1916 odlas gummiträdet å cirka 1,5 miljoner acres, som f. n. giva 160,000 ton gummi.

Gummiträdet växer synnerligen snabbt i ungdomen, och exempel finnas på att plantor vid $1^1/_2$ års ålder nått 9 meters höjd. Heilmann giver en ingående skildring över trädets växtförhållanden, dess plantering och jordens bearbetning härför, om skadedjur och sjukdomar å trädet samt vidare om mjölksaftens tappning ur detsamma och dess tillgodogörande och slutliga behandling.

I ett följande kapitel behandlas kokosplanteringarna.

Bokens sista kapitel ägnas åt Siams skogar, varvid särskilt behandlas teakträdet, *Tectora grandis,* som spelar en enastående roll i Ostindiens skogsbruk. För att bevara teak-skogen mot alltför kraftig exploatering är särskild dimensionslag gällande för densamma. Tillsynen över lagens efterlevnad samt kontrollen över att viss ersättning för avverkningen tillfaller Siams statskassa utövas av ett särskilt skogsdepartement med européer å de ledande ställnin-

garna. Avverkningskoncessioner äro lämnade till 4 engelska och ett danskt bolag, det ostasiatiska kompaniet i Köpenhamn.

Den föreliggande handboken i tropisk skogshushållning är synnerligen trevligt skriven och utmärker sig för överskådlighet. Den giver härigenom en god bild av skogsförhållandena i denna del av världen. Med stort intresse kan den läsas av alla, som vilja taga reda på förhållandena i Ostasien och se huru jungeln förändras till ett ordnat och intensivt skogsbruk.

G. Sch.

Skogis-visor. På uppdrag av Skogshögskolans elevkår utgivna av Georg Grahn och Olof Vindahl. Stockholm 1918. 95 sid. Pris 3 kr. Rekvireras från skogshögskolans elevkår, Experimentalfältet.

Till en gammal god tradition vid skogsinstitutet hörde den unisona skogissången vid utflykter eller samkväm. Ett önskemål har därför också varit att få alla dessa visor upptecknade för att möjliggöra fortsättandet av denna tradition även under den nya tingens ordning på Skogshögskolan.

Enligt företalet till denna vissamling fördes också den frågan allvarligt på tal under den minnesrika klubbaftonen den 12—13 juni 1915 vid Skogsvårdsföreningens exkursion till Omberg, då så många skogsmän infunnit sig från skilda delar av landet för att taga avsked av det gamla Omberg. Skogshögskolans elevkår beslöt sedermera att till invigningen av den högre skogsundervisningens nya hem utgiva en dylik vissamling. Det blev emellertid omöjligt att till dess få en någorlunda fullständig samling visor upptecknade, varföre kommitterade nödgades uppskjuta utgivandet till 1918 års skogsvecka, då subskription kunde mottagas till vissamlingen, som då var färdig i korrektur.

Den nu föreliggande samlingen omfattar 48 skogis-visor samt 22 kortare dryckesvisor, samtliga med noter utom för »Umpa» och med text till alla verser.

Till »Skogis-visorna» hänföras alla de anständiga visor, som gemensamt sjungits eller ännu sjungas vid klubbaftnarna. De mera frivola visorna, som särskilt förr utgjorde huvudparten av reportoaren, äro helt utelämnade, som det synes på goda grunder.

Då flera visor förekomma i olika versioner, har utgivarna bemödat sig om att upptaga den äldsta. Som emellertid bidrag endast lämnats av ett fåtal f. d. elever, tillhörande den yngre generationen, synes det som om flera visor ej förekomma i den form, de sjöngos för 20—30 år sedan. Många visor skola dock igenkännas även av den äldre generationen.

Visserligen har intresset för denna vissamling varit stort ute bland skogsmännen, men beklagligtvis ha ytterst få tagit aktiv del däri genom att insända bidrag. Till den nu föreliggande samlingen ha endast 11 skogsmän lämnat sin medverkan. Det är livligt att hoppas, att denna vissamling skall få en strykande avgång och bidraga till det glada kamratskapets bevarande från kurs till kurs.

Då utgivarna förklara sig villiga fortfarande mottaga vis-bidrag, är det att förmoda att ytterligare sådana skola inflyta, särskilt från äldre skogsmän, så att en andra vissamling snart må utkomma.

Till dess är undertecknad förvissad om att denna visbok skall bli en synnerligen populär liten bok bland alla landets skogsmän. Ingen får underlåta att skaffa sig den. G. Sch.

NYUTKOMNA BÖCKER:

ADELSKÖLD, K. F.: Serieprovning av skogskulturredskap. Särtryck ur Meddelande n:r 55 från styrelsen för maskin- och redskapsprovningsanstalterna. 19 sid. 3 fig.

LUNDBERG, GUSTAF: Våra skogsprodukter och kristiden. 53 sid. 9 fig. Svenska Skogsvårdsföreningens förlag. Stockholm 1918. Pris 1,25 kr. Denna serie uppsatser, som ingått i tidskriften Skogen, omfattar följande huvudkapitel: Sågtimmer, pappersmasseved, kolved, gruvstolpar (pitprops), sliprar, telegraf- och kraftledningsstolpar, tändsticksvirke, brännved, tillgodogörande av avfallsbränsle från skogarna, virke för tjärbränning och torrdestillation m. m., kåda, garvbark, skogsprodukter som näringsämnen eller fodermedel samt en återblick.

SCHOTTE, GUNNAR: Skogsförsöksanstaltens gallringsytor. Gällande bestämmelser om ytornas utmärkande och om skogspersonalens åligganden. Statens skogsförsöksanstalt. Flygblad n:o 11. Stockholm 1918. 7 sid. 7 fig. Pris 10 öre.

Skogis-Visor. På uppdrag av Skogshögskolans elevkår utgivna av GEORG GRAHN och OLOF VINDAHL. 95 sid. Pris 3 kr.

TRÄGÅRDH, IVAR: Skogsinsekternas skadegörelse under år 1916. Översikt enligt jägmästarnas och länsjägmästarnas rapporter. Meddelande från Statens Skogsförsöksanstalt. 48 sid. 17 fig. Pris 2 kr.

WESSLÉN, GÖSTA: Vedåtgång och kolutbyte vid milor, kolade av Värmlands och Örebro läns Skogvaktareskola och Järnkontorets Kolareskola vid Gammelkroppa år 1917. Filipstad 1918. 11 sid.

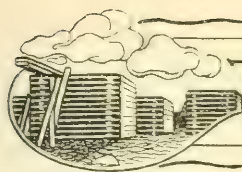
WOHLIN, NILS: De nationalekonomiska förutsättningarna för vårt jordbruks utveckling i framtiden. Stockholm 1918. Landtbruksveckans förlag. 18 sid. Pris 50 öre.

* * *

MC ATEE, W. L.: How to attract birds in the east central states. Farmers' Bulletin 912. U. S. Departm. of agriculture. Washington 1918. 16 sid. 13 fig.

SCHNEIDER, E. K.: Illustriertes Handwörterbuch der Botanik, unter Mitwirkung von L. DIELS, R. FALCK, H. GLÜCK, K. v. KEISSLER, O. PORSCH, H. POTONIÉ, N. SVEDELIUS, G. TISCHLER, R. WAGNER, R. v. WETTSTEIN. A. ZAHLBRUCHNER, herausgegeben von KARL LINSBAUER. XXI + 824 sid. med 396 fig., andra omarb. uppl. Leipzig 1917. W. Engelmann. Pris 25 mark, bunden 28 mark.

ZIMMER, CARL: Anleitung zur Beobachtung der Vogelwelt. Band 86 der Sammlung »Wissenschaft und Bildung, Einzeldarstellungen aus allen Gebieten des Wissens», herausgegeben von PAUL HESSE. Leipzig 1917. Quelle u. Meyer. Pris bunden 1,25 mark.

TRÄVARUMARKNADEN

På samma sätt, som hittills varit fallet under årets försäljningssäsong, är det för närvarande de neutrala länderna, som egentligen äro köpare, detta dock under de senaste veckorna i minskad utsträckning. De krigförande hava, som länge varit fallet, föga tid att ägna sig åt affärer. *Holland* är något i marknaden, huvudsakligast för gran, och man har att anteckna kontrakt till 320 kr. för Härnösands och kr. 325 för Sundsvalls battens. Umeå har gjort en del försäljningar till 310 à 315 kr. Affärerna avse såväl första öppet vatten som senare avskeppningstider. *Danmark* betalar nu för furubräder £ 18,10 fob Härnösand.

Resultatet av kampanjen hittilldags må emellertid ej betecknas allt för dåligt, i det man torde kunna räkna med att c:a 400,000 standards nu äro försålda.

Beträffande de krigförande länderna är att anteckna, att *Tyskland* för närvarande håller sig tillbaka, beroende detta väl dels på krigshändelserna, dels också på en önskan att se, huruvida någon avsevärd mängd finska varor är att hämta i år. *England* har gjort några affärer på senare tiden från Östersjön dels cif och dels fob. Därvid hava accepterats så låga pris som £ 17 för furubattens och £ 19 för furuplankor från Nederbotten. För tillfället är emellertid av särskilt intresse att bemärka den statliga regleringen av trävaruinköpen för den engelska marknaden. Ingen import kan numera ske annat än mot licens efter prövning av varje affär i detalj. Givetvis kommer detta att medföra synnerligen allvarliga konsekvenser även med avseende å priserna. Redan nu finner man att vid licensgivningen hänsyn tages till de priser, som varorna betinga, och att för tidigare sålda laster ej beviljats licens med mindre priserna reducerats. En dylik affärsmetod är minst sagt förkastlig och kan ej annat än väcka berättigad harm och misstro för framtida möjligheter till ett förtroendefullt samarbete. De priser, som nu erbjudas för trävaror för den engelska marknaden, täcka ej längre avlastarnas självkostnadspriser. Skall det bli så i fortsättningen, då kommer i sanning vår trävaruhantering i ett läge, som antingen medför oerhörda förluster eller ock en stark inskränkning i rörelsen, som måste fortfara till dess bättre förhållanden inträda. Vad detta skulle betyda för vårt lands ekonomi säger sig självt.

Man motser nu åtgärder från avlastarnas sida för att söka förtaga de mest ödesdigra verkningarna av de engelska bestämmelserna. Det gäller mera än någonsin att enigt slå vakt omkring det stora och viktiga intresse, som ligger uti att den industri, som har att för export arbeta med våra betydelsefullaste naturtillgångar, icke kommer i ett olidligt beroende av främmande godtycke. Det bör inom ej allt för lång tid visa sig om detta skall lyckas eller icke.

22/5 1918. —M.

SKOGSADMINISTRATION

LAGAR, KUNGL. FÖRORDNINGAR OCH BESLUT.

Skogsskolan vid Haddebo.

Kungl. Maj:t har på framställning av Domänstyrelsen medgivit, att med utförande av byggnadsarbetena för den blivande skogsskolan vid Haddebo kronopark under innevarande år må anstå, styrelsen dock obetaget att framdeles under innevarande år, därest förhållandena så påkallade, göra förnyad framställning om åtgärders vidtagande för anordnande av skogsskola vid Haddebo under år 1919 eller 1920.

Skogsstatspersonalens frikallande från viss militärtjänstgöring.

Kungl. Maj:t har efter av domänstyrelsen gjord hemställan, att den till domänstyrelsen och skogsstaten hörande personalen måtte »för hela år 1918 vara frikallad från tjänstgöring till rikets försvar ävensom från övningar för utbildning till landstormstjänstgöring, dock icke vid allmän mobilisering, eller från inkallelse till utbildning såsom reservbefäl» icke funnit förevarande framställning föranleda någon dess vidare åtgärd.

DOMÄNSTYRELSENS CIRKULÄR, BESLUT, FRAMSTÄLLNINGAR OCH YTTRANDEN.

Cirkulär.

Domänstyrelsens cirkulär N:o S III 963 den 18 april till samtliga överjägmästare ang. utarrendering av vissa arrendelotter m. m. Kungl. Domänstyrelsen vill härigenom föreskriva följande:

När utarrendering genom skogsväsendets försorg förestår av å allmänna skogar varande arrendelotter av något större omfattning än vanliga små skogsarbetartorp, d. v. s. sådana, där arrendet jämte arrendatorn åliggande onera uppgår till omkring 150 à 200 kronor eller mer, skall arrendet genom annons utbjudas i samma ordning, som vid försäljning av virke är stadgat, och hugade spekulanter lämnas tillfälle att därå avgiva anbud. Förslag till arrendekontrakt bör för den skull i fullt färdigt skick med undantag allenast av arrendatorns namn och den kontanta arrendeavgäldens belopp föreligga till påseende å lämpliga platser, t. ex. å revirexpeditionen och hos vederbörande kronojägare.

Sådant utbjudande av arrende må dock ej äga rum, där en förutvarande arrendator, som väl häfdat arrendelotten och samvetsgrant uppfyllt arrendevillkoren, önskar fortsätta med arrendet och är villig betala skälig afgäld ävensom i övrigt för den nya arrendeperioden åtaga sig de prestanda, som av arrendegivaren skäligen kunna påfordras.

Kungl. styrelsen vill härvidlag erinra, att av penningvärdets sjunkande orsakats en avsevärd förhöjning av så väl arbetsprisen som å de natura förmåner (bostad, vedbrand med mera) brukarna åtnjuta ävensom å de produkter, som å arrendelotten alstras, och att av denna anledning vid förnyad upplåtelse väsentligt stegrade kontanta avgälder böra av arrendegivaren utkrävas för att kompensera penningvärdets fall.

Vid upprättande av kontrakt för sådana arrenden, varom nu är fråga, bör i regeln den kontraktsblankett användas, enligt vilken allt underhåll, således även av husens yttre, åläggës arrendatorn, detta även om brukaren åläggës arbete till belopp motsvarande minst den kontanta arrendeavgälden.

Slutligen vill styrelsen på förekommen anledning anmoda Eder tillse, att bestämmelserna i Kungl. styrelsen den 28 september 1915 givna cirkulär angående sättet för annonsering av utbud av effekter från allmänna skogar noggrant iakttagas.

Domänstyrelsens cirkulär den 30 april 1918 till skogsstatens förvaltande personal n:r S II: 1248, **angående pris å ved, som från domänfondens skogar ställes till bränslekommissionens förfogande.**

Kungl. Domänstyrelsen vill härigenom föreskriva, att de av Kungliga styrelsen meddelade bestämmelserna angående pris å vedvirke, som under tiden 1 januari—30 april innevarande år ställas till bränslekommissionens förfogande från allmänna skogar, hvilkas avkastning ingår till domänfonden, skola tillsvidare gälla även för tiden efter den 30 april innevarande år; dock endast beträffande vedvirke, som upphuggits före sistnämnda dag.

Domänstyrelsens cirkulär N:o K. 1019 till skogsstatens förvaltande tjänstemän **angående kassainventering**; givit den 6 maj.

I skogsbokföringskommitténs betänkande I bil. A. hänvisas för verkställande af kassainventering att i telegrafisk order till redogörarna föreskriva hela kassabehållningens insättande å bankräkning vid given tid.

Kungl. domänstyrelsen vill i anledning härav meddela, att efter emottagandet av dylik order skola kassaböckerna omedelbart provisoriskt avslutas och kassarapport upprättas.

Där bankräkning finnes, insättes hela kassabeståndet så fort ske kan å redogörarens ifrågavarande räkning och verificeras med bankbesked, som bifogas den provisoriska kassarapporten, vilken, sedan beskedet kommit redogöraren tillhanda från banken, omedelbart insändas till Kungl. styrelsen tillika med bankbeskedet.

Där bankräkning ej finnes, ersättes bankbeskedet med tvenne trovärdiga personers intyg.

Verifikationer och kassaböcker insändas icke med den provisoriska kassarapporten, utan överlämnas i vanlig ordning efter månadens slut.

Därest redogöraren skulle befinna sig å tjänsteresa vid emottagandet av inventeringsorder, avbrytes icke resan på grund av denna order, utan vidtagas här omnämnda åtgärder först omedelbart efter hemkomsten från tjänsteresan.

Domänstyrelsens cirkulär N:o K 1020 till skogsstatens förvaltande tjänstemän **angående insändande av räkning å den ersättning, som tillkommer statsverket för jägmästares förrättningar å vissa skogar**; givet den 6 maj.

Med upphävande av förut meddelade bestämmelser vill Kungl. styrelsen härmed föreskriva, att sådan räkning, som det åligger jägmästare att uppgöra å resekostnads- och traktamentsersättning enligt resereglementet för tillgodoseendet av den statsverket tillkommande rätt till ersättning för jägmästares förrättningar å häradsallmänningar och städers med flera skogar under skogsstaten samt för vissa hans förrättningar å ecklesiastika skogar, skall hädanefter insändas till Kungl. domänstyrelsen genom överjägmästaren, samtidigt som jägmästaren insänder egen räkning å den honom tillkommande ersättningen.

Efter skedd granskning av Kungl. styrelsens revision återställes räkningen, varefter vederbörande jägmästare, i samband med likvidering av förrättningsmannens egen räkning, gottgör statsverket under titel »diverse inkomster» genom omföring från respektive skogs utgiftstitel »oförutsedda och diverse» detsamma tillkommande ersättning. Såsom verifikation bilägges den upprättade räkningen.

Så snart lämpligen ske kan efter emottagandet av detta cirkulär skall förrättningsmannen insända till Kungl. styrelsen genom överjägmästaren räkning å statsverkets ersättning, i de fall då dylik skall utgå, för sådana förrättningar under förflutna del av innevarande år, för vilka han redan åtnjutit ersättning.

Domänstyrelsens cirkulär den 6 maj till skogsstatens förvaltande tjänstemän N:o K. 1021 **ang. utbetalande av krigstidstillägg och krigstidshjälp till v. extra kronojägare, extra tillsyningsmän och extra bevakare.**

I anledning av nådiga kungörelsen den 22 mars 1918 angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 at befattningshavare i statens tjänst vill Kungl. domänstyrelsen i enlighet med § 7 av nämnda kungörelse härmed medgiva, att till *extra kronojägare* och *extra tillsyningsmän* med arvode må utbetalas krigstidstillägg med dels $^1/_3$ av arvodet dels 365 kr. enligt § 1 mom. 3 till vid årets början stadigvarande anställda och krigstidshjälp, till dem som enligt kungörelsens bestämmelser i övrigt äro därtill berättigade.

Vad angår *extra bevakare* skall, då sådan anses böra komma i åtnjutande av krigstidstillägg, frågan härom i varje särskilt fall underställas Kungl. styrelsens prövning.

Domänstyrelsens cirkulär N:o K. 991 till skogsstatens förvaltande tjänstemän, **angående bestämmelser rörande uppgörande av förvaltningsförslag**, givet den 29 april.

Till efterrättelse vid uppgörande av förvaltningsförslag vill Kungl. domänstyrelsen föreskriva, att, utöver vad som häruti förut bestämts, följande skall iakttagas nämligen:

Vid avgivande av förslag till byggnadsarbeten skola samtliga kostnader för arbetena angivas.

Är alltså kostnadsförslaget uppgjort med beräkning att erhålla sågat virke från någon kronans såg, och begäres gemensamt anslag till avverkning, transport och sågning av för kronans byggnadsarbeten å visst område behövligt sågat virke skall den på varje byggnadsarbete belöpande andelen i denna kostnad medräknas i kostnadsförslaget för byggnaden, därvid hela kostnaden föres inom linjen och endast den del av kostnaden vartill anslag begäres, utföras. Skall endast en del av arbetet utföras under det år förslaget avser, föres likaledes totalkostnaden inom linjer, och utföres endast den del av kostnaden, varför anslag för året begäres.

Kostnad för brädfodring, som är avsedd att framdeles utföras, bör icke medräknas i kostnadsförslag.

Där byggnader äro avsedda att uppföras enligt de av Kungl. domänstyrelsen utsända ritningarna, bör detta alltid angivas med åberopande av viss ritning; anses ingen av dessa ritningar för ändamålet lämplig eller föreslås viss ändring däruti, bör särskild ritning eller specificerat ändringsförslag fogas till kostnadsberäkningen.

Uti förvaltningsförslag må begäras ett mindre, efter förhållandena lämpat, för reviret eller till kronopark gemensamt anslag till sådana smärre underhålls- och reparationsarbeten, vilka vid förslagets upprättande icke kunnat förutses eller specificeras.

För varje förvaltningsområde eller skog, således även för ecklesiastika skogar, bör alltid uppgift lämnas å beräknade inkomster.

Beslut angående reseersättning.

Domänstyrelsens **svar till »Föreningen Sveriges ordinarie jägmästare och till Styrelsen för de extra jägmästarnas förbund»** ang. viss ändring i resereglementet.

I skrivelse till Kungl. Domänstyrelsen har ni hemställt, att Kungl. Styrelsen, sedan skjutsersättningen genom nådiga kungörelsen den 31 december 1917 blivit höjd, ville hos Kungl. Maj:t göra framställning om sådan ändring av de i § 2 mom. 2 av skogsstatens resereglemente fastställda ersättningsbestämmelser, att förutvarande relation i utgående ersättning för färd med motorcykel och velociped samt skjutsersättning måste bibehållas.

Med anledning härav vill Kungl. Styrelsen meddela, att Kungl. Styrelsen med hänsyn till den korta tid, som nådiga kungörelsen den 28 augusti 1917 angående resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare vid skogsstaten med mera varit i tillämpning, icke ansett sig för närvarande böra vidtaga några åtgärder i av Eder önskat syfte.

Ang. ersättning till skogspersonalen för vissa förrättningar å skogar under utsyningstvång.

Sedan viss öfverjägmästare underställt domänstyrelsens pröfning frågan, huruvida skogspersonalen vore jämlikt för densamma gällande instruktion skyldig biträda visst hushållningssällskaps skogsvårdsnämnd för anordonande och kontrollerande av vissa skogsvårdsåtgärder utan särskild ersättning av denna.

Domänstyrelsen har i anledning härav och med hänvisning till dels 14 § 5 mom. nådiga instruktionen för skogsstaten den 28 april 1916 dels punkt 113 reglementariska föreskrifter till efterrättelse vid skogsstatens tjänsteförvaltning, sådan denna punkt lyder jämlikt Kungl. styrelsens cirkulär den 17 mars 1917, bl. a. meddelat, att skogspersonalen inom de revir, där nådiga förordningen den 18 juni 1915 angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker m. fl. områden äger tillämpning, är skyldig att efter till överjägmästaren från vederbörande skogsvårdsnämnd därom ingiven framställning och i enlighet med av överjägmästaren vid fastställande av arbetsfördelning för de skilda reviren närmare meddelade föreskrifter utan särskild ersättning tillhandagå nämnden med anordnande och kontrollerande av sådana skogsvårdsarbeten, för vilkas utförande anslag av nämnden beviljats eller ställts i utsikt.

Ang. ersättning till statsverket för jägmästares resa för närvaro vid viss virkesauktion.

Sedan viss jägmästare hos domänstyrelsen anhållit om upplysning, huruvida jägmästarens resor för närvaro vid auktion, å vilken virke från ecklesiastik skog försåldes, vore att hänföra till de förrättningar, för vilka statsverket skulle tillföras ersättning, har styrelsen meddelat, att jämlikt § 23 i nådiga förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket skall i fråga om ecklesiastik boställsskog statsverket

tillkomma gottgörelse för förrättning, som jämlikt § 24 och 46 i och för skogsodling eller avverkning av jägmästare verkställes, § 46 omnämner i fråga om avverkning endast, att sådan skall ske efter utsyning i vederbörlig ordning av jägmästare, vid sådant förhållande synes Kungl. Styrelsen att ersättning icke kan tillgodoföras statsverket för jägmästarens närvaro vid auktion, å vilken virke från ecklesiastik boställsskog försäljes.

Ersättning vid resa på order av överjägmästare. Sedan domänstyrelsen vid föredragning på hemställan av revisionen beslutit, att från viss extra jägmästares rese- och traktamentsräkning för oktober månad 1917 göra visst avdrag, hade samma jägmästare med förmälan, att resan, för vilken ersättning förvägrats, skett på order av vederbörande överjägmästare, anhållit att till utbetalning måtte godkännas räkningens hela belopp, vilken anhållan av överjägmästaren blivit tillstyrkt.

Kungl. Domänstyrelsen fann icke skäl frångå sitt förut i ärendet fattade beslut.

Framställningar.

Krigstidstillälägg åt å renbetesfjällen tjänstgörande extra kronojägare.

Domänstyrelsen anhåller hos Kungl. Maj:t om godkännande av utav vederbörande jägmästare år 1917 gjorda utbetalningar av krigstidstillägg jämväl åt de å renbetesfjällens skogar anställda extra kronojägare, enär nämnda extra bevakande personal enligt domänstyrelsens åsikt ej utan vidare kan anses vara berättigad till åtnjutande av krigstidstillägg, som jämlikt nådiga kungörelsen den 29 maj 1917 tillkommit befattningshavare i statens tjänst och deras tjänstgöring i övrigt är fullt jämförlig med de å statens skogar tjänstgörande extra kronojägare och då det ekonomiska tryck, som krigstidstillägget varit avsett att avhjälpa, för dem säkerligen varit fullt ut så tungt som för statstjänarna. Styrelsen hemställer tillika om nådigt bemyndigande, att för år 1918 till samma tjänstemän utbetala krigstidstillägg i överensstämmelse med nådiga kungörelsen den 22 mars 1918.

Erinringar i anledning av chefernas för statens järnvägar samt telegraf- och vattenfallsverkens hemställan om förslag till effektiv lönereglering för dessa verk till 1919 års riksdag.

TILL KONUNGEN.

I underdånig skrivelse den 4 innevarande månad hava cheferna för statens järnvägar, telegraf- och vattenfallsverken hemställt, att Eders Kungl. Maj:t ville uppdraga åt en kommission av sakkunniga män att till framläggande vid början av 1919 års riksdag utarbeta förslag till effektiv lönereglering för statens tre tekniska affärsverk: statens järnvägar samt telegraf- och vattenfallsverken. Såsom motiv härför framhålles särskilt följande.

Stora krav ställas redan nu och än större komma att ställas på det praktiska livets män, och i sista hand blir det på den tekniskt utbildade personalen, som den tyngsta lotten faller att återställa samhällsmaskineriet i sin normala gång. Den enskilda företagsamheten har även visat sig inse detta, ty man finner där, hurusom snart sagt alla större affärsföretag draga såväl skolade tekniker som arbetare i de tekniska branscherna till sig. Avlöningen för dugligt folk spelar därvid mindre roll, huvudsaken är att kunna förvärva desamma.

Efterfrågan på dylika arbetskrafter har därigenom blivit allt större, och den personalbrist, som sålunda uppstått, har vållat stora svårigheter särskilt för statens tre tekniska affärsverk: statens järnvägar, telegrafverket och vattenfallsverket. Den säkra anställningen, den goda sociala ställningen samt den tryggade ålderdomen, som förut kunde förmå ingenjörer och arbetare att söka statstjänst, ehuru den ekonomiska ersättningen icke motsvarade vad den enskilda industrien gav, utgör icke numera några för statstjänsten enbart utmärkande företräden. I och med det att efterfrågan på folk i den praktiskt tekniska verksamheten blivit allt större, har faran att mista en anställning blivit mindre, och numera tillförsäkra även alla mera bärkraftiga enskilda företag sina tjänstemän och ofta även sin arbetspersonal en ekonomiskt tryggad ålderdom. I stället har skillnaden i avlöningsförmåner i enskild tjänst och i statstjänst blivit så stor, att svårigheterna att för statstjänst förvärva personer med framstående skicklighet blivit hart när oöverstigliga. Det är därför under nuvarande förhållanden omöjligt för statens tekniska verk att ifråga om rekryteringen, särskilt av ingenjörskrafter, konkurrera med den privata industrien och, vad som är nästan värre, man ser huru deras egna bästa krafter lämna sin statstjänst för att övergå till enskild bättre avlönad anställning.

Statens järnvägar samt telegraf- och vattenfallsverken intaga för sig en särställning inom statsförvaltningen. Handhavandet av de stora värden, som staten för produktivt ändamål nedlagt i deras anläggningar, innebär i sig ett mycket stort ekonomiskt ansvar, som inom statsförvaltningen icke återfinnes på något annat håll, och huru detta ansvar skall kunna framgångsrikt uppbäras, beror ytterst på den framstående dugligheten hos personal i alla grader och inom alla verksamhetsområden.

På arbetet inom de tekniska verk varom nu är fråga måste således läggas helt andra synpunkter än på statens övriga ämbetsverk.

Med de fordringar, som alltså måste kunna ställas på de tre affärsverkens personal i alla grader, och vilka i avseende på såväl ökat arbete som tekniskt och ekonomiskt ansvar under det senaste decenniet undan för undan skärpts, följer å andra sidan kravet på tillräckligt höga avlöningar.

Om ej redan nu kraftiga åtgärder i god tid vidtagas för att kunna möta de trängande behoven, kunna de menligaste följder framträda, och verken bringas in i ett ohjälpligt nödläge. I tid måste därför något göras, och tiden är redan längesedan inne. Gång efter annan ser man, huru skickliga män lämna statens verk för att övergå till enskild, bättre avlönad tjänst.

Skola alltså de tre verken kunna draga till sig och behålla kapaciteter på det tekniska och ekonomiska området och i övrigt hålla sin personal uppe till erforderligt antal och erforderlig kvalifikationsgrad, finnes det ingen annan utväg än den, att statsmakterna sätta verkens ledningar i tillfälle att för ändamålet disponera de erforderliga avlöningarna. Om också dessa givetvis måste sättas högre än de som tillmätts efter icke-tekniska ämbetsverks måttstock, kunna de dock icke få spela den avgörande rollen i de tekniska verkens stora budget, men med sådana avlöningar och endast med sådana kunna verken erhålla tjänstemän, på vilkas intresserade arbete och duglighet verkens egen ekonomiska framtid i det stora hela är i så hög grad beroende.

Vid avfattande av denna motivering synas cheferna för ifrågavarande tre verk hava förbisett, att det finnes ett annat statens affärsdrivande verk, nämligen statens domäner, som i det hänseende, den underdåniga framställningen avser, fullständigt torde kunna jämföras med nämnda tre verk. I anledning härav får jag därför i underdånighet anföra följande.

Gent emot påståendet att statens järnvägar samt telegraf- och vattenfallsverken för sig intaga en särställning inom statsförvaltningen och att därför på arbetet inom vissa verk måste läggas helt andra synpunkter än på statens övriga ämbetsverk, nödgas jag framhålla, att statens domäners verk intar alldeles samma särställning som nämnda trenne verk. Visserligen har staten icke nedlagt så stora summor för produktiva ändamål å statens domäner som å nämnda verk, men värdet av statens domäner är likväl högst betydande och överstiger mycket väsentligt de av staten nedlagda kapitalen i vart och ett av telegraf- och vattenfallsverken. Då statens domäner under förlidet år gav ett överskott, som avsevärt överstiger det överskott, som statens järnvägar, telegraf- och vattenfallsverken tillsammans lämnade, torde därav framgå, att det ekonomiska ansvaret för handhavandet av de stora värden, som statens domäner representerar, är lika stort som ifråga om de värden, som staten för produktiva ändamål nedlagt i anläggningar inom dessa verk. Och för uppbärande av detta ansvar fordras i lika hög grad framstående duglighet hos personalen i alla grader vid statens domäner som vid de nämnda tre verken. Jag vågar till och med påstå, att detta fordras i ännu högre grad i fråga om statens domäner. Särskilt skogsförvaltningen är nämligen till sin natur så mångsidig, att det är omöjligt att i detalj så kunna leda och kontrollera denna som driften vid statens järnvägar, telegraf- och vattenfallsverk, varför ock respektive skogsförvaltningar måste lämnas långt större handlingsfrihet än i fråga om driftspersonalen vid de senare verken. Och därtill kommer, att fel och missgrepp i fråga om skogsförvaltningen äro långt svårare att kunna upptäcka och påvisa, på samma gång de framdeles kunna giva anledning till mycket avsevärda förluster. Påståendet, att det ekonomiska ansvaret för personalen hos ifrågavarande tre verk icke skulle återfinnas på något annat håll inom statsförvaltningen, synes mig därför icke riktigt. Beträffande svårigheten att kunna rekrytera tjänstemännen, och detta i all synnerhet å de mera krävande platserna, är ock statens domäner bragt i minst samma nödläge som nämnda tre verk. Sannolikt äro dock svårigheterna i detta hänseende ännu större för statens domäner, då bristen på högskolebildade skogstjänstemän torde få anses vara större än i fråga om högskolebildade ingenjörer. Och då de förra betalas i enskildes tjänst minst lika högt som de senare, är ock flykten ur statstjänsten i fråga om statens domäner säkerligen ej mindre än för nämnda tre verk. Den personal, å vilken kräves teknisk utbildning, är ock procentuellt i förhållande till hela personalen avsevärt större beträffande statens domäner än i fråga om sär-

skilt statens järnvägar, då för samtliga tjänstemännen inom skogsstaten och det stora flertalet inom domänstyrelsen krāves skogsteknisk högskoleutbildning. Då tjänstemännen i skogsstaten och domänstyrelsen hittills varit lägre avlönade än tjänstemännen i motsvarande grader i meromnämnda trenne verk och då 1915 års lönekommission, som i sitt nu avgivna förslag till provisorisk lönereglering för de affärsdrivande verken ansett sig icke för närvarande böra ingå på någon jämförelse i detta avseende, därigenom i avlöningshänseende tillbakasatt tjänstemännen i såväl skogksstaten som domänstyrelsen gent emot tjänstemännen i sagda tre verk, torde även därav framgå, att statens domäner i fråga om svårigheterna att kunna rekrytera personalen försättes i större nödläge än de nämnda tre verken.

Med det anförda torde jag hava visat, dels att statens domäner bör såsom affärsdrivande verk kunna fullt jämnställas med statens järnvägar samt telegraf- och vattenfallsverken, dels att svårigheterna för att vid rekryteringen erhålla dugliga personer är för statens domäner minst lika avsevärda, och dels att behovet av en snar och effektiv lönereglering är för statens domäner till och med ännu mera trängande än för meromnämnda trenne verk. På grund härav får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes behjärta de av mig nu framförda synpunkterna för ådagaläggande av statens domäners likställighet i förevarande hänseende med statens järnvägar samt telegraf- och vattenfallsverken samt låta de av cheferna ör sistnämnda tre verken påkallade åtgärderna få omfatta även statens domäner.

Stockholm den 8 maj 1918.

Underdånigst:

KARL FREDENBERG.

Yttranden.

Domänstyrelsens underdåniga utlåtande den 15 april med anledning av de ordinarie jägmästarnas förenings underdåniga anhållan **om ändring i bestämmelserna om vid tjänsteförrättningar utgående dagtraktamenten.**

Enligt föreläggande i nådig remiss den 17 januari 1918 har domänstyrelsen den 4 därpå följande februari avgivit underdånigt utlåtande angående järnvägsstyrelsens underdåniga hemställan om ändring i bestämmelserna för åtnjutande av traktamentet vid tjänsteresor. Genom nådig remiss den 5 dennes har till styrelsen översänts, för att tagas i övervägande vid avgivande av förenämnda underdåniga utlåtande, en underdånig anhållan från Föreningen Sveriges ordinarie jägmästare att Eders Kungl. Maj:t vid prövning av föreslagen ändring rörande bestämmelserna om rätt till dagtraktamente enligt nådiga kungörelsen den 28 augusti 1917 måtte besluta, att till jägmästare må utgå dagarvoden enligt samma bestämmelser, som gälla för vissa tjänstemän, anställda vid vattenfallsstyrelsen, nämligen att vid frånvaro från stationeringsorten.

a) minst 4 timmar till och med 8 timmar må utgå $^1/_2$ dagtraktamente,

b) över 8 timmar till och med 24 timmar 1 dagtraktamente, därest frånvaron helt och hållet faller inom samma dygn, räknat från kl. 12 den ena natten till samma tidpunkt påföljande natt, men med $1^1/_2$ traktamente, därest frånvaron från stationeringsorten faller inom två dygn, beräknade på nyss angivet sätt,

c) över 24 till och med 48 timmar 2 traktamenten, därest frånvaron från stationeringsorten helt och hållet faller inom två dygn, beräknade på nyss angivet sätt, men med $2^1/_2$ traktamenten, därest frånvaron från stationeringsorten faller inom 3 dygn, beräknade på nyss angivet sätt,

d) vid frånvaro från statoneringsorten över 48 timmar må utgå ersättning med det antal traktamenten, som bör utgå enligt de i gällande nådiga rereseglemente angivna grunder, dock med viss inskränkning vid långvarig förrättning.

Uti förenämnda underdåniga utlåtande av den 4 sistlidne februari har domänstyrelsen instämt uti järnvägsstyrelsens underdåniga hemställan därom, att vid resor och förrättningar i tjänsten halft dagtraktamente må utgå, då resan varat minst 3 men ej fulla tolv timmar. Domänstyrelsen utgick då från den förutsättningen, att det ena ämbetsverkets tjänstemän borde tillförsäkras samma förmåner som i övrigt jämförbara tjänstemän hos andra verk åtnjuta, och hade styrelsen då icke kännedom om de större förmåner, som uti ifrågavarande hänseende äro tillförsäkrade tjänstemännen vid vattenfallsstyrelsen med underlydande. Då domänstyrelsen anser, att det arbete och det ansvar, som åligger tjänstemännen vid skogsstaten, är fullt jämförbart med vad som påvilar de vattenfallsstyrelsen underlydande tjänstemännen, finner styrelsen rättvist, att nämnda båda verks tjänstemän likställas i fråga om sättet för dagarvodenas beräknande vid resor i tjänsten.

Ehuru domänstyrelsen visserligen anser, att en begränsning av minimitiden till 6 timmar

kunde vara skälig, har styrelsen därför intet att erinra mot nådigt bifall till den av Föreningen Sveriges ordinarie jägmästare framställda underdåniga anhållan.

Domänstyrelsens underdåniga utlåtande den 18 april över förslag till **lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo.**

Genom nådig remiss den 16 innevarande månad har Eders Kungl. Maj:t anbefallt domänstyrelsen att skyndsamt avgiva underdånigt utlåtande i anledning av ett förslag till lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo jämte motiv till samma lagförslag, som utarbetats av sakkunniga, jämlikt nådigt bemyndigande tillkallade av statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 1 och 25 nästlidna mars (se Skogsvårdsf. tidskr. 1918. H. 4, sid. 149); och får styrelsen, med återställande av remissakten, till åtlydnad härav i underdånighet anföra följande.

Domänstyrelsen anser för sin del att — med hänsyn till rådande höga pris särskilt på kolveds- och vedbränslemarknaden och därmed följande spekulation i skogsfastigheter — behov föreligger för ett genomförande snarast möjligt av provisoriska bestämmelser mot skogsskövling inom de områden av landet, där lag angående vård av enskildes skogar gäller, i avvaktan på en definitiv ny skogslagstiftning. Den uppfattning, som härutinnan vunnit uttryck genom en vid Svenska skogsvårdsföreningens årsmöte den 15 nästlidna mars under livlig anslutning fattad resolution i ämnet; genom ett av 1917 års bränslekommission den 4 i sagda månad till Eders Kungl. Maj:ts prövning hänskjutet utkast till provisorisk förordning om skydd mot skövling av enskildes skogar; samt genom underdåniga utlåtanden av vissa skogsvårdsstyrelser i anledning av bränslekommissionen förenämnda förslag bestyrker, att en reglering från statens sida i ovan angivet syfte med det snaraste bör komma till stånd.

Den avvikande uppfattning, som Sveriges skogsägareförbund i underdånig skrivelse den 4 innevarande månad uttalat ifråga om att farhågor för skövlig av välbelägna skogar till följd av avverkningar av bränn- och kolved hädanefter under år 1918 icke vore befogade, kan styrelsen icke dela. Styrelsen anser i likhet med de sakkunniga, att farhågorna äro fullt grundade. Skola åtgärder vidtagas för att i möjligaste mån förebygga de följder, som på grund av rådande förhållanden hota särskilt välbelägna skogar, måste dessa åtgärder alltså vidtagas snarast möjligt.

Vid en jämförelse mellan det av bränslekommissionen avgivna utkastet till provisorisk förordning om skydd mot skövling av enskildes skogar samt de sakkunningas förevarande lagförslag, får styrelsen för sin del avgjort förorda det senare, ehuru styrelsen likväl icke obetingat kan instämma i de sakkunnigas bedömande å sid. 18—19 av det bränslekommissionens förslag motsvarande alternativet 4.

Det synes uppenbart, att vid genomförandet av detta förslag ett stort ansvar kommer att åvila skogsvårdsstyrelserna, på vilka det skulle ankomma att meddela förbud om avverkning, då sådan skett i strid mot föreskrifter, vilkas åtlydnad med hänsyn till tänjbarheten av vissa begrepp såsom »ungskog», »grunder för god skötsel av beståndet eller marken» m. fl., kunde tänkas bliva allt för mycket beroende av den subjektiva uppfattningen. Styrelsen anser dock å ena sidan, att det ej torde vara möjligt att i en lag med fördel mera detaljerat än i förevarande förslag meddela bestämmelser till vinnande av det mål, som nu åsyftas, och å andra sidan, att det kan förväntas, att skogsvårdsstyrelserna, vilka nu besitta femtonårig erfarenhet om tillämpning av lag om enskildes skogar, som ej i mindre grad än förevarande förslag torde kunna anses innehålla i viss mån tänjbara bestämmelser, torde vunnit den erfarenhet på området, att de skola visa sig vuxna den nya uppgift, som förslaget innebär.

Uti motiven till § 1 ha de sakunniga beträffande definitionen å begreppet »ungskog» bland annat anfört, att åldersgränsen mellan ung och medelålders skog finge anses variera mellan 30 och 60 år i skilda delar av landet. Styrelsen anser att den nedre åldersgränsen hellre synes böra sättas till 40 år,då bestånd mellan 30—40 år, även i de sydligaste delarna. av landet, i regel med hänsyn till sin utveckling, tillväxt m. m. torde hänföras till ungskog.

De sakkunniga ha uti motiven till § 4 uttalat, att om dröjsmål med avverkningsförbudets meddelande syntes innebära fara för skogens fortsatta skövling, torde på skogsvårdsstyrelsen ankomma att förelägga vederbörande kort tid, inom vilken yttrande må inkomma. Styrelsen får ifrågasätta, huruvida ej lämpligen i själva lagtexten borde införas en bestämmelse i detta hänseende, sålunda att andra stycket av § 4 finge följande lydelse: »Innan sådant» — — — tillfälle att, inom viss av skogsvårdsstyrelsen föreskriven tid, yttra sig — — — påkallas.» Det synes nämligen vara av synnerlig vikt, att det yttrande, som av fastighetens ägare eller annan skall avgivas, innan förbud meddelas, utan onödig tidsutdräkt blir avgivet, då eljest avsikten med förbudet i många fall kunde förfelas.

I övrigt har styrelsen intet att erinra mot förevarande förslag med motiv, vilket styrelsen med här ovan anförda smärre erinringar får för sin del i underdånighet tillstyrka.

RECENSIONER.

J. J. SEDERHOLM: **Arbetets vetenskap.** Stockholm 1918. Alb. Bonniers förlag. Pris 5 kr.

Mänsklighetens historia präglas av ett med utvecklingen samhörigt allt starkare framträdande av vetenskapens betydelse på alla verksamhetsområden. Med erkännande av att en del av de viktigaste faktorerna, som bestämma samhällenas konstruktion och det mänskliga livets gestaltning, är formerna för produktionen, måste det även anses vara klart, att hithörande problem rörande arbetets organisation äro av den betydenhet, att de kräva en speciell vetenskaplig systematisering och särskilda undersökningar, för att det skall kunna utredas, huru på bästa sätt resurserna böra utnyttjas. Den vetenskapliga behandlingen av dessa frågor har emellertid först i senare tider lagts på en praktisk bog.

Dylika målmedvetna strävanden för att höja *effektiviteten* i arbetet ha framför allt sett dagen i Amerika, och det mest uppmärksammade försök i denna riktning utgör det s. k. TAYLOR-systemet, som i ovannämnda arbete av den finska geologiska kommissionens chef göres till föremål för en ingående framställning.

Taylorsystemets grundtanke kan sägas vara att genom utarbetande av de bästa arbetsmetoder, genom användande av de mest praktiska maskiner och genom besparing av tid nå den största möjliga produktion. I första hand är systemet avsett för industrien, men det finner sin tillämpning på alla mänskliga arbetsområden i form av en strävan efter högsta möjliga effektivitet. Utmärkande är den vikt, som härvidlag måste fästas vid detaljerna. Vid införande av Taylorsystem i en fabrik erfordras ofta fleråriga förarbeten och undersökningar för utrönande av huru allt skall anordnas. En viktig roll spelar härvidlag tidtagning och övrig observation av huru arbetarna utföra varje sak. Handrörelser etc. iakttagas minutiöst noggrant — t. o. m. kinematografisk metod användes härvid — för att nödiga rörelser skola kunna bortelimineras, och varje arbete sönderdelas i enkla moment, som vart för sig studeras. I fråga om maskinerna utredes även varje detalj: deras lämpliga placering i förhållande till varandra, den förmånligaste rotationshastigheten hos en spiralborr, den effektivaste skränkningen på ett sågblad. Inverkan av arbetsdagens längd och av inskjutna vilopauser konstateras, arbetets fördelning på olika händer och urval av lämpliga arbetare till olika slags arbete verkställes.

På grundvalen av de utförda undersökningarnas resultat upprättas en plan, ett mönster, för huru varje arbete skall utföras, och normaltiderna antecknas. Noggranna skriftliga instruktioner utfärdas, och arbetarnas grundlöner fastställas, varjämte premielöner bestämmas för prestationer utöver det som normalt beräknade.

Det har då visat sig, att en höjning av grundlönen av c:a 30 % i medeltal kunnat genomföras, och att såsom en följd av den nya organisationen en, två till tre gånger högre produktion erhållits.

Till systemet hör en stor arbetsledarepersonal och vidare en detaljerad bokföring, vars uppgift mindre är att endast historiskt avspegla vad som försiggått utan i främsta rummet att giva statistiskt material för uppgörande av planen för den framtida driften, för genomförande av förbättringar och omläggningar i produktionen o. s. v.

Sederholms bok ger en noggrann inblick i huru organisationen bör vara beskaffad inom industriella anläggningar av skilda slag och även i huru systemets principer kunna finna tillämpning inom skogsskötsel och jordbruk, järnvägsdrift, handel, bankväsen, ämbetsverk och skolor. De sociala förhållandena beröras även, och den personliga effektiviteten behandlas i ett särskilt kapitel. Till avslutning bemötas i det sista kapitlet de invändningar, som blivit framförda emot systemet.

Även om man inför vissa detaljer känner sig betänksam — så t. ex. i fråga om tidsbesparingsprincipens utsträckande i en del fall till det intellektuella och vetenskapliga arbetet — kan det emellertid omöjligt förnekas, att var och en har mycket att lära och draga nytta av genom ett studium av arbetets vetenskap.

Jämföra vi detta amerikanska system, där arbetet i en anläggning eller ett verk är uppdelat i talrika skilda funktioner, som fyllas av särskilda experter, med det rätt allmänt rådande preussiska systemet, där den överordnade ger alla order åt sina underlydande, oberoende av att han ej kan vara sakkunnig på alla områden, så ger det sig ju omedelbart, att det förra måste vara det mest effektiva. Taylorsystemet erkänner endast sakkunskapen såsom den verkligen avgörande faktorn, och varje expert har sålunda bestämmanderätt över hela personalen, så snart det gäller hans specialitet. Denna dissekering av arbetet ända till de enkla handgreppen, åtföljd av ett utfinnande av det mest rationella sättet att utföra varje detalj, har visat sig vara mycket givande och måste nödvändigt föra till goda resultat under förutsättning av en klart seende överledning, som vet att anordna och hopfoga det hela.

Även för den som ej har till uppgift att organisera eller leda arbeten har emellertid studiet av Taylorsystemets principer sitt stora värde. Det ligger även något av praktisk levnadsfilosofi i dessa idéer om effektivitet och tidsbesparing, som säkert torde ha framtiden för sig. Tillämpat på detta sätt betyder systemet en strävan att alltid göra det bästa möjliga av det man sysslar med, att helt ge sig själv såväl åt arbetet som åt förströelsen, varigenom ens liv blir rikare och mera intensivt, och de döda punkterna i tillvaron bli så få som möjligt.

Författarens framställning är alltigenom fängslande och tankeväckande, saklig och rik på belysande exempel. De frågor det gäller äro också i särskild grad aktuella, och de komma väl att bli det mer och mer, ty icke blott under nu rådande svåra tider utan än mera den gång det gäller att reparera skadorna av den förhärjande världsbranden, torde alla goda medel att åstadkomma effektiv arbetsorganisation vara välkomna.

Sven Petrini.

NYUTKOMNA BÖCKER:

CASSEL, GUSTAV: Bränsleförbrukningen åren 1913—1917 vid industriella anläggningar, kommunikationsanstalter samt allmänna verk och inrättningar. Specialundersökning av Kommerskollegium. Stockholm 1918. 91 sid.

CASSEL, GUSTAV: Penningvärdets förändringar under kriget. (Sveriges Allm. Exportförening. Publ. n:r 12, 1918). 40 sid., 1 fig. Pris 1 kr.

HECKSCHER, ELI: Den ekonomiska skandinavismen. (Sveriges Allm. Exportförening. Publ. n:r 13, 1918). 24 sid. Pris 75 öre.

HECKSCHER, ELI: Staten och det enskilda initiativet efter kriget. (Sveriges industriförbund, ser. småskrifter n:r 15). Stockholm 1918. 38 sid. Pris 2 kr.

SILJESTRÖM, H. A.: En uppskattning av Sveriges skogskapital och en del därmed sammanhängande förslag och synpunkter, framställda med anledning av det betänkande, som den 5 maj 1914 avgivits av kommissionen för försökstaxeringen rörande virkeskapital, tillväxt m. m. av skogarna i Värmlands län. Uppsala 1918. Fritzes förlagsaktieb. i kom. 64 sid. Pris 2: 25 kr.

SPETZ, EMIL: Bränslebristen och ångpannedriften. Erfarenheter under kristiden. Redogörelse på uppdrag av Sveriges industriförbund utarbetad inom Mellersta och Norra Sveriges Ångpanneförening av Sveriges industriförbund. Diversepubl. n:r 14. 44 sid. 3 fig. Pris 2: 50 kr.

* * *

Areal- og værdiopgaver for de under Statens skogvæsen henhørende skogeiendommer m. v. samt bygdealmenningene. Bilag til indberetningen om det norske skogvæsen for kalender-aaret 1916. Avgit av Skogdirektøren. Kristiania 1918. 85 sid. 4:o.

BRUNIES, STEPHAN: Der schweizerische Nationalpark, nouvelle édition. Benno Schwalbe & Co. Bâle 1918. 282 sid. 38 fig. och 1 karta. Pris 6 francs.

DANA, SAMUEL T.: Forestry and community development. U. S. Departem. of agriculture Bulletin 638. Washington 1918. 35 sid. 15 fig.

ENGLER, ARNOLD: Tropismen und excentrisches Dichenwachstum der Bäume. Ein Beitrag zur Physiologie und Morphologie der Holzgewächse 106 sid. und 14 tavlor, 16 fig. i texten och 43 tabeller. Zürich 1918. Beer & Co. Pris 10 francs.

L'Agenda forestier pour 1918, publicé par la Société vaudoise des forestiers, chez Haschel—Dufey à Lauzanne. Pris 2: 75 francs.

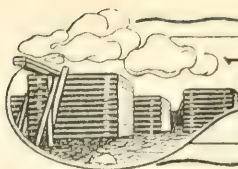
NEGER, F. W.: Forstschädliche Pilze. Fasc. V. n:r 101—125. Leipzig 1918. Theodor Oswald Weigel. Pris 10 mark.

Schweizerischer Forstkalender 1918. Taschenbuch für Forstwesen, Holzgewerbe, Jagd und Fischerei. Herausgegeben von ROMAN FELBER. Verlag von Hubor & C:ie in Frauenfeld. Pris 2: 70 francs.

Schweizerischer Taschenkalender für Säger und Holzhändler von H. ZAHLER. Keller & C:ie, Luzern. Pris 2: 50 francs.

Skogsägarnas i Finland ömsesidiga skogsbrandstodsförenings årsberättelse 1917. 2. Redovisningsår. Hälsingfors 1918. 4 sid. 4:o.

WARMING, EUG. u. GRAEBNER, P.: Eug. Warmings Lehrbuch der ökologischen Pflanzengeographie. Dritte umgearbeitete Auflage. Fünfte u. sechste (Schluss) Lieferung. Berlin 1918. Gebrüder Borntræger. Pris 24 + 8 mark.

TRÄVARUMARKNADEN

MÅNADSÖVERSIKT.

Sedan min förra rapport har marknaden i det stora hela varit stilla, så pass till och med, att under de senaste 14 dagarna ytterst få affärer kommit till stånd. Då detta skrives torde emellertid försäljningarna från vårt land omfatta c:a 450,000 standards eller c:a 100,000 standards mera än vid motsvarande tid förra året. Marknadens stillhet beror utom på kriget och den allmänna osäkerhet, som ju detta länge medfört, på att *Danmark* söker träffa avtal om finska varor och vill se, huruvida detta lyckas, och att *Holland* på grund av ovissheten om redan köpta varor kunna hemföras, också ställer sig avvaktande.

Våra danska vänner hava sålunda sedan någon tid riktat sina blickar mot Finland i förhoppning att där kunna köpa billigare varor än de svenska. Som det varit att förutse hava skeppningarna från Finland ännu ej kunnat upptagas, och torde det nog komma att dröja någon tid, innan export därifrån av någon omfattning kan tänkas komma i gång. Det är därför ej osannolikt, att danskarna komma livligare i marknaden på nytt, vilken åsikt för övrigt bestyrkes av ett visst under de senaste dagarna ånyo framträdande intresse för svenska affärer.

De rykten, som för en tid sedan gingo, att Tyskland såsom motåtgärd mot vårt tonnageavtal med England beslutat stoppa trävaruskeppningarna på Holland, har dess bättre icke besannats, men torde hava verkat återhållande på köplusten i detta sistnämnda land.

Underhandlingar om försäljningar på England hava i någon ehuru mindre utsträckning kommit i gång. De måste, som jag förut meddelat, ske med engelska regeringens inköpsombud, ehuru de reguljära agenterna dock medverka. Det är huvudsakligen västkusten och Sydsverige som kunnat uppgöra affärer på England. Dock har på senare tid förekommit några uppgörelser med avlastare inom Örnsköldsviks och Umeå samt även Härnösands distrikt. De priser som uppnåtts röra sig för dessa senare distrikt om £ 18.10: — för plankor och £ 16.10: — för battens fob med kontant betalning emot dokument och rätt till aproximativ indragning. Priserna äro sålunda allt annat än tillfredsställande.

De planer på åtgärder för att motverka och om möjligt övervinna marknadens av många skäl betryckta läge, som jag i min förra rapport omnämnde, hava nu tagit fast form, i det man söker bilda en försäljningsförening, som skall på bästa möjliga sätt tillvarataga medlemmarnas intressen gent emot köparna. Man söker även utvidga samarbete med de finska exportörerna. Det är att hoppas att vad som förehaves måtte bära frukt till vår trävaruhanterings och vårt lands båtnad.

— M.

19/4 1918.

SKOGSADMINISTRATION

LAGAR, KUNGL. FÖRORDNINGAR OCH BESLUT.

Förteckning över i svensk författningssamling utkomna kungörelser.

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. utbetalning av ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, given den 31 december 1917 (Svensk författn. saml. n:r 950 år 1917, utkom från trycket den 24 januari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. anordnande av den i § 34 av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda på frivilliga avgifter grundade försäkringen, given den 31 december 1917 (Svensk författn. saml. n:r 957, utkom från trycket den 30 januari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. ändrad lydelse av vissa §§ i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa den 15 december 1916 m. m., given den 31 december 1917 (Svensk författn. saml. n:r 958, utkom från trycket den 31 januari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. förordning ang. reglering av handeln med vissa slag av garvbark, given den 25 januari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 24, utkom från trycket den 29 januari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. visst tillägg till förordningen den 27 april 1917 ang. reglering av handeln med vissa hudar och skinn, given den 25 januari 1918, (Svensk författn. saml. n:r 29, utkom från trycket den 30 januari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. förbud mot utförsel av renkött från Norrbottens län, given den 1 februari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 33, utkom från trycket den 4 februari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. beslag å och reglering av handeln med kåda, given den 1 februari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 36, utkom från trycket den 5 februari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. utbetalande av förskott å krigstidstillägg för år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst, given den 5 februari 1918 (Svensk författn. samling n:r 39, utkom från trycket den 6 februari 1918).

Kungl. pensionsstyrelsens kungörelse ang. pensionsbelopp och försäkringsvillkor i övrigt i den uti 34 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda, på frivilliga avgifter grundade försäkringen, given den 2 januari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 49, utkom från trycket den 11 februari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. uppbörd av skogsvårdsavgifter m. m. given den 8 februari 1918 (Svensk författn. samling n:r 54, utkom från trycket den 13 februari 1918).

Kungl. generalpoststyrelsens kungörelse i fråga om rätt att begagna tjänstefrimärken och tjänstebrevkort, given den 29 januari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 69, utkom från trycket den 19 februari 1918).

Lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman, given den 15 februari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 74. utkom från trycket den 23 februari 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. förordning ang. förbud mot försäljning tills vidare inom riket av skjutvapen och ammunition, given den 22 februari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 93, utkom från trycket den 1 mars 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. brev till statskontoret ang. förhöjning av kommittéarvoden den 8 februari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 96, utkom från trycket den 1 mars 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. provisorisk förhöjning av den jämlikt gällande resereglemente den 13 december 1907 för extra förrättning i statens ärenden utgående traktamentsersättning, given den 26 februari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 99, utkom från trycket den 2 mars 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. förordning ang. förbud mot befordran med järnväg eller fartyg av kåda m. m., given den 22 februari 1918 (Svensk författn. saml. n:r 102, utkom från trycket den 5 mars 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. förordning om särskilda avdrag vid 1918 års taxering till bevillning för inkomst- samt till inkomst- och förmögenhetsskatt, given den 12 mars 1918 (Svensk författn. saml. n:r 118, utkom från trycket den 13 mars 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst, given den 22 mars 1918 (Svensk författn. saml. n:r 138, utkom från trycket den 25 mars 1918).

Kungl Maj:ts nåd. kungörelse ang. krigstidstillägg under år 1918 åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, given den 22 mars 1918 (Svensk författn. saml. n:r 139 utkom från trycket den 26 mars 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. ändrad lydelse av § 2 i kungörelsen den 28 augusti 1917 ang. resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor, given den 8 mars 1918 (Svensk författn. saml. n:r 161, utkom från trycket den 3 april 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. instruktion för odlingsorganisationen, given den 16 april 1918 (Svensk författn. saml. n:r 196, utkom från trycket den 16 april 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. fortsatt giltighet av vissa författningar och förordnanden, som meddelats med avseende å utomordentliga, av krig föranledda förhållanden, given den 26 april 1918 (1918 (Svensk författn. saml. n:r 220, utkom från trycket den 30 april 1918).

Lag om ändrad lydelse av 16 och 41 §§ i lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd, given den 26 april 1918 (Svensk författn. saml. n:r 223, utkom från trycket den 30 april 1918).

Kungl. domänstyrelsens kungörelse ang. gällande jakttider för vissa djurslag, given den 30 april 1918 (Svensk författn. samling n:r 250, utkom från trycket den 14 maj 1918).

Lag om ändrad lydelse av 37 § i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, given den 26 april 1918 (Svensk författn. saml. n:r 256, utkom från trycket den 15 maj 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. rätt att medgiva undantag från vissa bestämmelser i förordningen den 12 juli 1907 angående de slag av papper, bläck, skrivmaskin- och stämpelfärger, som må till vissa offentliga handlingar användas, given den 3 maj 1918 (Svensk författn. saml. n:r 286, utkom från trycket den 29 maj 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. tillämpningen av 14 och 15 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring (Svensk författn. saml. n:r 263, utkom från trycket den 17 maj 1918).

Lag ang. förlängd giltighet av lagen den 11 juni 1915 med särskilda bestämmelser beträffande viss samfälld skogsmark inom Kopparbergs län, given den 11 juni 1918, (Svensk författn. saml. n:r 364, utkom från trycket den 11 juni 1918).

Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse ang. fridlysning av tordmule under viss tid av året, given den 6 juni 1918 (Svensk författn. samling n:r 367, utkom från trycket den 11 juni 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. undantag beträffande fångst av sälhund från det i § 8 av jaktstadgan meddelade förbud att vid fångst av djur använda sax, given den 11 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 369, utkom från trycket den 12 juni 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. skrivelse till domänstyrelsen ang. avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark den 11 juni 1918, (Svensk författn. saml. n:r 376, utkom från trycket den 15 juni 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. förlängd giltighetstid av kungörelsen den 7 september 1917 ang. förbud mot utförsel av ved från Gottland och Öland, given den 14 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 445, utkom från trycket den 29 juni 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse ang. tilläggsbidrag till vissa innehavare av odlingslägenheter och skogstorp å kronomark i de sex nordligaste länen, given den 20 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 448, utkom från trycket den 1 juli 1918).

Lag om ändrad lydelse av 13, 15 och 34 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912. given den 20 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 397, utkom från trycket den 22 juni 1918).

Lag om utrotande av berberisbuskar å viss mark, given den 20 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 400, utkom från trycket den 22 juni 1918).

Kungl. Maj:ts nåd. kungörelse om fortsatt tillämpning av förordningen den 22 februari 1918 angående förbud mot försäljning tills vidare inom riket av skjutvapen och ammunition, given den 20 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 401 den 22 juni 1918).

Kungl. Maj:ts kungörelse ang. villkoren för lån från dräneringsfonden, given den 20 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 461, utkom från trycket den 2 juli 1918).

Lag ang. tillägg till lagen om nyttjanderätt till fast egendom den 14 juni 1907, given den 28 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 481, utkom från trycket den 5 juli 1918).

Lag om inskränkning för viss tid i rätten att överlåta fast egendom, given den 28 juni 1918 (Svensk författn. saml. n:r 520, utkom från trycket den 10 juli 1918).

Lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo, given den 28 juni 1918, (Svensk författn. saml. n:r 521, utkom från trycket den 10 juli 1918).

Utsyning även innevarande år av i enskild tjänst anställda skogsmän å vissa enskildes skogar inom Västerbottens och Norrbottens län.

Kungl. Maj:t har i likhet med föregående år bemyndigat domänstyrelsen att under innevarande år förordna i enskildas tjänst anställda skogsmän, som kunna komma att för ändamålet ställas till förfogande, och som kunna befinnas för uppdraget kompetenta och lämpliga, att såsom tillfälligt anställda skogstjänstemän under vederbörlig kontroll och enligt de närmare bestämmelser som domänstyrelsen har att meddela, verkställa virkesutsyning å de inom Västerbottens och Norrbottens län belägna enskildas skogar, som avses i förordningarna den 18 juni 1915 angående dels utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden dels förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken.

Skogsindelningsassistenter å ecklesiastika skogar.

Efter underdånig framställning har Kungl. Maj:t bemyndigat domänstyrelsen

att åt särskilda mot ersättning per månad, samt resekostnads- och traktamentsersättning, förordnade skogstjänstemän uppdraga att i föreskriven ordning uppgöra och till fastställelse ingiva förslag till hushållningsplan å ecklesiastika skogar, under iakttagande att kostnaderna fördelades å skilda skogar i förhållande till den tid, som belöpt å var och en av dem.

Rättegångar och prejudikat.

Kungl. Maj:ts utslag på de besvär, jägmästaren i Södra Arvidsjaurs revir, Hakon Stahre, i underdånighet anfört över Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Norrbottens län den 22 januari 1916 meddelade beslut i fråga om **traktamentsersättning för uppskattning av vissa hemmansskogar,**

i anledning av vilka besvär Kungl. Maj:ts befallningshavande inkommit med yttrande av vederbörande överjägmästare ävensom eget utlåtande av den 3 april 1916, varefter domänsytyrelsen utlåtit sig den 24 juli 1917 och statskontoret den 21 mars 1918,

givet i Regeringsrätten den 16 maj 1918.

I en av den 2 december 1915 avgiven räkning å dagtraktamenten för rese- och förrättningsdagar vid uppskattning av inom dåvarande Arvidsjaurs revir belägna hemmansskogar, till vilka dispositionsrätten är inskränkt, begärde klaganden ersättning för 25 rese- och förrättningsdagar à 6 kronor med tillhopa 150 kronor.

I avgivet å räkningen tecknat yttrande anförde vederbörande överjägmästare, att han, då fråga uppstått, huruvida kungl. brevet den 13 december 1889 angående, bland annat, arvoden åt skogstjänstemän för uppskattning av och tillsyn å sådana enskilda skogar i de två nordligaste länen, till vilka dispositionsrätten är inskränkt, och domänstyrelsens cirkulärskrivelse den 5 februari 1906 upphävts i och med att ny lönereglering för skogsstaten trätt i kraft och då domänstyrelsen i särskild skrivelse den 2 juni 1915 till jägmästaren i Åsele förklarat jägmästaren icke berättigad att utbekomma traktamenten för undersökning av skogstillgången å hemman, varom vore fråga, ansåge sig förhindrad till utbetalning attestera i räkningen angivet belopp.

Genom överklagade beslutet har Kungl. Maj:ts befallningshavande förklarat, att det rekvirerade beloppet icke kunde av Kungl. Maj:ts befallningshavande utanordnas, enär vederbörande överjägmästare av skäl, som funnes räkningen å tecknat, ej kunnat vitsorda räkningen.

I besvären yrkas, att Kungl. Maj:t måtte upphäva Kungl. Maj:ts befallningshavandes beslut att ej utbetala den begärda rese- och traktamentsersättningen.

Kungl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ovanberörda underdåniga besvär; och enär klaganden får anses berättigad till rese- och traktamentsersättning för ifrågavarande förrätt-

ningar efter den av klaganden åberopade beräkningsgrund, finner Kungl. Maj:t skäligt, att med undanröjande av överklagade beslutet, visa ärendet åter till Kungl. Maj:ts befallningshavande för ny behandling.

Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Kungl. Maj:ts utslag på de besvär, extra jägmästaren Sam. Thisell i underdånighet anfört över av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län den 23 juli 1914 meddelade beslut i fråga om **ersättning för inställelse vid besiktning av kronoegendom.**

Sedan domänstyrelsen i anledning av föreslagen nybyggnad vid viss kronoegendom påkallat besiktning å egendomen, förordnade Kungl. Maj:ts befallningshavande den 12 maj 1914 klaganden att närvara vid nämnda besiktning för meddelande av upplysningar rörande egendomens skogstillgång.

Efter det klaganden i egenskap av t. f. jägmästare i Jönköpings revir närvarit vid nämnda besiktning, som hölls den 2 juli 1914, anhöll klaganden i skrivelse till Kungl. Maj:ts befallningshavande den 11 juli 1914 om utbekommande i enlighet med bifogad reseräkning av 22 kronor 80 öre, ersättning för inställelse vid besiktningen.

Genom överklagade beslutet har Kungl. Maj:ts befallningshavande, då domänstyrelsen under år 1913 framställt anmärkning med yrkande om återbetalning av dylika under sistnämnda år utbetalade ersättningar, som i klagandens ansökning avsåges, samt ifrågavarande anmärkningsmål icke, såvitt Kungl. Maj:ts befallningshavande hade sig bekant, ännu blivit slutligen avgjort, funnit sig för det dåvarande icke kunna meddela anordning å det i ansökningen begärda ersättningsbeloppet.

Häri har klaganden yrkat ändring.

Kungl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ovanberörda underdåniga besvär, och enär klaganden icke varit pliktig att utan särskilt förordnande närvara vid besiktningen av ifrågavarande kronoegendom, som ej varit ställd under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, samt klaganden vid sådant förhållande må anses berättigad att åtnjuta ersättning för sin inställelse vid förrättningen, finner Kungl. Maj:t skäligt att, med undanröjande av överklagade beslutet, visa målet åter till Kungl. Maj:ts befallningshavande för ny behandling.

Angående rätt för den bevakande personalen vid skogsstaten till fritt motorbränsle vid resor i tjänsten.

Kungl. Maj:t har i skrivelse den 28 juni 1918 bemyndigat domänstyrelsen att anskaffa och för tjänsteresor tillhandahålla bränsle till de kronan tillhöriga, till den bevakande personalens vid skogsstaten förfogande ställda båtar, som äro försedda med anordningar för motordrift.

Med anledning härav har Kungl. domänstyrelsen i skrivelse till Industrikommissionen anhållit, att erforderliga mängder motorbränsle ställes till bevakningspersonalens förfogande.

Skogsstatens tjänstemäns tjänstgöring hos bränslekommissionen.

Den 31 december 1917 bemyndigade Kungl. Maj:t domänstyrelsen att efter samråd med bränslekommissionen bestämma det antal av skogsstaten tillhörande personer, som under år 1918 finge ställas till kommissionens förfogande för arbeten för utökande av bränsletillgången i landet.

I skrivelse till Kungl. Maj:t har bränslekommissionen meddelat, att domänstyrelsen på grund av personalbrist inom skogsstaten återkallat 12 skogsstatstjänstemän, som tjänstgjorde hos kommissionen i egenskap av läns- eller distriktschefer och som kommissionen vid uppgörandet av organisationsplanen för tiden efter den 1 juni beräknat skola kvarstå; och har kommissionen hos Kungl. Maj:t hemställt, att ifrågavarande skogsstatstjänstemän, varibland äro extra jägmästarna W. Lejdström och J. Eklund, måtte fortfarande under år 1918 ställas till kommissionens förfogande.

Kungl. Maj:t har enligt brev till domänstyrelsen den 14 juni 1918 funnit bränslekommissionens framställning icke föranleda annan Kungl. Maj:ts åtgärd, än att förenämnda Lejdström och Eklund fortfarande under år 1918 skola ställas till bränslekommissionens förfogande.

Överenskommelse har vidare träffats mellan Kungl. domänstyrelsen och bränslekommissionen, att 10 st. skogsstatstjänstemän, som ställts till bränslekommissionens förfogande, till-

fälligt under en tid av sex veckor innevarande sommar skola inträda i skogsstatstjänst under förutsättning, att något ytterligare återkallande av till bränslekommissionens förfogande ställda tjänstemän från Kungl. domänstyrelsens sida ej äger rum under år 1918.

Kolonisation å vissa kronoparker i Norrland.

Sedan Kungl. Maj:t och riksdagen beslutat att upplåtelser av kolonat å kronoparkerna Rönnliden, Luspberget och Metseken i Västerbottens län samt å kronoparken Djupsjö i Norrbottens län må ske i huvudsaklig överensstämmelse med norrländska kolonisationskommitténs förslag med vissa jämkningar, samt för innevarande år för anordnande av dessa kolonat anvisat 150,000 samt för år 1919 225,000 kronor, har Kungl. Maj:t förordnat att en särskild nämnd av tre personer skall handhava ledningen av dessa kolonisationsförsök. Ledamöter i denna nämnd äro: generaldirektören och chefen för domänstyrelsen Karl Fredenberg, ordförande, överjägmästaren And. Holmgren och förste lantmätaren K. I. Grubbström, den förstnämnde utsedd för tiden intill utgången av innevarande år, de övriga intill utgången av år 1922.

DOMÄNSTYRELSENS CIRKULÄR, BESLUT, FRAMSTÄLLNINGAR OCH YTTRANDEN.

Utbetalande av dyrtidstillägg till bevakningspersonal vid vissa ecklesiastika boställsskogar. Domänstyrelsens cirkulär n:r K 1184 den 10 juni till skogsstatens förvaltande tjänstemän.

Genom nådigt beslut den 24 maj 1918 har Kungl. Maj:t bemyndigat domänstyrelsen att av de ecklesiastika, under skogsstatens förvaltning ställda boställsskogarnas avkastning till bevakningspersonal vid dessa skogar för år 1918 utbetala dyrtidstillägg i enlighet med de i nådiga kungörelsen angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst den 22 mars 1918 angivna grunder.

I anledning härav vill Kungl. styrelsen anmoda de förvaltande tjänstemän, som utbetala arvoden till ifrågavarande bevakningspersonal att med iakttagande av föreskrifterna i ovannämnda kungörelse utbetala dem tillkommande krigstidstillägg och krigstidshjälp, därvid krigstidstillägget skall utgå med de belopp, som angivas i § 1.

Insändande av uppgift å viss för B. K. å vissa ecklesiastika boställen, avverkad vedmängd m. m. Domänstyrelsens cirkulär n:r S III 1220 den 18 maj till samtliga jägmästare och vissa skogsskoleföreståndare.

Under åren 1917 och 1918 har vedavverkning för bränslekommissionens räkning ägt rum å bland annat ett flertal ecklesiastika boställen, i regeln utöver det i respektive skogshushållningsplaner bestämda avverkningsbeloppet.

I syfte att kunna klargöra frågan om dispositionen av behållningen av vad sålunda avverkats utöver planen vill Kungl. domänstyrelsen härigenom anmoda eder att så snart nämnda vedavverkning avslutats och mängden av den sålunda avverkade veden blivit konstaterad i särskild expedition för varje boställe, dock endast för sådana boställen, som stå under boställshavarens egen vård och förvaltning och där boställshavaren åtnjuter andel av behållningen, genom överjägmästaren till Kungl. styrelsen inkomma med dels uppgift å den sålunda utöver plan avverkade vedmängden i kubikmeter fast mått, dels yttrande och förslag i fråga om denna avverknings omförande till ordinarie genom antingen jämkning av planen (höjning av avverkningsbeloppet) eller innehållande under vissa år av motsvarande belopp av den ordinarie avverkningen.

Utsyning av stolpvirke för elektriska ledningar å vissa allmänna skogar. Domänstyrelsens cirkulär n:r S II 1128 den 4 maj till samtliga jägmästare, biträdande jägmästare och skogsskoleföreståndare.

På grund av den nu rådande bristen på lysoljor och de åtgärder, som i följd därav landet runt vidtagas för anordnande av elektrisk belysning, inkomma till Kungl. domänstyrelsen mycket ofta ansökningar om utsyning av virke till stolpar för elektriska ledningar.

Till undvikande av tidsförlust och onödig omgång vid sådana ärendens behandling vill Kungl. styrelsen härigenom bemyndiga eder att på framställning av innehavare av civila och ecklesiastika boställen samt arrendatorer av kronans utarrenderade jordbruksdomäner, större inägoområden å kronoparker och ecklesiastika boställen till dem i enlighet med vad här

nedan sägs utsyna för berörda ändamål erforderligt virke från skogen till den fastighet, som av den utsyningssökande innehaves.

Utsyningssökande, som innehar fastighet med rätt att utan begränsning för egendomens eller boställets behov använda skogsavkastningen (vissa kronoarrendatorer och vissa arrendatorer av genom myndigheter utarrenderade ecklesiastika boställen — i regeln äldre kontrakt — kronolänsmän samt ecklesiastika boställshavare i pastorat, där ny lönereglering enligt lagen den 9 december 1910 ännu ej trätt i tillämpning), må i mån av tillgång enligt gällande skogshushållningsplan, eller, där sådan plan ej finns fastställd, efter som med hänsyn till skogens avkastningsförmåga prövas skäligt, kunna erhålla utsyning av virke för berörda ändamål.

Till arrendatorer av kronans utarrenderade jordbruksdomäner må stolpvirke för elektriska ledningar utlämnas utöver den virkesmängd, som enligt gällande arrendekontrakt är arrendatorn tillförsäkrad.

Sådana arrendatorer av ecklesiastika boställen m. m., som enligt kontrakt äro berättigade till utsyning av en viss bestämd mängd husbehovsvirke till reparationer, vedbrand, stängsel och slöjd, må erhålla utsyning av stolpvirke för elektriska ledningar allenast i avräkning på den kontraktsenligt sålunda bestämda husbehovskvantiteten.

Arrendatorer av ecklesiastika löneboställen, utarrenderade enligt bestämmelserna i kungl. förordningen den 15 september 1911 angående utarrendering av prästerskapets löneboställen, må kunna erhålla utsyning av stolpvirke allenast i avräkning på det till kvantiteten i arrendekontraktet bestämda virkesbelopp, som är avsett för boställets behov utöver behovet till byggnad och underhåll av boställets hus och hägnader.

Arrendator av större inäga å kronopark må kunna utfå stolpvirke från kronoparken efter som skäligt prövas.

Gemensamt för alla nyssnämnda fall skall gälla, att utsyning må ske endast i mån av tillgång av för ändamålet lämplig skog och allenast av det antal stolpar och strävor, som komma att placeras å egendomens, boställets eller kronoparkens mark, att grövre eller dyrbarare virke, än som för ändamålet erfordras, icke må utsynas, samt att förskottsutsyning för en tid av högst tre år, i varje fall dock ej utöver löpande arrendeperiod eller tiden för vederbörandes innehav av respektive egendomar, må kunna medgivas.

Prästerlig befattningshavare i pastorat, där ny lönereglering enligt ovannämnda lag trätt i tillämpning, ävensom församling eller pastorat torde enligt gällande författningar ej äga rätt till utsyning av virke för det ändamål varom nu är fråga.

Där stolpvirke ej, på sätt här ovan sagts, kan kostnadsfritt utsynas eller utlämnas, må försäljning under hand därav äga rum från dels skogar, vilkas avkastning ingår till domänfonden, dels sådana ecklesiastika, under skogsstatens förvaltning ställda skogar, som med visshet lämna överskott, till i orten gällande pris för virke av enahanda beskaffenhet varje gång dock högst till det belopp, vartill jägmästaren är berättigad under hand försälja skogsalster.

Förbandsutrustning och instruktionskurser i sjukvård vid skogsstaten. Följande skrivelse har tillställts överjägmästarne i de sju nordligaste distrikten: Sedan genom Svenska Röda Korsets försorg konstruerats en ränsel innehållande diverse förbandsartiklar, att användas vid olycksfall, ävensom medicin för vissa mera allmänt förekommande sjukdomar, avsedd att tillhandahållas industri- och andra arbetare i Norrland, vilken ränsel fullt packad torde komma att väga mellan 10 och 15 kilogram samt betinga, fullt utrustad med ovannämnda materiel, ett pris av 100 kronor, får Kungl. domänstyrelsen, som därjämte erfarit, att Svenska Röda Korset skulle vara villigt att redan instundande sommar å en del platser genom särskilt utsända instruktörer anordna helt korta kurser i anläggande av förband och en första sjukvård för arbetsförmän och därmed jämställda, härmed anmoda Eder att, då från överstyrelsens för Svenska Röda Korsets sida uttalats önske måle att i fråga om de i utsikt ställda instruktionskurserna erhålla besked om möjligt inom 8 dagar omgående inkomma med approximativ beräkning av dels det antal sådana ränslar, som i första hand anses erfordras för Edert distrikt, dels det antal deltagare av kronojägare och fast anställda skogsarbetare som härtill kunna anses lämpliga, vilka kunna vara att påräkna vid sådana instruktionskurser, och införväntar Kungl. styrelsen jämväl förslag till plats och tidpunkt för anordnande av dylika kurser instundande sommar.

Förenämnda kurser, vid vilka även andra än bevakare vid skogsstaten kunna beredas tillfälle få närvara, äro ej förenade med några särskilda utgifter för deltagarne, men är ej heller å andra sidan att påräkna någon ersättning för resa eller andra kostnader för bevistande av desamma.

Tillfällig ändring i förordningen angående utsyningarna i Norr- och Västerbottens län. Domänstyrelsens skrivelse n:r S IV 914 den 8 juni till överjägmästarna i Övre Norrbottens, Nedre Norrbottens, Skellefteå och Umeå distrikt:

Enär till följd av brist på sökande Kungl. domänstyrelsen ej kunnat tillsätta mer än en ringa del av de inom Edra distrikt detta år till ansökan kungjorda befattningarna såsom extra skogsingenjörer, i följd varav det icke torde bliva möjligt att, oaktat Kungl. Maj:t medgivit att i enskild tjänst anställd skogligt bildad personal finge detta år under viss förutsättning tillfälligtvis förordnas såsom extra skogsingenjörer, under året medhinna de utsyningar, vilka jämlikt nådiga förordningen den 18 juni 1915 om förekommande av överdriven avverkning av ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som icke höra till lappmarken, inom föreskriven tid blivit behörigen anmälda, har Kungl. styrelsen funnit skäl medgiva att, oberoende av bestämmelserna i punkt 96 reglementariska föreskrifterna den 31 januari 1910, sådan denna punkt lyder jämlikt Kungl. styrelsens cirkulär den 30 maj 1916, det under innevarande år må vara skogsingenjör tillåtet att vid utsyningar jämlikt ovannämnda nådiga förordning bedriva arbetet med 4 s. k. lag om 2 stämplare och en tillsyningsman såsom förman; allt dock under förutsättning, att, då skogsingenjören under sådana förhållanden ej kan så i detalj övervaka utsyningens utförande som eljest, då ett färre antal lag sysselsättas, de till förfogande ställda tillsyningsmännen befinnas fullt lämpliga och kompetenta att tilldelas den vidgade befogenhet, som följer av en sådan anordning, vilket bedömande sker på skogsingenjörens ansvar.

Härom har Ni att var och en för sitt distrikt giva vederbörande besked.

Bevakningspersonalens rätt till traktamentsersättning. I anledning av skrivelse från överjägmästaren i södra distriktet till domänstyrelsen den 31 maj 1918 om styrelsens uttalande beträffande bevakarpersonalens rätt till ersättning jämlikt § 5 i nådiga kungörelsen den 28 augusti 1917 med i samma § givna inskränkningar — även för sådana resor, som verkställas enligt allmän eller speciell order i bevaknings- oeh kontrolländamål har styrelsen meddelat följande:

Enligt § 5 i nämnda nådiga kungörelse utgår viss traktamentsersättning till den bevakande personalen, under förutsättning att resan sträckt sig mer än fem kilometer, räknat i rak riktning från bostadsorten, då resan företagits på särskild order av vederbörande jägmästare eller annan överordnad tjänsteman för att biträda med, utföra eller leda avverkning, skogsodling eller annat särskilt arbete, även när *nattkvarter icke* anlitats utom bostadsorten. För resor i och för verkställande av den allmänna bevaknings- och patrulleringstjänst inom tjänstgöringsområdet, som det åligger den bevakande personalen att utöva, när den ej upptages av annat viktigare arbete, äger denna personal däremot enligt nämnda § åtnjuta dagtraktamente, under samma förutsättning vad angår resans längd som här ovan, endast i de fall, då den nödgats *anlita nattkvarter* utom bostadsorten.

Angående rätt för revirassistent att under ledighet för studieresa bibehålla $^2/_3$ av arvodet såsom assistent. Genom remiss har Kungl. Maj:t anbefallt domänstyrelsen att avgiva underdånigt utlåtande över en framställning från revirassistenten, extra jägmästaren Fr. Bång att under den tid av tre veckor, han vore tjänstledig för en studieresa, för vilken han av domänstyrelsen erhållit stipendium å 400 kronor, få behålla två tredjedelar av sitt arvode såsom assistent.

Med anledning härav har domänstyrelsen anfört följande.

— —

— —

Enligt gällande föreskrifter är Bång i egenskap av extra jägmästare icke berättigad att under den tid han är tjänstledig för stipendieresa behålla någon del av arvodet.

I underdånigt utlåtande den 25 april 1917 angående delar av den norrländska skogsvårdskommitténs betänkande m. m. har styrelsen å sid. 89 av det tryckta utlåtandet beträffande stipendieresor uttalat bland annat, att då dessa resor i regel vore förenade med allt för stor personlig ekonomisk uppoffring, ansåge styrelsen det önskvärt, att de befattningshavare inom skogsstaten, som med anslag av statsmedel eller på egen bekostnad företoge studieresa inom eller utom landet efter av styrelsen för varje resa godkänt program med avseende på studiernas omfattning och resetidens längd, måtte äga utföra dessa resor med bibehållande av dem eljest tillkommande lön eller arvode under förutsättning dock, att berättelse över studieresan och därvid gjorda rön ingåves till styrelsen.

Detta styrelsens uttalande har avsett, att jägmästare skulle bibehålla dem eljest tillkommande lön och tjänstgöringspenningar samt extra jägmästare arvode.

Bångs förevarande framställning avser icke ett så vidsträckt medgivande beträffande bibehållandet av arvode som det, varför styrelsen i ovan berörda underdåniga utlåtande uttalat sig. Intill dess styrelsens nämnda utlåtande kan komma att föranleda vidare åtgärd har styrelsen för sin del intet att erinra emot ett bifall till Bångs framställning. Styrelsen får dock framhålla, att ett dylikt bifall torde medföra, att de extra tjänstemän inom skogsstaten, till antalet tre, som förutom Bång för innevarande år av styrelsen tilldelats stipendium för studieresor, ävenledes böra medgivas bibehålla två tredjedelar av dem eljest, tillkommande arvode.

Under åberopande av vad här ovan sagts har styrelsen tillstyrkt förevarande framställning och tillika, under förutsättning av nådigt bifall härtill, hemställt, att övriga extra jägmästare, som av styrelsen för innevarande år tilldelats stipendium, måtte medgivas att bibehålla för den tid, som för studieresan tages i anspråk, två tredjedelar av dem eljest tillkommande arvode.

Finanser.

Inkomster och utgifter år 1918 och 1919.

I underdånig skrivelse den 10 december 1917 har domänstyrelsen uppgivit bruttoinkomsten av statsverkets skogsmedel för innevarande år till 46,500,000 kronor. Efter infordrande av nya uppgifter från rikets samtliga överjägmästare kunna samma bruttoinkomster nu noggrannare beräknas sålunda:

Övre Norrbottens distrikt	2,884,000	kronor
Nedre Norrbottens »	4,294,000	
Skellefteå »	2,841,000	»
Umeå »	3,106,000	»
Härnösands »	3,868,000	»
Mellersta Norrlands »	3,474,000	»
Gävle—Dala »	5,483,000	»
Bergslags »	2,074,000	
Östra »	1,374,000	
Västra »	1,509,000	»
Smålands »	1,914,000	»
Södra »	1,434,000	»
Summa	34,255,000	kronor

För ved till bränslekommissionen enligt 1914 års pris		9,282,000	kronor
skillnadsersättning		4,695,000	»
		13,977,000	kronor
Lägges härtill inkomster från jordbruksdomänerna		1,500,000	»
bliver beräknade inkomstbeloppet		49,732,000	kronor
Såsom driftkostnader äro anvisade genom nådigt brev den 31 december 1917	21,130,000		
Krigstidstillägg och krigstidshjälp år 1918 enligt nådiga propositionen n:r 10	1,900,000	23,030,000	»
vadan överskottet skulle bliva		26,702,000	kronor

Ehuru domänstyrelsen oaktat under 2 månader gjorda upprepade förfrågningar hos bränslekommissionen icke ännu kunnat erhålla besked i vilken grad vedavverkningarna under innevarande år kunna minskas, anser sig styrelsen dock kunna förutse att avsevärd inskränkning däruti skall kunna äga rum och såsom en följd därav besparingar kunna göras å anslaget till avverkning, även om därvid tages i beräkning de ytterligare stegrade arbetsprisen.

Ehuru denna besparing till största delen torde komma att uppvägas av de fördyrade kostnaderna för all utfraktning av virke, anser styrelsen dock att överskottet bör kunna utjämnas till 27,000,000 kronor.

Överskottet har i 1918 års riksstat upptagits till 15,000,000 kronor vadan detta kommer att ökas med 12,000,000 kronor.

För år 1919 äro driftkostnaderna enligt nådiga propositionen n:r 399 till innevarande års riksdag beräknade till 23,500,000 kronor och sålunda 470,000 kronor högre än för innevarande år. Dock anser styrelsen, att överskottet för år 1919 bör kunna beräknas till minst samma belopp som för innevarande år eller till 27,000,000 kronor.

SVERIGES HÄRADSALLMÄNNINGAR.

Inledning.

Intresset för de svenska skogarnas rätta vård och brukande har under de senaste decennierna varit statt i ständigt stigande. Detta gäller icke minst rikets häradsallmänningar. Ett uttryck bland många andra härför är arbetet »Sveriges Häradsallmänningar», vilket, utfört på allmänningsdelägarnas uppdrag, nu avslutats. Detsamma tillkom som en följd av de farhågor, vilka framkallades av de förslag rörande häradsallmänningarna, som i betänkandet den 17 december 1915 framlades utav de med anledning av nåd. brevet den 16 juni 1911 tillkallade skogssakkunniga för de allmänna skogarna i mellersta och södra Sverige. För att skärskåda förenämnda förslag i vad de berörde häradsallmänningarna, sammankallades ett möte mellan allmänningsdelägarna till Stockholm den 21 juni 1916. Härvid tillsattes en kommitté med uppdrag:

a) *att* verkställa en ingående granskning av de sakkunnigas förslag samt i sammanhang härmed låta utreda åtskilliga på deras bedömande inverkande frågor såsom spörsmålet om äganderätten till häradsallmänningarna, deras nuvarande skötsel och avkastning m. m. och
b) *att* till Kungl. Maj:t å ombudens vägnar ingå med denna utredning samt det yttrande, vartill granskningen av förslaget föranledde.

Till ledamöter i utredningskommittén valdes häradshövding Er. G. Hj. Petersson, godsägaren G. Sederholm, riksdagsmannen Ax. Lundblad, hovjägmästaren greve G. C:son Lewenhaupt, skogschefen Åke Joachimsson och disponenten W. Risberg. Till ordförande utsågo kommitterade godsägare Sederholm och till v. ordförande häradshövding Petersson, varjämte de med sig associerade professor Gunnar Andersson, vilken i viktiga punkter deltagit uti överläggningarna. Till sekreterare antogs jägmästare I. Lindeberg, vilken insamlade och delvis bearbetade det preliminära statistiska materialet, men då han på sommaren 1917 kallades till en befattning av så arbetskrävande art, att han icke med densamma kunde förena sekreterareuppdraget, överläts detta till denna uppsats författare, vilken först kompletterat och delvis bearbetat det redan befintliga siffermaterialet och därefter under ständig kontakt med kommitténs ledamöter författat och redigerat förenämnda arbete, »Sveriges Häradsallmänningar». Såsom bihang till detsamma finnes dessutom en av docenten i rättshistoria vid Uppsala universitet, Åke Holmbäck, författad avhandling »Om äganderätten till häradsallmänningar enligt svensk rättsutveckling».

Arbetet, som innehåller 156 sidor text, 35 sidor tabellbilagor och en karta utvisande häradsallmänningarnas belägenhet, avser att lämna en ur skoglig, administrativ och ekonomisk synpunkt allsidig framställning om häradsallmänningarna, för att mot bakgrunden härav kunna diskutera såväl det nuvarande som det av skogssakkunniga föreslagna administrationssystemet ävensom framlägga förslag till nytt administrationssystem, om sådant skulle vara

önskvärt. Detta visade sig vara händelsen, och arbetet avslutas med ett i grova drag uppgjort förslag till administrationssystem. Detta har i en från arbetet skild underdånig framställning i detalj utarbetats.

Även spörsmålet om äganderätten till allmänningarna göres till föremål för undersökning från såväl nu gällande lagstiftnings- och rättspraxis som från den rättshistoriska forskningens ståndpunkt. Det senare sker företrädesvis uti docenten Holmbäcks avhandling.

Med ledning av det material, som ligger till grund för arbetet »Sveriges Häradsallmänningar», skall jag nedan söka lämna en framställning av allmänningarnas rättsliga och administrativa historia ävensom en bild av deras nuvarande skogliga förhållanden.

Häradsallmänningarnas historia ur rättslig och administrativ synpunkt.

Olika slag av allmänningar.

Sedan kolonisationen i Svea- och Götaland börjat avslutas och byarna försett sig med för bete och skogsfång nödiga områden, återstodo vidsträckta oupptagna skogar. Dessa tillhörde icke staten utan betraktades såsom odalböndernas gemensamma egendom. Det vanliga uttrycket för dem var *almæninger*. Byarnas redan intagna, men oskiftade skogar benämndes sålunda *byallmänningar* samt ointagna skogar på häradsgränserna *häradsallmänningar* och på landskapsgränserna *landsallmänningar*. Senare uppkommo även *sockenallmänningar*. I en långt senare tid, eller efter 1800-talets mitt, har vid avvittringen uti Gävleborgs, Kopparbergs och Norrbottens län bildats ett slag utav allmänningar, vilka bruka benämnas *sockenallmänningar* eller beträffande de två sistnämnda länen även *besparingsskogar*. Till denna grupp borde med hänsyn till uppkomstsättet jämväl räknas Envikens och Svärdsjö socknars allmänning, vilken emellertid på grund av bestämmelserna i nåd. brevet den 9 november 1861 skall förvaltas enligt vid den tiden och framdeles för häradsallmänningar gällande bestämmelser. Norrländska skogsvårdskommittén har med anledning härav i sitt betänkande den 16 mars 1912 uttryckligen framhållit, att ifrågavarande allmänning vore att betrakta såsom häradsallmänning och därmed undanröjt den tvekan om dess rätta ställning, som tidigare förefunnits.

Under innevarande decennium har huvudsakligen genom Skogssällskapets initiativ, kommuner och län bildat ytterligare en art utav gemensamhetsskogar, vilka vanligen pläga benämnas *kommun-* eller *länsallmänningar*.

Av samtliga förenämnda slag utav skogar komma endast häradsallmänningarna att behandlas i denna uppsats.

Landskapslagarnas bestämmelser om häradsallmänningarna.

Alla ursprungligen svenska landskap i Svea- och Götaland med undantag av Dalarna och Öland, hava inneslutit hundaris eller häradsallmänningar. Landets älsta kända rättsurkunder omtala, att sådana från senare hälften av 1200-talet funnits uti Uppland, Västergötland, Östergötland och Västmanland.

I södermannalagen saknas benämning »allmänning», och man har därav velat draga den slutsatsen, att hundarisallmänningar vid tiden för denna lags tillkomst icke funnits inom detta landskap utan bildats först och troligen närmaste decennierna efter dess fastställande, d. v. s. början på 1300-talet. Vid samma tid funnos allmänningar jämväl i Närke och Småland, vilket senare landskap ända till 1800-talets första årtionden innehöll ganska många sådana, varav emellertid endast två återstå. Även Värmland, som sedan länge saknar allmänningar, har fordom ägt sådana, ehuru troligen icke så tidigt som övriga landskap. Från Dalarna, Norrland och Gottland omtala urkunder och lagar inga häradsallmänningar och ej heller finnas där, med undantag av Envikens och Svärdsjö, några i närvarande tid.

Landskapslagarna, liksom andra rättsurkunder, visa tydligt, att häraderna innehade häradsallmänningarna med full äganderätt. Häradets innevånare nyttja häradets allmänning, utöva beslutanderätten rörande dess skötsel och lämna tillstånd till nyodlingar. Landskapslagarna visa ej minsta spår av den uppfattningen, att kronan (konungen) skulle äga andel i allmänningarna i annan mån än som jordägare i häradet. I östgötalagen givas visserligen regler för det fall, att konungen önskade sälja allmänning, men en närmare granskning av lagen giver vid handen, att densamma här måste med allmänning förstå någon mindre skogstrakt tillhörande av konungen ägd gård eller by. Stadgandet avser nämligen att skapa en mindre sträng form, då konungen säljer av dylik allmänning än av odlad jord. Av med landskapslagarna ungefärligen samtida rättshandlingar framgår åter, att konungen gjorde anspråk på en tredjedel av häradsallmänningarna i Småland och Östergötland och möjligen sökte hävda en liknande rätt över allmänningarna även i Västergötland. Rättsgrunden för de kungliga anspråken, som omfattade såväl själva allmänningsjorden som avkastningen, synes ej av handlingarna och måste, då anspråken icke vunnit erkännande i lagarna, varit mycket svag. Bönderna motsatte sig på det bestämdaste de kungliga anspråken, och av rättshandlingar framgär, att de härutinnan gynnades av fullständig framgång.

Landslagarnas bestämmelser om häradsallmänningarna.

Landskapslagarna avlöstes som bekant vid mitten av 1300-talet av Magnus Erikssons och denna i sin ordning år 1442 av Kristoffers allmänna landslag. Dessa båda lagar äro i huvudsak sammangjutna av upplänningarnas och västgötarnas rättsregler och anse liksom dessa, att häraderna äro ägare till allmänningarna, vilket direkt framgår av ordalydelsen. Allmänningarnas förvaltning och brukande utföres fortfarande genom häradets försorg och rätten till verkställande av odling är fortfarande beroende på dess tillstånd. Utav avraden härför tillföll emellertid endast två tredjedelar häradet. Återstoden, eller den s. k. »kungstridiungen», tillhörde enligt båda lagarna konungen. Detta innebar i förhållande till den tidigare rätten en nyhet, som uppkommit antingen på grund av analogi med konungens rätt till böter eller ock såsom en kompromiss mellan konungens anspråk på en tredjedel av själva allmänningsjorden och böndernas hävdande av sin oinskränkta rätt till densamma i dess helhet. Att ur stadgandet om konungens rätt till andel i avrad utläsa en rätt jämväl till en tredjedel av allmänningsjorden är omöjligt, så mycket mera som ko-

nungen saknade varje rättighet att bestämma avradens storlek eller över huvud deltaga uti allmänningarnas förvaltning, vilken alltjämt handhades utav häradet.

Utvecklingen under vasatiden och tiden intill 1734 års lag.

Under den senare delen av medeltiden liksom även under vasatiden synas landslagarnas bestämmelser om allmänningsjorden tidvis hava råkat i glömska. Konungamakten sökte intvinga äganderättsbegreppet rörande jord under nya synpunkter och i samband med det stora skattläggningsverket överfördes ofta äganderätten till å häradsallmänningarna uppodlad jord från häradet till kronan. För skogarnas omvårdnad eller bevarande stodo myndigheterna i allmänhet främmande och först i den mån skogsbrist började göra sig gällande eller befaras uti landets mellersta och sydligare delar, blev frågan härom föremål för statsmakternas omsorg, vilken i första hand inriktades på kronans och samfälligheternas skogsparker. Genom skogsordningarna av åren 1647 och 1664 sökte statsmakterna beträffande häradsallmänningarna förhindra virkesförrådets alltför starka anlitande genom att till nödigt husbehov inskränka delägarnas nyttjanderätt till skogsfångst samt ställa allmänningarna under offentlig uppsikt, vilket bl. a. innebar att lagmannen, häradshövdingen med nämnden och vissa utsedda, skulle i varje lagsaga, varest allmänningar funnos, hålla s. k. skogsrannsakan, varvid bl. a. rågångarna skulle förses med råstenar och märken. Det är alldeles uppenbart, att dessa bestämmelser icke vilade på åsikten om någon kronans äganderätt till allmänningarna, utan vidtogos allenast på grund av nödvändigheten att skydda såväl häraderna som riket för en befarad skogsbrist. Icke dess mindre blevo dessa skogsordningar utgångspunkt för en utveckling, som åt kronan sökte hävda en art av äganderätt till allmänningarna av helt annan natur och utan något som helst samband med de anspråk, kronan under landskapslagarnas tid gjort gällande.

Enligt den rättsuppfattning, som sedan länge härskat å kontinenten, förefanns till skattskyldig jord en dubbel äganderätt. Konungen eller länsherren ägde rätt till skatten och därigenom också till uppsikt över jordens skötsel, under det att brukaren innehade rätten till jordens hävdande och avkastning. Den förstnämnda rätten plägar benämnas *dominium directum* och den sistnämnda *dominium utile*. Samtidigt som denna rättsåskådning vann insteg i Sverige, gjorde sig även den på felaktiga rättshistoriska grunder stödda uppfattningen gällande, att kronan vore den ursprunglige ägaren till all Sveriges jord. De å häradsallmänningarna belägna hemmanen började redan under Gustav Vasa att skattläggas och utgjorde sålunda dels skatt till kronan och dels avrad till häraderna. Den förra hade sålunda till dem ett dominium directum. Men vem ägde dominium utile? Då åbon endast hade ärvtlig nyttjanderätt, kunde detsamma icke tillkomma honom utan tillhörde ostridigt häraderna. I den mån avraden förminskades för att delvis alldeles upphöra, föll häradernas ursprungliga rätt i glömska, och så småningom kom kronan att anses innehava full äganderätt till hemman å häradsallmänningar, vilket tager sig uttryck bl. a. däri, att dessa i 1696 års jordebok under kronotitel sammanfördes med stubbe- och röjselrättshemman.

Från de oodlade delarna av allmänningarna åtnjöt med all sannolikhet kronan ingen skatt och kunde alltså ej heller från skatterättssynpunkt till dem

hävda ett dominium utile. Men här blevo skogsordningarna hävstänger för utvecklingen av kronans anspråk. Dessa stadgade, såsom förut nämnts, att häradsborna skulle äga rätt till skogsfångst endast för husbehov. Om återstoden utav skogsavkastningen saknades bestämmelser. Rättshistoriskt sett tillhörde givetvis även denna häradsborna, men skogsordningarna beredde dem icke möjlighet att tillgodogöra densamma. I den mån orsaken till skogsordningarnas tillkomst råkade i glömska och på grund av satsen, att kronan vore den ursprungliga ägaren till all landets jord, leddes man helt naturligt till den tanken, att överskottet utav skogsavkastningen tillhörde kronan. Av denna grund upplät också kronan under slutet av 1600- och början av 1700-talen trots allmogens förbittrade motstånd till gynnade bruk och bergverk sådana delar av vissa häradsallmänningar, vilka icke kunde anses erforderliga för häradsbornas husbehov. I detta sammanhang bör anmärkas, att detta skedde under en tidsperiod, då konungamakten i vårt land var starkare än någonsin både förr eller senare, och då äganderätten till jorden genom reduktionsverket var jämförelsevis osäker.

Utvecklingen från 1734 års lag till riksdagsbeslutet 1823.

Skogsordningarna av 1647 och 1664 avlöstes utav allmänna lagen av år 1734 med samma års skogsordning och 1739 års förklaring till lagen. Dessa stå samtliga på den dubbla äganderättens ståndpunkt, men tydliga uttryck därför saknas likväl.

Med hänsyn till häradsallmänningarnas nyttjande kringskära de allmogens rättigheter ganska betydligt. Alltjämt fick den njuta virke till husbehov, men endast i den mån behovet icke kunde fyllas från egna ägor. För erhållande av ved och virke skulle först ansökan göras vid häradstinget, som skulle pröva behovets befintlighet och storlek och därefter vidare hos Konungens befallningshavande, som ägde meddela tillstånd till avverkningen. Utsyningen verkställdes utav jägeritjänstemän i närvaro av två nämndemän eller uppsyningsmän. Största betydelsen av 1734 års lag och förordning beträffande häradsallmänningarna ligger i fastslåendet av utsyningstvång. På själva skogshushållningen utövade de troligen ganska ringa inflytande, men genom sina många tryckande bestämmelser, jägeristatens påstådda ovisa nit vid uppfyllandet av sina tjänsteåligganden samt bristande tillmötesgående enligt allmogens uppfattning, framkallade bitterhet hos bondeståndet och en stark misstämning mot jägeristaten, vilket resulterade i att denna fråntogs all befattning med häradsallmänningarna och slutligen för en tid upplöstes.

De nya grundsatserna om kronans dominium directum till häradsallmänningarna ledde i 1734 års lag icke till en höjning av kronans rätt att i eget intresse utnyttja det. Genom 1793 och 1805 års förordningar blev denna rätt något utvidgad. I dessa, vilka nära överensstämma med varandra, stadgas nämligen, att utsynt timmer och byggnadsvirke skulle först och främst användas för militära, civila och ecklesiastika boställens behov samt till allmänna broar och byggnader. Man har alltså om än varsamt vågat angripa böndernas urgamla rätt till husbehov.

Utfåendet av detta försvårades ytterligare och formerna härför göras synnerligen invecklade. För varje allmänning hade sålunda Konungens befallningshavande att för en tidsperiod av sex år uppgöra förslag rörande den mängd

virke av alla slag, som årligen kunde uttagas. Förslaget prövades av kammarkollegium och fick icke överskridas. Utsyningen verkställdes utav den genom 1793 års förordning åter upprättade skogsstaten och formerna för densamma voro lika betungande som förut. Allmänningarnas förvaltning ordnades såsom kronoparkernas och handhades utav samma statliga organ och uppenbarligen var faran för häraderna att förlora sitt inflytande på och sin hela äganderätt till allmänningarna ganska överhängande.

Den dubbla äganderätten hade nu försvunnit ur svenskt rättsmedvetande. Beträffande skattejord i allmänhet hade kronans anspråk på dominium directum måst vika för allmogens ansträngningar, vilka slutligen medförde att äganderätten till dylik jord i sin helhet förklarades ligga hos skattebonden. Beträffande häradsallmänningarna stod frågan på ett något annat sätt. Begreppen dominium directum och dominium utile hade vidkommande dem gjorts gällande i annan betydelse än den vanliga. Kronan hade även på helt annat sätt än beträffande skattejorden ingripit uti deras förvaltning och bestämt över deras avkastning och då rättsgrunderna härför hade råkat i glömska, började den felaktiga åsikten, att kronan innehade äganderätten till allmänningarna att bliva ganska allmänt omfattad, vartill även den omständigheten torde hava bidragit, att bönderna försvarade sina rättigheter till allmänningarna med mindre kraft och intresse, än när det gällde de för dem oändligt mycket viktigare skattehemmanen.

Utvecklingen från riksdagsbeslutet år 1823 till nuvarande tid.

Under början av 1800-talet synas anhängarna av kronans anspråk på allmänningarna hava varit i flertal, men så småningom inträdde en förskjutning härutinnan, vartill tidens rådande nationalekonomiska och finansrättsliga åsikter säkerligen väsentligen bidragit. Enligt dessa befrämjades såväl jordbruk som skogsbruk bäst genom samfälligheternas delning. Under påverkan härav beslöts vid 1823 års riksdag en omreglering med kronoskogarna och allmänningarna i riket, varvid särskilt framhölls det önskvärda uti de senares delning eller försäljning. Detta beslut godkändes av Kungl. Maj:t i brev den 16 mars 1824, vilket kompletterades av kammarkollegi synnerligen betydelsefulla cirkulärskrivelse den 14 april 1824. Uti denna beröras de ganska grumliga äganderättsförhållandena medelst följande ord: »— — — bestå af — — — *Lands-* och *Häradsallmänningar,* hvartill nyttjanderätten tillhört intressenterna däri, med förbehåll för kronan af bärande träd och masteträd, af ränta för därå gjorda uppodlingar och intagor, äfvensom af dessa Allmänningars begagnande till vissa allmänna behof och *hvilka Allmänningar således böra såsom Landets och Häradets tillhörighet anses.*» Av den omständigheten, att häradsallmänningarna fingo för häradsbornas räkning försäljas eller mellan dem uppdelas, framgår otvivelaktigt, att ovanstående bör tolkas så, att landsallmänningarna skulle anses såsom landets och häradsallmänningarna såsom häradets tillhörighet.

Rätten till delning eller försäljning var icke ovillkorlig, utan tillstånd härtill kunde meddelas, »enär Kongl. Maj:t finner sådant lämpeligt och något laga hinder därför icke möter». Åstundades dylik åtgärd, skulle ansökan därom göras hos Konungens befallningshavande för att efter dess utredning över lämnas till kammarkollegium och slutligen till Kungl. Maj:t. Enligt skogs-

styrelsens berättelse för år 1870 havå häraderna avhänt sig icke mindre än 78,445 hektar, under det att 102,389 hektar kvarblevo i deras ägo. Även om en del av de försålda eller på intressenterna uppdelade skogarna, såsom troligt är, utgjordes av sockenallmänningar, är dock ytvidden av återstoden beklagligt stor, särskilt med hänsyn till att vår generation trots sin livliga strävan att genom inköp av mark öka allmänningarna icke ännu förmått förvärva mera än omkring 12,000 hektar.

De allmänningar eller delar därav, som försåldes eller uppdelades, pålades, oavsett vilken natur de erhöllo, en till kronan utgående skatt, vilken troligen skulle utgöra vederlag för de gamla rättigheter, som kronan hade på allmänningar, såsom exempelvis jakträtten och rätten till ek, bok samt storverksträd, vilka med allmänningarnas upphörande försvunno. Å de allmänningar åter, som förblevo uti häradernas ägo, fortfor kronan alltjämt att tillgodonjuta dessa förmåner.

Med hänsyn till administrationen kommo de efter försäljningen eller uppdelningen återstående allmänningarna att skiljas uti tvenne grupper, nämligen dels sådana som av intressenterna mottogos under gemensam disposition och dels sådana, med vilka detta icke blev fallet. De senare skulle skötas efter samma grundsatser som kronoparkerna och av samma statliga organ. Högsta förvaltningen tillkom sålunda Konungens befallningshavande, men skogs- och jägeristaten utövade den närmaste uppsikten, och uti instruktionen den 16 mars 1838 ålades denna bl. a. att med redligt nit och oavbruten drift och verksamhet förvalta de under dess vård och uppsikt ställda allmänningarna. Även den ekonomiska förvaltningen utfördes av skogs- och jägeristaten, varför häradsborna voro betagna så gott allt deltagande uti dessa allmänningars skötsel. Om förvaltningen av den andra gruppen av häradsallmänningar, eller de, som av intressenterna mottagits under gemensam disposition, saknas i 1824 års cirkulärbrev föreskrifter, varför häradsborna själva måste utfinna och fastställa formerna härför, vilket icke alltid var så lätt, enär Kungl. Maj:t icke var benägen att stadfästa några reglementen. Med all sannolikhet torde skogs- och jägeristaten helt eller delvis hava utövat åtminstone den skogliga förvaltningen även å ifrågavarande grupp utav allmänningar.

På lagstiftningens väg sökte allmänningsintressenterna förvärva större befogenhet vid allmänningarnas skötsel och efter framställning härom i ständerna medgav Kungl. Maj:t år 1849, att delägarna efter anmälan hos länsstyrelsen erhöllo tillstånd att genom utsedda deputerade deltaga i uppsikten över och vården utav allmänningarna. De fingo emellertid icke inblanda sig i »den vetenskapliga skötseln och behandlingen av skogen», vilken allt fortfarande skulle handhavas utav skogsstaten. Den av häradsborna för de deputerade utfärdade instruktionen skulle granskas av länsstyrelsen och var sålunda en förelöpare till nutida reglementen. En fastare och mera i detalj utarbetad administrationsform erhöllo emellertid allmänningarna först genom 1866 års skogsordning.

En av fundamentalbestämmelserna uti denna är, att allmänningarna skola bibehållas oförminskade. Härigenom betagas sålunda möjligheterna till uppdelning eller försäljning av allmänningsjorden, vilket för övrigt icke förekommit sedan början av 1840-talet. En annan viktig bestämmelse är, att allmänningarnas hela avkastning, med undantag av sådan som kunde härflyta ur jakten och i regeln ur befintlig skog av ek, bok eller storverksträd, skulle

oavkortad och utan hänsyn till om den överskred husbehovet tillfalla häradets jord efter dess oförmedlade hemmantal, samt att ägarna utav denna jord, med uteslutande utav alla andra, voro allmänningarnas delägare. Allmänningarna skulle skötas efter genom skogsstyrelsens försorg och efter dess föreskrifter upprättade hushållningsplaner samt i överensstämmelse med dessa uppgjorda reglementen. Förefunnos såväl plan som reglemente, och hade den förra bekostats av allmänningsmedel, stod det delägarna fritt att medelst en av dem vald styrelse själva få övertaga förvaltningen, vilken i annat fall handhades utav skogsstaten. Nu gällande skogsordning av år 1894, vilken efterträdde 1866 års, avviker endast oväsentligt från sin föregångare. Genom nåd. brevet av år 1911 har emellertid styrelserna för sådana allmänningar, vilkas förvaltning övertagits av delägarna, medgivits att under vissa villkor själva ombesörja utsyning av i hushållningsplanen föreskriven avverkning och genom 1912 års jaktlag hava delägarna gemensamt tillerkänts kronans förutvarande jakträtt, och skulle de nu, vilket icke synes osannolikt, jämväl under alla omständigheter erhålla avkastningen av ek, bok och storverksträd, vilken förut tillkommit kronan, vore deras nyttjanderätt till allmänningarna full, oavkortad och ostridig.

Riksdagsbeslutet av år 1823 och nåd. brevet samt cirkulärskrivelsen av år 1824 förmådde icke definitivt lösa äganderättsspörsmålet. Hos ämbetsverk och myndigheter liksom bland skogsstatens tjänstemän fasthålles fortfarande åsikten om kronans äganderätt till allmänningarna. Sålunda framhåller kammarkollegium uti ett yttrande den 27 september 1907 rörande lagbestämmelser i syfte att bereda möjlighet att med allmänning för framtiden införliva inköpt mark, att kronan ägde själva allmänningsjorden, under det att den växande skogen vore att betrakta såsom häradets tillhörighet. Ställes emellertid äganderättsfrågan i rättshistorisk belysning, och ser man den därvid från den dubbla äganderättens synpunkt, så kan det redan från början fastslås att den vanliga problemställningen: äges häradsallmänning av kronan eller häradet? icke är riktig. Kronan har, såsom vi av det föregående sett, aldrig sökt hävda en äganderätt till de odlade delarna av allmänningarna av natur att utesluta häradernas. Den riktiga frågeställningen är: äges häradsallmänning av kronan *och* häradet i enlighet med den dubbla äganderättens teori *eller* av häradet ensamt?

För uppfattningen, att häradet ensamt äger häradsallmänning talar rättsutvecklingen under medeltiden, 1500- och större delen av 1600-talet, mot densamma utvecklingen under senare delen av 1600- samt under 1700-talet. Granskas emellertid utvecklingen under det senare tidsskedet, befinnes den åtminstone delvis vila på ett historiskt misstag, nämligen den felaktiga satsen om kronans ursprungliga äganderätt till all landets jord. I lagar eller särskilda författningar har densamma icke kunnat göras gällande. Under 1800-talet brytes den också för att giva rum för grundsatsen om häradets fulla äganderätt till sina allmänningar. Sedan lång tid tillbaka finnas ej längre uttrycken för kronans dominium directum till häradsallmänningar, och själva detta begrepp saknar varje rotfäste i den moderna svenska rätten. Det synes därför icke kunna råda någon som helst tvekan, att icke den ståndpunkt, vilken konung och riksdag från 1820-talet upprepade gånger intagit är den från gällande rättssynpunkt riktiga — *att häradsallmänning helt äges av häradet.*

Äganderättsfrågan från lagstiftningens synpunkt.

Även lagstiftningen har utgått från samma uppfattning, där den haft anledning att taga ställning till frågan. I jaktstadgan av år 1864, vilken tillkommit efter inhämtande av högsta domstolens samt ständernas yttranden, lyder första paragrafen sålunda:

»K. M:t och kronan tillkommer jakträtten å dess hägnade jaktparker och djurgårdar, å mark hörande till k. lustslotten och andra till K. M:ts disposition ställda lägenheter, å kungsgårdar, kungsängar och kronoparker och all annan K. M:t och kronan tillhörig, odisponerad mark, ävensom å häradsallmänningar, evad de stå under allmän vård eller under menighetens gemensamma förvaltning.»

Häri uppräknas sålunda först all kronan tillhörig mark och härtill läggas ytterligare häradsallmänningarna, vilka sålunda betraktas såsom kronan icke tillhörig mark. Även i fiskestadgan, i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet i dess tillämpning samt i lagar eller författningar berörande vården av enskildas skogar betraktas häradsallmänningarna såsom häradets egendom.

Äganderättsfrågan i rättspraxis.

Jämväl rättspraxis lämnar stöd för samma uppfattning, ehuru endast få i detta hänseende belysande rättstvister förekommit. I »Sveriges Häradsallmänningar» anföras endast tvenne sådana. Det ena rörer Rasbo häradsallmänning, vars styrelse instämde ett närbeläget bruk, vilket inmutat en järnmalmsfyndighet å allmänningen med yrkande, att allmänningsdelägarna måtte på grund av bestämmelserna i gruvstadgan den 12 januari 1855, enär de voro att betrakta såsom jordägare, tillerkännas den dylika tillkommande förmånen att till hälften med inmutaren deltaga i brytningsarbetet och därav uppkommande vinst. Svarandeparten invände häremot, att äganderätten till detta slags allmänning tillkom kronan och icke delägarna, vilka förmenades hava endast nyttjanderätt därtill. Häradsrätten förklarade, att enligt § 6 av 1866 års skogsordning, jämförd med kungl. brevet den 16 mars och kammarkollegii cirkulärbrev den 14 april 1824 *häradsallmänning vore att anse såsom under äganderätt tillhörig dem, som i häradet byggde och bodde*, vadan kärandepartens talan bifölls. Detta utslag fastställdes av hovrätten samt i dom den 1 december 1875 av högsta domstolen.

Även i ett annat rättsfall hava förekommit uttalanden av domstolarna, vilka ytterligare stärka häradernas äganderätt. Detta rörer Lösings allmänning. Från denna hade ett område avsöndrats under slutet av 1700-talet och under tidernas lopp kommit att införlivas med och brukas under ett kyrkoherdeboställe. Genom en nåd. resolution år 1903 upplåts en del härav expropriationsvis för framdragande utav en järnväg och insattes ersättningen därför hos länsstyrelsen för vederbörande rättsägares räkning. Allmänningsstyrelsen instämde kronan och boställsinnehavaren med yrkande bl. a. att häradsrätten måtte tillerkänna delägarna i allmänningen äganderätt till nämnda område. I sitt utslag fann häradsrätten bl. a. skäl att, *enär häradsallmänning vore att anse såsom med äganderätt tillhörig dem, som i häradet byggde och bodde*, tillerkänna delägarna i Lösings häradsallmänning *äganderätt till det omtvistade området.*

Kronan sökte ändring med yrkande bl. a. att för den händelse platsen ansågs tillhöra allmänningen, intressenterna i denna måtte förklaras endast hava nyttjanderätt till densamma. Göta hovrätt fann icke skäl att göra ändring i häradsrättens utslag, varpå kronan sökte revision.

Högsta domstolen prövade »lagligt på det sätt fastställa domstolarnas beslut i fråga om rätten till området, att delägarna i allmänningen förklaras äga att genast tillträda området och besitta detsamma med den rätt, varmed allmänningen i övrigt av dem innehaves».

Under det, att häradsrätten och hovrätten sålunda lämnat bestämda uttalanden om äganderätten och liksom i rättsfallet beträffande Rasbo allmänning tillerkänt delägarna densamma, gör högsta domstolen intet bestämt uttalande i detta avseende, enär dylikt icke var nödvändigt för tvistens avgörande.

Kammarkollegium, vars yttrande infordrats, avgav ett märkligt utlåtande, vari detsamma sökte hävda att äganderätten till allmänningarna tillkom kronan.

Söker man nu ur den föregående framställningen rörande äganderättsspörsmålet utdraga det väsentligaste, så måste man komma till den uppfattningen, att den moderna och fria rättshistoriska forskningen otvetydigt visar, att häraderna innehava sina allmänningar under full äganderätt samt att lagstiftningen under 1800-talets senare hälft liksom domstolarna, där de haft anledning att taga ställning till frågan, hyst samma mening.

Det bör sålunda icke råda någon som helst tvekan därom, *att häraderna innehava sina allmänningar under full äganderätt.*

Häradsallmänningarnas antal, ytvidd, belägenhet och markförvärv.

Antal och ytvidd.

Rikets häradsallmänningar äro, om Daga allmänning, vilken är utskiftad på häradets socknar, liksom ock Envikens och Svärdsjö allmänning, betraktas såsom vardera en häradsallmänning, till antalet 57 stycken och omfattade vid 1915 års slut enligt bilaga I uti »Sveriges Häradsallmänningar» följande ytvidd:

skogbeväxt skogsmark	76,936,73			
kal skogsmark	6,231,16	83,167,89		
impediment		24,933,15	108,101,04	
inägor			2,661,73	110,762,77
inköpta, i ovanstående icke ingående områden				6,138,18
eller sammanlagt				116,900,95 har.

Av totalarealen kommer 65,974,63 hektar på allmänningar under skogsstatens och 50,926,32 hektar på allmänningar under delägarnas vård och förvaltning.

Förvärvade områden, vilka inköpts efter skogshushållningsplanernas upprättande eller av andra orsaker icke ingå däruti, hava på grund av bristande arealstatistik icke kunnat fördelas på ägoslag.

Häradsallmänningarnas totalytvidd motsvarar ungefärligen en fjärdedel utav landskapen Hallands och Närkes samt är på omkring 17,000 hektar när lika stor som landskapet Ölands. Av rikets samtliga allmänna skogar utgöra de en till ytvidden ringa — men värdefull — del. Jämföras de åter med de allmänna skogarna uti endast de landsdelar, varinom häradsallmänningar äro belägna, ställa sig förhållandena helt annorlunda. Sammanräknas exempelvis ytvidden av kronoparker och ecklesiastika skogar var för sig inom län innehållande allmänningar, med den begränsning, att för Kopparbergs, Jönköpings och Kalmar län, vilka vardera innesluta endast en häradsallmänning, blott de revir medtagas inom vilka allmänningar äro belägna, d. v. s. Kopparbergs, Eksjö och Kalmar revir, befinnes arealen av kronoparker utgöra 204,293 och av ecklesiastiska skogar 92,729 hektar. Häri ingår icke inägoarealen, varom för sistnämnda skogar uppgifter saknas i den officiella statistiken. Frånräknas denna även beträffande allmänningarna, utgöra deras ytvidd 114,237 hektar vilken sålunda är mindre än kronoparkernas, men större än de ecklesiastika skogarnas. Medelarealen per skog inom var och en av dessa grupper uppgår för allmänningarna till 2,004, för kronoparkerna till 1,421 och för de ecklesiastika skogarna till 71 hektar. Skillnaden mellan de förra och de senare är ju betydlig och framstår i ännu klarare ljus om såsom i »Sveriges Häradsallmänningar» skogarna fördelas i storleksklasser. Det visar sig därvid, att 32 % av de ecklesiastika skogarna tillhöra klassen 0—25 hektar samt 80 % klassen 0—100 hektar. Bland häradsallmänningarna finnes ingen med så obetydlig areal som 25 hektar och endast 3 % hava en areal understigande 100 hektar. Icke mindre än 83 % ha en ytvidd som överstiger 500 hektar. Bland kronoparkerna finnes det ett större antal små skogar än bland häradsallmänningarna, men å andra sidan finnes det även kronoparker med en mycket stor ytvidd, vilken icke uppnås utav några allmänningar.

Att det saknas verkligt små allmänningar är en betydande fördel, ty det är ju utan vidare klart, att ett stort antal små skogar är betydligt svårare och kostsammare att administrera än ett mindre antal större sådana med lika stor areal. Därtill kommer, att skogsbrukets risker genom skogseld, stormfara, insektshärjningar m. m. äro per ytenhet räknat betydligt större å små än å större skogar. Även virkesproduktionen per hektar blir på grund av den jämförelsevis stora andel av ytvidden, som å de förra utgöres av kantbälten, å vilka tillväxten är ringa, mindre å små än å större skogar. Även fördelning å geografiskt skilda skiften liksom figurationen spela i samtliga dessa hänseenden en stor roll. Som regel äro allmänningarna mindre sönderstyckade i skiften än de ecklesiastika skogarna, emedan de endast sällan undergått laga skifte eller liknande lantmäteriförrättningar. Däremot äro de ganska söndersplittrade genom inskjutande eller på dem belägna odlingar och intagor, vilka ursprungligen tillhört häradet, men genom skatteläggning eller på annat sätt under tidernas lopp gått över i kronans ägo.

Häradsallmänningarna äro, såsom förut antytts, huvudsakligen belägna på skogstrakter mellan härader och län, varför de ofta angränsa varandra eller ligga uti varandras närhet, bildande sammanhängande områden av betydande ytvidd. Så finnas exempelvis på Kolmården med dess utlöpare ett på tre komplex fördelat allmänningsområde med en sammanlagd ytvidd av omkring 17,000 hektar, och på Holaveden mellan Småland och Östergötland

finnes ett liknande på omkring 7,500 hektar. Mycket ofta ligga allmänningar av betydande storlek blott på en eller ett par mils avstånd från varandra.

Värde.

Häradsallmänningarnas verkliga värde kan på grund av bristande material icke exakt beräknas. Taxeringsvärdet uppgick emellertid år 1915 till i runt tal $13_{,2}$ milj. kronor, vilket i medeltal per hektar totalareal blir 112 kronor. Utan tvivel får emellertid taxeringsvärdet anses vara betydligt lägre än det verkliga värdet. Beräknas detta såsom kapitalvärdet utav den för tidsperioden 1911—1915 i medeltal per år med 931,359 kronor redovisade nettobehållningen, skulle det efter 4 och 5 % räntefot uppgå till $23_{,2}$ och $18_{,6}$ miljoner. Denna kalkyl är emellertid riktig endast under förutsättning, att den *redovisade* nettobehållningen fullt motsvarar den *verkliga*. Den senare erhålles om hela tillväxten tillgodogöres, och från inkomsterna härför avräknas samtliga utgifter för drift och underhåll, men däremot icke de som avse grundförbättringar, d. v. s. kapitalökning. Framdeles skall påvisas, att avverkningen med till visshet gränsande sannolikhet är mindre än tillväxten. Hela virkesavkastningen tillgodogöres sålunda icke, utan en viss del därav tillägges kapitalet. Som en följd härav blir ovannämnda redovisade nettobehållning lägre än den verkliga. Skillnaden ökas ytterligare därigenom, att från försäljningsmedlen fråndragits icke endast drifts- och underhållskostnader utan även samtliga utgifter för grundförbättringar. Huru stor skillnaden mellan den redovisade och verkliga nettobehållning är, och i vad mån det verkliga värdet som en följd av denna överstiger kapitalvärdet, låter sig tyvärr på grund av bristande statistiskt material icke fastställas.

Även virkesförrådets storlek talar med bestämdhet för att såväl taxeringsvärdet som de med tillhjälp utav avkastningen beräknade värdena äro för låga. Å de i hushållningsplanerna upptagna områdena uppskattas sålunda förrådet till 9,625,280 kbm, vartill kommer omkring 350,000 kbm å i planerna icke ingående allmänningsdelar. Även om det senare beloppet förbises liksom den omständigheten att virkesförrådet med säkerhet är för lågt uppskattat, skulle efter taxeringsvärdet på varje kbm komma ett medelvärde av endast $1_{,36}$ kronor. Enligt det efter 5 % beräknade avkastningsvärdet skulle värdet per kbm bliva något högre eller $2_{,40}$ kronor. Båda dessa à-värden äro ju uppenbarligen alldeles för låga, i all synnerhet som virkesförrådet å allmänningarna till större delen består av gammal värdefull skog.

Markförvärv.

Häradsallmänningarna hava alltsedan slutet av 1800-talets första hälft betydligt ökats i ytvidd och värde genom inköp av nya områden. Ehuru markförvärven således började ganska tidigt, togo de likväl riktig fart först under slutet av 1800-talet. De inriktades oftast på sådana fastigheter, som angränsade eller voro helt eller delvis inneslutna uti de ursprungliga allmänningarna. Men även sådana som legat på ganska stort avstånd från de äldre allmänningarna hava inköpts.

Vid omkring 1915 års slut hade förvärvats en areal av 11,667 hektar för en köpeskilling av 1,562,037 kronor 39 öre. De största förvärven hava gjorts inom Östergötlands län, varest de uppgå till 4,053 hektar med en

köpeskilling av 508,782 kronor. Det län som följer närmast efter är Västmanlands. Av samtliga allmänningar har Kinda härad inköpt den största ytvidden, omfattande 1,799 hektar för det jämförelsevis billiga priset av 82,350 kronor. Då allmänningens ursprungliga totalareal utgör endast 357 hektar, och då det är enbart med inkomster härifrån som omnämnda betydliga område förvärvats, kan man icke underlåta att hysa en viss beundran för allmänningens lyckliga inköpspolitik, i all synnerhet som virkesförrådet å den ursprungliga allmänningen icke anlitats i högre grad än att detsamma uppgår till det icke obetydliga beloppet av 89 kbm i medeltal per hektar produktiv mark. De värdefullaste förvärven komma på Jönåkers allmänning, som för 219,300 kronor inköpt 1,098: — hektar. Fördelas markförvärven å de två förvaltningsgrupperna, d. v. s. å allmänningar, som stå under skogsstatens och å sådana som stå under delägarnas vård och förvaltning, visar det sig att å den förstnämnda kommer 7,107 för 990,175 och å den sistnämnda 4,560 hektar för 571,862 kronor. I procent av totalarealen vid 1915 års slut hade den förstnämnda gruppen inköpt 10,8 % och den sistnämnda 9 %. I jämförelse med kronoparkernas utökning genom inköp är häradsallmänningarnas absolut taget ganska obetydlig. Relativt är den emellertid något större, i det att häradsallmänningarnas utgör 9,5 och kronoparkernas 8,4 % av totalarealen vid 1915 års slut. Härtill kommer även den synnerligen beaktansvärda omständigheten, att kronoparkernas här ifrågavarande arealökning måste betraktas såsom tillkommen snarare genom ett slags jordbyte än köp, enär en betydlig andel av de nyförvärvade områdena betalts med medel, som erhållits genom försäljning av kronans jordbruksdomäner.

Penningmedel för häradsallmänningarnas jordförvärv hava anskaffats huvudsakligen på två sätt. Antingen hava dylika erhållits genom försäljning av någon större av domänstyrelsen beviljad *extra* avverkning eller ock hava delägarna härför använt en del av den *ordinarie* avkastningen, vilken ofta delvis fonderats med tanke på markinköp. Beviljandet utav extra avverkning har merendels varit förbundet med det villkoret, att det förvärvade området skulle helt införlivas med allmänningen och förvaltas såsom sådan.

Initiativen till markförvärven hava nästan undantagslöst utgått från allmänningsdelägarna, men staten och framför allt skogsstaten hava väsentligen bidragit till deras förverkligande. Samarbetet mellan allmänningsstyrelserna och skogsstatstjänstemännen har i detta hänseende varit mycket gott och därför även lett till betydande resultat.

Markens beskaffenhet.

Marken är givetvis inom skogar med så stor utsträckning som allmänningarna av synnerligen växlande bördighet. Bristande material gör det omöjligt att åstadkomma någon tillförlitlig statistik rörande boniteten, d. v. s. markens produktionsförmåga, men de i regel stora virkesförråden liksom andra omständigheter ställa det utom tvivel, att denna är minst lika stor och troligen större än medeltalet inom mellersta Sveriges skogar.

Virkesförrådet.

Virkesförrådet, vilket nästan enbart består av tall- och granvirke och utav vilket virke av björk, asp, al och ek utgör endast en obetydlig andel, upp-

går enligt hushållningsplanerna till 9,641,697 kbm å den produktiva marken samt 43,577 kbm å impedimenten eller sammanlagt 9,685,274. Härtill kommer ytterligare omkring 350,000 kbm på sådana inköpta områden, som icke ingå uti planerna samt även en sannolikt icke obetydlig virkesmängd å inägobackarna, vilka i regel icke undergått uppskattning.

I »Sveriges Häradsallmänningar» göres gällande, att de äldre skogshushållningsplanerna angiva virkesförrådet för lågt. Bland andra skäl härför anföres en jämförelse mellan de vid olika tider erhållna uppskattningsresultaten för sju allmänningar med en areal produktiv skogsmark av 9,992 hektar. Dessa skogar indelades av sex olika förrättningsmän åren 1910—1915 och hade omkring tjugo år tidigare ävenledes undergått skogsindelning. Virkesförråden vid de senast utförda förrättningarna befunnos sammanlagt överstiga de tidigare uppskattade förråden med 213,175 kbm eller 18 % av dessa. Nu kan ju, såsom också anmärkes i nämnda arbete, detta delvis bero därpå, att avverkningen understigit tillväxten och virkesförrådet därigenom ökats, men senare tiders säkrare taxeringsmetoder och den jämförelsevis ringa noggrannhet, varmed särskilt ungskog liksom skog å impediment förut uppskattades, ställa det utom allt tvivel att virkesförrådet i de äldre planerna merendels angives för lågt.

Oavsett denna omständighet, och om förrådet å inköpta i hushållningsplanerna icke ingående områden ävensom å inägobackar lämnas ur räkningen, utgör virkesförrådet å den skogsindelade produktiva marken i medeltal 116 kbm per hektar. Till jämförelse kan omnämnas, att enligt det be-

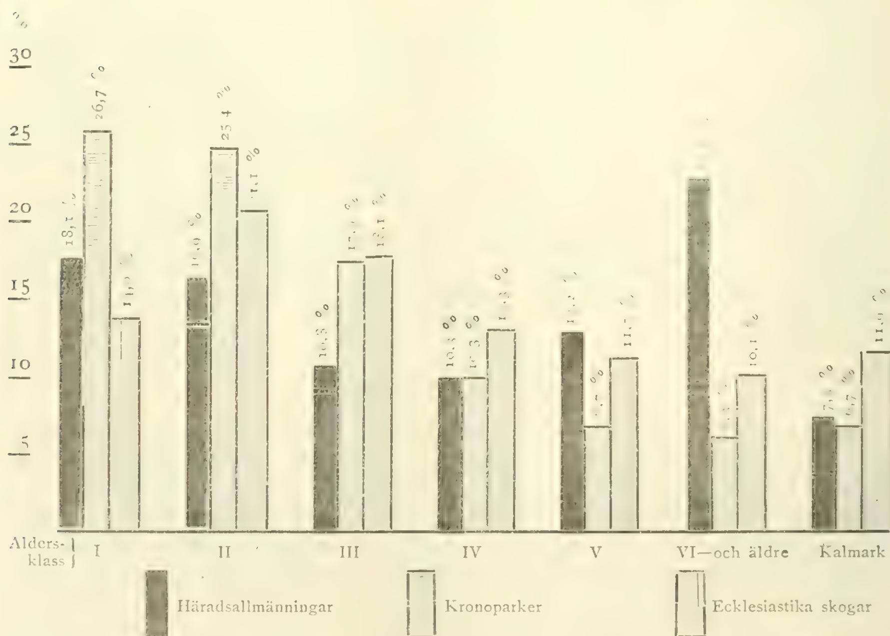

Fig. 1. Grafisk framställning över arealens fördelning å åldersklasser och kalmark inom häradsallmänningar samt kronoparker och ecklesiastika skogar söder om Dalarna och Gästrikland.

tänkande, som skogssakkunniga avgåvo rörande de allmänna skogarna i mellersta och södra Sverige, innehålla kronoparkerna i medeltal 64, kronodomänerna 67 och de ecklesiastika skogarna 77 kbm per hektar produktiv skogsmark, och enligt den år 1914 avslutade taxeringen av Värmlands län, uppgår virkesförrådet därstädes i medeltal per hektar skogsmark till 78,5 kbm. Ytterligare kan omnämnas, att den i Jönköpings län belägna socknen Rydaholm, inom vilken uppskattning utfördes år 1915, uppvisar ett förråd av blott 66 kbm. Ehuru dessa tvenne senare uppgifter icke äro fullt jämförbara med de föregående, framgår dock med tydlighet, att häradsallmänningarna i virkesrikedom betydligt överträffa såväl de allmänna som de offentligt uppskattade enskilda skogarna.

Arealens fördelning på åldersklasser.

Grundbetingelsen för denna stora virkesrikedom är markens bördighet, men en väsentligen bidragande orsak därtill är den jämförelsevis stora andelen utav ytvidden, som är beväxt med gammal, ofta mycket gammal skog.

Enligt den grafiska framställningen över åldersklassfördelningen, vilken hämtats ur »Sveriges Häradsallmänningar» upptages nära en fjärdedel av den produktiva marken utav skog med en ålder över 100 år, vilket betydligt överskrider vad som är normalt. Även av yngre skog är förekomsten större än den normala, varemot på medelålders skog förefinnes en väsentlig brist.

Virkesförrådets fördelning på åldersklasser.

Virkesförrådets fördelning på åldersklasser belyses bäst genom den ur »Sveriges Häradsallmänningar» tagna tabell 1, i all synnerhet som densamma möjliggör jämförelse med vad som under tre olika förutsättningar bör vara normalt. Vid den första av dessa utgår man därifrån, att ytvidden efter

Tab. 1. **Tabell utvisande virkesförrådets fördelning på åldersklasser inom häradsallmänningarna samt inom vissa normala skogar.**

Åldersklasser	Virkesförrådets förhanden varande fördelning		Virkesförrådets fördelning under förutsättning av normala åldersklasser och för handen varande bestockning		Virkesförrådets fördelning efter Maass vgr. 0,6	Virkesförrådets fördelning efter Schwappach bon. III
	i kbm	totala förrådet	i kbm	totala förrådet	totala förrådet	totala förrådet
Kalmark och I—III (1—60)	1,747,564	18	1,703,932	18	24	23
IV (61—80)	1,279,607	13	1,996,029	21	22	23
V (81—100)	2,075,957	22	2,514,997	27	26	26
VI (101 och äldre)	4,538,575	47	3,127,113	34	28	28
Summa	9,641,703	100	9,342,071	100	100	100

120-årig omloppstid och 5-årig kulturtid normalt fördelas på 20-åriga åldersklasser, varefter ytvidden inom varje sådan klass multiplicerats med klassens förhanden varande medelkubikmassa per hektar. På så sätt erhålles förrådet inom varje klass. De båda andra förutsättningarna hava uppställts med tillhjälp av *Maass'* och *Schwappachs* erfarenhetstabeller för tall, av vilka den förra avser en svag och den senare en jämförelsevis stark gallringsgrad. Ur tabellen framgår, att det nuvarande virkesförrådet av över 100-årig skog betydligt överstiger vad som efter alla tre förutsättningarna kan anses normalt. Enligt såväl Maass' som Schwappachs erfarenhetstabeller skulle detsamma endast utgöra 28 % av totala förrådet, men i verkligheten uppgår det till 47 % därav, vilket innebär att det befintliga förrådet av skog utav denna ålder överstiger det normala med icke mindre än 1,411,462 kbm.

På skog under 100 år finnes brist, vilket framför allt gör sig gällande inom åldrarna 61—80 år.

Administrationen.

Den nuvarande administrationen av häradsallmänningarna regleras genom kungl. förordningen den 26 januari 1894. Enligt densamma skola de »behandlas efter sådana på vetenskapliga regler grundade, för olika ortförhållanden lämpade hushållningsplaner, som avse skogens framtida bestånd och högsta avkastning». De driftsekonomiska riktlinjer, som utstakas härigenom äro ganska oklara. Orden »högsta avkastning» kunna nämligen tolkas på vitt skilda sätt. Antingen kunna de anses avse högsta virkesavkastning eller ock högsta penningeavkastning, i vilket fall avkastningen kan beräknas såväl med som utan hänsyn till produktionskostnadernas förräntning. Genom det indelningscirkulär, som av domänstyrelsen utfärdades den 26 maj 1896, skingrades icke denna otydlighet. I allmänhet planlades hushållningen efter ganska långa omloppstider, vilket medförde en efter nutida åsikter låg huvudavverkning, och då den starkare gallringens betydelse först under det senaste decenniet blivit fullt erkänd, föreskrevo de tidigare hushållningsplanerna även för låga föravverkningsbelopp.

Härtill bidrog emellertid även uppskattningens osäkerhet. Denna fick inskränkas till 2 % utav ytvidden av skog, som ansågs komma till avverkning under närmaste fyrtio år och till 1 % beträffande övrig äldre och medelålders skog, och måste därför, särskilt som uppskattningsmetoderna icke voro så goda som de nutida, bliva ganska otillförlitlig. Ungskogen fick uppskattas okulärt. I allmänhet torde särskilt de äldre planerna, såsom förut omnämnts, hava angivit för låg virkesmassa.

Av indelningscirkulärets bestämmelser framgår, att som regel borde trakthuggning bedrivas och andra skogsbrukssätt endast mera undantagsvis och då särskilda orsaker gjorde sig gällande. En väsentlig brist är cirkulärets oklarhet beträffande hyggesföljdsindelningen. Indelning uti driftsklasser saknas alldeles, men vanligen uppfattades cirkulärets hyggesföljder såsom ett slags driftsklasser, vilket haft till följd att verkliga hyggesföljder aldrig utlagts. Någon sträng och från praktisk synpunkt lämplig ordningsföljd vid trakthuggningens utförande har därför icke kunnat åstadkommas. Man kan lugnt säga att »beståndslagring», d. v. s. ett visst lagbundet rumsförhållande mellan bestånd av olika ålder nästan saknas å allmänningarna. De äldre cirkulären voro ännu mera bristfälliga i detta avseende, vilket giver sig till-

känna uti de ofta mycket stora sammanhängande kulturbestånden från deras tid.

Cirkuläret av år 1896 avlöstes definitivt utav ett cirkulär, som fastställdes den 27 maj 1916. Verkningarna av detta hava ännu icke kunnat skönjas å allmänningarna, varför detsamma icke kommer att behandlas härstädes. Så mycket kan dock sägas, att det med allra största sannolikhet innebär en väsentlig förbättring av sin föregångare. Dock måste beklagas att det med hänsyn till driftsklasser, hyggesföljder och »beståndslagring» icke sökt införa en bättre ordning uti det svenska trakthyggesbruket.

Hushållningsplanerna uppgöras som bekant efter indelningscirkulärens bestämmelser utav skogsstatstjänstemän efter domänstyrelsens särskilda förordnande. I regel verkställes detta arbete av extra tjänstemän och endast mera sällan sker det genom vederbörande revirförvaltare, vilken emellertid alltid skall rådfrågas under arbetets gång. Även sedan detsamma avslutats, skall först revirförvaltarens och därefter allmänningsstyrelsens yttranden inhämtas, varefter förslaget granskas utav överjägmästaren med biträde av skogstaxatorn samt efter pröning i domänstyrelsen fastställes av denna. Över domänstyrelsens beslut kan klagan föras i jordbruksdepartementet.

I 1916 års cirkulär har emellertid vidtagits den ändringen, att förrättningsmannen redan under arbetets gång skall rådgöra med allmänningsstyrelsen, vilken sålunda på ett tidigare stadium än förut kan tillkännagiva sina önskemål och åsikter.

Skogshushållningsplanerna äro grundläggande för skogens skötsel och ekonomi. I dessa bestämmas avverkningens storlek och art, skogsodlingens och dikningarnas omfattning, samt sättet för deras utförande m. m., och det kan därför anses ganska hårt för allmänningsdelägarna, att deras möjligheter att inverka på planerna äro begränsade till yttranderätt. Utan tvivel skulle det i många fall vara till nytta för skogshushållningen, om allmänningsstyrelsens lekmannaförstånd och stora kännedom om arbetsförhållandena fingo göra sig mera gällande än vad nu är fallet.

Förvaltningen.

Med hänsyn till sättet för förvaltningens utförande kunna häradsallmänningarna delas i tvenne grupper. Inom den ena utövas denna av delägarna själva under skogsstatens kontroll, inom den andra bestrides den skogliga delen därav av vederbörande skogsstatstjänstemän och den ekonomiska av delägarna. Så snart dessa uppgjort reglemente, vilket fastställts av länsstyrelsen och skogshushållningsplan upprättats, kunna de hos länsstyrelsen anmäla, att de själva önska övertaga allmänningens förvaltning. Denna ombesörjes därefter utav en av delägarna vald styrelse och skogsstatens befogenhet inskränkes till att hålla uppsikt över att förvaltningen utföres enligt hushållningsplanens föreskrifter. Befinnes så icke vara fallet, och vidtages icke rättelse efter av länsstyrelsen förelagd tid eller sker å allmänningen större avverkning än planen tillåter, äger länsstyrelsen att förordna, att allmänningen åter skall ställas under skogsstatens vård och förvaltning.

Allmänningsstyrelsen har att varje år redovisa influtna och utgivna medel. Räkenskaperna granskas av revisorer och skola, liksom uppgifter rörande avverkningen före augusti månads utgång ingivas till länsstyrelsen, vilken

Tabell 2. Sammanställning över avverkning, inkomster, utgifter, netto-

Förvaltningsform.	Areal: inägor. har	ar	duglig skogsmark. har	ar	Avverknings- Förs-ält: å rot. kbm	timmer-, props, pappers- och kol-ved. kbm	bränn-ved. kbm	på annat sätt för-ädlat. kbm	summa. kbm
Under skogsstaten	1,434	02	50,458	57	68,830	19,452	39,830	812	128,924
» delägarna..............	1,292	07	36,915	19	24,053	9,941	17,300	256	51,550
S:a	**2,726**	**09**	**87,373**	**76**	**92,883**	**29,393**	**57,130**	**1,068**	**180.474**
	90,099,85								

Inkomster: Skogsförädlingsmedel för på annat sätt förädlat virke. kr.	Skogsförädlingsmedel för summa. kr.	Arrendemedel för jord och bete. kr.	Arrendemedel för jakt och fiske. kr.	Diverse inkomster. kr.	Summa inkomster. kr.	Utgifter: skogsindelning. kr.	avverkning och förädling. kr.	skogsodling. kr.	dikning. kr.	rågångar och hägnader. kr.
—	713,042	24,330	3,477	14,197	755,046	5,952	63,661	28,068	19,146	4,000
	294,687	19,383	3,231	11,668	328,969	3,877	38,320	17,515	3,811	2,686
—	**1,007,729**	**43,713**	**6,708**	**25,865**	**1,084,015**	**9,829**	**101,981**	**45,583**	**22,957**	**6,686**

lämnar allmänningsdelägarna tillfälle att taga del av dem, varefter de insändas till domänstyrelsen.

Hava delägarna icke övertagit allmänningens vård och förvaltning, skall densamma fortfarande ombesörjas av skogsstaten. Även i detta fall tillsättes en allmänningsstyrelse och fastställes ett reglemente. Styrelsen har emellertid endast att sköta en del av den ekonomiska förvaltningen, under det att återstoden, liksom den skogliga skötseln, ombesörjes av skogsstaten. Styrelsen skall sålunda tillhandahålla revirförvaltaren nödvändiga medel, verkställa försäljningar, uppbära och redovisa influtna medel m. m. samt liksom å allmänningar under delägarna till länsstyrelsen lämna redovisning över avkastningen och dess användning. Den skogliga förvaltningen omhänderhaves av vederbörande revirförvaltare, som ombesörjer utstämplingar, gallringar, skogsodlingsarbeten m. m. Även antagandet av bevakare samt utarrendering av allmänningsdelägarnas gemensamma jakträtt åligger skogsstaten. För jägmästarens förvaltningsarbete å marken gottgör sig staten ersättning genom dagtraktamenten och resekostnad enligt resereglementet. För fördelning av in natura

behållning samt utdelning i medeltal per år för tiden 1911 1915.

belopp i kubikmeter.									Inkomster.		
	Utdelat till delägare				Utlämnat för häradets allmänna behov eller till husbehov vid jordbrukslägenheter.	Summa avverkning.	Avverkningsbelopp per har skogsmark.	Skogsförädlingsmedel för		
a rot.	timmerprops, pappers- och kolved.	brännved.	på annat sätt förädlat.	summa.				rotstående virke.	timmer, props, pappers- och kolved.	brännved.
kbm	kbm	kbm	kbm	kbm	kbm	kbm	kbm	kr.	kr.	kr.
33,488	420	2,041	74	36,023	741	165,688	3,28	—	—	—
16,020	—	3,245	—	19,265	682	71,497	1,94	—	—	—
49,508	**420**	**5,286**	**74**	**55,288**	**1.423**	**237,185**	**2,71**	—		

för							Beräknat värde å virke		Summa behållning		
vägar.	byggnader.	skatter och onera.	styrelsens, tjänstemäns och bevakares avlöningar och arvoden.	övriga kostnader.	summa.	Behållning.	utdelat till delägare.	utlämnat till allmänt behov och husbehov.	för allmänning.	per har duglig mark.	per avverkad kubikmeter.
kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
6,903	23,132	42,116	81,410	22,353	296,741	458,305	198,479	2,779	659,563	12.71	3.98
4,457	13,400	32,288	43,249	16,759	176,362	152,607	116,444	2,745	271,796	7.11	3.80
11.360	**36,532**	**74,404**	**124,659**	**39,112**	**473,103**	**610,912**	**314,923**	**5,524**	**931,359**	**10.34**	**3.93**

utgående avkastning, vilket icke anses tillhöra revirförvaltarnas tjänsteåligganden, pläga de uppbära särskild ersättning av allmänningsmedel.

Den inre förvaltningen överensstämmer med kronoparkernas, men är givetvis mindre arbetskrävande, då inga underhandsförsäljningar och endast få syner och utarrenderingar förekomma. För nästkommande års utgifter uppgöres av jägmästaren å hösten ett förslag, s. k. förvaltningsförslag, vilket fastställes av domänstyrelsen. För varje särskild allmänning uppgöres årligen kassa- och virkesredogörelser. Den förra avser de medel förvaltningen föregående kalenderår omhänderhaft, och den senare försålt eller på annat sätt använt virke. Ett exemplar av vardera utav dessa redogörelser insändes med verifikationer till vederbörande länsstyrelse och ett annat utan dylika till domänstyrelsen.

Bevakningen.

Bevakarepersonalen skall handhava den närmaste tillsynen över allmänningsskogarna, samt öva uppsikt över skogsodlingsarbeten, utföra gallring m.

m. Under senare tider har den emellertid särskilt å sådana allmänningar under delägarna, som sakna skogsförvaltare, i allt större utsträckning fått övertaga förvaltningsarbetet, varom intet är att säga, så snart personalen är vuxen denna uppgift. Är så icke fallet, kommer skogen att bliva lidande därpå.

Behörig att vinna anställning såsom bevakare å häradsallmänning är var och en som genomgått allmän skogsskola eller eljest visat sig för sådan befattning synnerligen lämplig.

Löneförmånerna äro mycket varierande och utgöras ofta helt eller delvis av naturaförmåner i form av fria boställen.

Skogshushållningens resultat.

För att erhålla en överblick över allmänningsskogarnas *skogliga skötsel* uppdrogo de av allmänningsdelägarna utsedda kommitterade åt denna uppsats författare att besöka och studera skogsvården å tjugo allmänningar med en ytvidd av omkring 28,000 hektar produktiv skogsmark, varav ungefärligen ena hälften förvaltades utav delägarna och andra av skogsstaten. Av *de ekonomiska resultaten* sökte man åstadkomma en tillförlitlig bild genom att för varje särskild allmänning sammanställa en översikt av den årliga avverkningen, dess fördelning på virkesslag samt de årliga inkomsterna och utgifterna med uppdelning på utgifts- och inkomsttitlar, allt i medeltal för tidsperioden 1911—1915. Dess slutresultat återfinnas uti tabell 2.

Virkesskördens storlek, uttagande och användning.

Av denna synes, att den årliga virkesskörden i medeltal för undersökningsperioden uppgått till 237,185 kbm, eller 2,9 kbm per hektar produktiv skogsmark och 2,5 % av det såsom förut nämnts för lågt uppskattade virkesförrådet. Jämföras dessa siffror med summan utav de i skogshushållningsplanerna föreskrivna avverkningsbeloppen, vilka för samtliga allmänningar utgöra 183,835 kbm per år eller 2,2 kbm per hektar produktiv skogsmark och 1,9 % av virkesförrådet, befinnes den verkligen uttagna avverkningen överskrida den föreskrivna med icke mindre än 53,350 kbm per år, eller 29 % utav den senare.

Detta förhållande måste väcka en viss undran. Hushållningsplanerna, vari avverkningens storlek noggrant angives, äro vederbörligen fastställda till efterrättelse, och så frångås deras viktigaste bestämmelser på detta sätt. Vad kan väl vara orsaken härtill? Jo, den egentliga orsaken, grundorsaken är den, att hushållningsplanernas avverkningsbelopp icke täcka allmänningsskogarnas behov utav avverkning. Ett bevis härför och ett starkt sådant kan utläsas därav, att det väsentligaste överskridandet av de fastställda virkesbeloppen kommer på sådana allmänningar, som stå under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning. Den verkliga avverkningen å dessa skogar överstiger nämligen den föreskrivna med icke mindre än 36 %, under det att motsvarande siffra för allmänningar under delägarnas förvaltning endast är 14 %. Det är utan vidare uppenbart, att de skogsstatstjänstemän, vilka förvalta skogar till första gruppen, måste hava ansett det bestämda avverkningsbeloppet för lågt, i alla de fall där detsamma överskridits. Att det utgående av-

verkningsbeloppet å allmänningar under delägarna icke i samma grad avviker från det bestämda, beror säkerligen icke därpå, att det bättre motsvarar skogens tillstånd, utan på de svårigheter, som beträffande dessa allmänningar måste övervinnas för att erhålla ökning i den föreskrivna avverkningen.

Även andra omständigheter kunna emellertid bidraga till att förklara skillnaden mellan den verkligen utgående och beräknade avverkningens storlek. En sådan ligger uti det vanligen tillämpade trakthyggesbruket med å marken utsatta hyggen.

Även om dessa vid indelningstillfället uppskattas fullkomligt riktigt, lämna de dock vid avverkningen större virkesmängd än som beräknats, beroende därpå att under tiden mellan uppskattningen och avverkningen uppkommer en ofta ganska betydande tillväxt, vilken i regel icke tagits i betraktande vid planernas uppgörande. Då förenämnda tidsmellanrum kan uppgå till ett par och tjugo år, blir givetvis i många fall den genom trakthuggning utfallande virkesskörden icke obetydligt större än vad som i planerna bestämts. För några allmänningar är skillnaden mellan den verkliga och föreskrivna avverkningen skenbar och förorsakas därav att i den förra, men icke i den senare ingår även virkesskörden från förvärvade, i hushållningsplanerna icke ingående områden. Även vissa mindre betydelsefulla brister i det material, som ligger till grund för »Sveriges Häradsallmänningar» kunna måhända i någon mån hava influerat på den beräknade skillnaden mellan det verkliga och det bestämda avverkningsbeloppet. I så fall torde de snarare hava bidragit till att öka än till att minska densamma.

Ehuru samtliga dessa omständigheter kunna hava haft inflytande på förhållandet mellan den verkliga och föreskrivna virkesskördens storlek, äro de likväl icke tillräckliga att förklara den stora skillnaden mellan dem, utan denna beror såsom förut nämnts huvudsakligen därpå, att avverkningsbeloppen äro för lågt beräknade för att inom ramen av dem kunna bedriva ett någorlunda tillfredsställande skogsbruk. I »Sveriges Häradsallmänningar» anföres ett flertal härför starkt talande förhållanden. Så hava tvenne hushållningsplaner, varav en av äldre och en av jämförelsevis ungt datum ingående granskats med avseende på avverkningsbeloppen. Detta har, såsom med stor skärpa framhållits, icke skett i syfte att på något sätt kritisera förrättningsmännen, vilkas handlingsfrihet och initiativ som bekant äro mycket kringskurna av indelningscirkulärens bestämmelser, utan endast i avsikt att se, huru de föreskrivna avverkningsbeloppen förhålla sig till dem som på planernas grundmaterial skulle hava beräknats efter nutida åsikter. Vid granskning har huvudavverkningsbeloppet fastställts efter en metod, som i sig kombinerar yt- och massafackverksmetoderna med åldersklassmetoden och därefter jämförts med det belopp, som erhålles enligt den i indelningscirkuläret av år 1916 förordade formelmetoden. Föravverkningsbeloppet har bestämts enligt Maass' erfarenhetstabeller för tall.

I den äldre av de båda hushållningsplanerna beräknas för ett block, omfattande 365,54 hektar med ett virkesförråd av 42,583 kbm, avverkningen under tjugo år till 16,276 kbm genom trakthuggning och 84 kbm genom gallring, varvid beträffande den senare förrättningsmannen framhåller, att densamma, om så visar sig behövligt, må utsträckas utöver detta belopp. I »Sveriges Häradsallmänningar» anses huvudavverkningen böra utgå med 20,847 och föravverkningen med 2,968 kbm och enligt den uti 1916 års indelningscirkulär

förordade metoden befinnes den förra vara 19,092 kbm. Den yngre hushållningsplanen upptager för ett block om 328,30 hektar och 60,771 kbm under tjugo år avverkningen sålunda:

trakthuggning och blädning	17,459	kbm
gallring	5,930	»
beredningshuggning	360	»
extra avverkning	120	»
eller sammanlagt	23,869	kbm

I »Sveriges Häradsallmänningar» beräknas huvudavverkningen till 30,214 och föravverkningen till 5,206 eller sammanlagt 35,420 kbm. Enligt cirkuläret skulle den förra uppgå till 32,075 kbm. Som synes härav äro hushållningsplanernas föreskrivna avverkningsbelopp avsevärt mycket lägre än de beräknade, vilket är särskilt påfallande beträffande föravverkningen i den äldre och huvudavverkningen i den yngre planen.

Även på ett flertal andra sätt kan man påvisa att hushållningsplanernas avverkningsbelopp äro för små. Endast ett av dessa skall emellertid här anföras.

Inom ett flertal allmänningar har Statens Skogsförsöksanstalt å utlagda provytor gjort undersökningar över storleken av det gallringsutbyte, som med användande utav olika metoder kan påräknas. Dessa har chefen för nämnda anstalt, professor G. SCHOTTE, med förekommande vänlighet ställt till kommitterades disposition, vilka ur detta material utvalt provyteundersökningarna å Jönåkers häradsallmänning. Genom att jämföra de härvid utgallrade virkesbeloppens storlek med det utbyte, som i hushållningsplanen beräknats för sådana avdelningar, uti vilka provytor utlagts, erhålles givetvis ett kriterium på beräkningarnas riktighet.

Enär bestånden i regel icke äro fullt likartade inom alla sina delar och en viss provyta sålunda icke med säkerhet i varje detalj återgiver beståndets alla skiftningar, kunna dock smärre divergenser uppstå mellan storleken av det utbyte som vunnits å provytan och det som skulle kunna erhållas inom beståndet i sin helhet. Dessa möjliga skiljaktigheter äro emellertid icke tillräckliga för att förklara den ringa överensstämmelsen mellan utgallrat och beräknat gallringsvirke, som tabell 3 uppvisar.

Hushållningsplanen för den del av Jönåkers häradsallmänning, varinom provytorna äro belägna, upprättades åren 1904—1905, och skall tillämpas under tjugu år. Under denna tid bör i regel varje avdelning gallras minst två och, då det gäller så jämförelsevis unga bestånd som tabellen upptager, helst tre eller fyra gånger. För den avdelning, uti vilken provyteserien 27 är belägen, har emellertid ingen gallring alls föreslagits. Beträffande avdelningen, som hyser serien 10, har gallringsutbytet beräknats till 0,3 kbm pr år och har, under det att ur densamma genom en så försiktig gallringsmetod som rensningsgallring, vilken endast uttager sjuka, döda och döende träd, under åren 1903—1915 uttagits 3,5 kbm pr år och hektar. Med all sannolikhet komma dessutom provytorna ifråga att under hushållningsplanens tillämpningstid genomgås ännu en gång, varigenom utbytet givetvis kommer att ökas. Även inom de avdelningar, vilka innesluta provytorna 11 och 297, är den beräknade mängden gallringsvirke avsevärt mycket mindre än den

Tab. 3. Jämförelse mellan vunnet gallringsutbyte å Statens skogsförsöksanstalts provytor och i hushållningsplanerna föreskrivet gallringsutbyte uti motsvarande bestånd.

Ytans nummer	Ålder	Året för gallringarnas utförande	Utvunnet gallringsbelopp i kbm per har eller % av ursprungliga virkesmassan vid gallringens början: Rensningsgallring kbm	Rensningsgallring %	Svag låggallring kbm	Svag låggallring %	Stark låggallring kbm	Stark låggallring %	Extra stark låggallring kbm	Extra stark låggallring %	Svag krongallring kbm	Svag krongallring %	Stark krongallring kbm	Stark krongallring %	Summa gallringsutbyte i kbm per har eller % på ursprungliga virkesmassan vid första gallr. kbm	Summa %	Gallringsutbyte per har och år kbm	I hushållningsplanen föreskriven gallring: per har för 20 år kbm	per år och har	i % av virkesmassan vid indelningstillfället
27I	31	1909					16	10												
	37	1915					46	29							62	41	10,3			
27II	32	1910							44	29										
	37	1915							27	20					71	46	14,2			
27IV	37	1915											53	31[1]	53	31	—			
27V	32	1910									22	18						Ingen		
	37	1915									15	15			37	30	7,4			
27VI	31	1909			11	7														
	37	1915			19	12									30	20	5,0			
27VII	32	1910											37	23						
	37	1915											20	15	57	36	11,4			
10I	29	1903	4	4																
	34	1909	5	4																
	40	1915									40	71[2]			49	42	3,5			
10II	29	1903			5	5												5,7	0,3	10,1
	34	1909			4	3									9	8	1,3			
10III	29	1903					14	12												
	34	1909					5	4							19	17	3,3			
11	40	—			45	20									45	20	—	15,0	0,75	15,0
297	32	1915											41	27	41	27	—	4,5	0,22	10,0

verkligen erhållna och det fastän provytorna gallrats endast en gång. Inom provytan 11 har sålunda uttagits 45 och inom provytan 297 41 kbm pr har genom vardera en gallring, under det att utbytet pr har för motsvarande avdelningar beräknats till 15 och 4,5 kbm. Härtill bör anmärkas, att båda ytorna komma att ytterligare genomgallras minst en, troligen flera gånger under planens tillämpningstid. För att icke jämförelsen skall bliva orättvis

[1] Extra stark krongallring.

[2] Krongallring, utan angiven styrka.

vilja kommitterade påpeka, att icke allt det utgallrade virket men ungefärligen 90 % därav är fullt avsättningsbart.

Huruvida den *utgående avverkningen* verkligen motsvarar skogens tillstånd är av brist på material svårt att med full visshet avgöra. I skogssakkunnigas betänkande av år 1915, vilket för övrigt är en på statistiska uppgifter rikt flödande källa, anses den årliga avverkningen å häradsallmänningarna böra vara 4 kbm per hektar produktiv mark, eller då den senare utgör 83,092,89 hektar sammanlagt 332,272 kbm. Detta belopp överstiger det i hushållningsplanerna föreskrivna med 148,537 och det verkligen utgående avverkningsbeloppet med 95,187 kbm. Den sista siffrans storlek gör det i hög grad sannolikt att även det senare avverkningsbeloppet är för lågt.

Avverkningens utförande.

Föryngringshuggningen utföres antingen såsom trakthuggning eller blädning. Av det i hushållningsplanerna föreskrivna avverkningsbeloppet skall 51 % uttagas genom det förra och 31 % genom det senare skogsbrukssättet,

Det bedrivna trakthyggesbruket kan näppeligen anses tillhöra någon av detta skogsbrukssätts mera förfinade former. Såsom förut omnämnts har någon egentlig hyggesföljdsindelning icke ägt rum, varför kalavverkning med eller utan fröträd, trots strävan att inom tjugoårsperiodens avverkningstrakt på ett lämpligt sätt förlägga hyggena, kommit att övergå alltför stora sammanhängande områden, vilket medfört vådor av flera slag såsom stormfällning, minskning av markens bördighet m. m. Härtill kommer, att den använda formen av trakthyggesbruket utmärker sig för en viss stelhet, som omöjliggör eller försvårar avverkningens lämpande efter yttre omständigheter, såsom virkeskonjunkturer, transportförhållanden, tillgång på arbetskraft m. m. Vid hushållningsplanens uppgörande fastlåses ett visst års avverkning till en mycket begränsad del utav skogen, nämligen 20-årsperiodens avverkningstrakt och i många fall utstakas som bekant det område, som skall avverkas under ett visst år. En förflyttning utav avverkningen är i regel mycket svår att få till stånd och bringar alltid en viss förvirring uti hela huggningssystemet. Nu kan det emellertid inträffa, att förhållandena under ett eller flera år skulle göra det synnerligen önskvärt, att avverkningen förlades till en helt annan del av skogen än där dessa års hyggen utlagts. Det kan tänkas, att virkeskonjunkturerna härigenom skulle bättre kunna utnyttjas, transportsvårigheter undvikas m. m. Detta medgives emellertid icke utav det använda trakthyggesbruket. Detsamma har medfört även en annan nackdel, som en gång i framtiden med all säkerhet kommer att vålla mycket bekymmer, nämligen ett avsevärt försvårande av övergången till ett bättre trakthyggesbruk. Det nu använda skogsbrukssättet har nämligen samlat bestånd inom samma åldersklasser uti stora sammanhängande områden, inom vilka skogen sålunda kommer att nå mognad vid ungefärligen lika ålder. Då man numera eftersträvar en intim blandning utav icke alltför stora bestånd tillhörande olika åldersklasser, inses lätt till vilken skada i detta avseende det förda trakthyggesbruket varit.

Det hade från alla synpunkter varit bättre, om skogen såsom i Sachsen uppdelats uti lämpliga hyggesföljder med en ytvidd av 20—50 hektar innehållande skog utav olika åldrar samt var och en utav dem med avseende på avverkningen behandlats såsom en från övriga hyggesföljder avskild enhet.

I en allmänningsskog med en ytvidd produktiv areal av 3,000 hektar och med en medelstorlek på hyggesföljden av 30 hektar, skulle 100 hyggesföljder behövt upprättas. Med 100-årig omloppstid skulle rent schematiskt sett årshyggenas sammanlagda ytvidd utgöra $\frac{3,000}{100}$ eller 30 hektar. Anses varje årshygge böra hava en medelareal av 3 hektar, skulle avverkningen årligen äga rum uti 10 hyggesföljder och sålunda återkomma till varje särskild hyggesföljd med 10-åriga tidsintervaller. En följd härav skulle bliva, att det först upptagna hygget alltid var fullt skogbeväxt, då nästa hygge avverkades. Då hyggesföljderna, kringgärdade utav stormkappor, ligga spridda över hela skogen, skulle aldrig några större sammanhängande hyggestrakter behöva uppstå och faran för stormfällning och skogens torkande skulle väsentligen förminskas. Dessutom kan huvudavverkningen under ett år, om så är behövligt och önskvärt, förläggas till hyggesföljderna uti en viss del utav skogen, för att under ett följande förflyttas till en annan del därav.

Givetvis skulle även andra former utav trakthyggesbruk med fördel kunna använts. Detta gäller måhända särskilt den i Danmark utbildade formen med dess fasta, en gång för alla avgränsade avdelningar och dess nära anslutning till den skogliga bokföringen.

Utan att begå någon som helst orättvisa, kan man tryggt säga, att det trakthyggesbruk, som under de senaste årtiondena tillämpats inom allmänningsskogarna, står på en av utvecklingen för länge sedan förbiskriden ståndpunkt. Detta kan givetvis icke i minsta mån läggas allmänningsstyrelserna till last, utan orsaken härtill torde innerst vara att söka i den omständigheten, att de svenska skogsmännen i denna fråga släppt kontakten med den tyska och danska skogsvetenskapen, som under de senaste årtionden i hög grad sysslat med spörsmål av hithörande art. En bidragande omständighet härtill är indelningscirkulärens förut påpekade sammanblandning av begreppen driftsklass och hyggesföljd.

Blädningen, vilken är särskilt vanlig uti Bergslagsdistriktet, bedrives antingen såsom stamvis blädning, och då huvudsakligen å de sämre ståndorterna, eller ock såsom traktblädning. Beståndsvårdshuggningarna, såsom gallring och ljushuggning, hava i regel utförts svagt och på många allmänningar närmast såsom rensnings- eller mycket svag låggallring. Å andra ha de givits en styrka som mera överensstämmer med nutida åsikter. Ljushuggning, vilken som bekant är av synnerligt stort värde för höjandet av skogsbrukets avkastning synes vara ganska litet använd.

Avverkningens disposition och upparbetning.

Allmänningarnas ursprungliga uppgift var att förse häradets jordbruk med husbehovsvirke och mulbete, och i överensstämmelse härmed utdelas allt fortfarande inom skoglösa härader huvudparten av virkesskörden till delägarna och endast så stor del försäljes, som erfordras för erhållande av medel för allmänningens vård och förvaltning. Inom skogrika härader, vilkas jordägare i regel själva hava nödigt husbehovsvirke, sker numera ingen utdelning in natura, utan allt virke, med undantag av den ytterst obetydliga del därav, som erfordras för allmänningens byggnader eller häradets broar och gemensamma hus, försäljes, varefter försäljningsmedlen efter avdrag av allmänningens utgifter fördelas mellan delägarna.

Några härader bestå av såväl mera skogrika som skogfattiga trakter, och inom dessa tager ofta de senare sin andel i virkesskörden in natura, de förra åter i penningar. Understundom försäljes även inom dylika härader den disponibla virkesskörden i sin helhet, men för att gynna delägare, som med hänsyn till sitt virkesbehov äro beroende utav allmänningen och möjliggöra inköp till billiga priser, få endast delägare göra inköp å virkesauktionerna. Virket avyttras vanligen å auktion och endast i få fall och å ett litet antal allmänningar förekomma underhandsförsäljningar.

Dispositionen av virket och den omfattning i vilket det upparbetats, framgår av tabell 4.

Tab. 4. **Tabell över avverkningens disposition och upparbetning åren 1911—1915.**

Disposition	Årliga avverkningens storlek									
	Rotstående		Timmer, props, pappersmasseved och kolved		Brännved		På annat sätt förädlat		Summa	
	kbm	% av hela avverkningen	kbm	% av hela avverkningen	kbm	% av hela avverkningen	kbm	% av hela avverkningen	kbm	% av hela avverkningen
Försålt	92,883	39	29,393	12	57,130	24	1,068	1	180,474	76
Utdelat till delägarna	49,508	21	420	—	5,286	2	74	—	55,288	23
Till häradets broar och gemensamma byggnader eller husbehov	—	—	—	—	—	—	—	—	1,423	1
Summa	142,391	60	29,813	12	62,416	26	1,142	1	237,185	100

Densamma utvisar att 12 % av totalavverkningen upphugges till timmer och liknande sortiment, 26 % till brännved, 1 % till stör, slanor m. m. samt att 60 % försäljas och utdelas rotstående.

Till jämförelse kan nämnas att av hela avverkningen under åren 1911—1915 å kronoskogarna inom Bergslags, Östra och Västra distrikten försåldes rotstående respektive 40, 33 och 18 % samt upphugget 60, 67 och 82 %. Medeltalet för dessa tre distrikt utvisa att 32 % försålts rotstående och 68 % upphugget.

Upparbetningen har sålunda verkställts i större omfattning å kronoskogarna än å allmänningarna. Jämförelsen är emellertid icke fullt rättvis, enär det in natura utdelade virket på grund av utdelningstagarnas önskan vanligen utlämnas rotstående. Frånses detta och tages hänsyn uteslutande till den försålda andelen utav virkesskörden, visar det sig att 49 % av denna försålts upparbetad och 51 % rotstående.

Skogsodling.

Kalmarkerna upptaga enligt hushållningsplanerna en sammanlagd ytvidd av 6,231,16 hektar eller 7,5 % av den produktiva markens totalareal, vilket utan tvivel får anses vara väl mycket inom ett skogsbruk, på vilket man kan

och bör ställa någorlunda stora anspråk. Riktigheten av detta påstående styrkes av den omständigheten, att kalmarkens ytvidd efter 100-årig omloppstid motsvarar en föryngringstid av något över *8 år*, vilket innebär att det i medeltal dröjer 8 år innan hyggen och andra kala områden försättas i fullt skogbärande skick. Missproportionen mellan kal och skogbeväxt mark förorsakas dock icke endast utav försenad skogsodling, utan även, ehuru säkerligen i ganska obetydlig utsträckning, därutav att kalmarker intagit en ganska stor andel utav de inköpta områdena.

Inom de tvenne förvaltningsgrupperna äro kalmarksprocenterna praktiskt taget lika stora.

Allmänningarna under delägarna innehålla 7,8 % och allmänningarna under skogsstaten 7,2 % kalmark. Den obetydliga skillnaden förklaras mer än väl därav, att föryngringen inom den senare gruppens skogar i stor omfattning sker blädningsvis, vilket medför att många av de kalavverkade platserna bliva till ytvidden så ringa, att de icke upptagas på kartorna, varför de var för sig små men tillsammans ganska betydande kala områdena uti hushållningsplanerna redovisas såsom skogbeväxta. Inom allmänningar under delägarna användes huvudsakligen trakthuggning, vilket möjliggör en noggrannare uppmätning utav kalmarksarealen.

Skogsodlingsarbetena hava på det hela taget utförts med omsorg och därför också lämnat tillfredsställande resultat. Mot dem skulle emellertid kunna anmärkas, att tallen gynnats även på sådana marker, varest gran- eller barrblandskog från såväl ekonomisk som skoglig synpunkt bör hava större hemortsrätt. Det uppkommande plantbeståndet har endast å få allmänningar vårdats och befordrats genom lämpliga åtgärder såsom ogräsrensning, gallring bland plantorna och röjning, vilket ju icke kan väcka förvåning, då dessa åtgärders värde hitintills knappast har ansetts kunna uppväga kostnaderna härför.

Inkomster, utgifter och nettobehållning.

Avkastningen å allmänningarna utdelas såsom förut omnämnts såväl in natura som kontant. För att erhålla en åskådlig bild av inkomsternas storlek har naturautdelningen i »Sveriges Häradsallmänningar» värdesatts i pengar och därefter tillagts de kontanta inkomsterna. Hela den årliga inkomsten befinnes därefter i medeltal för tiden 1911—1915 uppgå till *1,404,462* kronor och då utgifterna belöpa sig till *473,103* kronor, utgör alltså nettobehållningen *931,359* kronor eller *10,34* kronor per hektar duglig mark och 3,93 kronor per avverkad kubikmeter. Största *hektarnetto*, d. v. s. nettobehållning per hektar duglig mank, utvisar Edsbergs allmänning uti Askersunds revir med *26,27* kronor och tätt i dess spår komma Vadsbo härads Ö. Stöpen med 25,09 och Oppunda härads med 23,43 samt Vedbo härads med 22,53 kronor. Största avkastning på avverkad kubikmeter eller *kubikmeternetto* har Hanekinds allmänning med *10,31 kronor*. Närmast härefter följa Vedbo härads Östra Holaveden med 9,28, Håbo med 7,33 samt Bro med 6,78 kronor.

Nettobehållningens storlek och utgifternas relativa fördelning på olika titlar liksom kalmarksprocenten, avverkningens storlek per hektar duglig mark samt den omfattning, uti vilken virkesskörden upparbetas genom skogsförvaltningens försorg eller den s. k. upparbetningsprocenten lämna en synnerligen god ledning vid bedömandet utav skogsbruket.

Tab. 5. Tabell utvisande utgifterna i årsmedeltal för tiden 1911—1915 fördelade per har prod·

Allmänningsgrupp eller skogens natur	Virkesförråd per har produktiv skogsmark	Avverkning per har produktiv skogsmark	Avverkning % av virkesförrådet	Kalmarksareal i % av ytvidden produktiv skogsmark	Upplugget virke i % av försålt virke	Utgifterna i årsmedeltal för tiden 1911— Skogsindelning per har dugl. mark Kr.	Skogsindelning per avverkad kbm Kr.	Skogsindelning % av samtliga utgifter	Skogsodling per har dugl. mark Kr.	Skogsodling per avverkad kbm Kr.	Skogsodling % av samtliga utgifter	Dikning per har dugl. mark Kr.	Dikning per avverkad kbm Kr.	Dikning % av samtliga utgifter	Avverkning upparbetni per har dugl. mark Kr.	Avverkning upparbetni per avverkad kbm Kr.
Allmänningar under skogsstaten	123	3,46	2,81	7,2	47	0.11	0.03	2,0	0.54	0.17	9,5	0.37	0.12	6,4	1.23[2]	0.39
Allmänningar under delägarna	106	1,97	1,91	7,8	53	0.10	0.05	2,2	0.46	0.24	9,8	0.10	0.05	2,2	1.00[4]	0.54
Samtliga allmänningar	116	2,85	2,46	7,5	49	0.11	0.04	2,1	0.50	0.19	9,6	0.27	0.10	4,9	1.13[3]	0.43
Kronoskogar	64[1]	2,09	3,26	6,9[2]	68	0.04	0.02	0,5	0.41	0.21	5,7	0.11	0.05	1,4	3.48	1.77

Härav har man begagnat sig uti »Sveriges Häradsallmänningar» och genom att i dessa hänseenden jämföra de båda förvaltningsgrupperna utav allmänningarna såväl sinsemellan som med kronoskogarna inom Bergslags, Östra och Västra distrikten sökt erhålla en överblick över likheterna och skillnaderna mellan det bedrivna skogsbruket. För detta ändamål har tabell 5 upprättats.

Genast observeras den betydande skillnaden mellan virkesförrådens storlek per hektar, vilket med likartat skogsbruk borde hava medfört väsentlig skillnad även beträffande den årliga avverkningen, enär denna i hög grad är beroende av virkesförrådets storlek och som regel ökas och minskas med detta. Allmänningarna under skogsstaten, vilka framdeles komma att benämnas förvaltningsgruppen a, hava per hektar produktiv skogsmark det största virkesförrådet och ävenledes den största årliga avverkningen uppgående till respektive 123 och 3,46 kbm. Allmänningarna under delägarna eller förvaltningsgruppen b ha ett virkesförråd av 106 samt en avverkning av 1,97 kbm. Å kronoskogarna belöpa sig virkesförråd och avverkning till 64 och 2,09 kbm. Sättes deras virkesförråd till 100 och uttryckas virkesförråd och avverkning å allmänningsgrupperna i procent härav erhålles följande framställning.

	Virkesförråd	Arlig avverkning per har prod. mark
Kronoskogarna	100	100
Allmänningar under delägarna	166	94
» » skogsstaten	192	166

[1] Avser endast kronoparker varmed genomsnittet för kronoskogarna i det närmaste överensstämmer.
[2] Enligt år 1911 gällande skogshushållningsplaner.
[3] Häri ingå de obetydliga utsyningskostnaderna.
[4] » » jämväl några andra smärre kostnader, vilka icke kunnat utsorteras.

…rk, per avverkad kbm och i % av utgiftssumman för allmänningar och kronoskogar.

…delade per har produktiv mark, per avverkad kubikmeter och i % av samtliga utgifter.

…	Vägar och transportleder		Rågångar och hägnader			Byggnader			Skatter o. onera			Styrelsens, tjänstemäns o. avverkares avlön. o. arvoden			Övriga kostnader			Summa		
…ar …gl. …k Kr.	per avverkad kbm Kr.	% av samtliga utgifter	per har dugl. mark Kr.	per avverkad kbm Kr	% av samtliga utgifter	per har dugl. mark Kr.	per avverkad kbm Kr.	% av samtliga utgifter	per har dugl. mark Kr.	per avverkad kbm Kr.	% av samtliga utgifter	per har dugl. mark Kr.	per avverkad kbm Kr.	% av samtliga utgifter	per har dugl. mark Kr.	per avverkad kbm Kr.	% av samtliga utgifter	per har dugl. mark Kr.	per avverkad kbm Kr.	% av samtliga utgifter
[illegible]	0.04	2,3	0.08	0.02	1,4	0.45	0.14	7,8	0.81	0.26	14,2	1.57	0.49	27,4	0.43	0.13	7,5	5.72	1.79	100
[illegible]	0.06	2,5	0.07	0.04	1,5	0.35	0.19	7,6	0.85	0.45	18,4	1.13	0.60	24,6	0.44	0.23	9,5	4.62	2.47	100
[illegible]	0.05	2,4	0.07	0.03	1,4	0.40	0.15	7,8	0.83	0.31	15,7	1.38	0.53	26,3	0.43	0.16	8,3	5.25	1.99	100
[illegible]	0.13	3,5[4]	0.04	0.02	0,5	0.84	0.42	11,8	0.50	0.26	7,2	1.23	0.63	17,3	0.22	0.11	3,0	7.13	3.62	100

Härav synes att avverkningen i förhållandet till förrådet å allmänningar under delägarna är avsevärt mycket mindre än å kronoskogarna.

Å skogsodling har allmänningsgruppen a nedlagt de största kostnaderna räknat per hektar. Räknat per avverkad kbm äro de störst för gruppen b. För övrigt äro de ganska lika för alla tre skogsgrupperna, vilket även gäller kalmarksprocenten. Med hänsyn till dikningskostnaderna dominerar gruppen a. Inom denna hava 0,37 kronor per hektar produktiv mark nedlagts på dikning, under det att gruppen b endast uppnår 0,10 och kronoskogarna 0,11 kronor. Denna betydliga skillnad torde emellertid delvis bero därpå, att en icke obetydlig andel utav dikningskostnaden inom gruppen a utgivits för vattenavledning, som varit till minst lika stor nytta för orten som för allmänningsskogarna, utan att det finnes någon möjlighet att konstatera, *huru* kostnaderna fördelats eller *om* de fördelats. Detta är emellertid icke tillräckligt att förklara skillnaden, liksom icke heller den obetydliga olikheten uti förekomsten av dikningsbehövande impediment.

För bedömandet av i vad mån skogsägaren söker att tillvaratага förädlingsvinsten å sina skogsprodukter är *upparbetningsprocenten*, d. v. s. det procentuella förhållandet mellan allt försäljningsvirke och den del därav som försålts upphugget, av största betydelse. Enligt tabellen är denna faktor minst för allmänningarna under skogsstaten och störst för kronoskogarna. Likartat förhålla sig upparbetningskostnaderna för varje avverkad kubikmeter. För sistnämnda allmänningar belöper den sig till 0,39, för allmänningar under delägarna till 0,54 och för kronoskogarna till 1,77 kronor.

Härtill bör emellertid anmärkas, att dessa kostnader, beräknade per avverkad kubikmeter, hava alla förutsättningar att bliva minst å allmänningarna, alldenstund en stor del av virkesskörden därstädes in natura utdelas till delägarna, vilka själva utföra bearbetningen.

Per *upparbetad* kubikmeter utgöra de för allmänningsgruppen a 1,02, för gruppen b 1,25 samt för kronoskogarna 3,05 kronor. Av de anförda siffrorna kan man draga den slutsatsen, att upphuggningen inom kronoskogarna icke endast bedrivas i större omfattning utan även till ett mycket högre förädlingsstadium än inom allmänningarna.

Detta har emellertid knappast sin grund uti en snabbare utveckling av kronoskogarnas skogsbruk, utan beror, möjligen med undantag för skogarna i Västra distriktet, huvudsakligen därpå, att huvudparten av kronoskogarnas ytvidd utgöres av inköpta bruksskogar, å vilka redan vid tiden för inköpet nästan hela virkesskörden upparbetades och förädlades. Här fanns sålunda av ålder ett stort antal vana kolare och andra skogsarbetare, jordbruksfastigheterna voro kontraktsenligt skyldiga att utgöra vissa arbetsprestationer å skogen, såsom virkestransport m. m., och förädlingsindustri, såsom sågverksrörelse, bedrevs sedan gammalt. Skogsstaten hade alltså endast att fortsätta på förut banade och brutna vägar. Beträffande häradsallmännningarna har förhållandet varit helt annorlunda. Så vitt kommitterade hava sig bekant, finns det ingen enda allmänning, varest skogsbruket sedan någon längre tid tillbaka varit förbundet med avverkningens upparbetning och förädling. Jordbruksfastigheter förekomma sparsamt, och de som finnas hava ända till senaste tiden varit utarrenderade utan några vidsträcktare arbetsskyldigheter åt allmänningen. För anskaffandet utav arbetarelägenheter hava allmänningsstyrelserna i regel varit nödsakade att antingen köpa eller odla jord för att därefter bebygga densamma, vilket givetvis i många fall dragit lång tid. Den omständigheten, att kronoskogarna för närvarande bedriva upparbetning och förädling i större utsträckning än häradsallmänningarna, måste ses mot historisk bakgrund och kan då lätt konstateras icke bero därpå, att skogsbruket å dem i detta avseende bedrivits mera intensivt än å allmänningarna utan därpå att de innehaft ett betydande försprång, vilket allmänningarna ännu icke hunnit inhämta.

I »Sveriges Häradsallmänningar» komma allmänningskommitterade till det resultatet, att häradsallmänningarnas skogsbruk lämnar åtskilligt övrigt att önska, och särskilt framhålles, att detsamma är synnerligen konservativt.

Orsakerna till det otillfredsställande resultatet.

Allmänna orsaker.

Skogsbruket står i allra största beroende av skogsvetenskapen. Denna har varit och är en grundbetingelse för och en mäktig hävstång vid skogsbrukets höjande, en sanning som i vårt land kanske icke alltid varit tillbörligt beaktad och därför gärna kan förtjäna att understrykas. Det är av allra största vikt, att skogsmännen snabbt och grundligt förmå tillgodogöra och praktiskt ututnyttja vetenskapens landvinningar. Att så icke alltid skett inom Sveriges skogsbruk, kan ingalunda tillvitas oss skogsmän, utan måste i första hand anses såsom en följd av de trånga och kringskurna förhållanden, under vilka skogsundervisningen liksom den skapande skogsvetenskapen hittills arbetat, vilket återigen varit orsak till en jämförelsevis svag utbildning och ett långsamt förmedlande av såväl svenska som utländska skogsvetenskapliga rön. Tager man så hänsyn till skogsstatstjänstemännens ofta isolerade liv, svårigheten att träffa kollegor och den hittillsvarande begränsade tillgången till facklitteratur,

liksom deras jämförelsevis ringa avlöning, så må man icke förvåna sig över, att bekymren för det dagliga brödet samt tjänstens många tusen små och stora omsorger i regel tagit hela deras tid och fjättrat deras håg. Omärkligt hava de växlats in på de dagliga gärningarnas sidospår, under det att den vetenskapliga utvecklingens iltåg brusat förbi. Ty med *iltågsfart* har utvecklingen gått och lätt att följa har den icke varit.

Det kan icke förnekas, att här antydda omständigheter haft ett ofantligt inflytande på svenskt skogsbruk, såväl å allmänna som enskilda skogar, och bland de förra icke minst å allmänningarna.

Hushållningsplanerna.

Detta synes bl. a. av den långa tid, som erfordrats, innan de mera tidsenliga och vidsynta driftsekonomiska beräkningarna kommit till användning vid skogsbrukets planläggning. Uti 1866 års skogsordning fastslogs »skogens framtida bestånd och högsta avkastning» såsom hushållningens mål, med hänsyn till vilket densamma skulle planläggas. Detta mål ansåg man bäst vinnas genom långa omloppstider, och som en följd däraf blev avverkningen liten.

Ehuru såväl de rent ekonomiska grunderna för skogsbruket, särskilt genom möjligheterna att tillgodogöra virke även av de minsta dimensioner liksom ock de driftsekonomiska teorierna, sedan år 1866 i hög grad förbättrats och utvecklats, kvarstå likväl detta års bestämmelser rörande hushållningens mål så gott som oförändrade. Den enda rubbning av dem, som hitintills ägt rum, äro bestämmelserna uti 1916 års indelningscirkulär.

Även kravet på ett synnerligen strängt uthållighetsbruk framkallade jämförelsevis liten avverkning genom sin fordran på årligen lika eller i det närmaste lika stort avverkningsbelopp. Då nu allmänningarna vanligen ha stort överskott på gammal, något överskott på ung samt en betydande brist på medelålders skog, så ansåg man sig nödsakad att av den äldre skogen spara en väsentlig andel till den tidsperiod, då den medelåldriga skogen skulle avverkas för att på så sätt täcka den brist i avverkningsbeloppet, som därunder befarades. Att detta sparande av gammal, ofta övermogen, skog medförde tillväxt- och ränteförluster är uppenbart och var sålunda från denna synpunkt till skada. Från andra synpunkter var detsamma onödigt, enär det mål, som man avsåg med detsamma, kunnat vinnas på andra och bättre sätt. Hushållningsplanernas brist på beräkningar över tillväxtens storlek liksom, den snävhet varmed avverkningsbeloppen genom beståndsvårdshuggningar utmätts, hava även väsentligen bidragit till de låga avverkningarna.

Hushållningsplanerna hava i regeln tillämpats under tjugo år. En plan, som fastställdes år 1899 har sålunda varit grundläggande för skogsskötseln ända till år 1919. Erinrar man sig nu skogsvetenskapens snabba utveckling, de genomgripande förändringarna i skogsbrukets ekonomiska betingelser, kommunikationernas förbättrande och de betydande förändringar, som under tjugu år försiggå inom skogen själv, så kan man icke underlåta att anse det ganska förklarligt, att planerna under senare delen av sin tillämpningstid ofta visat sig mindre tillfredsställande.

Revirens beskaffenhet och jägmästaretjänsternas tillsättande.

Under alla omständigheter äro brister i hushållningsplanerna synnerligen betänkliga. Detta gäller i särskilt hög grad de svenska statsskogarna, enär de äro sammanförda i så stora revir, att det ofta är svårt för jägmästaren att i detalj lära känna sina samtliga skogar. Sålunda uppgår medelarealen för reviren i Bergslags, Västra och Östra distrikten till icke mindre än 17,346 hektar. Till jämförelse kan omnämnas, att reviren uti Sachsen i genomsnitt innehålla 1,594 och i Preussen 3,860 hektar. Skillnaden är ju betydlig, särskilt med hänsyn därtill att de svenska reviren bestå av ett stort antal ofta små skogar med olika kameral natur och skilda ägare, vilket gör jägmästarnas arbetsbörda per ytenhet räknat, än mera betungande, varför det inom många revir torde vara fullkomligt omöjligt för dem att ägna samtliga skogar så mycket arbete, som skogsbrukets snabba utveckling under det senaste decenniet fordrat.

Under sådana omständigheter finnes det alla skäl att antaga, såsom de sakkunniga för de allmänna skogarna uti landets södra och mellersta delar redan tidigare gjort, att kronoparker och därmed jämförliga skogar komma att taga brorslotten utav jägmästarnas tid och intresse.

Härtill kommer att revirens geografiska avgränsning är från allmänningarnas synpunkt ofta ganska otillfredsställande.

Revirens gränser sammanfalla nämligen merendels med länens och häradernas, och då allmänningarna ofta ligga inom skogstrakter invid rågångarna mellan dessa, inträffar det mycket ofta att allmänningar, som angränsa varandra eller ligga i varandras omedelbara närhet, komma att tillhöra olika revir. Fördes dylika allmänningar till ett och samma revir, skulle statsverkets ersättning för jägmästarens förrättningar och resor väsentligen kunna nedbringas, men en betydligt större fördel vore, att anordnandet av bevakningen, anskaffandet utav arbetare, arbetskraftens utnyttjande, utbjudandet av saluvirket m. m. skulle kunna ske gemensamt, varigenom betydande ekonomiska fördelar skulle kunna uppnås.

Revirens sammansättning och avgränsning är sålunda vidkommande allmänningarna ganska olämplig, och detsamma kan med fog sägas även om metoderna för deras besättande med tjänstemän. Härvid följes vissa normer, vilka tillägga tjänstetidens längd och art en avgörande betydelse, under det att duglighet och speciell lämplighet för just den sökta tjänsten få mera träda i skuggan.

Det är ju utan vidare uppenbart, att detta icke är ägnat att framkalla mera framstående skogliga egenskaper. Givetvis söka alltid myndigheterna att inom den ram, som befordringssystemet medgiver, placera »rätter man på rätter plats», varvid det för den utomstående synes självfallet att strävan torde gå ut på att besätta revir innehållande stora och värdefulla kronoparker och med omfattande förädlingsverksamhet med de dugligaste tjänstemännen, men då dessa revir endast tillfälligtvis och mera sällan sammanfalla med de, som innehålla större allmänningar, intaga dessa även i detta hänseende en ogynnsam ställning.

Även de ordinarie skogsstatstjänstemännens bergfasta ställning kan vara till en betydande nackdel för skogshushållningen, liksom ock transporten till syd- och mellansvenska revir av sådana tjänstemän, som under längre tid tjänstgjort enbart i landets nordligare delar.

Förvaltningssystemet.

Den tudelning av förvaltningen, som är rådande *inom allmänningar under skogsstaten*, har visat sig kunna vara en broms på skogsbrukets utveckling. Uppenbarligen står skogsskötseln, som ombesörjes av jägmästaren, i allra intimaste samband med de ekonomiska åtgärderna, såsom virkesförsäljningar m. m., vilka åligga allmänningsstyrelsen. Ett par exempel skola lätt bestyrka detta påstående.

För att kunna bedriva en god skogsvård är en fast arbetarestam i regel nödvändig. Saknar styrelsen vilja eller förmåga att åstadkomma en sådan, är jägmästarens strävanden mot en god skogsvård i hög grad försvårade och måhända lönlösa. För att utnyttja virkeskonjunkturerna är det ofta nödvändigt att i viss mån lämpa avverkningarna efter dem. Stöter detta emellertid på svårigheter från jägmästarens sida, omintetgöres eller förhindras allmänningsstyrelsens arbete i detta hänseende. Genom gott samarbete och ömsesidiga jämkningar kan väl denna skadliga tudelning av förvaltningen neutraliseras, men där viljorna äro starka och ensidigt inriktade på vissa åtgärder, kan friktionen bliva så betydande, att hela verket blir stillastående utan möjligheter till utveckling. Säkerligen skulle intresset för skogshushållningen bliva bra mycket större, om denna dualism i förvaltningen kunde undanröjas.

Förvaltningssystemet saknar dessutom tillräcklig smidighet och anpassningsförmåga, enär såväl årets förvaltningsåtgärder som storleken och arten utav dess avverkning bestämmas antingen innan årets början eller ock under dess första månader. Att därefter företaga ändringar efter skiftande virkeskonjunkturer, väderlek eller andra på skogsbruket inverkande förhållanden är ofta ganska besvärligt, för att icke säga ogörligt.

Förvaltningssystemet inom *allmänningar under delägarna* lider icke av nyssnämnda tudelning eller stelhet. Inom dem handhaves såväl den ekonomiska som skogliga förvaltningen utav allmänningsstyrelsen under enklare och friare former. Till sin hjälp har styrelsen kronoskogvaktare. Utan att på något sätt vilja bestrida deras förmåga att lösa sådana uppgifter, för vilka de utbildats, kan det å andra sidan icke förnekas, att de ofta använts för förvaltningsåtgärder, vilka kräva en djupare fackkännedom, en bättre utbildning och en vidsyntare blick på skogshushållningen än man kan fordra av bevakningspersonalen. Detta hava allmänningsstyrelserna nu börjat märka och en av dem, nämligen för Jönåkers häradsallmänning, har anställt särskild skogsförvaltare, med högre fackutbildning, vilket från såväl rent ekonomisk som även från andra synpunkter visat sig synnerligen gynnsamt. Ett flertal ordförander uti andra allmänningsstyrelser hava även uttalat sig för anställandet utav dylika förvaltare.

Virkesskördens utnyttjande.

Som förut framhållits försäljes huvudparten utav virkesskörden. En jämförelsevis stor del därav upparbetas dessförinnan, men upparbetningen bedrives endast undantagsvis till något längre gående förädlingsstadium. Det upparbetade virket avyttras vanligen å avverkningsplatserna. Någon mera i detalj gående sortering äger endast mera sällan rum. Vanligen åtnöjes man med två sortiment. Utan tvivel skulle genom en noggrannare och mera specialiserad sortering icke endast utav det upparbetade utan även av det rotstående saluvirket kunna påräknas icke obetydligt högre priser.

Framförallt borde, såsom för övrigt redan sker å några allmänningar, de talrikt förekommande till pålar, bjälkar, skepps- och möbelvirke dugliga träden avyttras för sig i särskilda poster eller, ännu hellre, avverkas genom skogsförvaltningens försorg och salubjudas till de industrier och hanteringar, som därav hava behov.

Skall emellertid virkesskörden med framgång utnyttjas på nu antytt sätt, är det emellertid alldeles nödvändigt att försäljningar, som nu huvudsakligen ske å en eller ett par gånger om året hållna auktioner, omläggas till s. k. »underhandsförsäljningar». Ett annat oeftergivligt villkor är, att allmänningsförvaltningen kan vid järnväg eller lastageplatser leverera åtminstone någon del utav det avyttrade virket, och härför erfordras tillgång till vana skogsarbetare, tillräcklig dragkraft och någorlunda goda vägar eller andra transportleder. Detta har även beaktats utav flera allmänningsförvaltningar. Dessa hava under de senaste åren med kraft och omtanke sökt förbättra möjligheterna till ett framgångsrikt tillvaratagande utav virkesavkastningen genom att bygga arbetareboställen och därigenom skaffa sig vana arbetare och dragare i så stor utsträckning som möjligt, varjämte de anlagt eller förbättrat vägar och transportleder.

Bristande samarbete mellan häradsallmänningarna.

Allmänningarna sakna varje art utav samarbete. Detta har medfört, att de erfarenheter, som vunnits å en allmänning, icke blivit mera allmänt bekanta och sålunda icke kunnat utnyttjas å övriga allmänningar.

Även andra nackdelar hava uppstått härigenom. Sålunda ha allmänningarna vid tillvaratagandet utav sina angelägenheter, även om de varit gemensamma, alltid uppträtt var för sig. Säkerligen skulle de förmått göra sin mening bättre gällande, om de uppträtt samfällt genom någon sammanslutning. En sådan skulle hava varit till nytta även från andra synpunkter. Sålunda skulle den kunna hava upprättat en årlig statistik över den skogliga och ekonomiska verksamheten. Hade denna publicerats på lämpligt sätt, skulle delägarna i skilda allmänningar fått tillfälle till jämförelse, förvaltningen skulle hava sporrats till att åstadkomma bästa tänkbara resultat och allmänheten skulle hava bibragts ökad kännedom och större intresse för de så värdefulla häradsallmänningarna.

Förslag till nytt administrationssystem.

För att avhjälpa de brister i häradsallmänningarnas skogsbruk, som härröra från det nu tillämpade administrationssystemet, har i »Sveriges Häradsallmänningar» uppdragits grundlinjerna till ett nytt sådant för att, om det vinner allmänningsdelägarnas gillande, vidare utarbetas till ett mera detaljerat förslag.

Detta söker icke taga nya vägar eller utvecklingsriktningar utan innebär ett fortskridande på dem, som utstakades genom 1824 års kungl. brev och cirkulärskrivelse, varigenom som förut nämnts det tidigare mycket tryckande statliga förmynderskapet delvis avlyftes. Detta har såsom synes av den föregående framställningen alltmera lättats och genom 1866 års kungl. kungörelse kvarstår såsom ovillkorligt endast statens kontroll över skogens vård och skötsel samt hushållningens planläggande genom de av domänstyrelsen fastställda skogshushållningsplanerna. Det synes nu vara på tiden att taga

ett nytt steg uti den riktning, i vilken utvecklingen sedan början av föregående århundrade förlöpt, och åt allmänningarnas förvaltningsorgan bereda större inflytande på de för hela skogsbruket så ytterst betydelsefulla skogshushållningsplanerna. Den statliga kontrollen över skogens vård och skötsel vilja däremot kommitterade ingalunda hava upphävd, utan betrakta det såsom ett önskemål att den alltjämt bibehålles, ehuru under något andra former än de nuvarande.

Enligt kommitterades förslag skulle administrationen fördelas på tvenne instanser, nämligen en för samtliga allmänningar gemensam och huvudsakligen av delägarna vald överstyrelse samt en för varje allmänning speciell styrelse. Den gemensamma styrelsen eller överstyrelsen skall tillvaratAga allmänningarnas gemensamma intressen och därjämte övervaka skogsvården, vilket naturligtvis icke utesluter att staten för detta ändamål anordnar den ytterligare kontroll, som från det allmännas synpunkt kan vara påkallad. Allmänningens ekonomiska och skogliga förvaltning skall med biträde av skogsförvaltare och bevakare handhavas utav styrelsen för varje särskild allmänning, vilken tillsättes efter ungefärligen nu gällande grunder.

Skogshushållningsplanerna skola uppgöras av förrättningsmän med högre fackutbildning. Dessa skola antagas utav allmänningsstyrelserna, vilka med dem träffa avtal om arvodet. Grunderna för hushållningsplanerna skola å marken bestämmas utav tre medlemmar, varav en för en tid av fem år utses av Kungl. Maj:t bland Statens skogsförsöksanstalts och skogshögskolans professorer och lektorer inom det rent skogliga området samt en av vederbörande allmänningsstyrelse, varjämte en av Kungl. Maj:t utsedd fackutbildad medlem från överstyrelsen är självskriven. Sedan förslag till hushållningsplan upprättats, skall detsamma av kommissionen prövas och fastställas.

Härigenom skulle alltså såväl de bästa tänkbara teoretiska krafter som med allmänningarnas förhållanden väl förtrogna personer komma att medverka vid planernas upprättande.

Förutom många andra uppgifter har häradsallmänningar även den att väcka och vidmakthålla i första hand delägarnas men även den övriga jordägande befolkningens intresse för ett gott och sunt skogsbruk. Utan tvivel skulle fyllandet av denna uppgift i hög grad underlättas och befrämjas, om hela administrationssystemet efter kommitterades skisserade förslag omlades efter friare linjer, vilka åt delägarna inrymde rättighet att icke endast utföra förvaltningen i dess helhet utan även utöva verkligt inflytande på hushållningens planläggning. Som det nu är kunna de visserligen, om de så önska, själva *utföra* förvaltningens alla detaljer, men däremot sakna de rättighet att *bestämma* vilka åtgärder som skola utföras. Dessa föreskrivas uti hushållningsplanerna, vilka uppgöras och fastställas av statliga myndigheter, uti vilkas händer allmänningsstyrelserna och därigenom delägarna äro att betrakta såsom ett medel för utförandet av vissa förvaltningsdetaljer. Någon verklig bestämmanderätt sakna de, och det är därför ganska egendomligt, att deras intresse för allmänningarna är så stort som det verkligen är. Att det är betydande, därom bär boken »Sveriges Häradsallmänningar» vittne liksom det stora arbetet, som utav allmänningsstyrelser och allmänningsdelägare nedlagts på hopbringandet av för densamma nödvändigt statistiskt material.

J. A. Amilon.

NYUTKOMNA BÖCKER.

Betänkande rörande åtgärder för främjande av trädgårdsodlingen, företrädesvis bland mindre jordbrukare och lägenhetsinnehavare. Avgivet den 16 mars 1918 av särskilt tillkallade sakkunniga. Stockholm 1918. 119 sid.

BERGEN, T. A.: Grunddragen för planering, konstruktion, uppförande och utrustning av industribyggnader enl. rationella principer. (Sveriges industriförbund, avd. organisation n:o 13). 329 sid. 193 fig. Pris 12 kr.

Bulletin mensuel des renseignements agricoles et des maladies des plantes. Année IX. Numero 7. Juillet 1918. Rom 1918. 843—978. sid.

EDIN, H.: Ytterligare bidrag till kännedomen om lövens fodervärde. Medd. 174 från Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet. Husdjursavdeln. n:o 28. Stockholm 1918. 23 sid.

ENGSTRÖM, A. och ERIKSSON, A.: Hjälpreda vid kolning. Stockholm 1918. A. V. Carlsons bokförlags-aktiebolag. 80 sid. 15 fig. Pris 1: 50 kr.

HAWLEY, R. C. and HAWES, A. F.: Manual of forestry for the northeastern United States; being vol. 1 of »Forestry in New England revied. 2d edition. 281 sid. N. Y. 1918 J. Wiley and sons.

Hydrografiska byrån. Årsberättelse för år 1917. Stockholm 1918. 46 sid. 4:o. Pris 1 kr.

JOHANNSEN, W.: Ärftligheten i historisk och experimentell belysning. En översikt av ärftlighetsforskningens viktigaste resultat. Till svenska av ROBERT LARSSON. Stockholm 1918. Hugo Gebers förlag. 327 sid. 52 fig. Pris 10 kr.

Kort handledning i skogshushållning. Utgiven av Norrlands Skogsvårdsförbund. Andra upplagan. 365 sid. 205 fig. Stockholm 1918. Pris bunden 7: 25 kr.

Kungl. Domänstyrelsens förvaltning år 1916, av Kungl. Domänstyrelsen. Sveriges officiella statistik. Stockholm 1918. 70+156 sid.

MELKERSON, J. A.: Om 1916 års förslag till ny flottningslagstiftning. Yttr. av Svenska Vattenkraftsföreningen. Förutsättningarna för allmän flottleds anläggning enl. gällande flottledsförfattningar. (Svenska Vattenkraftföreningens publikation n:o 96). Stockholm 1918. 26 sid. Pris 1 kr.

MENTZER, OSCAR VON: Ur Jaktlag, jakt- och giftstadga. 8:e rev. uppl. Almquist och Wiksell. Uppsala och Stockholm 1918. 8 sid. Pris 25 öre.

MITSCHELL, ALFRED: Incense Cedar. U. S. Departement of Agriculture, Forest Service, Bulletin N:o 604, Forest Service, Washington 1918. 40 sid.

RASCH, MARTIN: Jakt-tabell enligt Jaktstadgan d. 8 nov. 1912 samt till d. 1 juni 1918 utkomna författningar, utvisande den tid, då jakt efter vissa djurslag är tillåten och förbjuden. Norstedt & Söner. Stockholm 1918. 4 sid. Pris 25 öre.

STERNS, R. W. Canadian Douglas fir. Its mechanical and physical properties. Ottawa 1918. Canada. Internior. dept. Forestry branch. Bull 60. 84 sid.

Sveriges häradsallmänningar. En skoglig, ekonomisk, administrativ och rättslig utredning, verkställd på uppdrag av allmänningsdelägarne. Stockholm 1918. 191 sid. 8 fig. och 1 större karta. Pris kr. Erhålles från Svenska Skogsvårdsföreningens kontor.

The University of Washington. Forest Club Annual. Vol. VI. Seattle 1918. 96 sid. 17 fig. Pris 75 cents.

WALLEN, AXEL: Vattenståndsförutsägelserna. Granskning av 1917 års resultat och prognoser för 1918. (Svenska Vattenkraftföreningens publ. n:o 97.) Stockholm 1918. 20 sid. och 2 tab. Pris 75 öre.

WEIR, J, R. Forest dissase surveys. U. S. Departm. of Agriculture. Bull 658. Washington 1918. 23 sid.

WHITFORD, H. N. Forest conditions of Colombia and Venezuela. Wash. 1918.

Länsjägmästare Ernst von Porats donationsfond.

Ansökningar om erhållande av pension från nämnda fond ingivas före den 5 november till Styrelsen för Svenska Skogsvårdsföreningen, adress Jakobsbergsgatan 6, Stockholm. Ansökan skall vara åtföljd av intyg från vederbörande myndighet om sökandens medellöshet. Rätt till sökande av pension äger behövande änka efter länsjägmästare eller efter från Skogsinstitutets högre kurs utexaminerad person eller efter person med motsvarande utbildning,

FRÅN FINLAND.

Även på det forstliga området har befrielsekriget tryckt nog så märkliga spår. Vi stå händelserna alltför nära för att kunna fullt uttömmande och objektivt behandla denna fråga, men i vissa huvuddrag kan det skedda dock redan sammanställas, och framtida möjligheter skönjas.

Då det röda upproret utbröt, eller närmare sagt den 27 januari innevarande år, ställde sig landets hela forstmannakår på den lagliga regeringens sida — med några få beklagansvärda undantag. I Vasa bildades en interimsforststyrelse, vilken ledde landets skogshushållning ända till krigets slut. Men då större delen av forstmännen hade ett eller annat åliggande att utföra inom de direkta krigsoperationerna, eller höllos av de röda under sträng bevakning,

och då all skogsindustri var fullkomligt bragt till stillestånd, så blev interimstyrelsens åtgörande huvudsakligast blott av sammanhållande art. Närmare ett tiotal forstmän stupade eller mördades under kriget, och flera hava erhållit utmärkelsetecken. Då den vita armén segerrikt intågade i landets huvudstad, vidtogs genast även på skogshushållningens gebit en ordnande verksamhet.

Det första steget blev åvägabringandet av ett chefsombyte. Landets förre forstchef, statsrådet P. W. Hannikainen var den enda av forststyrelsens tjänstemän, vilken slöt sig till de röda, och utlämnade hela styrelsen i deras våld. Visserligen torde denna arbetarerepublikens forststyrelse bestått blott av ett par arbetsledare och någon f. d. folkskolelärare, samt den gamle chefen åtminstone till namnet — men någon särskild verksamhet kunde denna icke utföra, ty nästan alla av landets statsskogar befunno sig på den vita sidan, och styrelsen kunde icke disponera över en enda utbildad forstman. Bland forstmannakretsar igångsattes ett slags »folkomröstning», om man så får säga, för att utröna den allmänna opinionen beträffande nyval av forstchef. Resultatet härav är ännu icke känt. Men såsom tjänstförrättande forstchef fungerar för tillfället professorn i skogshushållning vid universitetet A. K. Cajander.

Att kriget kommer att inverka på mångahanda sätt på landets hela statsekonomi behöver icke vidare påpekas.

Brist på arbetskraft och dragare omöjliggjorde så gott som över hela landet vedanskaffningen för innevarande och delvis nästa år såväl i statens som privata skogar. Man lever nu på sista årets inbesparingar, och ser med bekymmer framtiden an. Sågindustrin kunde, med få undantag, knappast påbegynna sina vinterarbeten, vilka troligen dock i alla händelser skulle inskränkt sig till det minsta möjliga, då alla brädgårdar redan äro överfyllda, och exportmöjligheterna minimala.

Pappersindustrin låg likaså nere hela vintern, dels av brist på arbetskraft, dels med anledning av de talrika och hemska blodsdåden på landets största pappersbruk Kymmene, Valkenkoski m. fl.

Inom statens skogar kunna större förödelser direkt på skogarna icke antecknas, då blott en liten areal av dem föll inom de rödas krigsområde. Men skogseldar, hava tyvärr åstadkommit betydande skador, vilkas storlek ännu icke kan angivas.

Inom privatskogar, i synnerhet i Tavastehus län, hava skogarna dock lidit avsevärt under kriget. Följderna av kriget komma att bliva såväl vittgående som ödesdigra för hela landet — detta kan man i alla fall redan konstatera.

Att landets skogshushållning under de sista åren icke varit sådan den bort vara, anses allmänt. Och på klander sparas för tillfället varken i ord eller press. Men nu, som ofta, skjutes betydligt över målet, och saken granskas måhända icke alltid tillräckligt objektivt. Man glömmer ofta, i huru hög grad våra politiska förhållanden även här verkade ödesdigert, då den ryska regimen hade blott en lösen — penningar i största möjliga grad och till vilket pris som helst ur landets statsskogar.

»Skogshushållningens nydaning» på forstligt-ekonomisk bas är nu dagens lösen — man och man emellan, på möten, och i litteraturen. Tillsvidare förefinnas naturligtvis blott förslag och mer eller mindre vittsyftande projekt.

Att landets skogsexport i huvuddrag kommer att inriktas på Tyskland är naturligt och fullt önskligt. Härav följer en fullkomlig omläggning av hela

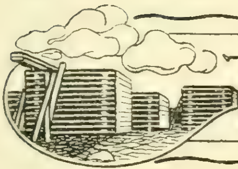
skogsindustrin och skogshushållningen, då troligen klenvirke och pappersved komma att i betydlig grad uttränga det grova sågvirket, med sin avsättning på England. En fullkomligt ny exportvara till Tyskland framväxer med oanad kraft inom hela landet — nämligen kåda och terpentin m. fl. biprodukter på skogshushållningsområdet. Likaså börjar tjäran söka sig väg till Tyskland — för att nu icke tala om papperet.

Finlands politiska ställning har med ens på ett synnerligen tydligt sätt framhållit betydelsen av våra enorma skogskapital, vilka ligga och vänta på ett fullt forstligt och ekonomiskt tillgodogörande.

»Skogshushållningens nydaning» i Finland är så enormt omfattande, och kräver så lång tid, att man knappast äger rättighet vänta sig några alltför synliga resultat inom närmaste framtid. Även nu kommer lösen att bliva penningar till största möjliga grad — men under förutsättning av en forstlig skogshushållnings fordringar — fordringar så omfattande och mångahanda, att de icke kunna refereras i en kort uppsats eller ett mötesreferat.

Med tacksamhet och djup rörelse skola vi finska forstmän erinra oss den stora hjälp gamla Sverige sände oss genom sina frivilliga i de vitas led, bland vilka vi till vår glädje funno ett flertal svenska forstmän, vilka alla utmärkt sig för just de egenskaper ett krig som detta fordrar, nämligen djärvhet, förmåga till självständigt initiativ och uthållighet.

T. J. B.

TRÄVARUMARKNADEN

MÅNADSÖVERSIKT.

Den försäljningsförening, som jag i min förra månadsöversikt nämnde vara under bildande, har nu blivit en verklighet. Det är ej för mycket sagt att den redan visat sig vara till avlastarnas stora nytta. Huru länge dess verksamhet kommer att fortgå, är ju beroende dels på krigets längd, dels på huru lång tid efter krigets slut som England och Frankrike komma att bibehålla sina inköpsorganisationer. Meningarna i detta senare avseende äro delade, i det man på vissa håll anser att åtminstone ett år efter kriget kommer att förflyta, innan deras verksamhet upphör, under det att man på andra gissar på att dessa organisationer komma att upphöra mycket snart efter krigets slut.

Priserna äro nu avgjort i stigande. Visserligen är väl detta beroende på även andra omständigheter, men det torde dock vara säkert att försäljningsföreningen har mycket kraftigt bidragit härtill. Ställningen före dess bildande var sådan att många av våra avlastare redan börjat lyssna till förslag om att

sätta ned sina priser. Och den starka inköpskommission, med herr Montagu Meyer i spetsen, som arbetade för engelsk räkning, lämnade inga medel oförsökta att pressa ned priserna. Numera förnekas nog detta men torde icke förty vara sant. *Danmark* är i marknaden och betalar för Härnösands furubräder £ 20 upp till 20.5/—. För Sundsvallsvaror har betalts till och med £ 20.17/6. Umeå har erhållit £ 19.10/— à 19.15/—. Alla priser fob. och för prompt skeppning. 9" och 3/4" × 4—5½" utskott betalas med £ 14.5/— à 14.10/—. *Holland* har även börjat köpa och för nästa år därvid för Sundsvalls granbattens betalat kr. 345;— à 355:— fob. Och *England* köper västkustvaror på fob. villkor till £ 25 för 7" battens och £ 26 för hyvlade 7" bräder. Det omförmäles att det är avsevärda kvantiteter, som under senare tiden försålts på dessa villkor och lämpliga specifikationer av osorterad kvalitet säljas fortfarande lätt. Däremot synas de lägre kvaliteterna icke vara så begärliga. Underhandlingar hava även varit å bane beträffande varor från ostkusten och den engelska regeringens uppköpare har godkänt de begärda och av försäljningsföreningen fastställda priserna, men affärernas bestämda avslutande har ej kunnat fullföljas på grund av befraktningsfrågan. Man bör dock hava anledning hoppas att fraktmarknaden skall bliva lättare, och att en välbehövlig gallring av östersjöhamnarnas brädgårdar skall låta sig göra under senhösten. Allt detta såväl som mycket annat beror ju dock på freden.

Som ett totalomdöme torde man i detta nu kunna uttala, att läget för vår svenska trävarumarknad så tillvida är ljusare nu än för ett par månader sedan att priserna bättre hållas uppe. Huru innerligt väl detta behöves torde envar förstå, som känner med vilken hastighet alla omkostnader ökas. Genom stark sammanhållning bör den förbättrade ställningen kunna bevaras och ytterligare stärkas. Sker ej så, torde resultatet av rörelsen ingalunda komma att motsvara den stegring i priserna som hittills ernåtts.

Den 21/10 1918. —M.

SKOGSADMINISTRATION

SKOGSSTATENS BEGÄRAN OM LÖNEREGLERING.

Till Konungen.

Genom nådigt brev den 17 december 1915 tillsatte Eders Kungl. Maj:t en kommission med uppdrag att företaga undersökning, huruvida nu gällande avlöningsreglementen för tjänstemän vid statens järnvägar, postverket, tullverket och statens vattenfallsverk kunde ersättas av i huvudsak gemensamma avlöningsbestämmelser för samtliga nämnda verk, samt därest så vore förhållandet, avgiva förslag till dylika gemensamma bestämmelser.

Genom nådigt brev den 17 mars 1916 har sedan Eders Kungl. Maj:t förordnat, att berörda uppdrag skulle utsträckas att omfatta jämväl Kungl. domänstyrelsen och dess underlydande personal.

Sedan den sålunda tillsatta lönekommissionen under arbetets gång funnit det omöjligt att medhinna utarbetandet av ett definitivt löneregleringsförslag för samtliga de verk, som kommissionens arbete omfattade, i så god tid, att nådig proposition om lönereglering kunde föreläggas 1918 års riksdag, hemställde kommissionen i underdånighet om nådigt uppdrag att utarbeta förslag till provisoriska lönaregleringar. Med anledning härav erhöll lönekommissionen i uppdrag att, — med behörig hänsyn, tagen till den återverkan, ett förverkligande av ett provisoriskt löneregleringsförslag kan tänkas utöva på avlöningsförhållandena i de centrala verken och jämförliga ämbetsverk jämte dem underställd personal — dels verkställa en närmare undersökning om möjligheten och lämpligheten av en lönereglering för befattningshavare vid statens järnvägar och vattenfallsverket, vid skogsstaten samt vid post- och telegrafverken, ävensom i den mån undersökningen därtill föranleder, inkomma med utlåtande och förslag i ärendet, därvid emellertid mera genomgripande förändringar i de i gällande avlöningsbestämmelser tillämpade grundsatser för avlöningens utgående böra undvikas, dels ock inkomma med utlåtande och förslag rörande tillfällig löneförbättring för befattningshavare vid ovannämnda verk ävensom med dem jämnställda befattningshavare i tullverket, beträffande sistberörda verk med bibehållande åtminstone i huvudsak av det därstädes nu tilllämpade sportelsystemet.

Med anledning av denna skrivelse utarbetade lönekommissionen provisoriska löneregleringsförslag. Lönekommissionen inskränkte sig härvid överhuvudtaget endast att föreslå vissa förhöjningar å avlöningsbeloppen sådana de fastställts vid sista löneregleringen för varje särskilt verk. Ringa eller ingen hänsyn synes hava tagits till de ändrade förhållanden, som inträtt i tjänstemännens arbete, ansvar och verksamhet i övrigt sedan sista löneregleringen genomfördes. Ej heller jämfördes med varandra de olika tjänstemännen inom skilda verk i syfte att åt tjänstemän, som i avseende å utbildning, tjänstgöring och ansvar voro jämnställda, bereda lika löner. Mot förslagen riktades från tjänstemännens sida anmärkningar. På grund av lönekommissionens förslag utarbetades nådiga propositioner, vilka vunno 1918 års riksdags bifall, varigenom provisoriska löneregleringar genomförts för de verk, som 1915 års lönekommissions arbete omfattat. Sedermera har Eders Kungl. Maj:t dels tillsatt en ny lönekommitté för att utarbeta förslag till lönereglering för statens järnvägar och vattenfallsverk samt post- och telegrafverken, dels hänskjutit tullverkets lönefråga till tullkommissionen. Således har frågan om lönereglering för de verk, som 1915 års lönekommissions arbete avsåg, på nytt upptagits till behandling dock med undantag för skogsstaten.

I nådiga propositionen till 1918 års riksdag angående provisorisk lönereglering för skogsstaten säger departementschefen, att de erinringar, som av samtliga de tjänstemannakårer, som beröras av förslaget, riktats mot förslaget (1915 års lönekommissions förslag till provisorisk lönereglering för skogsstaten) icke kunna frånkännas ett visst fog samt att detta särskilt gäller dels vad överjägmästarna, dels vad kronojägare och tillsyningsmän anfört. Depar-

tementschefen fortsätter: »Då emellertid den nu ifrågasatta lönereglcringen är provisorisk samt kommissionens förslag framkommit efter noggrant övervägande av förhållandena inom samtliga de verk och tjänstemannakårer, som äro föremål för kommissionens utredningsarbeten, samt tillstyrkts av domänstyrelsen, anser jag mig ej kunna tillråda vidtaga ändringar av principiell betydelse i kommissionens föreslagna avlöningsstat.» Av dessa uttalanden synes framgå, att departementschefen ansåg den nu genomförda provisoriska löneregleringen för skogsstaten ej fullt tillfredsställande.

Då avlöningsförhållandena inom samtliga de verk och tjänstemannakårer, som varit föremål för 1915 års avlöningskommissions arbete, utom skogsstaten, nu blivit på nytt hänskjutna till nya utredningskommittéer, synes oss även skogsstatens avlöning med fullt skäl och rättvisligen böra på nytt upptagas. De skäl, som anföras för ett nytt utredningsarbete rörande statens järnvägar, vattenfallsverk, post- och telegrafverken samt tullverket gälla i ännu högre grad skogsstaten. Statens skogsförvaltning har nämligen mer än något annat av statens andra affärsdrivande verk under senare åren kunnat visa en storartad utveckling. Tjänstemännens ansvar och arbete har härigenom i avsevärd grad ökats. Den låga lönestandard inom skogsstaten i jämförelse med övriga affärsdrivande verk, som alltid och utan synbar anledning varit rådande, borde därför med fog höjas. På grund av den låga lönestandarden kunna enskilda skogsägare och skogsvårdsstyrelserna med framgång konkurrera med staten om tjänstemännen. Avgången från statstjänsten är oroande och karaktäristisk för situationen. En ständig brist på kompetenta både högre och lägre skogstjänstemän är rådande, vilket medför, att det värdefulla förvaltningsobjekt, som statens skogar utgör, ej kan erhålla den noggranna och intensiva vård och skötsel, som kan och bör krävas, varigenom statsverkets inkomster ej bliva så höga, som särskilt i dessa tider eljest vore behövligt och önskligt. Det uppsving, som utan tvivel efter nu rådande krisår kommer att inträda inom trävarurörelsen, gör det även nödvändigt att staten i tid står rustad. Härför kräves ej minst en tillräcklig tillgång på god, kvalificerad personal.

I anslutning härtill få vi även åberopa vad generaldirektören för Kungl. domänstyrelsen i sin underdåniga skrivelse den 8 maj 1918 anfört, och som i avskrift bilägges.

Lika stor glädje och tillfredsställelse som Eders Kungl. Maj:ts beslut den 17 mars 1916 att till 1915 års lönekommission hänskjuta skogsstatens lönereglering väckte, lika stor besvikelse känner skogsstaten nu, att ensam av de affärsdrivande verken lämnas utanför den lönereglering, som nu förberedes för dessa verk.

Då Kungl. Maj:t ej hänskjutit skogsstatens löneregleringsfråga till den nya lönekommittén för de affärsdrivande verken samt skogsstatens tjänstemän otvivelaktigt arbeta under förhållanden, som äro olika dem, som äro rådande inom övriga affärsdrivande verk, och då slutligen samtliga skogsstatstjänstemännen erhållit en proportionsvis lång och dyrbar specialutbildning, som gör att dessa tjänstemän inom statsförvaltningen intaga en särställning, få undertecknade, representanter för överjägmästare, jägmästare och skogsingenjörer, ordinarie som extra, föreståndare för statens skogsskolor, kronojägare och tillsyningsmän, ordinarie och extra, i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes hänskjuta frågan om skogsstatens lönereglering till en särskild för detta ändamål tillsatt kommitté. Då den provisoriska lönereglering, som vid 1918 års riksdag genomfördes, måste anses i hög grad otillfredsställande, såsom ock skogsstatens samtliga tjänstemannagrupper i sina yttranden om 1915 års lönekommissions förslag anfört, få vi i underdånighet hemställa att en eventuell kommitté måtte åläggas att så påskynda arbetet, att förslag till en fullständig lönereglering kan föreläggas 1919 års riksdag.

Skulle Eders Kungl. Maj:t behjärta vår underdåniga anhållan, få vi i underdånighet anhålla, att i denna kommitté representanter för skogsstatens såväl högre som lägre tjänstemän måtte insättas.

Underdånigst

UNO WALLMO

CARL VON SCHÖNBERG. CARL BJÖRKBOM. RAGNAR EKMAN. GEORG NORDFORS.

HANS MELANDER. OSCAR J:SON BRAGÉE. T. A. NILSSON.

Stockholm den 3 sept. 1918.

LAGAR, KUNGL. FÖRORDNINGAR OCH BESLUT.

Tilläggsbidrag till vissa innehavare av odlingslägenheter och skogstorp å kronomark i de sex nordligaste länen.

Genom Kungl. Kungörelse den 20 juni 1918, utkommen från trycket den 1 juli 1918 har förordnats:

Mom. 1. Innehavare av odlingslägenhet, som, före det dessa bestämmelser trätt i kraft, upplåtits jämlikt kungörelsen den 18 juni 1909 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen, skall äga rätt att, där föreskrivna byggnadsarbeten icke blivit utförda före den 1 januari 1915, — utöver honom tillkommande odlingshjälp — såsom tilläggsbidrag erhålla ett belopp, svarande mot tredjedelen av innehavarens kostnad för föreskrivna byggnadsarbeten, vilka utförts under tiden från och med ingången av år 1915 intill den dag dessa bestämmelser trätt i kraft, och mot hälften av sådan kostnad för fullbordande efter dessa bestämmelsers ikraftträdande av dylika byggnadsarbeten, med iakttagande att tilläggsbidrag för byggnadsarbeten, som utförts innan dessa bestämmelser trätt i kraft, icke må överstiga 500 kronor och att tilläggsbidraget icke må sammanlagt uppgå till högre belopp än 1,250 kronor.

Lägenhetsinnehavare, som önskar komma i åtnjutande av dylikt tilläggsbidrag, skall till vederbörande jägmästare ingiva till domänstyrelsen ställd ansökning därom, åtföljd av intyg av två kända och trovärdiga män rörande innehavarens kostnad för efter den 1 januari 1915 utförda byggnadsarbeten, eller, där ansökningen avser bidrag för ännu icke verkställt arbete, rörande kostnaden för byggnadernas fullbordande enligt föreskriven plan. Jägmästaren, som, där han så finner erforderligt, har att företaga besiktning å lägenheten, åligger att insända jämte eget utlåtande ansökningen till domänstyrelsen, vilken det tillkommer att fastställa tilläggsbidragets storlek.

Lägenhetsinnehavare, som tillerkänts tilläggsbidrag för redan utfört arbete, äger omedelbart utbekomma detsamma.

Lägenhetsinnehavare, som tillerkänts tilläggsbidrag för fullbordande av föreskrivet byggnadsarbete, vare berättigad att i enlighet med reglerna i 15 mom. av ovannämnda kungörelse, sådant detta moment lyder enligt kungörelsen den 9 oktober 1914, uppbära hela det honom tillkommande tilläggsbidrag, i mån som arbetet med fullbordandet av lägenhetens åbyggnader fortgår.

Lägenhetsinnehavare, som uppbär tilläggsbidrag, vare skyldig att vidkännas den höjning i den årliga avgiften, som motsvarar ränta efter 3,6 för hundrade å sagda bidrag.

Mom. 2. Vad i mom. 1 stadgats gälle i tillämpliga delar jämväl i fråga om skogstorp, som upplåtits antingen jämlikt nådiga brevet till domänstyrelsen den 29 maj 1891 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län eller jämlikt kungörelsen den 27 maj 1904 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län, där innehavaren erhållit torpet på arrende under femtio år, dock att tilläggsbidrag ej må utgå, med mindre å torpet finnes eller genom utvidgning kan erhållas tillräcklig, för odling lämplig mark eller torpet eljest på grund av särskilda omständigheter kan anses tjänligt till jordbruks- eller bostadslägenhet, till utrönande varav jägmästaren har att, där så finnes erforderligt, med sakkunnigt biträde företaga besiktning å torpet.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Instruktion för statens kolonisationsnämnd.

Kungl. Maj:t har fastställt följande bestämmelser att utöver vad brevet den 3 maj 1918 innehåller tillsvidare gälla som instruktion för nämnden:

»Statens kolonisationsnämnd åligger att i enlighet med de av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämda grunder samt i överensstämmelse med denna instruktion bringa de beslutade kolonisationsföretagen till utförande.

Härvid har nämnden bland annat:

att särskilt för varje kronopark underställa Kungl. Maj:ts prövning och fastställelse plan för kolonats utläggande å densamma ävensom förslag beträffande det största och minsta

antal mindre kolonat, som skall upplåtas med genom statens försorg delvis uppförda byggnader;

att bland allmänheten sprida kännedom om kolonisationsföretagen och kungöra kolonaten till ansökan lediga;

att, sedan ansökningar inkommit, pröva och avgöra, huru många mindre kolonat, som inom de av Kungl. Maj:t, beträffande antalet bestämda gränser, skola upplåtas med genom statens försorg delvis uppförda byggnader;

att antaga kolonister och med dem upprätta kontrakt angående upplåtelserna, varvid nämnden äger göra de mindre avvikelser från den fastställda planen, som kunna befinnas erforderliga eller önskvärda;

att föranstalta om hållande av de syner, som erfordras vid kolonatens upplåtande;

att för byggnadsarbeten fastställa ritningar och beskrivningar, vilka skola lända till efterrättelse i den mån ej sedermera avvikelse medgives av nämnden;

att, därest det under kolonisationsarbetets fortgång finnes erforderligt eller ändamålsenligt, vidtaga mindre jämkningar i fråga om områdestilldelningen för kolonaten ävensom beträffande viknings- och vägbyggnadsplanerna;

att övervaka att kolonist fullgör sina kontraktsenliga åligganden, samt, om kolonist brister härutinnan och ej låter rätta sig, skilja honom från kolonatet, när laga skäl därtill äro;

att mottaga, granska och förvalta de säkerhetshandlingar, som kolonist kontraktsenligt har att avlämna;

att för kolonat, där byggnaderna helt uppföras av kolonisten, bestämma den byggnadshjälp, denne äger erhålla av allmänna medel;

att bestämma den skyldighet att bygga och underhålla vägar inom kolonisationsområdena, som åligger kolonist;

att föranstalta om uppgörande av plan för kolonatens uppodling;

att i den mån så lämpligen kan ske tillhandahålla kolonist erforderliga byggnadsmaterialier ävensom konstgödsel;

att efter stadgade grunder utbetala byggnads- och odlingshjälp;

att påkalla åtgärder av vederbörande skogsstatspersonal, för utsyning av för byggnader och andra ändamål erforderligt virke;

att bringa verkställda upplåtelser till domänstyrelsens kännedom;

att själv eller genom någon av sina ledamöter å ort och ställe hålla uppsikt över kolonisationsarbetena;

att till vederbörande kronouppbördsman årligen insända uppgift å de legobelopp, som det åligger kolonist att gälda;

att föra räkenskaper över uppburna anslag och andra omhänderhavda medel;

att årligen före den 1 april avlämna redovisning för föregående års förvaltning;

att till Kungl. Maj:t årligen före den 1 februari avgiva berättelse över de åtgärder, som under föregående år vidtagits för kolonisationsförsökets genomförande; samt

att, där avvikelse finnes böra ske från de av Kungl. Maj:t och riksdagen för kolonisationsverksamheten bestämda grunder, till Kungl. Maj:t inkomma med framställning därom.»

Inköp av ströängar genom statens kolonisationsnämnd.

Genom K. Brev den 12 juli 1918 har statens kolonisationsnämnd bemyndigats att för kronans räkning godkänna av kolonisationsnämnden med ägarna av vissa hemman inom Lycksele socken med ströängar å kronoparken Metseken samt inom Stensele socken med ströängar å kronoparken Rönnliden träffade preliminära köpeavtal. Ströängarna, som äro erforderliga för genomförande av beslutade kolonisationsföretag å nämnda kronoparker, skola säljas fria från inteckningar för fordran eller födoråd.

Nationalpark.

K. Maj:t och riksdagen hava beslutat att såsom nationalpark må avsättas ett visst område av 34,05 hektar av den till Dalby kronopark i Dalby socken av Malmöhus län hörande Söderskogen.

Tilläggsarvoden åt vissa årsförordnade t. f. jägmästare.

K. Maj:t har förordnat, att extra jägmästaren Oldenburg under uppehållande av jägmästartjänsten i Örbyhus revir skall från och med den 15 maj 1918 till och med den 14 maj

1919 uppbära förutom annat ett tilläggsarvode efter 800 kronor för år räknat, samt medgivit, ej mindre att Oldenburg må för tiden från och med den 1 januari till och med den 14 maj 1918 uppbära utöver honom jämlikt förenämnda beslut den 1 juni 1917 tillkommande avlöningsförmåner, varigenom han bl. a. beviljades ett tilläggsarvode av 400 kr. för år räknat, ett ytterligare arvodestillägg efter 400 kronor för år räknat. Även har förordnats att t. f. jägmästarna i Transtrands revir Eric Måhlén, i Västerås revir David Hultmark och i Sunnerbo revir Tage Vilhelm Aae må från och med den 1 januari 1918, så länge de jämlikt förberörda förordnanden uppehålla sagda jägmästartjänster, uppbära, utöver dem förut tillerkända avlöningsförmåner, ett arvodestillägg av, Måhlén och Hultmark vardera efter 400 kronor och Aae efter 1,000 kronor, allt för år räknat.

Resekostnads- och traktamentsersättning åt viss till bränslekommissionens förfogande ställd skogsstatspersonal vid tillfällig tjänstgöring inom skogsstaten.

K. Maj:t har på av domänstyrelsen gjord framställan förordnat, att de till bränslekommissionens förfogande tillsvidare under år 1918 ställda skogsstatstjänstemän, som under kortare tid innevarande år komma att tillfälligt återinträda i skogsstatstjänst, må för resa från den ort, där de äro förlagda under sin tjänstgöring hos kommissionen, till det överjägmästardistrikt, där de under sin tillfälliga tjänstgöring inom skogsstaten blivit placerade, samt åter, tillerkännas resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente, att utgå av de till driftkostnader för statens domäner under rubrik oförutsedda och diverse utgifter anvisade medel.

Respenningar åt skogsrättare.

Kungl. Maj:t och Riksdagen har fastställt sådan ändring i gällande stat för statens skogsskolor, att tillämpas från och med år 1919, att i slutet av sagda stat införes en ny post »respenningar åt skogsrättare att fördelas efter Kungl. Maj:ts beprövande, 600 kronor.»

Domänstyrelsen har att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till fördelning av sagda respenningar samt den ändring i kungörelsen den 28 augusti 1917 angående resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavande vid skogsstaten och statens skogsskolor, som må föranledas av att respenningar tillerkännas skogsrättarna.

Fördelning av behållna skogsvårdsavgifter.

Ur nåd. brev den 23 augusti till statskontoret hämtas följande:

I sitt utlåtande har domänstyrelsen föreslagit, att med hänsyn till önskvärdheten av att betydande områden å Öland bleve försatta i skogbärande skick, det procenttal, efter vilket skogsvårdsstyrelsen i Kalmar läns södra landstingsområde erhållit andel av hos Eder reserverade skogsvårdsavgifter eller $2^1/_2$ procent, för åren 1918—1920 måtte höjas till 5 eller $5^1/_2$ procent.

I skrivelse den 21 juni 1918 har domänstyrelsen inkommit med förslag till fördelning av hos Eder vid utgången av år 1917 reserverade skogsvårdsavgifter.

Till följd av remiss har Ni den 30 juli 1918 avgivit utlåtande i ärendet och därvid meddelat att behållningen av de till Eder redovisade skogsvårdsavgifter utgjorde i runt tal 205,000 kronor.

Då Vi nu låtit oss föredragas detta ärende, hava Vi förordnat, att de hos Eder vid 1917 års utgång reserverade skogsvårdsavgifterna skola mellan nedannämnda skogsvårdsstyrelser fördelas efter följande procenttal, nämligen:

Skogsvårdsstyrelsen	inom	Stockholms	läns	landstingsområde	5	procent
»	»	Uppsala	»	»	5	»
»	»	Södermanlands	»	»	2	»
»	»	Östergötlands	»	»	3	»
»	»	Jönköpings	»	»	$5^1/_2$	»
»	»	Kronobergs	»	»	5	»
»	»	Kalmar läns norra		»	1	»
»	»	» » södra		»	5	»

Skogsvårdsstyrelsen	inom	Stockholms	läns	landstingsområde	5	procent
»	»	Gottlands	»	»	3	»
	»	Blekinge	»	»	3	»
	»	Kristianstads	»	»	6	»
		Malmöhus	»	»	$3^1/_2$	»
		Hallands	»	»	$10^1/_2$	»
»	»	Göteborgs och Bohus	»	»	$6^1/_2$	
»	»	Älvsborgs	»	»	$6^1/_2$	»
»	»	Skaraborgs	»	»	$3^1/_2$	
»	»	Värmlands	»	»	3	»
»	»	Örebro	»	»	4	»
»	»	Västmanlands	»	»	5	»
»	»	Kopparbergs	»	»	$4^1/_2$	
»	»	Gävleborgs	»	»	2	
»	»	Västernorrlands	»	»	4	»
»	»	Jämtlands	»	»	$3^1/_2$	»

Tillika hava Vi förordnat, att den av skogsvårdsstyrelsen i Kalmar läns södra landstingsområde tillerkända andel i omförmälda skogsvårdsavgifter hälften skall användas för skogsodling å Öland.

Uppbörd av likvid för av jägmästare försålda skogsalster m. m.

Nåd. brev till Domänstyrelsen av den 30 augusti.

GUSTAF etc. Vår ynnest etc. I skrivelse den 10 juni 1918 har Ni hemställt om viss förklaring av det i § 50 av förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket, sådan denna paragraf lyder enligt kungörelsen den 31 december 1917, förekommande stadgandet, att jägmästare uppbär likvid för vad av honom försålts.

Sedan utlåtande i ämnet avgivits den 26 juni 1918 av domänbokföringssakkunniga och Ni den 8 juli yttrat Eder i anledning av vad de sakkunniga anfört, hava Vi funnit gott förklara, att skogsalster skola enligt nämnda författningsrum anses hava blivit av jägmästare försålda, när det tillkommit denne att enligt gällande föreskrifter pröva anbud därå.

Arvodestillökning för viss skogsstatspersonal.

Domänstyrelsen har meddelat vissa länsstyrelser, att styrelsen jämlikt nåd. brev den 20 juni 1918 förordnat, att arvodestillökning med 400 kr. för helt år räknat skall under år 1918 av domänfondens avkastning utgå till envar skogstaxator och extra skogsingenjör ävensom sådan assistent, vilken enligt de bestämmelser, som gällde före ikraftträdandet av den vid 1917 års riksdag beslutade ändringen i rese- och traktamentsersättning till skogsstatens personal, skulle ägt åtnjuta särskilt dagtraktamente av 6 kr. samt anmodat vederbörande länsstyrelser att till ifrågavarande befattningshavare utbetala dessa arvodestillägg.

Extra elever vid skogsskolorna.

Sedan domänstyrelsen hemställt om antagande under läsåret 1918—1919 av följande antal extra elever vid nedannämnda statens skogsskolor, nämligen 6 vid Hällnäs, 2 vid var och en av Bispgårdens, Grönsinka och Ombergs samt 4 vid Hammarsebo skogsskola, har Kungl. Maj:t medgivit, att vid lärokursen 1918—1919 må antagas 16 extra elever utöver det ordinarie elevantalet att fördelas i enlighet med ovanberörda förslag. Skogsskoleföreståndarna äga att uttaga dessa elever bland de därtill mest lämpliga av dem, som före ansökningstidens utgång den 15 september 1918 sökt inträde vid respektive skogsskolor; dock utan rätt för de sålunda antagna extra eleverna att under kursen åtnjuta stipendium men med rätt att i övrigt jämställas med ordinarie elever samt erhålla avgångsbetyg enligt samma grunder som dessa.

Finanser.

Kungl. Brev till Domänstyrelsen den 20 juni ang. **driftkostnader under år 1919 för statens domäner.**

---

1. *Kostnader för domänstyrelsen.*

Vi hava

dels fastställt följande avlöningsstat för Edert ämbetsverk, att tillämpas från och med år 1919:

Kronor

	Lön	Tjänst-görings-penningar	Orts-tillägg	Arvode	Summa	
Generaldirektör o. chef	—	—	—	15,000	15,000	
Överdirektör och souschef	—	—	—	12,000	12,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	—	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
5 byråchefer	25,000	12,500	3,000	—	40,500	
1 domänfullmäktig	—	—	—	3,000	3,000	
1 »	—	—	—	3,000	3,000	
1 ombudsman och fiskal	3,600	1,800	400	—	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 jägmästare	3,000	2,200	—	—	5,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kr., efter 10 år med ytterligare 400 kr. o. efter 15 år med än ytterligare 400 kr.
2 »	6,000	4,400	—	—	10,400	
1 första gradens tjänsteman	2,200	1,500	300	—	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. o. efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
7 första gradens tjänstemän	15,400	10,500	2,100	—	28,000	
1 kvinnligt biträde av andra lönegr.	900	550	150	—	1,600	
4 kvinnliga biträden av andra lönegr.	3,600	2,200	600	—	6,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.
1 kvinnligt biträde av första lönegr.	700	350	150	—	1,200	
10 kvinnl. biträden av första lönegr.	7,000	3,500	1,500	—	12,000	
1 förste vaktmästare	900	450	150	—	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
1 vaktmästare	700	350	150	—	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. och efter 10 år med ytterligare 100 kr.
1 »	700	350	150	—	1,200	
Till arvoden åt amanuenser och biträden samt för byggnadsplaners granskning, flitpenningar åt extra tjänstemän och extra vaktmästare samt vikarieersättningar	—	—	—	—	56,300	
Summa kronor	—	—	—	—	216,400	

Anmärkning: Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom å lönen avdragas 100 kr. årligen;

dels förklarat Oss framdeles vilja fatta beslut angående tillägg till denna stat på grund av ökad avlöning åt vaktmästare;

dels för åtnjutande av de i denna stat för ordinarie befattningar upptagna avlöningar m. m. stadgat de villkor och bestämmelser, som finnas angivna i Vår denna dag utfärdade kungörelse i ämnet;

dels förklarat att det skulle åligga innehavare av ordinarie befattning i Edert ämbetsverk, vilken, utan att kunna därtill lagligen förbindas, är villig att övergå till den nya staten och underkasta sig de för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, att därom göra anmälan hos Eder före den 1 december 1918, samt att Ni skall hos Oss beträffande en var av dessa befattningshavare, anmäla, huruvida han är villig att ingå på den nya staten eller icke;

dels ock anbefallt Eder att med anledning av vad statsrådsprotokollet vid omförmälda proposition ävensom nu ifrågavarande riksdagsskrivelse n:r 373 innehålla till Oss inkomma med förslag till de ändringar i Eder instruktion, som må föranledas av vad Vi och riksdagen beslutat.

II. *Kostnader för statens skogsdomäner.*

Vi hava

dels fastställt följande avlöningsstat för skogsstatens ordinarie personal att tillämpas från och med år 1919.

Kronor

	Lön	Tjänst-görings-penningar	Summa	
1 överjägmästare	4,700	3,400	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
5 »	23,500	17,000	40,500	
1 »	4,700	3,000	7,700	
5 »	23,500	15,000	38,500	
1 flottledsingenjör	4,200	2,800	7,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 jägmästare	3,000	3,200	6,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 400 kronor samt efter än ytterligare 5 år ävenledes med 400 kronor.
17 »	51,000	54,400	105,400	
1 »	3,000	3,000	6,000	
23 »	69,000	69,000	138,000	
1 »	3,000	2,800	5,800	
14 »	42,000	39,200	81,200	
1 »	3,000	2,600	5,600	
6 »	18,000	15,600	33,600	
1 »	3.000	2,400	5,400	
10 »	30,000	24,000	54,000	
1 »	3,000	2,200	5,200	
46 »	138,000	101,200	239,200	
1 skogsingenjör	3,000	2,800	5,800	
10 skogsingenjörer	30,000	28,000	58,000	

	Lön	Tjänst-görings-penningar	Summa	
1 överjägmästarassistent...	2,600	1,800	4,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor.
5 överjägmästarassistenter	13,000	9,000	22,000	
1 överjägmästarassistent...	2,600	1,600	4,200	
5 överjägmästarassistenter	13,000	8,000	21,000	
1 skogstaxator..............	2,600	1,800	4,400	
5 skogstaxatorer	13,000	9,000	22,000	
1 skogstaxator............ ..	2,600	1,600	4,200	
4 skogstaxatorer	10,400	6,400	16,800	
1 kronojägare	950	950	1,900	Efter 5 år kan lönen höjas med 150 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 150 kronor samt efter än ytterligare 5 år ävenledes med 150 kronor.
278 »	264,100	264,100	528,200	
1 »	950	850	1,800	
148 »	140,600	125,800	266,400	
1 »	950	750	1,700	
205 »	194,750	153,750	348,500	
1 tillsyningsman............	950	950	1,900	
26 tillsyningsmän............	24,700	24,700	49,400	
Reseanslag till kronojägare och tillsyningsmän	—	—	140,000	
Summa kronor	—	—	2,290,000	

Anmärkning: Innehar befattningshavare boställe, skall boställets uppskattade avkomst avgå å indelningshavares lön. Därest åt befattningshavare upplåtes bostad skall han vidkännas avdrag å lönen, motsvarande skälig hyra;

dels för åtnjutande av de i denna stat upptagna avlöningar stadgat de villkor och bestämmelser, som finnas angivna i Vår denna dag utfärdade kungörelse i ämnet;

dels förordnat, att det skall åligga förutvarande innehavare av ordinarie befattning i skogsstaten, vilken, utan att kunna därtill lagligen förbindas, är villig att övergå till den nya staten och underkasta sig de för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, att därom göra anmälan hos Eder före den 1 december 1918, samt att Ni skall hos Oss beträffande en var av dessa befattningshavare anmäla, huruvida han är villig att ingå på den nya staten eller icke;

dels bemyndigat Eder att bestämma det avdrag för skälig hyra, som bör göras å lönen för befattningshavare, åt vilken bostad upplåtits, varvid dylikt avdrag icke må för kronojägare eller tillsyningsman understiga 200 kronor om året;

dels förordnat, att från och med den 1 januari 1919 den del av Kopparbergs revir, som innefattar Garpenbergs kronopark, skall med lämpligt område, som må närmare bestämmas av Eder, avskiljas såsom ett särskilt revir under benämning Garpenbergs revir ävensom att avlöningen till jägmästaren i det nya reviret skall utgöra 3,000 kronor i lön och 2,400 kronor i tjänstgöringspenningar;

dels anbefallt Eder att till Oss inkomma med förslag till fördelning av det i avlöningsstaten upptagna belopp av 140,000 kronor till reseanslag åt kronojägare och tillsyningsmän;

dels förordnat, att från och med år 1919 arvodet för biträdande jägmästaren i Fryksdals revirdel skall utgöra 4,200 kronor;

dels förordnat, att från och med år 1919 begynnelsearvodet skall utgöra för assistent i så kallat fjällrevir ävensom för skyddsskogsassistent 3,600 kronor, för assistent i annat revir inom Norrland och Dalarna, där enligt tidigare bestämmelser assistent ägt åtnjuta särskilt

dagtraktamente av 6 kronor under resor och utearbeten, ävensom för extra skogsingenjör 3,400 kronor, samt för assistent i revir i annan del av landet 3,000 kronor, vartill kunna komma två arvodesförhöjningar à 200 kronor efter respektive 3 och 6 års väl vitsordad tjänstgöring å avlönad befattning inom skogsstaten eller Edert ämbetsverk;

dels förordnat, att från och med år 1919 skola å extra stat anställas elva befattningshavare, benämnda skogsfogdar, en inom varje skogsingenjörs tjänstgöringsområde i Västerbottens och Norrbottens län mot åtnjutande av årsarvoden av 2,500 kronor;

dels anbefallt Eder att till Oss inkomma med förslag till bestämmande av fasta respenninganslag åt dessa skogsfogdar;

dels förordnat, att vid resor och förrättningar i tjänsten skogsfogde skall äga åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättnng enligt femte klassen i gällande resereglemente, att utgå enligt samma grunder, som äro stadgade för tillsyningsmän;

dels utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse av §§ 4 och 5 i kungörelsen den 28 augusti 1917 angående resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor;

dels anbefallt Eder att till Oss inkomma med förslag till den ändring i § 3 av samma kungörelse, som må föranledas av att respenningbeloppen för bevakarna framdeles bestämmas av Oss, börande Ni därvid jämväl beakta det beslut riksdagen fattat angående respenninganslag åt skogsrättare;

dels förordnat, att från och med år 1919 ersättning för hållande av expeditionslokal skall utgå till skogstaxatorer och flottledsingenjören enligt de i brevet den 3 juli 1917 för revirförvaltare bestämda grunder;

dels anbefallt Eder att med ledning av vad statsrådsprotokollet vid omförmälda proposition ävensom nu ifrågavarande riksdagsskrivelse n:r 373 innehålla till Oss inkomma med förslag till de ändringar i gällande instruktion för skogsstaten samt de bestämmelser i övrigt, som må föranledas av vad Vi och riksdagen nu beslutat;

dels ock förordnat, att arvodestillökning med 400 kronor för helt år räknat må under år 1918 av domänfondens avkastning utgå till en var skogstaxator och extra skogsingenjör ävensom sådan assistent, vilken enligt de bestämmelser, som gällde före ikraftträdandet av den vid 1917 års riksdag beslutade ändringen i rese- och traktamentsersättning till skogsstatens personal, skulle ägt åtnjuta särskilt dagtraktamente av 6 kronor.

DOMÄNSTYRELSENS CIRKULÄR, BESLUT, FRAMSTÄLLNINGAR OCH YTTRANDEN.

Cirkulär.

Leverans av kuvert. Domänstyrelsens cirkulär n:r K 457 den 5 augusti 1918 till samtliga förvaltande skogstjänstemän.

Kungl. domänstyrelsen vill härigenom bemyndiga Eder att, i den mån av Eder från firman J. Linds efterträdare jämlikt föreskrifter i Kungl. domänstyrelsens beslut n:r K 2620 den 18 december 1917 rekvirerade kuvert ej redan kommit Eder tillhanda, från annat håll anskaffa för året erforderliga kuvert, och har Kungl. styrelsen med firman Magnus Bergvall träffat avtal om fullgörande av dylika leveranser.

Domänstyrelsens P. M. rörande tillämpning av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916. Domänstyrelsens cirkulär n:r K 1647 den 5 augusti till samtliga jägmästare.

Kungl. styrelsen vill härigenom bemyndiga Eder, att efter anmodan av riksförsäkringsanstalten, direkt utbetala de inom Edert revir eventuellt förekommande ersättningar, som uti efterföljande P. M. angivas under rubrikerna »Sjukhjälp» och »Läkarevård».

P. M.

rörande tillämpning av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 å arbetare anställda i domänstyrelsen med underlydande förvaltningar.

Försäkringens omfattning.

På grund av bestämmelserna i Kungl. kungörelsen den 30 november 1917 angående särskilda bestämmelser i fråga om tillämpning av lagen om försäkring för olycksfall i arbete

den 17 juni 1916 å arbetare, som användas till arbete för statens räkning, är all i domänstyrelsen med underlydande förvaltningar anställd personal med högst 5,000 kronor årsavlöning försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbete. Försäkringen avser icke blott tjänstemän utan även fast eller tillfälligtvis anställda arbetare.

Anmälan om olycksfall och läkareintyg.

Det åligger vederbörande jägmästare att med tillämpning av §§ 1, 2 och 7 i Kungl. kungörelsen angående anmälan om olycksfall i arbete m. m. den 21 december 1917 till riksförsäkringsanstalten samt polismyndigheten i orten omedelbart göra anmälan om inträffat olycksfall. Till dylik anmälan användes av riksförsäkringsanstalten fastställt *formulär n:r 1 till skadeanmälan*, därvid bland annat noga iakttages att punkterna 11 och 12 av formuläret vederbörligen ifyllas. Dessutom skall å anmälningsblanketten antecknas huruvida den skadade under sjukdomstiden äger från skogsstaten åtnjuta avlöning eller annan förmån, såsom bostad, fri läkarevård, medikamenter och dylikt och torde därest så är förhållandet, tillika angivas avlöningens storlek ävensom årliga värdet av naturaförmåner. För sådant läkareintyg, som omförmäles i § 3 av förenämnda kungörelse, användes av medicinalstyrelsen den 4 december 1917 fastställt *läkareintygsformulär n:r 1.*

Efteranmälan om olycksfall.

Vidare skola jägmästarna med användande av utav riksförsäkringsanstalten fastställt *formulär n:r 4 till skadeanmälan* till riksförsäkringsanstalten avgiva sådan efteranmälan, som omförmäles i § 4 i meromnämnda kungörelse. Vid efteranmälan skall icke fogas läkarebetyg, för så vitt icke riksförsäkringsanstalten därom lämnar särskild föreskrift.

Invaliditetsintyg.

Därest den skadade av skadan erhållit framtida men, skall till riksförsäkringsanstalten insändas läkarebetyg, innehållande fullständig beskrivning å den skadades av skadan orsakade tillstånd (invaliditetsintyg).

Sjukpenning.

Sedan anmälan om olycksfall beträffande i domänstyrelsen eller underlydande förvaltning anställd person jämte läkareintyg inkommit till riksförsäkringsanstalten, kommer riksförsäkringsanstalten att, därest enligt olycksfallsförsäkringslagen ersättning skall utgå utöver den skadade under sjukdomen tillkommande avlöningsförmåner, meddela vederbörande jägmästare uppgift å förenämnda ersättningsart och storlek. Med ledning härav skall denna ersättning, på sätt i 14 § av olycksfallsförsäkringslagen föreskrives, ofördröjligen mot kvitto utbetalas av revirmedel.

Livränta, begravningshjälp.

Har den skadade ådragit sig för framtiden bestående men eller avlidit, och skall i anledning härav utgå livränta eller begravningshjälp, lämnar riksförsäkringsanstalten meddelande härom till domänstyrelsen, som kommer att meddela vederbörande närmare underrättelse rörande utanordnande av ifrågavarande ersättning.

Läkarevård.

För undersökning och vård av skadad person, har anlitad läkare att med användande av läkareintygsformulär n:r 1 vidsittande blankett avgiva räkning å kostnaderna. Dylik räkning insändes till riksförsäkringsanstalten för attestering.

Räkningar å läkemedel ävensom å sådana till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, som omförmälas i olycksfallsförsäkringslagens 6 § 1 a), skola likvideras av revirmedel först sedan beloppen av riksförsäkringsanstalten attesterats. Till följd härav böra vederbörande apotek anmodas utställa särskilda räkningar å läkemedel, som utlämnats till sådan skadad person, varom nu är fråga.

Av anstalten attesterat belopp utbetalas i vanlig ordning av revirmedel.

Interimistiska bestämmelser rörande utsyning å vissa husbehovsskogar. Domänstyrelsens skrivelse N:r S IV 1289 den 26 augusti till överjägmästarna i Skellefteå, Umeå och Härnösands distrikt.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 9 innevarande augusti bemyndigat domän-

styrelsen att, under tiden till dess närmare bestämmelser i ärendet bleve av Kungl. Maj:t utfärdade, meddela interimistiska föreskrifter till efterrättelse vid sådan utsyning, som omförmäles i 3 §, första stycket lagen angående husbehovsskogar inom vissa områden den 5 juni 1909, har Kungl. domänstyrelsen funnit skäl föreskriva följande.

1) Vederbörande förrättningsman skall före utsyningens företagande efter okulär besiktning upprätta instrument över varje husbehovsskog, varav skall framgå:

dels fullständiga kamerala och arealuppgifter,

dels skogens allmänna tillstånd och det ungefärliga — procentuella — förhållandet emellan virkesförrådets olika mogenhetsklasser,

dels brukningsdelens behov av virke för egen förbrukning under överskådlig framtid,

dels den virkesmängd, som jämlikt bestämmelserna i förenämnda lagrum må utsynas.

2) För utsyning och stämpling skall avvittringslaget, därest Kungl. Maj:t så framdeles förordnar, till statsverket gälda gottgörelse; och skall nödig hantlangning utav avvittringslaget utgöras.

3) Protokoll över utsyningen med besvärshänvisning jämlikt § 56 nådiga skogsordningen den 26 januari 1894 skall upprättas i två exemplar, varav det ena mot bevis men utan lösen överlämnas till avvittringslagets ombud, och det andra förvaras i revirexpeditionen. I protokollet intagas därjämte tydliga meddelanden angående bestämmelserna i punkt 2 härovan.

Härom ha Ni att giva vederbörande besked samt förständiga Eder underlydande personal.

Angående kojor för skogsarbetare. Domänstyrelsens cirkulär N:r S IV 1324 den 27 augusti till samtliga jägmästare i Norrland och Dalarna.

På grund av föreskrift härom intages numera i vederbörande Kungl. Maj:ts befallningshavandes kungörelser angående försäljning av virke från kronans skogar bland auktionsvillkoren meddelande »att, där virkesköpare av vederbörande jägmästare medgivits rätt att på avverkningstrakten efter skogsbevakningens anvisning utav torr eller eljes mindre värdefull skog uppföra avverkningskojor och stallar, dessa byggnader skola uppföras på ofrusen mark eller tidigast möjligt på hösten, omsorgsfullt timras samt förses med vattentäta tak av spån eller annat lämpligt taktäckningsmaterial — där äldre kojor och stallar användas, skola de iståndsättas på motsvarande sätt — skolande kojor och stallar vid avflyttning väl rengöras ävensom allt avfall och skräp utanför desamma undanskaffas.»

Då det emellertid visat sig att till följd av tredska från en del virkesköpares sida dessa auktionsvillkor icke iakttagits, får Kungl. domänstyrelsen härmed anmoda Eder, att vid avgivande av förslag till auktionsvillkor jämlikt punkt 34 reglementariska föreskrifterna den 31 januari 1910 komplettera ovannämnda bestämmelser med följande tillägg: »allt vid äventyr att om något, som sålunda föreskrivits bliver uraktlåtet, detta kommer att av vederbörande jägmästare på virkesköparens bekostnad mot räkning utföras.» Och bör jämväl lämnas föreskrift därom, att kojorna skola vara anpassade efter arbetarnas antal och tillräckligt stora.

Upphörande med ingivande av vedrapporter. Domänstyrelsens skrivelse N:r S II 2085 den 28 augusti till överjägmästarna i Övre Norrbottens, Nedre Norrbottens, Skellefteå, Umeå, Härnösands, Mellersta Norrlands och Gävle—Dala distrikt.

Kungl. domänstyrelsen vill härigenom föreskriva, att med avgivandet av de rapporter över upphuggen ved å de allmänna skogarna, som från och med juni månad år 1917 vid utgången av varje månad av vederbörande jägmästare avgivits, skall tillsvidare från och med ingången av instundande september månad upphöra; varom Ni ha att underrätta vederbörande jägmästare.

Avverkningskostnader vid utdrivning av slipersämnen. Domänstyrelsens skrivelse N:r S IV 185 den 29 augusti till överjägmästarna i de sju norra distrikten.

Sedan Kungl. domänatyrelsen i skrivelse den 2 februari detta år N:r S. IV: 185 meddelat föreskrifter om huru rapporter skola till Kungl. styrelsen ingivas beträffande under ett avverkningsår till statens järnvägar levererat virke, vill Kungl. styrelsen härmed föreskriva, att tillsvidare skall för varje revir, som levererat sådant virke, i samband med förut anbefalld uppgift även uppgivas summa utdrivningskostnader för sagda virke.

Härom har Ni att giva vederbörande besked och införväntar Kungl. styrelsen sådan uppgift beträffande avverkningskostnaderna i samband med övriga uppgifter rörande senaste vinters virkesleveranser till statens järnvägar.

Avverkningskostnader vid virkesleveranser. Domänstyrelsens cirkulär N:r S. IV 1351 den 29 augusti till samtliga överjägmästare.

Enär det vid inspektioner och jämväl i övrigt på sista tiden förekommit att vid upphuggning av eller leveranser av virke av jägmästarna betalats sådana pris för virkets upphuggning och framforsling till bestämd leveransort att dessa måste betecknas såsom oskäliga, får Kungl. domänstyrelsen härmed anmoda Eder att övervaka att sådant förfarande icke må äga rum, och vill Kungl. styrelsen fördenskull härmed genom Eder hava förständigat jägmästarna att i fråga om all virkesupphuggning och leverans av förarbetat virke icke träffa avtal om dylikt arbetes utförande till pris, som även i betraktande av nu rådande dyrtid ej kunna anses rimliga utan att först hava inhämtat Edert medgivande, skolande Ni, så ofta skäl därtill synes föreligga, underställa dylika ärenden Kungl. domänstyrelsens prövning.

Försäljning av träkol. Domänstyrelsens cirkulär N:r S IV 1388 den 9 september till samtliga överjägmästare.

På förekommen anledning och för vinnande av likformighet tar Kungl. domänstyrelsen med upphävande av sitt beslut i skrivelse den 22 oktober 1913 N:r S. II 1675 i vad detsamma strider mot vad här nedan sägs härmed anmoda Eder att ifråga om försäljning av inom de särskilda reviren tillverkade träkol iakttaga, dels att, då försäljningen anses böra ske genom Kungl. styrelsens försorg årligen vad beträffar de sex nordligaste distrikten före den 15 oktober samt ifråga om övriga distrikt före den 1 november till Kungl. styrelsen ingiva för utbud erforderliga uppgifter, dels att, då försäljningen icke anses böra verkställas genom Kungl. domänstyrelsen utan genom Eder eller vederbörande jägmästare, i allmänhet inga utbud för året böra äga rum tidigare än nämnda data, börande Ni ifråga om sådan försäljning genom den lokala skogsförvaltningen därjämte tillse, att densamma i största möjliga utsträckning centraliseras hos Eder. Härom ha Ni att giva jägmästarna besked.

Inköp av proviant. Domänstyrelsens skrivelse N:r S IV 1360 den 3 september till överjägmästarna i de sju norra distrikten.

Då det för att underlätta avverkningarnas bedrivande å kronans skogar instundande vinter torde vara av betydelse att sådana slag av födoämnen, vilka icke äro ransonerade och som icke genom vederbörande livsmedelsnämnder tillhandahållas, i erforderlig mängd i god tid anskaffas, vill Kungl. domänstyrelsen härmed genom Eder hava bemyndigat vederbörande jägmästare att i den omfattning, som med hänsyn till beräknat antal arbetare och möjligheten att å skilda orter kunna fullt tillfredsställande lagra sådana födoämnen, med användande i första hand av under händer varande förvaltningsmedel söka uppköpa dylika födoämnen; skolande det dock åligga jägmästarna att, innan sådana inköp avslutas, inhämta Edert medgivande, varvid Ni har att tillse att ej genom konkurrens revirena emellan priserna onödigtvis uppdrivas.

Jägmästarne hava att sedermera, där så erfordras, i föreskriven ordning begära fyllnad i för året anvisade anslag, och skall den sålunda inköpta provianten tillhandahållas arbetarna till revirets självkostnadspris.

Härom har ni att underrätta vederbörande.

Föreskrifter vid skrivelsers och reseräkningars uppsättande och expediering. Domänstyrelsens cirkulär N:r K. 1825 den 9 september till skogsstatens ordinarie och extra personal.

Kungl. domänstyrelsen vill härmed föreskriva, att vid skrivelsers uppsättande och expediering skall iakttagas följande:

Varje skrivelse skall i övre vänstra hörnet (under »Statens skogsväsende») medelst lämplig handstämpel förses med vederbörande expeditions namn.

Då handlingar bifogas skrivelse, skall detta angivas på lämpligt sätt antingen i marginalen (med »piska» = ·/.) eller vid skrivelsens slut; och skola handlingarna, särskilt verifikationer, på lämpligt sätt inbördes hopfästas.

Reseräkningar, som samtidigt insändas till Kungl. domänstyrelsen, böra vara upprättade i ett sammanhang, så att icke ny blankett användes för varje resa eller för varje månad.

Tillika vill Kungl. domänstyrelsen på förekomna anledningar härjämte erinra om bestämmelserna uti punkt 191 av reglementariska föreskrifter den 31 januari 1910 och särskilt därom, att vart och ett ärende behandlas för sig, så att uti en skrivelse icke sammanblandas flere ärenden, som med varandra icke hava oskiljaktligt sammanhang.

Beslut.

Virkesförsäljning å auktion. Domänstyrelsen har avlåtit följande skrivelse till Kungl. Maj:ts Befallningshavande i de sex norra länen:

Då vid försäljning av virke från kronans med flera allmänna skogar å auktion genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg emellanåt skilda uppfattningar gjort sig gällande

rörande huru bör förfaras med sådant virke, å vilket vid avhållna auktioner icke avgivits anbud, som kunnat antagas, får Kungl. domänstyrelsen, som anser det vara lämpligt att i fråga härom samma förfaringssätt iakttages på skilda orter, härmed anhålla att Ni behagade vidtaga den ordning, att, där å förrättad auktion utbjudet virke icke kunnat försäljas, detsamma genom Eder utbjudes till försäljning ännu en gång. Skulle ej heller därvid erhållas antagligt anbud, torde Ni, så fort ske kan efter företagen prövning, med uppgift å sålunda ännu oförsålt virke överlämna till Kungl. styrelsen att besluta huru med sådant virke bör förfaras.

Utvidgning av bostäder vid statens skogsskolor. I skrivelse till samtliga föreståndare för statens skogsskolor har domänstyrelsen, som avser att i underdånigt statförslagför år 1920 begära medel till utvidgning och eventuellt nyuppförande av bostäder vid statens skogsskolor till den omfattning sådana arbeten kunna bliva erforderliga med hänsyn till styrelsens förslag, avgivet i underdånigt utlåtande angående omorganisation av undervisningen vid statens skogsskolor den 26 juni 1918, att undervisning vid skogsskola skulle meddelas av, förutom föreståndare och skogsrättare, jämväl underlärare (assistent) och extra skogsrättare, framhållande att underlärare synes böra beredas bostad av 3 rum och kök samt extra skogsrättare av 1 rum, anmodat skogsskoleföreståndarna att genom vederbörande överjägmästare senast före den 1 instundande november inkomma med förslag, åtföljt av situationskarta, planritning och kostnadsförslag, rörande ifrågavarande utvidgning med iakttagande att förslagen, med hänsyn till de höga byggnadskostnader, som under de närmaste åren kunna beräknas komma att råda, ej göras mera omfattande än nödvändigtvis kräves.

Pris å tjärved. Sedan överjägmästaren i Skellefteå distrikt med anledning av skrivelse från jägmästaren i Norra Sorsele revir, ang. fastställande av domänstyrelsen av visst pris vid försäljning av tjärved, som sin åsikt uttalat, att en maximikvantitet av 50 kubikmeter fast mått till ett pris av 3 à 4 kr. torde böra försäljas åt myndiga personer, har styrelsen ansett lämpligt, att en sådan begränsning äger rum vid försäljningen av tjärved till sådana köpare, som ej avses i Kungl. brevet den 15 november 1912 samt att priset för veden beroende på tillgång därå och avverkningsplatsens belägenhet till avsättningsorten må bestämmas till föreslagna belopp, varom överjägmästaren hade att giva distriktets jägmästare besked.

Kontroll över avverkning av skogar under lappmarkslagen. Sedan överjägmästaren i Umeå distrikt till domänstyrelsen överlämnat en anhållan från vissa hemmansägare om tillstånd att från sina hemman få till vattendragen nedforsla lågor, tullar och lumpar från gamla avverkningar samt torra träd, utan att virket dessförinnan avstämplats i skogen, har styrelsen meddelat följande: då större hinder, än nödigt är, ej bör läggas för tillvaratagande å hemmansskogar under inskränkt dispositionsrätt till skogen av helt torr skog samt i skrivelsen omförmält avfallsvirke, synas skogsägarna i regeln böra kunna medgivas framföra sådant virke till flottled eller annan avsättningsort, utan att det dessförinnan avstämplats i skogen, allt under iakttagande av de skäliga föreskrifter jägmästaren kan finna nödigt bestämma för skilda fall dels i och för nödig kontroll, dels för bestämmande av statsverket tillkommande gottgörelse enligt Kungl. kungörelsen den 19 november 1915, dels ock för anteckning av sådana torra träd, för vilka, när de ingått i gällande avverkningsplans beräkning av skogsavkastning, avdrag bör ske vid nästkommande utsyning av ordinarie skogsavkastning.

Vindfällda, ej torra träd böra dock avstämplas, innan de avforslas från skogen.

Skogsstatspersonals bostadsort.

Domänstyrelsen har i skrivelse till viss överjägmästare meddelat följande:

Jämlikt § 65 i nådiga instruktionen den 28 april 1916 äro till skogsstaten hörande personal skyldig att, därest domänstyrelsen ej för särskilt fall medgivit undantag, vara bosatt å bostadslägenhet eller å boställe, där sådant, lämpligt bebyggt, är för tjänsten anslaget, och annat fall å lämplig ort inom tjänstgöringsområdet, vilken, om så finnes nödigt, domänstyrelsen äger bestämma.

Beträffande assistent å revir skall sådan anses hava samma bostadsort som revirförvaltaren, därest ej annerlunda för särskilt fall bestämts.

Motorsprit till bevakande personalens båtmotorer.

Domänstyrelsen har tillställt vissa jägmästare följande skrivelse:

Sedan Kungl. domänstyrelsen genom nådigt brev den 28 sistlidne juni bemyndigats att anskaffa och för tjänsteresor tillhandahålla bränsle till de kronan tillhöriga, till den beva-

kande personalens vid skogsstaten förfogande ställda båtar, som äro försedda med anordningar för motordrift och statens industrikommissions bensinbyrå, adress Stockholm, hit meddelat, att bensin icke kan erhållas, men att erforderlig kvantitet motorsprit skall ställas till förfogande, så snart tillgången på motorsprit blivit rikligare, får Kungl. styrelsen härigenom anmoda Eder att direkt från nämnda byrå rekvirera för Eder underlydande personal behövlig kvantitet av nämnda vara, skolande kostnaderna därför av Eder utbetalas av förvaltningsmedel samt bokföras under rubriken oförutsedda och diverse utgifter. Erforderliga förändringar uti sådana motorer, som äro avsedda uteslutande för bensin, torde böra vidtagas så snart ske kan.

Fördelning av reseanslag åt kronojägare och tillsyningsmän.

Sedan i avlöningsstaten för skogsstaten under år 1919 uppförts ett belopp av 140,000 kronor till reseanslag åt kronojägare och tillsyningsmän och Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 20 sistlidne juni anbefallt domänstyrelsen att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till fördelning av samma belopp och har domänstyrelsen anmodat samtliga överjägmästare, att, envar för sitt distrikt, till Kungl. styrelsen före den 1 oktober 1918 avgiva förslag till reseanslag åt en var inom distriktet anställd ordinarie kronojägare och tillsyningsman. Därvid skall hänsyn tagas ej blott till de skiljaktigheter, som förefinnas i de olika bevakningstrakternas eller bevakningsområdenas storlek och utsträckning, kommunikationsförhållanden och dylikt, utan även till förhållandet mellan antalet ordinarie bevakare och summan av till dem anslagna respenningar under vartdera av åren 1918 och 1919. Vid förslagets avgivande bör iakttagas, att beloppet för varje bevakare föreslås i jämna 25-tal kronor, således 50, 75, 100, 125 kronor o. s. v.

Under år 1918 finnes för hela rikets å stat uppförda 505 kronojägare med tillsammans 87,300 kronor respenningar samt 27 tillsyningsmän med 6,750 kronor respenningar eller tillsammans 532 bevakare med 94,050 kronor respenningar.

I staten för 1919 års uppförda 634 kronojägare och 27 tillsyningsmän, tillsammans 661 ordinarie bevakare, för vilka, som ovan nämnts, finns ett reseanslag av 140,000 kronor. Stockholm den 29 augusti 1918.

Jakträtt för revirassistent.

Ur skrivelse till viss överjägmästare:

Då jakträtt å kronans marker icke medgives assistent inom mer än ett revir återgår akten för avgivande av förslag rörande vilketdera av förestående två revir lämpligen bör komma i fråga.

Framställningar.

Anskaffande av stearinljus till skogstaxatorer. Domänstyrelsen har hos Statens industrikommission gjort framställning om ställande till Styrelsens disposition av visst parti stearinljus avsett för skogstaxatorer m. fl. skogsstatens tjänstemän under förrättningsresor orter där elektriskt ljus ej finnes.

Domänstyrelsens underd. framställning den 11 sept. angående **återgång till tjänstgöring i skogsstaten av till bränslekommissionens disposition ställd skogsstatspersonal.**

Sedan 1917 års bränslekommission i underdånig skrivelse den 1 maj 1917 hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att biträde av skogsstatens personal måtte uti viss i skrivelsen angiven omfattning kunna påräknas vid kommissionens verksamhet, bemyndigade Eders Kungl. Maj:t domänstyrelsen, som i ärendet avgav underdånigt utlåtande den 7 maj 1917, genom nådigt brev av sistnämnda dag, att, i den mån kommissionen efter samråd med styrelsen sådant påfordrade, i så stor utsträckning, som kunde äga rum på grund av vissa i brevet berörda inskränkningar i skogsarbetena eller i övrigt, medgiva, att till skogsstaten och statens skogsskolor hörande ordinarie och extra personal finge av kommissionen disponeras under år 1917 för arbeten för utökande av bränsletillgången i landet.

Sedan vidare kommissionen i underdånig skrivelse den 3 december 1917 hemställt, att de av Eders Kungl. Maj:t den 7 maj 1917 meddelade föreskrifterna måtte förklaras gälla även under år 1918, bemyndigade Eders Kungl. Maj:t domänstyrelsen, som i ärendet avgav underdånigt utlåtande den 8 december 1917, genom nådigt brev den 31 i sistnämnda månad, att efter samråd med kommissionen bestämma det antal av skogsstaten tillhörande personal, som under år 1918 finge ställas till kommissionens förfogande för utökande av bränsletillgången i landet.

Med anledning av förenämnda nådiga brev har styrelsen till största möjliga antal ställt skogsstatspersonal till kommissionens förfogande under sistlidna och innevarande år. Särskilt vid början av kommissionens verksamhet, då det gällde att forcera utsyningarna av vedvirke och då kommissionen för sådana arbeten i hög grad var hänvisad till personal, som av styrelsen kunde överlåtas till kommissionen, tvekade icke styrelsen att, med åsidosättande av skogsstatens personal eljest tillkommande arbeten, ställa sådan personal till dess förfogande.

De arbeten, som skogsstatens personal har att utföra å allmänna och enskilda skogar ha i mycket betänklig grad blivit tillbakasatta. Sålunda har under förra året alla indelningar och under innevarande år de flesta indelningar å allmänna skogar uppskjutits, vilket särskilt för skogar, varav enskildes rätt är beroende, i all synnerhet ecklesiastiska skogar, är beklagligt. Även å enskilda skogar, där skogsstaten har att utföra utsynings m. fl. arbeten, ha dessa arbeten måst inskränkas och skogsägarnas berättigade krav därigenom icke kunnat tillmötesgås.

Enligt vad styrelsen har sig bekant, har kommissionens verksamhet, i vad den avser utsyning av skog i och för avverkning till säkerställande av landets bränslebehov till sin omfattning i hög grad minskats. De arbeten, som numera tillkomma kommissionen, kräva enligt styrelsens mening intet större mått av skoglig utbildning.

Med hänsyn till här ovan framhållna förhållanden beträffande särskilt skogsstatens arbeten å enskildes skogar och därförutom jämväl till vikten av att överkvalificerad arbetskraft undvikes samt till den personalbrist inom skogsstaten, som på grund av jämn avgång av skogsstatens personal, ordinarie såväl som extra, till tjänst hos enskilde skogsägare, synes bliva alltmera kritisk, anser styrelsen det vara sin oavvisliga plikt att framställa anspråk på, att åtgärder från kommissionens sida snarast må vidtagas i syfte, att samtlig till kommissionens disposition ställd skogsstatspersonal må kunna återgå till tjänstgöring i skogsstaten. För att kommissionen i god tid må kunna träffa de anstalter, som därför erfordras, anser sig styrelsen icke böra påfordra att denna återgång i huvudsak går i verkställighet förrän under förra delen av år 1919.

Under åberopande av vad sålunda anförts får domänstyrelsen i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes förordna, att samtlig till bränslekommissionens disposition ställd skogsstatspersonal må under förra delen av år 1919 återgå till tjänstgöring inom skogsstaten, och att därvid den personal, som är anställd i skogsstatstjänst i de sex södra överjägmästardistrikten, må återinträda i tjänstgöring i skogsstaten senast den 1 april och den personal, som är anställd i de sex norra överjägmästardistrikten, senast den 15 maj.

Anslag för jägmästarebostäder år 1920. Domänstyrelsen har den 19 sept. avlämnat följande und. skrivelse.

Som domänstyrelsen vid upprepade tillfällen förut haft anledning att framhålla, är det nödvändigt att jägmästarna i regel äro bosatta inom sina revir eller åtminstone i dess omedelbara närhet för att i erforderlig grad kunna ägna sitt arbete åt förvaltningen samt utöva det nödvändiga personliga överinseendet och tillsynen av de löpande arbetena. Trots att riksdagen under föregående åren upprepade gånger anvisat medel till uppförande av jägmästarebostäder, finnas dock fortfarande orter, där det icke längre är möjligt för jägmästarna att kunna erhålla bostäder. Detta är förhållandet med Pärlälvens, Görjeå och Västra Arvidsjaurs revir. Därtill kommer att behövas bostäder för 3 av de nya revir, som styrelsen i sitt underdåniga statförslag av innevarande dag föreslagit att inrättas, nämligen i Malå, Stensele och Tåsjö socknar. Tillsammans skulle således nu erfordras anordnande av 6 nya jägmästarebostäder. Dessa böra byggas i ungefärlig överensstämmelse med de av Eders Kungl. Maj:t förut gillade ritningar och beräkningar, som använts vid uppförande av nu befintliga jägmästarebostäder i samma delar av landet. Vad beträffar de kostnader, som måste beräknas, så begärde domänstyrelsen uti underdånig skrivelse den 21 september 1917, angående anslag till kapitalökning för statens domäners fond år 1919, 200,000 kronor till anordnande av 5 stycken nya jägmästarebostäder uti norra delarna av landet, som i medeltal gör 40,000 kronor per styck. Då efter avlåtandet av nämnda underdåniga skrivelse såväl arbets- som materialpriser avsevärt stigit och då man för tiden intill år 1920 torde hava att motse en än större höjning häruti, vågar domänstyrelsen icke nu beräkna lägre belopp än 55,000 kronor i medeltal för nämnda 6 bostäder.

Som jägmästaren i Kinda revir icke kunnat erhålla lämplig bostad inom reviret, har styrelsen måst medgiva honom att tillsvidare vara bosatt i Eksjö, vilken stad är belägen i Eksjö revir. Framdeles blir det likväl nödvändigt, att även denna jägmästare är bosatt i sitt revir, för vilket ändamål det då blir erforderligt att där uppföra bostad åt honom.

Lämpligaste platsen härför är Österbymo järnvägsstation. Som det emellertid är stark efterfrågan å där befintliga lämpliga tomtplatser, har styrelsen inlett underhandlingar om köp av passande sådan och även erhållit anbud å en tomt om 0,2616 hektar till ett pris av 2,616 kr. Däremot har det varit omöjligt förmå anbudsgivaren att binda sig att stå fast vid anbudet till den 1 maj 1919, enär ägaren vill vara oförhindrad att sälja tomten när helst köpare till detta pris anmäla sig. I förhoppning dock, att tomten skall stå att köpa även senare, får styrelsen nu hemställa om ett anslag av 2,616 kr. till inköp av sagda tomt.

Med stöd av vad domänstyrelsen sålunda anfört får styrelsen i underdånighet hemställa att Eders Kungl. Maj:t täcktes för 1919 års riksdag framlägga förslag om beviljande av ett anslag å 332,616, utjämnat till 333,000 kr. såsom kapitalökning för anordnande av bostäder åt jägmästarna uti ovan angivna 6 revir

Däremot anser styrelsen sig icke nu böra begära anslag till kapitalökning för inköp av skogsegendomar, då icke synes antagligt, att under 1920 någon nedgång i värdet å skogsegendomar skall inträffa, och det icke kan anses tillrådligt att köpa sådana efter nu gällande pris å dylika annat än där alldeles särskilda skäl därtill föreligga. I övrigt funnos vid 1917 års utgång i runt tal 3,460,000 kr. innestående för sådana inköp, vilket kapital ytterligare har ökats under innevarande år.

Eders Kungl. Maj:t och 1918 års riksdag hava beviljat ett belopp av tillsammans 270,000 kr. för anordnande av jägmästarebostäder i vissa revir, därav som tilläggsstat för år 1918 100,000 kr. för planerande och påbörjande av arbeten för jägmästarebostäder i Storbackens, Storlandets, Bönälvens, Västra Korpilombolo och Tärendö revir. För de två förstnämnda bostäderna är virke avverkat och tillrett, men för de tre sistnämnda hava, på grund därav att besluten om medlens anvisande tillkom så sent, intet av de ifrågasatta arbetena kunnat under året utföras. Av förstnämnda för innevarande år anvisade 100,000 kr. återstår därför orörd vid årets slut största delen, vilken torde av styrelsen under år 1919 få för angivet ändamål disponeras.

Enligt föreskrift i nådiga kungörelsen den 28 januari 1876 har domänstyrelsen den 19 sept. avgivit följande **förslag till driftkostnader för statens domäner år 1920.**

Genom nådig remiss den 24 augusti 1918 har domänstyrelsen anbefallts avgiva underdånigt utlåtande över skogsbokföringskommitténs förslag därom att kommitténs arbeten med kassabokföringens ordnande från och med ingången av år 1920 måtte övertagas av domänstyrelsen. Då utredning i detta ärende ej ännu hunnit verkställas, kan styrelsen icke nu framlägga förslag till den nya stat för styrelsens kameralbyrå, som måste bliva en följd av ifrågavarande ganska omfattande arbetes överflyttande till styrelsen, vadan styrelsen framdeles, så snart nödig utredning kunnat verkställas, kommer att framlägga underdånigt förslag härom.

För år 1920 kvarstår oförändrat behovet av de två extra byråer hos styrelsen samt den extra notarie å domänfiskalskontoret, vartill Eders Kungl. Maj:t och innevarande års riksdag anvisat medel för år 1919.

— —

Uti sitt den 25 april 1917 avgivna underdåniga utlåtande »angående delar av den norrländska skogsvårdskommitténs betänkande den 16 mars 1912 och i anledning av de sakkunnigas för södra Sverige betänkande den 27 december 1915» har domänstyrelsen framhållit önskvärdheten därav, att utöver de tre nya revir i Norrbotten, varom domänstyrelsen i underdånigt statförslag för 1918 gjort framställning och till vilka Eders Kungl. Maj:t och 1917 års riksdag även sedermera beviljat medel, under femårsperioden 1918—1922 inom de 7 norra distrikten måtte inrättas ytterligare 20 nya revir samt inom de fem södra distrikten 7 nya revir. Sedan nämnda underdåniga utlåtande avgavs, ha kraven på skogsstatspersonalen ytterligare ökats, och i ett flertal revir kunna arbetena icke längre utföras på ett tillfredsställande sätt av den nuvarande personalen.

De revir, vilkas reglering nu är mest trängande äro, sedan Eders Kungl. Maj:t och nästliden riksdag anvisat medel till inrättande av Garpenbergs revir, följande: inom de 7 norra distrikten Piteå, Jörn, Malå, Stensele, Bjurholm, Tåsjö, Junsele, Sollefteå, Anundsjö, Bräcke, Östersund, Bispgården, Idre, Särna, Transtrand och Västerdalarne samt inom de 5 södra distrikten Västerås, Köping, Grönbo, Karlstad, Arvika, Filipstad, Stockholm, Gripsholm, Nyköping, Mark, Hunneberg, Dalsland, Eksjö, Jönköping, Aspeland, Tjust, Kalmar och Blekinge. Styrelsen får därför nu i underdånighet föreslå en reglering av i huvudsak nämnda revir, varvid skulle nybildas sammanlagt femton revir, därav nio i de 7 norra och sex i de 5 södra distrikten, av vilka senare ett skulle motsvara Fryksdals revirdel, som nu förestås av en biträdande jägmästare.

Uti ovan åberopade domänstyrelsens underdåniga utlåtande den 25 april 1917 har styrelsen även framhållit behovet av uppdelning av överjägmästaredistrikten samt därvid anfört, att därest de föreslagna nya reviren komma till stånd, det även erfordrades inrättande av 2 nya överjägmästaredistrikt, då erfarenheten visat, att proportionen mellan distriktens och revirens antal lämpligen borde vara 1 : 9 á 10. Denna proportion anser styrelsen om möjligt icke böra överskridas, då den mycket viktiga del av överjägmästarens verksamhet, som avser inspektion av reviren, icke bör draga större tid än 90 á 100 dagar årligen, på det att överjägmästaren må hava tillräcklig tid för den även mycket viktiga del av sitt arbete, som måste vara förlagd till expeditionsrummet. De största distrikten äro dels övre och Nedre Norrbottens, som därför böra uppdelas i tre distrikt med någon jämkning av även Skellefteå distrikt, dels Gävle-Dala och Bergslagsdistrikten, som ock böra uppdelas i 3 distrikt med någon jämkning av Östra och Smålands distrikt. Domänstyrelsen får därför i underdånighet hemställa om nybildande av två distrikt i ungefärlig överensstämmelse med vad ovan framhållits.

Styrelsen skall framdeles till Eders Kungl. Maj:t ingiva underdånigt detaljerat förslag till sådan uppdelning i revir och distrikt.

För jägmästarna i Västra och Östra Korpilombolo revir begär styrelsen en ökning uti tjänstgöringspenningarna med 200 kr. eller till 2,800 kr. för vardera. Det förra av dessa revir har erhållit sitt största område från Tärendö gamla revir, där tjänstgöringspenningarna voro bestämda till 3,000 kr. och det senare har bildats av en del av nämnda Tärendö revir och den längst bort belägna delen av Torneå revir. Det var därför ett förbiseende av styrelsen att vid den skedda revirdelningen föreslå tjänstgöringspenningarna i dessa bägge revir till endast 2,600 kr. eller i likhet med förut gällande tjänstgörinspenningar i Kalix och Torneå revir, från vilka revir förutnämnda två revir fått vissa områden. Tjänstgöringen i dessa revir bör nämligen jämnställas med tjänstgöringen i Gällivare med flera revir, där tjänstgöringspenningarna utgå med 2,800 kr.

Till reseersättningar åt skogsstatens förvaltande personal begäres 1,440,000 kronor, vilken summa har beräknats efter de belopp, som för motsvarande ändamål utbetalats under tiden efter den 1 september 1917, då tillämpningen av bestämmelserna uti nådiga kungörelsen den 28 augusti 1917 angående resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor tog sin början samt med hänsyn tagen såväl till de förändringar, som sedan dess inträffat uti befattningshavares rätt till dagarvoden vid resor och förrättningar och uti järnvägs- och skjutstaxor, som till den ökning i resekostnader, som kommer att bliva en följd av tjänstemännens större antal.

Till ersättning för hållande av expeditionslokal åt den förvaltande personal, som därtill är berättigad, begäres 48,500 kronor, vilket belopp har beräknats efter vad som för innevarande år i nämnda hänseende utgår, med tillägg av vad som beräknas åtgå för skogstaxatorerna och de föreslagna nya distrikts- och revirexpeditionerna.

Från och med år 1917 har till förnyelsefond för återväxtkostnader anvisats 5 procent av bruttoinkomsten från statens skogsdomäner för det år förslaget avser. Det belopp, vartill denna utgift bör upptagas, är sålunda beroende på beräkningen av bruttoinkomsten. Att nu med någon grad av säkerhet beräkna denna är omöjligt, men kan i början av december, sedan resultatet av de stora höstauktionerna i Norrland och Dalarna är känt, en sådan beräkning med någorlunda tillförlitlighet göras för år 1919 med ledning varav något säkrare beräkning för år 1920 kan uppställas. För att emellertid redan nu ett belopp för denna utgift måtte kunna i förslaget införas har styrelsen beräknat denna bruttoinkomst till 55,000,000 kronor. Då det emellertid är av största vikt, att denna fond, som i 1917 års bokslut finnes bokförd till 2,415,461:54 kronor, måtte erhålla större tillväxt för att, sedan denna kristid i någon mån är överstånden, kunna i möjligaste grad räcka att betäcka kostnaderna för de ökade återväxt- och dikningsarbeten, som då måste upptagas, sedan de under denna tid måst hållas tillbaka, får styrelsen föreslå, att den procent å bruttoinkomsten, med vilken avsättning till denna fond bör ske, måtte höjas till 6. På den grund har nu styrelsen för avsättning till denna fond upptagit kronor 3,300,000. Styrelsen får emellertid hemställa att i början på december få inkomma med närmare utredning angående storleken av detta belopp.

Till egentliga förvaltningskostnader ha Eders Kungl. Maj:t och 1917 års riksdag för innevarande år anvisat 11,708,600 kronor, vilket belopp uti av Eders Kungl. Maj:t den 31 december 1917 fastställt »generalförslag till utgifter för år 1918 från förslagsanslaget till driftkostnader för statens domäner» höjts till 15,470,417 kronor.

Då även detta belopp visat sig otillräckligt, har domänstyrelsen i underdånig skrivelse den 26 sistlidne augusti för samma ändamål begärt ytterligare 2,235,000 kronor, vadan alltså under förutsättning av nådigt bifall till sistnämnda begäran, till egentliga förvaltningskostnader för innevarande år skulle disponeras 17,705,417 kronor, i vilken summa dock ingå även resekostnader och dagarvoden för skogsstatspersonalen.

För år 1919 ha Eders Kungl. Maj:t och 1918 års riksdag till egentliga förvaltningskostnader anvisat 14,327,200 kronor, vilket belopp skogsförvaltningen, enligt från vederbörande överjägmästare inkomna preliminära uppgifter, nu begär måtte höjas till 18,300,000 kronor. För år 1920 begär skogsförvaltningen likaledes enligt från överjägmästarna inkomna uppgifter 17,300,000 kronor. Då från och med år 1919 måste beräknas icke oväsentligt ökade skatter på grund av i år avsevärt höjda taxeringsvärden, torde dessa belopp icke kunna reduceras, varför styrelsen till direkta förvaltningskostnader för 1920 anser sig böra begära 17,300,000 kronor. Den för varje år fortgående ökningen i utgifterna kommer till huvudsaklig del på avverknings- och förädlingskostnader. Dessa uppgingo för

år 1911	till	998,521	kronor		år 1915	till	3,216,212	kronor
» 1912	»	1,257,251	»		» 1916	»	4,283,386	»
» 1913	»	1,838,786	»		» 1917	»	6,189,423	»
» 1914	»	2,397,728	»					
		och beräknas uppgå			» 1918	»	10,652,662	»

Uti nådigt brev den 11 juli 1918 till statskontoret, angående reglering av utgifterna under riksdagens nionde huvudtitel för år 1919 har domänstyrelsen anbefallts att inkomma med utredning och förslag angående de höjningar i ordinarie anslagen för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna och Särna socken samt i Västerbottens läns kustland, som må föranledas av numera ökade avlöningsförmåner för skogsstatspersonalen eller av annan anledning, ävensom angående fortsatt behövlighet av extra anslag för sistnämnda ändamål och eventuellt beloppet därav och får styrelsen för sådant avseende anföra följande:

Avlönings- och arvodeskostnaderna för den skogsstatspersonal, som anses vara erforderlig för handhavande av skogsstatens bestyr med samtliga skogar, såväl allmänna som ock enskilda inom lappmarksreviren av Norrbottens och Västerbottens län och inom Särna socken med Idre kapellag år 1920 beräknas uppgå till 1,400,000 kronor. Motsvarande kostnader för år 1916 — eller det år, för vilket styrelsen senast avgivit fullständig förvaltningsberättelse — uppgingo till 790,000 kronor.

Efter en, såsom styrelsen funnit, skälig beräkning att 0,7 hektar mark av enskildas skogar under lappmarkslagen motsvarar i administrationshänseende en hektar kronoskog, skulle kostnaderna för nyssnämnda enskildas skogar under år 1916 hava uppgått till sammanlagt 312,700 kronor eller cirka 40% av de totala administrationskostnaderna för lappmarksreviren jämte Särna revir. De för sistnämnda år anvisade anslag, varigenom domänfonden skulle ersättas för av densamma utgivna kostnader för enskildes skogar under lappmarkslagen, uppgingo till dels direkta anslag 170,000 kronor, dels under året inflytande utsyningsavgifter 44,900 kronor eller sammanlagt 214,900 kronor, i följd varav domänfonden på grund av otillräckligt anslag tillskyndades en förlust av 97,800 kronor.

Då emellertid administrationskostnaderna för enskildes skogar under lappmarkslagen icke till någon del böra bestridas av domänfonden, böra de för 1920 beräknade förenämnda kostnaderna för skogspersonalens avlöning m. m. i revir inom lappmarken m. fl. orter, där lappmarkslagen gäller, eller 1,400,000 kronor, fördelas på dels statsskogar, dels enskildes skogar i samma proportion, som visade sig utgå år 1916, d. v. s. sålunda, att av sist angivet totalbelopp 40 % belöpa sig på enskildes skogar.

Anslaget för tillsyn å enskildes skogar i lappmarkerna och Särna socken med Idre kapellag bör alltså utgå med $\frac{(40 \times 1{,}400{,}000)}{100} = 560{,}000$ kronor, varifrån dock bör avgå 60,000 kronor, vartill utsyningsavgifterna från samma skogar år 1920 beräknas uppgå, således summa 500,000 kronor.

Avlöningar och arvoden till de skogsingenjörer, skogsfogdar och tillsyningsmän, ordinarie och extra, som under år 1920 anses erforderliga inom Norrbottens och Västerbottens läns kustland för tillsyn å de därstädes belägna enskildes skogar under dimensionslagen beräknas uppgå till 407,600 kronor. Detta belopp med avdrag av de från samma skogar härflytande utsyningsavgifterna böra genom direkt anslag ställas till styrelsens disposition. Då förenämnda utsyningsavgifter beräknas uppgå till 60,000 kronor skulle för ändamålet anvisas 347,000 kronor.

I. *Kostnader för domänstyrelsen.*

Avlöningsstat för styrelsen	216,400	
extra byråer hos styrelsen	33,900	
extra notarie å domänfiskalskontoret	3,900	
ålderstillägg åt styrelsens personal	14,000	
pensionering av » »	2,300	
anställande av extra amanuenser och biträden hos styrelsen samt renskrivning m. m.	11,000	
postbefordringsavgifter	100,000	
styrelsens expenser	41,000	
rese- och traktamentsersättning åt styrelsens personal	8,000	
tryckningskostnader för styrelsen	9,500	440,000

II. *Kostnader för statens skogsdomäner.*

Sko sstatens ordinarie personal	2,406,600		
» extra »	680,000		
ålderstillägg åt skogsstatens personal	170,000		
pensionering av » »	65,000		
reseersättningar	1,440,000		
ersättning för expeditionslokaler	48,500		
förnyelsefonden för återväxtkostnader	3,300,000		
egentliga förvaltningskostnader	17,300,000	25,410,100	
Avgår:			
a) ordinarie anslag för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna och Särna socken med Idre kapellag	500,000		
b) ordinarie anslag för tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland	347,000	847,000	24,563,100

III. *Kostnader för statens jordbruksdomäner.*

Avlöning åt domänintendenter	53,700	
resekostnader vid domänförvaltningen	90,000	
övriga med förvaltningen av jordbruksdomänerna förenade kostnader	100,000	243,700
	Summa	25,246,800

Anslag till den lägre skogsundervisningen m. m. I skrivelse den 19 sept. 1918 begär domänstyrelsen härför:

Att utgå under år 1920.

a) För statens 8 skogsskolor:

1 skolföreståndare: lön 2,400 kr., tjp. 1,900 kr.	Summa	4,300			
7 » » 16,800 » » 13,300 »	»	30,100			
1 skogsrättare » 1,100 » » 1,000 »	»	2,100			
7 » » 7,700 » » 7,000 »	»	14,700			
1 extra skogsrättare, arvode 1,600 kr.		1,600			
7 » » »		11,200			
resepenningar åt skogsrättarna		600	64,600		
expens- och underhållsmedel			28,000		
byggnadsanslag			100,000		
stipendier			45,000	237,600	

b) För Klotens fortsättningsskola.

1 föreståndare, arvode	4,900		
1 assistent	3,600		
1 repetitör	2,000	10,500	
expenser och underhåll		5,500	
stipendier		4,500	20,500

Summa att utgå under år 1920 kr. 258,100

Att utgå under år 1919 förutom förut anvisade belopp.

a) För statens 8 skogsskolor.

1 skolförest. $^1/_9$—$^{31}/_{12}$:	lön 800;	tjänstg.-pen. 633: 33,	s:a 1,433: 33		
1 skogsrättare $^1/_{10}$—$^{31}/_{12}$:	» 275;	» » 250: —,	» 525: —		
1 skolföreståند., tillägg å lön	400;	» » 500: —,	» 900: —		
6 » » »	» 2,400;	» » 3,000: —,	» 5,400: —		
1 skogsrättare » »	» 400;	» » 300: —,	» 700: —		
6 » » »	» 2,400;	» » 1,800: —,	» 4,200: —	13,160 (avrund.)	
expens- och underhallsmedel				7,250	
byggnadsanslag				85,000	
anslag till inventarier för Baggå-skolan				7,000	
stipendier				12,100	124,510

b) För Klotens fortsättningsskola:

föreståndare, tilläggsarvode	900	
assistent, »	600	
5 stipendier à 300	1,500	
ökning i expens- och underhållsmedel	1,800	
särskilda byggnadsarbeten	3,250	
kap- och klyvverk med motor	3,500	11,550
Summa för 1919 kr.		136,060

Varifrån avgår det för år 1919 till Haddebo anslagna beloppet:

till byggnader	27,000	
» skolföreståndare	3,400	
» skogsrättare	1,400	
» expensmedel	1,400	
» 13 stipendier à 300 kronor	3,900	37,100
Summa kr.		98,960

Tillsammans begäres sålunda:

att utgå år 1920	258,100: —
» » » 1919	98,960: —
Summa summarum	357,060: —

Anslaget i sin helhet till den lägre skogsundervisningen och skogshushållningen i allmänhet för år 1920 beräknas sålunda till:

till statens skogsskolor	357,060
» den enskilda skogsundervisningen	1,000
» kolarskolan vid Bispgården	1,500
» » » Hällnäs	1,500
» diverse ändamål till Kungl. Maj:ts disposition	40,000
Summa summarum	401,060

Yttranden.

Domänstyrelsens underdåniga utlåtande den 1 augusti med anledning av framställning från föreningen Sveriges ordinarie jägmästare och De extra jägmästarnas förbund om ändrade **bestämmelser angående ersättning för färd med motorcykel och velociped samt medelst skidor efter dragare.**

— —

I anledning av nådig remiss har domänstyrelsen i ärendet anfört bl. a. följande:

— —

Beträffande först ersättningen för användande av cykel föreslog 1915 års lönekommission en årlig ersättning av 50 respektive 65 kronor för användande av cykel i tjänsten. Då domänstyrelsen i sin underdåniga skrivelse den 4 augusti 1917 i stället föreslog en ersättning

av 2 kronor per mil, uttalade styrelsen icke, såsom föreningarna vilja göra gällande, att denna ersättning skulle anses motsvara ersättning för en häst, utan föreslog styrelsen detta belopp endast från lämplighetssynpunkt. Då en resande på cykel icke kan medföra den packning, som i allmänhet är behövlig för tjänsteresor och cykeln som fortskaffningsmedel därför icke alls kan jämföras med motorcykeln, helst om sidovagn användes, finner styrelsen sig icke kunna tillstyrka någon större höjning av det för användande av cykel nu gällande beloppet 2 kronor per mil. Utom att man icke alls kan färdas lika fort med cykel som med motorcykel, tillkommer, att den cyklande måste förbruka en ganska avsevärd del egen kraft, vilken kraftnedsättning åtminstone vid längre färder kan inverka menligt å det kommande arbetet. Cykeln är därför ett fortskaffningsmedel, som för skogstjänstemannen mera lämpar sig för kortare resor. Då denna likväl då kan vara till mycken gagn, får styrelsen förorda, att ersättningen för resa med cykel höjes till 2: 50 kronor per mil.

I fråga om ersättningen för motorcykel får styrelsen, med hänsyn till motorcykelns stora användbarhet som ett mycket praktiskt fortskaffningsmedel för skogstjänstemännen, särskilt om sidovagn för transport av saker användes, förorda, att denna måtte höjas till 7 kronor per mil.

Angående åter ersättningen för färd medelst så kallad tolkning, bestämdes denna jämlikt Kungl. kungörelsen den 8 mars innevarande år till samma belopp, som för färd med cykel. Anledningen därtill var, att dessa färdsätt äro varandra mycket likställda. Även vid tolkning kan icke tillräcklig packning medföras och, ehuru särskild dragkraft anlitas, frestas dock den tolkandes krafter icke så litet. Vid olämpligt väglag kan detta till och med bliva mycket betydligt, vartill kommer, att färdhastigheten då betydligt nedsättes. Styrelsen får därför föreslå, att ersättningen för tolkning även måtte höjas till kronor 2: 50 per mil. Att utgiva högre ersättning för användande av häst som dragkraft, synes icke finnas anledning till. Där nämligen häst vintertid kan färdas fram kan ock släde användas, som för resans ändamålsenlighet torde vara att föredraga, och för sådan resa utgår ju ersättningen efter skjutsersättning för 2 hästar.

Slutligen får styrelsen hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes besluta, att de förhöjda ersättningar för färd medelst cykel, motorcykel och så kallad tolkning, som styrelsen härmed föreslagit, måtte få tillämpas från och med den 1 sistlidne juli.

Skogsarbetarnas löneförhållanden år 1917.

Domänstyrelsen har till Socialstyrelsen avlåtit följande skrivelse:

I det av Eder för innevarande år såsom häftet n:r 1 publicerade »Sociala Meddelanden» har Ni under rubriken »Skogsarbetarnes löneförhållanden under åren 1913, 1916 och 1917» bland annat lämnat redogörelse i tabellform för dels de av vederbörande jägmästare inom skilda överjägmästaredistrikt under år 1917 utbetalade arbetslönerna vid skogsavverkningar, dels de av 1917 års bränslekommission under samma år inom de olika länen i landet vid dess vedavverkningar utbetalade löner till därvid sysselsatta arbetare, och har Ni föranletts att därvid göra följande uttalande: »Jämföres dessa arbetsförtjänstuppgifter» — som lämnats av bränslekommissionen — »med dem som ovan angivits såsom normalt rådande inom respektive revir, framgår det, att de av bränslekommissionen tillämpade arbetsprisen tämligen väl överensstämma med dessa. I vissa fall äro kommissionens arbetslöner icke oväsentligt lägre, men synes detta i regel kunna förklaras därigenom att dessa avverkningar, som förut antytts, äro samlade utefter de allmänna kommunikationslederna och närmare den odlade bygden, där arbetsprisen i regel bruka ställa sig billigare än i obygderna med deras svårare inkvarterings- och provianteringsförhållanden.»

Då en okritisk allmänhet av detta uttalande skulle kunna bibringas den uppfattningen att bränslekommissionens stora, hela riket omfattande vedavverkningar med därav följande oerhörda efterfrågan på arbetskraft icke skulle varit ägnade att uppdriva skogsarbetarnas löner, så får Kungl. domänstyrelsen framhålla, att orsaken till att de arbetspriser, som statens skogsförvaltningar betalat 1917, tämligen väl överensstämma med de av bränslekommissionen tillämpade arbetspriserna, är att söka i det förhållandet, att skogsförvaltningarna måste höja sina arbetspriser till de av bränslekommissionen betalade för att kunna behålla sina arbetare och även få nya. Det är därför uppenbart att skogsförvaltningarne i sina omnämnda uppgifter om arbetspriserna uppgivit de efter bränslekommissionens tillkomst våren 1917 tilllämpade priserna. Därest de hade uppdelat året i tiden före och efter början av kommissionens vedavverkningar, så skulle därav tydligt hava framgått den stegring av arbetsprisen, som inträdde vid början av bränslekommissionens vedhuggningar.

Det är för övrigt alldeles självfallet att en på en gång så kraftigt igångsatt avverkning av brännved på enskildes skogar, att därvid sysselsattes en för landets förhållanden så oer-

hörd arbetsstyrka som i runt tal 34,000 man, icke kunnat undgå att öva inflytande på skogsarbetarnas löneförhållanden, något som också kraftigt bestyrkts av alla de skrivelser från de lokala statskogsförvaltningarne, som sedan bränslekommissionens tillkomst ingått till domänstyrelsen med anhållan om ökade anslag till avverkningarna i allmänhet och särskilt vedavverkningarna för bränslekommissionens räkning.

Om den av Eder förebragta utredningen hade angivit motsvarande siffror för åren 1914 då kristiden inträdde, och 1915, är domänstyrelsen förvissad om att avverkningskostnaderna skulle under åren 1914, 1915 och 1916 visa en ganska jämnt stigande kurva för att år 1917 efter bränslekommissionens tillkomst våldsamt springa i höjden.

Domänstyrelsen, som beklagar att statsskogsförvaltningen vid de år 1917 för bränslekommissionens räkning bedrivna vedavverkningarne av omständigheternas makt blivit tvingad att i stort sett tillämpa bränslekommissionens avverkningspriser, har härmed endast velat fästa Eder uppmärksamhet på här ovan framlagda synpunkter och andragna omständigheter.

Bränslekommissionen.

Vedavverkning för bränslekommissionens räkning m. m. Domänstyrelsen har på av viss överjägmästare framställd förfrågan, huru med redan upphuggen ved, som ej av bränslekommissionen mottagits, skulle förfaras, om sådan ved finge i vanlig ordning säljas under hand ävensom om upphuggning av ved som förut finge fortgå å allmänna skogar, där avverkningen med hänsyn till nu rådande pris kunde antagas lämna skälig nettovinst, meddelat:

Kommissionen har att emottaga den prima och sekunda ved, som för kommissionens räkning avverkats å allmänna skogar och genom vederbörande skogsförvaltningars försorg för kommissionens räkning framförts till järnvägsstation, järnvägslinje, kaj, vattendrag eller annan dylik leveransort; dock att sekunda ved må ingå i de särskilda leveranspartierna till högst 25 %, för så vitt övrig sekunda ved lämpligen kan avsättas på annat sätt än genom dess överlämnande till kommissionen (se Kungl. domänstyrelsens cirkulärskrivelse till samtliga förvaltande skogstjänstemän n:r S. II: 466, den 20 februari 1918 angående avverkningar å de allmänna skogarna för tillgodoseende av landets bränslebehov). Därest kommissionen skulle vägra emottaga ved enligt vad ovan angivits har Ni att därom till Kungl. styrelsen ingiva meddelande.

Ved avverkad för kommissionens räkning å allmänna skogar, som icke framforslats till leveransort enligt vad ovan sagts må, därest kommissionen förklarar sig icke vilja mottaga sådan ved i vederbörlig ordning försäljas, kolas eller på annat lämpligt sätt tillgodogöras.

Upphuggning av ved å allmänna skogar må tillsvidare endast ske för tillgodoseende av *verkligt behov* för ortsbefolkningen eller där avsättning i övrigt med *säker beräkning om skälig nettovinst* kan påräknas.

Inställande av vedavverkning för bränslekommissionens räkning å allmänna skogar. Sedan bränslekommissionen meddelat Domänstyrelsen att kommissionen icke kunde emottaga mera ved än vad som tills dato vore upphugget för leverans till kommissionen inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Kopparbergs, Västmanlands, Örebro, Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Skaraborgs, Kronobergs, Blekinge och Hallands län har styrelsen anmodat vederbörande överjägmästare att omedelbart inställa vedavverkningen för kommissionens räkning å allmänna skogar inom resp. distrikt.

Rekvisition av kuvert.

Enligt mellan Kungl. domänstyrelsen och firman Magn. Bergvall, Drottninggatan 108, Stockholm, upprättat kontrakt skola nedan angivna kuvertsorter inom 2 veckor efter rekvisitionens ankomst expedieras vederbörande rekvirent.

Kuvert.

1.	Vanliga brevkuvert	(125 × 155 mm)
2.	Kuvert i oktavformat	(145 × 210 »)
3.	» » kvartformat	(107 × 250 »)
4.	» » folioformat	(245 × 400 »)
5.	Värdekuvert, mindre	(100 × 155 »)
6.	» större	(125 × 195 »)

Tryck.

Tj.-brev. N:r beställas:

Utan särskild beställning skola *alla* kuvert förses med tryck Statens skogsväsende och samt en fet linje för adressorten. I övrigt må endast nedanstående utförande

Utan adress- eller linjetryck .... (beteckning *U. a.*)
Med linjer för namn och adress .... (» *M. l.*)
Till Kungl. domänstyrelsen, Stockholm ...... (» *K. D.*)
Till Konungens befallningshavande i......län (» *K. B.*)
Till Överjägmästaren i..................distrikt (» *Ö. j.*)
Till Jägmästaren i.........................revir (» *J. m.*)
Till Skogsingenjören .... (» *Sk. i.*)
Till Kronojägaren .... (» *K. j.*)
Till Skogsfogden .... (» *Sk. f.*)
Till Tillsyningsmannen .... (» *T. m.*)

För att underlätta expedieringen torde vid rekvisition endast kuvertets n:r och tryckets beteckning uppgivas, t. ex.:

Rekvireras

500	kuvert	n:r	1,	med	tryck	U. a.
200	»	»	»	»	»	J. m.
50	»	»	»	»	»	Ö. j.
300	»	»	3	»	»	M. l.
100	»	»	»	»	»	K. D.

o. s. v.

Ovanstående kan även rekvireras sålunda:

750 kuvert n:r 1, 500/U. a., 200/J. m., 50/Ö. j.

400 » » 3, 300/M. l., 100/K. D.

o. s. v.

Annat tryck må ej rekvireras eller utföras.

SKOGSSTATISTISKA MEDDELANDEN

DEN FÖRSTA VIRKESINVENTERINGEN Å STATENS SKOGAR.

Av H. Melander.

För varje skogsförvaltning måste det vara ett önskemål att jämsides med en väl ordnad kassabokföring även hava en tillförlitlig och säker virkesbokföring, ur vilken förändringarna i virkeskapitalets storlek kunna avläsas.

Sedan skogsbokföringskommittén, som fått sig ålagd att avgiva förslag till en förändrad bokföring för Sveriges största skogsägare, staten, representerad av domänförvaltningen, avgivit förslag till ny kassabokföring, upptogs därför virkesbokföringen och därmed sammanhängande frågor till behandling av kommittén, som redan 1916 avgav förslag till redovisningen av sådant virke, som genom skogsförvaltningens försorg upphuggits eller på något sätt förädlats.[1]

För att erhålla en utgångspunkt för virkesredovisningen måste en inventering verkställas, och förordnade Kungl. Maj:t på skogsbokföringskommitténs hemställan, att varje revirförvaltare skulle avgiva rapport över de den 31 december 1917 kvarliggande osålda skogsprodukter, som genom skogsförvaltningens försorg upphuggits. Rapporterna skulle insändas till domänstyrelsen senast den 31 januari 1918, men genom överenskommelse mellan domänstyrelsen och kommittén övertog denna senare insamlandet och hoparbetandet av de inkomna rapporterna. Den inventering, som sålunda verkställdes vid sistlidna årsskifte, var den *första* allmänna virkesinventering, som hittills ägt rum i Sverige, i det att den omfattade *alla* slag av upphugget eller förädlat virke å *alla* under skogsstatens förvaltning ställda skogar. Då inventeringsresultatet i viss mån ger en föreställning om storleken och omfattningen av de avverkningar, som ombesörjas av statens egna organ, har det ansetts lämpligt att framlägga en redogörelse för detsamma.

Bearbetandet av det insamlade materialet har ej varit utan vissa svårigheter. Innan inventeringsresultatet framlägges, må därför först några ord nämnas om de ojämnheter, som de insända rapporterna innehållit och de iakttagelser, som desamma givit anledning till.

Frågan om vad som skulle anses vara osålt av revirets virkeslager och således medtagas i rapporten torde å många håll vållat den första tveksamheten. Detta särskilt å de revir, där det upphuggna virket genom kontrakt var sålt eller skulle säljas till viss person eller firma. Då virkesbokföringen på det närmaste bör anknyta sig till kassaredovisningen, bör uppenbarligen

[1] Beträffande detaljerna av kommitténs förslag hänvisas till jägmästare Iwar Lindebergs uppsats i denna tidskrift år 1916 h. 11.

dylikt virke bokföras såsom inneliggande lager, till dess att detsamma mottagits av köparen och räkning utskrivits. Ett annat förfarande skulle exempelvis medföra, att många norrlandsrevir aldrig skulle uppvisa någon behållning av upphugget virke, då ju å många, för att ej säga de flesta av dessa revir hela avverkningen avser just dylikt »leveransvirke».

Att tvekan emellertid förefanns på flera håll om vad som skulle anses vara osålt eller ej torde i någon mån berott på, att vid avgivandet av vissa vedrapporter till domänstyrelsen sådant virke, som genom leveransavtal var sålt, ej skulle upptagas som behållning, även om det vid rapporternas upprättande ej hunnit övertagas av köparen. Dessa vedrapporter avsågo nämligen att giva upplysning, ej om förefintligt vedlager i och för sig, utan om den till försäljning disponibla vedmängden.

Den omständigheten att sluttumning av virke ofta äger rum först om våren har även medfört, att sådant virke, som vid årsskiftet fanns upphugget men ej intummat, å en del håll approximativt uppskattades, under det att å andra håll åter dylikt virke ej alls medtogs. Det senare förfaringssättet synes vara det rätta, då virket bör ingå i virkesredovisningen samtidigt som de exakta omkostnaderna för virkesförädlingen ingå i kassaboken och den statistiska redovisningen, vilken äger rum, när tumning verkställts och slutlikvid gjorts. Detta hindrar givetvis ej att bevakarna böra inrapportera att exempelvis 250 timmer upphuggits å en viss skog, så att jägmästaren skall kunna utbetala likvid i avräkning, om så skulle anses lämpligt. Dylika approximativa siffror böra dock ej ingå i den centrala bokföringen.

I viss mån äro ju de flesta i virkesbokföringen ingående siffrorna approximativa så till vida som reduktion av löst mått till fast mått måste äga rum, innan de olika resultaten ingå i den gemensamma virkesliggaren. Även så måste kubikmassa enligt toppmått omräknas till verklig massa. De reduktionstal, som härvid använts, torde i en del fall ha varit mindre tillfredsställande. Detta dock helt enkelt beroende på obefintligheten av genom vetenskapligt ledda undersökningar framkomna erfarenhetstal beträffande såväl fastmasseprocenten i lösa mått av olika virkessortiment som förhållandet mellan timrets verkliga och toppmätta massa. Samma förhållande råder beträffande kolved upplagd i res. Det är därför med tillfredsställelse man erfar, att den skogsstatistiska kommittén beslutat anställa dylika undersökningar.

I många rapporter har ej ens angivits, om den redovisade kubikmassan av timmer avsåge toppmätt massa eller verklig massa. Förklaringen härtill kan ej vara annan, än att man ansett det vara en självklar sak, att toppmätt massa avses, när det gäller timmer. Följden har varit, att kompletterande upplysningar måst införskaffas. Dessa ha givit vid handen, att i de flesta fall kubikmassan för timmer avsåg den toppmätta massan, men även att mittmätning ägt rum. I en del fall åter har toppmätning verkställts, varefter reduktion till verklig massa utförts med användande av något erfarenhetstal. Vid de reduceringar, som av kommittén verkställts, har den verkliga massan ansetts vara 133 $^1/_3$ % av den toppmätta massan. Härmed är ingalunda sagt, att denna procentsiffra är den rätta, men torde den i brist på bättre kunna tillsvidare godtagas som det bästa erhållbara medeltalet.

Vid sammandragets upprättande har det varit rätt svårt att ej erhålla för många klasser av olika slags brännved. De inkomna rapporterna ha nämligen ej blott varit en utmärkt provkarta på olika vid vedmätning använda

måttslag utan även varit upplysande i fråga om de på olika håll använda sorteringarna. Så har förutom I:a och II:a bokved, björkved och barrved samt osorterad ved även förekommit »osorterad björkved», »osorterad barrved», »I:a blandved», »II:a blandved». Slutligen ha många vedpartier redovisats utan några som helst kvalitetsbestämmelser.

Vid hoparbetandet av de inkomna uppgifterna har kommittén endast skilt på tre sortiment av kastved, nämligen I:a björk- och bokved, I:a barrved samt osorterad ved. Som särskilda sortiment ha dessutom bokförts långved och pinnved.

Ett sammandrag av inventeringsresultatet för domänfondens skogar framlägges här nedan (tab. 2) I tabellen ha för bättre jämförelses skull de olika kolumnernas summor angivits dels för de sju norra överjägmästaredistrikten, dels för de fem södra, varjämte slutsummorna för hela landet finnas angivna nederst. De under »summa»-raderna angivna %-siffrorna angiva virkesmängdens respektive virkesvärdets fördelning på olika sortiment. Av tabellen framgår att 1,150,824 fm³ redovisades som lager den 31 sistlidne december, varav 486,437 fm³ eller 42,4 % funnos i Norrland och Dalarna och 664,387 fm³ eller 57,6 % i södra Sverige. Därjämte funnos kolade 12,485 läster kol, vilka med en beräknad virkesåtgång av 2,5 fm³ per läst motsvaras av 31,212,5 fm³. Av det redovisade virket uppgick brännveden till 50,3 % i de norra distrikten och till ej mindre än 78,7 % i de södra distrikten; i medeltal utgjorde brännveden 66,7 % av virkeslagret. Att detta till större delen utgjordes av brännved beror huvudsakligen på att de ansenliga vedpartier, som under senare hälften av år 1917 avverkades å statsskogarna för B. K:s räkning, vid årsskiftet till större delen ej övertagits av kommissionen men även, som ovan framhållits, på att en del timmer och liknande sortiment ej voro intummade vid årsskiftet och därigenom ej blevo bokförda såsom inneliggande lager. Att vedavverkningarna i Norrland procentuellt taget ej spela samma roll som i södra Sverige är klart och framgår även med all önskad tydlighet av ovan anförda procent-siffror. Som en jämförelse kan nämnas, att av det från kronoparker m. fl. statsskogar under åren 1915—1917 sålda virket i medeltal 1,155,443 fm³ eller 25,4 % avverkats genom revirförvaltningarnas försorg. Härav har brännveden under åren 1915 och 1916 i medeltal uppgått till omkring 31 % och under år 1917 till 32,1 %.

En beräkning av virkeslagrets fördelning å statsskogarna per hektar skogsmark har givetvis även ett visst intresse, och har en sådan därför verkställts. De erhållna medeltalen för norra och södra Sverige framgå av nedanstående sammanställning (tab. 1).

Tab. 1. Antalet fm³ av olika virkessortiment per hektar skogsmark.

Summa och medeltal för	Skogsmark har	fm³ per har							
		Timmer	Slipers & slipämnen.	Pappved & props	Kolved	Brännved av olika slag	Övr. upph.	Sågat virke	Summa
Norrland & Dalarna	3,415,697	0,0064	0,0023	0,0104	0,0497	0,0716	0,0001	0,0019	0,1424
S:a Sverige	362,612	0,0323	[illegible]	[illegible]	0,2240	1,4423	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Tab. 2. **Å domänfondens skogar den 31 december 1917 förefintliga lager av upphugget virke och dess värde enligt självkostnadspris.**

Distrikt	Timmer, bjälkar, pålar och stolpar		Slipers och slipersämnen		Pappersved och props		Kolved		Brännved av olika slag	
	fm³	Kr.	fm³	Kr.	fm³	Kr.	fm³	Kr.	fm³	Kr.
Övre Norrbotten	2,262	6,370	249	1,347	1,101	6,496	18,680	46,953	35,750	124,269
Nedre Norrbotten	172	1,234	142	1,471	—	—	—	—	35,727	169,093
Skellefteå	2,150	9,884	625	5,000	519	4,041	20,956	61,373	8,647	43 964
Umeå	1,638	8,299	6,745	31,144	97	461	10,682	21,336	27,655	180,032
Härnösand	1,495	6,495	—	—	1,702	9,718	21,416	25,151	42,233	101,551
Mellersta Norrland	3,452	5,157	—	—	471	1,583	66,220	103,348	41,998	170,606
Gävle-Dala	10,684	78,934	209	1,937	31,763	205,042	31,894	88,401	52,330	207,420
Summa	21,853	116,373	7,970	40,899	35,653	227,341	169,848	346,562	244,340	997,841
%	4,5	6,4	1,6	2,3	7,3	12,5	34,9	19,0	50,3	54,9
Bergslag	3,377	14,225	30	260	5,176	13,662	56,607	109,398	124,899	606,510
Östra	1,159	1,457	138	1,139	8,168	25,629	13,089	20,168	108,881	296,712
Västra	5,549	25,963	596	3,102	15,480	50,945	3,863	6,961	117,233	583,396
Småland	415	807	78	340	8,026	21,476	4,914	7,209	120,318	424,172
Södra	495	1,300	108	483	470	2,873	2,734	5,195	51,063	158,111
Summa	10,995	43,752	950	5,324	37,320	114,585	81,207	148,931	522,994	2,068,901
%	1,7	1,8	0,2	0,2	5,6	4,6	12,2	6,0	78,7	83,4
Summa summarum	32,848	160,125	8,920	46,223	72,973	341,926	251,055	495,493	767,334	3,066,742
%	2,8	3,7	0,8	1,1	6,4	8,0	21,8	11,4	66,7	71,4

Distrikt	Övrigt upphugget och virke av lövträd		Sågat virke och sågavfall		Summa		fm³	Kr.	Kol		Summa summarum
							Distriktsumma i % av slutsumman				
	fm³	Kr.	fm³	Kr.	fm³	Kr.	%	%	läster à 20 hl.	Kr.	Kr.
Övre Norrbotten	—	—	1,107	14,886	59,149	200,321	5,1	4,6	1,192	20,603	220,924
Nedre Norrbotten	—	—	2,810	48,183	38,851	219,981	3,4	5,1	1,210	36,300	256,281
Skellefteå	—	—	1,301	2,702	34,198	126,964	3,1	3,0	—	—	126,964
Umeå	—	—	—	—	46,817	242,172	4,1	5,6	—	—	242,172
Härnösand	—	—	118	1,523	66,964	144,438	5,8	3,3	—	—	144,438
Mellersta Norrland	1	1	—	—	112,142	280,695	9,7	6,5	260	3,787	284,482
Gävle-Dala	205	616	1,231	21,191	128,316	603,547	11,2	14,0	4,850	76,224	679,771
Summa	206	617	6,567	88,485	486,437	1,818,118	42,4	42,1	7,512	136,914	1,955,032
%	0,0	0,0	1,4	4,9	100,0	100,0	—	—	—	—	—
Bergslag	319	2,156	5,032	41,981	195,440	788,192	16,9	18,4	1,538	22,777	810,969
Östra	379	1,264	1,833	28,203	133,647	374,572	11,6	8,8	—	—	374,572
Västra	292	1,014	943	11,472	143,956	682,853	12,5	15,9	2,783	21,367	704,220
Småland	222	1,408	73	77	134,046	455,489	11,7	10,6	429	6,621	462,110
Södra	215	749	1,613	10,079	57,298	178,790	4,9	4,2	223	2,672	181,462
Summa	1,427	6,591	9,494	91,812	664,387	2,479,896	57,6	57,9	4,973	53,437	2,533,333
%	0,2	0,3	1,4	3,7	100,0	100,0	—	—	—	—	—
Summa summarum	1,633	7,208	16,061	180,297	1,150,824	4,298,014	—	—	12,485	190,351	4,488,365
%	0,1	0,1	1,4	4,3	100,0	100,0	—	—	—	—	—

För att än bättre än omstående tablå åskådliggöra virkeslagrets fördelning ha de i densamma ingående siffrorna omräknats och har det då visat sig, att i *Norrland och Dalarna* på var *10:e har* i medeltal finnes: 1 timmerstock 13′ × 5 $^3/_4$″, 3 st. pappersvedstockar 10′ × 4 $^3/_4$″, 2 st. kolvedres 1,2 m höga med 10′ ved och 10 cm:s medelkubb, 1 lösmeter ved och en 3 $^1/_2$′ fots planka 3″ × 9″; dessutom finnes på var 45:e har 1 slipers och på var 500:e har 1 stängselstolpe 210 cm × 15 cm. I *södra Sverige* däremot finnes på *varje* hektar: 1 timmerstock 10′ × 4 $^1/_2$″, 3 st. pappersvedstockar 10′ × 4 $^3/_4$″, 1 kolvedres, något mer än 2 lösmeter ved och en 5 fots planka 3″ × 9″; på var 44:e har finnes dessutom 1 slipers och 1 stolpe på 12 $^1/_2$ har. För att ej få alltför ojämna tal ha smärre avrundningar gjorts. I medeltal var den upphuggna virkesmängden per hektar 13 gånger större i södra Sverige än i Norrland och Dalarna. Av de olika distrikten står Bergslagsdistriktet högst med 2,15 fm^3 per hektar, under det att Nedre Norrbottens distrikt är lägst med endast 0,05 fm^3 per hektar.

För själva virkesbokföringen är det tillräckligt att känna lagrets storlek i kubikmeter.

Att dessutom känna lagrets värde är även av stort intresse och helt enkelt nödvändigt, om virkesbokföringen skall ingå som ett led i huvudbokföringen. Vid en dylik värdering kan man givetvis gå till väga på flera sätt. Antingen kan en mera schablonmässig värdering göras, varvid varje virkessortiment åsättes ett för hela landet gemensamt à-pris eller ock kan en mera noggrann uppskattning göras, varvid varje virkespost värderas. Vid prissättningen måste man även hava klart för sig om gängse salupris eller eventuellt annat à-pris bör användas. Då virkesbokföringen enligt kommitténs förslag utgör en integrerande del av huvudbokföringen, synes det vara lämpligast att till à-pris välja självkostnadspriset, vari för virke, som ligger i skogen, bör ingå huggningskostnader jämte därmed förenade kostnader för utmärkning och andra härmed jämförliga kostnader. I de fall, då virket är framforslat till lastageplats, bör i självkostnadspriset även ingå transportkostnader. Något rotvärde bör däremot ej åsättas virket. Självkostnadspriset är således lika med det direkta mervärde, som virket erhållit i och med avverkningen. Indirekt kan virket i och med avverkningen även erhålla ett mervärde om, såsom ofta är fallet, efterfrågan å upphugget virke är större än å rotstående skog, och priserna härigenom å det förra slaget av virke äro proportionsvis högre än å det senare slaget. Gängse salupris bör ej heller åsättas virket i ett dylikt fall, då däri även ingår ett visst rotvärde, vilket vid uthålligt skogsbruk inbegripes i de olika skogarnas värden och sålunda ingår i huvudbokföringen genom fastighetsredovisningen.

Vid den värdering, som av kommittén verkställts av virkeslagret och som även föreligger i nedanstående tablå (tab. 2), ha värdena beräknats på så sätt, att för varje revir ett genomsnittligt à:pris åsatts varje virkessortiment. I de fall då en del virke av samma sortiment kvarlåg i skogen och en del åter var framforslat till lastplats, ha olika à-pris åsatts de olika virkespartierna. Uppgifter angående genomsnittliga självkostnadspriser ha lämnats av revirförvaltarna.

Enligt den sålunda verkställda värderingen skulle värdet av det redovisade

lagret utgöra 4,488,365 kronor, varav över 3 miljoner kronor komma på brännvedens konto.

Som ovan nämnts, utgör den gjorda virkesinventeringen utgångspunkten för den virkesbokföring, som sedan den 1 januari detta år föres å samtliga revir och förutom vilken det torde vara omöjligt att i detalj kunna överblicka förändringarna av det stora kapital, som statens lager av upphugget virke representerar.

RIKSDAGEN

BESLUT VID 1918 ÅRS LAGTIMA RIKSDAG I FRÅGOR, SOM MER ELLER MINDRE BERÖRA SKOGSHUSHÅLLNINGEN.

Skogshögskolan och Statens Skogsförsöksanstalt. Samtliga i statsverkspropositionen upptagna anslag (se sid. ×16 och ×19 i denna tidskrift) ha av riksdagen bifallits. Likaledes ha bifallits hrr G. Barthelsons och Arvid Lindmans motioner rörande biblioteket. Se sid. ×81.

Vidare har riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts prop. n:r 217 anslagit 7,100 kr. för täckande av uppkommen brist för år 1917 å den i staten för skogshögskolan upptagna anslagsposten till expenser.

Övriga anslag under nionde huvudtiteln (se sid. ×20) ha likaledes beviljats.

Ytterligare expens- och underhållsmedel vid statens skogsskolor. Genom Kungl. Maj:ts prop. n:r 345 begärdes å tilläggsstat för år 1918.

dels för ersättande av utav statskontoret förskottsvis bestridda utgifter för ökade expens- och underhållsmedel under å 1917 vid statens skogsskolor vid Hällnäs, Bispgården och Hammarsebo kronor 1,485;

dels för täckande av brist för år 1917 vid statens skogsskolor vid Hällnäs, Bispgården, Grönsinka och Kolleberga i de till expens- och underhållsmedel vid dessa skolor enligt gällande stat för statens skogsskolor upptagna belopp kronor 2,485;

dels ock till ytterligare expens- och underhållsmedel för år 1918 vid statens skogsskolor vid Hällnäs, Bispgården, Grönsinka, Bjurfors, Omberg, Hammarsebo och Kolleberga tillhopa kronor 4,200. Dessa anslag ha beviljats.

Driftkostnader under år 1919 för statens domäner. Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition n:r 499 (se sid. ×181—×184, och med avslag å två inom första kammaren väckta motioner, n:r 211 av herr Rosén och n:r 217

av herr BARTHELSON, beslöt riksdagen att *dels* godkänna nya *avlöningsstater för domänstyrelsen* och *för skogsstatens ordinarie personal* (se sid. × 255—258) att tillämpas fr. o. m. år 1919 ävensom godkänna allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av dessa avlöningsförmåner, *dels* såsom *driftkostnader för statens domäner* under år 1919 *förslagsvis* uppföra ett belopp av 23,500,000 kronor, att utgå av domänfondens avkastning; *dels ock* medgiva, att arvodestillökning med 400 kronor för helt år räknat skulle under år 1918 av domänfondens avkastning utgå till en var skogstaxator och extra skogsingenjör ävensom sådan assistent, vilken enligt de bestämmelser, som gällde före ikraftträdandet av den vid 1917 års riksdag beslutade ändringen i rese- och traktamentsersättning till skogsstatens personal, skulle ägt åtnjuta särskilt dagtraktamente av 6 kronor.

Lönereglering för skogvaktarna vid Uppsala universitet. Genom proposition n:r 440 begärdes bl. a. för universitetets 9 skogvaktare, som åtnjuta fri bostad, beräknad till ett värde av 200 kr. och betraktad som lön, en kontant avlöning av 1,500 kr., därav 750 kr. lön och 750 kr. tjänstgöringspengar, med rätt till tre ålderstillägg, vartdera à 150 kr., efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring. Riksdagen biföll denna hemställan.

Ålderstillägg åt överjägmästare C. I. Stiernspetz (se sid. × 124) är beviljat.

Pensioner åt kronojägare. De genom särskilda propositioner (se sid. × 80) begärda pensionerna beviljades av riksdagen.

Likaledes har riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts prop. n:r 218 ang. fyllnadspension åt kronojägare M. L. Brunsell.

Nya skogsvårdslagen. I proposition n:r 441 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga förslag till lagar *dels* om inskränkning för viss tid i rätten att överlåta fast egendom samt *dels* om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo (se Skogen 1918, sid. 159).

Enligt förslaget skulle köpare av fast egendom ej ånyo få försälja samma egendom förr än efter 5 år efter vunnen lagfart. Lagen skulle ej äga tillämpning å fastighet i stad eller å fastighet, vars värde understeg 10,000 kronor, ej heller å fastighet, som inköpts å exekutiv auktion eller som överlåtits mellan skyldemän inom vissa led. Lagen skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag äga tillämpning till den 1 januari 1924.

Beträffande det senare lagförslaget skulle avverkning av ungskog ej ske annorledes än genom för beståndets utveckling ändamålsenlig gallring, så framt ej skogsvårdsstyrelsen med hänsyn till skogens tillstånd och beskaffenhet funne skäligt medgiva, att avverkning skedde under annan form.

Även denna lag skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag äga tillämpning till den 1 januari 1924.

I samband härmed behandlades dels en i första kammaren av herr INGESTRÖM väckt motion n:r 215 och dels tre i andra kammaren väckta motioner n:r 8 av herr PERSSON i Tofta, n:r 216 av herr HEDERSTIERNA m. fl. (se sid. × 81) och n:r 473 av herr ÅKERLUND. Sammansatta lag- och jordbruksutskottet hade i huvudsak tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag med den ändring att lagen endast skulle ha tillämpning under ett år till 1 juli 1919. (Se för övrigt Skogen 1918, sid. 247).

Dimensionslagen i övre Norrlands kustland. Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 245 med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 9 §§ i förordningen den 18 juni 1915 om förekommande av överdriven avverkning av ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej hörde till lappmarken, och en inom andra kammaren av herr WIKLUND i Brattfors m. fl. väckt motion n:r 382 beslöt riksdagen skrivelse med anhållan, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa ytterligare utredning, om och i vad mån, utöver vad i förordningen den 18 juni 1915 om förekommande av överdriven avverkning av ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej hörde till lappmarken, föreskrivits, bestämmelser kunde anses erforderliga till förekommande av sådan avverkning.

Förlängd giltighet för de särskilda bestämmelserna om samfälld skogsmark i Kopparbergs län. I proposition n:r 219 hade Kungl. Maj:t (se sid. ×185) föreslagit riksdagen, att lagen om särskilda bestämmelser beträffande viss samfälld skogsmark i Kopparbergs län skulle äga fortsatt tilllämpning till 1 juli 1921. Tillstyrkt av jordbruksutskottet blev denna proposition bifallen av riksdagen.

Bolags egendomsförvärv (Norrlandslagen.) Genom proposition n:r 80 föreslog Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte antaga följande förslag till *förklaring av lagen den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom:*

»Härigenom förklaras, att det i lagen den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom meddelade förbudet icke avser förvärv, som sker omedelbart på grund av stadgande i lag eller jämlikt Konungens medgivande till expropriation».

Riksdagen biföll ifrågavarande proposition.

Inom andra kammaren väcktes motioner *dels* av herr GUSTAFSON i Kasenberg (n:r 73), (se sid. ×81) ang. utredning rörande omfattningen av bolags jordförvärv inom Dalsland m. m., *dels* av herr WERNER (n:r 78) ang. återupptagande av den avbrutna undersökningen rörande bolags jordförvärv och enskilda personers större jordinnehav i mellersta och södra delarna av riket m. m., *dels* av herr ÅKERLUND (n:r 211) (se sid. ×81) ang. inskränkning i aktiebolags rätt att besitta och förvärva jordegendom, *dels ock* av herr HELGER m. fl. (n:r 205) om utsträckning av den norrländska arrendelagen till Värmland. Samtliga dessa motioner — med undantag av herr ÅKERLUNDS — tillstyrktes i huvudsak av lagutskottet och biföllos av andra kammaren, men föllo genom första kammarens motstånd.

Kolonisation å bondejord i Norrland. Herr PAUL HELLSTRÖMS (se sid. ×81) motion härom bifölls av riksdagen.

Kolonisation å kronomark. Riksdagen, som i likhet med Kungl. Maj:t ansåg, att en fortsatt *inventering av odlingsjord å kronomarker i Norrland och Dalarna* vore en nödvändig förutsättning för ett kraftigt och målmedvetet främjande av kolonisationsarbetet inom de sex nordligaste länen, anvisade för nämnda inventering såsom reservationsanslag *dels* på extra stat för år 1919 ett belopp av 90,000 kronor, *dels* å 1918 års tilläggsstat ett lika stort belopp.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition n:r 198 (se sid. ×185) anvisade riksdagen ett anslag av 150,000 kronor för år 1918 och 225,000 kronor

för år 1919 för anordnande *av kolonat å kronoparker i Västerbottens samt Norrbottens län.*

I en inom andra kammaren väckt motion n:r 218 hade herr Vennerström m. fl. hemställt, att riksdagen måtte bevilja å 1918 års tilläggsstat ett förslagsanslag å 2 miljoner kronor och å 1919 års riksstat ett förslagsanslag å 3 miljoner kronor för startande å statens mark av kolonat, som skulle utgöra självständiga småbrukshemman och upplåtas på längre tid under tryggad besittningsrätt utan rätt till köp av jorden, men med full garanti för brukaren att njuta sitt arbetes frukter.

Avstyrkt av jordbruksutskottet blev motionen ej av riksdagen bifallen.

Förslag ang. längden å saluhållen ved. Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition n:r 152 (se sid. ×185) med förslag till förordning angående längden å saluhållen ved, beslöt riksdagen på hemställan av jordbruksutskottet skrivelse med anhållan, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning om och i vilken omfattning kubikmetermåttet skulle kunna läggas till grund vid försäljning av brännved, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Tilläggsbidrag till odlingslägenheter och skogstorp i de sex nordligaste länen. Kungl. Maj:ts förslag härom (se sid. ×185) har av riksdagen bifallits.

Rågsådd å kalavverkade hyggen. Hr Gust. Barthelsons motion härom (se sid. ×80) besvarade jordbruksutskottet genom utl. n:r 26 ang. bidrag till vissa odlingsföretag m. m. och yttrade härvid:

»Utskottet hyser visserligen den uppfattningen, att en utökning av sädesproduktionen i den utsträckning, som motionären tänkt sig, icke kan genom de av honom ifrågasatta åtgärderna uppnås särskilt i betraktande av de för närvarande höga arbetsprisen och de icke obetydliga svårigheter, som givetvis förefinnas att anskaffa för ändamålet erforderlig mängd utsäde av lämplig beskaffenhet. Under förhanden varande förhållanden torde emellertid såsom utskottet redan i det föregående framhållit inga möjligheter få lämnas obegagnade för säkerställande av landets livsmedelsbehov. Med hänsyn härtill och då det av motionären gjorda uppslaget synes värt beaktande anser utskottet, som icke funnit sig i stånd att på allenast den av motionären lämnade utredningen angiva det sätt, varpå den föreliggande frågan lämpligast bör lösas, att densamma bör bliva föremål för övervägande av Kungl. Maj:t. För ändamålet erforderliga medel torde kunna utgå av det av Kungl. Maj:t nu begärda anslaget.»

Riksdagens beslut gick i överensstämmelse härmed.

Förbud mot plockning av lingon. I proposition n:r 231 hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga förslag till *lag om förbud mot plockning av lingon* före viss dag.

I samband härmed behandlades fem i ämnet väckta motioner, nämligen n:r 371 i andra kammaren av herr Bergström i Bäckland, n:r 375 i andra kammaren av herr Anderson i Knapasjö, n:r 381 i andra kammaren av herr Norman m. fl. samt två lika lydande n:r 160 i första kammaren av herr von Essen och n:r 385 i andra kammaren av herr Olofsson.

Jordbruksutskottet tillstyrkte, med två reservationer, Kungl. Maj:ts förslag med obetydliga ändringar.

Första kammaren avslog den föreslagna lagen med 54 röster mot 27, medan andra kammaren biföll utskottets hemställan med 76 röster mot 51. Frågan har alltså förfallit.

Utrotande av berberisbuskar. I prop. n:r 199 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att antaga ett förslag till lag om utrotande av berberisbuskar å viss mark. Tillstyrkt av jordbruksutskottet med vissa ändringar, blev utskottets hemställan bifallen av riksdagen.

Bestämmelser om sjöfynd. Herr FAHLÉNS motion (se sid. ×124) i syfte att trygga virkesägares rätt att återfå förkommet, med inregistrerat märke försett flottgods bifölls i riksdagsskrivelse.

Upptagande av i flottleder sjunket virke. Hrr G. ERONNS och J. VENNERSTRÖMS motion härom (se sid. ×80) avslogs.

Tillvaratagande av stubbved å statens skogar. Herr J. VENNERSTRÖMS motion (se sid. ×80) bifölls.

Lag om härbärge i vissa fall åt skogsarbetare. Ett av Kungl. Maj:t i proposition n:r 353 framlagt förslag till lag angående beredande i vissa fall vid skogsavverkning och kolning av härbärge åt arbetarna m. m. hann lagutskottet icke behandla, varför utskottet fann sig nödsakat hemställa om avslag å propositionen, vilket avslag också riksdagen biföll.

Överflyttande av bränslekommissionens verksamhet till skogsvårdsstyrelserna. Herr J. VENNERSTRÖMS m. fl. motion (se sid ×80) avslogs av riksdagen.

Allmänna och norrländska avdikningslagen, (se sid. ×80). Till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av myrutdikningar och vattenavtappningar inom Norrland och Dalarna, vare sig ändamålet med arbetsföretaget vore uppodling av till åker eller äng lämplig jord eller minskning av frostländighet för närliggande bygd eller utdikning av redan odlad jord, anvisade riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts framställning, å extra stat för år 1919 under benämning »*norrländska avdikningsanslaget*» ett reservationsanslag av 1,900,000 kronor.

Däremot vann ett av jordbruksutskottet — med anledning av likalydande motioner av herr HELLSTRÖM (första kammaren n:r 26) och herr LUNDSTRÖM m. fl. (andra kammaren n:r 22) — framställt förslag om anvisande av 1,500,000 kronor å tilläggsstat för år 1918 till tilläggsanslag till vissa företag, till vilka bidrag beviljats från norrländska avdikningsanslaget, icke riksdagens bifall. Det bifölls visserligen av andra kammaren, men avslogs av första kammaren, och vid gemensam votering den 15 juni segrade första kammarens mening med 164 röster mot 151.

Till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av myrutdikningar och vattenavtappningar inom andra delar av riket än Norrland och Dalarna, vare sig ändamålet med arbetsföretaget vore uppodling av till åker eller äng lämplig jord eller minskning av frostländighet för närliggande bygd eller utdikning av redan odlad jord, anvisade riksdagen, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, å extra stat för år 1919 under benämning »*allmänna avdikningsanslaget*» ett reservationsanslag av 800,000 kronor med iakttagande att av samtliga för år 1919 tillgängliga medel högst 150,000

kronor finge utgå till avdikning av sådan mark, vars torrläggning avsåge endast minskning av frostländighet för närliggande bygd.

Därjämte anvisade riksdagen, till förstärkning av sistnämnda anslag, på tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 200,000 kronor. Men däremot föll vid gemensam votering den 15 juni ett av herr ANDERSSON i Knapasjö (motion andra kammaren n:r 81) väckt och av andra kammaren bifallet förslag om tilläggsanslag på tilläggsstaten för år 1918 till vissa äldre företag.

I en inom andra kammaren väckt motion n:r 80 hade herrar CARLSTRÖM och OSBERG föreslagit att höja bidraget från *allmänna avdikningsanslaget* med intill hälften av hela kostnaden för sådana odlingsföretag, som påbörjades under åren 1918, 1919, 1920 och avslutades före 1920 års utgång, samt därtill bevilja höjning med 400,000 kronor för vartdera året 1918 och 1919 å de belopp, som av Kungl. Maj:t äskats till allmänna avdikningsanslaget för dessa år, ävensom att ett anslag av högst 36,000 kronor måtte ställas till lantbruksstyrelsens förfogande för vartdera av åren 1918 och 1919 för anskaffande av lämpliga biträden åt lantbruksingenjörerna för berörda ändamål.

Avstyrkt av jordbruksutskottet blev motionen ej av riksdagen antagen.

Jakttiden för skogsfågel och hare i övre Norrland. Herr ROSÉNS motion (se sid. × 82) avstyrktes av jordbruksutskottet och avslogs av riksdagen.

Anslag till Svenska jägarförbundet. Hrr S. A. HEDENLUNDS och C. F. HOLMQUISTS motion (se sid. × 82) tillstyrktes av jordbruksutskottet med flera reservanter, men avslogs av riksdagen vid gemensam votering.

Förbud mot användande av sax för fångande av rovdjur. Hrr D. WIKLUNDS och W. BÄCKSTRÖMS motion (se sid. × 82) avstyrktes av jordbruksutskottet och avslogs av riksdagen.

Resereglementets dagtraktamenten. Herr ROSÉNS motion (se sid. × 82) bifölls av riksdagen.

Efterskänkande av fordran för genom anbud försåld virkespost. Genom Kungl. Maj:ts proposition n:r 174 hemställdes på i propositionen närmare angivna grunder, att jägmästaren i Stockholms revir Alex. Maass måtte befrias från skyldigheten att till Kungl. Maj:t och kronan utgiva 687 kronor 70 öre jämte ränta enligt Södra Roslags häradsrätts i statsrådsprotokollet omförmälda dom den 29 december 1917. Riksdagen biföll detta.

RECENSIONER.

E. TROSCHEL m. fl.: **Handbuch der Holzkonservierung.** 540 sidor. 220 figurer. J. Springers förlag. Berlin 1916.

Ovanstående handbok har varit tillgänglig i Tyskland alltsedan år 1916, men på grund av under kriget utfärdat exportförbud å en del teknisk litteratur har den icke stått att erhålla genom den svenska bokhandeln. Sedan fredsförhållanden nu inträtt, kan arbetet givetvis bekommas från Tyskland. I anledning härav torde en kort anmälan icke sakna berättigande.

Det är en i alla hänseenden synnerligen ståtlig volym, som Marine-Oberbauret TROSCHEL redigerat och utgivit under medverkan av icke mindre än tolv fackmän inom träteknikens och träkonserveringens område. Arbetet är av stort intresse icke endast såsom en uppslagsbok om virkets impregnering utan i lika hög grad genom de utförliga och på modernaste forskningar grundade redogörelserna för virkets tekniska egenskaper. I första delen avhandlas sålunda i en koncentrerad skildring dels virkets byggnad, författad av doktor A. DENGLER, dels de skadegörelser å virket, som uppkomma genom inflytanden av atmosfärisk-klimatiska, kemiska och mekaniska faktorer samt genom angrepp av svampar och djur. Mycket utförligt redogöres för betingelserna för den ena eller andra skadegörelsens uppkomst och utbredning i virket. Denna del omfattar drygt en tredjedel av hela handboken och är försedd med över ett hundratal ypperliga originalfotografier över virkets byggnad och olika slags skador.

Läsaren får i arbetets andra del dels lära känna de sätt, som böra komma till användning å det levande trädet och det fällda virket, för att i någon mån undgå de i första delen beskrivna skadegörelserna, dels stifta bekantskap med hittills kända metoder för virkets konservering mot för tidig förstörelse. De olika impregneringssystemens fördelar och nackdelar vägas mot varandra. Synnerligen intressant är att läsa om de s. k. sporimpregneringsmetoderna, förmedelst vilka man avser att nöjaktigt impregnera virket med ett minimum av konserveringsmedel. Denna del är huvudsakligen skriven av lektor J. DEHNST.

I tredje delen avhandlar TROSCHEL synpunkter rörande virkets användning inomhus, i fria luften samt under vatten. Även virkets hållfasthet vid olika slags behandling göres till föremål för en kort utredning. I detta sammanhang bör framhållas virkets varierande hållfasthet mot mekanisk nötning vid olika konserveringsförfaranden, förhållanden som spela en framträdande roll vid sliperstillverkningen. Fjärde och sista delen innehåller en av olika författare utförd framställning av det impregnerade virkets användning till järnvägssyllar, ledningsstolpar, gruv- och vattenbyggnader, bro-, gatu- och skeppsbyggnadsarbeten m. m. De ekonomiska fördelarna med träets konservering belysas utförligt. Man måste härvid noga skilja mellan varaktigheten i enskilda fall, som kunna variera inom stora gränser, samt medelvaraktigheten,

beräknad såsom medeltal ur stort material, vilken senare under i övrigt likartade förhållanden är nära nog konstant för de olika träslagen. För jämförande beräkningar ägnar sig av helt naturliga skäl endast medelvaraktigheten. Anmärkningsvärt låga uppgifter lämnas om medelvaraktigheten hos lärkvirket vid användning såsom järnvägssyllar, nämligen 8 till 10 år för oimpregnerat lärkträ och 15 till 20 år för impregnerat. Dessa uppgifter understiga väsentligt den av professor G. SCHOTTE i sitt arbete om lärken angivna medelvaraktigheten hos lärksliprar.

Vid studium av ifrågavarande handbok finner man, att de olika författarna i hög grad lyckats sammanbinda de naturvetenskapliga forskningsresultaten med den tillämpade tekniken. På grund av det stora antalet medarbetare hava helt naturligt åtskilliga upprepningar icke kunnat undgås. Denna nackdel uppväges emellertid mer än väl av den mångsidiga behandling de i arbetet ingående spörsmålen härigenom erhållit. Just på grund av det myckna och gedigna innehållet bör handboken enligt anmälarens åsikt hava ett ansenligt internationellt värde.

M. N.

NYUTKOMNA BÖCKER:

Anteckningar efter föreläsningar i Lag- och Författningskunskap av domänfiskal A. LILLIESKIÖLD, redigerade av FELIX C. NICOLIN. Stockholm 1918. Nordiska Bokindustri Aktiebolaget. 320 sid. 8:o. Pris 11 kr.

EKELÖF GÖSTA: Studier över Gavleåns hydrografi och samband med vattenområdets ekonomiska geografi (medd. från Hydrografiska Byrån 9). Stockholm 1918. P. A. Norstedt & Söner. 134 sid. 4:o. 18 fig. och 6 planscher. Pris 5 kr.

Handlingar till Landtbruksveckan år 1918. Utgivna av Landtbruksveckans styrelse. Stockholm 1918. A.-B. Nord. Bokh. i distr. 560 sid. 79 fig. Pris 12 kr. i subskrip. 20 kr. i bokhandeln.

Hydrografiska byrån. Årsbok 7 för 1915. Stockholm 1918. P. A. Norstedt & Söner. 337 sid. 34 pl. 1 karta. 4:o. Pris 7 kr.

JONSON, TOR: Avsmalningskurvor för tall och gran i 6 godhetsklasser, upprättade år 1918. 12 planscher i roko-tryck. Stor folio.

JONSON, TOR: Tabell n:o 3 för närmelsevis uppskattning av ståndskog i kubikmeter. Stockholm 1917. 3 sid. å kartong. Pris 1 kr.

JONSON, TOR: Massatabeller för träduppskattning. Fjärde större upplagan. Stockholm 1918. 96 sid. Pris bunden 8 kr.

Kungl. Tekniska högskolan. Skrifter utgivna med anledning av inflyttningen i de år 1917 färdiga nybyggnaderna. Historik och beskrivning rörande nybyggnaderna jämte avhandlingar och uppsatser av högskolans lärare. Stockholm 1918. P. A. Norstedt & Söner i distribution. 520 sid. i stor kvart. 126 fig. i texten, 24 planscher och 20 planer.

LINDMAN, C. A. M.: Svensk fanerogamflora. Stockholm 1918. P. A. Norstedt & Söners förlag. 639 sid. 330 fig. Pris häftad 14: 25. Kartonerad 16 kr.

MELLSTRÖM, GÖSTA: Trädens fruktsättning år 1918. Statens Skogsförsöksanstalt. Flygblad n:o 13. Stockholm 1918. 6 sid. 2 kartor. Pris 10 öre.

Skogshögskolans katalog. Höstterminen 1918. Stockholm 1918. 28 sid.

Skogsvårdsstyrelsernas berättelser för år 1917. Stockholm 1918. (Aftr. ur Skogsvårdsf. tidskr. 1918. H. 11—12). 342 + IV sid. Pris 3 kr.

Svenska Cellulosaföreningen. Den svenska cellulosaindustriens utveckling och nationalekonomiska betydelse. Festskrift utgiven av Svenska Cellulosaföreningen till firande av dess tjugufemåriga tillvaro. Stockholm 1918. 188 sid. 4:o. 35 planscher och 1 karta. Pris 20 kr.

Svenska jordbrukets årsbok 1918. 234 sid. 132 illustr. Stockholm 1918. J. A. Linblads förlag. Uppsala. Pris 3 kr.

TRÄGÅRDH, IVAR: Barrträdskvalstret (Paratetranychus unungius Jac.). En fiende i våra plantskolor. Statens Skogsförsöksanstalt. Flygblad n:o 14. Stockholm 1918. 4 sid. 2 fig. Pris 10 öre.

ULLBERG, P. E.: Om byggnad och underhåll av vägar. Handledning vid planläggning och utförande av vägarbeten. Utgiven med statsanslag Uppsala 1918. L. Nordblads bokhandel. 156 sid. 60 fig. Pris 2: 75 kr.

BEEKMAN, H.: De omloop van den djati (teak) (Mededeelingen van het Proefstation voor het Boschwesen n:o 3). Batavia 1918. G. Kolff & C:o 74 sid. 17 tabellbilagor och 13 grafiska framställningar.

Beretning om Norges Landbrukshøiskoles Virksomhet i Budgetaaret 1/6 1916 —30/6 1917 ved BASTIAN, R. LARSEN. Kristiania 1918. 704 sid. och många illustr. Innehåller bl. a. J. G. BØHMER: Blædningsskogens sammensætning, 30 sid. och Stipendieberetning om en reise i Gudbrandsdalen hösten 1916 for att foreta tilvekstundersøkelser, 18 sid.

BRETON-BONNARD, L.: Le reboisement par les résineaux. Paris 1918. Librairie J. B. Baillière et fils. 276 sid. 61 fig. Pris 5 fr.

BRÜEL, G.: Danske Skovdistrikter og deres Bestyrelse 1918. Udgivet af Danske Forstkandidaters Forening, Hillerød 1918. 214 sid. Pris 4 kr.

FOERSTER, HANS: Bäume in Berg und Mark sowie einigen angrenzenden Landesteilen im Arbeitsgebiet des Bergischen Komitees f. Naturdenkmalpflege. Berlin 1918. Gebrüder Borntræger. 163 sid. 15 tavl. Pris bunden 4; 50 mark.

HELANDAR, A. BENJ.: Metsänkäyttö-oppi (Skogsteknologi). Werner Söderström, Osakeyhtiö Porvoossa 1918. 553 sid. Rikt illustrerad.

KUNZE, MAX: Über den Einfluss der Anbaumethode auf den Ertrag der gemeinen Kiefer (Mitt. aus der Königl. Sächsischen forstlichen Versuchsanstalt zu Tharandt. Band I. H. 5). Berlin 1918. 267—290 sid.

SERTZ, H.: Pflanzenchemische Untersuchungen [über den Mineralstoffgehalt der Weymouthskiefer, Skizze einer Pflanzenaschenanalyse] (Mitt. aus der Königl. Sächsischen forstlichen Versuchsanstalt zu Tharandt. Band 1. H. 4). Berlin 1917. 235—266 sid.

SUDWORTH, GEORGE B.: Miscellaneous conifers of the rocky mountain region. U. S. Dep. of Agrieculture. Bull. N:o 680. Washington 1918. 46 sid. 9 kartor.

VATER, H.: Die Ausgleichungsrechnung bei Bodenkulturversuchen (Mitt. aus der Königl. Sächsischen forstlichen Versuchsanstalt zu Tharandt. Band II. H. 1). Berlin 1918. 74 sid.

WHELLENS, W. H.: Forestry work. London 1918. T. Fisher Unwin. Pris 6 s. 6 d.

NOTISER

Länsjägmästarnas fortbildningskurs.

Såsom den första i sitt slag av de kurser, som utan tvivel komma att avhålles vid Skogshögskolan, anordnades en fortbildningskurs i slutet av sistl. augusti och början av september för Sveriges länsjägmästare.

Kursen var tillkommen på initiativ av länsjägmästarnas förening och bekostades till största delen av landets skogsvårdsstyrelser. Då kursen den 29 augusti öppnades, närvoro samtliga Sveriges länsjägmästare med ett undantag. Under dagarna 29—31 aug. samt 1 september avhöllos föreläsningar vid Skogshögskolan, varefter avresa sistnämnda dag skedde till Malingsbo, där kursen skulle kompletteras med exkursioner och föreläsningar samt demonstreringar i skogen. Föreläsare voro professorerna T. Jonson och H. Hesselman. Den förre föreläste om. Nya metoder för uppskattning av massa, sortimentsutbyte och tillväxt. Översikt över framkomna ekonomiska principer för skogsbrukets ekonomi speciellt med pointeringar av principerna för bästa räntabiliteten. Något om gallringarnas ekonomi och därav betingade gallringsprinciper.

Professor Hesselmans föreläsningar omfattade: Klimat och geologiskt underlag i deras betydelse för markbildningen. Humusbildningen och dess beroende av skogsvården. Markbeskaffenheten och föryngringen. Markens bonitering. Skogarnas försumpning och avdikning.

Föreläsningarna belystes av skioptikonbilder, kartor, jordprov m. m,

Diskussioner förekommo ofta.

På Malingsbo hade kursdeltagarna tillfälle uppliva gamla minnen samt hunno med både kräftor och klubbafton, därunder tal och sång vittnade om friskt humör och goda skogsmannatag.

Den lärorika och angenäma kursen avslöts den 1 september, då deltagarna åtskildes.

O. A. B.

Föreläsningar för skogscheferna.

På initiativ av disponenten Wilh. Ekman hade Skogsförsöksanstalten fått i uppdrag anordna en folkbildningskurs genom föredrag. Närmare ett 40-tal ledande personer inom den enskilda skogsvården voro samlade den 4—6 november i Stockholm, varvid inalles 18 föredrag höllos vid såväl Skogsförsöksanstalten som Skogshögskolan. Åhörarna voro delade i tvänne grupper för att underlätta demonstrerandet av föremål under föreläsningen, och flertalet föreläsningar upprepades därför för de båda grupperna.

Professor Henrik Hesselman föreläste om »Humusbildningen och dess beroende av skogsvården» och om »Markbeskaffenheten och föryngringen.» Professor Tor Jonson talade om »Nyare metoder för uppskattning och sortimentsutredning å ståndskog», om »Skogsodling eller självsådd, ekonomiska synpunkter» samt om »Statens nya avverkningsberäkning vid skogsindelning»,

Professor TORSTEN LAGERBERG föreläste om »Snöbrott och topproöta hos granen.» Professor GUNNAR SCHOTTES föreläsningar behandlade »Proveniensfrågan i det moderna skogsbruket», »Gallringsmetoder», »Gallringsresultat» samt »Ökad skogsproduktion genom lärkinblandning i bestånden.» Doktor I. TRÄGÅRDH höll föreläsning över ämnet: »Huru undvika märgborrhärjningar?»

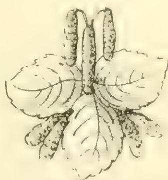
Gemensam lunch intogs å Skogshögskolans restaurant och efter föreläsningarnas slut samlades deltagarna till gemensam middag i staden.

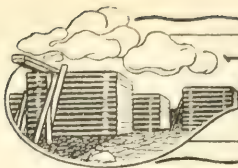
Dessa föreläsningskursers tillkomst måste hälsas med stor tillfredsställelse och giva ett vackert bevis för det stora intresse, som bland skogscheferna i landet är rådande för en fördjupad kunskap om våra skogar och deras behandling.

G. Sch.

Meddelanden från skogsbiblioteket.

Till bibliotekarie för det för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt gemensamma biblioteket har styrelsen för nämnda institutioner antagit chefen för Statens skogsförsöksanstalt, professor GUNNAR SCHOTTE tills vidare från 1918. Till biblioteksamanuens har från samma tid antagits fröken HELLEN AMÉEN. Biblioteket är numera öppet dagligen mellan 10 f. m.—4 e. m., i det att biblioteksamanuensen träffas kl. 10—11 f. m. å Skogsförsöksanstalten och den övriga tiden å Skogshökskolan. Det är också tillgängligt för boklån åt intresserade, och sändas önskade böcker även per post till landsorten. — I denna tidskrift kommer från och med nästa år att ingå en stående rubrik »Meddelanden från skogsbiblioteket», varunder meddelas nyheter från biblioteket såsom nyförvärvad litteratur m. m.

TRÄVARUMARKNADEN

ÖVERSIKT.

Att anteckna är att man nu någorlunda kan överblicka, vilket resultat som torde uppnås i avseende å försåld kvantitet trävaror år 1918 i jämförelse med år 1917. Detta sistnämnda år såldes och avskeppades c:a 667,000 standards, under det att 1918 års försäljningar och export helt säkert kommer att överstiga 700,000 stds. Några nya affärer för 1918 torde knappast vara att numera räkna med, däremot torde samtliga sålda laster komma att avhämtas. Den blida hösten tillåter nämligen ännu skeppning ända från de allra nordligaste distrikten.

Om sålunda försäljningarna för 1918 ej längre erbjuda något särskilt intresse, är detta så mycket starkare för 1919 års. För närvarande torde vara sålda c:a 130,000 stds för detta senare år, och försäljningar fortgå, varvid Spanien, Holland och Danmark samt även Norge äro i marknaden.

Priserna visa en tillfredsställande tendens att förbättras. Då enligt min förra rapport Sundsvalls granbattens betalades med 345 à 355 kronor fob på Holland, har nu för samma varor ävenledes till *Holland* uppnåtts kronor 400: —, och det omförmäles att andra avlastare hålla ut för högre priser. *Danmark* har för Umeå-battens betalat £ 20.5/— och för 7" bräder £ 20.15/— samt för 9" bräder £ 24.15./ — Spanien har veterligen betalt £ 24 10/— för 3 × 9 furu från Härnösand och £ 25/— från Nederbotten, men numera torde inga avslut kunna göras till dessa priser, utan begära avlastarne avsevärt mera. *Norge* har köpt en del furubattens och bräder men är särskilt i marknaden för cementstav till priser, som för övrigt äro nog så ojämna. Det meddelas att samtidigt som Sundsvall och Härnösand sålt till kronor 275, har Umeå uppnått kronor 300 för sin stav.

England gör fortfarande obetydliga affärer. Tydligen inverkar den fortskridande förbättringen i pundkursen så, att man vill ställa sig avvaktande.

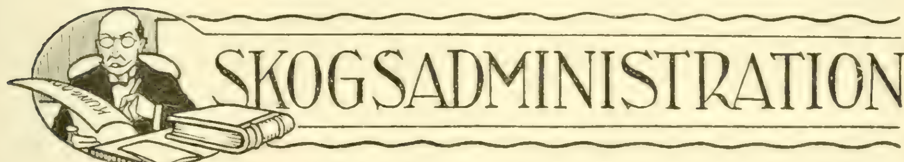
Övriga importländer äro praktiskt taget alldeles ur marknaden.

Om sålunda såsom en glädjande företeelse kan antecknas, att försäljningspriserna hava stigit och kanske ännu kunna något förbättras, må det framhållas såsom en allvarlig fara, att råvarupriserna drivas i höjden så utan all gräns. Förhållandet emellan de priser, som t. ex. betalats på kronoauktionerna i höst och de som betingas av försäljningspriserna på den förädlade varan, är ingalunda det rätta. Med råvarupriser, som springa upp till 300 kr. och därutöver pr standard, med alltjämt stigande kostnader för tillverkningen och inför de oerhört ovissa utdrivningsförhållandena, borde en smula betänksamhet infinna sig. Men förgäves söker man efter denna.

Beträffande drivningsförhållandena meddelas från olika distrikt, att en högst avsevärd minskning i beräknade timmerkvantiteterna är att motse Bristen på foder medför i många fall oöverstigliga hinder för att erhålla nödigt antal dragare. Och där körningarna till någon del kunnat bortsättas, är det till priser, om vilka ingen förr kunnat drömma.

Om således trävarumarknadens läge i vissa avseenden synes arta sig förmånligt, så äro de faktorer, vilka i övrigt inverka på affärsresultaten, ingalunda att beteckna såsom gynnsamma. Det är med intresse och ej utan farhågor, som man sålunda motser 1919 års bokslut för våra sågverksföretag.

$^{9}/_{12}$ 1918. — M.

Överläggningsämnen vid överjägmästarnas sammanträde inför Kungl. domänstyrelsen den 4 och 5 november 1918.

1. Bör med hänsyn till penningevärdets fall beloppet för jägmästarnas försäljningsrätt utan infordrande av anbud höjas och böra ävenledes beloppen för jägmästarnas och överjägmästarnas prövningsrätt höjas?
2. Böra enhetliga bestämmelser för uppskattning av husrötebrister vid av- och tillträdessyner eftersträvas?
3. Bör icke rotförsäljning med hänsyn till de oerhört stegrade huggnings- och forslingskostnaderna ske i större utsträckning än under senaste åren?
4. Efter vilka grunder bör eventuellt vidare huggning och leverans av ved till bränslekommissionen från allmänna skogar inom de 5 södra överjägmästardistrikten ske?
5. Böra med anledning av penningevärdets fall utsyningsavgifterna enligt kungl. kungörelsen den 19 november 1915 höjas?
6. Påkalla förhållandena i övre Norrbotten, att åtgärder vidtagas för att kronan i högre grad än hittills må kunna förädla virke från kronans skogar?
7. Vilka ändringar anses nödvändiga i kungl. förordningen den 18 juni 1915 angående förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som icke tillhöra lappmarken i anledning av riksdagens skrivelse till Konungen den 13 juni 1918.
8. Böra särskilda yxor användas vid utsyning av husbehovsvirke å skogar under utsyningstvång?
9. Böra särskilda protokoll användas vid utsyning av husbehovsvirke?
10. Bör dikningsledareinstitutionen återupprättas?

LAGAR, KUNGL. FÖRORDNINGAR OCH BESLUT.

Rätt för extra jägmästare att under ledighet för studieresa behålla två tredjedelar av honom för samma tid tillkommande arvode.

K. Brev till domänstyrelsen den 18 oktober 1918.

Gustaf etc. Vår ynnest etc. Hos Oss har assistenten i Granviks och Slättbygds revir, extra jägmästaren Fredrik Bång, med förmälan att han av Eder tilldelats ett stipendium av 400 kr. för att under minst tre veckor studera uppdragande och skötsel av lövskog i södra Sverige, Danmark och eventuellt Tyskland, anhållit att för den tid, varunder han åtnjöte tjänstledighet för stipendieresan, få behålla två tredjedelar av honom för samma tid tillkommande arvode såsom assistent

Till följd av särskilda remisser hava utlåtanden i ärendet avgivits den 25 juni 1918 av Eder och den 5 oktober 1918 av statskontoret.

I Edert utlåtande har Ni meddelat, att Bång av Eder förordnats såsom assistent i förenämnda revir emot ett arvode av 2,600 kr. för år räknat, varjämte Ni framhållit, att vid bifall till ifrågavarande framställning, de extra tjänstemän inom skogsstaten, till antalet tre, förutom Bång för innevarande år av Eder tilldelats stipendium för studieresor, ävenledes borde medgivas att under stipendieresa bibehålla två tredjedelar av dem eljest tillkommande arvode.

Vid ärendets föredragning denna dag hava Vi bifallit Bångs förevarande framställning ävensom medgivit, att övriga extra jägmästare, som av Eder för innevarande år tilldelats stipendium för studieresor, må för den tid, som tages i anspråk för studieresorna behålla två tredjedelar av dem för samma tid eljest tillkommande arvode.

Härom har Ni att underrätta sökanden och övriga vederbörande.

DOMÄNSTYRELSENS CIRKULÄR, BESLUT OCH YTTRANDEN.

Cirkulär.

Avdrag för hyra. Domänstyrelsens cirkulär n:r K 2020 den 30 september till samtliga överjägmästare.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 20 juni 1918, bland annat, bemyndigat Kungl. Domänstyrelsen att bestämma det avdrag för skälig hyra, som bör göra så lönen för befattningshavare vid skogsstaten, åt vilken bostad upplåtits, varvid dylikt avdrag icke må för kronojägare eller tillsyningsman understiga 200 kr. om året, vill Kungl. styrelsen härigenom anmoda Eder att från Eder underlydande jägmästare och skogsskoleföreståndare infordra och, jämte eget yttrande, till Kungl. Domänstyrelsen före den 1 instundande december inkomma med förslag å hyresavdrag för av skogsstatspersonalen disponerade bostadslägenheter, således även för åt jägmästare upplåtna bostäder. Härvid bör hänsyn tagas till lägenheternas såväl utrymme och ändamålsenlighet som belägenhet, och bör därvid särskilt värde åsättas själva bostaden med vad dit hörer, såsom tomt och trädgård eller potatisland samt erforderliga uthus (visthusbod, vedbod, källare, hemlighus m. m.) och särskilt värde å jord, som åtföljt eller anses böra åtfölja lägenheten, jämte för jordbruket erforderliga hus, (ladugård, stall, svinhus, vagnbod o. s. v.)

Vid avgivande av dessa förslag bör iakttagas, att minimivärdet 200 kr. för kronojägare eller tillsyningsmannabostader åsättes allenast sådana, i regeln äldre bostadslägenheter, som äro obekvämt inredda eller erbjuda mindre utrymme än bostäder uppförda enligt den s. k. normalritningen, under det att de enligt denna ritning uppförda eller i övrigt större och bekvämare bostäder böra åsättas högre värde. Förslagen till avdrag för jägmästarebostäder skola stå i skälig proportion till avdrag för kronojägareboställe. Till varje lägenhet skall arealuppgift för olika ägoslag och, om möjligt, även karta bifogas.

Elektriska ledningar å allmänna skogar. Domänstyrelsens cirkulär n:r S II 2605 den 12 oktober till samtliga förvaltande skogsstatstjänstemän.

Enär de allmänna, under skogsstatens vård och förvaltning ställda skogarna i allt större grad tagas i anspråk vid framdragandet av elektriska ledningar för belysning, drivkraft eller dylikt ändamål, och dessa ledningar givetvis utöva ett mer eller mindre menligt inflytande å hushållningen av dessa skogar, vill Kungl. styrelsen härigenom anmoda Eder att, där tillstånd till framdragande av dylika ledningar i föreskriven ordning meddelats, tillse, att ledningarna så vitt möjligt dragas över mark, där minsta skada ur hushållningssynpunkt förorsakas, såsom över impediment och i allmänhet över mark av lägre bonitet. Samtidigt vill Kungl. styrelsen anmoda Eder att vaka över, att ledningar av nämnt slag icke utan vederbörligt tillstånd stakas eller framdragas över skogar av ifragavarande art.

Disposition av ved å de allmänna skogarna. Domänstyrelsens cirkulär n:r S II 2674 den 21 oktober till samtliga förvaltande skogsstatstjänstemän.

Av de månatliga rapporter över upphuggen ved å de allmänna skogarna, som inkommit till Kungl. Domänstyrelsen från jägmästarna genom vederbörande överjägmästare, framgår, att en högst betydande kvantitet ved kvarligger upphuggen i skogen, vilken ved varit eller är avsedd att i sinom tid jämlikt gällande bestämmelser överlämnas till bränslekommissionen. För statens skogsförvaltning är det givetvis förenat med olägenheter, att denna ved kvarligger längre i skogen än för dess uttorkning är nödvändigt. Enär bränslekommissionen är ovillig att mottaga ved i skogen vill Kungl. styrelsen härigenom anmoda Eder, att, för så vitt Ni icke ser Eder i stånd att inom rimlig tid för skälig kostnad kunna låta utdriva ifrågavarande ved till leveransplats, till Kungl. styrelsen genom vederbörande överjägmästare

göra framställning om tillstånd att till annan än bränslekommissionen i vederbörlig ordning försälja sådan ved, där dylikt tillstånd icke förut av Kungl. styrelsen meddelats.

Försäljning av hö. Domänstyrelsens cirkulär n:r S III 2375 den 28 oktober till samtliga överjägmästare.

Åberopande sin skrivelse till Eder den 7 januari 1918, S III 46, varigenom Kungl. Domänstyrelsen bemyndigade Eder att under tiden till och med innevarande års utgång uppå ansökning medgiva arrendator av för skogsväsendets räkning utarrenderat inägoområde att under vissa villkor försälja stråfoder, vill Kungl. styrelsen härigenom anmoda Eder att underställa Kungl. styrelsens prövning varje till Eder redan inkommen och ännu ej prövad, eller härefter inkommande ansökning, som avser försäljning av hö, varemot Ni fortfarande äga att pröva ansökningar om försäljning av stråfoder av annat slag, och vill Kungl. styrelsen på samma gång utsträcka tiden för det Eder givna, härovan berörda bemyndigandet, i vad det avser försäljning av stråfoder av annat slag än hö, till den 1 juli 1919.

Angående hö. Domänstyrelsens skrivelse n:r S IV 1547 den 19 oktober till överjägmästarna i de 7 nordliga distrikten.

Kungl. Domänstyrelsen har dels i skrivelse till Eder den 3 sistlidna september bemyndigat vederbörande jägmästare att i god tid söka säkerställa kommande avverkningsvinterbehov av icke ransonerade varor, däri inbegripet hö, dels i skrivelse till Folkhushållningskommissionen den 5 innevarande oktober anhållit, att det hö, som från jordbrukarna kunde inköpas för hästar sysselsatta för domänstyrelsens räkning, måtte få avräknas å jordbrukarnes fastställda leveransskyldighet, och har Kungl. styrelsen anledning antaga att sistnämnda framställning kommer att bifallas.

För den händelse det i vissa fall skulle visa sig, att hö ej kunde anskaffas på nu nämnt sätt, skall rekvisition å revirens behov insändas till Kungl. styrelsen, därvid bör uppgivas respektive mottagare av de skilda partierna.

Rekvisition och inköp av hö för kronans körningar. Domänstyrelsens skrivelse n:r S IV 1610 den 26 oktober till samtliga jägmästare i de 7 norra distrikten.

Kungl. Domänstyrelsen får härmed till komplettering av sin skrivelse till överjägmästarna i de 7 nordliga distrikten den 19 innevarande oktober anmoda Eder att, där höbehovet ej kunnat av Eder anskaffas genom köp i öppna marknaden, snarast möjligt inkomma med uppgift å de för körningarna under instundande vinter inom varje revir behövliga hömängderna, vilka skola beräknas efter åtgång av 8 kg per häst och dag. Vidare skall av Eder uppgivas mottagare, järnvägsstation, de socknar inom vilka avverkningarna komma till utförande samt namn å de foderbyrådistrikt, där dessa socknar äro belägna.

Domänstyrelsens cirkulär till skogsstatens förvaltande tjänstemän ang. krigstidstillägg åt skrivbiträden. Genom nådiga kungörelsen den 3 innevarande december har extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp beviljats för senare halvåret 1918 åt befattningshavare i statens tjänst.

I anledning härav vill Kungl. domänstyrelsen anmoda Eder genom vederbörande överjägmästare skyndsamt inkomma med förslag till — där så kan finnas påkallat — skälig höjning i den ersättning, som hittills utgått till skrivbiträden, sågverksförmän och extra bevakare, därvid hänsyn bör tagas till efter ingången av augusti månad 1914 såsom dyrtidstillägg beviljad avlöningsförhöjning.

Domänstyrelsens skrivelse den 2 december till förvaltare av häradsallmänningar.
Kungl. domänstyrelsen vill härmed anmoda Eder skyndsamt verkställa och till Kungl. styrelsen inkomma med utredning, huruvida bevakare å häradsallmänningar under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, hava erhållit samma förhöjning i avlöning eller pension, som kommit befattningshavare i skogsstaten med motsvarande tjänstgöringsskyldighet och för detta befattningshavare tillgodo på grund av dyrtiden eller, därest så icke är fallet, vilka åtgärder som eljest vidtagits för att mildra dyrtidens verkningar för nämnda personal.

Beslut.

Brandförsäkring av kronojägareboställen. Domänstyrelsen har i skrivelse till överjägmästaren i södra distriktet meddelat dels att någon överflyttning av brandförsäkringar av kronojägareboställen till allmänna brandstodsföreningar i respektive orter icke torde vara behövlig, dels att kronojägareboställen, som äro jordbruksfastigheter, torde vara att jämställa med andra civila boställen och att i fråga om bostadsboställen kronojägare böra vara skyldiga att brandförsäkra samtliga åbyggnader.

Yttranden och Framställningar.

Kungl. domänstyrelsens skrivelse den 2 oktober 1918 **till styrelsen för De extra Jägmästarnas förbund** angående **meritberäkning för hos 1917 års bränslekommission tjänstgörande** eller förut av kommissionen disponerade **extra jägmästare, som ej under nämnda tjänstgöringstid innehaft förordnande inom skogsstaten.**

Hos Kungl. domänstyrelsen har Ni hemställt, att Kungl. styrelsen ville medgiva, att av bränslekommissionen såsom distriktschefer disponerade extra jägmästare måtte berättigas erhålla samma merit som revirassistenter för den tid de under tjänstgöring hos kommissionen möjligen saknar förordnande inom skogsstaten.

Kungl. styrelsen, som icke finner skäl föreligga att lämna ett allmänt medgivande av den art Eder förevarande hemställan avser, vill härigenom meddela, att Kungl. styrelsen uppå i varje enskilt fall gjord särskild framställning är villig taga under omprövning, huruvida sådana omständigheter anses föreligga att rätt till beräkning av tjänstgöringsmerit vid tjänstgöring hos berörda kommission må kunna, utöver vad som uttalats i Kungl. styrelsens skrivelse till Eder n:r S II 1552 den 29 augusti 1917, medgives extra jägmästare.

Ökning av elevantalet vid skogshögskolans forstmästarkurs. Domänstyrelsens underd. utlåtande den 7 oktober.

För det underdåniga utlåtande angående behovet under ett antal år framåt av vid skogshögskolans jägmästarkurs utbildade skogstjänstemän för staten och enskilda m. m. som domänstyrelsen den 5 juli 1917 avgav, hade styrelsen inhämtat yttrande från, bland andra, Sveriges skogsägareförbund. I detta yttrande, som avgavs den 15 juni 1917 meddelade förbundet en utredning rörande behovet för enskilda av vid skogshögskolans jägmästarkurs utbildade skogstjänstemän, vilken utredning delvis låg till grund för styrelsens här ovan berörda underdåniga utlåtande. Men dessutom gjorde förbundet i samma yttrande framställning om dels ökning av elevantalet vid skogshögskolans forstmästarkurs, dels ock anordnande av speciell undervisning vid högskolan rörande flottning och flottledsbyggnader för utbildande av flottningschefer och flottningsförmän samt arbetsledare vid flottledsbyggnader. Över dessa tvenne sistnämnda framställningar anhöll styrelsen om yttrande från styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt.

Med anledning härav har sistnämnda styrelse i skrivelse till domänstyrelsen den 24 sistlidna september avgivit yttrande beträffande ökning av antalet elever vid skogshögskolans forstmästarkurs, vari tillstyrkes vederbörande lärarråds uttalande, att elevantalet vid sistnämnda kurs må under en tid av fem år, räknat från år 1920, ökas från 12 till 16.

Med överlämnandet av till ärendet hörande handlingar får domänstyrelsen för sin del i underdånighet ansluta sig till vad styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt sålunda tillstyrkt.

Krigstidstillägg under tjänstgöring hos 1917 års bränslekommission. Över en till Kungl. Maj:t ställd framställning från **Sveriges kronojägareförbund,** däri förbundet hemställer, att Kungl. Maj:t måtte oberoende av att tjänstgöring under viss tid skett hos bränslekommissionen, bevilja extra bevakarepersonal krigstidstillägg enligt § 1 mom. 3 av nåd. kungörelsen den 22 mars 1918 och krigstidshjälp i samma omfattning som åt annan helårsförordnad extra bevakarepersonal, har domänstyrelsen anbefallts avgiva underd. utlåtande och anför styrelsen däri bl. a.:

— —

Styrelsen har ansett sig på grund av föreskrifterna i nådiga kungörelsen den 22 mars 1918 angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 förhindrad att utbetala krigstidstillägg och krigstidshjälp åt dem, som varit tjänstlediga för arbete hos bränslekommissionen. Därest möjlighet därför skulle finnas anser styrelsen dock synnerligen önskvärt, att tjänstemän i skogsstaten, vilka endast under någon del av år 1918 tjänstgjort hos kommissionen, måtte få uppbära så stor del av krigstidstillägget jämlikt § 1 mom. 3 som står i förhållande till den tid de tjänstgjort i skogsstaten och att de, vilka därjämte mer än en månad av år 1917 tjänstgjort hos kommissionen, måtte få uppbära krigstidshjälp år 1918 efter samma grunder. De tjänstemän i skogsstaten, vilka under helt år tjänstgjort hos kommissionen, torde genom de högre avlöningar, som utgå vid sådan tjänstgöring, hava erhållit full ersättning för mistat krigstidstillägg och krigstidshjälp.

Återgång till tjänstgöring i skogsstaten av till bränslekommissionens disposition ställd skogsstatspersonal. Sedan domänstyrelsen i underd. skrivelse den 11 sistl. september hos Kungl. Maj:t hemställt att samtlig till bränslekommissionens disposition ställd skogsstatspersonal måtte under förra delen av år 1919 återgå till tjänstgöring inom skogs-

staten och bränslekommissionen häröver avgivit underd. yttrande med hemställan att de tjänstemän i skogsstaten, vilka vore länschefer i kommissionen, skulle få kvarstå i kommissionens tjänst hela nästkommande år och att distriktschefer skulle få kvarstå till 1 juni 1919, har domänstyrelsen anbefallts att, i anledning av vad bränslekommissionen anfört, ånyo yttra sig i ärendet och anför styrelsen däri bl. a.:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Enär de skäl, som styrelsen i merberörda skrivelse den 11 sistlidna september anfört beträffande tillbakasättandet av de arbeten, som skogsstatens personal hade att utföra å allmänna och enskildas skogar, alltjämt i oförminskad grad kvarstå, får domänstyrelsen, på grund av vad ovan anförts, i underdånighet hemställa, att bränslekommissionens förevarande hemställan icke måtte till annan Eders Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda än att Eders Kungl. Maj:t täcktes förordna, att av samtlig till kommissionens disposition ställd skogsstatspersonal om vars återgång till tjänstgöring inom skogsstaten styrelsen den 11 sistlidna september i underdånighet hemställt, den personal, som vid tiden för sådan återgång har förordnande i skogsstaten inom de sex södra överjägmästardistrikten, må återinträda i tjänstgöring i skogstaten senast den 15 april och den personal, som har förordnande inom de sex norra överjägmästardistrikten, senast den 1 juni.

— — — — — — — — — — — — — — —

Domänstyrelsens underd. framställning den 30 november ang. **försäljning av ved från de allmänna skogarna.**

— — — — — — — — — — — — — — — —

Domänstyrelsen hemställer det Kungl. Maj:t täcktes förordna, gällande från och med den 1 december 1918, dels att bränslekommissionen icke må äga upptaga avgift för tillstånd att använda inhemskt bränsle inköpt från allmänna skogar av de konsumenter, för vilka kommissionens tillstånd till sådan användning erfordras enligt nådiga förordningen den 13 juli 1917 angående reglering av bränsleförbrukningen, dels ock att bestämmelsen i nådiga brevet den 12 oktober 1917 till domänstyrelsen angående inställande tillsvidare av försäljning från de allmänna skogarna av ved för statsinstitutioner må upphöra.

Därest Kungl. Maj:t icke skulle finna skäl bifalla vad styrelsen sålunda hemställt, anhåller styrelsen det Kungl. Maj:t täcktes förordna, att kommissionen håller styrelsen skadelös för den minskade inkomst, som för de allmänna skogarna kan uppstå, genom den tvungna realisationen snarast möjligt av i skogen kvarliggande ved till annan än kommissionen.

Finanser.

Statens domäner 1917.

Disponerat kapital:			
Vid årets början disponerat kapital		236,460,411: 52	
Under året lyftade anslag:			
den 5 januari	90,750: —		
» 15 februari	704,272: —		
» 3 maj	5,921: 50		
» 29 juni	5,500: —		
» 6 juli	1,3[illegible]9: 47		
» 5 november	2,983: 22	810,826: 19	
Överskott av rörelsen den 31 december		43,108,848: 41	280,380,086: 12
Avgå under året verkställda inbetalningar till statsverket:			
den 11 augusti		5,015,903: 45	
» 2 oktober		10,000,000: —	
» 8 november		8,000,000: —	23,015,903: 45
Vid årets slut disponerat kapital			257,364,182: 67
Under året i medeltal disponerat kapital			231,700,474: 53

Resultat av rörelsen under året:	
Inkomster	60,462,769: 85
Driftkostnader	17,353,921: 44
Överskott	43,108,848: 41

Utgörande 18,60 procent å det under året i medeltal disponerade kapitalet.

Det disponerade kapitalets användning vid slutet av år

	1916	1917	Ökning (+) eller minskning (—)
I verket bundet kapital:			
Statens skogsdomäner	170,225,825: 95	170,225,825: 95	—
Statens jordbruksdomäner	61,456,171: 74	61,456,171: 74	—
Inventarier	380,920: 10	380,920: 10	—
Säger	232,062,917: 79	232,062,917: 79	— —
Kapital, som ännu ej tagits i bruk:			
Kontanta medel och fordringar	4,397,493: 73	25,301,264: 88	+20,903,771: 15
Summa	236,460,411: 52	257,364,182: 67	+20,903,771: 15

Enligt domänstyrelsens uppgift till statsrevisionen utgjorde under år 1917 för

kronans utarrenderade jordbruksdomäner

bruttoavkastningen	2,178,968: 95
avgående poster	567,063: 03
Nettobehållning	1,611,905: 92

Ur generalförslag till utgifter för år 1919 från **förslagsanslaget till driftkostnader** för statens domäners fond hämtas följande:

Kostnader för domänstyrelsen		kr.	517,060
Kostnader för statens skogsdomäner.			
A. Skogsstatens avlöningar:			
till ordinarie personal	kr. 3,254,378		
» extra förvaltande personal	» 1,255,435	» 4,509,813	
B. Skogsstatens boställen och bostadslägenheter		» 481,604	
C. Skogsindelning och skogsuppskattning		» 200,000	
D. Direkta förvaltningsutgifter		» 19,729,414	
E. Diverse allmänna ändamål:			
Till skogspersonalens vidare utbildning			
» stipendier åt skogstjänstemän, anslag lika som förut	3,500		
» anordnande av distriktsmöten	9,000		
» » » exkursioner för kronojägare	6,000		
» prenumeration å visst antal exemplar av tidskriften »Skogen», avsedda att utdelas till ordinarie kronojägare och tillsyningsmän samt vissa extra kronojägare och skogsfogdarna	1,825		
» prenumeration och utdelning av tidskriften »Skogsvännen»	730	21,055	
F. Oförutsedda och diverse ändamål		213,661	
G. Till förnyelsefond för återväxtkostnader		995,813	
		26,151,360	
Avgår anslag av statsmedel för tillsyn å enskildas skogar i Norrbottens och Västerbottens lappmarker och kustland		410,000	25,741,360
Kostnader för statens jordbruksdomäner.			
A. Kostnader för domänförvaltningen			241,600
		Summa	26,500,020

Sammandrag över utgiftsförslag för rikets samtliga överjägmästaredistrikt år 1919.

	Indelning och uppskattning	Avverkning och virkestransport	Skogsodling och hyggesrensning	Vägar	Rågångsrensning och hägnad	Dikning	Byggnadsarbeten	Inventarier	Skatter och onera	Extra skogsbevakning	Tjänsteexpedition	Oförutsedda och diverse utgifter	Resekostnads- och traktamentsersättning	Summa för distrikt
Övre Norrbottens distrikt	—	1,424,727	56,050	61,591	5,355	52,026	20,330	13,225	90,345	141,636	27,055	3,475	187,200	2,003,515
Nedre Norrbottens distrikt	—	2,170,560	68,345	249,540	6,255	74,007	38,185	7,362	147,650	133,637	39,620	7,320	200,814	3,143,295
Skellefteå distrikt	—	659,758	47,775	9,030	2,879	51,825	4,250	2,472	68,416	107,634	18,960	2,255	175,565	1,150,819
Umeå »	1,150	538,980	50,680	167,175	3,915	88,630	36,440	4,483	75,290	84,432	22,705	17,737	202,650	1,294,267
Härnösands	—	460,710	115,103	59,382	7,840	106,297	19,780	10,917	94,509	32,299	20,775	4,666	122,500	1,063,868
Mellersta Norrlands distrikt	500	1,138,491	114,101	95,360	16,055	158,225	134,558	4,839	98,655	43,716	20,870	20,005	110,430	1,961,805
Gävle Dala distrikt	—	2,138,670	93,089	104,735	4,322	60,840	227,187	4,458	150,060	65,949	26,773	87,060	124,820	3,096,963
Bergslagsdistriktet	100	959,484	76,513	35,675	7,832	29,710	209,063	3,653	119,340	37,813	27,993	13,725	49,060	1,569,970
Östra distriktet	—	793,115	43,553	63,315	8,155	9,410	135,716	2,205	67,927	16,107	24,062	8,997	41,200	1,213,762
Västra »	—	857,492	76,633	48,520	14,285	21,536	159,403	5,997	91,477	9,193	16,292	51,071	45,400	1,397,299
Smålands distrikt	300	770,103	63,278	35,019	20,644	30,138	151,203	1,675	138,561	12,764	18,955	6,413	38,960	1,288,013
Södra distriktet	—	547,665	107,613	50,375	9,617	7,820	49,048	12,441	93,850	9,255	17,650	17,220	24,600	947,172
Slutsumma	2,050	12,468,755	913,723	979,717	107,154	690,464	1,194,163	73,727	1,245,098	694,435	282,319	245,944	1,323,190	20,220,718

Tablå, utvisande antalet extra skogstjänstemän med arvode, avsedda att anställas under år 1919.

Län	Extra skogsingenjörer		Biträdande jägmästare		Allmännings-assistenter		Revir-assistenter		Skyddsskogs-assistenter	
	antal	arvode	antal	arvode	antal	arvode	antal	arvode	antal	arvode
Norrbottens	$^{7}/_{2}$	11,900	—	—	2	3,600	$17^{1}/_{2}$	64,000	—	—
Västerbottens	$^{10}/_{2}$	17,000	—	—	—	—	$22^{1}/_{2}$	81,800	—	—
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	4	14,400	—	—
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	6	22,200	$^{10}/_{2}$	18,000
Gävleborgs	—	—	—	—	—	—	2	6,600	—	—
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—	9	34,400	1	3,000
Värmlands	—	—	1	4,200	—	—	1	3,200	—	—
Örebro	—	—	—	—	—	—	1	3,200	—	—
Västmanlands		—	—			—	2	6,000		—
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms					—	—	1	3,400	—	
Södermanlands		—	—			—	1	3,400		—
Östergötlands		—	—	—	—	—	$^{1}/_{2}$	1,500	—	—
Gottlands								—	—	—
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	3	9,600		
Älvsborgs	—	—	—	—	—	—	2	6,400	—	—
Göteborgs och Bohus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kalmar	—		—	—	—	—	3	9,600	—	
Jönköpings	—	—	—	—	—	—	1	3,200	—	—
Kronobergs	—	—	—	—	—	—	1	3,200	—	—
Hallands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge	—	—	—	—					—	
Kristianstads	—	—	—	—	—	—	1	3,200	—	—
Malmöhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	$8^{1}/_{2}$	28,900	1	4,200	2	3,600	$78^{1}/_{2}$	279,300	6	21,000

MEDDELANDEN FRÅN SKOGSBOKFÖRINGSKOMMITTÉN.

Yttranden och förslag.

Den 26 sistlidne november avgav skogsbokföringskommittén den del av kommitténs betänkanden som omfattar förslag till **bokföringen vid statens sågverk.**

Betänkandet, som till större delen består av formulär och blankettförslag, börjar med en översikt över omfattningen av statens sågverksdrift. Därefter framhålles, att då statens sågar äro av mycket olika storlek och natur kan det framlagda förslaget endast till sina huvudpunkter i varje fall tillämpas. Förenklingar eller tillökningar böra därför allt efter omständigheterna vidtagas.

Förslaget är uppdelat i fyra kapitel, nämligen kassaredovisning, virkesredovisning, bokslut och diverse kalkyler.

Beträffande *kassaredovisningen* föreslås ej någon ändring i sättet för kassaposternas bokföring, utan skola revirförvaltarna som hittills bokföra dessa i revirets vanliga kassaböcker. Dessutom skola emellertid alla poster, som beröra sågen, bokföras i *sågverkskassaboken*, vartill förslag framlägges.

För beräkning av det avskrivningsbelopp på byggnader och inventarier, som bör belasta årets drift, ha särskilda konton upplagts. Som lämpliga avskrivningsprocenter ha föreslagits 5 % å byggnaders och 10 % å inventariers värde eller samma procentsatser, som de enskilda industrierna genom Industriförbundet i framställning till Kungl. Maj:t den 22 juni 1915 föreslogo för sågverk.

I och för *virkesredovisningen* framläggas förslag till timmerjournal, sågjournal och virkesjournal och redogöres i övrigt för förandet av dessa journaler.

I kapitlet om *bokslutet* framhålles, att flertalet av statens sågar äro belägna i södra Sverige, varest timmerpriserna äro mycket växlande å olika orter. Då därtill kommer att kronans såg ofta är den enda lämpliga avsättningsorten för virket, måste en prissättning av timret bliva mycket osäker och godtycklig. Kommittén har därför ansett, att värdet av en i övrigt rationell sågverksbokföring skulle bliva i hög grad förringat, om i densamma skulle ingå en så svårbestämbar faktor som virkesvärdet.

Sågen bör därför endast påföras avverkningskostnaden för virket, varav följer, att man som resultat av bokslutet erhåller ett rotvärde, ej sågningsvinsten. Det erhållna rotvärdet kan sedan jämföras med vad som skulle erhållits, om virket försålts oförädlat.

Förutom de direkta omkostnaderna bör sågen även belastas med vissa andra sådana, ehuru de ej direkt utbetalats; likaså böra en del beräknade utgifter medtagas för att erhålla en jämförelse med enskilda företag. Så bör viss del i revirets administrationskostnader påföras sågen; vidare bör viss avskrivning å byggnader och inventarier samt beräknad kostnad för brandrisk och arbetareförsäkring samt 6 % ränta å anläggningar och inventariers bokförda värde medtagas. Slutligen bör ock 10 kronor per standard sågad vara medräknas såsom skälig summa för risk och företagarvinst.

Under rubriken »*diverse kalkyler*» behandlas slutligen frågan om arbets- och omkostnadsstatistik, och framhåller kommittén härvid, att ehuru en dylik statistik givetvis vore önskvärd, har kommittén ej genom alltför detaljerade föreskrifter velat göra en sådan obligatorisk.

Till sist framhåller kommittén vikten av att tillräcklig arbetshjälp finnes särskilt å sågreviren, så att jägmästarna personligen ej betungas av bokföringsarbetet.

På grund av de höga tryckningskostnaderna har kommittén ansett sig ej för närvarande böra trycka betänkandet.

Den 28 november avgav kommittén underdånigt **förslag till flottledsbokföringens ordnande.** Efter en kortare historik över frågans behandling intill närvarande tid, varav bland annat framgår, att till och med år 1917 sammanlagt 4,005,428: 07 kronor ha stått till domänstyrelsens disposition för flottledsbyggnader, övergår kommittén till att diskutera frågan om, huruvida ett särskilt anslag fortfarande bör finnas, eller om icke flottledernas utbyggande å kronans egendomar bör vara jämförbart med varje annan åtgärd till skogskapitalets förökande och således bestridas ur anslag, som ingå i domänstyrelsens ordinarie stat.

Kommittén finner det senare förfaringssättet vara det rätta och tillstyrker, att flottledsregleringsmedlen bokföras såsom en del av domänfonden. Detta gäller kostnader för såväl

byggande av nya flottleder som för underhåll och reparation av redan befintliga kronans flottleder. Något anslag å riksstatens nionde huvudtitel för reglering av flottleder bör således ej vidare utgå.

Angående kronans enskilda flottleder uttalar kommittén, att köpare av virke från statens skogar böra vara skyldiga att erlägga avgifter efter liknande grunder som för allmänna flottleder. Först härigenom blir virkespriset från dessa skogar jämförbart med samma priser från enskildas skogar i trakten. Även för det virke, som staten själv flottar, böra avgifter beräknas och krediteras flottleden, då det, enligt kommittén, är av största betydelse att flottlederna betraktas som självständiga kommunikationsleder och att varje flottled får vara en affär för sig. Kommittén föreslår därför, att amorteringsplaner uppgöras även för kronans enskilda flottleder. Enda undantaget härifrån äro de flottleder, i vilka ingen annan än kronan kan tänkas komma att flotta.

Kommittén övergår därefter till boktöringen av flottledsmedlen och föreslår i samband därmed förandet av en flottledsliggare, vari amorteringens gång för varje flottledsdistrikt kan följas.

För att möjliggöra en övergång till den föreslagna nya bokföringen är det nödvändigt att bestämma de utestående fordringar för oguldet anläggningskapital, som det nuvarande flottledsansl·get kan hava. Dessa fordringar skola enligt kommitténs förslag från och med den 1 januari 1920 övertagas av domänfonden.

Utredningen om storleken av denna fordran anser kommittén böra göras av domänstyrelsen, men har kommittén uttalat som sin mening, att i denna fordran böra upptagas endast sådana belopp, som *med säkerhet* kunna väntas bliva inbetalade.

Beträffande kontrollen å uppbörden av flottledsavgifter har anförts, att genom det förslag till ny flottningslagstiftning, som avgivits av särskilt tillkallade sakkunniga, synes full trygghet ernås, att kronans intressen som anläggare tillgodoses. Kommitterade föreslå endast att i reglemente för flottningsförening skall intagas skyldigheten att å viss bestämd tid till länsstyrelsen inleverera kronan tillkommande avgälder, då i annat fall tvistigheter angående ränteförlust lätt kunna uppstå.

I fråga om flottning i kronans enskilda flottleder har kommittén föreslagit, att ägare av virke, som medgives rätt till flottning i dylik flottled skall i *förskott* inbetala vad som enligt den fastställda amorteringsplanen kan beräknas komma på hans virke samt att vissa uppgifter angående virkesmängd före flottningens början skall insändas till respektive jägmästare ävensom godkänd säkerhet för gäldande av ev. skada genom vårdslöst handhavande av flottningen ävensom för av kronan möjligen utlämnad materiel.

1915 ÅRS LÖNEKOMMISSIONS FÖRSLAG.

Skogsstaten, statens skogsskolor och domänstyrelsen.

Inledning. Såsom i den allmänna delen av detta betänkande omförmälts, antogos år 1908 nya avlöningsstater för skogsstaten, statens skogsskolor och domänstyrelsen (jfr riksdagens skrivelser nr 186 och nr 9 år 1908). Samtidigt därmed godkändes ock villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staterna för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningsförmåner, och återfinnas dessa avlöningsbestämmelser i särskilda kungl. kungörelser för skogsstaten och statens skogsskolor av den 17 juni 1908 och för domänstyrelsen av den 16 oktober 1908.

Vid uppförandet å ordinarie stat från och med år 1916 av befattningarna såsom skogsingenjör, biträdande skogsingenjör och tillsyningsman fastställdes ny avlöningsstat för skogsstaten. I denna nya stat upptogos emellertid de dittillsvarande ordinarie befattningarna med oförändrade avlöningsbelopp och de nya tjänsterna med avlöningar, vilka anslöto sig till dem, som gällde för nyssnämnda ordinarie befattningar. Tillika föreskrevs, att 1908 års avlöningsvillkor för skogsstatspersonalen fortfarande skulle gälla.

I sammanhang med antagandet av förändrade grunder för resekostnads- och traktamentsersättning åt skogsstatspersonalen godkändes slutligen vid 1917 års riksdag den nu gällande avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal, vilken stat i fråga om avlöningarnas belopp icke skiljer sig från föregående stat. Även beträffande avlöningarna å staten av år 1917 skola tillämpas 1908 års avlöningsvillkor.

För statens skogsskolor fastställdes år 1914 ny avlöningsstat med enahanda avlöningar, som år 1908 beslutats; och förklarades tillika de år 1908 antagna avlöningsvillkoren för skogsskolorna allt fortfarande skola gälla.

Vad domänstyrelsen beträffar, är 1908 års avlöningsstat i huvudsak fortfarande gällande i avseende å avlöningssatserna. Emellertid har enligt beslut år 1911 förste vaktmästaren blivit berättigad till ett ålderstillägg samt de övriga vaktmästarna tillerkänts ett andra ålderstillägg.

i likhet med vad i sådant hänseende medgivits beträffande motsvarande befattningshavare inom centrala ämbetsverk i allmänhet. Därjämte har år 1912 beslut fattats om uppförande å staten av kvinnliga biträdesbefattningar i första och andra lönegraderna med de för sådana befattningshavare eljest fastställda avlöningar.

Jämte de nu antydda förändringarna av de år 1908 antagna särskilda avlöningsstaterna hava tid efter annan jämväl gjorts vissa tillägg till desamma, avseende emellertid allenast ökning av antalet befattningshavare i redan befintliga grader.

Såsom av det sagda framgår, torde alltså kunna sägas, att, med fränseende av domänstyrelsens kvinnliga biträden och vaktmästare, samtliga ordinarie befattningshavare vid skogsstaten, statens skogsskolor och domänstyrelsen äro ställda på den avlöningsnivå, som år 1908 bestämdes.

Erinras må dock, hurusom kronojägare och tillsyningsmän vid 1917 års riksdag tillerkänts tillfälliga lönetillägg enligt i det föregående omförmälda grunder.

Såsom redan tidigare i detta betänkande papekats, är domänstyrelsen reglerad enligt samma typ som de centrala ämbetsverken i allmänhet, alltså med begynnelseavlöningen fördelad i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg samt med ålderstillägg, som helt och hållet hänföras till lönen och intjänas efter 5-årsperioder.

Avlöningen till personalen vid skogsstaten samt vid statens skogsskolor är i viss mån lika konstruerad som i de centrala ämbetsverken. Sålunda utgår densamma i form av lön och tjänstgöringspenningar samt med ålderstillägg till lönen, vilka intjänas likaledes efter 5-årsperioder. Däremot förekommer ej egentliga ortstillägg utan tillämpas, vad skogsstatspersonalen angår, ett system med olika belopp av tjänstgöringspenningar alltefter placeringsorten. Utöver den kontanta avlöningen åtnjuta skogsskoleföreståndare och skogsrättare fri bostad jämte vedbrand samt kronojägare fri bostad eller, där bostadslägenhet saknas, hyresersättning med visst belopp.

Samtliga nu ifrågavarande befattningshavare äro underkastade lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, därvid pensionens belopp bestämmes efter de i lagen givna allmänna bestämmelserna i sådant hänseende, utan användande av särskilda pensionsunderlag.

Innan kommissionen närmare ingår på frågan om avlöningsförbättring för nu omhandlade personalgrupper, må från det föregående erinras därom, att det förslag kommissionen har för avsikt att fram-

lägga, icke innebär några mera genomgripande förändringar av nu tilllämpade avlöningsprinciper för ifrågavarande personal, utan ansluter sig förslaget på det närmaste till vad för närvarande i sådant hänseende gäller. En omläggning av avlöningssystemet efter modernare linjer har nämligen synts kommissionen böra få anstå till dess enhetliga avlöningsbestämmelser för samtliga affärsdrivande verk kunna komma till stånd.

Skogsstaten.

Kronojägare. Tillsyningsmän (skogsfogdar).

Avlöningen å stat till *kronojägare* och *tillsyningsmän* utgår för närvarande enligt följande reglering:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Hyresbidrag i förekommande fall	Summa begynnelseavlöning	Ålderstillägg till lönen efter 5 år	efter 10 år	efter 15 år	Summa slutavlöning
Kronojägare i Norrbottens och Västerbottens län samt i Särna socken med Idre kapellag av Kopparbergs län	600	700	100	*1,400*	100	100	100	*1,700*
Tillsyningsmän	600	700	100	*1,400*	100	100	100	*1,700*
Kronojägare inom övriga norrländska län, inom övriga delar av Kopparbergs län samt i Värmlands län	600	600	100	*1,300*	100	100	100	*1,600*
Kronojägare i övriga delar av landet	600	500	100	*1,200*	100	100	100	*1,500*

Anm. Om bostadslägenhet in natura erhålles, utgår ej hyresbidrag.

Då dessa avlöningar på sin tid bestämdes, torde kronojägarna till sin huvudsakliga uppgift haft att hålla uppsikt över och utöva bevakning inom kronans skogar. Sedan dessa skogar efter hand blivit föremål för en intensivare skogsskötsel och kronan i allt större omfattning själv företagit sig att bedriva skogsavverkning, kolning o. d., hava kronojägarnas ställning undergått en avsevärd förändring, i det att de nu i första hand hava att såsom förmän för understundom stora arbetslag leda och ansvara för de betydande arbeten, som pågå inom skogarna. Den egentliga bevakningstjänsten torde däremot vara av jämförelsevis mindre betydelse.

Vid nu angivna förhållande har kommissionen ansett det vara med rättvisa och billighet förenat, att vid förevarande lönereglering hänsyn tages icke blott till stegringen i levnadskostnader utan jämväl i viss mån till de ökade krav, som måste ställas på kronojägaren.

Med iakttagande härav har kommissionen funnit sig böra för de till lägsta avlöningsgruppen hörande kronojägarna (i de sydligare delarna av landet) föreslå en avlöning av 1,700 kronor, därav lön 950 kronor och tjänstgöringspenningar 750 kronor, jämte tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 150 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 år, till följd varav slutavlöningen alltså skulle uppgå till 2,150 kronor.

I nämnda avlöning skulle vara inräknad jämväl hyresersättning. Där bostad in natura erhålles, vare sig i form av enbart bostadslägenhet eller i samband med boställe, bör göras ett avdrag å lönen, med belopp motsvarande skälig hyra, bestämd efter å orten gängse pris, varvid kommissionen dock förutsätter att detta hyresvärde icke må sättas till lägre belopp än 200 kronor. Härigenom har kommissionen velat åstadkomma större likställighet i avlöningshänseende mellan, å ena sidan, den befattningshavare, som åtnjuter bostad in natura, och, å andra sidan, den som har att själv anskaffa sådan. Behovet av en utjämning i nämnda hänseende torde ock få anses fastslaget vid det förhållande, att det år 1917 beviljade tillfälliga lönetillägget till kronojägare bestämdes till lägre belopp för den, som erhåller bostad in natura än för den, som åtnjuter hyresersättning.

I fråga om tjänstgöringspenningarnas belopp för kronojägare i de övriga (nordligare) delarna av landet har kommissionen bibehållit den nuvarande skillnaden av 100 kronor mellan var och en av de särskilda zonerna. Sålunda skulle tjänstgöringspenningarna, vilka såsom nyss nämnts enligt kommissionens förslag skulle utgöra lägst 750 kronor, komma att inom de övriga zonerna utgå med 850 kronor respektive 950 kronor. De högst avlönade kronojägarna skulle alltså åtnjuta en begynnelseavlöning av 1,900 kronor och en slutavlöning av 2,350 kronor.

Tillsyningsmännen eller, såsom de enligt ett av domänstyrelsen framställt förslag skulle benämnas, skogsfogdarna skulle, på sätt hittills varit fallet, åtnjuta samma avlöning som de högst avlönade kronojägarna.

Avlöningarna till kronojägare och tillsyningsmän skulle alltså enligt kommissionens förslag utgå enligt följande reglering.

	Lön	Tjänst-görings-pen-ningar	Summa begyn-nelse-avlöning	Ålderstillägg till lönen efter 5 år	efter 10 år	efter 15 år	Summa slut-avlöning
Kronojägare i Norrbottens och Västerbottens län samt Särna socken med Idre kapellag av Kopparbergs län...	950	950	*1,900*	150	150	150	*2,350*
Tillsyningsmän (skogsfogdar)...........	950	950	*1,900*	150	150	150	*2,350*
Kronojägare inom övriga norrländska län, inom övriga delar av Kopparbergs län samt i Värmlands län ...	950	850	*1 800*	150	150	150	*2 250*
Kronojägare i övriga delar av landet	950	750	*1,700*	150	150	150	*2,150*

Anm. Om bostadslägenhet in natura erhålles, skall avdrag göras å lönen med belopp, motsvarande skälig hyra.

Jägmästarna åtnjuta för närvarande de avlöningar, som framgå av följande tablå: Jägmästare.

	Lön	Tjänst-görings-pen-ningar	Summa begyn-nelse-avlöning	Ålderstillägg till lönen efter 5 år	efter 10 år	efter 15 år	Summa slut-avlöning
I:a gruppen: i Juckasjärvi m. fl. revir	2,300	3,000	*5,300*	400	400	400	*6,500*
II a » i Görjeå » »	2,300	2,800	*5,100*	400	400	400	*6,300*
III:e » i Torneå » »	2,300	2,600	*4,900*	400	400	400	*6,100*
IV:e » i Bjurholms » »	2,300	2,400	*4,700*	400	400	400	*5,900*
V:e » i Sollefteå » »	2,300	2,200	*4,500*	400	400	400	*5,700*
VI:e » i Gästriklands » »	2,300	2,000	*4,300*	400	400	400	*5,500*

Även i fråga om jägmästarnas åligganden har, sedan nu angivna avlöningar bestämdes, skett en genomgående omgestaltning på grund därav att, såsom förut är antytt, statens skogstillgångar vårdas och tillgodogöras på ett helt annat sätt än förut. På jägmästarens förmåga av initiativ, hans driftighet och affärsblick beror också närmast den avkastning, staten kan erhålla av sina skogar. Då härtill kommer att med de avlöningar, som för närvarande utgå till jägmästare, det visat sig allt svårare att kunna på ett tillfredsställande sätt rekrytera revirförvaltartjänsterna, synes det kommissionen vara av den största vikt, att även vid nu föreliggande, mera provisoriska reglering avlöningarna till jägmästarna tillmätas så, att staten må kunna tillförsäkras verkligt dugande personer för förvaltningen av de ofantliga kapital, våra statsskogar representera.

Med hänsyn härtill har kommissionen icke ansett sig kunna för jägmästare, tillhörande den lägsta (VI:e) avlöningsgruppen, föreslå mindre avlöning än 5,200 kronor, därav 3,000 i lön och 2,200 i tjänstgöringspenningar, vartill skulle, i likhet med vad nu är fallet, komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 400 kronor, efter resp. 5, 10 och 15 år. Slutavlöningen skulle alltså utgöra 6,400 kronor. I överensstämmelse med vad nu gäller, torde tjänstgöringspenningarna böra utgå med 200 kronor högre belopp för var och en av de övriga fem grupperna och således i högsta (I:a) gruppen bliva 1,000 kronor högre än i lägsta (VI:e) gruppen.

Enligt kommissionens förslag skulle alltså avlöningarna för jägmästarna komma att te sig sålunda:

	Lön	Tjänst-görings-pen-ningar	Summa begyn-nelseav-löning	Ålderstillägg till lönen			Summa slutav-löning
				efter 5 år	efter 10 år	efter 15 år	
I:a gruppen	3,000	3,200	*6,200*	400	400	400	*7,400*
II:a »	3,000	3,000	*6,000*	400	400	400	*7,200*
III:e »	3,000	2,800	*5,800*	400	400	400	*7,000*
IV:e »	3,000	2,600	*5,600*	400	400	400	*6,800*
V:e »	3,000	2,400	*5,400*	400	400	400	*6,600*
VI:e »	3,000	2,200	*5,200*	400	400	400	*6,400*

Skogsingenjörerna.

Skogsingenjörerna, vilka från och med 1916 års ingång övertagit revirförvaltarnas göromål inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland med avseende å de enskilda skogarna i kustlandet, äro för närvarande i avlöningshänseende likställda med jägmästare inom samma landsdelar eller sålunda med dem, som tillhöra III:e avlöningsgruppen; och åtnjuta skogsingenjörerna alltså en begynnelseavlöning av 4,900 kronor och en slutavlöning av 6,100 kronor.

Därjämte finnas å ordinarie stat anställda *biträdande skogsingenjörer*, vilka, såsom benämningen antyder, egentligen skulle biträda de andra skogsingenjörerna. Emellertid har den åtgärden vidtagits, att sådant skogsvårdsområde, där biträdande skogsingenjör tjänstgör, uppdelats mellan denne och skogsingenjören, så att även den biträdande skogsingenjören på självständigt sätt förvaltar sin del av området. Avlöningen för biträdande skogsingenjör har fastställts till lägre belopp än för skogsingenjör och utgör 4,200 kronor, därav lön 1,800 och tjänstgöringspenningar 2,400 kronor, jämte ett ålderstillägg till lönen å 300 kronor efter 5 år.

Uti underdånig skrivelse den 21 september 1917 med förslag till driftkostnader för statens domäner år 1919, vilken skrivelse remitterats till kommissionen för yttrande, har domänstyrelsen anfört, att på grund

av numera vunnen erfarenhet, icke minst med hänsyn till svårigheten att i konkurrensen med enskilda skogsägare och bolag kunna till de biträdande skogsingenjörsbefattningarna erhålla lämpliga och kompetenta tjänstemän, och då tjänstgöringen för skogsingenjör och biträdande skogsingenjör i praktiken visat sig bliva fullkomligt enahanda, de biträdande skogsingenjörstjänsterna borde från och med år 1919 förändras till skogsingenjörstjänster med de för dessa senare befattningar gällande avlöningsförmåner.

Då, enligt vad nyss blivit antytt, någon verklig skillnad i avseende å tjänstgöring och ansvar icke torde föreligga mellan skogsingenjör och biträdande skogsingenjör, synes det kommissionen icke heller förefinnas något fog för bibehållande av olikheten i avlöningshänseende. Kommissionen anser fördenskull, att befattningarna såsom biträdande skogsingenjörer böra ombildas till skogsingenjörstjänster och åtnjuta den avlöning, som kan komma att bestämmas för dessa senare tjänster.

Då, såsom förut är nämnt, skogsingenjörerna för närvarande uppbära samma avlöning som jägmästare tillhörande III:e gruppen, torde avlöningen för skogsingenjör böra sättas till 5,800 kronor, därav lön 3,000 och tjänstgöringspenningar 2,800 kronor, jämte tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 400 kronor, efter resp. 5, 10 och 15 år, vadan alltså slutavlöningen skulle uppgå till 7,000 kronor.

Överjägmästarnas avlöning utgår för närvarande sålunda: Överjägmästare.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa begynnelseavlöning	Ålderstillägg till lönen efter 5 år	Summa slutavlöning
I Övre och Nedre Norrbottens, Skellefteå, Umeå, Härnösands och Mellersta Norrlands distrikt	4,000	3,200	*7,200*	600	*7,800*
I Gävle-Dala, Bergslags, Östra, Västra, Smålands och Södra distrikten	4,000	2,800	*6,800*	600	*7,400*

Då med den förut antydda omläggningen av statens skogsvård allt större krav kommit att ställas även å överjägmästarna, torde en höjning av dessa tjänstemäns avlöningar redan av denna anledning få anses fullt befogad. Och då vidare den nuvarande relationen mellan överjägmästarnas och jägmästarnas avlöningar synes böra bibehållas, föreslår kommissionen för överjägmästare i södra och mellersta Sverige en avlöning av 7,700 kronor, därav lämpligen 4,700 kronor kunna utgöra lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill skulle komma ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.

För överjägmästare i de nordligare delarna av landet skulle tjänstgöringspenningarna, i anslutning till vad för närvarande är förhållandet, komma att utgå med 400 kronor högre belopp.

Kommissionens förslag i fråga om överjägmästarna skulle alltså bliva följande:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa begynnelseavlöning	Ålderstillägg efter 5 år	Summa slutavlöning.
I Övre och Nedre Norrbottens, Skellefteå, Umeå, Härnösands och Mellersta Norrlands distrikt	4,700	3,400	*8,100*	600	*8,700*
I Gävle-Dala, Bergslags, Östra, Västra, Smålands och Södra distrikten	4,700	3,000	*7,700*	600	*8,300*

Överjägmästarassistenter. Skogstaxatorer.

Utöver den ordinarie personalen vid skogsstaten finnas flera kategorier extra tjänstemän, bland dem *överjägmästarassistenter* och *skogstaxatorer;* och föreligger nu fråga om beredande av ordinarie anställning för dessa bägge grupper.

Uti de särskilda betänkanden, som avgåvos den 16 mars 1912 av den norrländska skogsvårdskommittén och den 17 december 1915 av de skogssakkunniga för södra Sverige, förutsattes sålunda, att vid de ifrågasatta distriktsstyrelserna anställda assistenter — motsvarande de nuvarande överjägmästarassistenterna — skulle hava ordinarie anställning. Därjämte innebar de nämnda skogssakkunnigas förslag, att även skogstaxatorsbefattningarna skulle uppföras bland ordinarie tjänster.

Domänstyrelsen har uti sitt den 25 april 1917 avgivna underdåniga utlåtande i anledning av berörda betänkanden anfört beträffande denna fråga, att, ehuru styrelsen ansett sig böra tillsvidare avstyrka organiserandet av distriktsstyrelser, styrelsen dock icke funnit hinder möta för att såväl överjägmästarassistent- som skogstaxatorsbefattningar utan avbidan på distriktsstyrelsers inrättande överfördes till ordinarie stat.

Till stöd härför har styrelsen, vad överjägmästarassistenterna angår anfört följande:

För överjägmästarnas verksamhet vore det av vikt, att ombyte av innehavare av ifrågavarande tjänster ej skedde alltför ofta. Även vore det önskligt, att dessa befattningar så vitt möjligt besattes med personer, som utövat en längre tids praktisk tjänstgöring, vilket dittills i regel ej varit fallet, då tjänsterna oftast ansetts såsom övergångsplatser till andra mera förmånliga extra anställningar.

Då ett genomförande av förslaget om överflyttning på ordinarie stat av överjägmästarassistentbefattningarna helt visst komme att göra dessa tjänster mera

eftersträvansvärda och ägnade att för längre tid kvarhålla sina innehavare, ville styrelsen för sin del biträda detta förslag.

Vidkommande skogstaxatorerna har styrelsen framhållit, hurusom — med det alltmer krävande skogsindelningsarbetet och anställandet under normala förhållanden av ett år från allt större antal skogsindelningsassistenter — det arbete, som vilade på skogstaxatorerna, blivit förenat med ett alltjämt ökat ansvar. På dem ankomme att närmast leda och övervaka skogsindelningsassistenternas arbete. Även tillkomme dem en väsentlig del av ansvaret för värderingen av de egendomar, som hembjödes kronan till inköp. Det vore därför av vikt, att skogstaxatorstjänsterna innehades av verkligt dugande personer, och för skogsindelningsarbetets jämna och likformiga bedrivande vore det erforderligt, att personalombyten ej alltför ofta skedde å dessa tjänster.

Styrelsen ansåge på dessa grunder förslaget om överförande på ordinarie stat av skogstaxatorsbefattningarna beaktansvärt och ville för sin del biträda detsamma.

Även kommissionen har ansett sig böra tillstyrka, att överjägmästarassistent- och skogstaxatorsbefattningarna må ombildas till ordinarie tjänster. Den sålunda föreslagna åtgärden har nämligen synts kommissionen ägnad att tillgodose de utav domänstyrelsen framförda önskemålen i fråga om åstadkommande av en viss kontinuitet å befattningarna samt beredande av möjlighet att för desamma kunna påräkna personer, som förvärvat tillräcklig erfarenhet genom föregående praktisk tjänstgöring. För att det sålunda avsedda syftet må kunna vinnas, måste emellertid tillika tillses, att avlöningarnas belopp icke alltför mycket skiljer sig från vad som plägar av kommuner eller enskilda erbjudas även åt dylika yngre skogstjänstemän.

Då det sålunda gäller att bestämma avlöningarna för ifrågavarande befattningar, må till en början erinras, att överjägmästarassistent för närvarande åtnjuter ett arvode av 3,400 kronor i de sex sydligare och 3,600 kronor i de sex nordligare distrikten; för skogstaxatorerna äro motsvarande arvodesbelopp satta till 3,000 respektive 3,200 kronor.

Enligt kommissionens mening böra bägge de ifrågavarande tjänsterna, såsom krävande ungefär samma kvalifikationer, i avlöningshänseende likställas, och föreslår kommissionen, att avlöningen för överjägmästarassistent eller skogstaxator i de sex sydligare distrikten må bestämmas till 4,200 kronor, därav lön 2,600 och tjänstgöringspenningar 1,600 kronor, jämte ett ålderstillägg till lönen å 300 kronor efter 5 år, samt för sådan tjänsteman i övriga distrikt till 4,400 kronor, därav lön 2,600 och tjänstgöringspenningar 1,800 kronor, vartill skulle komma nyss angivna ålderstillägg.

Att kommissionen för dessa befattningar föreslagit allenast ett ålderstillägg har sin grund däri, att tjänsterna hava karaktären av

övergångsplatser, vilka i allmänhet icke torde komma att innehavas under någon längre följd av år.

Det torde i detta sammanhang böra erinras därom, att domänstyrelsen i sin förenämnda underdåniga skrivelse den 21 september 1917 hemställt om beredande av ersättning åt skogstaxatorerna för hållande av expeditionslokal på sätt redan medgivits åt revirförvaltarna; och har styrelsen såsom stöd härför andragit, att nämnda tjänstemän hade ett ganska avsevärt expeditionsarbete, för vars utförande såväl skogsindelningsassistenter och kronojägare som mera tillfälliga biträden oftast måste arbeta i samma lokal som taxatorn själv.

Från kommissionens sida synes icke något vara att erinra mot styrelsens berörda förslag.

Statens flottledsingenjör.

Fråga föreligger jämväl om uppförande å avlöningsstaten för skogsstaten av ytterligare en ordinarie tjänst, nämligen befattningen såsom *statens flottledsingenjör*.

I sådant hänseende har domänstyrelsen uti underdånig skrivelse den 8 oktober 1917, vilken remitterats till kommissionen för yttrande, anfört följande.

Behovet av en flottledsingenjör i norra delarna av riket hade visat sig vara av stadigvarande natur. För flottledsarbetenas behöriga gång vore det därjämte av synnerlig vikt att största möjliga kontinuitet ägde rum i fråga om deras planläggande och ledande, vilken kontinuitet enligt styrelsens förmenande icke kunde påräknas, därest flottledsingenjören endast vore förordnad för ett år i sänder. Det låge också nära till hands, att en allenast på viss tid förordnad befattningshavare, som i statens tjänst icke kunde erbjudas sådana avlöningsförmåner som hos enskilda, utan tvekan skulle lämna statstjänsten, då tillfälle till förmånlig anställning på annat håll erbjöde sig; och ägde styrelsen en nedslående erfarenhet i sådant avseende. På grund av vad sålunda blivit anfört ansåg sig styrelsen böra hemställa om uppförande av ifrågavarande befattning på ordinarie stat. Under framhållande, att flottledsingenjörens avlöning rätteligen borde, framdeles likasom hittills, utgå från anslaget till flottledsregleringar, ansåg styrelsen emellertid, att, då detta anslag anvisats å extra stat, ifrågavarande avlöning borde, vid bifall till nyssberörda framställning, utbrytas från flottledsanslaget och i stället avföras å driftkostnaderna för statens domäner.

Med erinran att flottledsingenjören alltsedan år 1912 uppbure, förutom rese- och traktamentsersättning för resor i tjänsten enligt fjärde klassen i gällande resereglemente, ett årsarvode av 6,000 kronor, har styrelsen tillika uttalat önskvärdheten därav, att flottledsingenjören bleve tillförsäkrad något högre avlöning än han för närvarande åtnjöte. Det syntes styrelsen vara överensstämmande med billighet och rättvisa, att flottledsingenjören, vilken vore stationerad i Umeå, bleve i avlöningshänseende likställd med baningenjör av första klassen vid statens järnvägar, varvid borde iakttagas, att den provisoriska löneförbättring, som kunde komma att tillerkännas dylik baningenjör, jämväl måtte komma flottledsingenjören till godo.

Med befattningen ifråga borde även, i likhet med vad för baningenjör därutinnan vore gällande, vara förenad rätt till pension.

Till vidare utredning rörande förevarande särskilda fråga har kommissionen, efter framställning, fått från domänstyrelsen mottaga en promemoria av i huvudsak följande innehåll.

Från och med år 1891 hade riksdagen årligen, för bekostande av flottledsregleringar, anvisat anslag till växlande belopp, som för år 1918 uppginge till 300,000 kronor. Vid skilda tillfällen hade riksdagen därjämte medgivit, att de inflytande flottledsavgifterna finge för samma ändamål av domänstyrelsen disponeras. Beloppet av dessa avgifter hade varierat rätt betydligt under skilda år och beräknades under år 1918 komma att stiga till omkring 120,000 kronor.

Nämnda anslag och medgivandet att för sagda ändamål använda nyssberörda avgifter hade till en början avsett endast Norrbottens län, men hade sedermera utsträckts först till de norrländska länen jämte Kopparbergs län samt sedermera till hela riket.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 16 december 1892 bemyndigat domänstyrelsen att anställa ett tekniskt biträde vid anordnande av och tillsynen över kronans flottledsbyggnader i Norrbottens län, förordnades en major i väg- och vattenbyggnadskåren såsom sådant biträde med benämning statens flottledsingenjör mot åtnjutande av ett årsarvode av 3,000 kronor samt rese- och traktamentsersättning enligt 4:e klassen i gällande resereglemente.

Sedan den nämnde innehavaren av befattningen, efter vunnen befordran till annan tjänst, avsagt sig uppdraget att vara statens flottledsingenjör i Norrbottens län, förordnades år 1899 annan ingenjörsutbildad person å nämnda befattning emot ett årsarvode av 4,000 kronor och viss reseersättning. År 1909 bestämdes årsarvodet till 5,000 kronor och medgavs reseersättning enligt 3:e klassen i gällande resereglemente. Emellertid hade flottledsingenjörens verksamhet kommit att utsträckas utom Norrbottens län, så att den vid sistnämnda tid omfattade tillsyn över och ledning av statens samtliga flottledsarbeten.

På grund av den omfattning flottledsingenjörens verksamhet sålunda tagit och med hänsyn därtill att de kvalifikationer, som måste fordras av ifrågavarande ingenjör, nämligen att vara hemmastadd i både flottledsbyggnad och flottning, ej kunde vinnas utan direkt utbildning, varför en lämplig ersättare för flottledsingenjören icke kunde omedelbart påräknas, begärde och erhöll domänstyrelsen under år 1909 bemyndigande att till biträde åt statens flottledsingenjör, förordna en assistent mot ett årsarvode av 4,000 kronor jämte rese- och traktamentsersättning enligt 4:e klassen i resereglementet.

År 1911 uppdelades arbetet med kronans flottledsbyggnader emellan flottledsingenjören och assistenten så, att den förre förordnades såsom statens flottledsingenjör inom Kopparbergs och söder därom belägna län mot årsarvode av 3,000 kronor, medan den senare erhöll motsvarande befattning i de norrländska länen mot årsarvode av 6,000 kronor.

Sedan den dåvarande innehavaren av befattningen såsom flottledsingenjör inom Kopparbergs och söder därom belägna län på grund av hög ålder dragit sig tillbaka, förordnade domänstyrelsen jämlikt nådigt bemyndigande år 1912 annan

person att mot viss taxa utföra statens flottledsarbeten i södra och mellersta delarna av landet.

Inom de norrländska länen hade emellertid statens flottledsföretag år från år tagit allt större omfattning, och flottledsingenjörens arbete hade också i betydlig grad ökats, sedan all medelsredovisning beträffande statens flottledsbyggnader från och med år 1916 överflyttats från vederbörande jägmästare till denne. Sedan domänstyrelsen i anledning därav hos Kungl. Maj:t gjort framställning i ämnet, hade styrelsen i början av år 1916 erhållit bemyndigande att såsom assistent åt statens flottledsingenjör förordna lämplig civilingenjör emot ett årsarvode av 3,000 kronor jämte reseersättning enligt 4:e klassen i resereglementet.

I sammanhang med bemyndiganden för domänstyrelsen att förordna flottledsingenjör eller assistent åt denne, hade Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, att medel till avlönande av dessa tjänstemän skulle tagas av de utav riksdagen till flottledsregleringar anvisade anslagen.

Vidkommande domänstyrelsens förevarande framställning i skrivelsen den 8 oktober 1917 om uppförande å ordinarie stat av befattningen såsom statens flottledsingenjör meddelades vidare, att densamma avsåge, att flottledsingenjören skulle beredas avlöningsförmåner till samma storlek som dem, som utginge till baningenjör av första klass vid statens järnvägar, ävensom däremot svarande pension, och att dessa avlöningsförmåner, fördelade i lön och tjänstgöringspenningar, ävensom pension borde utgå efter de grunder, som i detta avseende vore stadgade för skogsstatspersonalen. Flottledsingenjören, som vore underordnad överjägmästaren, men som till följd av arten och omfattningen av sitt arbete måste anses hava en nog så maktpåliggande tjänst som en jägmästare, syntes böra intaga en tjänsteställning emellan dessa båda skogsstatstjänstemän, men så nära överjägmästaren som vore förenligt med ovannämnda underordnade ställning gent emot denne.

Såsom ytterligare motiv till detta domänstyrelsens förslag har i promemorian därjämte anförts följande.

De kvalifikationer, som innehavaren av befattningen såsom flottledsingenjör i norra delarna av landet numera besutte och som vore av den art att de måste uppställas såsom villkor för ett fullgott arbete av en statens flottledsingenjör, bestode i icke blott teoretiska kunskaper, vilka i detta hänseende syntes motsvara vad som fordrades av en baningenjör av I klass vid statens järnvägar, utan jämväl en betydande praktisk erfarenhet om flottledsbyggnader och flottning. Med hänsyn härtill skulle det antagligen icke möta någon som helst svårighet för den nuvarande innehavaren av tjänsten att vid privata företag erhålla anställning mot väsentligt högre avlöning än som av domänstyrelsen föreslagits; och det syntes vara mer än sannolikt att endast förhoppningen att komma på ordinarie stat tillsvidare avhållit honom från att övergå i privattjänst.

På grund av den betydande omfattning, som statens flottledsarbeten numera tagit i de norrländska länen, och den omständigheten att desamma icke kunde vart och ett slutföras under ett och samma år utan måste fortgå under loppet av ett flertal år, ville det synas som om det skulle medföra betydande risker för arbetenas ändamålsenliga och planmässiga utförande, om ledningen därav skulle anförtros åt någon annan än den nuvarande flottledsingenjören, för så vitt det över huvud taget skulle befinnas möjligt att erhålla för denne fullt kompetent ersättare.

Såsom ett ytterligare skäl för beredande av ordinarie anställning åt ifråga-

varande befattningshavare framhölls i promemorian, att en redovisning av, såsom nu vore fallet, omkring 350.000 kronor årligen, vilken åläge denne, ej syntes böra uppdragas åt en mot årligt förordnande å extra stat anställd tjänsteman.

För egen del får kommissionen beträffande denna fråga anföra följande.

Då, enligt vad domänstyrelsen upplyst, behovet av en befattning såsom statens flottledsingenjör visat sig vara av stadigvarande natur, lärer icke något vara att erinra mot att befattningens innehavare beredes den mera tryggade ställning, som skulle föranledas av tjänstens överflyttande på ordinarie stat. Av vad styrelsen i övrigt anfört synes det kommissionen framgå, att en dylik åtgärd jämväl ur statens synpunkt torde få anses förmånlig, särskilt med hänsyn till möjligheten att kunna få, trots förmånliga anbud från enskilt håll, behålla en med denna egenartade tjänst fullt förtrogen person. Kommissionen anser sig fördenskull böra tillstyrka, att en befattning såsom statens flottledsingenjör varder uppförd å den ordinarie avlöningsstaten för skogsstaten. Då emellertid erforderlig praktisk specialutbildning för tjänsten icke i regeln torde stå att vinna utom densamma, har kommissionen funnit sig böra framhålla önskvärdheten därav, att för framtiden iakttages, att befattningen icke i allmänhet varder med ordinarie innehavare besatt, förr än vederbörande blivit tillräckligt prövad i extra tjänst.

För bestämmande av avlöningsförmånerna å denna tjänst har styrelsen åberopat jämförelse med baningenjör av första klass vid statens järnvägar. Om också, enligt kommissionens mening, en direkt jämförelse mellan de båda befattningarna i fråga näppeligen torde låta sig göra med hänsyn till olikheten av åligganden i tjänsten, synes det emellertid kommissionen som skulle befattningen såsom flottledsingenjör vara av den vikt och betydelse för det allmänna att en avlöning, som någorlunda motsvarar vad kommissionen tänkt sig för nämnda tjänsteman vid statens järnvägar, må kunna anses skälig. Beträffande den ifrågavarande tjänstens art och det med densamma förenade ansvar må särskilt framhållas, att flottledsingenjören utövar högsta ledningen av och tillsynen över samtliga flottledsarbeten för kronans räkning inom ett så stort område som hela Norrland samt att hans tjänståligganden över huvud taget äro av synnerligen svårkontrollerbar beskaffenhet.

Med beaktande av de nu angivna synpunkterna samt med iakttagande därav, att slutavlöningen för flottledsingenjören icke bör överstiga begynnelseavlöningen för å samma ort, Umeå, placerad överjägmästare (enligt kommissionens förslag 8,100 kronor), torde avlöningen för flottledsingenjören lämpligen kunna sättas till 7.000 kronor, därav

lön 4,200 och tjänstgöringpenningar 2,800 kronor, vartill skulle kunna komma två ålderstillägg till lönen, vart och ett å 500 kronor, efter 5 och 10 år.

Då denna befattning sålunda skulle uppföras på avlöningsstaten för skogsstaten, synes därav ock böra bliva en följd, att jämväl för flottledsingenjören skola gälla de för den förvaltande personalen vid skogsstaten fastställda särskilda bestämmelserna om resekostnads- och traktamentsersättning.

Det torde i detta sammanhang böra framhållas, att den nu ifrågasatta åtgärden att uppföra befattningen såsom statens flottledsingenjör å avlöningsstaten för skogsstaten icke avser att verka någon som helst ändring beträffande de övriga befattningar, som avlönas från anslaget till reglering av flottleder.

Stat. Med iakttagande av det uti domänstyrelsens förenämnda underdåniga skrivelse den 21 september 1917 angivna antalet av ordinarie befattningshavare i de särskilda graderna skulle avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal enligt kommissionens förslag få följande utseende, varvid kommissionen, i anslutning till vad i det föregående anförts beträffande kronojägares och tillsyningsmäns bostadsförmån, givit den till staten hörande anmärkningen en något förändrad avfattning.

	Lön	Tjänst-görings-penningar	Summa	
1 överjägmästare	4,700	3,400	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
5 d:o	23,500	17,000	40,500	
1 d:o	4,700	3,000	7,700	
5 d:o	23,500	15,000	38,500	
1 flottledsingenjör	4,200	2,800	7,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 jägmästare	3,000	3,200	6,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 400 kronor samt efter än ytterligare 5 år ävenledes med 400 kronor.
17 d:o	51,000	54,400	105,400	
1 d:o	3,000	3,000	6,000	
23 d:o	69,000	69,000	138,000	
1 d:o	3,000	2,800	5,800	
14 d:o	42,000	39,200	81,200	
1 d:o	3,000	2,600	5,600	
6 d:o	18,000	15,600	33,600	
1 d:o	3 000	2,400	5,400	
10 d:o	30,000	24,000	54,000	
1 d:o	3,000	2,200	5,200	
46 d:o	138,000	101,200	239,200	
1 skogsingenjör	3,000	2,800	5,800	
10 skogsingenjörer	30,000	28,000	58,000	
1 överjägmästarassistent	2,600	1,800	4,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor.
5 överjägmästarassistenter	13,000	9,000	22,000	
1 överjägmästarassistent	2,600	1,600	4,200	
5 överjägmästarassistenter	13,000	8,000	21,000	
1 skogstaxator	2,600	1,800	4,400	
5 skogstaxatorer	13,000	9,000	22,000	
1 skogstaxator	2,600	1,600	4,200	
4 skogstaxatorer	10,400	6,400	16,800	
1 kronojägare	950	950	1,900	Efter 5 år kan lönen höjas med 150 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 150 kronor samt efter än ytterligare 5 år ävenledes med 150 kronor.
278 d:o	264,100	264,100	528,200	
1 d:o	950	850	1,800	
154 d:o	146,300	130,900	277,200	
1 d:o	950	750	1,700	
199 d:o	189,050	149,250	338,300	
1 tillsyningsman (skogsfogde)	950	950	1,900	
26 tillsyningsmän (skogsfogdar)	24,700	24,700	49,400	
			2,150,600	

Anmärkning. Innehar befattningshavare boställe, skall boställets uppskattade avkomst avgå å indelningshavarens lön. Därest åt befattningshavare upplåtes bostad, skall han vidkännas avdrag å lönen, motsvarande skälig hyra.

Såsom förut är nämnt, stadgades genom kungl. kungörelsen den 17 juni 1908 villkor och bestämmelser för atnjutande av de från och med år 1909 fastställda nya avlöningsförmånerna för skogsstaten. I sammanhang med godkännandet av den nya avlöningsstaten för skogsstaten av år 1915 förklarades, att de villkor och bestämmelser, som

Avlöningsvillkor.

da gällde för atnjutande av de i avlöningsstaten för skogsstaten för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningsförmåner, skulle vara gällande även i fråga om avlöningarna å den nya staten, därvid vad samma villkor och bestämmelser innehölle beträffande jägmästare skulle äga tillämpning jämväl å skogsingenjör och biträdande skogsingenjör samt vad de innehölle beträffande kronojägare skulle tillämpas även i fråga om tillsyningsman.

Slutligen har, i samband med fastställandet av avlöningsstaten av år 1917, förklarats, att nyssnämnda villkor och bestämmelser skulle vara gällande även i fråga om avlöningarna å denna nya stat.

Emellertid är att märka, hurusom genom kungl. kungörelsen den 28 augusti 1917 angående resekostnads- och traktamentsersättning at befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor vissa modifikationer ägt rum beträffande de bestämmelser i avlöningsvillkoren, som avse respenningar.

Då kommissionen enligt sitt huvuduppdrag har att undersöka möjligheten av gemensamma avlöningsbestämmelser för ett flertal verk, bland dem skogsstaten, statens skogsskolor och domänstyrelsen, och den nu föreliggande löneregleringen endast är att anse såsom ett provisorium, har kommissionen icke ansett sig böra i detta sammanhang föreslå nya avlöningsvillkor, utan torde de nu gällande bestämmelserna fortfarande kunna tillämpas, dock med vissa tilläggsstadganden, som föranledas av tillkomsten av nya grupper ordinarie befattningshavare.

Därvid torde särskilt böra framhållas, hurusom kommissionen ansett, att, i anslutning till vad nu är föreskrivet beträffande jägmästare, bestämmelse bör meddelas därom, att flottledsingenjör, överjägmästarassistent och skogstaxator endast i inskränkt omfattning må äga åtaga sig sådana förrättningar åt enskilda, som kunna sägas falla inom området för deras tjänster.

Kommissionen föreslår i enlighet härmed, att det måtte förklaras,

att de villkor och bestämmelser, som nu gälla för åtnjutande av de i avlöningsstaten för skogsstaten för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningsförmåner, skola vara gällande även i fråga om avlöningarna för samtliga ordinarie befattningshavare å den nu föreslagna staten, dock med iakttagande

dels att flottledsingenjör, överjägmästarassistent och skogstaxator endast inom de gränser, domänstyrelsen bestämmer, äga åtaga sig, den

förstnämnde flottledsförrättningar och de senare skogsförrättningar åt enskilda;

och dels att vid sjukdomsförfall överjägmästarassistent eller skogstaxator skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid skogsstaten, bestrida densamma mot åtnjutande av de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningarna, i stället för egna tjänstgöringspenningar, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår.

Vissa extra befattningshavare

Ett bifall till det av kommissionen sålunda framlagda förslaget beträffande avlöningar åt ordinarie befattningshavare vid skogsstaten torde även böra befinnas föranleda vissa förhöjningar i avlöningshänseende för extra befattningshavare därstädes.

Grunderna för avlönande av denna senare personal finnas emellertid icke upptagna i avlöningsstaten för skogsstaten utan hava fastställts av Kungl. Maj:t.

De *biträdande jägmästarna* äro för närvarande två till antalet, en i Kopparbergs och en i Värmlands län. Av dessa åtnjuter från 1918 års början den förre ett arvode av 3,800 kronor och den senare ett arvode av 3,600 kronor.

Förordnande åt dylik tjänsteman plägar meddelas, när till följd av markinköp eller av andra skäl arbetet inom visst revir hastigt ökats, och uppdrages därvid åt den biträdande jägmästaren att på ett mera självständigt sätt förvalta en del av reviret. Enligt styrelsens förslag skulle under år 1919 förordnas allenast en sådan extra tjänsteman, nämligen inom Värmlands län.

Därest kommissionens förslag beträffande förhöjd avlöning åt ordinarie revirförvaltare vinner bifall, torde arvodet för den ifrågavarande biträdande jägmästaren lämpligen kunna sättas till 4,200 kronor eller samma belopp, som av kommissionen föreslagits skola i begynnelseavlöning utgå till överjägmästarassistent och skogstaxator i motsvarande del av landet.

Revirassistenterna och de med dem likställda *skyddsskogsassistenterna* åtnjuta arvode av lägst 2,400 och högst 3,000 kronor enligt följande grunder: begynnelsearvodet utgör i s. k. fjällrevir 2,600 kronor och i s. k. kustrevir 2,400 kronor, vartill kunna komma två arvodesförhöjningar, vardera å 200 kronor, efter resp. 3 och 6 års väl vitsordad tjänstgöring å avlönad befattning inom skogsstaten eller domänstyrelsen.

I fråga om resekostnads- och traktamentsersättning gälla be-

träffande dessa assistenter från och med den 1 september 1917 de genom kungl. kungörelse den 28 augusti 1917 för personal vid skogsstaten i sådant hänseende meddelade bestämmelser. Enligt tidigare föreskrifter ägde däremot assistenter i Norrland samt i vissa delar av Kopparbergs län att utöver fasta respenningar uppbära dagtraktamente av 6 kronor för dag under resor och utearbeten. På grund av stadgandena i nyssnämnda kungörelse äro numera de sistnämnda revirassistenterna i fråga om dagtraktamenten likställda med övriga assistenter.

Vad förut är sagt om revirassistenter i norrländska kustrevir gäller till alla delar även beträffande *extra skogsingenjörer;* och atnjuta dessa sålunda för närvarande begynnelsearvode av 2,400 kronor och slutarvode av 2,800 kronor jämte reseersättning enligt nämnda kungörelse.

Vid övervägande av de arvoden, som må böra bestämmas för ifrågavarande assistenter och extra skogsingenjörer, torde — på grund av ett utav riksdagen år 1917 gjort uttalande i sammanhang med godkännande av de nya grunderna för resekostnads- och traktamentsersättning at skogsstatens personal — hänsyn böra tagas till den inkomst, som de i norra delarna av landet tjänstgörande assistenter och extra skogsingenjörer tidigare kunnat påräkna till följd av de till dessa utgående särskilda dagtraktamentena.

Då nu, enligt vad domänstyrelsen uti sin förenämnda underdåniga skrivelse den 21 september 1917 beräknat, berörda särskilda dagtraktamenten skulle kunna anses för de därtill berättigade motsvara en merinkomst av 400 kronor om året, synas fördenskull arvodena böra avvägas så, att befattningshavare i de revir, där dylika traktamenten förut utgått, komma i åtnjutande av minst 400 kronor högre ersättning än motsvarande tjänstemän i södra delarna av landet.

Med iakttagande härav och med tillämpning av övriga nu gällande grunder för arvodenas bestämmande torde avlöningarna för revirassistenter, skyddsskogsassistenter och extra skogsingenjörer lämpligen böra hållas mellan lägst 3,000 och högst, ålderstillägg inberäknade. 4,000 kronor.

Domänstyrelsen har uti skrivelsen den 21 september 1917 föreslagit inrättande av en ny grupp extra befattningshavare med benämning *förste skogsfogdar,* och har styrelsen därvid anfört huvudsakligen följande.

För att undvika användande av överkvalificerad arbetskraft borde enligt styrelsens mening i Norrbottens och Västerbottens kustland tillsättas ett antal befatt-

ningshavare med tjänsteställning mellan skogsingenjörerna och de nuvarande tillsyningsmännen. Dessa tjänstemän, vilka i första hand borde tillsättas med en inom vart och ett av de 11 skogsvårdsområdena, skulle i väsentlig mån kunna utföra stämplingsförrättningar och anordningar för skogsvården å de enskilda, dimensionslagen underkastade skogarna i nämnda kustland.

Sedan numera medel anvisats för inrättande av fortsättningsskola å Kloten, ansåge styrelsen för ifrågavarande befattningar fullt utbildade och kompetenta personer komma att bliva tillgängliga. Det framhölls tillika, att genom den sålunda föreslagna anordningen ock kunde vinnas, att den nu kännbara bristen på skogstjänstemän skulle bliva i någon mån avhjälpt.

De ifrågavarande befattningshavarna syntes styrelsen böra benämnas förste skogsfogdar, i sammanhang varmed den nuvarande benämningen tillsyningsmän ansågs böra utbytas mot skogsfogdar.

Då de föreslagna förste skogsfogdetjänsterna ej förut ägde någon motsvarighet inom skogsstatens förvaltning, ansåg styrelsen, att verkningarna först borde prövas, innan tjänsterna uppfördes å ordinarie stat. Styrelsen föresloge fördenskull, att befattningarna för år 1919 måtte uppföras å extra stat med för var och en ett årsarvode av 2,200 kronor samt med rätt till tre ålderstillägg, vartdera å 150 kronor efter 3, 6 och 9 år. Därjämte skulle utgå 350 kronor i fasta respenningar och 6 kronor i dagarvode vid resor.

Därest det av domänstyrelsen i förevarande avseende framlagda förslaget anses böra komma till utförande — en fråga varom kommissionen icke torde hava att yttra sig — synes arvodet till de tilltänkta nya befattningshavarna, vilka skulle stå i förmansställning till de nuvarande tillsyningsmännen, böra sättas i lämpligt förhållande till den av kommissionen för tillsyningsmän föreslagna avlöningen; och har kommissionen i överensstämmelse härmed funnit berörda arvode kunna bestämmas till 2,500 kronor. Då emellertid inrättandet av dessa extra befattningar till en början endast skulle hava karaktären av ett försök, har kommissionen icke ansett det vara lämpligt, att redan nu meddelas bestämmelser om några mot ålderstillägg svarande förhöjningar av arvodet.

Mot förslaget att de ifrågasatta nya befattningshavarna skulle utöver fasta respenningar åtnjuta traktamentsersättning, motsvarande den för 5:e klassen i resereglementet gällande, har icke givit kommissionen anledning till annan erinran, än att kommissionen förutsätter att för utgående av dylikt traktamente skall tillämpas vad enligt förenämnda kungl. kungörelse den 28 augusti 1917 i sådant hänseende gäller för tillsyningsmän och kronojägare.

Någon anledning att särskilt yttra sig beträffande avlöningarna till övriga extra befattningshavare har icke för kommissionen förelegat.

Statens skogsskolor.

Enligt den för statens skogsskolor gällande staten utgår avlöningen till *skogsrättare* och *skogsskoleföreståndare* sålunda.

	Lön	Tjänst-görings-pen-ningar	Summa begyn-nelse-avlöning	Ålderstillägg till lönen		Summa slut-avlöning
				efter 5 år	efter 10 år	
Skogsrättare	700	700	*1,400*	100	100	*1,600*
Skogsskoleföreståndare	2,000	1,400	*3,400*	400	—	*3,800*

Utöver den kontanta avlöningen åtnjuta såväl skogsrättare som föreståndare fri bostad och vedbrand.

Erinras må ock, att skogsrättarna vid 1917 års riksdag beviljats tillfälligt lönetillägg enligt förut i detta betänkande angivna grunder.

Skogsrättare.

Vad till en början skogsrättarna beträffar, hava gång efter annan framhållits de stora svårigheter, som länge förefunnits att med nu utgående avlöningar för dessa tjänster kunna förvärva och där bibehålla personer, som besitta nödiga kvalifikationer. I sådant hänseende må framhållas, att skogsrättare funnit med sin fördel förenligt att övergå även till kronojägartjänst.

Då ett framgångsrikt bedrivande av den lägre skogsundervisningen i ej ringa man torde vara beroende på dessa befattningshavares verksamhet, har det synts kommissionen vara av vikt, att åtgärder vidtagas i syfte att göra dessa tjänster mera eftersträvansvärda än vad nu synes vara fallet. På grund härav har kommissionen funnit sig böra föreslå en förhöjning av avlöningen för skogsrättare, som något överstiger vad i sådant hänseende ifrågasatts för kronojägare. Kommissionen föreslår sålunda för skogsrättare en kontant avlöning av 2,100 kronor, därav lön 1,100 och tjänstgöringspenningar 1,000 kronor, varjämte skulle utgå två ålderstillägg till lönen, vartdera å 200 kronor, efter resp. 5 och 10 år; kommande alltså slutavlöningen att uppgå till 2,500 kronor. Utöver berörda avlöning skulle skogsrättare fortfarande såsom hittills åtnjuta fri bostad och vedbrand.

Skogsskoleföreståndare.

Skogsskoleföreståndarna, vilka samtliga tillika äro förvaltare av skolrevir, hava synts kommissionen böra komma i åtnjutande av enahanda förhöjning till nu utgående avlöning som övriga revirförvaltare. I enlighet härmed skulle avlöningen för skogsskoleföreståndare bliva 4,300 kronor, därav lön 2,400 och tjänstgöringspenningar 1,900 kronor,

jämte ett ålderstillägg till lönen å 400 kronor efter 5 år, sålunda en slutavlöning av 4,700 kronor. Även föreståndarna skulle bibehållas vid rätten till fri bostad och vedbrand.

Senaste avlöningsstat för skogsskolorna fastställdes visserligen år 1914, men till följd av beslut vid 1917 års riksdag angående förändrade grunder för resekostnads- och traktamentsersättningar till, bland andra, skogsskoleföreståndare utgå icke vidare de i nämnda stat upptagna respenningarna. Stat.

I enlighet med vad kommissionen i det föregående föreslagit, samt med iakttagande av nyss angivna förhållande beträffande respenningarna, skulle staten för statens skogsskolor upptaga avlöningarna sålunda.

	Lön	Tjänst-görings-penningar	Summa	
1 föreståndare	2,400	1,900	4,300	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor.
6 d:o	14,400	11,400	25,800	
1 skogsrättare	1,100	1,000	2,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 200 kronor.
6 d:o	6,600	6,000	12,600	
	—	—	44,800	

Anm. Samtliga förestående befattningshavare vid skogsskolorna åtnjuta dessutom fri bostad och vedbrand.

De villkor och bestämmelser, som genom kungl. kungörelse den 17 juni 1908 fastställdes för åtnjutande av de å avlöningsstaten av år 1908 för skogsskolorna bestämda avlöningsförmånerna, skola, såsom förut är nämnt, tillämpas jämväl beträffande de å avlöningsstaten av år 1914 upptagna avlöningarna. Avlöningsvillkor.

I anslutning till vad kommissionen föreslagit i avseende å avlöningsvillkor för skogsstatens vidkommande hemställer kommissionen,

att vid fastställandet av ny avlöningsstat för statens skogsskolor må förklaras,

att de villkor och bestämmelser, som nu gälla för de i avlöningsstaten för statens skogsskolor för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningsförmåner, skola vara gällande även i fråga om avlöningarna å den nya staten.

Domänstyrelsen.

Beträffande domänstyrelsen har kommissionen, såsom av den allmänna delen av detta betänkande framgår, icke för det närvarande ansett sig böra föreslå någon genomgående reglering av avlöningarna för de ordinarie tjänstemännen, utan har kommissionen tänkt sig att nödig förbättring skulle kunna beredas genom tillfälliga lönetillägg. Därest emellertid vissa tilltänkta organisatoriska förändringar beträffande några befattningar inom styrelsen redan nu komme till utförande, skulle därav föranledas även en del ändringar av de å den ordinarie avlöningsstaten uppförda avlöningarna.

Tillika må erinras därom, att frågan om reglering av avlöningarna till förste vaktmästare och vaktmästare i styrelsen gjorts till föremål för behandling av 1902 års löneregleringskommitté, vadan frågan härom torde bliva löst i annat sammanhang.

Vissa organisationsfrågor.

Uti domänstyrelsens förenämnda underdåniga utlåtande den 25 april 1917 i anledning av, bland annat, de skogssakkunnigas för södra Sverige betänkande har nämligen gjorts framställning om framläggande redan vid 1918 års riksdag av proposition om ändrad ställning för generaldirektören och chefen för styrelsen samt inrättande av en souschefsbefattning därstädes. Tillika har styrelsen uti nämnda utlåtande framhållit nödvändigheten därav, att de nuvarande notarietjänsterna å styrelsens skogsbyråer snarast bleve förändrade till befattningar med högre avlöningsförmåner. Vad sistberörda fråga beträffar, har styrelsen i förut omförmälda underdåniga skrivelse den 21 september 1917 beträffande statförslag för år 1919 yrkat, att framställning i ämnet måtte göras vid 1918 års riksdag.

Förändring av notarietjänsterna å skogsbyråerna.

Vidkommande till en början spörsmålet om förändring av *notarietjänsterna å domänstyrelsens skogsbyråer* har domänstyrelsen uti sitt nämnda utlåtande den 25 april 1917 framhållit, att en snar lösning av denna fråga på grund av senaste tids erfarenhet visat sig trängande.

Det hade nämligen, enligt vad styrelsen meddelade, visat sig, att till ifrågavarande befattningar, som vore tjänster i första lönegraden, under senare åren kompetenta personer endast med stor svårighet kunnat erhållas och att orsaken därtill varit de jämförelsevis låga löneförmåner, som utginge å nämnda befattningar. Därest emellertid dylika befattningar i vissa fall kunnat besättas med personer av erforderlig kompetens, så hade dessa personer i regeln efter en jämförelsevis kort tids verksamhet i styrelsen sökt sig ut till revir- eller annan tjänst i landsorten på grund

ej minst av de dyra levnadsomkostnaderna i huvudstaden. Dessa missförhållanden hade sedermera alltmera skärpts. Såsom närmast varande exempel anfördes av styrelsen, att trots upprepade kungörelser under senare delen av år 1916 och under år 1917 inga kompetenta sökande anmält sig till en ledigförklarad notarietjänst å tredje skogsbyrån. För en därefter ledigbliven notariebefattning å andra skogsbyrån ävensom för en motsvarande tjänst å fjärde skogsbyrån, som inom kort väntades bliva ledig, syntes ock utsikterna att därtill erhålla kompetenta sökande ytterst ringa. Det låge i öppen dag, att sådana förhållanden måste i hög grad menligt inverka på arbetets jämna bedrivande i styrelsen.

Då därtill komme, att, till följd av byråarbetets fortgående ökning, å notarierna, som närmast sorterade under byråcheferna, ställdes alltjämt stegrade fordringar, ansåge styrelsen, att dess verksamhet allvarligt äventyrades, därest icke snarast en reform komme till stånd, vilken vore ägnad att tillföra styrelsen personer med den erfarenhet, som fordrades för tjänster närmast motsvariga de nu befintliga notariebefattningarne å skogsbyråerna. Denna reform borde enligt styrelsens åsikt innebära, att berörda tjänster förändrades till högre lönegrad än den nuvarande eller lämpligen till tjänster med de löneförmåner, som tillkomme andra gradens befattningshavare i de centrala ämbetsverken.

Domänstyrelsen har därjämte i skrivelsen den 21 september 1916 — under hänvisning till styrelsens nyss omförmälda uttalande ävensom en tidigare framställning i ämnet — ytterligare framhållit svårigheten att få notarietjänsterna å skogsbyråerna vid ledighet eller vakans besatta med fullt kompetenta personer.

Kravet på sådan kompetens kunde, yttrade styrelsen vidare, icke nedsättas, då dessa notarier ofta och under rätt utsträckt tid måste tjänstgöra i byråchefs ställe vid semester, ledighet för sjukdom, särskilda uppdrag eller inspektionsresor. Då för ifrågavarande notarietjänster fullt kvalificerade personer genom att övergå i enskild tjänst kunde bereda sig avsevärt större ekonomiska fördelar än vad nu gällande lönebestämmelser medgåve samt då i övrigt för dessa befattningar lämpliga skogstjänstemän i allmänhet föredroge tjänstgöring i landsorten framför sådan i huvudstaden med där rådande dyrare levnadskostnader, funne sig styrelsen nödsakad att ånyo framlägga sitt berörda förslag för åstadkommande av bättre förhållanden härutinnan.

För egen del får kommissionen beträffande föreliggande fråga anföra följande.

Inom domänstyrelsen finnas, förutom andra byråer, tre ordinarie och en extra skogsbyrå. A var och en av dessa byråer är såsom byråchefens närmaste man anställd en notarie. I likhet med notarier i allmänhet inom styrelsen åligger det notarierna å skogsbyråerna att under vederbörande byråchefers inseende biträda med beredning till föredragning av förekommande ärenden och med anskaffande av erforderliga upplysningar.

Vad nu särskilt notarierna å skogsbyråerna angår, må fram-

hållas, hurusom, med hänsyn till mängden och omfattningen av de till dessa byråer hörande ärenden, behov föreligger att åt vederbörande notarier kunna anförtro en mängd krävande gransknings- och utredningsarbeten, i synnerhet av skogsteknisk natur. Då härtill kommer, att vid förfall för vederbörande byråchef notarien i allmänhet inträder såsom ledamot i styrelsen, måste givetvis av notarien fordras icke blott god teoretisk skoglig utbildning utan även praktisk erfarenhet inom det skogliga området, vadan på dessa befattningars innehavare alltså måste ställas ungefär samma kompetensfordringar som på en revirförvaltare. Det synes vid sådant förhållande ligga i sakens natur, att stora svårigheter måste uppstå att för notariebefattningarna med deras nuvarande avlöning, som åtminstone under de femton första tjänsteåren understiger vad hittills i sådant hänseende utgått till revirförvaltare, kunna erhålla kompetenta sökande.

För avhjälpande av berörda missförhållande har kommissionen trott den lyckligaste lösningen vara, om de nuvarande notariebefattningarna å skogsbyråerna ombildas till jägmästartjänster utan revir. Härigenom skulle även underlättas en önskvärd växelverkan mellan centralförvaltningen och lokalförvaltningen. Att däremot såsom domänstyrelsen ifrågasatt höja dessa notariebefattningar till sekreterartjänster är enligt kommissionens mening åtminstone för närvarande icke lämpligt.

Kommissionen tillåter sig i sådant avseende särskilt framhålla, att vid ett bifall till domänstyrelsens berörda förslag en alltför stor skillnad i avlöningshänseende skulle åstadkommas mellan de hittillsvarande notarierna å skogsbyråerna och notarier i motsvarande ställning å övriga byråer inom styrelsen, en skillnad som icke torde kunna anses tillräckligt motiverad av olikheten i göromål eller ansvar. Därest åt notarierna å skogsbyråerna såsom jägmästare i styrelsen skulle utgå de av kommissionen för revirförvaltare i mellersta och södra delarna av landet föreslagna avlöningsbeloppen, komme visserligen jägmästarna i styrelsen att få en väsentligt högre avlöning än som nu åtnjutes av notarier därstädes. Men om de utav kommissionen i det följande ifrågasatta tillfälliga lönetilläggen av 800 kronor beviljas första gradens tjänstemän i styrelsen, skulle dessa i avlöningshänseende icke alltför mycket skilja sig ifrån de ifrågavarande jägmästarna i styrelsen, och skillnaden i varje fall bliva avsevärt mindre än mellan första och andra gradens tjänster med inräknande av det även för sistnämnda grad tilltänkta lönetillägget.

Enligt kommissionens mening böra alltså de nuvarande notariebefattningarna å de tre ordinarie skogsbyråerna utbytas mot jägmästar-

beställningar med avlöning av 5,200 kronor, därav lön 3,000 och tjänstgöringspenningar 2,200 kronor, jämte tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 400 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 år.

För den befattningshavare, som uppehåller motsvarande tjänst å den extra skogsbyrån, torde arvodet böra bestämmas i förhållande härtill, varvid dock bör iakttagas, att arvodet sättes 150 kronor lägre än den ordinarie tjänstemannens avlöning, med hänsyn till denne senare åliggande pensionsavgift.

Vad därefter beträffar frågan om *chefskapet i domänstyrelsen*, må erinras om följande. Chef och souschef.

Uti det av 1902 års löneregleringskommitté den 13 december 1907 avgivna betänkande rörande domänstyrelsen anförde nämnda kommitté, att med den uppfattning kommittén erhållit angående domänstyrelsens verksamhet och de krav, som borde ställas på dess chef, kommittén ansett den för exempelvis generaldirektören i statskontoret då bestämda avlöningen av 11,000 kronor ej vara tillfyllest för ifrågavarande styrelses chef.

Uppgiften att förvalta och göra fruktbringande så stora kapital, som dem kronan ägde i sina skogar och jordbruksdomäner, vore nämligen så stor och maktpåliggande, att den nyssnämnda avlöningen syntes kommittén för lag för den, vilken denna uppgift förnämligast ålåge. Särskilt inom skogsförvaltningen kunde felgrepp eller brist på omtanke medföra mycket betydande ekonomiska förluster ej blott för tillfället utan även för en lång tid framåt. En vaken uppsikt över förvaltningen i alla dess grenar, förenad med omsikt och duglighet, kunde däremot bereda det allmänna en vinst, i förhållande till vilken en jämförelsevis betydande avlöning till domänstyrelsens chef ej spelade någon roll.

Med hänsyn till dessa förhållanden och med avseende jämväl å de höga avlöningsbelopp, som inom den privata affärsverksamheten dåmera utginge till personer med de kvalifikationer, på vilka man därvidlag gjorde anspråk, hade kommittén ansett sig böra föreslå, att chefen för domänstyrelsen måtte erhålla en avlöning av 15,000 kronor, fördelad i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg.

En ledamot av kommittén var emellertid av skiljaktig mening och ansåg, att kommittén bort för ifrågavarande chef föreslå enahanda avlöning, som tillerkänts chefen för statskontoret, eller 11,000 kronor.

Enligt det utdrag av statsrådsprotokollet, som var bifogat kungl. propositionen (nr 39) vid 1908 års riksdag angående lönereglering för

domänstyrelsen, yttrade vederbörande departementschef vid föredragning inför Kungl. Maj:t av nämnda regleringsfråga, att han för sin del funne sig böra, vad den för styrelsens chef föreslagna avlöningens belopp beträffade, ansluta sig till den av kommitténs flertal uttalade meningen.

Med avseende å arten och omfattningen av den ämbetsverksamhet, som ålåge chefen för domänstyrelsen, särskilt vad skogsförvaltningen anginge, måste på honom, vid utövandet av denna hans ämbetsverksamhet, ställas väsentligen samma krav, som inom den privata verksamheten skulle ställas på ledaren av ett mycket stort affärsföretag, och vore han i detta avseende jämförlig med cheferna för de stora kommunikationsverken. Med hänsyn till de höga avlöningsförmåner, som inom den privata affärsverksamheten dåmera utginge till personer med de kvalifikationer, som fordrades för ledningen av större enskilda affärsföretag, måste avlöningsförmånerna vid dessa chefsplatser sättas så pass höga, att sannolikhet funnes för erhållande av lämpliga personer vid deras besättande. Då vid 1907 års riksdag avlöningarna bestämdes för cheferna för telegraf- och järnvägsstyrelserna, hade ock tagits behörig hänsyn till detta förhållande. i det avlöningsbeloppen bestämdes för chefen för telegrafstyrelsen till 15,000 kronor och för chefen för järnvägsstyrelsen till 20,000 kronor.

Vid bestämmandet av beloppet av den avlöning, som skäligen kunde anses böra tillkomma chefen för domänstyrelsen, ansåg departementschefen denne närmast böra jämföras med chefen för telegrafstyrelsen. Vid sådant förhållande kunde departementschefen ej finna det för chefen för domänstyrelsen föreslagna avlöningsbeloppet. 15,000 kronor vara för högt tilltaget.

Emellertid ansåg departementschefen, att chefen för domänstyrelsen borde likställas med cheferna för de nämnda kommunikationsverken i avseende å sättet och villkoren för sin anställning och således förordnas endast för viss tid, vilken lämpligen kunde bestämmas till sex år.

I den kungl. propositionen föreslogs, i anslutning till vad departementschefen hemställt, att generaldirektören och chefen för domänstyrelsen skulle erhålla en avlöning av 15,000 kronor i form av arvode och att han efter vissa angivna grunder skulle berättigas att erhålla pension till belopp av respektive 5,000, 5,500 eller 6,000 kronor, beroende på antalet tjänstår.

Statsutskottet yttrade i denna fråga, uti sitt i anledning av berörda proposition avgivna utlåtande, att utskottet ansåge sig böra tillstyrka förslaget, att domänstyrelsens chef måtte tilldelas ett arvode av 15,000 kronor, eller enahanda avlöning som vid 1907 års riksdag bestämts för chefen för telegrafstyrelsen, enär domänstyrelsen i likhet med sistnämnda ämbetsverk hade att utöva en omfattande verksamhet av rent ekonomisk natur och i följd därav på verkets chef måste ställas krav på även andra egenskaper än dem, som i allmänhet borde besittas av ämbetsverkens chefer.

Vissa ledamöter av statsutskottet ansågo emellertid, att utskottet bort för generaldirektören i domänstyrelsen föreslå enahanda avlöning som för statskontorets chef.

Till stöd för denna mening anförde reservanterna bland annat, att de funnit de skäl, som framlagts för att cheferna för domänstyrelsen och telegrafstyrelsen skulle vara, med hänsyn till ämbetsverkens affärsverksamhet, med varandra jämförliga, icke vara övertygande. En väsentlig skillnad syntes förefinnas emellan den verksamhet, som utövades av telegrafverket, vilket dreve en omfattande verkstadsrörelse och hade att inga avtal om högst betydande varuinköp och, å andra sidan, domänstyrelsens skogsförvaltning, vilken, vad beträffade den affärsmässiga delen därav, eller virkesförsäljningen, till stor del utövades av verkets underlydande organer. Den affärsskicklighet, som borde stå till domänstyrelsens förfogande, syntes därför ej med nödvändighet böra vara tillfinnandes hos domänstyrelsens chef utan borde kunna påräknas hos hans underordnade inom verket eller skogsstaten.

Vid frågans behandling inom riksdagen stannade kamrarna i olika beslut, i det att första kammaren biföll Kungl. Maj:ts proposition i denna del men andra kammaren biträdde det av reservanterna inom statsutskottet framlagda förslaget. Vid gemensam votering bestämdes riksdagens beslut i enlighet med andra kammarens mening.

Chefen för domänstyrelsen är alltså likställd med generaldirektörer i allmänhet inom centrala verk och åtnjuter sålunda en avlöning av 11,000 kronor, därav lön 7,000, tjänstgöringspengar 3,000 och ortstillägg 1,000 kronor.

De skogssakkunniga för södra Sverige hava uti sitt betänkande jämväl behandlat frågan om chefskapet för domänstyrelsen och hava därvid anfört huvudsakligen följande.

Med hänsyn till den mångfald rent skogliga eller skogligt administrativa ärenden, som berodde av domänstyrelsens prövning, krävdes numera med nödvändighet, att de avgjordes av en person med högre skoglig fackbildning. På grund därav måste med nu bestående ordning styrelsens chef för visso tagas ur fackmännens led. En följd härav bleve åter, att personvalet måste göras inom en tämligen liten krets. Det kunde då tilläventyrs tänkas möta svårigheter att finna en person, som förutom de rent skogliga kvalifikationerna besutte den personliga duglighet i organisationsfrågor och den beprövade erfarenhet i politiskt-ekonomiska ting, vilken dock måste finnas hos styrelsens chef. De olägenheter, som härvid kunde uppstå, ansågo de sakkunniga vara så avsevärda, att utvägar måste sökas för deras avhjälpande.

En lösning av frågan kunde enligt de sakkunnigas förmenande vinnas på det sätt, att till generaldirektör och chef för styrelsen alltid valdes en person, som besutte de högsta kvalifikationer i fråga om organisatorisk förmåga och erfarenhet i politiskt-ekonomiska ting. Den rent skogliga fackkunskap, som därjämte borde finnas i styrelsens ledning ansåge de sakkunniga böra förvärvas därigenom, att generaldirektören, som närmaste man och souschef erhölle en skogligt bildad fackman. På detta sätt syntes de båda olika grenarna av domänstyrelsens verksamhet

kunna bliva företrädda av de yppersta krafter, som på respektive områden stode att erhålla.

För att fördelarna av det antydda systemet skulle fullt komma till sin rätt, kunde det bliva önskvärt, att generaldirektören till souschefen överlämnade beslutanderätten i alla de löpande ärendena på det skogliga området, på det att generaldirektörens tid och arbetskraft ej måtte dragas från de stora frågor av förut antytt slag, åt vilkas lösande han först och främst borde ägna sig.

För att generaldirektörs- och souschefsbefattningarna alltid skulle kunna hållas besatta med de bästa krafter, ansåge de sakkunniga det vara lämpligt, att befattningarna endast tillsattes för sex år i sänder.

Domänstyrelsen har, såsom förut är nämnt, uti utlåtandet den 25 april 1917 med anledning av de sakkunnigas förslag ingått på berörda spörsmål.

Styrelsen har därvid förklarat sig böra biträda förslaget om tillsättande av en souschef, dock ej obetingat så som de sakkunniga formulerat detsamma. Då tyngdpunkten av domänstyrelsens verksamhet vore förlagd till skogliga ärendens handläggning, ansåge styrelsen visserligen, att en av cheferna ovillkorligen borde vara skogligt fackbildad. Men de sakkunnigas förslag, att just souschefen skulle innehava denna kompetens, syntes styrelsen leda till en viss begränsning av Kungl. Maj:ts utnämningsrätt, som kunde verka motsatsen till vad som avsetts. Med hänsyn till de krav, som komme att ställas på såväl chefen som souschefen, syntes det styrelsen vara av vikt, att Kungl. Maj:t vid tillsättandet av dessa poster skulle vara obunden i antydda hänseende. Såsom en följd härav borde enligt styrelsens mening souschefens beslutanderätt icke inskränkas till endast skogliga ärenden.

Mot de sakkunnigas förslag att dessa chefsbefattningar skulle tillsättas endast för sex år i sänder, förklarade sig domänstyrelsen icke hava något att erinra.

På grund av den alltjämt växande arbetsbörda, som påvilade chefen särskilt genom den ökade mängd ärenden, som måste föredragas för honom, samt de ständigt nya krav utvecklingen ställde på chefen, ansåge sig styrelsen böra föreslå vidtagande av åtgärder för framläggande vid 1918 års riksdag av kungl. proposition uti nu ifrågavarande hänseenden, oavsett om andra förslag, föranledda av den norrländska skogsvårdskommitténs eller förenämnda skogssakkunnigas betänkanden, kunde föreläggas samma riksdag.

Styrelsen har i enlighet härmed hemställt,

att generaldirektören och chefen för domänstyrelsen under sig måtte erhålla en souschef, som av generaldirektören skulle kunna erhålla i uppdrag att utöva dennes beslutanderätt i löpande ärenden och som vid dennes frånvaro skulle inträda som ställföreträdare, samt att såväl generaldirektören som souschefen måtte tillsättas på förordnande för högst sex år från och med år 1919.

Vidkommande föreliggande spörsmål rörande omorganisation av chefskapet för domänstyrelsen får kommissionen såsom sin uppfattning uttala, att den föreslagna uppdelningen av generaldirektörens alltjämt

växande arbetsbörda mellan en chef och en souschef synes vara av behovet synnerligen påkallad. I fråga om de särskilda kvalifikationer, som må böra fordras hos chefen och souschefen, hava i någon mån olika meningar kommit till uttryck i de skogssakkunnigas och domänstyrelsens förslag. Att åtminstone antingen chefen eller souschefen måste hava skoglig fackutbildning ligger ju i sakens natur, men att, såsom de nämnda sakkunniga ifrågasatt, det skulle föreskrivas, att just souschefen skulle representera berörda fackutbildning, synes kommissionen mindre lyckligt. Härutinnan ansluter sig kommissionen alltså till den av domänstyrelsen uttalade meningen, att det i varje särskilt fall bör avgöras, huruvida den ena eller den andra befattningen bör besättas med en fackman på det skogliga området.

Kommissionen övergår nu att angiva sin mening beträffande de avlöningsförmåner, som, vid bifall till förevarande förslag, synas böra tillerkännas styrelsens chef och souschef.

Vad generaldirektören beträffar, lärer det väl icke kunna bestridas, att den avlöning, som på sin tid bestämdes för denne, numera ingalunda kan anses vara tillfyllest. Det är därvid särskilt att framhålla, hurusom den pågående omläggningen av statens skogsvård kommit att ställa allt större krav på chefen för denna gren av statsförvaltningen, vilken med avseende å det i densamma bundna kapitalet samt avkastningens belopp är att hänföra till ett av våra största affärsdrivande verk. Tages därjämte hänsyn till de avlöningar, som erbjudas cheferna för de större trävarubolagen, torde en icke obetydlig förhöjning av den nuvarande avlöningen bliva oundgänglig, därest staten skall kunna för nu ifrågavarande befattning påräkna en verkligt dugande person.

Vid nu angivna förhållanden har kommissionen funnit sig böra förorda det i den kungl. propositionen vid 1908 års riksdag framlagda förslaget, att generaldirektören och chefen för domänstyrelsen må jämnställas med chefen för telegrafverket såväl i avseende å avlöningens belopp som i fråga om sättet och villkoren för anställningen.

Därest den ifrågasatta souschefsbefattningen i domänstyrelsen, för vilken överdirektörs- tillika souschefsbefattningarna vid statens järnvägar synas hava tjänat till förebild, anses nu böra inrättas och åt innehavaren av befattningen gives den vidsträckta befogenhet, som av såväl de förenämnda skogssakkunniga som domänstyrelsen förutsatts, lärer väl åt denne befattningshavare böra givas likartad ställning, som intages av de nämnda överdirektörerna.

För närvarande utgör arvodet till chefen för telegrafverket 15,000 kronor och till överdirektör och souschef vid statens järnvägar 12,000 kronor. Enahanda arvoden skulle alltså, i enlighet med vad förut blivit antytt, böra bestämmas för chefen för domänstyrelsen och souschefen därstädes. För den händelse emellertid, såsom kommissionen ifrågasatt, nu gällande arvoden för chefen för telegrafverket samt överdirektörerna vid statens järnvägar skulle komma att bliva föremål för reglering, böra givetvis berörda arvoden för chef och souschef för domänstyrelsen i motsvarande mån höjas.

I likhet med vad förhållandet är beträffande befattningarna såsom chef för telegrafverket samt överdirektör vid statens järnvägar böra även de ifrågavarande befattningarna hos domänstyrelsen tillsättas allenast på förordnande för viss tid, exempelvis sex år.

Såsom en konsekvens av den föreslagna anordningen beträffande domänstyrelsens chef och souschef torde ock, i anslutning till vad som gäller för motsvariga befattningshavare vid vissa av kommunikationsverken, böra meddelas särskilda föreskrifter rörande pensionering.

Generaldirektör eller souschef för domänstyrelsen, vilken i minst 12 år innehaft förordnande såsom sådan, bör sålunda vara berättigad att i pension uppbära 6,000 kronor. Om generaldirektör eller souschef, innan han uppnått 12 tjänstår, antingen på grund av sjukdom befinnes oförmögen till nöjaktig vidare tjänstgöring eller ock utan egen begäran nödgas avgå från sin befattning, utan att hava på grund av tjänstefel förverkat densamma, bör han vara berättigad att i pension uppbära 5,000 kronor, då avgången sker före eller vid 6 tjänstår, samt 5,500 kronor, då avgången sker efter 6 men före 12 tjänstår. Pensionen torde böra utgå av domänfondens avkastning.

Som pensionsavgift synes ett belopp av 360 kronor årligen böra avdragas å det för generaldirektör eller souschef bestämda arvodet eller den honom, intill dess han uppnått 67 år, tillkommande pension.

Stat. Därest kommissionens i det föregående framlagda förslag beträffande avlöningarna till generaldirektör, souschef och jägmästare hos domänstyrelsen godkännas samt för den händelse en tredje ytterligare revisorstjänst inrättas, varom domänstyrelsen i skrivelsen den 21 september 1917 gjort framställning, skulle i avseende å avlöningsstaten för domänstyrelsen böra vidtagas nedan angivna ändringar.

	Lön	Tjänst-görings-pen-ningar	Orts-tillägg	Summa	
Generaldirektör och chef, arvode	—	—	—	15,000	
Souschef, arvode	—	—	—	12,000	
— — — — — — — — — — — —	—	—	—	—	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kr., efter 10 år med ytterligare 400 kr. och efter 15 år med än ytterligare 400 kr.
— — — — — — — — — — — —	—	—	—	—	
1 jägmästare	3,000	2,200	—	5,200	
2 jägmästare	6,000	4,400	—	10,400	
1 första gradens tjänsteman	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
7 första gradens tjänstemän	15,400	10,500	2,100	28,000	
— — — — — — — — — — — —	—	—	—	—	
— — — — — — — — — — — —	—	—	—	—	

Frågan om inrättande av en skogstaxerings- (skogs-indelnings-) byrå.

Utöver de av kommissionen alltså ifrågasatta förändringarna i avlöningsstaten har, jämte frågan om reglering av vaktmästareavlöningarna, framställts förslag bland annat om inrättande inom styrelsen av en skogstaxerings- (skogsindelnings-) byrå.

Då emellertid närmare utredning om personalbehovet å den ifrågasatta nya byrån icke föreligger och lämpligheten av denna organisationsändring väl i allt fall bör hava varit prövad å extra stat, innan densamma definitivt fastställes, har kommissionen icke i förevarande sammanhang ansett sig böra ingå på detta spörsmål.

Avlöningsvillkor.

Såsom förut är nämnt, hava genom kungl. kungörelsen den 16 oktober 1908 stadgats villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med 1909 års början fastställda nya avlöningsförmåner för domänstyrelsen. Sedermera hava genom särskilda författningar meddelats en del föreskrifter, som innebära vissa ändringar i och tillägg till de nyssnämnda bestämmelserna, t. ex. beträffande kvinnliga biträdesbefattningar och semester åt vaktmästare.

Av enahanda anledning, som förut anförts beträffande bibehållande i huvudsak av nuvarande avlöningsvillkor för skogsstaten och statens skogsskolor, har kommissionen ansett de förenämnda för domänstyrelsen gällande avlöningsföreskrifterna tills vidare kunna tillämpas och endast böra kompletteras med vissa bestämmelser, avseende bland annat generaldirektören och souschefen.

I enlighet härmed föreslår kommissionen, att det måtte förklaras,

att de villkor och bestämmelser, som äro stadgade för åtnjutande av de i nu gällande stat för domänstyrelsen upptagna avlöningsför-

måner, skola vara gällande även i fråga om avlöningar till samtliga ordinarie befattningshavare å den nya staten, därvid, vad samma villkor och bestämmelser innehålla beträffande tjänsteman av första lönegraden skall äga tillämpning jämväl å innehavare av jägmästarbefattning å styrelsens stat.

Tillika torde böra stadgas,

att vad enligt förenämnda villkor och bestämmelser gäller i fråga om generaldirektör skall i tillämpliga delar vara gällande för den, som förordnas å generaldirektörs- eller souschefsbefattning å den nya staten, dock med iakttagande av följande särskilda bestämmelser:

1:o) att, där generaldirektören beviljats ledighet och vikarie för honom förordnats, på prövning av Kungl. Maj:t beror, huru stor del av arvodet må avstås till vikarien;

2:o) att generaldirektör, vilken minst 12 år innehaft generaldirektörsförordnande skall vara berättigad att av domänfondens avkastning i pension uppbära 6,000 kronor;

3:o) att, om generaldirektör, innan han uppnått 12 tjänstår, antingen på grund av sjukdom finnes till nöjaktig vidare tjänstgöring oförmögen eller ock utan egen begäran nödgas avgå från sin befattning, utan att på grund av tjänstefel hava förverkat densamma, han skall vara berättigad att likaledes av domänfondens avkastning i pension uppbära 5,000 kronor, då avgången sker före eller vid 6 tjänstår, samt 5,500 kronor, då avgången sker efter 6 men före 12 tjänstår;

4:o) att såsom pensionsavgift skall avdragas ett belopp av 360 kronor årligen å det för generaldirektören bestämda arvodet eller den honom, intill dess han uppnått 67 år, tillkommande pension; samt

5:o) att vad sålunda blivit särskilt stadgat beträffande generaldirektör skall gälla jämväl i avseende å souschef.

Tillfälliga lönetillägg till vissa befattningshavare i styrelsen.

Vad den övriga ordinarie personalen hos styrelsen beträffar, har kommissionen, såsom i den allmänna delen av detta betänkande omförmälts, tänkt sig att löneförbättring skulle utgå i form av tillfälliga lönetillägg och med samma belopp som inom generaltullstyrelsen.

Kvinnliga biträden av 1:a och 2:a lönegraden åtnjuta för närvarande i begynnelseavlöning: de förra 1,200 kronor och de senare 1,600 kronor, därutöver kunna för bägge komma två ålderstillägg, vartdera å 200 kronor, vadan alltså slutavlöningen utgör 1,600 respektive 2,000 kronor.

För en var av dessa befattningshavare har kommissionen ansett det tillfälliga lönetillägget skäligen böra sättas till 400 kronor, var-

igenom sammanlagda begynnelseavlöningen skulle komma att utgöra för biträde av 1:a lönegraden 1,600 kronor och för biträde av 2:a lönegraden 2,000 kronor samt slutavlöningen stiga till respektive 2,000 och 2,400 kronor. Från det föregående torde böra erinras, att enligt kommissionens förslag gruppen kvinnliga biträden i generalpoststyrelsen skulle erhålla en begynnelseavlöning av 1,925 kronor och en slutavlöning av 2,325 kronor, därvid dock är att uppmärksamma, att denna grupp omfattar biträden med olika kvalificerat arbete, samt att för samtliga dessa biträden minimiarbetstiden utgör 7 timmar eller 1 timme längre än i de centrala ämbetsverken i allmänhet.

Tjänstemännen i 1:a och 2:a graderna samt *byråcheferna* åtnjuta för närvarande följande begynnelse- och slutavlöningar:

tjänsteman i 1:a graden:
begynnelseavlöning 4,000 kronor och slutavlöning 5,500 kronor;

tjänsteman i 2:a graden:
begynnelseavlöning 5,800 kronor och slutavlöning 6,800 kronor;

byråchef:
begynnelseavlöning 8,100 kronor och slutavlöning 8,700 kronor.

För att sätta dessa tjänstemän i en med motsvarande befattningshavare inom övriga affärsdrivande verk någorlunda jämförlig ställning, anser sig kommissionen böra föreslå, att envar av nämnda tjänstemän i domänstyrelsen beredes tillfälligt lönetillägg av 800 kronor.

Med inräknande av berörda belopp skulle alltså avlöningarna komma att uppgå till

för tjänsteman i 1:a graden:
begynnelseavlöning 4,800 kronor och slutavlöning 6,300 kronor;

för tjänsteman i 2:a graden:
begynnelseavlöning 6,600 kronor och slutavlöning 7,600 kronor;

för byråchef:
begynnelseavlöning 8,900 kronor och slutavlöning 9,500 kronor.

Ehuru beloppen av begynnelse- och slutavlöningar, med inräknade lönetillägg, för domänstyrelsens ifrågavarande tjänstemän — likasom för generaltullstyrelsens motsvariga befattningshavare — skulle komma att något understiga motsvarande siffror för närmast jämförliga tjänstemannakategorier vid kommunikationsverken i allmänhet, har kommissionen likväl, på sätt förut vid generaltullstyrelsen uttalats, ansett sig böra stanna vid de angivna tilläggsbeloppen, 800 kronor, med hänsyn till, bland annat, dessa tilläggs mera summariska och provisoriska karaktär och den omläggning av avlöningsformerna, som kan tänkas

komma att äga rum för detta verk i samband med införandet av gemensamma avlöningsbestämmelser vid samtliga de nu ifrågavarande verken.

För de nu föreslagna jägmästarbefattningarna inom styrelsen skulle givetvis icke utgå något tillfälligt lönetillägg.

Kommissionen hemställer alltså,

att under år 1919 må utgå tillfälligt lönetillägg till följande ordinarie befattningshavare hos domänstyrelsen, nämligen: med 400 kronor till kvinnligt biträde av 1:a och 2:a lönegraderna samt med 800 kronor till tjänsteman av 1:a och 2:a lönegraderna ävensom till byrachef.

Vad sålunda föreslagits i fråga om beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa ordinarie befattningshavare inom styrelsen, torde även böra tagas i betraktande vid bestämmande av arvoden till de motsvarande befattningshavare i styrelsen, till vilka avlöningen utgår från anslag å extra stat, t. ex. byråchefen å den extra skogsbyrån eller den extra revisorn, för så vitt denne senare icke i enlighet med styrelsens förslag erhåller ordinarie anställning, eller en ifrågasatt biträdande tjänsteman åt domänfiskalen.

Den ekonomiska innebörden av kommissionens förslag.

Enligt de för år 1919 verkställda beräkningarna beträffande *domänstyrelsen*, *skogsstaten* och *statens skogsskolor* ställa sig kostnadssiffrorna sålunda.

Domänstyrelsen.	enligt nuvarande bestämmelser	enligt kommissionens förslag
Avlöningar	226,200	241,600
Tillfällig löneförbättring	—	18,400
Summa	226,200	260,000

Ökningen utgör alltså 33,800 kronor.

Skogsstaten.	enligt nuvarande bestämmelser	enligt kommissionens förslag
Avlöningar	2,289,260	2,926,500
Tillfälliga lönetillägg, beräknade efter de för år 1918 gällande grunder	123,150	
Summa	2,412,410	2,926,500

Ökningen uppgår sålunda till 514,090 kronor.

Statens skogsskolor.	enligt nuvarande bestämmelser	enligt kommissionens förslag
Avlöningar	41,600	51,200
Tillfälliga lönetillägg, beräknade enligt de för år 1918 gällande grunder	3,200	
Summa	44,800	51,200

Kommissionens förslag medför alltså en ökning av 6,400 kronor.

STOCKHOLM. ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG. 1918.

SKOGSVÅRDSSTYRELSERNAS

BERÄTTELSER

FÖR ÅR 1917.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1918

INNEHÅLL:

Skogsvårdsstyrelsens inom Stockholms läns landstingsområde berättelse för år 1917.

1. Skogsvårdsstyrelsens organisation, sammanträden m. m.

Jämlikt § 8 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Stockholms läns landstingsområde härmed avgiva berättelse för år 1917.

Skogsvårdsstyrelsen utgjordes under året av följande ledamöter: av Kungl. Maj:t utsedd, ledamoten av riksdagens första kammare, f. d. landshövdingen m. m. Th. Odelberg; av landstinget godsägaren m. m. J. W. Lundin, Karby, och av hushållningssällskapets förvaltningsutskott, bruksägaren m. m. friherre C. J. Beck-Friis. Suppleanter: godsägaren, ingenjören m. m. J. Scharp och ledamoten av riksdagens andra kammare, godsägaren m. m. E. Åkerlund. Som länsjägmästare, sekreterare och kassaförvaltare har tjänstgjort jägmästaren m. m. Hugo Samzelius.

Länet har varit indelat i fyra distrikt och i varje sådant har funnits en skogstillsyningsman (länsskogvaktare). Med anledning av styrelsens år 1916 fattade beslut, att låta skogsvårdsstyrelsens personal biträda statens livsmedelskommissions vedbyrå i länet, samt den väsentligt ökade timmer- och vedavverkningen, vilken senare ännu mera ökats efter bränslekommissionens tillsättande, varefter personalen, i enlighet med styrelsens beslut av den $^{5}/_{6}$ 1917 biträtt vid utstämplingarna, hava två extra länsskogvaktare under berättelseåret varit anställda, så att erforderligt biträde åt skogsägarna skulle vid rekvisition finnas att tillgå samt nödiga besiktningar av pågående avverkningar skulle medhinnas. Vården och tillsynen av styrelsens på tre skilda platser belägna plantskolor har omhänderhafts av tre plantskolevaktare. Som förmän vid skogskulturerna ha fungerat tjugusex för detta ändamål antagna plantörer.

Skogsvårdsstyrelsen har under berättelseåret haft åtta sammanträden.

Av de kommunala skogsvårdskommittéerna, som tillsammans utgöra 101 stycken, hava flera insänt berättelse över sin verksamhet till styrelsen, därvid skildrats det skogliga tillståndet i socknen, under året därstädes verkställda avverkningar och kulturer m. m. Jämväl ha genom

deras bemedling av styrelsen inköpta folkskrifter utdelats. Flera kommittéer ha även genom att i tid lämna uppgifter om planerade avverkningar bidragit till att dessa, genom skogsvårdsstyrelsens mellankomst, blivit utförda på lämpligare sätt än vad som från början varit meningen.

2. Åtgärder för utbredande av kunskap i skogsskötsel.

Länsjägmästaren har under berättelseåret liksom under föregående år sökt arbeta för skogens rationella skötsel och förökat intresse för skogsvården dels på sina resor uti bygdena, dels vid sina personliga mottagningar å skogsvårdsstyrelsens expedition. Skogstillsyningsmännen ha även arbetat för att skaffa länets skogsägare ökade kunskaper i skogens rationella skötsel, och som dessa vid sina många olika förrättningar ofta komma i beröring med vederbörande, torde detta deras upplysningsarbete lämna ett gott resultat, och flera planerade rovhuggningar ha härigenom blivit förebyggda.

Tillsyningsmännens förrättningsdagar:

Tillsyningsmannen i norra distriktet	159 +	60 för B. K.		219
» södra »	170			170
» » mellersta »	112 +	52 »	»	164
» östra »	165 +	52 »	»	217
Summa	606 +	164 för B. K.		770 dag.

motsvarande 787 år 1916. Härtill komma de extra länsskogvaktarna med 172 dagar, varav 164 dagar för B. K.

Vid de av Stockholms läns hushållningssällskap anordnade föreläsningskurserna för mindre jordbrukare ha föredrag hållits av länsjägmästaren och ha vid dessa skogsägarna uppmanats att i större utsträckning än hittills använda sig av styrelsens biträde. Populära skrifter i skogsvård ha därvid utdelats kostnadsfritt.

De av styrelsen under kulturtiden anställda plantörerna, som i regel haft forstlig underbyggnad, ha även enligt tillsägelse hållit smärre föredrag för sina arbetsstyrkor å kulturplatserna, ävensom utdelat skrifter om sådd och plantering.

Populär skogslitteratur har detta liksom föregående år kostnadsfritt utdelats till de inom länet befintliga biblioteken, ävensom vid de ovan omnämnda föredragen och under skogsodlingarna med folkskolebarn.

3. Understödjande av skogsodlingen (med tablåer).

Jämlikt styrelsens beslut har skogsfrö erhållits enligt följande grunder:

vid en ägoareal av intill 50 hektar har lämnats 50 % rabatt å inköpspriset,
» » » » » 100 » » » 25 » » » »
» » » över 100 » » » 15 » » » »

dock ej gällande större parti än 25 kg. Däröver har fullt pris beräknats. Såväl större som mindre skogsägare hava, därest, liksom beträffande fröet, rekvisition inkommit före 1 december och det ej gällt kultiverandet av mark, där lagstridig avverkning skett och skogsodlingsförbindelse sålunda måst infordras, kostnadsfritt erhållit intill 25,000 barrträdsplantor, i regel oomskolade, då nämligen de omskolade allt mera tagas i anspråk för de kulturer, styrelsen har att utföra på bekostnad av utställarna av skogsodlingsförbindelser eller deras borgensmän. Enligt angivna betingelser har skogsplantör avgiftsfritt tillhandahållits, men ägarna av dylika marker har ej i någon större utsträckning använt sig av detta erbjudande.

Till belysning av kulturernas omfattning meddelas fyra tablåer, den första upptagande genom styrelsens försorg utlämnat skogsfrö, den andra angivande utlämnat plantmaterial, den tredje upplysande om arealen af all inom länet skogsodlad mark med av styrelsen tillhandahållet frö och plantmaterial samt den fjärde angivande areal och dagsverken i fråga om den med biträde av styrelsens plantörer skogsodlade marken.

Av dessa efterföljande tablåer framgår, att under medverkan av styrelsen blivit under året genom fullständig kultur och hjälpkulturer skogsodlade 597.25 har vid 187 olika egendomar, därvid utsåddes 205.2 kg. tallfrö, 100.8 kg. granfrö eller inalles 306 kg. skogsfrö. Vidare utplanterades 692,800 tallplantor, 577,600 granplantor samt 1,200 lärkträdsplantor eller inalles 1,271,600 plantor.

Ovanstående kvantiteter frö och plantor äro ingalunda de enda i länet använda, ty under de senare åren ha allt flera av de större egendomarna och samtliga bruken på länsjägmästarens uppmaning börjat samla kott och klänga skogsfrö samt anlägga egna plantskolor.

Fortfarande har styrelsen intresserat sig för att medverka till folkskolebarnens deltagande i skogskulturerna samt, genom utdelandet av gratifikationer till skolorna, sökt bereda barnen förfriskningar under utförandet av detta för deras egen utveckling och våra skogars framtid betydelsefulla arbete.

Styrelsens kulturarbeten hava handhafts av styrelsens fyra ordinarie

Tablå n:o 1. **Utlämnat frö.**

Härad eller skeppslag	Tall	Gran	Lärk	Summa
Sollentuna härad	4	1	—	5
Färentuna »	13,5	1	—	14,5
Långhundra »	12,5	6,5	—	19
Erlinghundra »	13,5	7		20,5
Seminghundra »	14	9	—	23
Vallentuna »	3	—	—	3
Frösåkers »	6,5	1,5	—	8
Närdinghundra »	9,5	8	—	17,5
Väddö & Häverö skeppslag	2,5	1	—	3,5
Lyhundra härad	6,5	2	—	8,5
Sjuhundra »	5	1	—	6
Bro & Vätö skeppslag	—	—	—	—
Frötuna & Länna skeppslag	25,5	21,5	—	47
Åkers skeppslag	23	5,5	—	28,5
Värmdö skeppslag	3	3,5	—	6,5
Sotholms härad	11	9,5	—	20,5
Svartlösa »	16	2,5	—	18,5
Öknebo »	13	10	—	23
Danderyds skeppslag	3,5	2	—	5,5
Diverse ställen	4	2,5	—	6,5
Skolbarnsplanteringar	15,7	5,8	—	21,5
Summa kg.	205,2	100,8	—	306
Plantskolorna	48	43	7	98
Summa kg.	253,2	143,8	7	404

Tablå n:o 2. **Utlämnade plantor.**

Härad eller skeppslag	Tall	Gran	Lärk	Summa
Sollentuna härad	—	—	—	—
Färentuna »	21,000	7,000	—	28,000
Långhundra »	13,000	7,250	—	20,250
Erlinghundra »	17,500	23 500	—	41,000
Seminghundra »	8,750	11,550	100	20,400
Vallentuna »	5,000	—	—	5,000
Frösåkers »	71,000	44,500	500	116,000
Närdinghundra »	46,000	72,000	—	118,000
Väddö & Häverö skeppslag	13,000	12,000	—	25,000
Lyhundra härad	65,000	37,500	—	102,500
Sjuhundra »	46,200	99,000	—	145,200
Bro & Vätö skeppslag	71,500	57,500	500	129,500
Frötuna & Länna »	67,800	49,400	—	117,200
Åkers skeppslag	18,000	16,000	—	34,000
Värmdö »	26,000	29,500	—	55,500
Sotholms härad	87,000	24,000	100	111,100
Svartlösa »	29,000	28,000	—	57,000
Öknebo »	11,000	11,000	—	22,000
Danderyds skeppslag	7,150	2,000	—	9,150
Diverse ställen	56,000	37,600	—	93,600
Skolbarnsplanteringar	12,900	8,300	—	21,200
Summa	692,800	577,600	1,200	1,271,600

Tablå n:o 3. **Skogskulturer med material från skogsvårdsstyrelsen.**

Antal egendomar	Härad eller skeppslag	Sådd har	Plant. har	Summa
3	Sollentuna härad	5	—	5
8	Färentuna »	9,5	5,1	14,6
7	Långhundra »	7	0,1	7,1
7	Erlinghundra »	20,5	5,2	25,7
6	Seminghundra »	6	1,1	7,1
1	Vallentuna »	3	1	4
15	Frösåkers »	7	6,8	13,8
8	Närdinghundra »	1	—	1
3	Väddö & Häverö skeppslag	—	—	—
14	Lyhundra härad	2,5	4,4	6,9
8	Sjuhundra »	3	11,8	14,8
9	Bro & Vätö skeppslag	—	3	3
17	Frötuna & Länna skeppslag	11	0,8	11,8
7	Åkers skeppslag	25	1	26
8	Värmdö »	6,5	9,2	15,7
15	Sotholms härad	18,5	2,8	21,3
7	Svartlösa »	5,5	1,4	6,9
6	Öknebo »	23	4,4	27,4
4	Danderyds skeppslag	5,5	0,03	5,53
9	Diverse ställen	6,5	18,72	25,22
25	Skolbarnsplanteringar	2,2	—	2,2
187	Summa	168,2	76,85	245,05

Tablå n:o 4.

Skogskulturer utförda med biträde av skogsvårdsstyrelsens plantörer.

Härad eller skeppslag	Dagsverken			Sådd	Plant.	Hjälpkultur		Summa
	Mans-	Kvinns	Barns-	har	har	Sådd har	Plant. har	har
Sollentuna härad	—	—	—	—	—	—	—	—
Färentuna »	12	1	97	5	—	0,5	—	5,5
Långhundra »	112	69	70	13	3	—	2,5	18,5
Erlinghundra »	15	4	29	—	2	—	—	2
Seminghundra »	72	7	116	17	6	—	—	23
Vallentuna »	—	—	—	—	—	—	—	—
Frösåkers »	177	65	172	1	13	—	5,5	19,5
Närdinghundra »	259	102	540	13,2	24,2	4,3	2,5	44,2
Väddö & Häverö skeppslag	72	67	3	2,32	4	—	1	7,32
Lyhundra härad	149	70	142	4,14	23,07	—	2,5	29,71
Sjuhundra »	181	78	216	3	27	—	—	30
Bro & Vätö skeppslag	120	47	168	—	12,5	—	15,1	27,6
Frötuna & Länna skeppslag	308	123	309	28	19,2	1,5	10,9	59,6
Åkers skeppslag	71	46	72	3,5	1,95	—	4,5	9,95
Värmdö »	10	—	42	—	2,35	—	—	2,35
Sotholms härad	102	8	214	5,5	8,85	—	10,5	24,85
Svartlösa »	11	13	89	13	7,5	—	3,5	24
Öknebo »	—	—	—	—	—	—	—	—
Danderyds skeppslag	11	—	22	—	1,5	—	—	1,5
Diverse ställen	—	—	—	—	—	—	—	—
Skolbarnsplanteringar	22	3	347	17,35	5,15	—	0,12	22,62
Summa	1,704	703	2,648	126,01	161,27	6,30	58,62	352,20

skogstillsyningsmän (länsskogvaktare), 2 extra länsskogvaktare samt av styrelsen för kulturperioden särskilt anställda 26 plantörer.

Arealen av skogsodlingar, vartill frö och plantor rekvirerats från skogsvårdsstyrelsen, men som utförts av respektive egendomars skogvaktare, är beräknad till omkring 245 hektar.

Under ledning av skogsvårdsstyrelsens plantörer ha skogsodlats 352.2 har och hava härvid använts 1,704 mansdagsverken, 703 kvinns- och 2,648 barndagsverken.

I skogsvårdsstyrelsens 3 plantskolor ha blivit utsådda 48 kg tallfrö, 43 kg granfrö samt 7 kg lärkträdsfrö, varjämte därstädes i mån av utrymme omskolats tall-, gran- och björkplantor.

4. **Biträde vid skogens skötsel.**

Ansökningar om sakkunnigt biträde för avverknings planläggning och utförande, utstämpling av skog till avverkning, gallringar, utmärkande av fröträd, hyggesrensning, markberedning och kultur ha inkommit från 88 egendomar (mot 117 år 1916), och ha vid dessa biträde lämnats.

Under berättelseåret ha av länsjägmästaren och skogstillsyningsmännen sammanlagt 316 egendomar besiktigats dels för att utröna, om föreskrivna kulturåtgärder enligt lämnad förbindelse voro vidtagna, dels för att tillse, huru nyligen skedd avverkning bedrivits. Vid 16 egendomar ha utmärkts 9,362 fröträd, för att kvarlämnas i och för självsådd och markskydd.

Skogstillsyningsmännen ha under året 770 rese- och förrättningsdagar, fördelade å de olika distrikten som tablån i det föregående visar, förutom tjänstgöring som plantörer under kulturtiden, vartill komma 372 dagar för de extra länsskogvaktarna.

5. **Uppsikten över skogslagens efterlevnad.**

48 avverkningar i strid mot lagen angående vård av enskildes skogar ha under året kommit till styrelsens kännedom. I fråga om 28 av dessa ha skogsodlingsförbindelser infordrats.

Dessutom ha 38 avverkningar förekommit, som föranlett särskilda skrivelser från skogsvårdsstyrelsen angående nödiga åtgärders vidtagande.

Vid 4 egendomar har undersökning enligt § 2 av lagen angående vård av enskildes skogar måst hållas samt stämning till domstol uttagas i fråga om 2 avverkningar och av styrelsen jämlikt avlämnade skogsodlingsförbindelser utförda tvångskulturer, där uppgörelse i godo icke kunnat träffas.

6. Tjänsteexpedition.

Skogsvårdsstyrelsens kansli har alla helgfria dagar hållits öppet mellan 10 f. m.—5 e. m., sommartiden dock endast 10—3.

Diariet upptager 760 nummer med 944 ankomna och 654 avgångna skrivelser.

7. De enskilda skogarnas inom länet tillstånd och skötsel.

På grund av de höga virkes- och vedprisen samt genom den av bränslekommissonen igångsatta stora vedavverkningen hava avverkningarna inom länet i hög grad stegrats och virkesförrådet å dess förut överavverkade skogar blivit än mera nedsatt. Endast för bränslekommissionens räkning hava enligt erhållen uppgift inom länet avverkats 492,402 kbm ved. Den gamla skogen börjar bliva sällsynt och de medelålders och yngre beständen hava ofta blivit hårt genomgångna. Kraftiga kulturåtgärder behöva därför vidtagas för att skaffa skog åter och finnas ännu å många håll dels före skogslagens ikraftträdande kala marker, som vänta på återplantering, dels även stora arealer därefter avverkade, där mycket återstår att för skogsåterväxten vidtaga.

Årets skogskulturer hava till följd av torkan under våren och sommaren ej gått mer än medelmåttligt till, synnerligast frösådden.

Bestånden hava haft ett mycket svagt fröår; på fröträden har tillgången på kott varit betydligt under medelmåttan beträffande tallkott, grankott saknas fullständigt.

Tallstekelns larver, den s. k. Sprittmasken, som under de närmast föregående åren observerats i mindre antal, har under sommaren förekommit ganska talrikt.

Stockholm i maj 1918.

Theodor Odelberg.

C. Ad. Öhrström.

Undertecknade, som erhållit i uppdrag att granska skogsvårdsstyrelsens i Stockholms läns landstingsområde redovisning för sin förvaltning år 1917, få, sedan detta uppdrag nu blivit fullgjort, härmed avgiva följande

Revisionsberättelse.

Kassaredogörelsen utvisar:

Vinst- & Förlust Konto.

	Debet.	*Kredit.*
Räntors Konto		2,510: 70
Anslagens Konto		46,745: 05
Frö- och Plantors Konto		5,388: 84
Plantörsbiträdens Konto	3,019: 82	
Avlöningars Konto	15,247: 78	
Hyresbidrags Konto	1,300: —	
Reseersättningars Konto	7,438: 45	
Arvode åt styrelse och revisorer	505: 50	
Skogsodlings Konto	4,300: 37	
Plantskolors Konto	4,622: 01	
Rättegångars Konto	60: 64	
Förvaltnings Konto	1,897: 03	
Skrivbiträdes Konto	1,700: —	
Diverse	1,029: 12	
Frakter & Transporter	128: 36	
Avskrivningar å Inventarie Konto	1,120: 75	
Överskott för året	12,274: 76	
Summa kronor	54,644: 59	54,644: 59

Balans Konto.

	Debet.	*Kredit.*
Depositioners Konto	40,000: —	
Giroräkning	5,539: 60	
Inventarie Konto	4,483: 01	
Förskotterade synekostnader	480: 40	
Kulturfordran 31/12 1917	1,489: 25	
Kassa Konto	1,178: 86	
Kapitalbehållning 31/12 1917		53,171: 12
Summa kronor	53,171: 12	53,171: 12

Skogsvårdsstyrelsens berättelse, som finnes räkenskaperna bilagd, har icke givit revisorerna anledning till någon erinran.

Räkenskaperna voro omsorgsfullt förda och försedda med nödiga verifikationer.

Siffergranskningen har enligt vårt uppdrag utförts av herr D. T. Brogren, medlem av Svenska Revisorsamfundet. En härvid anmärkt, av redogöraren efter räkenskapernas avslutande själv upptäckt felaktighet har under innevarande år blivit nöjaktigt rättad.

Inventarieförteckningen har genomgåtts och äro inventarierna bokförda till ett värde av 4,483 kr. 1 öre.

Ställningen den 31 december 1917 utgjorde:

Kassan:			
Innestående hos redogöraren		1,178: 86	
» å bank:			
Depositioner	40,000: —		
Giroräkning	5,539: 60	45,539: 60	46,718: 46
Inventarier:			
I enlighet med inventarieförteckningen och efter skedd avskrivning av kr. 1,120: 75			4,483: 01
Fordringar utestående:			
För kultur		1,489: 25	
» synekostnader		480: 40	1,969: 65
		Summa kr.	53,171: 12

På grund av den sålunda verkställda granskningen få revisorerna tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för skogsvårdsstyrelsen för dess förvaltning under året 1917.

Stockholm den 1 juni 1918.

Reinhold Rudbeck.

L. A. Reuterskiöld. *John Upmark.*

Skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län berättelse för år 1917.

Skogsvårdsstyrelsens ledamöter och tjänstepersonal.

Styrelsens sammansättning har under det gångna året undergått en del förändringar. Till ordförande har Kungl. Maj:t förordnat bruksägaren m. m. greve H. Wachtmeister, som varit av landstinget vald ledamot samt sedan 1914 tillförordnad ordförande. Till hans efterträdare såsom ledamot har landstinget valt suppleanten, nämndemannen J. G. Gustafsson, Hökby. Skogsvårdsstyrelsens mångårige, av Hushållningssällskapets förvaltningsutskott utsedde ledamot, direktören m. m. O. A. Engström, har under året avlidit. Med honom har styrelsen förlorat en synnerligen intresserad och nitisk ledamot. Till hans efterträdare har förvaltningsutskottet utsett kammarherren m. m. friherre G. Fr. von Essen.

Av landstinget utsedd suppleant är förvaltaren G. Lovén, Sätuna. Hushållningssällskapets förvaltningsutskott har till suppleant utsett landstingsmannen J. R. Johansson, Esplunda.

Länsjägmästare, sekreterare och kassaförvaltare är e. jägmästaren R. Lübeck.

Länsskogvaktare äro i:

Norra området, omfattande Örbyhus och Olands härader, J. A. Lundmark, Örbyhus.

Mellersta området, omfattande Norunda, Bälinge, Rasbo, Vaksala, Ulleråkers och Hagunda härad, David Sundqvist, Uppsala.

Södra området, omfattande Lagunda, Åsunda, Trögds, Håbo och Bro härad, C. K. Nordlund, Enköping.

Föreståndare för plantskolor och fröklängningsanstalt, J. E. Johansson, Uppsala.

Styrelsen har under året av flera skäl tyvärr varit nödsakad att i avsevärd grad inskränka sin verksamhet. På grund av bränslemarknadens kritiska läge och därav föranledda extraordinära åtgärder blev skogs-

vårdsstyrelsen av jordbruksdepartementet anmodad att ställa den personal, som ej var oundgängligen nödvändig, till Bränslekommissionens förfogande samt att inskränka sin verksamhet i mesta möjliga mån för att därigenom öka tillgången av arbetskraft för bränsleanskaffningen.

I anledning härav beslöt styrelsen att inställa en del kulturarbeten på våren, dikningar samt en del andra arbeten, som under förhanden varande förhållanden ansågos kunna uppskjutas. Av personal ställdes länsjägmästaren, länsskogvaktare Nordlund samt en stor del skogsplantörer till Bränslekommissionens disposition samt övriga länsskogvaktare mera tillfälligt.

Givetvis måste en dylik anordning vara för skogsvårdsarbetet inom länet synnerligen ofördelaktig. I tider, då skogstillgångarna anlitas i högre grad än någonsin, erfordras all omsorg från myndigheternas sida att övervaka och leda arbetet med vården av skogarna. Det var därför endast på grund av rådande abnorma förhållanden och för att avstyra en för landet överhängande fara, som styrelsen ansåg sig böra lämna sitt godkännande till anordningen. Styrelsen inser alltför väl, att det kommer att krävas ett mycket intensivt arbete att taga igen det genom inskränkningen försummade.

Verksamhet för upplysning.

För utbildning av skogsplantörer, ävensom för undervisning i skogsodling anordnade styrelsen en kurs under tiden 2—12 maj. Kursen var förlagd till Toresta i Lossa socken. Till kursen antogos 24 ynglingar, huvudsakligen från Uppsala län. Samtliga deltagare genomgingo fullständig kurs. Undervisningen omfattade övningar och föreläsningar i skogssådd, skogsplantering, plantskolearbete och hyggesröjning samt exkursioner i kringliggande skogar. Kursledare var länsjägmästaren med biträde av länsskogvaktare C. K. Nordlund.

Under medverkan av skogsvårdsstyrelsens personal anordnade Bränslekommissionen en kurs i gallring. Kursen, som pågick under tiden 23—31 maj, var förlagd till Dannemora och omfattade såväl praktisk som teoretisk undervisning i stämpling för gallring, blädning och rensningshuggning, ävensom upparbetande av gallringsviket i lämpliga sortiment. I kursen ingick även exkursion, varvid äldre och yngre gallringar besågos och demonstrerades. Antalet deltagare i kursen var 20.

Enligt samma grunder som förut har styrelsen sökt sprida kunskap om skogsvård genom utdelande av lämpliga skrifter. Sålunda hava till skogsvårdskommittéers ledamöter och andra för skogsvården intresserade utdelats tidskrifterna »Skogen» och »Skogvaktaren» samt vid skogsod-

Tabell I.

År 1917 använt skogsfrö.

	Tall kg	Gran kg	Summa kg
Fritt utlämnat inom länet	107	53,00	160,00
Till nedsatt pris utlämnat inom länet	7	4.50	11.50
Till självkostnadspris utlämnat inom länet	62	56,50	118.50
Summa utsått inom länet	176	114,00	190,00
Försålt utom länet			
Utsått i plantskolor	93	80,00	173,00
Summa	269	194,00	363,00

Tabell II.

År 1917 använda skogsplantor.

	Tall		Gran		Lärk	Div. andra barrträd	Björk	Ek	Div. andra lövträd	Summa
	oomskol.	omskol.	oomskol.	omskol.						
Fritt utlämnade inom länet	48,500	83,535	48,800	61,135	5,500	2,875	68,690	2,515	7.345	328,895
Till nedsatt pris utlämnade inom länet	1,500	18,500	6,000	7,000	500	50	2,900	—	—	36,450
Till produktionskostnad utlämnade inom länet	115.000	9.500	13,000	63,050	775	400	3,600	50	865	206,240
Summa utlämnade inom länet	165,000	111,535	67,800	131,185	6,775	3.325	75.190	2.565	8,210	571,585
Försålda utom länet	—	—	—	25	—	—	275	—	—	300
Summa	165,000	111,535	67,800	131,210	6,775	3,325	75,465	2,565	8,210	571,885

lingar ute i bygderna kortfattade skrifter om skogsodling. Sammanlagt hava utdelats omkring 2,000 exemplar dylika skrifter.

Skogsodling.

Den gren av styrelsens verksamhet, som blivit mest berörd av inskränkningen är skogsodlingen. Anordningar voro vidtagna för dennas bedrivande i ganska stor skala, och arbetet skulle just taga sin början, då genom förutnämnda anmodan om inskränkning i verksamheten planen måste helt omläggas.

På grund av den sena våren togo arbetena sin början ganska sent. De började den 3 maj och voro avslutade den 31 maj.

I tabell I har angivits mängden av utlämnat frö och i tabell II av antalet utlämnade plantor. Av tabellerna framgår, att 290 kg skogsfrö av styrelsen utlämnats, varav 181,5 kg fritt eller till nedsatt pris samt 118,5 kg försålt till självkostnadspris. Av plantor hava utlämnats 571,585 st. varav 365,345 st. fritt eller till nedsatt pris samt 206,240 st. försålts till produktionspris.

För ledning av skogsodlingsarbetet hos de enskilda skogsägarna, som själva ej äga tillgång till sakkunnig personal, har styrelsen utsänt 19 plantörer. Sammanlagda antalet av deras arbetsdagar uppgick till 224, i medeltal för varje plantör sålunda 12 dagar. Under deras ledning hava utsåtts 42,75 kg frö och utsatts 314,245 st. plantor, varigenom skogsodlats 124,96 hektar. Av denna areal har nykultur verkställts å 89,31 hektar samt hjälpkultur å 35,63 hektar. Antalet härvid utgjorda dagsverken var 650 mans-, 275 kvinns- och 1,897 barndagsverken. Närmare uppgifter om den genom plantörerna verkställda skogsodlingen framgå av tabell III, som även angiver omfattningen av den skogsodling inom länet, som verkställts utan styrelsens ledning.

Med av styrelsen utlämnat skogsodlingsmaterial, men utan ledning av styrelsens plantörer hava skogsodlats genom sådd 320 hektar och genom plantering 57 hektar.

Utan styrelsens medverkan hava å enskildes skogar, huvudsakligen å de stora bruksskogarna och några större gods, skogsodlats genom sådd 624,91 hektar och planterats 217,35 hektar. Härav har nykultur utförts å 674,84 hektar och hjälpkultur å 167,42 hektar.

Sammanlagda arealen å enskildas skogar, som varit föremål för skogsodling, uppgår sålunda till 1,297,19 hektar. Härav utgöra 1,094,14 hektar nykultur och 203,05 hektar hjälpkultur. Sådd har sammanlagt utförts å 940,96 hektar och plantering å 356,23 hektar.

Tabell III. **Till skogsvårdsstyrelsens kännedom kommen skogsodling inom länet.**

	Antal jordägare	Använt frö		Använda plantor					Skogsodlad areal						Använda dagsverken	
									sådd			plantering				
									ny kultur	hjälpkultur		ny kultur	hjälpkultur			
		tall	gran	tall		gran		diverse		hel areal	red. areal		hel areal	red. areal	mans	hjone
				oomsk.	omsk.	oomsk.	omsk.									
	st.	kg	kg	st.	st.	st.	st.	st.	har	har	har	har	har	har	st.	st.
Under styrelsens ledning...	147	28	15	59,150	90,425	49,850	45,875	68,945	30,55	22,75	12,50	58,70	66,51	23,13	640	2,172
Med styrelsens medverkan men utan dess ledning..	175	148	99	105,850	21,110	17,750	85,310	27,120	320,00	—	—	57,00	—	—	—	—
Utan styrelsens medverkan	13	—	—	—	—	—	—	—	533,13	141,24	91,78	141,71	144,01	75,04	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	883,68	163,99	104,28	257,47	210,52	98,77	—	—

Tabell IV. **Tillgång å plantor i skogsvårdsstyrelsens plantskolor 31/12 1917.**

	Tall		Gran		Lärk	Div. barr	Björk		Ek	Diverse löv		Summa	
	oomsk.	omsk.	oomsk.	omsk.	omsk.	omsk.	oomsk.	omsk.	omsk.	oomsk.	omsk.	oomsk.	omsk.
Uppsala	187,000	120,000	698,000	338,000	1,600	10,070	5,000	30,800	7,500	28,000	18,308	918,000	535,278
Enköping	26,000	41,400	57,000	49,400	300	1,050	—	—	400	—	—	83,000	92,550
Ryda	120,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120,000	—
Härkeberga	25,000		—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,000	—
Husby	50,000	—	—	23,400	—	—	—	3,000	—	—	—	50,000	20,400
Signesberg	—	10,400	—	11,300	—	—	—	—	87	—	—	—	21,787
Summa	408,000	171,800	755,000	422,100	1,900	11,120	5,000	42,800	7,987	28,000	18,308	1,100,000	670,015
												1,872,015	

Biträde för skogsskötsel, avverkningars ordnande m. m.

Biträde för beståndsvård, gallring, rensningshuggning och dylik har lämnats å 88 ställen och därvid hava 201 dagar tagits i anspråk. För ordnande av avverkningar genom blädning eller trakthyggen med fröträdställningar har biträde lämnats å 143 ställen under 325 dagar, råd för skogsskötsel i övrigt har lämnats å 31 ställen, och härtill hava använts 30 dagar. Om härtill läggas de 147 ställen, där skogsodling utförts genom styrelsens plantörer, vilket tog en tid av 224 dagar i anspråk, har styrelsen sammanlagt lämnat biträde på 402 ställen under 778 dagar.

Dikningar.

Några dikningar hava ej blivit genom styrelsens medverkan i år verkställda. De skogsägare, som enligt avtal skulle fullgjort dylika arbeten för erhållande av bidrag, hava erhållit uppskov med avsyningen till följande år.

Kontroll över skogslagens efterlevnad.

Antalet besiktigade avverkningstrakter uppgår till 248. Härvid hava upprättats fullständiga beskrivningar, i regel med karta, över de avverkade områdena. Ävenså hava skogsägarna och avverkarna erhållit meddelande om de åtgärder, som för skogens återväxt skola vidtagas. Skogsodlingsförbindelser hava erhållits för 21 skogar, avseende en sammanlagd areal av 411,196 hektar. Den beräknade kostnaden för dessa arbeten uppgår till 40,717 kronor.

Laga undersökningar enligt skogslagens 2 § hava hållits å 6 egendomar, nämligen Sundby och Gällöfsta i Västra Ryds socken Lövsta och Mariedal i Håbo-Tibble socken, Lejondal i Bro socken samt Resta i Nysätra socken. Underhandlingar om överenskommelser rörande dessa avverkningar pågå.

Plantskolor.

I plantskolorna hava utsåtts 93 kg tallfrö och 80 kg granfrö. Därjämte hava omskolats 420,378 st. plantor.

Tillgången å plantor framgår av tabell IV. Tabellen utvisar, att totalförrådet utgör 1,872,015 st. varav 1,196,000 st. oomskolade och 679,015 st. omskolade.

Den synnerligen torra sommaren härjade svårt bland de mindre plan-

torna. Särskilt ledo såddplantorna, en mängd torkade alldeles, och de övriga utvecklades föga. De omskolade plantorna stodo emellertid väl emot torkan.

Fröklängning.

Någon kott har ej blivit under året inköpt. Ett kvarvarande mindre lager av 29 hl tallkott och 20 hl grankott har under året blivit klängt.

Sammanträden och besiktningar.

Styrelsen har under året haft 4 sammanträden. Dessutom har styrelsen företagit en inspektionsresa för besök å tvänne avverkningar, nämligen å Torslunda i Fröjeslunda socken och Norsta i Balingsta socken. Besöken gällde å båda ställena bestämmande av den mark, som lämpligen borde avsättas till betesmark.

Skogsvårdskommitteerna.

Skogsvårdskommittéer finnas i 81 av länets 86 landskommuner. Kommittéerna hava i en del fall varit styrelsen behjälpliga med mottagande av ansökningar om frö och plantor, anmält avverkningar som ansetts böra bliva föremål för styrelsens tillsyn, samt i övrigt varit styrelsens ombud vid varjehanda tillfällen inom respektive socknar.

Expedition och tjänstepersonal.

Styrelsens expedition har varit för allmänheten öppen varje helgfri dag kl. 10—3. Länsjägmästaren har där varit att träffa samma tid, då tjänsteresa ej hindrat.

Diariet omfattar 617 nummer. Antalet inkomna skrivelser uppgick till 641 och antalet utgående 830 st. Dessutom hava expedierats ett större antal cirkulär och meddelanden, ansökningar om frö och plantor, m. m., vilka ej upptagits i diariet.

Tjänstemännens förrättningsdagar framgå av tabell V. Tabellen utvisar, att länsjägmästaren haft 67 förrättningsdagar, varunder 82 skogar besökts. Länsskogvaktarna hava sammanlagt haft 872 förrättningsdagar och därvid besökt 594 skogar.

Finanser.

Kassakontots debet och kredit balansera på en summa av 107,317 kr. 67 öre. Tillgångar utöver skulderna i penningmedel, inventarier, lager

Tabell V.

	Skogsodlingar och plantskolor		Utstämpling och avverkningars ordn.		Biträde för beståndsvård, gallring m. m.		Råd för skogsskötsel, föredrag m. m.		Besiktning av avverkningar		Summa	
	ställen	dagar	ställen	dagar	ställen	dagar	ställen	dagar	ställen	dagar	ställen	dagar
Länsjägmästaren	32	27	1	1	1	1	10	3	39	35	82	67
Länsskogv. Nordlund	10	15	18	33	9	11	5	5	14	9	56	73
» Sundqvist	6	5	26	104	17	53	6	6	125	74	180	242
Lundmark	15	10	65	103	38	57	7	13	72	46	198	229
» Johansson	2	95	33	82	23	79	3	3	39	49	100	308
Summa	65	152	143	323	88	201	31	30	289	213	616	919

av plantor m. m. utgöra 51,631 kronor 05 öre, varjämte den till styrelsens förfogande ställda hushållningssällskapets planteringskassa uppgår till 3,273 kronor 98 öre.

De enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

De rådande utomordentliga förhållandena hava i synnerligen hög grad satt sin prägel på länets skogar. Som aldrig tillförne hava skogarnas resurser anlitats, och varje tanke på uthålligt skogsbruk har tillsvidare på de flesta håll uppgivits. Särskilt vid slutet av året hava avverkningarna tagit en oerhörd omfattning, och därvid har ej endast den avverkningsmogna skogen tagits i anspråk, utan en stor mängd yngre växtlig ungskog har även fått falla för yxan. Tyvärr lägger nu gällande lagstiftning ej synnerligen stora hinder i vägen för dylik skövling. Visserligen har skogsvårdsstyrelsen genom Konungens Befallningshavande utverkat avverkningsförbud i de fall, då återväxten genom en avverkning anses bliva uppenbarligen äventyrad, men genom ställande av pant eller borgen blir ett sådant förbud upphävt. Genom frivilliga avtal har skogsvårdsstyrelsen förr i allmänhet lyckats leda avverkningarna i någorlunda rätt riktning, men numera tages föga hänsyn till dylik påverkan från skogsvårdsstyrelsens sida. Den möjlighet till påtryckning, som styrelsen förut ägt genom påkallande av avverkningsförbud, är numera av föga värde, i det att avverkarna ofta redan före avverkningens början ställa erforderlig säkerhet för skogsodlingskostnaden. Visserligen vinnes härigenom trygghet för återväxten, men kvar står den stora skada, som uppstår genom för tidig avverkning av löftesrika, växtliga ungskogsbe-

stånd, vilka under de närmaste decennierna skolat trygga en jämn avkastning av landets skogar.

Skogsvårdsstyrelsen anser fördenskull, att kraftigare åtgärder för hämmande av den pågående skogsskövlingen äro av nöden, och att dessa åtgärder omedelbart måste vidtagas för att en alltför omfattande skadegörelse skall kunna förhindras.

Även om sålunda högkonjunkturen på skogsprodukter i många fall åstadkommit stora skador å skogarna, kunna dock många fall uppvisas, då de höga virkesprisen, särskilt å de smärre dimensionerna och vedvirke, utnyttjats till förbättrande av skogarnas tillstånd. En hel del skogsägare hava haft och även utnyttjat tillfället att genom gallringar och rensningar vårda sina ungskogar samt rensa sina äldre skogar från torr och vindfälld skog. Särskilt torde böra påpekas det stora arbete, som härvid nedlagts av Statens Bränslekommission. De avverkningar å enskildas skogar, som kommissionen med stöd av förfogandelagen företagit, hava skett med principen »god skogsvård» och hava huvudsakligen bestått i vedkvantiteternas uttagande genom gallringar i ungskogar och i övrigt genom beståndsvårdande huggningar. Då dessa avverkningar varit av synnerligen stor omfattning, hava en stor del skogar genomgåtts med dylik välbehövlig rensning, varigenom de kvarvarande träden i bestånden beretts möjlighet till ändamålsenligare utveckling och skogsägarna dessutom åtnjutit en avsevärd, ofta alldeles opåräknad inkomst. Tvivelsutan har kommissionen i detta avseende utfört arbete av stor betydelse för vården av landets skogskapital.

Några skador å skogarna genom naturhändelser hava under året ej förekommit i avsevärd grad.

Utöver de skogsvårdsåtgärder, som i det föregående angivits utförda genom skogsvårdsstyrelsens medverkan, hava omfattande skogsvårdsarbeten utförts å en del enskilda större skogskomplex, särskilt å bruksskogarna. Liksom föregående år hava uppgifter härom benäget ställts till skogsvårdsstyrelsens förfogande, och en sammanställning av desamma utvisar följande resultat:

Hjälpgallring har utförts å	3,449,69	hektar
Dikning	2,424,00	meter
Bäck- och dikesrensning	2,352,00	»
Markberedning å	747,54	hektar
Skogsplantering, nykultur å	141,71	»
» hjälpkultur å	144,01	»
Skogssådd, nykultur å	533,13	»
» hjälpkultur å	141,24	»

Såsom slutomdöme om skogarnas tillstånd och skötsel skulle styrelsen vilja anföra, att skogarna under året varit föremål för en överavverkning, som endast kan försvaras genom de abnorma tider, varunder vi leva, och som måste efterföljas såväl av en längre tids återhallsamhet vid utnyttjandet av skogarnas resurser som även av omfattande skogsodlings- och andra skogsvårdsåtgärder för att återbringa skogarna i normalt skick.

Uppsala den 30 april 1918.

Å Skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län vägnar:

H. Wachtmeister.

R. Lübeck

TABLÅ

över skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län räkenskaper för år 1917.

Debet.

Ingående behållning från 1916.			
Innestående å upp- och avskrivningsräkning i Upplands Enskilda Bank	328: 92		
Innestående å kapitalräkning i d:o	13,332: 56		
Kontant i kassan	458: 01	14,119: 49	
Frölängningens konto	1,293: 92		
Frö och plantors »	5,157: 80		
Plantskolors »	8,034: 43		
I bank dep. medels konto	8,954: 71		
Kontant dep. » »	1,275: 70		
Rättegångar och laga undersökningar	359: 60		
Inventariers konto	7,078: 40		
Pensionsfondens konto	2,016: 14		
Fordringar av div. personer	982: 05	35,152: 75	49,272: 24
Hushållningssällsk. plant. kassa (inom linjen) 3,273: 98			
Kassa-Konto, influtet under året			
Kontant från ing. balanskonto		458: 01	
Statsanslag till styrelsens verksamhet	2,562: —		
Statsanslag till skogsodlingens befrämjande	3,700: —		
Hushållningssällskapets anslag	3,000: —		
Skogsvårdsavgifter	36,804: 03		
Ersättning för biträde av länsskogvaktare	474: —		
Frölängningens konto	118: 50		
Frö och plantors »	2,128: 93		
Plantskolors konto	693: 33		
Återbetalda laga undersökn. konto	75: 29		
Ersättning för biträde av skogsplantör	63: —		
» » » vid skogsodling	50: —		
Försålda inventarier	13: 20		
Kontant dep. medel som pant för skogsodling	3,573: 09		
Försålda hackor	55: 50		
Diverse personers konto	5,537: 41		
Influtna räntor	1,582: 46	60,430: 74	
Transport		60,430: 74	49,272: 24

Transport		60,430: 74	49,272: 24
Uttaget å upp- och avskrivningsräkning	26,428: 92		
» å kapitalräkning	20,000: —	46,428: 92	107,317: 67
Utgående skulder till 1918.			
Som pant i bank deponerade medel		8,808: 78	
» » kontant deponerade medel		2,629: 97	11,438: 75
Kapitalökning			12,589: 22
Kronor			180,617: 88

Kredit.

Ingående skulder från 1917.			
Såsom pant i bank deponerade medel	8,954: 71		
» » kontant » »	1,275: 70		10,230: 41
Kassa-Konto, utgifter under året			
Utgifter för skogsvårdsavgiftstaxeringen	609: 55		
Rättegångar och laga undersökn.	398: 95		
Inköp av frö och plantor	5,958: 15		
Skogsplantörerna	1,405: 81		
Frölängningen	376: 60		
Plantskolorna	6,481: —		
Bidrag till skogsodling	38: —		
Inventarier	1,334: 85		
Avlöningar	10,450: —		
Resekostnader	4,518: 35		
Administrationskostnader	2,340: 81		
Skrifter, tryck och annonser	286: 75		
Skogsupplysning	636: 59		
Diverse utgifter, för skogsodling	357: 63		
» » i övrigt	282: 87		
Plantörskursen	1,370: 27		
Skogsvårdskursen	842: 12		
Revisorerna	218: 65		
Pensionsfonden	2,294: 37		
Utlägg för hackor	74: 20	40,275: 52	
Insättningar å upp- och avskrivning	31,493: 23		
» å kapitalräkning	26,289: 18	57,782: 41	
Å sparkassa insatta kontant deponerade medel	4,765: —		
Kontant deponerade medel utbytta mot borgen	3,573: 09	8,338: 09	
Kontant till utgående balanskonto		921: 65	107,317: 67
Transport			117,548: 08

		Transport	117,548: 08
Utgående behållning till 1918.			
I bank: å upp- och avskrivning	5,393: 23		
» å kapitalräkning	19,621: 74		
Kontant i kassan	921: 65	25,936: 62	
Depositionsbevis som pant för skogsodling	8,808: 78		
Kontant deponerade medel som pant för skogsodling	2,629: 97		
Värde av frölager	6,624: 14		
» plantor	6.015: —		
» inventarier	7,554: 20		
Utestående fordringar för rättegång och laga undersökning	674: 76		
Utestående fordringar för frö och plantor	515: 82		
Avsättning till pensionering	4,310: 51	37,133: 18	63,069: 80
Hushållningssällskap. plant. kassa (inom linjen	3,273: 98		
		Kronor	180,617: 88

Uppsala den 30 april 1918.

Å Skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län vägnar:

H. Wachtmeister.

R. Lübeck.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, för år 1917 utsedda, A. R. Thalén av Kungl. Maj:t å statens vägnar, O. A. Berg av Uppsala läns landsting och K. H. Modén av Uppsala läns hushållningssällskap, att granska Skogsvårdsstyrelsens inom Uppsala läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning under år 1917, få efter fullgjort uppdrag härmed avgiva följande

Berättelse:

De av skogsvårdsstyrelsen vid dess sammanträden förda protokollen hava vi genomläst utan anledning till anmärkning mot dem, och hava vi funnit, att de av styrelsen fattade besluten blivit utförda. Av skogsvårdsstyrelsens oss delgivna årsberättelse framgår i övrigt, att styrelsen och dess biträdande länsjägmästare även under detta år såväl teoretiskt som praktiskt sökt verka för skogsvård, skogsodling och skogskultur, men *ock* att Styrelsen med beklagande anmäler, att till följd av de exceptionella förhållandena på vårt lands bränsleområde, vilka sammanhänga med det sorgliga kriget utomlands den rationella och betryggande skogsavverkningen inom länet lämnat åtskilligt övrigt att önska, särdeles som till följd av ordres från höga vederbörande stora inskränkningar måst äga rum inom skogsvårdsstyrelsens egen verksamhet, och att även inom detta område Bränslekommissionen låtit känna sin tyngande hand och tagit en del av styrelsens tjänstemän i anspråk för sina stora skogsavverkningar.

Skogsvårdsstyrelsen synes oss dock hava genom anordnande av föreläsningar och plantörskurser, genom utlämnande av skrifter och genom undervisning i skogsodling, i gallring, i blädning m. m. och genom lämnat biträde åt enskilda för plantering, skogssådd, fröträdesställning, rensningshuggning m. m. sökt så gott sig av omständigheterna göra låtit verka för förståndig och mer betryggande avverkning och återväxt. Och är det att hoppas, att dessa styrelsens bemödanden i sinom tid skola bära frukt, så att, när normala förhållanden en gång åter inträda inom skogsbruket, styrelsen måtte med framgång kunna återtaga, vad som nu måst eftersättas, i all synnerhet som genom de redan nu vidtagna åtgärderna betydande kunskap om rationell skogsskötsel spritts till enskilda skogsägare inom länet.

Av styrelsens berättelse framgår dock, att, om än beklagligtvis de höga priserna lockat skogsägarna till överavverkning å de enskilda skogarna, en betydande areal, 124,96 hektar, blivit genom biträde av styrelsens 19 plantörer besådd och planterad, och att därjämte utan plantörsbiträde, dock med av styrelsen utlämnat material, ej mindre än 377 hektar hos enskilda skogsodlats.

Revisorerna kunna icke underlåta att framhålla, vad skogsvårdsstyrelsen ock i sin berättelse anmäler, att de mången gång så förhäcklade bruken, bolagen eller större godsen (eller s. k. större skogsägarna) inom länet utan skogsvårdsstyrelsens hjälp eller biträde skogsodlat och planterat ej mindre än 842,26 hektar. Sammanlagda under året skogsodlade arealen å enskilda skogar utgör sålunda

enligt styrelsens uppgift	1,297,19	hektar
och sammanlagda frösådda arealen under året	940,96	»
Summa	2,238,15	hektar

Skogsvårdsstyrelsen synes ock hava sökt öva kontroll över skogslagens efterlevnad genom upprättande av beskrivning och kartor över avverkade arealer samt genom utfärdande av föreskrifter om nödiga åtgärder för skogsåterväxt och fördenskull av enskilda skogsägare tagit skogsförbindelser för 21 skogar om 411,96 hektar med beräknad kostnad för skogsodling av 40,717: — kronor.

Efter laga undersökningar enligt skogslagens § 2 a sex st. skogar pågår nu underhandlingar rörande överenskommelse.

Något inköp av kott har under året ej ägt rum och fröklängning av kvarliggande kott blott i mindre skala. I följd härav har inköpet av frö och plantor under året ökats till 5,958: 15 kronor i st. f. 2,030: 08 kr. under år 1916.

Av plantskolorna har blott den större i Uppsala av revisorerna besökts, och konstaterades därvid, att den var välskött och visade vackra och rika årgångar av plantor.

Deponerade och i kassafack i bank förvarade förbindelser och depositioner äro utan anmärkning granskade, likaså kontanta medel i bank insatta jämlikt styrelsens i reglementet § 8, åliggande, och hade därå upplupna räntan för året utgjort 1,582: 46 kr. mot 908: 41 kr. under år 1916.

En kapitalökning av ej mindre än 12,589: 22 kr. visar sig under året hava uppstått såsom närmare framgår av efterföljande tablå.

Vidkommande själva räkenskaperna har även för detta år en siffer-

granskning verkställts av f. häradsskrivaren A. Gullbergsson och hänvisas till hans p. m. däröver.

De smärre räknefel, som siffergranskaren funnit, har räkenskapsföraren förklarat sig skola rätta i 1918 års kassabok.

I övrigt har räkenskapsföraren och kassaförvaltaren avlämnat fullständiga verifikationer å alla såväl inkomst- som utgiftsposter.

Staten för året valverar på 133,730: 95 kronor, som närmare framgår av räkenskapssammandraget i följande

Tablå:

Debet.

Ingående tillgångar.			
Kontant å upp- och avskrivningsräkning..	328: 92		
» å kapitalräkning	13,332: 56		
» i kassan	458: 01	14,119: 49	
Hushållningssällskapets planteringskassa........................ 3,273: 98			
Till skogsodling deponerade dep.-bevis ...	8,954: 71		
» » » av ensk. pers.	1,275: 70	10,230: 41	
Frölagrets värde	5,157: 80		
Kott och ej avvingat frö	1,293: 92		
Plantor	8,034: 43		
Inventarier	7,078: 40		
Utestående fordringar för rättegångar	359: 60		
» » » frö och plantor	982: 05	22,906: 20	
Pensionsfonden		2,016: 14	49,272: 24
Inkomster under året.			
Anslag: Statsbidrag till skogsvårdsstyrelsens verksamhet........................	2,562: —		
Statsbidrag till skogsodlingens befrämjande........................	2,700: —		
Bidrag från Hushålln.-sälskapet ...	3,000: —		
Skogsvårdsavgifter........................	36,804: 03	46,066: 03	
Övriga ink. återbet. för biträde av plantörer	63: —		
» » » » » » länsskogvaktare	474: —		
Från frölängningen........................	118: 50		
Sålda frön och plantor	2,128: 93		
Såld potatis från plantskolan	693: 33		
Återburna undersökningskostnader...........	75: 29		
Återburet för biträde vid skogsodling	50: —		
Sålda inventarier	13: 20		
» hachor	55: 50		
Influtna räntor från i bank insatta medel	1,582: 46		
» » från div. personers konton	5,537: 41		
Kontant deponerade medel för skogsodling	3,573: 09	14,364: 71	60,430: 74
		Transport	109,702: 98

		Transport	109,702: 98
Utgående skulder.			
Såsom pant i bank depon. medel	8,808: 78		
» » kontant depon. medel	2,629: 97	11,438: 75	11,438: 75
Kapitalökning			12,589: 22
		Kronor	133,730: 95

Kredit.

Ingående skulder.			
Såsom pant i bank depon. medel	8,954: 71		
» » kontant depon. medel	1,275: 70	10,230: 41	10,230: 41
Utgifter under året.			
Taxering av skogsvårdsavgifter	609: 55		
Rättegångar och laga undersökningar	398: 95		
Inköp av frö och plantor	5,958: 15		
Skogsplantörerna	1,405: 81		
Fröklängningen	376: 60		
Plantskolorna	6,481: —		
Bidrag till skogsodling	38: —		
Inköp av inventarier	1,334: 85		
Avlöningar	10,450: —		
Resekostnader	4,518: 35		
Administrationskostnader	2,340: 81		
Skrifter, tryck, annonser	286: 75		
Skogsupplysning	636: 59		
Skogsodling	357: 63		
Diverse utgifter i övrigt	282: 87		
Plantörskursen	1,370: 27		
Skogsvårdskursen	842: 12		
Revision	218: 65		
Utlägg för hackor	74: 20		
Pensionsfonden	2,294: 37	40,275: 52	
Deponerade medel utbytta mot borgen		3,573: 09	
I bank insatta medel (utöver därifrån uttagna)			
Å upp- och avskrivningsräkning	5,064: 31		
Å kapitalräkning	6,289: 18		
Å sparkasseräkning	4,765: —		
Och ökning i den kontanta kassan	463: 64	16,582: 13	60,430: 74
Utgående tillgångar.			
Å upp- och avskrivningsräkning	5,393: 25		
Å kapitalräkning	19,621: 74		
Kontant i kassan	911: 65	25,936: 62	
	Transport	25,036: 62	70,661: 15

Transport			25,936: 62	70,661: 15
Dep.-bevis såsom pant för skogsodl.		8,808: 78		
Kontant såsom pant depon. medel.........		2,620: 97	11,438: 75	
Frölager		6,624: 14		
Plantor..		6,015: —	12,639: 14	
Inventarier			7,554: 20	
Utestående fordringar för rättegångar ...		674: 76		
» » » frö och plantor		515: 82	1,190: 58	
Avsättning till pensionsfonden			4,310: 51	63,069: 80
Hushålln.-sällskapets planteringskassa	3,273: 98			
			Kronor	133,730: 95

I följd härav få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet åt skogsvårdsstyrelsen inom Uppsala läns landstingsområde för 1917 års räkenskaper och förvaltning.

Uppsala den 18 juni 1918.

A. R. Thalén.

K. H. Modén. *O. Alfr. Berg.*

Skogsvårdsstyrelsens i Södermanlands läns landstingsområde berättelse för år 1917.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning och tjänstepersonal.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning är densamma som vid avgivandet av förra årets berättelse. Styrelsen utgöres således av hovstallmästaren m. m. G. Tamm, av Kungl. Maj:t förordnad ordförande, godsägaren m. m. H. Santesson, utsedd av hushållningssällskapets förvaltningsutskott och godsägaren, kaptenen m. m. N. Arfvedson, utsedd av landstinget. Suppleanter äro likaledes fortfarande godsägaren, kaptenen m. m. E. F. von Celsing, utsedd av landstinget, och godsägaren m. m. G. Sederholm, utsedd av hushållningssällskapets förvaltningsutskott.

De förenade länsjägmästare-, sekreterare- och kassörsbefattningarna hava fortfarande innehafts av länsjägmästaren E. G. Noreen, som vid expeditionsarbetet biträtts av fanjunkaren m. m. D. Lindmark.

Länsskogvaktarnas antal har genom inrättandet av 2 nya länsskogvaktarebefattningar under året ökats till 5. Till de nya befattningarna utsågos bland 40 sökande skogvaktarna G. H. Luthman, Sjöäng, Västerbohytta, och H. W. Håkanson, Fredriksberg. I sammanhang med inrättandet av dessa nya befattningar skedde en omreglering av deras tjänstgöringsområden sålunda att:

Norra distriktet omfattar Öster- och Väster-Rekarna härader: länsskogvaktare J. E. Ekberg, Ärila, tillika föreståndare för Ärila plantskola;

Västra distriktet omfattar Oppunda härad med undantag av Bettna, Vrena och Husby-Oppunda socknar: länsskogvaktare G. H. Luthman, Katrineholm;

Södra distriktet omfattar nämnda socknar av Oppunda härad samt Jönåkers, Rönö och Hölebo härader: länsskogvaktare H. Wernander, Nyköping, tillika föreståndare för Nyköpings plantskola;

Mellersta distriktet omfattar Villåttinge härad: länsskogvaktare H. Alsterberg, Flen, som dessutom verkställer avdikningsundersökningar i i hela länet, samt

Östra distriktet omfattar Daga, Åkers och Selebo härader: länsskogvaktare H. W. Håkanson, Mariefred.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Därigenom att skogsvårdsstyrelsen fann sig skyldig att i mycket stor utsträckning ställa sina länsskogvaktare till Bränslekommissionens förfogande omedelbart efter det att vårens skogsodlingsarbeten blivit avslutade blev givetvis skogsvårdsstyrelsens egen verksamhet under den återstående delen av året härav i hög grad lidande. Sålunda måste nära nog alla kontrollbesök av länsskogvaktarna å avverkade eller skogsodlade områden likasom alla undersökningar för torrläggning av vattensjuk mark samt all skogsodling å hösten inställas. En annan följd härav, varvid dock det allmänna tidsläget även inverkade, blev att ingen av de vanliga skogsvårdskurserna ansågs kunna anordnas.

Åtgärder till befrämjande av den enskilda skogshushållningen.

Utbredande av kunskap i skogshushållning.

Länsjägmästaren har hållit föredrag och meddelat undervisning dels vid Åsa folkhögskola och lantmannaskola i 4 1/2 timmar dels vid Ulfhälls lantbruksskola i 12 timmar, varav 3 timmar under exkursion med eleverna.

Vid Strängnäs lantmannaskola har e. jägmästaren Edv. Lundberg på skogsvårdsstyrelsens bekostnad under 2 dagar meddelat undervisning i skogshushållning.

Vid Mälaredalens skogvaktareförbunds årsmöte har länsjägmästaren hållit ett föredrag och lett en exkursion.

Vid undervisningen hava de för deltagarna värdefullaste av skogsvårdsföreningens och andra folkskrifter kostnadsfritt utdelats. Skogsvårdskommittéernas ledamöter och de mera fasta skogsplantörerna hava kostnadsfritt erhållit tidskriften Skogen.

Årsanslaget till Södermanlands—Östergötlands skogsmannaförbund för befrämjande av dess verksamhet har under året höjts till 200 kronor.

Beviljande av bidrag till utförande av skogskulturer.

Skogsodlingskontrakt.

Några nya sådana hava under året icke avslutats.

Beträffande omfattningen av på grund av skogsodlingskontrakt verkställd skogsodling hänvisas till Bil. I.

Utdelning av plantor.

På grund av riklig tillgång på plantor och styrelsens förbättrade ekonomi utlämnades under berättelseåret ett dubbelt så stort antal avgiftsfria plantor som förut, d. v. s. 20,000 st. oomskolade eller 10,000 st. omskolade. För överskjutande antal erlades styrelsens självkostnadspris.

Efter dessa principer utlämnades:

Årstid	Antal rekvirenter	Oomskolade plantor tall	Oomskolade plantor gran	Omskolade plantor tall	Omskolade plantor gran	Diverse plantor	Anteckningar
Våren......	275	1,408,800	1,109,700	115,350	75,350	4,200	Avgiftsfritt.
»	—	272,000	360,000	38,750	15,250	200	Mot självkostnad
Summa	275	1,680,800	1,469,700	154,100	90,600	4,400	
		3,399,600					

De här ovan mot självkostnad utlämnade plantorna hava tillhandahållits 21 st. rekvirenter, som därjämte avgiftsfritt erhållit det bestämda antalet plantor.

Till Öster-Rekarna häradsallmänning försålda 5,000 st. tall- och 5,000 st. granplantor ingå icke i ovanstående summa.

Utdelning av frö. I enlighet med fastställda villkor hava till 31 rekvirenter tillhandahållits 144,75 kg tall- och 127,25 kg granfrö mot halvt inköpspris eller respektive 5,85 och 1,50 kr. pr kg och till 63 rekvirenter 202,45 kg tall- och 127,25 kg granfrö till styrelsens fulla inköpspris.

Biträde för ledande av skogsodlingsarbete. Biträde för ledande av skogsodlingsarbete har lämnats på enahanda villkor som förut d. v. s. 3 dagar pr rekvirent avgiftsfritt och överskjutande dagar mot styrelsens självkostnadspris. Under våren voro förutom länsskogvaktarna 36 st. skogsplantörer anställda, som förutom å marker, där arbeten på grund av skogsodlingskontrakt verkställdes, ledde skogsodlingen å 212 ställen under 615 arbetsdagar.

Plantskolorna. På våren utsåddes:

I Ärila plantskola..................	24 kg tall- och	36 kg. granfrö
» Nyköpings plantskola.........	13 » » »	17 » »
Summa	37 kg tall- och	53 kg granfrö

Från plantskolorna uttogos under året följande antal där uppdragna plantor:

Plantskola	Oomskolade tall	Oomskolade gran	Omskolade tall	Omskolade gran	Diverse
I Ärila............	941,000	679,500	150,600	90,600	4,380
» Nyköpings ...	744,800	795,200	3,500	—	20
Summa	1,685,800	1,474,700	154,100	90,600	4,400
	3,160,500		244,700		
	3,409,600				

Vid årets utgång funnos följande mängder användbara plantor:

Plantskola	Oomskolade		Omskolade		Diverse
	tall	gran	tall	gran	
I Ärila	400,000	2,220,000	61,000	78,000	9,100
» Nyköpings	700,000	1,100,000	—	4,500	—
Summa	1,100,000	3,320,000	61,000	82,500	9,100
	4,420,000		143,500		
	4,572,600				

Dessutom funnos i Nyköpings plantskola 400,000 3/0 granplantor, något skadade genom torka samt i Ärila en del småplantor, lämpliga till omskolning.

I Ärila plantskola har under året uppförts en mindre byggnad som expeditionslokal för plantskolan och för arbetspersonalens trevnad.

Biträde för skogshushållningens ordnande, beståndsvård, avverkning.

Länsjägmästaren, länsskogvaktarna och tillfälligt anställda skogvaktare hava lämnat sådant biträde under året på 130 ställen under sammanlagt 232 dagar.

Åtgärder enligt lagen angående vård av enskildes skogar.

Under året hava inkommit och bokförts 33 st. rapporter om avverkningar och hyggesbesiktningar. I 5 fall har styrelsen funnit skäl hos Konungens Befallningshavande påkalla laga skogsundersökning. Under året hava 3 sådana blivit verkställda. Skogsvårdsstyrelsens i förra berättelsen angivna, då i Svea hovrätt ännu icke avgjorda rättegångsärende har under året blivit avdömt i överensstämmelse med styrelsens påståenden, varöver besvär icke blivit anförda. Utan föregående laga skogsundersökning hava under hand 2 överenskommelser träffats om åtgärder för skogsåterväxtens betryggande.

Styrelsens sammanträden och verksamhet.

Styrelsen har under året haft 4 sammanträden. Av de ärenden, som därvid förekommit till behandling, förtjäna särskilt framhållas följande:

Fullständiga ritningar och förslag till en tidsenlig fröklängningsanstalt hava under året upprättats och godkänts. Byggandet härav kunde dock icke komma till verkställighet på grund av de rådande höga priser å materiel och arbetskraft och härav förorsakade allt för höga entreprenadanbud. För att dock under den närmaste framtiden kunna säkerställa länets behov av skogsfrö inköpte styrelsen av jägmästare G. Ramstedt hans vid Arnö, utanför Nyköping, belägna anstalt. Denna är dock mindre tidsenlig och vilar på ofri grund, varför den måste betraktas som ett provisorium, om ock som sådant fullt tillfredsställande.

Vidare har styrelsen fattat beslut om och fastställt villkoren för premiering av lyckad och väl vårdad skogsåterväxt, ehuru detta genom bristen på personal icke kunnat under året omsättas i praktiken.

För att få fastare och enklare former för åtgärders vidtagande till skogsåterväxtens betryggande utan anlitande av lagen angående vård av enskildes skogar har styrelsen under året fastställt formulär till överenskommelse om sådana åtgärder.

Expeditionen och tjänstepersonalen.

Expeditionen (adr. Östra Kyrkogatan 10, Nyköping) har varit för allmänheten öppen varje helgfri dag kl. 10—3 och vanligen även 5—7. Då ej resor eller förrättningar hindrat har länsjägmästaren varit att träffa såväl då som övriga tider på dagen.

Diarierna upptaga under 1,226 nummer 1,203 inkomna- och 1,293 avgångna skrivelser. Hela antalet avgångna postbehandlade försändelser uppgick till 4,405 st. Kassajournalen upptager 295 debet- och 587 kreditposter.

Förutom handläggningen av de löpande göromålen har under året ett betydande arbete å expeditionen nedlagts bestående dels i uppläggandet av nya liggare, nödvändiggjorda av styrelsens alltmera omfattande verksamhet, dels ock i verkställandet av en del arbeten, som genom förutvarande brist på kvalificerat expeditionsbiträde samt mellankommande uppgifter blivit eftersatta.

Länsjägmästaren har med biträde av fanjunkaren D. Lindmark utfört alla å expeditionen förekommande göromål samt därutöver så långt tiden medgivit, företagit resor för besiktning av avverkningar och skogsodling, för skogshushållningens ordnande, undervisning m. m. Härunder hava 50 olika skogar besökts. Länsjägmästaren har under året åtnjutit en månads ledighet för hälsans vårdande men dock härunder handlagt ärenden av mera brådskande beskaffenhet. Hans tjänstgöring utom expeditionen fördelar sig sålunda:

Sammanträden med styrelsen, länsjägmästare och kommunalnämnder	7	dagar
Undervisning och föredrag	6	
Besiktning av skogsodling och plantskolor	11	»
» » avverkningar	10	»
Biträde för skogens vård	15	»
Närvaro vid laga skogsundersökningar	2	»
Resor och diverse	16	»
Summa	67	dagar

Länsskogvaktarnas och skogsplantörernas tjänstgöring torde framgå av efterföljande tabell. Därutöver har länsskogvaktarnas tid visserligen nå-

got tagits i anspråk med avfattande av rapporter och annat skrivarbete, men deras arbete i skogsvårdsstyrelsens tjänst under året måste likväl betraktas som ringa. Detta betyder dock icke att de varit sysslolösa, utan har sin grund i att de såsom förut angivits ställdes till Bränslekommissionens förfogande, och då deras arbete därvid till mycket stor del bestått i stämpling för rationell avverkning har deras arbetskraft salunda likväl kommit länets skogsvård till godo.

	Antal dagar									
	Plantskolearbeten	Tillsyn av skogsplantörer	Undervisning	Ledande av kulturarbeten	Gallring, stämpling, utmärkande av föräd	Besiktning av avverkade marker	Tjänstgöring å expeditionen	Diverse	Resedagar	Summa
H. Wernander	48	2	—	—	80	8	9	16	9	172
J. E. Ekberg	18	6	—	—	45	—	—	37	16	122
H. Alsterberg	—	13	—	—	44	—	—	—	2	59
G. H. Luthman	—	7	2	—	28	—	—	10	4	51
H. W. Håkansson	—	7	—	—	31	4	—	8	7	57
Tillfälligt anställda 36 st. skogvaktare och plantörer	—	—	—	681	—	—	—	—	60	741
Summa	66	35	2	681	228	12	9	71	98	1,202

Finanserna.

Såsom av kassaredogörelsen framgår balansera inkomster och utgifter under året å 121,235,27 kr. med en ingående behållning av 42,674,24 kr. och en utgående av 72,377,45 kr., varav dock 25,000 kr. äro avsedda till byggande av en fröklängningsanstalt. Ökningen är en följd av de höjda inkomsterna i form av skogsvårdsavgifter som åter bero på högkonjunkturerna å trävarumarknaden under år 1916. Såsom i föregående årsberättelse framhållits måste skogsvårdsstyrelsens verksamhet och på grund därav dess utgifter gå i en mera jämn bana och är det ju därför all anledning antaga att de överskott, som nu under högkonjunkturerna uppstå, alltför väl behövas i en framtid med stegrade anspråk på skogsvårdskassan under måhända samtidig lågkonjunktur.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Även till vårt lands skogar och skogshushållning liksom till alla övriga områden i samhället har det ännu rasande världskriget sträckt sina verkningar. Dessa kunna sägas i detta avseendet hava varit dels av

gynnsam dels av ogynnsam beskaffenhet. Det sjunkande penningevärdet och den stegrade efterfrågan på skogsprodukter hava sålunda lockat till ökad egendomsspekulation och skogsskövling, statsingripandet för bränsleanskaffningen och de oerhört stegrade vedprisen hava åter möjliggjort en ur skogsvårdssynpunkt välbehövlig upprensning och gallring av skogarna. För att denna senare åtgärd skall medföra avsedd nytta för framtiden kräves emellertid, att det länge erkända behovet av en effektiv lagstiftning till skydd för den växande skogen skyndsamt blir fyllt, så att icke de erhållna höga vedprisen locka till skövling av de nyss upprensade och gallrade skogsbestånden.

Ökningen i skogsavverkningen och skogsprodukternas värde framgår av att enligt deklarationerna till skogsvårdsavgift under året rotvärdet å den under år 1916 avverkade skogen uppgick till 8,384,477 kr. mot 5,061,703 kr. under närmast föregående år.

Den ihållande vintern och den myckna snön under första delen av året var till fördel såväl för avverkningen och virkestransporten som ock för de plantor, som utsatts eller uppkommit under föregående år. För årets skogskulturer blev däremot väderleken under året synnerligen otjänlig. Senare än någonsin förut kunde skogsodlingen börja, genom vårens och sommarens torka blevo vårens skogsodlingsarbeten till mycket stor del förstörda och av samma orsak fingo skogseldarna en mycket stor omfattning. Beträffande dessa hänvisas till Bil. IV.

Beträffande verkställda skogsvårdsåtgärder hänvisas till Bil. III. Ur denna tabell har dock måst uteslutas den vanliga uppgiften om hjälpgallrad areal, eftersom Bränslekommissionens avverkningar härav utgöra en så betydande del och inga arealuppgifter härom föreligga.

Nyköping den 29 april 1918.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Gösta Tamm.

Erik G. Noreen.

Bil. I.

Skogsodling på grund av skogsodlingskontrakt år 1917.

Ställe	Socken	Fullständig skogsodling: Använda plantor i tusental: Oomskolade tall	Oomskolade gran	Oomskolade div.	Omskolade tall	Omskolade gran	Omskolade div.	Skogsodlad areal har	ar	Vid arbetet förbrukade dagsverken mans	kvinns	barns	Hjälpkultur: Använda plantor i tusental: Oomskolade tall	Oomskolade gran	Omskolade tall	Omskolade gran	Nu skogsodlad proc. av arealen	Vid arbetet förbrukade dagsverken mans	kvinns	barns	Arbetsdagar för plantörer	Kostnad Kr.	ö.
Kälbro	Stenkvista ...	29	29	0,2	—	—	—	6	—	60	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	383	—
Ökna	» ...	8	9	—	0,5	—	—	1	75	25,5	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	162	25
Källtorp	Kjula	8	3,5	—	4,5	1,6	0,08	2	—	30	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	188	—
Ramshammar..	»	40	35	—	—	—	—	10	—	79	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	475	12
Årby gård ...	Kärnbo	10	10	—	—	—	—	2	30	24	23	12	—	—	—	—	—	—	—	—	8	258	50
Wiggeby	Fogdö	13	13	—	—	—	—	2	65	56	28	18	—	—	—	—	—	—	—	—	7	345	36
Norrtuna	Frustuna	3	3	—	—	—	—	1	—	9	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	4	44	90
	Summa	111	102,5	0,2	5	1,6	0,08	25	70	283,5	265	53	—	—	—	—	—	—	—	—	66	1,857	13

Medeltal 72,26 kr. pr har.

Bil. II.

SAMMANDRAG

över för skogsodlingsändamål lämnat biträde av länsskogvaktare och plantörer, utlämnade plantor och tillhandahållet skogsfrö år 1917.

Socken och härad	I socken					I härad				
	Biträde antal dagar	Utlämnade plantor st.		Utlämnat frö i kg.		Biträde antal dagar	Utlämnade plantor st.		Utlämnat frö i kg.	
		tall	gran	tall	gran		tall	gran	tall	gran
Jönåkers härad.										
Bergshammars s:n	6	10,000	10,000	—	—					
Tuna »	—	19,000	17,000	3,00	1,00					
Tunabergs »	—	—	—	15,00	30,00					
Lunda »	9	14,000	14,000	—	—					
Kila »	3	14,000	15,000	10,00	5,00					
Björkviks »	9	33,300	32,700	3,50	3,50					
Nykyrka »	3	5,000	5,000	—	—					
Stigtomta »	12	30,600	27,000	—	—					
Bärbo »	6	31,000	31,000	11,00	7,00					
Nikolai »	24	45,000	25,000	4,50	2,50	72	201,900	176,700	47,00	49,00
Rönö härad.										
Ripsa s:n	—	96,000	141,000	100,00	25,00					
Lids »	3	3,500	5,000	—	—					
Runtuna »	17	39,000	38,500	4,00	4,00					
Ludgo »	9	17,500	12,500	4,00	4,00					
Spelviks »	—	5,000	5,000	—	—					
Sättersta »	8	1,000	10,000	—	—					
Tystberga »	5	22,000	5,000	1,50	1,00					
Bogsta »	3	—	—	1,00	0,50					
Råby Rönö »	3	11,000	1,000	0,50	0,50					
Svärta »	3	5,000	5,000	27,00	28,00					
Bälinge »	—	5,000	3,000	0,50	0,50					
Lästringe »	3	6,000	6,000	5,00	5,00	54	211,000	232,000	143,50	68,50
Hölebo härad.										
Hölö s:n	5	—	20,000	—	—					
Västerljungs »	7	—	—	4,00	2,00					
Vagnhärads »	7	17,000	12,000	—	—					
Trosa »	3	—	—	10,50	7,25	22	17,000	32,000	14,50	9,25
Transport						148	429,900	440,700	205,00	126,75

Socken och härad	I socken: Biträde antal dagar	I socken: Utlämnade plantor st. tall	I socken: Utlämnade plantor st. gran	I socken: Utlämnat frö i kg tall	I socken: Utlämnat frö i kg gran	I härad: Biträde antal dagar	I härad: Utlämnade plantor st. tall	I härad: Utlämnade plantor st. gran	I härad: Utlämnat frö i kg tall	I härad: Utlämnat frö i kg gran
Transport						148	429,900	440,700	205,00	126,75
Oppunda härad.										
Västra Vingåkers s:n...	49,5	116,500	119,500	6,25	6,25					
Östra Vingåkers » ...	47,5	123,500	124,000	3,70	3,50					
Österåkers » ...	—	10,000	8,000	2,00	1,00					
Julita » ...	7	11,000	11,000	—	—					
Floda » ...	11	35,500	27,500	3,75	4,50					
Sköldinge » ...	11	66,000	21,000	5,75	1,75					
Stora Malms » ...	8	20,000	—	6,00	4,00					
Lerbo » ...	9	19,000	13,000	1,50	1,50					
Vadsbro » ...	12	10,000	15,000	2,00	3,00					
Blacksta » ...	—	10,000	10,000	—	—					
Bettna » ...	23	63,000	33,000	1,50	1,50					
Vrena » ...	—	37,500	37,500	0,50	0,50	178	522,000	419,500	32,95	27,50
Villåttinge härad.										
Helgesta s:n......	6	14,000	5,000	2,00	2,00					
Hyltinge »	3	10,000	10,000	—	—					
Årdala »	15	35,000	25,000	2,50	2,00					
Dunkers »	11	45,500	29,500	2,00	2,00					
Lilla Malma »	23	21,000	31,000	18,00	19,00					
Lilla Mellösa »	9	33,500	30,500	7,75	8,25					
Flens »	10	19,000	19,000	—	1,50	77	178,000	150,000	32,25	34,75
Öster-Rekarna härad.										
Jäders s:n......	45	80,000	42,500	—	—					
Barva »	10	28,000	19,000	—	—					
Kjula »	37	82,500	63,100	—	—					
Sundby »	4	7,000	3,000	—	—					
Vallby »	10	20,000	5,000	—	—					
Hammarby »	4	13,000	7,000	—	—					
Stenkvista »	27	53,000	47,000	—	—					
Ärila »	5	27,000	3,000	7,00	3,00					
Husby-Rekarna »	6	25,000	27,000	7,00	7,00					
Näshulta »	22	56,000	57,000	22,00	20,00	170	391,500	273,600	36,00	30,00
Transport						573	1,521,400	1,283,800	306,20	219,00

Socken och härad	I socken					I härad				
	Biträde antal dagar	Utlämnade plantor st.		Utlämnat frö i kg		Biträde antal dagar	Utlämnade plantor st.		Utlämnat frö i kg	
		tall	gran	tall	gran		tall	gran	tall	gran
Transport						573	1,521,400	1,283,800	306,20	219,00
Väster-Rekarna härad.										
Torshälla s:n......	9	20,000	10,000	—	—					
Gillberga »	3	—	—	2,00	5,50					
Lista »	—	5,000	5,000	—	—					
Tumbo »	11	30,000	10,000	—	—					
Råby-Rekarna »	—	20,000	20,000	2,00	2,00					
Västermo »	—	—	5,000	1,00	0,50	23	75,000	50,000	5,00	8,00
Åkers härad.										
Åkers s:n............	5	10,000	10,000	2,50	2,50					
Härads »	4	5,000	2,000	—	—					
Fogdö »	11	26,000	24,000	—	—					
Helgarö »	6	1,500	1,500	0,50	0,50					
Strängnäs »	12	19,500	13,000	—	—	38	62,000	50,500	3,00	3,00
Daga härad.										
Gåsinge s:n..	2	10,000	—	—	—					
Kattnäs »	—	10,000	5,000	—	—					
Frustuna »	10	27,500	27,500	2,00	2,00					
Björnlunda »	—	11,000	5,000	3,00	2,00					
Gryts »	—	—	—	18,00	8,00	12	58,500	37,500	23,00	12,00
Selebo härad.										
Toresunds s:n......	4	17,000	11,000	0,50	0,50					
Över-Selö »	11	29,000	26,500	4,00	2,00					
Ytter-Selö »	10	19,000	14,000	—	—					
Aspö »	—	10,000	10,000	2,00	2,00					
Kärnbo »	10	13,500	14,000	—	—					
Över-Enhörna »	7	7,500	7,500	3,00	3,00					
Ytter-Enhörna »	—	—	50,000	0,50	1,00	42	96,000	123,000	10,0	8,50
Eskilstuna stad.										
f. d. Fors s:n	3	11,000	10,500	—	4,00					
» Klosters »	11	11,000	5,000	—	—	14	22,000	15,500	—	4,00
Summa	—	—	—	—	—	702	1,834,900	1,560,300	347,20	254,50

Bil. III.

SAMMANDRAG

över skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar inom Södermanlands läns landstingsområde år 1917.

Härad	Gallring	Dikning	Kulturhägnad	Markberedning	Plantering	Hjälpkultur	Sådd	Summa nykultiverad mark
	har	längdmeter	längdmeter	har	har	har	har	har
Jönåkers	—	225	1,150	9.5	76.4	30.0	92,0	168,4
Rönö	—	350	1,500	3,0	127.1	88,3	237,5	364,6
Hölebo	—	1,447		—	7.2	15.0	29,0	36,2
Oppunda	—	325	400	11.0	112.8	26,0	81,8	194,6
Villåttinge	—	—	300	—	39.3	11,5	117,0	156,3
Öster-Rekarna	—	200		1.5	67.9	17.0	70,5	138,4
Väster-Rekarna	—	—	—	—	12.5	5.0	29,0	41,5
Åkers	—	866	527	—	24.0	12.5	34,5	58,5
Daga		1,613	—		11.7	3.0	40,0	51,7
Selebo	—	260	700	10.0	34.9	—	21,5	56,4
Eskilstuna stads område	—	—	—	—	4.2	1,0	4,0	8,2
Summa		5,286	4,577	35.0	518,0	209,3	756,8	1,274,8

Skogseldar inom Sö

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn Kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden Har	I br s g me ål
1	2	3	4	5	6	7	
Ärila	Hedmora	2 km. till Ärila stationssamhälle	22 maj	Gnistor fr. lokom.	tall 0,9, gran 0,1	5,5	
Husby-Rekarna	Årby	1 km. t. Belgvikens stationssamhälle	16 juni	» » »	» 0,8, » 0,2	4,6	15·
Kjula	Heby, Blacksta	2½ km. till Heby	1 juni	Trol. tobaksrökn.	tall	23,0	(1·
L:a Malma	Sundby	1 km. till Nytorp	19—21 maj	Blixten	»	0,5	
Frustuna	Daga häradsallmänning	1 km. till Solbacka	21—30 juni	»	»	30,0	
Kattnäs	D:o	D:o	» »	»	tall 0,7, gran 0,3	20,0	
Gåsinge	D:o	2 km. fr. Hammarbosäter	21—28 juni	»	tall	3,0	1(
Mariefred	Stadens skog.	3 km. fr. Ärja	21—26 juni	»	tall 0,7, löv 0,3	20,0	
»	» »	1 km. fr. Mariefred	24 juni	»	tall	0,3	1(
Ö. Vingåkers	Strångsjö	1 » » Tolmossen	18—19 juli	Gnistor fr. lokom.	»	1,5	
Julita	Hagstugan	1 » » Hagaberg	23—24 juni	Blixten	»	0,3	1
Summa	—	—	—	—	—	108,7	

Bil. IV.

...nlands län år 1917.

...ed anled... ...g av eldens ...komst vid... ...na rättsliga ...ler andra ...åtgärder	Beräknad brand-skada å hela skogs-beståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig be-gränsning mot my-rar o. d., ingri-pande av släck-ningsmanskap m. m.	Beräknad släck-nings-kostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släck-ningskostnad Kronor	Anteckningar. Har skogen nyligen varit avverkad? Har långvarig torka varit rådande före branden? Har skogsmarken tagit nämnvärd skada av branden? m. m.
9	10	11	12	13	14
...erenskom-...lse i godo	1,975	Släckningsmanskap, moteld	600	2,575	Långvarig torka förut. Halva arealen skadad.
D:o	900	Mosse, släcknings-manskap	300	1,200	D:o. Markskadan obetydlig.
—	4,600	Moteld, släcknings-manskap	400	5,000	D:o. Markskadan avsevärd.
—	100	Släckningsmanskap	150	250	D:o. D:o.
—	700	Militär anlitades för släckningen	1,000	1,700	D:o. Markskadan obetydlig. Skogen av mycket dålig beskaffenhet.
—	600	Regn sista dagarna bidrog till släck-ningen	800	1,400	
—	25		150	175	
—	2,500	Släckningsmanskap. Moteld	800	3.300	Långvarig torka. Markskadan obetydlig.
—	—	D:o	40	40	D:o D:o
—	—	D:o	290	290	D:o D:o
—	—	D:o	30	30	D:o D:o
—	11,400	—	4,560	15,960	

Revisionsberättelse.

Undertecknade, utsedde revisorer för granskning av skogsvårdsstyrelsens i Södermanlands läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning för år 1917 få avgiva följande revisionsberättelse.

Under året influtna medel:

Behållning från år 1916:

innestående å giro i Södermanlands Enskilda Bank	22,926: 45	
» å kapitalräkning i d:o	16,972: 83	
» hos kassaförvaltaren	2,774: 96	42,674: 24
Anslag: Statsbidrag	3,300: —	
Statsanslag till skogsodlingens främjande	2,989: —	
Landstingets anslag till dito	2,500: —	
Hushållningssällskapets anslag till dito	1,000: —	9,789: —
Skogsvårdsavgifter	58,099: 73	
d:o andel från Kungl Statskontoret	2,680: —	60,779: 73
För försålda plantor, frö m. m.		5,480: 19
Ersättning för förrättningar av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän m. fl.		934: 50
Ersättningar för laga skogsundersökningar		188: 89
Räntor: å på giro stående	598: 82	
å på kapitalräkning stående	789: 90	1,388: 72
Summa kr.		121,235: 27

Från kreditsidan antecknas:

Rese- och traktamentsersättning samt avlöningar och dyrtidstillägg	24,538: 35
Skogsodlingskostnader	12,266: 04
Litteratur och undervisningsväsende	743: 70
Kostnader för skogsundersökningar och andra utgifter i fiskaliskt hänseende	483: 22
Frölängningsanstalten vid Arnö	5,875: —
Inventarier, trycksaker, porton, telefon, diverse utgifter	2,851: 65
Till Skogsvårdsstyrelsens pensionsfond avsatta medel med räntor	2,099: 86
Transport	48,857: 82

	Transport	48,857: 82
Behållning till år 1918:		
å giro i Södermanlands Ensk. Bank	46,076: 93	
å kapitalräkning i dito	17,762: 73	
8 st. Iggesunds 5 ½ % obligationer, med upplupen kupongränta	8,014: 67	
hos kassaförvaltaren	523: 12	72,377: 45
	Summa kr.	121,235: 27

Då revisionen avser ej blott en kassaredovisning, utan även och framförallt ett praktiskt arbete inom ett vidsträckt område hava revisorerna ansett sig böra, så vitt förhållandena medgivit, granska skogsvårdsstyrelsens verksamhet å marken. Delvis hava revisorerna, såsom varande bosatta inom skilda delar av landstingsområdet, kunnat inhämta kännedom i sistnämnda hänseende utan särskilda resor, men hava anslagit två dagar för resor till några kulturplatser samt skogar där utstämplingar ägt rum genom skogsvårdsstyrelsens försorg. För året hava dessa resor förlagts till Kloster, Hammarby, Kjula, Jäder, Sundby och Stenkvista socknar. Gallringsstämplingarna voro utförda med omtanke och kulturarbetena i allmänhet omsorgsfullt verkställda. Resultatet av dessa senare arbeten från åren 1915—17 voro goda ehuru 1917 års torka på olika håll gjort skada. Som bekant åsyftar skogsvårdsstyrelsens skogsodlingsverksamhet, dels att direkt utföra skogsodlingar å enskildas skogsmarker, som av ägarna måste fredas för betning under 10 års tid, och dels att genom utlämnande av plantor kostnadsfritt eller till självkostnadspris jämte ställande till markägarnas förfogande av plantörer utan ersättning eller efter en billig taxa, stödja de enskildas skogsodlingsarbeten. Det har visat sig, att skogsodlingsresultatet å arrendeområdena på grund av betesförbudet blivit bättre, än där markägaren havt mera frihet att disponera betet.

Jämnlöpande med de stegrade inkomsterna vidgas också skogsvårdsstyrelsens verksamhet alltmera. För berättelseåret har emellertid den omständigheten, att skogsvårdsstyrelsens underlydande personal i stor utsträckning måst ställas till Bränslekommissionens förfogande, givetvis utövat ett hämmande inflytande för personalens egentliga arbetsfält.

Såsom synes av skogsvårdsstyrelsens berättelse, till vilken hänvisas, har ändock skogsvårdsarbetena växt så, att styrelsens personal måst väsentligt utökas. Tidsförhållandena hava emellertid föranlett inställande av skogsvårdskurserna för enskilda skogsägare m. fl. Likaså har skogsvårdsstyrelsen ej kunnat under året vidtaga åtgärder för torrläggning av vattensjuk skogsmark.

För att säkerställa skogsvårdsstyrelsens behov av skogsfrö har styrel-

sen gått i författning om att uppföra en fröklängningsanstalt. Då emellertid de höga material- och arbetspriserna, som nu råda, skulle mycket fördyra ett dylikt byggnadsföretag har styrelsen för en ringa penning förvärvat en äldre fröklängningsanstalt, som kan antagas fylla sitt ändamål åtskilliga år framåt. Denna åtgärd finna revisorerna välbetänkt.

Då revisorerna funnit skogsvårdsstyrelsens och dennes underlydande tjänstemäns praktiska arbeten och åtgärder vittna om intresse och skicklighet, samt räkenskaperna äro utmärkt ordentligt förda och behörigen verificerade, få revisorerna hemställa om ansvarsfrihet för skogsvårdsstyrelsen för år 1917.

Eskilstuna den 15 augusti 1918.

Clas Häckner.
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

F. von Mecklenburg.
Av landstinget förordnad revisor.

Carl Nisser.
Av hushållningssällskapet utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens inom Östergötlands läns landstingsområde berättelse för år 1917.

Enligt Kungl. förordningen om skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Östergötlands läns landstingsområde härmed vördsamt avgiva redovisning för sin förvaltning år 1917.

Av kassaredogörelsen med tillhörande räkenskaper och verifikationer framgår:

att *inkomsterna* under året utgjort:

Kassabehållning		77,875: 56
Statsbidrag till skogsodlingens befrämjande	4,270: —	
» » uppehållande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet	2,800: —	
Skogsvårdsavgifter, reserverade	4,020: —	
» för år 1917	100,752: 66	
Landstingets anslag	5,000: —	116,842: 66
Skogsfrö och plantor		9,706: 57
Ersättning för biträde		2,570: —
Diverse inkomster		2,724: 81
	Kronor	209,719: 60

att *utgifterna* under året uppgått till:

Skogsodlingskostnader	9,209: 07	
Plantor och arbeten i plantskolorna	13,317: 99	
Skogsfrö	750: 88	
Inköp och klängning av kott	2,209: 75	
Plantörskursen	1,556: 48	
Föredrags hållande	106: 25	
Resekostnader	8,276: 92	
Löner och arvoden	10,269: 01	
Omkostnader	4,316: 19	
Diverse	309: 03	50,321: 57
	Transport Kronor	50,321: 57

Transport Kronor	50,321: 57
Pensionskassan	936: 48
Inventarier	2,365: 81
Kassabehållning. Innestående å bankräkningar och kontant	156,095: 74
Kronor	209,719: 60

Skogsvårdsstyrelsens tillgångar och skulder i sin helhet utgöra enligt uppgjort balanskonto till år 1918:

Tillgångar:

Fordran av diverse personer	353: 12
Diverse inventarier	3,000: —
Fröklängningsstugan	3,000: —
Oklängd kott	40: —
Plantor	24,104: —
Skogsfrö	13,382: 50
Lägenheten Lövsberg	3,000: —
Kassabehållning	156,095: 74
Kronor	202,975: 36

Skulder:

Inga.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Året 1917 ingick under förhållanden, som i huvudsak överensstämde med dem under 1916. En större livlighet med alltjämt stegrade priser karaktäriserade virkesmarknaden, och såsom resultatet därav togo avverkningarna en omfattning som aldrig tillförene. Skogsvårdsstyrelsen hade under årets första månader alltjämt svårt att fullgöra alla de rekvisitioner om biträde för avverkningars planläggande, som ingått, och att verkställa de besiktningar, som erfordrades.

Så småningom och i den mån vintern framskred minskades emellertid arbetenas omfattning. Skogsodlingarna igångsattes enligt samma plan, som under föregående åren. En sen vår, brist å arbetskraft samt tidigt inträffande torka försvårade dock i hög grad arbetenas utförande.

Under juni började vedavverkningarna för statens räkning, och fastän full sysselsättning förefanns för styrelsens tjänstemän, ansåg sig dock styrelsen ej kunna underlåta att på anmaning av jordbruksministern ställa samtliga sina tjänstemän till Bränslekommissionens förfogande.

Under senare hälften av året har sålunda styrelsens tjänstemän i huvudsak varit upptagna med arbeten för Bränslekommissionens räkning. Dock ha arbetena i plantskolorna och förian fortgått som vanligt, var-

jämte nödiga besiktningar av hyggestrakter ägt rum samt biträde för stämplingar o. d. lämnats i de fall dylikt begärts. Att så kunnat ske beror dels på att två nya länsskogvaktarebefattningar i början av året blivit inrättade, dels på den ringa omfattning timmeravverkningen fått, sedan exportmöjligheterna minskats.

Styrelsen ägde vid årets början följande sammansättning: ordförande bruksägare Gunnar Ekelund (utsedd av Kungl. Maj:t), ledamöter godsägare Carl Th. Petterson (utsedd av landstinget) och bruksägare, sedermera landshövding Axel Ekman (utsedd av hushållningssällskapet). Suppleanter voro bruksdisponenten Elis Wettergren (utsedd av landstinget) och godsägare, friherre Israel Lagerfelt (utsedd av hushållnings sällskapet). Båda ledamöterna hava emellertid under året avgått och ersatts med godsförvaltare Åke Joachimsson (utsedd av landstinget) och godsägare Johan Karsberg (utsedd av hushållningssällskapet).

Styrelsen har varit samlad till tre sammanträden.

Skogsodlingar.

Under år 1917 har genom skogsvårdsstyrelsens försorg skogsodling utförts i följande omfattning.

	Skogsodlad areal i hektar		Använt skogsfrö kg.		Använda plantor, stycken			
					Oomskolade		Omskolade	
	Nykultur	Hjälpkultur	Tall	Gran	Tall	Gran	Tall	Gran
Enligt skogsodlingskontrakt A[1]	46,25	48,90	19,80	11,15	81,000	26,000	49,200	45,700
D:o B[2]	341,95	145,95	267,10	204,10	100,300	75,000	164,100	113,400
Genom av styrelsen lämnad skogsodlingsledare	457,75	224,30	186,24	105,20	89,500	27,500	210,000	146,400
Summa	845,95	419,15	473,14	320,45	270,800	128,500	423,300	305,500
					399,300		728,800	
	1,265,10		793,59		1,128,100			
Motsvarande år 1916	1,084,29	471,45	1,022,38		1,038,100		490,600	
» » 1915	1,227,79	485,45	1,066,79		1,251,600		524,545	
(medeltal) 1910—1914	1,288,33	215,68	975,33		1,200,300		440,600	
» 1905—1909	837,10	63,57	887,39		793,566			

Skogsvårdsstyrelsten tillhandahöll därjämte 22,700 st. lövträds- och diverse plantor.
Motsvarande år 1916 .... 102,000 » d:o
» » 1915 .... 84,000 » d:o
(medeltal) åren 1910—1914 .... 59,917 » d:o
» » 1905—1906 .... 2,620 » d:o

[1] Enligt skogsodlingskontrakt A bekostar styrelsen såväl skogsodlingsmateriel som arbete.
[2] Enligt skogsodlingskontrakt B bekostar styrelsen arbetsledare samt lämnar frö eller plantor, enligt tidigare kontrakt avgiftsfritt, enligt senare kontrakt till halva priset.

Skogsodling har under året utförts å 476 olika egendomar.
Motsvarande år 1916 .... 582 » »
» » 1915 .... 643 » »
(medeltal) åren 1910—1914 .... 605 » »
» » 1905—1909 .... 280 » »

Arbetet tog sin början den 2 maj och avslutades den 1 juni.

Som arbetsledare tjänstgjorde 5 ordinarie tillsyningsmän och 80 extra plantörer eller tillsammans .... 85 plantörer.
Motsvarande år 1916 .... 65 »
» » 1915 .... 61 »
(medeltal) åren 1910—1914 .... 59 »
» » 1905—1909 .... 35 »

Antal förrättningsdagar för plantörerna har varit .... 1,005 dgr.
Motsvarande år 1916 .... 1,189 »
» » 1915 .... 1,386 »
(medeltal) åren 1910—1914 .... 1,229 »
» » 1905—1909 .... 550 »

Vid försäljning av frö och plantor har tillämpats följande priser, som beträffande frö gällde för året och för plantor t. v.

		1917	1916	1915	Medeltal 1910—1914	Medeltal 1905—1909
Tallfrö	kr. pr kg	7,—	7,—	9,—	14,50	10,45
Granfrö	» » »	2,50	2,50	4,—	5,50	2,37
1-årig tall oomskolad	» » 1,000	1,50	1,50	1,50	1,30	1,—
2- » » omskolad	» » »	4,—	4,—	4,—	3,60	3,—
2- » gran oomskolad	» » »	1,50	1,50	1,50	1,40	1,10
3—4-årig gran omskolad	» » »	5,—	5,—	5,—	4,60	4,—

Plantskolor.

Plantskolornas areal uppgår till 9,64 har.

På grund av torkan kunde omskolningsarbetena ej nå den omfattning, som beräknats, och av samma orsak gåvo sådderna ett dåligt resultat.

I plantskolorna utsåddes våren 1917:
50 kg tallfrö och 60 kg granfrö

samt omskolades:
300,000 st. tallplantor
400,000 » granplantor och
10,000 » lövträds- och ädlare barrträdsplantor.

S:a 710,000 st.

Den 31 december 1917 funnos i plantskolarna:

300,000	st.	1-årig	oomskolad tall,
6,000,000	»	2- »	» »
150,000	»	2- »	omskolad »
800,000	»	1- »	oomskolad gran,
3,000,000	»	2- »	» »
419,000	»	3—4-årig	omskolad gran,
40,000	»	4-årig	silvergran,
47,000	»	lövträds- och diverse plantor.	
S:a 10,756,000	st.		

Fröklängningsanstalten i Åtvidaberg.

Under år 1917 har inköpts:

19,39 hl tallkott,
— » grankott.

Klängningen har lämnat:

470 kg tallfrö och
710 » granfrö.

Vid årets slut fanns i behållning:

10 hl tallkott,
— » grankott,
1,125 kg tallfrö och
2,203 » granfrö.

Av 1 hl tallkott har i medeltal erhållits 0,66 kg frö (0,62 år 1916, 0,69 år 1915, 0,58 år 1914, 0,53 år 1913, 0,53 år 1912, 0,79 år 1911, 0,68 år 1910, 0,60 år 1909).

Av 1 hl grankott har i medeltal erhållits 0,93 kg frö (1,10 år 1916, 0,60 år 1915, 0,53 år 1914, 0,53 år 1913, 0,65 år 1912, 0,79 år 1911, 0,48 år 1910, 0,30 år 1909, 0,60 år 1907).

Skogsvårdskommittéer.

Skogsvårdskommittéer funnos under året i 32 av länets 149 socknar.

Undersökning enligt § 2 av skogslagen.

Syn enligt § 2 av lag angående vård av enskildas skogar har hållits i 2 fall.

Spridande av skogslitteratur.

Styrelsen har under året låtit utdela 400 exemplar av Skogsvårdsföreningens folkskrifter, 180 årgångar av tidskriften »Skogen» och 10 av »Skogvaktaren». Dessutom har styrelsen kostnadsfritt tillhandahållit allmänheten formulär till skogsförsäljningskontrakt, förslag till kontraktsbestämmelser vid utarrendering av jordbruk samt skogsordning att närslutas arrendekontrakt.

Plantörskurs.

Våren 1917 anordnades en kurs för utbildning av skogsplantörer. Kursen pågick 26 april—5 maj och räknade 31 deltagare.

Övriga åtgärder.

Södermanlands—Östergötlands skogsmannaförbund har tilldelats ett anslag av 200 kr. att efter styrelsens för förbundet gottfinnande användas till främjande av förbundets syften.

Tjänstemännens verksamhet.

Länsjägmästaren har ombesörjt tjänsteexpeditionen och med biträde av fanjunkare E. Th. Thamsten handhaft räkenskaperna, lämnat råd angående skogens vård samt hållit föredrag i skogsskötsel och därmed sammanhängande frågor vid de av hushållningssällskapet anordnade smabrukarekurserna samt vid Lunnevads folkhögskola och Hamra lantmannaskola.

Länsskogvaktarna ha biträtt vid ledandet av skogskulturerna, verkställt utsyningar, gallringar och undersökning av avverkningstrakter samt i mån av tid gjort besök hos skogsägare utan föregående rekvisition för spridande av upplysning i skogsvård.

Styrelsens ökade verksamhet har nödvändiggjort inrättande av ännu två länsskogvaktarebefattningar, den ena för Godegårds, V. Ny och Motala socknar, den andra med huvudsaklig uppgift att planlägga dikningar, och har till den förra befattningen antagits skogvaktare Fr. Lindmark och till den senare skogvaktare C. G. Johansson.

Tjänstemännens antal förrättningsdagar och förrättningsställen framgår av efterföljande tablå.

	Antal hållna föredrag	Antal andra förrättningar	Antal olika förrättnings-ställen	Antal för-rättningsdagar
Länsjägmästaren: 1917	14	82	76	92
Motsvarande 1916	18	213	194	174
» 1915	20	167	125	155
(medeltal) ...... 1910—1914	17	217	189	171
» ...... 1908—1909	13	265	229	191
Länsskogvaktarna:				
Linköpings distrikt............	—	175	160	154
Skänninge »	—	439	368	153
Söderköpings »	—	294	226	174
Kisa »	—	171	136	83
Älvans »	—	13	13	11
Godegårds »	—	58	47	26
1 utan »	—	24	3	24
1 extra utan »	—	29	7	29
Summa	—	1,203	960	654
Motsvarande 1916	—	851	764	777
» 1915	—	602	535	620
(medeltal) ...... 1910—1914	—	462	432	500
» ...... 1905—1909	—	290	270	291

Samtliga tjänstemän ha dessutom, såsom förut nämnts, i stor utsträckning varit upptagna med arbeten för Bränslekommissionens räkning.

De enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

Såsom förut i berättelsen framhållits fick avverkningarna under årets första del en mycket stor omfattning. De avstannade visserligen för någon tid under sommaren men stegrades snart åter, huvudsakligen beroende på Bränslekommissionens massutdriving av virke för bränsleändamål.

Någon verklig skogsvård förekommer alltjämt knappast utom å bruksegendomar och å vissa av de större godsen.

Förutom den ny- och hjälpkultur, som av skogsvårdsstyrelsen under år 1917 utförts å	1,265,10	har
har ett 20-tal aktiebolag och enskilda skogsägare på egen bekostnad och under ledning av eget folk skogsodlat	373,15	»
Summa	1,638,25	har

Den skogsodling av *barrträd*, som under år 1917 utfördes inom Östergötlands län på enskilda marker, beräknas på grund härav hava utgjort,

fullständig skogsodling	1,122,30	har
samt hjälpkultur	515,95	»
Summa	1,638,25	har

Motsvarande år 1916	2,151,77	har
» » 1915	2,303,—	»
(medeltal) åren 1910—1914	2,461,—	»
» » 1905—1909	1,977,—	»

Skogsodling med lövträd torde hava omfattat	15,—	har
Motsvarande år 1916	15,—	»
» 1915	20,-	»
(medeltal) åren 1910—1914	12,-	»

Linköping den 1 april 1918.

Gunnar Ekelund.

Joh. Karsberg. *Åke Joachimsson.*

/ *Emil Palm.*

Undertecknade, som blivit utsedda att såsom revisorer granska skogsvårdsstyrelsens inom Östergötlands läns landstingsområde förvaltning under år 1917, få efter fullgörandet av detta uppdrag härmed avgiva följande

Revisionsberättelse.

Räkenskaperna, som även undergått siffergranskning, hava befunnits riktiga och förda med god ordning och reda, samt försedda med behöriga verifikationer.

I fråga om inkomster och utgifter under året samt ställningen vid årets slut hänvisas till de uppgifter, som härom förekomma i styrelsens berättelse och vilka revisorerna funnit överensstämmande med räkenskaperna.

Den vid arets slut befintliga stora kassabehållningen, uppgående till icke mindre än 156,095 kronor och 74 öre är ju ägnad att tilldraga sig synnerligen uppmärksamhet. Under normala förhållanden skulle förvisso en dylik fondering av huvudsakligen skattemedel svårligen kunna försvaras, men synes nu icke rättvisligen kunna göras till föremål för anmärkning från revisorernas sida. Den omständigheten att Skogsvårdsstyrelsen varit nödsakad att under större delen av år 1917 ställa all sin forstligt utbildade personal till Bränslekommissionens förfogande har ju nämligen icke kunnat undgå att öva en förlamande inverkan på Skogsvårdsstyrelsens hela verksamhet. Det är ju emellertid att hoppas att under innevarande år en förbättring härutinnan må kunna inträffa och att åtminstone en del av de göromål, som under det gångna året nödtvunget måst eftersättas, må genom ökad kraftutveckling och anspänning av Skogsvårdsstyrelsens samlade energi kunna bringas till utförande jämsides med lösningen av de många nya uppgifter, som under det ingångna året tvivelsutan tillkommit.

Med tillfredsställelse hava revisorerna funnit att Styrelsen under år 1917 beslutit sig för ett tillsynes väl genomtänkt målmedvetet arbetsprogram för de närmaste åren. Enligt detta program har styrelsen för avsikt att genom sin ordinarie och eventuellt extra personal låta påbörja en *systematisk* undersökning av samtliga skogar inom länet i huvudsakligt syfte att utröna förekomsten av kalmarker.

Denna undersökning har planerats sålunda:

1. Samtliga hemman inom varje socken genomgås;
2. å ekonomiska kartverkets kartor eventuellt förstorade, inläggas förefintliga kalmarker;
3. å upprättad beskrivning angives bl. a. kalmarkens ålder, förut vidtagna kulturåtgärder samt i vilken utsträckning och i vilken form överenskommelse redan träffats med skogsvårdsstyrelsen;
4. en enkel kulturplan uppgöres, varigenom i många fall en god ledning för plantörerna vid arbetenas utförande kan ernås:
5. undersökningen å marken skall omfatta jämväl befintliga sankmarker och skall i beskrivningen angivas dessas lämplighet för skogsproduktion, för bränn- eller torvströtäkt samt möjligheten för avdikning;
6. jämväl sankmarkerna inläggas å förut omnämnda kartor;
7. styrelsen sättes i tillfälle att följa arbetets gång genom av länsjägmästaren till varje sammanträde lämnad rapport.

Blir en undersökning efter dessa linjer nöjaktigt utförd synes därmed en säker grund vara lagd för ett framtida initiativkraftigt arbete till fromma för skogshushållningen inom länet.

Revisorerna tillstyrka att styrelsen må beviljas ansvarsfrihet för den tid granskningen omfattar.

Linköping den 6 juni 1918.

E. G. Hj. Petersson.
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

J. E. Kinman.
Utsedd av Östergötlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott.

Ad. Burén.
För Östergötlands landsting.

Skogsvårdsstyrelsens inom Jönköpings läns landstingsområde berättelse för år 1917.

Jämlikt § 8 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903, får skogsvårdsstyrelsen inom Jönköpings läns landstingsområde härmed avgiva berättelse för år 1917.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning och personal.

Styrelsen har i likhet med föregående år haft följande sammansättning:

Ordförande: Godsägaren m. m. I. Berg, Rödjenäs.

Ledamöter: Domänintendenten m. m. Oscar Ericksson, Bjärsby, Hult och Majoren m. m. Friherre F. Lilliecreutz, Jönköping. Den förre vald av Landstinget, den senare av Hushållningssällskapet.

Som länsjägmästare och sekreterare har tjänstgjort W. Lothigius, Jönköping.

Sedan denne kallats till chef för Bränslekommissionens vedbyrå i Stockholm från och med 1 augusti, beviljade styrelsen tjänstledighet för länsjägmästaren till 1 augusti 1918 samt förordnade e. jägmästaren E. Rudbäck som vikarie under tiden 1 augusti till 23 mars 1918.

e. länsskogvaktaren E. Carlsson har på egen begäran beviljats avsked i och för tillträdande av skogvaktaretjänst vid Strömsnäs bruk. Personalen är för övrigt densamma som förlidet år.

För att utöva den omedelbara ledningen av de omfattande skogsodlingsarbeten, som utförts med bidrag från skogsvårdsstyrelsen och varom närmare redogöres i det följande, voro under våren anställda 140 utbildade plantörer.

Styrelsens sammanträden och verksamhet.

Styrelsen har haft 5 sammanträden under året.

Från Kungl. Jordbruksdepartementet har inkommit en skrivelse av följande lydelse:

»I en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse den 1 maj 1917 har 1917 års Bränslekommission framhållit, hurusom en av de viktigaste uppgifter, som inom den närmaste tiden krävde sin lösning, vore frågan om anskaffande av bränsle för landets behov, samt att för tillgodoseende av detta behov, vilken uppgift ålagts Kommissionen, icke mindre än 20 miljoner kubikmeter ved syntes behöva avverkas genom Kommissionens försorg. Denna avverkning krävde emellertid, att särskilda åtgärder vidtogos för att tillförsäkra Kommissionen biträde av för ändamålet lämplig personal. En grupp av personer som därvid enligt Kommissionens mening givetvis borde komma i fråga, vore de tjänstemän och tillsyningsmän, som vore anställda hos skogsvårdsstyrelserna i de särskilda länen. För avverkningarnas snabba bedrivande erfordrades dessutom, att alla sådana arbetare, som eljest voro sysselsatta med skogskultur och andra dylika arbeten under skogsvardsstyrelsens ledning, nu i stället i största möjliga utsträckning användes för vedavverkning. Det syntes därför vara nödvändigt, att skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för innevarande år i stor utsträckning inskränktes.

På grund härav har Bränslekommissionen hemställt om atgärders vidtagande i syfte dels att av skogsvårdsstyrelserna planerade arbeten för skogskultur och andra dylika åtgärder, som icke vore oundgängligen nödvändiga, måtte tills vidare inställas, dels ock att skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän och tillsyningsmän måtte efter därom hos vederbörande styrelse från Bränslekommissionen gjord framställning ställas till Kommissionens förfogande.

Häröver har domänstyrelsen denna dag avgivit infordrat utlåtande.

Vid föredragning av detta ärende har Kungl. Maj:t, som funnit vad Bränslekommissionen sålunda anfört vara med hänsyn till föreliggande förhållanden värt synnerligen allvarligt beaktande, härigenom velat anmoda Eder att söka i vad på Eder ankommer i så stor utsträckning som möjligt tillmötesgå Bränslekommissionens nu gjorda framställning samt att i övrigt i förekommande fall biträda Kommissionen och främja dess arbete för tillgodoseende av landets bränslebehov.

Avlöning åt den personal, som genom Eder ställes till Bränslekommissionens förfogande, kommer givetvis att bestridas av Kommissionen.

Stockholm den 7 maj 1917.

K. Dahlberg.

A. Mörner.»

Med anledning härav beslöt styrelsen att i enlighet med Kungl. Jordbruksdepartementets önskan inskränka verksamheten så långt som möjligt vore under en tid av ett år och att personalen finge övervaka och leda de avverkningsarbeten, som avsågo anskaffandet av erforderligt vedbränsle under kristiden, men att påbörjade kulturarbeten efter förut fastställd plan skulle slutföras innan utstämplingen av skog för statens räkning påbörjades.

Styrelsens beslut motiverades därav att personalen, som genom sin verksamhet vore väl förtrogen med länets skogar, bättre vore skickad att bevaka skogsägarnes intresse än en organisation, som utvecklades utan skogsvårdsstyrelsens medverkan. Härigenom skulle också ernås större säkerhet för att de utstämplingar, som utfördes på enskildas mark, verkställdes efter god skogsvårds fordringar.

Vid sammanträde den 4 december beslöt styrelsen, som erfarit att Bränslekommissionen ej hade för avsikt att utstämpla ytterligare skog för vedavverkning och personalen sålunda i huvudsak skulle få till uppgift att övervaka distributionsarbetet, till vilket mindre kvalificerad kraft kunde användas, att återkalla personalen till tjänstgöring uteslutande i skogsvårdsstyrelsens tjänst.

Vid detta sammanträde fattade styrelsen jämväl beslut att anställa ett forstligt utbildat biträde till länsjägmästaren.

Skogsvårdskommitteer.

Skogsvårdskommitteer finnas i 126 av länets socknar.

Skogsodling.

På grund av den sena våren med nattfroster och kvarbliven snö kommo kulturarbetena ej i gång förr än första dagarna i maj månad och fortgingo månaden ut.

Bidrag till och biträde vid skogsodling har under berättelseåret tillhandahållits länets skogsägare på samma villkor, som tidigare härför varit gällande.

Styrelsen har på allt sätt sökt väcka och understödja intresset för skogsodling å gamla kalmarker, uppkomna före år 1905.

Å gamla kalmarkskontrakt ser. A. upprättade före år 1913, har styrelsen bidragit med hela kulturkostnaden, med undantag på områden för hjälpkultur, där markägaren betat området. Å dessa kontrakt har å 17 ställen nykultiverats $33{,}_{40}$ hektar samt hjälpkultiverats $69{,}_{75}$ hektar, sålunda sammanlagt $103{,}_{15}$ hektar.

Arbetskostnaden härför uppgick till 2,615: 84 kronor, plantörskostnaden 260: — kronor, plant- och frökostnaden 700: 75 eller sammanlagt 3,576: 59 kronor.

Å kalmarkskontrakt ser. B. där frö, plantor samt plantör lämnas gratis mot det att markägare å mark över 5 hektar förbinda sig att väl vårda kulturen, så att densamma efter viss tidsrymd bliver tillfredsställande, har å 27 ställen nykultiverats $61,_{30}$ hektar samt hjälpkultiverats $20,_{50}$ hektar sålunda sammanlagt $81,_{80}$ hektar. Plantörskostnaden uppgick till 232: — kronor, plant- och frökostnaden 854: 60 kr. eller sammanlagt 1,086: 60.

Å kalmarkskontrakt ser. Ba, där frö, plantor och plantör samt intill hälvten av beräknad arbetskostnad lämnas å arealer ej understigande 2 hektar och ej överstigande 10 hektar mot det att kontraktsinnehavaren förbinder sig på anfordran verkställa hjälpkulturen på egen bekostnad har å 88 ställen nykultiverats $248,_{47}$ hektar för en kostnad av till plantörer 782: — kr. för frö och plantor 2,530: 37 kronor, för bidrag till arbetskostnaderna 3,456: 10 kronor eller tillhopa 6,768: 47 kronor.

Å gamla kalmarker, där markägare ej har kontrakterat om skogsodling, har efter rekvisition med bidrag av skogsvårdsstyrelsen och under ledning av dess plantörer nykultiverats $540,_{28}$ hektar och hjälpkultiverats $50,_{25}$ hektar.

Skogsvårdsstyrelsens bidrag härför utgör i plantörskostnad 3,272: —, frö- och plantkostnad 4,800 eller sammanlagt 8,072 kronor.

Å gamla kalmarker inklusive kontraktsskogsodling har sålunda kultiverats genom nykultur $883,_{45}$ hektar, hjälpkultiverats $140,_{50}$ hektar, varvid styrelsen bidragit med en kostnad av 19,503: 66 kronor. Beräknas frakter, kostnad för anskaffandet av rekvisitioner, organisation till 2,000 kronor, uppgår sålunda *skogsvårdsstyrelsens bidrag till 21,503: 66 kr.*

Av *tab. II* framgår, att å kontrakterad mark avverkad före år 1905 kultiverats sammanlagt å 132 ställen $433,_{42}$ hektar, därav nykultur $343,_{17}$ hektar och hjälpkultur $90,_{25}$ hektar.

Tab. III innehåller uppgift å de skogsodlingsarbeten, som på jordägarens bekostnad utförts under ledning av skogsvårdsstyrelsens plantörer å såväl ny som gammal kalmark, dock i huvudsak å förstnämnda slag av mark.

Den sålunda skogsodlade arealen är fördelad på 1,463 rekvirenter med $2.416,_{68}$ hektar, därav $2,079,_{83}$ har nykultur och $336,_{85}$ har hjälpkultur.

Hela den under året skogsodlade arealen med bidrag och under ledning av skogsvårdsstyrelsens personal uppgår till 2,423 hektar nykultur och $427,_{10}$ hektar hjälpkultur eller *sammanlagt* $2,850,_{10}$ *hektar.*

Genom skolplantering och undervisningskurser har 109 hektar nykultiverats.

Enligt beredvilligt lämnade uppgifter har dessutom skogsodling å större egendomar utförts å omkring 400 hektar nykultur och 101 hektar hjälpkultur.

Inalles har sålunda under år 1917 kultiverats *3,460,10 hektar, vilket är den största kultur, som hittills utförts inom länet på ett år.*

Av tab. II och III framgår, att vid skogsodlingsarbetena i fråga förbrukats tillhopa under ledning av skogsvårdsstyrelsens plantörer 33,125 dagsverken.

Till skolplantering och för skogsundervisningen har gratis utlämnats 68 kg. tallfrö och 68 kg. granfrö.

Enligt tab. I har till skogsodling åtgått sammanlagt 838,30 kg. frö därav 548,50 kg tallfrö och 289,80 kg granfrö samt 10,437,400 plantor, därav

6,924,300 tall,
3,475,100 gran,
38,000 lärk.

Plantskolorna.

Från styrelsens plantskolor har under året utgått

5,929,750 tall,
1,473,250 gran,
37,975 lärk.

Till rekvirenter utom länet har försålts 816 kg tallfrö och 977 kg granfrö.

Av tab. II framgår, att våren 1917 i samtliga plantskolor utsåddes:

208,2 kg tallfrö,
219,0 » granfrö,
4,8 » lärkfrö.

På grund av den torra väderleken under våren och försommaren uppkommo plantorna mycket glest i plantskolorna och utvecklades sakta. 2-årig tall och gran stodo däremot mycket vackra i plantskolorna vid vinterns inbrott. Vårens och sommarens frostnätter orsakade å hyggena uppfrysning i betydlig skala av plantor förlidet år uppkomna genom självsådd och kultur.

Besprutning av tallplantorna har som vanligt ägt rum.

Frøklängningen.

Från år 1916 fanns en behållning av 1,256 hl tallkott och 984 hl grankott. Under året har ej någon kott inköpts.

Under år 1917 har slutklängts inneliggande lager kott. Tallkotten lämnade i utbyte 0,54 kg pr hl och grankotten 1 kg pr hl.

Fröbehållningen den 31 december 1917:

1,299 kg tallfrö och 2,938 kg granfrö.

För skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län fanns i behållning upplagd kott från 1916 49,5 hl tallkott och 1,340 hl grankott.

Även denna kott har under året slutklängts.

Till nämnda skogsvårdsstyrelse har översänts 334,7 kg. tallfrö och 1,304 kg granfrö. I frökällaren för skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län räkning förvaras 58 kg granfrö.

Skogsundervisning.

Undervisning i skogshushållning och skogsvård har av länsjägmästaren lämnats vid lantmannaskolan i Tenhult, folkhögskolorna i Nässjö och Värnamo. Vid av hushållningssällskapet anordnade småbrukarekurser i N:a Sandsjö, Flisby och Svenarum har länsjägmästaren avhållit föredrag belysta av skioptikonbilder.

Plantörskurs. Under tiden från den 19—24 april hade skogsvårdsstyrelsen anordnat en kurs för utbildande av plantörer. Till deltagande i denna kurs, som avhölls i Hvetlanda, hade 109 sökande anmält sig. Av dessa kunde dock ej mer än 65 st. antagas på grund av bristande utrymme.

Skolplantering. I ett 80-tal socknar har planteringsdagar med skolbarn varit anordnade och har häri deltagit cirka 3,000 barn, samt skogsodlats 109 hektar med frö, som gratis tillhandahållits av skogsvårdsstyrelsen. Sammanlagda utgifter för skogsundervisningsväsendet för år 1917 uppgår till 4,340: 83 kronor.

Biträde med skogens vård och avverkning.

Av tab. IV framgår, att länsskogvaktarna under 201 dagar lämnat biträde å 152 ställen med en skogsareal av 7,740,95 hektar varvid råd lämnats och avverkningar planlagts. 99,50 hektar hava genomgåtts med gallring.

Dessutom har extra personal bestående av personer, som genomgått styrelsens skogsvårdskurser anlitats i och för upptagande av rekvisitioner för skogsodling 113 dagar, i och för biträdande vid avverkningars reglerande 109 dagar.

Skogsavverkning och därav föranledda åtgärder.

I och för träffande av överenskommelse rörande säkerställande av skogsåterväxten ha avverkningar undersökts å 290 egendomar med en sammanlagd areal av 13,536,37 hektar. Avverkningstrakternas areal å dessa egendomar uppgick till 3,070,90 hektar.

33 överenskommelser rörande större avverkningar har omedelbart kommit till stånd. 2 undersökningar enl. § 2 lagen har påkallats. Domstols utslag har avkunnats i 1 mål i överensstämmelse med skogsvårdsstyrelsens yrkande.

Länsskogvaktarna ha haft sammanlagt 789 förrättnings- och resedagar häri dock ej inberäknat plantskolearbeten m. m., i bostadsorten, vartill använts omkring 80 dagar.

Värdet av skogsavverkningarna år 1916.

Enligt skogsvårdsavgiftslängden uppgår värdet av avverkat deklarationspliktigt virke till 7,919,846 kronor.

Värdet av icke accispliktigt virke samt husbehovsvirket understiger sannolikt ej 6 millioner kronor, vadan värdet av totalavverkningar kan sättas i runt tal till 14 millioner kronor.

Denna summa betecknar sålunda den år 1916 avverkade skogens värde å rot.

Skogsvårdsstyrelsen har genom sin personal latit sig representera vid ett flertal av årets sammanträden rörande taxering av accispliktigt virke. Härigenom har i vissa socknar accispliktigt rotvärde uppbringats med ända till 50,000 kronor och för hela länet till flera hundratusen kronor.

Skogseldar inom länet.

Till styrelsen har ej inrapporterats nagra skogseldar under berättelseåret.

De enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

På grund av den begränsade importen av kolbränsle ha länets skogar under berättelseåret måst anlitas i och för vedavverkningar i stor skala. För att förhindra ett förstörande av skogarna var det av vikt, att tillse att dessa av förhållandena framtvingade extra ordinarie vedavverkningar i så stor utsträckning som möjligt blevo utförda på ett skogsvårdsmässigt sätt. Likaledes var det för säkerställande av industriens framtida råvarutillverkningar av synnerligen stor betydelse, att

härvid icke tillgreps virke av högre kvalitet, än som nödvändigt erfordrades. Dessa skäl blevo avgörande för beslutet att fylla de närmaste årens behov genom statens inköp av ved.

Organisationen av vedanskaffningen anförtroddes åt 1917 års Bränslekommission och den närmaste ledningen inom länet åt Kommissionens länsbyråer.

På grund av den förutsedda foderbristen måste avverkningarna förläggas till de trakter, som voro mest välbelägna i förhållande till transportlederna, sålunda inom en varierande zon av 3 till 5 kilometer från järnvägslinjer och från lämpliga sjötransportleder.

Länsbyrån har varit angelägen om att med skogsägare söka upprätta frivilliga överenskommelser om leverans framme vid lastageplatserna av den vedkvantitet, som enligt viss beräkning borde kunna uttagas från resp. skiften. Samtidigt har till markägarnas förfogande kostnadsfritt ställts särskilt utbildad personal i och för utstämplings verkställande. Dylika frivilliga överenskommelser hava under året träffats med 3,500 st. skogsägare.

Där frivilliga överenskommelser ej kunnat träffas, vilket i regel berott på att markägarna ej under sommarmånaderna kunnat avstå arbetskrafter, har Kommissionen med stöd av Kungl. Förordningen N:r 211 av den 12 maj 1917 genom offentlig förrättning, utmärkt de områden inom kommuner som ansågos vara lämpliga för kronans vedavverkning. För den ved Kommissionen avverkat på beslagtaget område har ersättning till markägarne utgått enligt av Riksvärderingsnämnden fastställd taxa per lm^3 å rot. Sålunda har betalts för

ved av 1:a björk, tall, gran, al	Kr.	8: 25
» » 2:a » asp, tall, bok, gran, al	»	6: 50
» » 1:a bok	»	9: 75

Förordningen av den 12 maj 1917 om upplåtelse till kronan av områden för skogsavverkning, begränsar ej avverkningen till vissa dimensioner eller trädslag. Däremot gäller riksvärderingsnämndens taxa beträffande barrskog, som ej är torr eller rötskadad, endast för träd, som på 4 m höjd icke uppnå 15 cm för tall och 10 cm för gran. Bränslekommissionen har därföre ansett lämpligt, att så länge bränslebehovet därigenom kan rimligtvis täckas, begränsa avverkningarna till nämnda dimensioner, och endast i undantagsfall och då efter uppgörelse med skogsägaren, till det fastställda priset medtaga grövre träd, som ur skogsvårdssynpunkt böra uttagas. Beträffande lövträd har ej förelegat någon begränsning, men har med tanke på förädlingsindustriens framtida behov av råvara, såväl sågbjörk som för tändsticksvirke lämplig asp, så vitt möjligt varit, skonats.

Avverkningen å de beslagtagna områdena har föregåtts av utstämpling genom Kommissionens försorg, vilken utstämpling under sakkunnig ledning förrättats av härtill genom föregående verksamhet kompetenta, eller genom särskilda kurser utbildade personer. Utstämplingarna hava bedrivits efter principen, god skogsvård, samt i förekommande fall även med hänsyn tagande till affektionsvärden och estetiska krav. Avverkningen har följaktligen i regel blivit gallring, såvida den icke utförts kraftigare t. ex. i hagmarker för betets främjande.

Slutligen har hänsyn tagits därtill, att icke genom vedavverkningen skogsägarens husbehov finge äventyras.

Av de undersökningar, som efter avverkningens utförande blivit gjorda framgår, glädjande nog, att utförda vedavverkningar, där utstämpling ägt rum, kunna betecknas som den största skogsvårdsåtgärd, som hittills utförts inom länet.

De allra senaste undersökningarna rörande gallringshuggningar peka nämligen hän på, att medelstarka och starka gallringar förmå öka det kvarvarande beståndets totala produktion, trots att kapitalet för tillfället minskats. Det ökade värde, som således kommit förut ej skötta skogsbestånd till del genom en företagen gallring, är av stor betydelse för skogsägaren och landet.

Under år 1917 har inom Jönköpings län för Kommissionens räkning upphuggits c:a 540,000 kubikmeter löst mått ved.

Kolningarna hava under året bedrivits i mycket stor utsträckning. Kolveden är utan tvivel det sortiment, som under kristiden uppnått den största prisstegringen, och detta märkligt nog, utan att efterfrågan å träkol stegrats i någon däremot svarande omfattning.

Visserligen har under år 1917 uppstått en helt ny konsumtion av träkol, som ersättning för koks, nämligen dels för karbid och superfosfattillverkning, och dels för diverse verkstäder och gjuterier. För hela landet beräknas dock för dessa ändamål ej åtgå mer än c:a 200,000 läster.

Tyvärr har från flera håll framförts klagomål över träkolens kvalitet från Jönköpings län, varav slutsatser kunna dragas, att kolningskonsten ej är högt utvecklad inom länet.

Skogsvårdsstyrelsen har beaktat detta förhållande och då det är av högsta vikt, att så med skogsprodukterna förfares, att högsta möjliga inkomst kommer skogsägaren till godo, har styrelsen, som tillförne anordnat kolarskolor, beslutat, att om möjligt få till stånd en permanent kolarskola inom länet.

Det ökade skogsvärdet har åter satt fart i egendomshandeln som aldrig förr.

Dagligen givas exempel på hur egendomar gå ur hand i hand, till

allt högre pris. Det blir till sist skogen, som får sitta emellan, för att gälda de svindlande priserna. De vinster, som skördas äro dock till stor del imaginära, ty penningevärdets fall har ej i tillräcklig grad tagits med i räkningen.

Det skydd för enskilda skogar, som tillkom genom 1903 års lag angående vård av enskilda skogar, förebygger som bekant endast återväxtens äventyrande. Genom skogsvårdsstyrelsen har emellertid en omfattande upplysningsverksamhet bedrivits, som resulterat i ett synnerligen glädjande spridandet av intresset för skogsvård, vilket på många håll medfört, en förbättrad skötsel av jämväl det växande skogskapitalet. Emellertid har gång på gång framhållits, att alltför stora framtida värden genom skogsskövling hinner förspillas, innan detta skogsvårdsintresse hunnit gripa omkring sig, och har därför från styrelsens sida påyrkats utvidgad lagstiftning på området.

Styrelsen har låtit undersöka 5 socknar i Jönköpings län i och för utrönandet av egendomshandels inverkan på skogens behandling.

Vid valet av socknar har ej utgåtts ifrån att undersöka för ändamålet typiska, utan har i huvudsak, på grund av att tiden varit knappt tillmätt, till arealen mindre socknar blivit föremål för undersökningarna i fråga.

Resultatet av undersökningarna, som omfatta tidsperioden 1913—1917 framgår i korthet av följande sammandrag:

Undersökta socknar	Antal hemmansdelar inom socknen st.	Antal egendomar som gått i handeln	Prod. skogsmark inom socknen har	Areal produktiv skogsmark som gått i handeln	Areal skövlad skogsmark vari återväxtåtgärder erfordras har
Rogberga	112	13	4,233	397	170
Tofteryd	161	10	4,437	481	121
Kållerstad	109	7	710	84	22
N:a Solberga	169	10	8,691	786	61
Jerstorp	42	27	2.773	955	268
Summa	593	67	20,844	2,703	646
Procent	11,3 %		13 %		24 %

I sammandraget medtagna egendomar utgöra endast sådana som gått i handeln i spekulationssyfte, vadan sålunda egendomar, som genom arv växlat ägare, ej medtagits.

I genomsnitt hava egendomarna gått i handeln minst 2 gg. under 5 år, vissa egendomar har växlat ägare 4 gg. och ända upp till 7 gg.

Å samtliga egendomar föreligger överavverkning genom företagna, för skogsbestånden skadliga dimensionshuggningar.

Av undersökta socknar, företer Jerstorps socken det bedrövligaste resultatet, där ej mindre än 64 % av samtliga egendomar bytt ägare under den korta tidrymden av 5 år, upptagande 34 % av socknens produktiva skogsmarksareal.

Socknar i likhet med Jerstorp, som från avsättningssynpunkt ligga lämpligt till, hava givetvis under krisåren varit särskilt utsatta för egendomsjobberiet.

Enär egendomshandeln för närvarande utgör den största faran för skogens bestånd, har styrelsen beslutat ingå till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan att åtgärder måtte vidtagas för att få till stånd provisorisk lagstiftning för stävjande av skogsjobberiet.

Jönköping i mars 1918.

På skogsvårdsstyrelsens i Jönköpings län vägnar:

Ivar Berg.

Wilh. Lothigius.

Tabell I 1917.

Sammandrag över frö och plantor år 1917.

	Frö			Plantor																			
				Tall			Gran						Lärk			Silvergran	Bergtall			Ek	Alm	Lönn
	Tall	Gran	Lärk	1/0	2/0	1/2	1/0	2/0	1/1	2/1	1/2	2/2	1/0	2/0	1/1	2/2	1/0	2/0	1/2	1/0	1/0	2/0
				1,000																		
Behållning den 1 jan. 1917	2,326,0	3,124,0	—	9,609,0	—	—	5,968,0	1,664,0	5,0	—	40,0	140,0	—	30,0	—	—	—	8,0	—	—	—	—
Tillkommet under året	95,0	263,8	5,0	—	—	—	—	2,049,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Klängt frö under året	519,0	1,104,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2,940,0	4,491,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utsått i plantskolorna	208,2	219,0	4,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Omskolade plantor i plantskolorna	—	—	—	—	—	—	—	5,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frö- och plantåtgång vid skogsodling å kontrakterad mark	48,2	21,5	—	1,143.7		—	—	415,3	—	—	—	—	—	13,0	—			—				
Frö och plantor utlämnade till 1,463 rekvirenter med biträde av plantör	302,5	207,5	—	5,578,35		—	—	2,876,25	—	—	—	—	—	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Frö och plantor utlämnade till 139 st. rekvirenter utan biträde av plantör	1,013,8	1,037,8	—	202,25		—	—	183,55	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Till skogsundervisning	68,3	68,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Behållning den 31 dec. 1917	1,299,0	2,930,0	0,2	2,045,6	2,184,0	–	3,605,0	4,802,8		75,0		45,0		—			—		7,5			
Summa	2,940,0	4,491,8																				

Tabell II 1917.

Sammandrag över skogsodlingar å kontrakterad mark år 1917.

Härad	Skogsodlad areal i hektar				Använda dagsverken				Antal ställen
	Nykultur		Hjälpkultur						
	Sådd	Plantering	Sådd	Plantering	Mans-	Kvinns-	Barn-	Summa	
Norra Vedbo	—	20,20	—	—	103	41	45	189	5
Södra »	4,00	22,00	—	6,30	241 3/4	99 1/2	112	453 1/4	7
Östra	—	37,80	—	24,25	363	195	226	784	16
Västra	—	12,00	—	—	76	48	22	146	4
Tveta	—	5,00	—	—	31	17	20	68	2
Vista	—	4,50	—	—	30	15	5	50	1
Mo	28,00	9,70	—	—	116	119	87	322	7
Västbo	39,02	106,82	—	59,70	1,148 3/4	651 1/2	273 3/4	2,074	75
Östbo	—	54,13	—	—	445 1/2	228	155 1/2	829	15
Summa	71,02	272,15	—	90,25	2,555	1,414	946 1/4	4,915 1/4	132
	433,42								

Tabell III 1917.

Sammandrag över skogsodling på grund av rekvisition år 1917.

Härad	Skogsodlad areal i hektar				Använda dagsverken				Antal ställen
	Nykultur		Hjälpkultur						
	Sådd	Plantering	Sådd	Plantering	Mans-	Kvinns-	Barn-	Summa	
Norra Vedbo	6,20	86,70	—	34,30	852	219 1/2	483	1,554 1/2	65
Södra »	22,10	103,10	—	44,08	1,085 1/2	400	648 1/2	2,134	98
Östra	24,65	199,84	0,75	62,61	1,789	1,046	1,118	3,953	121
Västra	60,90	209,32	—	74,65	1,945	926 1/2	1,073 1/4	3,944 3/4	230
Vista	—	11,50	—	1,00	113	45	80	238	15
Tveta	18,98	104,28	—	26,10	1,104 1/2	508	484	2,096 1/2	108
Mo	138,60	15,80	0,40	14,30	790	372	229	1,391	110
Västbo	148,21	602,97	0,50	35,80	4,933 1/4	2,584 3/4	1,974 3/4	9,492 3/4	527
Östbo	136,45	190,23	2,00	40,36	1,831 1/2	879 3/4	694	3,405 1/4	189
Summa	556,09	1,523,74	3,65	333,20	14,443 3/4	6,981 1/2	6,784 1/2	28,209 3/4	1,463
	2,079,83		336,85						
	2,416,68								

Tab. IV 1917.

Sammandrag över av länsskogvaktarna direkt lämnade biträde år 1917.

Härad	Totala av biträdet berörda arealen har	Biträde vid skogens vård	Biträde vid avverkad skogsmarks behandling	Biträde vid avverknings planläggande	Biträde vid utmärkning av fröträd	Biträde vid gallring	Antal utmärkta fröträd	Fröträd utmärkta å areal har	Bleckning för gallring å har	Antal ställen	Dagar
Norra Vedbo	646,50	—	—	7	—	—	14	0,40	—	4	7
Södra »	1,116,50	—	—	17	—	6 1/2	55	2,80	22,00	17	23 1/2
Östra	1,277,45	—	1	40	—	6	—	—	24,50	22	47
Västra	219,00	2 1/2	—	7 1/2	1	1	75	1,25	—	8	12
Tveta	846,00	1	—	16 1/2	—	1/2	—	—	1,50	19	18
Vista	140,00	—	—	3	—	1/2	—	—	2,00	4	3 1/2
Mo	1,070,00	—	—	9	—	3	—	—	9,50	8	12
Östbo	774,00	1	—	20	—	6	52	1,25	14,25	23	27
Västbo	1,651,50	7	—	30	—	14	40	1,00	25,75	47	51
Summa	7,740,95	11 1/2	1	150	1	37 1/2	236	6,70	99,50	152	201

201 dagar

Revisionsberättelse.

Undertecknade, vilka såsom revisorer granskat skogsvårdsstyrelsens inom Jönköpings läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning under år 1917, få härmed vitsorda, att räkenskaperna äro förda med ordning och noggrannhet samt försedda med vederbörliga verifikationer. De i styrelsens berättelse lämnade uppgifter angående verksamheten under nämnda år hava vi funnit överensstämma med räkenskaperna. Vi hava genomgått de värdehandlingar, som finnas i styrelsens förvar och funnit dessa handlingar fullt tillfredsställande. Brandförsäkringarna å såväl fast som lös egendom hava vi funnit betryggande. Angående verksamheten under år 1917 få vi, som jämväl tagit noggrann kännedom om styrelsens protokoll, hänvisa dels till styrelsens berättelse och dels till följande sammandrag av räkenskaperna, utvisande tillgångar och skulder såväl vid årets början som vid dess slut ävensom inkomster och utgifter under året.

Ställningen den 1 januari 1917.

Tillgångar.

Inventarier	7,833: 04	
Frö	24,857: 40	
Plantor	12,877: 68	
Frölängningen	6,692: —	
Fastigheten	6,000: —	
Undersökningar enl. § 2	805: 32	
Jordbrukarnes Försäljningsförening	211: 57	
Stängsel	57: 20	
Järnkontoret	3,000: —	
Kassabehållning	3,883: 06	66,218: 17

Skulder.

Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län	149: 58	
Tillgångar utöver skulder	66,068: 59	66,218: 17

Skogsvårdsstyrelsen inom Jönköpings läns landstingsområde.

Räkenskapssammandrag 1917.

Inkomster.

Kassabehållning		3,883: 96
Statsanslag till uppehållande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet	1,500: —	
D:o till skogsodlingens befrämjande	8,540: —	
Skogsvårdsavgifter	63,542: 07	
Anslag från landsting	5,000: —	
d:o » hushållningssällskap	4,800: —	
d:o » d:o räntan från Lindströms fond	200: —	
Inventarier	8: —	
Skogsodling, diverse	296: 65	
Frö och plantor	25,814: 96	
Plantskolor	44: 70	
Skogsundervisning jämte kontant bidrag och ersättning för kolning	3,114: —	
Biträde	22: 50	
Frökläugningen	1,540: 85	
Expenser	100: —	
Undersökningar enl. § 2	342: 95	
Upplupna räntor	2,276: 09	
Stängsel	53: 10	
S. A. Johanssons donationsfond, ränta	500: —	117,695: 87
	Kronor	121,579: 83

Utgifter.

Inventarier		3,379: 31
Skogsodling:		
Skogsodling enl. åtagande jämte div. omkostn.	9,313: 02	
Frö och plantor	6,646: 80	
Plantörer	16,672: 74	
Plantskolor	8,841: 57	
Reseersättningar	1,131: 60	42,605: 73
Skogsundervisning:		
Kurser, utdelad litteratur m. m.	3,678: 88	
Reseersättningar	661: 95	4,340: 83
Avdikningar		230: 25
	Transport	50,556: 12

Transport		50,556: 12	
Biträde för skogsvård		1,029: 50	
Avverkningsundersökningar		669: 35	
Frölängningen:			
Inköp av koks, arbetskostnader m. m.	3,393: 69		
Brandförsäkring	100: —	3,493: 69	
Fastigheten		640: 80	
Expenser, hyror, brandförsäkring och kontorspersonal		5,640: 72	
Telefoner		631: 47	
Undersökningar enl. § 2		78: 05	
Styrelse och revisorer		303: —	
Löner		9,571: 78	
Omkostnader för taxering till skogsvårdsavgifter		590: 23	
Anslag till pensionering av styrelsens personal inklusive ränta		3,581: 26	
Upplupna räntor som säkerhet		56: 73	76,848: 70
Smål. Ensk. Bank. Upp- och avskrivning		8,317: 78	
» » » Kapitalräkning		36,183: 36	
Kontant i kassan		229: 99	44,731: 13
Summa kronor			121,579: 83

Ställning den 31 december 1917.

Tillgångar.

Inventarier	7,363: 05	
Frö	16,270: —	
Plantor	11,114: —	
Frölängningen, inneliggande förråd	951: 60	
Fastigheten	1,000: —	
Undersökningar enl. § 2	540: 42	
Jordbrukarnes förs.-förening	211: 57	
Smål. Ensk. Bank, Upp- och avskrivning	8,317: 78	
» » » Kapitalräkning	36,183: 36	
Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län	1,183: 12	
Kassabehållning	229: 99	83,365: 49

Skulder.

S. A. Johanssons donationsfond	500: —	
Tillgångar utöver skulder	82,865: 49	83,365: 49

Till sist få vi vitsorda, att styrelsen med omsorg och noggrannhet handhaft de till densamma hörande angelägenheterna samt att tjänstemännen med plikttrohet och skicklighet fullgjort sina åligganden.

Med anledning av vad sålunda under revisionen förekommit, hemställa vi att ansvarsfrihet beviljas styrelsen för dess verksamhet under år 1917.

Jönköping den 17 augusti 1918.

G. Lindman.
Förordnad av Kungl. Maj:t.

August Stork.
Utsedd av landstinget.

Hj. Leyonmarck.
Av hushållningssällskapet utsedd revisor.

Berättelse

över skogsvårdsstyrelsens i Kronobergs län verksamhet och förvaltning under år 1917.

De enskilda skogarnas skötsel och vård.

Den högkonjunktur, som under verksamhetsåret varit rådande för alla slags skogsprodukter, har helt naturligt återverkat på länets enskilda skogar i så måtto, att avverkningarna inom desamma antagit större proportioner än under sedvanliga förhållanden.

Virkesprisen befunno sig under året i jämn stegring och uppnådde slutligen en höjd, som låter 1917 framstå som ett virkes- och vedprisens rekordår.

Sålunda stego prisen för rotstående sågtimmerskog ända till 30 kronor pr kubikmeter och för massaved, framkörd till järnvägsstationen, till 100 kronor och stundom däröver pr kubikfamn.

Att så höga virkespriser skulle utgöra en stark frestelse till forcerade skogsförsäljningar och avverkningar kunde förväntas.

Sågverksindustrien har sålunda tillgodosett sina ökade behov av timmerskog, och om även de rådande politiska förhållandena i någon man utövat ett varnande inflytande mot överspekulation, kan dock som allmänt omdöme sägas, att mycket stora områden av äldre, sparad skog under året tillgodogjorts av länets sågindustri.

Avverkningen av massaved för de inom landstingsområdet belägna cellulosafabrikerna har under året uppgått till i runt tal 60,000 kubikfamnar, vilket utgör en ökning av omkring 15 % mot föregående år. Där massavedshuggningen skett i form av skogsvårdande gallringar i tätslutna ungskogsbestånd har sådan avverkning varit till gagn för beståndet; men förkastligt och ruinerande har det varit för hemmanet, där massavedshuggningen skett i form av nedmejning av hela ungskogsbestånd, vilket förfarande tyvärr i många fall kunnat antecknas.

Den under året rådande bristen på stenkol för industriens och järnvägarnas behov medförde stark efterfrågan och prisstegring på vedvirke. Under årets första månader, då länets vedbyrå ännu verkade, kunde vedprisen hållas inom rimliga gränser, nämligen till 20, högst 22 kronor för famn 1:ma björkved (à 108 kf.), levererad vid järnvägsstation; men sedan Statens Bränslekommission under försommaren trätt i funktion och priset på vedskog å rot även inom detta skogrika län bestämts till det oskäligt höga värdet av kr. 8,25 pr kubikmeter 1:ma björkved, sprungo vedprisen plötsligt upp till en höjd, som blivit högeligen betungande för industrien, kommunikationerna och enskilda personer i stad och samhällen.

Genom Bränslekommissionens verksamhet inom beslagszonerna hava emellertid stora skogsområden blivit underkastade genomgallringar, vilka i stort sett utförts på ett tillfredsställande sätt. Dessa gallringar, som utan tvivel komma att befordra skogsbeståndens ökade tillväxt, hava även för den skogsägande allmänheten adagalagt, huruledes mindrevärdig skog, som hittills vanligen lämnats att ruttna på rot, kan giva ägaren avsevärd inkomst. Det torde likväl böra framhållas, att den enskilde jordägaren omöjligt kan åstadkomma vinstgivande gallringar under nuvarande av B. K. uppdrivna dagsverkspris, vilka sannolikt komma att fortfara i flera år.

En följd av de höga vedprisen har även blivit tillvaratagande i stor utsträckning av å hyggen kvarstående stubbar, vilket skett såväl genom sprängning, som medelst maskiner av olika konstruktion. Därjämte har iakttagits huruledes upprensning av å hyggen kvarstående tras- och marvuxen skog skett med större beredvillighet än eljest.

En mörk punkt i de enskilda skogarnas historia utgör den under året i spekulationssyfte bedrivna handeln med jordegendomar, varvid åtkomsten av hemmanets eller egendomens mer eller mindre sparade skog utgjort den huvudsakliga lockelsen. Oavsett skogens ödeläggelse, vilken mångenstädes omfattat de i hög tillväxt befintliga ungskogsbestånden, bliva sådana »vandringshemmans» jordbruk i regel vanskött, ofta medförande den siste innehavarens ekonomiska ruin. Som allmänt omdöme kan sägas, att de enskilda skogarnas omsättning under berättelseåret varit över hövan stor, samt att årets avverkning ganska väsentligt överstigit skogsbeståndets tillväxt under samma år.

Skogsodlingen.

Under berättelseåret kunde skogsodlingarna utföras efter samma system och i enahanda omfattning som under föregående åren.

Såsom ledare av kulturerna hava under vederbörande befäl tjänstgjort 45 st. skogsplantörer.

I enlighet med avgivna skogsodlingsförbindelser hava skogsodlingarna å hyggen, avverkade efter 1905, omfattat en areal av 1,938 hektar.

Vid länets folkskolor, under ledning, dels av Styrelsens plantörer och dels av folkskollärare, hava av skolbarnen skogsodlats 83 hektar.

Frivilliga skogsodlingar å äldre kalmarker hava under plantörers ledning utförts å 190 hektar.

Samtliga av skogsvårdsstyrelsen under året anordnade skogsodlingar hava sålunda omfattat en areal av 2,211 hektar (= 4,422 td).

Å inom länet belägna större bruksegendomar hava med skogsvårdsstyrelsens partiella medverkan i form av fritt utdelat skogsfrö och plantor utförts, dels obligatoriska och dels frivilliga skogsodlingar, nämligen:

a	Kosta glasbruk	14.0	hektar
»	Säfsjöströms bruk	7.5	
»	Timfors cellulosa fabrik	13.0	»
»	Ary bruk	131.5	
»	Böksholms cellulosa fabrik	44.0	»
»	Strömsnäs cellulosa och pappersfabrik	290.0	»
»	Orrefors glasbruk	83.0	»
»	Örmo bruk	16.0	»
	Konga cellulosa fabrik	102.[illegible]	
	Karlskrona träexport	174.0	
»	Frifafors cellulosa fabrik	58.[illegible]	»
		S:a 933.[illegible]	har

Inom hela länet har skogsodling sålunda under året utförts å en areal av 3,144 hektar (= 6,288 td).

Till årets skogsodlingar har Styrelsen gratis utdelat 1,312 kilogram blandat tall- och granfrö, samt 2,992,000 st. skogsplantor.

Inköpt skogsfrö.

Under året inköptes:

154.87 kg. tallfrö för en summa av kronor 1,381.90; 101.38 kg. granfrö för kr. 302.50, samt 10 kg. bergtallfrö för kr. 94.50.

Plantskolorna.

I Styrelsens trenne plantskolor utsåddes våren 1917 52 kg. tall- och granfrö. Plantskolorna hava under året något utvidgats, och beräknades vid höstinventeringen innehålla ett för våren 1918 disponibelt plantmaterial av omkring tre millioner plantor.

Utdikning av försumpad skogsmark.

Ansökningar om bidrag till utdikning hava under året inkommit från länets olika delar och omfattat avsevärda arealer mer eller mindre försumpad skogsmark. Till följd av de högt uppdrivna dagsverksprisen och den allmänna bristen på dikningsarbetare hava emellertid endast ett fåtal dikningar blivit utförda. För underlättandet av utdikningar och bäckrensningar å enskild mark har Styrelsen beslutat att under nästkommande år höja bidraget från 50 % till eventuellt 75 % av beräknade dikningskostnaden.

Skogsavverkningar, som föranlett undersökningar m. m.

Under året hava systematiska hyggesbesiktningar företagits inom flera av länets socknar.

Med anledning av dessa hava skogsodlingsförbindelser avfordrats vederbörande skogsodlingsskyldige; och hava sådana förbindelser inkommit till ett antal av 668 st. omfattande en skogsodlingsareal av tillhopa 2,188 hektar.

I sex fall, i vilka godvillig överenskommelse om återskogsodling icke kunnat vinnas, har Styrelsen nödgats ingå till Konungens befallningshavande med begäran om laga syneförrättning.

Åtgärder för spridande av kunskap i skogsvård.

Under året har Styrelsen prenumererat på Svenska Skogsvårdsföreningens publikation »Skogen» i 150 ex. samt på tidskriften »Skogvaktaren», i likaledes 150 ex., vilka skrifter utdelats till plantörer, folkskollärare, Skogsvårdskommittéerna, sockenbibliotek o. s. v.

Länsjägmästaren har hållit skogsvårds- och repetitionskurser med skogsplantörerna, föredrag i skogsvård för allmänheten, undervisat skogsodling m. m. vid länets lantbruksskola, vid Vexiö Seminarium o. s. v., varjämte länsskogvaktarna under tjänsteresor lämnat skogsägare upplysningar och råd beträffande skogsvården.

Under året har en biträdande länsjägmästare blivit anställd.

Disponibla medels placering

förmedlas fortfarande av Sydsvenska Kredit A:bolagets avdelningskontor i Vexiö medelst depositions- och löpande räkningar.

Skogsvårdskommittéerna

uppgå till ett antal av 52 st.

Styrelsens sammanträden och expedition.

Styrelsen har under året haft 8 sammanträden.

Väderleken under året.

Liksom för jordbruket var försommaren 1917 mindre gynnsam för årets skogsodlingar. Den ihållande torkan förorsakade de tidigt spirade plantornas död på mera högländа och torrare lokaler, varemot plantorna motstodo torkan på fuktigare.

Sedan likväl den länge åtrådda nederbörden inställt sig, började massor plantor uppspira ur utsatt frö, som under torkperioden betagits möjligheten till groning. Tillföljd av den ovanligt blida hösten blevo dessa senspirande plantor tillräckligt förvedade, varigenom de förmadde motstå vinterkölden.

På skogsväxtligheten i övrigt utövade den mindre tjänliga väderleken intet menligt inflytande, med undantag i Sunnerbo härad, där senfrosten skadade granplantorna å exponerade lokaler.

Skador å skogen.

Nämnvärda sådana, vare sig i form av stormfällning, snötryck eller insektshärjning, hava under året icke förekommit.

Skogsvårdsstyrelsens ordförande

f. Överjägmästaren m. m. C. A. F. Gyllenkrok begärde vid årets slut tillföljd av sjukdom entledigande från nådigt förordnande som Styrelsens Ordförande.

Skogsvardsstyrelsens inkomst- och utgiftskonto för år 1917.

Debet.

Ingående behållningar.

Kontant i kassan	320: 66	
Å deposition i Sydsvenska Kredit A.-B.	47,000: —	
Å löpande räkning i » » »	12,246: 21	
Förskjutna kostnader å laga syner	343: 30	
Inventarier	1,513: 03	61,423: 20

Inkomster under året.

Skogsvårdsavgifter	55,042: 71	
Statsanslaget	2,200: —	
Räntor	3,605: 75	
Återförda kostnader för laga hyggessyner	674: 38	61,421: 84
Pensionsfonden: skuld till år 1918		6,000: —
	Summa kr.	128,845: 04

Kredit.

Pensionsfonden: skuld från 1916		2,000: —

Utgifter under året.

Skogskulturer	9,204: 50	
Plantskolorna	1,895: 75	
Utdikningar	585: 50	
Skogsfrö	1,802: 19	
Hyggesbesiktningar	603: 02	
Utgifter för skogsutställningen	0: 62	
Avlöningar	8,275: —	
Expenser	1,502: 05	
Hyror	500: —	
Rese- och dagtraktamenten	4,635: 20	
Diverse omkostnader	1,109: 46	
Inventarier: 15 % avskrivning	241: 05	
Förskjutna kostnader för laga syner, avskrivning	71: 88	
Prenumerationer	1,353: 25	31,781: 27
Pensionsfonden: 1916—1917 års avsättning		4,000: —

Behållning till år 1918.

Kontant i kassan	1,331: 37	
Å deposition i Sydsvenska Kredit A.-B.	76,000: —	
Å löpande räkning i » » »	11,093: 67	
Förskjutna kostnader	271: 42	
Laga hyggessyner	996: 23	
Inventarier	1,371: 08	91,063: 77
	Summa kr.	128,845: 04

Inkomst- och Utgiftsförslag för år 1918.

Debet.

Beräknad behållning från år 1917		84,000: —
Kungl. Maj:ts anslag	2,200: —	
Skogsvårdsafgifter, förslagsvis	45,000: —	
Räntor, förslagsvis	2,500: —	49,700: —
	Kronor	133,700: —

Kredit.

Löner	14,000: —	
Resor och dagtraktamenten	8,000: —	
Skogsodlingar, plantskolor, fröinköp	30,000: —	
Utdikningar	6,000: —	
Expenser och hyror	3,000: —	
Material och inventarier	1,000: —	
Oförutsedda utgifter, besiktningar, prenumerationer	8,000: —	
Avsättning till pensionsfonden	3,000: —	73,000: —
Beräknad behållning till 1919		60,700: —
	Kronor	133,700: —

Växjö den 30 april 1918.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar

Alexis Hammarström.

Eug. Hemberg.

Efter verkställd granskning av Skogsvårdsstyrelsens inom Kronobergs län räkenskaper och förvaltning för år 1917 få vi avgiva följande

Revisionsberättelse.

Debet.

Behållning från år 1916.

Inventarier	1,513: 03	
Förskjutna kostnader	343: 30	
Deposition och löpande räkning	59,246: 21	
Kassabehållning	320: 66	61,423: 20

Inkomster:

Statsanslag	2,200: —	
Skogsvårdsavgifter	55,042: 21	
Räntor	3,605: 25	
Laga hyggessyner	574: 38	61,421: 84

Skulder till årets slut:

Pensionsfonden		6,000: —
	Summa kr.	128,845: 04

Kredit.

Skuld från år 1916		2,000: —

Utgifter:

Löner	8,275: —	
Resor och dagtraktamenten m. m.	4,635: 20	
Skogskulturer och skogsfrö	13,487: 94	
Hyggesbesiktningar	603: 92	
Hyror, annonser, tryckning m. m.	4,464: 76	
Skogsutställningen	0: 62	
Avskrivning å inventarier	241: 95	
Beslutad avskrivning på laga hyggessyner	71: 88	
Avsättning till pensionsfonden på två år	4,000: —	35,781: 27

Behållning till år 1918.

Inventarier	1,371: 08	
Förskjutna kostnaders räkning	271: 42	
Laga hyggessyners räkning	996: 23	
Deposition och löpande räkning	87,093: 67	
Kassabehållning	1,331: 37	91,063: 77
	Summa kr.	128,845: 04

Granskades kassaräkningen, avslutad för juni månad och överensstämde densamma med förhållandet.

I balansräkningen utgå Förskjutna kostnaders- och Laga hyggessyners räkningar med tillsammans kronor 1,267: 65, vilken summa överstiger verkliga förhållandet med kronor 87, varför revisorerna föreslå, att dessa kronor 87, avföres i nästkommande års räkenskaper, samt att ovannämnda räkningar sammanslås till *en* under rubrik, Laga hyggessyners räkning.

Då av protokollen framgår, att Skogsvårdsstyrelsen med nit och skicklighet fullgjort sitt uppdrag och räkenskaperna äro förda med noggrannhet samt försedda med vederbörliga verifikationer, få vi tillstyrka, att full ansvarsfrihet beviljas Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs läns landstingsområde för dess förvaltning under å 1917.

Vexiö den 4 juli 1918.

E. O. Magnusson.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

Alf. Fornander.
Av Kronobergs läns landsting utsedd revisor.

G. Cervin.
Av Kronobergs läns hushållningssällskap utsedd revisor.

Plantbeståndens vård.

Ungbeståndens vård under deras tillväxttid lämnar i allmänhet å de enskilda skogarna mycket övrigt att önska, och dock är skogens slutliga avkastning beroende av ungskogarnas regelrätta behandling.

Mycket har under de senaste åren talats och skrivits om ungskogarnas genomgallring; och tillföljd av småvirkets och brännvedens nuvarande höga prislägen synes glädjande nog förståelsen för gallringens ekonomiska betydelse alltmer växa in i den skogsägande allmänhetens medvetande.

Emellertid finnes en epok i skogens liv, nämligen den tidiga ungdomens, *plantbeståndens*, vilken period omfattar tiden från plantväxtens spirande tills beståndet vid 20—30 års åldern inträtt i gallringsstadiet. Föga omvårdnad ägnas dessa plantbestånd, vilka vanligen lämnas att sköta sig själva till skada för skogsägaren och framtiden.

Vid anläggning av ny barrskog efter skedd avverkning, vare sig sådan anläggning sker i form av skogsodling eller åtgärder för självåterväxt, förutsättes att marken i enlighet med gällande lag undergått rensning, genom borttagning av den å hygget kvarlämnade skräpskog, som eljest dels skulle genom överskärmning hindrat återväxtens fortkomst och dels vid försenad avverkning och bortforsling förorsakat åverkan å det uppväxande ungbeståndet.

Vidare är förutsättningen för en värdefull framtidsskog, som i högsta möjliga grad förmar förränta marken, att plantbeståndet erhåller nöjaktig slutenhet. Ty luckiga plantbestånd bilda glesa skogar, med greniga stammar och reducerad virkesmassa.

Med undantag av vissa fuktiga, syrliga lägen, å vilka björk och al utan mänskligt åtgörande bilda skog, sker uppdragning av ny skog å fastmarkslägen och i stort sett endast av våra nordliga trädslag tall och gran.

Självbesåningsåtgärder genom fröträdsställningar, kuliss- eller luckhuggningar kunna i södra Sverige endast tillrådas å smärre områden med fuktigt läge, varemot sådana åtgärder på torr, högländ mark oftast

misslyckas, eller ock medföra en markränteförlust under 15—20 år, oavsett den förvildning och försämring, som under samma tid drabbar ståndorten.

Denna sanning har alltmer kommit till erkännande, varför man övergått till skogsodling för hand medelst frösådd eller plantering.

Oavsett torka, frost, angrepp av insekter, skogsfågel m. m. äro barrträdsplantorna under deras tidigaste ålder utsatta för åverkan av beteskreaturen, där sådana tillåtas trafik på de skogsodlade hyggena. Nötboskapen tillgriper visserligen endast undantagsvis sådana plantor, men skadar dem genom legor och tramp, varemot fårkreaturen med begärlighet avbeta desamma. Genom beteskreaturens vistelse på de skogsodlade hyggena förstöras en mängd spirande plantor, och i sådana fall, där skogsodling föreligger enligt gällande lag, tvingas den skogsodlingsskyldige att företaga hjälpskogsodlingar, vilka stundom ådraga honom kostnader, vida överstigande värdet av det magra hyggesbetet.

Emellertid förefinnes här och var jordområden med fuktigt läge och hög bördighet, vilka efter skogsavverkning bliva rikt gräsbärande. Skogsodlingen å sådana marker får överflyttas till motsvarande areal äldre hyggen. Genom borttröjning av buskar samt insåning av lämpliga gräsarter, eventuellt även av konstgödning, kunna sådana gynnade områden omdanas till goda ängs- eller betesmarker, och därmed förverkliga Svenska Betes- och Vallföreningens stora mål, som är skiljandet mellan skogs- och betesmark.

Med nuvarande höga skogsvärden bör det emellertid vara varje skogsägare angeläget, i att möjligaste mån skydda de skogsodlade områdena för kreatursbetning.

Å en del hyggen uppspira täta snår av ormbunkar, vilka verka hindrande på plantornas fortkomst och därigenom förorsaka luckor i plantbeståndet. Skadan kan emellertid förekommas genom att med lie avhugga ormbunkarna, vilket förfarande bör ske tvänne gånger under de två första somrarna efter sådden. Lämpligt är även, att i stället för frösådd utsätta 2—3 åriga granplantor å sådana ombunksfläckar.

När frösådden lyckats väl, uppkomma vanligen ett flertal plantor i varje såddruta, vilka om de få fortväxa åstadkomma trängsel och kamp om näring och ljus. Då sådan strid alltid verkar hämmande på plantbeståndets utveckling, bör skogsägaren gynna en eller tvänne av de kraftigaste individen i varje ruta, genom borttagning av de konkurrerande svagare. Om dessa senare emellertid avhuggas vid rothalsen, så bortdör rotsystemet under samtidig utveckling av svampbildningar, vilka kunna överflyttas på de kvarlämnade plantornas rötter och förstöra dessa. Därför är fördelaktigare att vid plantbeståndets inträde i

omkring 10-års åldern å mitten avbryta de överflödiga tallplantorna, vilka då först småningom bortdö, men tillika bilda en skyddande gördel omkring de fortväxande.

Vid frösådd användes endast i undantagsfall, såsom å skarpa åslägen, torra ljunghedar etc. enbart tallfrö. Men å vår vanliga godartade skogsmark, som är lämplig för både tall och gran, användes blandning av dessa båda träslags frö. Även om marken skulle vara gynnsammare för gran än för tall, eller granbestånd särskilt önskas, är fördelaktigare för granplantan, att under de tidigaste åren erhålla skydd av tallplantor. Dessa växa nämligen de första åren hastigare än granplantorna och giva dessa ett välbehövligt skydd mot frostskador. Men lämnas tallplantorna under längre tid i ostörd ro, så undertrycka de ofta granplantorna till en grad, som komma dessa att tvina och dö.

Då blandade bestånd giva större utbyte av kubisk massa än rena sådana, och då granen obestridligen äger större framtidsvärde än tallen, bör skogsägaren tillse, att tallen icke tager absolut övervälde i plantbeståndet. Han bör sålunda i beståndets 6—10 års ålder borthugga tallplantor, där dessa hota förkväva underväxande granplantor.

Å vanlig god skogsmark, å vilken plantbeståndet är fullslutet och utgöres av tall och gran i lika fördelning, böra tallplantorna starkt uthuggas, om man önskar ett huvudsakligt granbestånd. Fullkomligt rena granbestånd böra dock undvikas, emedan de dels äro mera utsatta för rottickrötan och dels äro starkare exponerade för stormskador. Genom inblandning av tall förekommas delvis dessa olägenheter.

Ofta invandrar björken i plantbestånden, tillföljd av detta träslags stora fröspridningsförmåga. Om björken endast bildar ett spritt inslag bland barrträdsplantorna, är därom intet att invända, emedan de spridda björkarna komma att uthuggas under de senare inträdande periodiska gallringarna. Men om björken invandrar i större mängd och hotar överväxa barrträdsplantorna, eller genom sina slaka grenar avpiska deras toppskott, måste skogsägaren räddande ingripa genom borthuggning av skadegörande björktelningar. Detta är ju även en ekonomisk åtgärd, vars berättigande framträder vid jämförelse mellan björkens och barrträdens prislägen, vilka avgjort äro till de senares favör.

I samband med skadande björkbuskars borthuggning avlägsnas även sälg- och videplantor, rotskott av asp samt sjukliga eller vanvuxna barrträdsplantor.

Det händer ofta att lågländ mark efter avverkning undergår försumpning. Så länge barrskogen kvarstod verkade den torrläggande på marken genom sin starka vattenavdunstning; men sedan genom skogens borthuggning vattenuppsugningen upphört, stiger grundvattnet småning-

om mot markytan, med början i hyggets lägsta delar och spridande sig omärkligt mot de övriga. Stora fordom skogsbevuxna områden inom vårt land hava på detta sätt blivit omvandlade till kärrartade impediment och därigenom gått förlorade för skogsproduktionen.

Varje avverkad mark med benägenhet för försumpning borde underkastas utdikning innan återkultur finge äga rum. Sådant lagstadgande saknas emellertid och därför måste mången skogsodling utföras å mark, vilken — ehuru ännu ej egentligen försumpad — likväl lider av bottensyra, som verkar nedsättande på skogsbeståndets framtida växtlighet. Ofta äro skogsodlade hyggen genomskurna av smala försumpade sänken s. k. dråger, vilka icke äro annat än gamla igenvuxna rännilar och bäckar. Genom att draga vattenreglerande diken i sådana dråger hindras försumpningens spridning och höjes växtligheten under skogsbeståndets hela tillväxttid.

Plantbeståndet är skogens barndomstid, och den behandling, som ägnas detsamma, är grundläggande för dess framtid. Missvård skapar luckig skog med reducerat värde, medan god plantvård åstadkommer de högräntabla framtidsskogar, som befordra ägarens ekonomi och jordegendomens stegrade värde.

Växjö i maj 1918.

Eug. Hemberg.

Skogsvårdsstyrelsens i Kalmar läns norra landstingsområde berättelse för år 1917.

I enlighet med kungl. förordningen om skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Kalmar läns norra landstingsområde härmed avgiva redogörelse för sin verksamhet och förvaltning under år 1917, ävensom en kortfattad framställning om de enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning m. m.

Styrelsens sammansättning har icke under året undergått någon förändring, utan har som ordförande fungerat bruksägaren m. m. Gust. Boréll oeh som ledamot för landstinget kaptenen m. m. Th. Lybeck och för hushållningssällskapet ryttmästaren m. m. friherre Edv. Fleetwood. Suppleant för kapten Th. Lybeck har lantbrukaren E. Andersson i Hägeläkra varit och för friherre Edv. Fleetwood godsägaren m. m. A. Hedenberg. Såsom länsjägmästare, sekreterare och kassaförvaltare har e. jägmästare Nils Klein tjänstgjort. Räkenskapsförare har varit herr A. Kernell och såsom styrelsens juridiska ombud har kronofogde G. Lindeberg fungerat. Expeditionen har varit förlagd till Västervik, och har länsjägmästaren träffats alla dagar, då ej resor förelegat.

Tjänstepersonalen har under året undergått den förändringen, att två nya ordinarie länsskogvaktare tillsatts, så att distrikten numera utgöra fem stycken och omfatta dessa följande socknar:

1) *Norra distriktet:* Tryserum, Hannäs, Gärdserum, Dalhem, Ukna, Västra Ed, Östra Ed och Loftahammar.

2) *Västerviks distrikt*: Odensvi, Lofta, Gamleby och Törnesfall.

3) *Tuna distrikt*: Tuna, Misterhult, Västrum, Hjorted, Gladhammar, Blackstad och Hallingeberg.

4) *Vimmerby distrikt*: Vimmerby, Rumskulla, Södra Vi, Djursdala, Locknevi, Frödinge och Pelarne.

5) *Målilla distrikt*: Lönneberga, Järeda, Gårdveda, Virserum, Målilla, Mörlunda, Kristdala, Tveta och Hvena.

I och för de skogsodlingsarbeten, som under år 1917 utfördes under styrelsens ledning voro 16 st. plantörer anställda. Dessutom hade länsskogvaktarna under året även biträtt vid skogsodlingar, och framgår deras förrättningsdagar m. m. av nedanstående tablå:

	Förrättningsdagar	Förrättningsställen
Råd angående skogens vård	19	18
Skogsodlingsarbeten	25	17
Besiktningar av avverkningar	89	86
Stämplingar	88	49
Diverse förrättningar	51	43
Klängnings- och plantskolearbeten	75	4
Expeditionsarbeten	54	1
Resedagar	63	—
Summa	464	218

Under året har Styrelsen hållit 8 st. sammanträden, nämligen den 19 januari, 15 mars, 13 april, 18 maj, 23 maj, 24 augusti, 22 november och 17 december.

Styrelsen har under berättelseåret i stort sett följt samma arbetsplan, som under föregående år, och sålunda beslutat:

att biträde lämnas vid skogens skötsel och vård samt vid utsyning och anordnande av fröträdsställning, blädning, hjälpgallring, ljushuggning m. m.,

att styrelsen för de kalmarker, som uppstått genom sådan avverkning, som icke stått i strid med § 1 av lagen angående vård av enskildas skogar av den 24 juli 1903 och som skogsodlas i vår, lämnar bidrag till rödjningen av marken i ett för skogsodling lämpligt skick med högst 10 kr. per hektar och för en areal intill 20 hektar,

att styrelsen likaledes i mån av tillgång avgiftsfritt lämnar frö och plantor till skogsodling år 1917 av högst 20 hektar på ovan nämnt sätt uppkomna kalmarker, såvida skogsodlingen sker under tillsyn av person, som av styrelsen godkänts som plantör, dock att till varje rekvirent och markägare gratis utlämnas *högst 50,000 st. plantor och 10 kg frö*,

att varje rekvirent erhåller kostnadsfri skogsodling, häri inberäknat jäm-

väl hantlangning, å en areal intill 10 hektar kalmark, som uppstått före 1905,

att styrelsen, så långt tillgången medgiver, för styrelsen uppgjorda dikningsförslag bidrager med 80 % av den beräknade kostnaden för torrläggningen, dock med högst 40 kr. per hektar för mark, som genom dikningen göres skogsproduktiv, varvid dock styrelsen förbehåller sig rätt att pröva om och till huru stort belopp i varje särskilt fall dikningsanslag bör beviljas,

att styrelsen mot en avgift av 25 öre per dag utlånar stubbrytare, varvid dock rekvirenten är skyldig betala frakten till och från Tuna järnvägsstation,

att biträde av länsjägmästare, länsskogvaktare eller plantör erhålles avgifssfritt under 3:ne dagar, samt därefter mot dagarvode av 8 kr. till den förre och 2 kr. till de senare, dock att fri kost och husrum lämnas förrättningsmannen.

Styrelsen har fattat en del vittgående beslut för den blivande verksamheten, så att styrelsen än mer hädanefter blir i stånd att verka för den enskilda skogshushållningen i dess olika grenar. Styrelsen har sålunda beslutat:

att anordna kolningskurser,

att ytterligare öka plantskolearealen,

att inköpa flera stubbrytare att gratis utlånas,

att anordna kurs i skogsodling m. m. för folkskolelärare,

att årligen anordna kurser i skogshushållning m. m. för hemmansägaresöner,

att höja styrelsens bidrag till avdikning av skogsmark till 50 kr. per hektar mot förutvarande 40 kr.,

att undersökning skall genom styrelsens försorg verkställas rörande befintligheten och omfattningen inom området av äldre kalmarker,

att vidtaga åtgärder för spridande av kunskap om ett rationellt skötande af betesmarkerna, så att hyggestrakterna må räddas från betning, och

att arbeta för införandet av virkesbesparande hägnader.

Under året inkom till styrelsen uppmaning från högre ort att ställa sin personal till Bränslekommissionens förfogande, och ansåg styrelsen, på grund av de exceptionella förhållanden, som skapats av världskriget, att den icke kunde eller ville undandraga sig denna anordning, varför hela personalen från den 1 juni varit anställd i Bränslekommissionens tjänst. Detta blev ju något, som helt stod utom styrelsens egentliga verksamhet och som tagit hela året i anspråk, så att tyvärr en del arbeten för styrelsens räkning i någon mån blivit eftersatta.

Länsjägmästaren har förutom expeditionen haft 112 st. rese- och för-

rättningsdagar för besiktning av avverkningar, skogsodlingar och lämnande av råd angående skogens skötsel m. m. De olika förrättningarnas art framgår av nedanstående tablå:

Besiktningar	23	dagar
Råd angående skogens skötsel	16	»
Föredrag och undervisning	9	»
Plantskolearbeten	6	»
Dikningar	6	»
Diverse resor	36	»
Sammanträden	8	»
Resedagar	8	»
Summa	112	dagar

I diverse resor och besiktningar ingår sådana som egentligen företagits för Bränslekommissionens räkning, men hava de även överensstämt med Styrelsens intressen, då de åsyftat kontroll av avverkningar m. m.

Länsskogvaktarna hava, som förut nämnts, under halva året nästan uteslutande varit sysselsatta med arbeten för Bränslekommissionen i egenskap av avdelningsledare, men hava för styrelsens räkning utfört följande antal förrättningar, sålunda fördelade:

Råd angående skogens skötsel	19	dagar
Skogsodlingsarbeten	25	»
Besiktningar	89	»
Stämplingar	88	»
Diverse förrättningar såsom dikning m. m.	51	»
Plantskolearbeten	75	»
Expeditionsarbeten	54	»
Resedagar	63	»
Summa	464	dagar

Utav plantörerna hava utförts 316 förrättningsdagar med skogsodling, vadan i allt genom styrelsens personal utförts 892 förrättningsdagar.

För att bevaka styrelsens intressen vid taxering till skogsvårdsavgifter inom socknarna har styrelsen haft ombud utsedda i samtliga socknar.

Skogsupplysning.

Genom utsändande av lämpliga tidskrifter och broschyrer i skogsvård, samt genom de personliga besök styrelsens tjänstemän gjort hos ett flertal skogsägare, har styrelsens strävan städse varit att söka bibringa

den skogsägande allmänheten intresse för och bättre insikt i allt vad som rör en rationellare skogsskötsel. Föredrag i skogsskötsel har anordnats, kurs i skogsodling för ett 30-tal folkskolelärare har hållits vid Tuna i samband varmed en exkursion å Tuna säteris skogar företogs. Kursen pågick i 3 dagar med föredrag av länsjägmästaren och jägmästare Haller, och praktiska övningar företogs i markberedning, beståndsvard, skogsodling m. m. För samtliga plantörer anordnade styrelsen en repetionskurs i Västervik, varvid plantörerna fingo teoretisk och praktisk undervisning i skogsodling, plantskolearbeten m. m. Styrelsen har även låtit utdela 1,000 ex. »Kort handledning vid folkskolebarns undervisning i skogssådd.»

Genom kungörelser och annonser i ortens mera spridda tidningar har styrelsen sökt sprida kännedom om de förmåner, som styrelsen kan erbjuda skogsägare.

De beslutade kurserna i skogsskötsel m. m. och kolning samt arbeten med undersökning av förekommande kalmarksareal, hava icke kunnat anordnas, då såsom förut sagts, styrelsen genom rådande förhållanden sett sig nödsakad inskränka sin verksamhet till det allra nödvändigaste.

För att verka för ett rationellare tillvaratagande av skogsavfall har styrelsen på 4 olika platser inom området låtit anordna demonstration av sprängning av stubbar medelst carlsonit. På varje ställe sprängdes ett 30-tal stubbar och höll länsjägmästaren i samband med sprängningen ett orienterande föredrag om stubbrytning i allmänhet och speciellt om dylik medelst carlsonit. Ett stort intresse för detta styrelsens initiativ kunde spåras på samtliga platser och voro resultaten av sprängningen i allmänhet goda, delvis utmärkta.

Skogsodling.

Skogsvårdsstyrelsen, som fortfarande bland sina viktigare uppgifter ansett vara, att på allt sätt uppmuntra och understödja skogsodlingar, har under berättelseåret utfört eller medverkat vid skogsodling av 652,9 hektar. Arealen understiger som synes, vad som skogsodlats under föregående år, men har härtill medverkat flera orsaker såsom bristen på arbetskraft, de höga dagsverkspriserna, den ökade brukningen av jorden, allt beroende på de under året rådande svåra förhållandena förorsakade genom kristiden, varför detta endast måste anses såsom en självfallen sak. Skogsodlingen måste helt enkelt sättas efter andra viktigare arbeten för folknäringens höjande och utnyttjande av alla möjligheter för ökad avkastning av jorden. De utförda skogsodlingarna framgå av efterföljande tabeller.

Tab. 1.

Förteckning över av styrelsen helt bekostade skogsodlingar å s. k. gamla kalmarker, uppkomna före 1905.

Distrikt	Antal rekvirenter	Åtgången av Tallfrö kg	Åtgången av Granfrö kg	Åtgången av Plantor st.	Fullst. skogsodling, har	Hjälpkultur, har
Norra	10	5,5	0,8	72,500	16,0	13,5
Västerviks	3	1,6	—	36,000	3,0	16,5
Tuna	6	0,3	—	56,730	11,5	—
Vimmerby	6	6,7	2,8	13,000	12,5	3,0
Målilla	9	13,4	7,9	77,500	37,8	11,5
Summa	34	27,5	11,5	255,730	80,8	44,5
		39,0			125,3	

Vid förestående skogsodlingar, därav 56,8 har bestått av sådd och 68,5 har av plantering, äro använda 388,5 mans- och 410 hjons- samt 370,5 barndagsverken och har kostnaden i medeltal per har utgjort:

Sådd, fullständig kr. 25: 21, hjälpkultur kr. 7: 75.

Plantering, fullständig kr. 39: 63, hjälpkultur kr. 23: 67, eller i medeltal för:

Sådd, kr. 23: 37 per har.

Plantering kr. 30: 66 per har.

Å av 6 st. skogsägare upplåten mark har vid planteringsdagar för skolbarns undervisning i skogssådd fullständig skogsodling skett å 4,1 har och hjälpkultur å 0,8 har, vartill åtgått 1,3 kg tallfrö och 0,7 kg granfrö samt 11,700 st. plantor. Antalet barn har varit 223 st.

Åt 14 st. skogsägare har styrelsen utlämnat 119,2 kg tallfrö och 67,6 kg granfrö samt 366,680 st. plantor, varvid delvis med biträde av styrelsens plantör skogsodling verkställts å 381,7 har, därav 212 har fullständig skogsodling och 169,7 har hjälpkultur.

Av markägare som enligt avlämnade förbindelser eller träffade överenskommelser äro skyldiga vidtaga åtgärder för skogsmarkens återställande i skogbärande skick, ha 23 st. genom styrelsens plantörer verkställt fullständig skogsodling å 79,7 har och hjälpkultur å 19 har, vartill åtgått 34,3 kg tallfrö och 17,3 kg granfrö samt 69,000 st. plantor,

I plantskolorna hava utsåtts 12 kg tallfrö och 16,8 kg granfrö.

Tab. II.

Förteckning över av styrelsen utförda skogsodlingar, varvid plantör, fritt frö och fria plantor erhållits av rekvirenten.

Distrikt	Skogsfrö		Plantor	Areal i har	
	Tall kg	Gran kg	st.	Fullst. skogsodl.	Hjälp-kultur
Norra	6,2	2,4	12,000	12,3	3,2
Västerviks	4,6	0,3	19,030	7,3	5,5
Tuna	—	—	10,000	2,0	—
Vimmerby	—	—	—	—	—
Målilla	7,0	5,0	—	12,0	—
Summa	17,8	7,7	41,030	33,6	8,7

Tab. III.

År 1917 utförda skogsodlingar enligt förbindelser.

Distrikt	Skogsfrö		Plantor	Areal i har	
	Tall kg	Gran kg	st	Fullst. skogsodl.	Hjälp-kultur
Norra	13,0	2,3	49,000	24,4	13
Västervik	13,6	0,7	20,000	21,1	6
Tuna	—	—	—	—	—
Vimmerhy	1,2	2,0	—	4,0	—
Målilla	6,5	12,3	—	30,2	—
Summa	34,3	17,3	69,000	79,7	19

Tab. IV.

Sammandrag av inom Kalmar läns norra landstingsområde utförda skogsodlingar år 1917. (Utav skogsvårdsstyrelsen.)

Kategori	Frö i kg		Plantor st.			Skogsodling i har	
	Tall	Gran	Tall	Gran	Diverse	Fullst.	Hjälp-kultur
A.	27,5	11,5	203,230	52,500	—	80,8	44,5
B.	17,8	7,7	34,000	7,000	30	33,6	8,7
C.	30,3	13,3	32,000	10,000	—	60,5	17,0
D.	1,3	0,7	7,300	4,400	—	4,1	0,8
E.	4,0	4,0	19,000	6,000	2,000	19,2	2,0
Summa	80,9	37,2	295,530	79,900	2,030	198,2	73,0

271,2

I förestående sammandrag över samtliga skogsodlingar omfattar kategorien:

A. av styrelsen helt bekostade skogsodlingar å kalmarker uppkomna före 1905. Styrelsen har förutom fritt frö och fria plantor till rekvirenten bekostat all hantlangning och lämnat redskap gratis ävensom plantör.

B. Skogsodlingar, där styrelsen lämnat frö och plantor gratis, men rekvirenten bekostat hantlangningen. Plantör gratis.

D. Av skolbarn under lärarnas ledning och plantörs överinseende utförda skogsodlingar. Frö, plantor och redskap gratis.

C. o. E. Av markägare eller avverkare enligt förbindelse bekostade skogsodlingar, under ledning av styrelsens plantör.

Tab. V.

Sammandrag av all inom Kalmar läns norra landstingsområde år 1917 utförd skogsodling.

	Frö i kg		Plantor st.			Skogsodling i har	
	Tall	Gran	Tall	Gran	Diverse	Fullst.	Hjälpkultur
Skogsvårdsstyrelsen	80,9	37,2	295,530	79,900	2,030	198,2	73,0
Privata egendomar med bidrag från Skogsvårdsstyrelsen	119,2	67,6	226,000	122,600	18,080	212,0	169,7
Summa	200,1	104,8	521,530	202,500	20,110	410,2	242,7
	304,9					652,9	

Fröräkning.

Debet.

	Tallfrö	Granfrö
Behållning från 1916	832,5 kg	194,7 kg
Summa	832,5 kg	194,7 kg

Kredit.

Använt och utlämnat	180,5 kg	122,9 kg
Använt i plantskolorna	12,0 »	16,8 »
Behållning till 1918	640,0 »	55,0 »
Summa	832,5 kg	194,7 kg

Plantskolor.

Styrelsen disponerar över 5 st. plantskolor belägna vid Västervik, Tuna, Toverum, Målilla och Storsjö. Föregående års plantor voro av en synnerligen god beskaffenhet. Oaktat verkställd utökning av plantskolan vid Västervik, som är den största, har arealen visat sig för knapp och under framhållande av att Västerviks stad, som äger marken, har meddelat att inom närmaste åren staden själv måste disponera marken till industritomter, har styrelsen beslutat att i god tid inköpa lämpligt område till ny och större plantskola. På grund av den ringa plantskolearealen och den årligen ökade efterfrågan å plantor, har styrelsen sett sig nödsakad att inköpa avsevärda mängder tall- och granplantor.

Vid årets slut uppgick tillgången av:

Tallplantor till	420,000	st.
Granplantor till	700,000	»
Diverse plantor till	3,600	»
Summa	1,123,600	st.

Avdikningar.

På grund av de rådande kritiska förhållandena har, i likhet med vad som anförts under skogsodling, skogsägare avhållits från att igångsätta dikningsföretag i någon större omfattning ävensom att fullfölja redan påbörjade sådana, då arbetskostnaden stegrats till oanad höjd. För att i möjligaste mån motverka detta, beslöt styrelsen att höja anslaget från 40 kr. per har till 50 kr. för sådan mark som genom dikningen gjordes skogbärande. Av den beräknade kostnaden deltager styrelsen fortfarande med 80 %. Dikningar ha dock slutförts på några ställen och har styrelsen utbetalt bidrag till belopp av kr. 160. Hos styrelsen finnes innestående kr. 12,068: 40 av redan beviljade dikningsbidrag, da styrelsen, inseende den svårighet som förefinnes för skogsägarna att under nu rådande förhållande slutföra dikningar, beviljat anstånd med deras utförande.

Biträde vid skogens skötsel.

Efter ingångna rekvisitioner om biträde och råd vid skogens skötsel har länsjägmästaren utfört dylika förrättningar under 16 dagar och länsskogvaktarna under 19 dagar. För övrigt har länsjägmästaren och läns-

skogvaktarna i samband med andra förrättningar för skogsägare påvisat de skogsvårdsåtgärder, som i ett eller annat avseende varit erforderliga. Styrelsen har under året lämnat biträde avgiftsfritt till utmärkning av gallringsvirke och fröträd, utstämpling av saluvirke, rödjningsarbeten m. m.

Uppsikt över skogslagens efterlevnad.

Av länsjägmästaren och länsskogvaktarna hava tillsammans använts 112 dagar för besiktningar. Härunder hava 91 olika platser besökts där avverkningar pågingo eller nyss avslutats. Av dessa avverkningar ansågos 14 st. stå i strid med skogslagen. Från 9 st. kunde efter anmodan från styrelsen skogsodlingsförbindelser erhållas, men måste å 5 st. syn enligt § 2 av sagda lag begäras och har vid alla, i överensstämmelse med styrelsens uppfattning, synemännen ansett återväxten vara uppenbarligen äventyrad. Härefter har uppgörelse träffats om utförande av påsynade skogsodlingsåtgärder.

Sammandrag

av skogsvårdsstyrelsens i Kalmar läns norra landstingsområde räkenskaper för år 1917.

Inkomster.

Behållning från 1916:		
Innestående i bank		41,542: 43
Anslag:		
Statsbidrag till bestr. av styrelsens verksamhet	3,500: —	
Statsanslag till skogsodlingens befrämjande	1,708: —	
Skogsvårdsavgifter	30,960: 85	
Landstingets anslag	1,000: —	
Hushållningssällskapets anslag	1,000: —	38,168: 85
Inbetalda synekostnader	174: 90	
» fordringar	1,154: 30	1,329: 20
Försålda plantor	1: 60	
Inkomst för fröklängning	191: 35	192: 95
Influtna räntor		2,035: 31
	Kronor	83,268: 74

Utgifter.

Kassaförvaltarens fordran	797: 14
Avlöningar	8,047: 65
Pensionsavgifter	1,292: 94
Transport	10,137: 73

		Transport	10,137: 73
Styrelsens resor och traktamenten		1,307: 20	
Tjänstemännens » » »		3,508: 06	4,815: 26
Skogsodling:			
Kostnad för plantskolor		1,427: 47	
Inköp av kott	92: 40		
Frakt å kott	43: 10		
Arbeten i klängstugan	380: —	515: 50	
Frakt m. m. för frö och plantor		68: 40	
Kostnad för sådd och plantering		6,820: 97	8,832: 34
Dikningskostnader			337: 10
Tidskrifter, trycknings- och annonskostnader			1,158: 90
Diverse kostnader:			
Telefonavgifter		428: 59	
Underhåll av inventarier		119: 50	
Syner och besiktningar		526: 20	
Kommunalnämndsordförande för taxeringsbesvär		263: 08	
Skogsvårdsstyrelsens ombud vid taxering		576: 99	
Rättegångskostnader		572: —	
Friherre A. Fr. Kruuses pension		575: —	
Revisionsarvode		111: 10	
Sprängämnen		220: 50	
Utskylder		38: 80	
Kontorsmaterial		149: 80	
Diverse		482: 39	4,063: 95
Inköp av inventarier			481: 70
Behållning:			
Innestående i bank		52,904: 69	
» i kassan		537: 07	53,441: 76
		Kronor	83,268: 74

Tillgångar den 31 december 1917.

Innestående i bank	52,904: 69		
Kassabehållning	537: 07	53,441: 76	
Behållning av kott: 25 hl.		90: 30	
» » plantor: 420,000 st. tallplantor	630: —		
700,000 » granplantor	1,050: —		
3,600 » diverse plantor	36: —	1,716: —	
» » frö: 640 kg tallfrö	5.290: —		
55 » granfrö	165: —	6,085: —	
	Transport	61,333: 06	

	Transport	61,333: 06
Utestående fordringar		1,832: 31
Fastighet: Klängstugan i Tuna	5,000: —	
Lägenheten Karlsro	4,775: —	9,775: —
Inventarier		4,191: 40
	Kronor	77,131: 77

Skulder den 31 december 1917.

Beviljade ej lyftade dikningsanslag		12,068: 40
Behållning		65,063: 37
	Kronor	77,131: 77

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

I fråga om de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel gäller i stort sett vad i föregående berättelse framhållits.

I allmänhet kan sålunda konstateras en avsevärd förskjutning till det bättre i fråga om en intensivare skogsskötsel med ökat intresse hos skogsägarna för kulturer och beståndsvårdande huggningar, och styrelsen ser i den alltjämt ökade efterfrågan å biträde av dess personal etc. glädjande bevis på detta ökade skogsvårdsintresse.

På grund av de synnerligen goda konjunkturerna, som varit rådande på trävarumarknaden har spekulationen på skogsegendomar antagit mycket stora dimensioner, och vill styrelsen på det kraftigaste understryka nödvändigheten av att å lagstiftningens väg något göres för att stävja den osunda spekulationen, som närmast resulterar i ett spolierande av skogstillgången.

Länsdelens skogar ha icke under berättelseåret varit utsatta för någon skogseld av nämnvärd omfattning.

Ganska svåra härjningar ha konstaterats av tallmätare och tallspinnare, varförutom märgborren visar tendenser att ökas.

Törskatesvampen är talrikt förekommande inom hela området.

Under berättelseåret har insamling av kåda på vissa trakter inom länsdelen förorsakat ganska avsevärd skada å den växande skogen.

Genom den intensiva torkan ha kulturerna i stort sett gått dåligt till ävensom sådderna i plantskolan. Plantering med omskolade plantor har dock lämnat ett förhållandevis gynnsamt resultat.

Genom Bränslekommissionens försorg ha stora avverkningar utförts, och då dessa nästan uteslutande varit av en beståndsvårdande natur, främst rensningshuggning och gallring, måste det fastslås, att dessa varit till stor nytta för bestånden.

Skötseln i stora drag å de enskilda skogarna lämnar ännu mycket övrigt att önska, men vill Styrelsen uttala sin förvissning, att en ändring till det bättre skall kunna åstadkommas.

Västervik i april 1918.

Å Skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Gust. Boréll.

Nils Klein.

Undertecknade, revisorer för granskning av skogsvårdsstyrelsens i Kalmar läns norra landstingsområde räkenskaper och förvaltning under år 1917, få efter fullgörande av detta uppdrag häröver avgiva följande

Revisionsberättelse.

Beträffande inkomster och utgifter samt tillgångar och skulder hänvisas till i styrelseberättelsen intagna sifferuppgifter.

Styrelsens protokoll, räkenskaper med tillhörande verifikationer och säkerhetshandlingar samt inneliggande kassa äro av oss genomgångna, därvid vi funnit allt i god ordning.

Därjämte ha revisorerna besökt den å Västerviks stadsmark belägna plantskolan, vilken synes skötas med omsorg och skicklighet.

På grund av vad vid revisionen förekommit, få revisorerna tillstyrka full ansvarsfrihet för styrelse- och räkenskapsförare för den tid revisionen avser.

Västervik den 9 juli 1918.

Ivar Hedman.
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

Karl J. Bengtzon.
Hushållningssällskapets revisor.

P. J. Östberg.
Landstingets revisor.

Skogsvårdsstyrelsens inom Kalmar läns södra landstingsområde berättelse för år 1917.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Härom är för året icke mycket att säga; visserligen ökades avverkningarna under vintern 1916—17 i oroväckande grad, vilket belyses exempelvis därav att i en av landstingsområdets smärre socknar icke mindre än bortåt ett halvt dussin sågar voro i verksamhet samtidigt. Emellertid avtog avverkningsintensiteten hastigt mot slutet av vintern beroende på de allt svårare skeppningsförhållandena. Dock kan sorgligt nog konstateras att på ett flertal ställen verkliga rovhuggningar förekommit; egendomen har av skogshandlaren inköpts för att, sedan skogen spolierats, försäljas till någon lantbrukare, som sedan får dragas med flera åtföljande besvärligheter, exempelvis brist å skog till husreparationer, stundom rätt omfattande och dyrbara skogskulturer m. m. Har så egendomen under ett par år varit i skogsskövlarens hand, tillkommer vanhävd av åkerjorden, som under tiden otillräckligt eller icke alls gödslats eller djupluckrats samt blivit bemängd med vitrot och annat svårutrotat ogräs. Dylika fall äro synnerligen beklagliga, men tyvärr allt för vanliga. Något verkligt regulativ emot dessa missförhållanden finnes för närvarande icke. Visserligen gäller numera en vanhävdslag för även dessa delar av landet, men med densamma torde man i regel ej åtkomma den kategori »jordbrukare», som här ovan avses. När emellertid omsider en omarbetad strängare skogslag bliver fastställd, torde något större förhoppning finnas att ingripa hindrande emot egendomsjobberiet, ity att i denna lag sannolikt kommer att inflyta bestämmelser om avverkning i ungskog, om de efter avverkningar kvarlämnade s. k. »skräpskogar», om skogar i exponerade lägen m. m., vilka bestämmelser komma att göra en mängd egendomar mindre begärliga för skogsskövlarna och vilka i stället komma i verkliga jordbrukares händer; detta kommer att lända såväl skogsbruk som jordbruk till synnerligt gagn.

I och med juni månads ingång, då den av Kungl. Maj:t tillsatta Bränslekommissionen på allvar trädde i verksamhet, slappnade intresset

för all annan avverkning än vedavverkningen beroende på de fabulöst höga priser, som kommissionen betalade för såväl arbete som skog. Skogspriset å vedskog steg i ett nu till en nivå, dit förut knappast den bästa timmerskog nått. Denna prispolitik väckte strax från början stark ovilja inom skilda intresseläger, dels hos bönderna, som sågo sitt folk desertera från jordbruket och fingo sina dagsverkspriser drivna i höjden, och dels hos den vedkonsumerande allmänheten, som hade hoppats på billig ved, men såg dessa förhoppningar grusade. Här är emellertid icke platsen att närmare ingå på dessa spörsmål, utan inskränker sig styrelsen till att konstatera, att *skogsvården* i dess helhet haft övervägande nytta av kommissionens avverkningar, vilka möjliggjort borttagandet av dålig undertryckt skog, som med vanliga vedpriser icke skulle kunnat tillgodogöras. Visserligen hava här och där förekommit vissa mindre väl eller rent av dåligt planlagda avverkningar, men dess bättre icke i nämnvärd omfattning tack vare att verkligt sakkunniga och intresserade personer fungerat som distriktschefer inom detta landstingsområde. I stort sett får sålunda skogsvårdsstyrelsen *ur skogsvårdssynpunkt* anse sig belåten med Bränslekommissionens verksamhet, i ty att, såsom förut nämnts, allt bedömande av kommissionens övriga verksamhet ligger utanför styrelsens intressesfär.

Vårkulturerna hava trots torr väderlek å försommaren varit lyckade å de flesta platser, särskilt på Öland; visserligen förekomma här och där misslyckade sådder och planteringar, men det är ju något, som man alltid måste vara beredd på.

Några nämnvärda angrepp av skadeinsekter å skogen hava dess bättre i år icke förekommit.

Några svåra för skogen ödeläggande stormar hava under året icke rasat.

Icke heller hava skador genom snö- eller isbrott i nämnvärd grad förekommit.

Däremot hava skogseldar under året uppträtt i vida större omfattning än på många år. Som vanligt har Södra Ölands järnväg påtänt skogsplanteringarna å Bläsinge kulturfält mellan Gårdby station och Dörby hållplats; dock var skadan i år lyckligt nog av mindre omfattning. Effektiva åtgärder mot antändning hava emellertid numera vidtagits, såsom framgår under särskild rubrik här nedan. Genom oförsiktighet av arbetsfolket under pågående planteringar å Bredinge kulturfält i Kastlösa socken utsattes brand, varvid c:a 4 hektar synnerligen vacker tallplantering blev i grund förstörd. Den största skogsbranden inom landstingsområdet rasade å ägorna till Berga gård, Högsby, Klebo och Slät-

hult inom Högsby socken samt omfattade en areal av icke mindre än 378 hektar. Orsaken till olyckan var åskslag.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning och verksamhet.

Styrelsens sammansättning är följande: ordförande, godsägare G. Genberg på Ljungbyholm; landstingets ledamot, f. riksdagsmannen m. m. P. O. Lundell pa Ebbetorp och hushållningssällskapets ledamot f. domänintendenten W. Liedholm på Sundtorp.

Suppleanter äro: f. riksdagsmannen A. Johansson, Möllstorp, vald av landstinget och godsägaren Gustav Jeansson på Berga gård, vald av hushållningssällskapets förvaltningsutskott.

Såsom jägmästare är fortfarande anställd e. jägmästaren Uno Danielsson, vars tjänstgöring framgår av följande sammandrag:

Resans ändamål	Antal	
	dagar	förrättningsställen
Besiktning av avverkningar och hyggen	35	65
Kontrollresor vid skogsodlingar	5	11
Råd och anvisning om skogens vård (rekv.)	3	2
Skogsundervisning	15	15
Inspektionsresa med styrelsen	1	1
Diverse arbeten	12	19
Resedagar	3	—
Summa	74	113

Såsom räkenskapsförare har fortfarande varit anställd kassören i Riksbankens härvarande avdelningskontor Gunnar Sahlberg.

Av styrelsesammanträdena, till antalet 7, hava 6 hållits i styrelsens lokal i Kalmar och 1 å »Skogsgård», det sistnämnda i förening med vedauktion. Av dessa sammanträden hava två varit ordinarie, nämligen vårsammanträdet den 29 januari och höstsammanträdet den 17 december.

Styrelsens ordförande har tillsammans med länsjägmästaren företagit en inspektionsresa till kulturfältet vid Bläsinge by på Öland i och för ordnandet av effektiva åtgärder till förhindrande av de eldsolyckor, som förorsakas av järnvägen. Enligt då fattat beslut har under höstens lopp följande arbeten verkställts: 20 meter från järnvägsstaketet har upptagits ett skyddsdike, 1 meter i bredd och $^1/_2$ meter i djup, med dikesjorden upplagd i en vall å motsatt sida mot järnvägen. Omedelbart nedanför denna vall, som bör hållas fri från gräs, har planerats en rad kanadapoppel och mitt emellan diket och järnvägen en dubbel rad av har-ris.

Lika åtgärder skola vidtagas å båda sidor om järnvägen. Genom dessa åtgärder anses att eld, som uppkommer genom järnvägens förvållande, kommer att hålla sig å området av 20 meters bredd å ömse sidor och icke förmå överskrida diket och poppelplanteringen. Det nämnda området på 20 meters bredd skall icke skogsodlas, såvida ej befinnes lämpligt att därstädes plantera poppel eller har-ris.

Länsjägmästaren och länsskogvaktarna hava närvarit vid vissa socknars sammanträden rörande taxering till skogsaccis och skogsvårdsavgifter.

Diariet för fastlandet och allmänna ärenden upptager 363 nummer med 313 inkomna och 257 utgångna skrivelser.

Ölandsdiariet, omfattande ansökningar om avverkning, upptager 203 nummer med 609 inkomna och 609 avgångna skrivelser.

Länsjägmästaren har även under detta år deltagit i Skogslagstiftningskommitténs arbeten i Stockholm.

Skogsvårdsstyrelsens personal består, förutom länsjägmästaren och räkenskapsföraren, av länsskogvaktarna Jon Carlsson i Norra Möre distrikt, D. Branting i Handbörds distrikt, W. Carlsson i Stranda distrikt, H. Roht i Södra Möre distrikt och O. Jonsson i Ölands distrikt.

På grund av framställning från Bränslekommissionen och uppmaning från Jordbruksdepartementet beslöt styrelsen vid sammanträde den 25 maj 1917 att från och med den 1 juni ställa till Bränslekommissionens förfogande de fyra å fastlandet stationerade länsskogvaktarna, men icke vare sig länsjägmästaren, vilken, såsom förut nämnts, vissa tider är upptagen med arbeten hos Skogslagstiftningskommittén, eller länsskogvaktaren å Öland, enär Öland är undantaget från kommissionens verksamhet.

En ordinarie skogsplantör är anställd, P. O. Haglund, S:t Sigfrid, med viss bevakningsskyldighet inom de närmaste socknarna.

Länsskogvaktarnas tjänstgöring framgår av nedanstående tabell:

	Resans ändamål: Besiktning av avverkningar		Skogsodlingsarbeten		Skogens vård och avverkn.		Biträde vid syner enl. § 2		Diverse		Summa dagar	Summa förrättningsställen
	Antal: dagar	förr.-ställen	dagar	förr.-ställen	dagar	förr.-ställen	dagar	förr.-ställen	dagar	förr.-ställen		
J. Carlsson	10	18	9	3	9	4	2	2	1	1	31	28
D. Branting ...	75	56	27	9	20	5	—	—	15	15	137	85
W. Carlsson ...	9	7	21	8	28	11	—	—	—	—	58	26
H. Roht	6	10	18	9	6	4	—	—	7	5	37	28
O. Jonsson	3	3	24	29	92	118	—	—	11	15	130	165
Summa	103	94	99	58	155	142	2	2	34	36	393	332

Länsjägmästaren har under året hållit 9 föreläsningar vid Högalids lantmannaskola samt ett föredrag för elementarläroverkets elever den 7 maj.

Skolplanteringar höllos under våren under ledning av länsjägmästaren och länsskogvaktaren Jon Carlsson, den 5, 7, 8 och 11 maj med folkskolelärarinneseminariet och den 9, 10 och 15 maj med elementarläroverkets klass 6 samt ringarna I, II och III.

Plantörkurs hölls å Svinö utanför Kalmar under tiden 24—28 april under ledning av länsskogvaktaren Jon Carlsson; i kursen ingick även plantskolearbete i stadens plantskola å den s. k. södra marken.

Länsjägmästaren har under året medverkat vid hushållningssällskapets småbrukarekurs genom föreläsningar i olika skogsvårdsämnen, illustrerade med skioptikonbilder. Vid föreläsningarna hava närvarit omkring 250 personer.

Undervisning av skolbarn i skogsplantering och sådd har av skogsplantörerna meddelats inom nedanstående socknar:

	Socken	Antal barn	Antal dagar	Kulturmetod
Öland:	Böda	102	5	Spettplantering.
	Högby	120	9	»
	Löt	34	1	»
	Alböke	44	2	»
	Köping	48	1	Spett- o. gropplant.
	Stenåsa	4	2	Gropplantering.
	Kastlösa	6	3	»
	Gårdby	15	3	Spettplantering.
Fastlandet:	Högsby	19	1	»
	Ålem	14	1	Rutsådd.
	Ryssby	38	6	Rutsådd o. plantering.
	Åby	59	3	» »
	Kalmar	36	1	Gropplantering.
	Ljungby	11	11	»
	Hagby	20	3	Spettplantering.
	Halltorp	12	2	Rutsådd.
	Karlslunda	7	2	Spettplantering.
	Kristvalla	6	1	Planteringskniv.
	S:t Sigfrid	14	4	»
	Madesjö	26	8	Rutsådd o. plantering.
	Vissefjärda	67	3	» »
	Summa	702	72	

Skogsodling. På kulturfälten hava planteringarna fortgått normalt: kulturfältet vid Bläsinge är numera färdigt å östra delen, varför arbetet med den västra

mindre delen nu skall påbörjas. Något nytt kulturfält har under året icke anlagts.

För erhållande av plantor och frö hava varit gällande samma villkor som under en lång följd av år. Priserna å fröet hava varit för tall kr. 10 och för gran kr. 5, allt pr kg och medeltal för de skogsodlingsskyldige. I inköp har dock priset varit högre, eller 12 à 14 kr. pr kg för tall.

Kulturarbetena fortgingo under april, maj och juni månader under kontroll av länsjägmästaren samt under ledning av samtliga länsskogvaktare och 11 st. plantörer, av vilka de förra använde 99 dagar på 58 ställen och de senare 372 dagar på 178 ställen.

Skogsplantörernas tjänstgöring framgår närmare av nedanstående tabell:

	Antal: Dagar	Antal: Förrättningsställen
P. O. Haglund, ordinarie plantör	50	13
Carl Svensson, extra plantör	36	7
M. Borgvall, » »	7	3
G. Idberg, » »	28	16
G. Carlsson, » »	42	13
R. Petersson,	44	21
M. Olsson, » »	34	24
A. Olsson, » »	40	29
G. Nilsson, » »	34	10
L. Nyqvist, » »	33	15
A. Petersson, » »	24	27
Summa	372	178

Sammandrag över verkställd skogsodling.

Område	Antal rekvirenter st.	Åtgång av: Tallfrö kg	Åtgång av: Granfrö kg	Åtgång av: Plantor kg	Fullständig skogsodling har	Hjälpkultur har
Fastlandet	80	112 16	55 05	654,000	278 76	57 33
Öland	173	— —	— —	952,362	54 69	34 —
Summa	253	112 16	55 05	1,606,362	333 45	91 33
		167.21			424.78	

De utsatta plantorna utgöras av:

Fastlandet:	vanlig tall	319,300	st.	
	vanlig gran	333,950	»	
	balsamgran	750	»	654,000 st.
Öland:	vanlig tall	866,900	st.	
	vanlig gran	64,150	»	
	bergtall	1,000	»	
	svarttall	4,000	»	
	silvergran	2,050	»	
	balsamgran	100	»	
	lärk	1,425	»	
	björk	4,000	»	
	al	2,500	»	
	oxel	1,550	»	
	ek	700	»	
	ask	350	»	
	lind	500	»	
	lönn	600	»	
	bok	100	»	
	alm	100	»	
	kanadapoppel	337	»	(skyddshäck för kulturfält)
	har-ris	2,000	»	952,362 st.
			Summa	1,606,362 st.

Plantskolor. Styrelsen har blott 2 egna plantskolor, en vid Bläsinge by på Öland och en i Kalmar, men full dispositionsrätt har styrelsen över följande 11 plantskolor: Kranklösa och S:t Sigfrid å fastlandet samt Löt, Borgholm, Rälla, Rälla tall, Spjuterum, Bläsinge, Resmo, Lilla Frö och Södra Bårby på Öland. Plantskolan i Resmo kommer dock att upphöra från och med den 1 jan. 1918.

Uti samtliga plantskolor har under våren utsätts 30 kg tall- och 14 kg granfrö.

Den ungefärliga planttillgången var vid årsskiftet följande:

	1-åriga	2-åriga	Summa
Tallplantor:			
Kranklösa	275,000	20,000	295,000
S:t Sigfrid	40,000	46,000	86,000
Löt	75,000	200,000	275,000
Borgholm	12,000	—	12,000
Rälla tall	150,000	—	150,000
Rälla gård	—	55,000	55,000
Spjuterum	—	60,000	60,000
Bläsinge	75,000	50,000	125,000
Lilla Frö	40,000	—	40,000
Södra Bårby	6,000	7,000	13,000
Summa	673,000	438,000	1,111,000
Granplantor:			
Kranklösa	20,000	8,000	28,000
S:t Sigfrid		23,000	23,000
	—	3,000	3,000 (3—5-äriga)
Löt	30,000	100,000	130,000
Borgholm	—	40,000	40,000
Spjuterum	—	10,000	10,000
Södra Bårby	—	5,000	5,000
Kalmar	—	3,000	4,000 (2/1)
Summa	50,000	192,000	242,000
Summa summarum	723,000	630,000	1,353,000

Frötillgång och frösättning.

Frötillgången för såväl tall- som granfrö har varit tämligen god i allmänna marknaden. Styrelsen har emellertid i år liksom förut inköpt frö, klängt av länsskogvaktarna eller av personer i orten, vilka hava varit av styrelsen väl kända såsom leverantörer av gott frö från landstingsområdet, exempelvis K. G. Nilssons fröklängningsanstalt i Hammarglo och fru S. Lange i Mönsterås.

Fröpartiernas grobarhet har undersökts å härvarande Kemiska station. Lägsta groningsprocenten har varit 64,4 % och högsta 93,4 %, eller, om de s. k. hårda fröna medräknas, 76,9 % och 100 % resp.

Biträde vid skogens vård och avverkning.

Beträffande villkoren för biträde vid stämpling, annan utsyning, gallringsarbeten, fröträdsställningar, skogsodling m. m. har ingen förändring skett. Med dylika skogsvårdsarbeten hava länsskogvaktarna under året varit upptagna sammanlagt 155 dagar på 142 ställen.

Uppsikt över skogslagarnas efterlevnad.

Under året har styrelsen varit nödsakad att hos Konungens Befallnings-

havande begära trenne syner enligt § 2 i 1903 års skogslag, nämligen på

$^{1}/_{10}$ mtl Kyrketorp i	Böda socken,
Barketorp i	Dörby » och
Fredriksström i	Ljungby » .

Den sammanlagda till skogsodling påsynade arealen var $73{,}_{70}$ har.

Några rättegångar finnas för närvarande ej anhängiggjorda.

Rekognosceringar. Under året har på grund av personalens anställning hos Bränslekommissionen inga rekognosceringsarbeten kunnat utföras.

Demonstrationsskog. Styrelsens demonstrationsskog, »Skogsgård», har även under år 1917 varit föremål för rätt omfattande skogsvårds- och förbättringsarbeten. På grund av försäljning av utgallrad sekunda ved har dock uppstått en behållning för året av 788 kr. 25 öre.

Närmare redogörelse för Skogsgård finnes intagen här nedan såsom bilaga N:o IV.

Avverkningar på Öland. På Öland har styrelsen under 1917 beviljat avverkningar åt 209 st. sökande med ett sammanlagt virkesbelopp av 20,151 kbm,

därav timmerskog	13,157	kbm
ekskog (asp)	879	»
ved	6,115	»
S:a	20,151	kbm.

Denna avverkning överstiger tillväxten ($2 \times 7{,}768 = 15{,}536$ kbm) med omkring 4,600 kbm pr år räknat, men härvid är dock att märka att avverkningssumman å Fagerrum i Böda, 4,835 kbm egentligen skulle föras på 2 avverkningsår, varför ovannämnda slutsumma skulle varit 17,733, om icke tekniska skäl gjort, att hela avverkningen å Fagerrum måst bokföras på år 1917. Således skulle den verkliga överavverkningen för år 1917 vara blott c:a 2,200 kbm, vilken styrelsen ansett sig på grund av den rådande vedbristen böra medgiva. Tillväxten av saluskog är beräknad till 2 kbm pr år och har, och av husbehovsskog 1 kbm pr år och har. Den senare ingår icke i här ovan gjorda beräkningar.

Kalmar den 31 januari 1918.

Å Skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Gust. Genberg.

Uno Danielson.

Bil. I.

Fröräkning från Kalmar läns södra skogsvårdsstyrelse år 1917.

Debet.	Tall kg	Gran kg	Diverse kg	Kredit.	Tall kg	Gran kg	Diverse kg
Behållning från 1916	61,[illegible]	2,16	—	*Avgånget frö:*			
Inköpt under året	273,65	105,00	—	Utsått i skogsmarker	112,16	55,05	—
				» i plantskolor	30,00	14,00	—
				Behållning till 1918	193,38	38,11	—
Summa	335,54	107,16	—	Summa	335,54	107,16	—

Bil. II.

Planträkning från Kalmar läns södra skogsvårdsstyrelse år 1917.

Debet.	Tall st.	Gran st.	Diverse st.	Kredit.	Tall st.	Gran st.	Diverse st.
Inköpta under 1917:				*Utsatta plantor:*			
Från av styrelsen disponerade plantskolor	1,186,200	121,500	1,200	*Fastlandet*	319,300	333,950	750
Från andra plantskolor	—	283,200	21,687	*Öland*	866,900	64,150	21,312
				Avskrivna plantor	—	6,600	825
Summa	1,186,200	404,700	22,887	Summa	1,186,200	404,700	22,887

Bil. III.

Skogseldar inom södra Kalmar län år 1917.

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn. Kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden. Har	Den brunna skogens medelålder. År	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet. Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad. Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad. Kronor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
N:a Möckleby	*Bläsinge*	1/4 km fr. Dörby	26 April	Gnistor från lokomotiv	Tallplantor	2 har	4 år	150[1]	Sand	[2]	200
Kastlösa	*Bredinge*	2 km f. Dalby	26 Maj	Oförsiktighet vid rökning	Tallplantor	4 har	4 år	300[1]	Upptagning av diken, sand	[2]	350
Högsby	*Berga, Högsby, Släthult*	Intill Baronhultet	20—21 Juni	Blixten	Tall, gran	378 har	50 år	[3]	D:o d:o	—	—
Vissefjärda ...	*Ö. Alsjö*	200 mr från Alsjö hållplats	22 Juni	Gnistor från lokomotiv	Tall	0,5 har	30—50 år	100	Sand, lövruskor	150	250
Madesjö	*Granås*	100 mr från Granås	21 Juni	Vårdslöshet vid hägnad	0,6 löv, 0,4 barr	1,5 har	20—50 år	250	D:o	600	850

[1] Kulturkostnad jämte ränta. [2] Bymännen själva släckte. [3] 15,813 + 400 = 16,213 kbm à 9 kr. 145,917 kr., skogen inköpt av Bränslekommissionen.

Bil. IV.

Kassasammandrag för »Skogsgård» (demonstrationsskog) år 1917.

Debet.	Kr.	Öre	Kr.	Öre
G. Genberg, 6 lass ved	6	—		
230 krakstör	23	—	29	—
A. Genberg, 17 fmr sekunda ved	355	—		
F. J. Carlsson, 36 » » »	753	75		
Karl Nyrén, 12 » » »	230	25		
P. O. Lundell, 17 » » »	367	—	1,706	—
Summa			1,735	—

Kredit.	Kr.	Öre	Kr.	Öre
Avverkning:				
Upphuggning av 82 fmr ved	205	—		
Utkörning av 79 fmr ved	98	75		
Upphuggning av 72 st. gärdsel	1	44		
» » 106 st. gärdselstör	2	12		
» » 73 st. krakstör	2	19	309	50
Skogsodling:				
Sådd och plantering å 4,59 har	143	21		
Röjning m. m. å 4,69 har	77	17		
Plantor med transport (frakt)	16	—	236	38
Vägarbeten:				
Nyanlagd väg	100	—		
Reparation å väg	22	—		
Bro	5	—		
Dynamit	30	10	157	10
Dikning:				
95 mr nya diken	19	—		
239 » » »	71	70		
815 mr diken, rensning	57	05	147	75
Diverse:				
Vägdelning (reseersättning m. m.)	19	29		
Diverse arbeten, 3 dagsverken	9	—	28	29
Bevakning:				
Länsjägmästaren	6	20		
Länsskogvaktaren	12	16	18	36
Skatter:				
Kommunalskatt	13	39		
Prästskatt	6	01		
Kronoskatt	17	77		
Skogsaccis	12	20	49	37
Summa			946	75
Överskott under året			788	25
Summa			1,735	—

Kalmar den 31 dec. 1917.

Uno Danielson.

Bil. V.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1918.

Tillgångar och beräknade inkomster.

Innestående i banker (utom pensionsmedlen)		28,639: 95
Fröbehållning: 193,38 kg tallfrö	2,127: 18	
38,11 kg granfrö	152: 44	2,279: 62
Statsbidrag för 1918	2,500: —	
Av extra anslaget för skogsodlingens främjande	700: —	3,200: —
Anslag av hushållningssällskapet	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter för 1918	20,000: —	
Räntor å i bank insatta medel	1,000: —	22,000: —
Utestående fordringar:		
Frö och plantor m. m.	666: 70	
Syner enligt § 2	160: 99	827: 69
Beräknad inkomst av frö och plantor		1,000: —
	Summa Kr.	57,947: 26

Beräknade utgifter.

Avlöningar	11,570: —	
Dyrtidstillägg	4,600: —	16,170: —
Anslag till resekostnader:		
för styrelsen	1,000: —	
» revisorerna	150: —	
» länsjägmästaren	1,500: —	
länsskogvaktarna	4,000: —	
en ordinarie plantör	200: —	
» 10 extra plantörer	2,000: —	8,850: —
Plantskolor	150: —	
Biträde vid plantskolor	150: —	
Skogsodlingskostnader	12,000: —	12,300: —
	Transport Kr.	37,320: —

Transport Kr.		37,320: —
Expeditionshyra	600: —	
Undervisningsmaterial	100:	
Prenumerationer, annonser, tryck m. m.	600: —	
Diverse arbeten	2,000: —	3,300: —
Arbeten å »Skogsgård»		1,000: —
Avsättning till pensionsfonder för 5 år (1917—21)		8,000: —
Summa Kr.		49,620: —

Behållning till 1919:

Innestående i banker (utom pensionsmedlen)	8,327: 26
Summa Kr.	57,947: 26

Kalmar den 17 December 1917.

Gust. Genberg.

Wilh. Liedholm. *P. O. Lundell.*

Uno Danielson.

Bil. VI.

Skogsvårdsstyrelsens kassasammandrag år 1917.

Influtna medel:

Statsanslag	3,854: —
Anslag från hushållningssällskapet	1,000: —
Skogsvårdsavgifter	22,267: 84
Räntor	816: 75
Återburna förskott	450: —
Diverse debitorer	4,179: 48
Diverse inkomster	31: 15
Uttag från giro	25,412: 12
» » sparkasseräkning	9,354: 89
Summa Kr.	67,366: 23
Upplupen ränta pr 31/12	652: 86
Summa Kr.	68,019: 09

Utgivna medel.

Skogsupplysning	404: 95
Skogsodling	10,849: 91
Biträde vid skogens vård och avverkning	978: 25
Syneförrättning enl. § 2 & laga åtgärder	187: 02
Övriga förvaltningsutgifter	4,424: 95
Avlöningar	10,958: 34
Inventarier	30: 20
Förskott	450: —
Utgifter för »Skogsgård»	946: 75
Dikning	3: —
Statsobligationer	2,000: —
Bankräkning	36,132: 86
Summa Kr.	67,366: 23
Upplupna räntor, gottgjorda bankräkn.	652: 86
Summa Kr.	68,019: 09

Kalmar den 31 December 1917.

G. Sahlberg.

Bil. VII.

Räkenskaperna balansera den 31 dec. 1917 enl. följande.

Tablå.

Behållning från år 1916		34,117: 04

Inkomster.

Statsanslag	3,854: —	
Anslag från hushållningssällskapet	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	22,267: 84	
Räntor	1,469: 61	
Diverse inkomster	31: 15	28,622: 60
	Summa Kr.	62,739: 64

Utgifter.

Skogsupplysning	404: 95	
Skogsodling	6,507: 04	
Biträde vid skogens vård och avverkning	978: 25	
Syneförrättn. enl. § 2 och laga åtgärder	10: —	
Dikning	3: —	
Övriga förvaltningsutgifter	2,689: 45	
Avskrivning å inventarier	362: 58	
Utgifter för »Skogsgard»	946: 75	
Avlöningar	10,058: 34	22,860: 36
Behållning till år 1918		39,879: 28
Avsatt till pensionsfond		10,100: —
Behållning å kapitalkonto		29,779: 28

Kalmar den 31 December 1917.

G. Sahlberg.

Undertecknade, förordnade att granska skogsvårdsstyrelsens i Kalmar läns södra landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1917, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande

Revisionsberättelse.

Inkomster.

Behållning från 1916:

Skogsodling	689: 43	
Inventarier	2,803: 25	
Oredovisade förskott	450: —	
Fastigheten Skogsgård	3,800: —	
Pensionsfonden	2,000: —	
I bank innestående	24,032: 39	
Diverse debitorer	341: 97	34,117: 04
Statsanslag	3,854: —	
Anslag från hushållningssällskapet	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	22,267: 84	
Räntor	1,469: 61	
Diverse inkomster	31: 15	28,622: 60
	Summa Kr.	62,739: 64

Utgifter.

Skogsupplysning		404: 95	
Skogsodling		6,507: 04	
Biträde vid skogens vård och avverkning		978: 25	
Synesförrättningar		10: —	
Dikning		3: —	
Övriga förvaltningskostnader		2,689: 45	
Avskrivning å inventarier		362: 58	
Utgifter för Skogsgård		946: 75	
Avlöningar		10,958: 34	22,860: 36
Behållning till 1918:			
Inventarier	2,470: 87		
Skogsgård i Kranklösa	3,800: —		
Tillfälliga räkningar	450: —		
Skogsodling	2,279: 62		
Diverse debitorer	827: 69	9,828: 18	
Pensionsfonden	10,100: —		
I bank innestående	19,951: 10	30,051: 10	39,879: 28
		Summa Kr.	62,739: 64

Skogsvårdsstyrelsens protokoll och redovisning med vid den senare fogade verifikationer hava vi granskat, och då vi därvid icke funnit något, som givit anledning till anmärkning, få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för 1917 års förvaltning.

Kalmar den 16 Juli 1918.

Carl Fransén.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

G. A. Kindberg.
Landstingets ombud.

Axel Åkesson.
Hushållningssällskapets ombud.

Skogsvårdsstyrelsens inom Gottlands län berättelse för år 1917.

Finanser.

Skogsvårdsstyrelsens finanser under år 1917 framgå av följande utdrag ur skogsvårdsstyrelsens räkenskaper för sagda år:

Debet.

Ingående balans:			
Kassabehållning		18,284: 03	
Pensionsfonden		1,488: 94	
Inventarier		1,849: 25	21,622: 22
Inkomster:			
Anslag:			
av staten för uppehålllande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet		7,500: —	
» staten för skogsodlingens befrämjande		2,135: —	
» landstinget för skogsdikning m. m.		2,500: —	
Skogsvårdsavgifter:			
influtna inom länet	3,090: 33		
genom statskontoret	4,020: —	7,110: 33	
Försäljning av plantor		1,660: 45	
Diverse		2,800: 52	
Pensionsfonden:			
befattningshavarnas avgifter	1,045: 67		
upplupen ränta	146: 70	1,192: 44	24,898: 74
Omföring:			
Värdet av under året tillkomna inventarier			1,992: 70
Utgående balans:			
Pensionsfonden			3,381: 38
Summa kronor			51,895: 04

Kredit.

Balans från år 1916:			
Pensionsfonden		1,488: 94	
Utgifter:			
Löner		6,650: —	
Hyresersättningar och skrivbiträde		650: —	
Rese- och traktamentsersättningar		2,006: 06	
Inventarier och verktyg, inköp		1,992: 70	
Frö, plantor, plantskolor		1,928: 03	
Extra plantörer och skogvaktare		577: 70	
Skogsundervisning		613: 55	
Annonser, tryck och skrivmaterial		740: 45	
Telefon, telegram, postporton, diverse frakter		98: 26	
Anslag till skogsdikning		1,345: —	
D:o » skogsodling å gamla kalmarker		499: 50	
Diverse		93: 59	17,194: 84
Omföring:			
Avsättning till pensionsfonden	1,745: 74		
räntor å fonden	146: 70	1,892: 44	
Värdet av under året avförda redskap		1,600: 50	3,492: 94
Utgående balans:			
Kassabehållning		24,095: 49	
varav reserverade medel för redan beviljade skogsdikningsanslag	6,000: —		
Pensionsfonden		3,381: 38	
Inventarier		2,241: 45	29,718: 32
		Summa kronor	51,895: 04

Hos skogsvårdsstyrelsen deponerade och av styrelsen realiserade skogsodlingshypotek redovisas i särskild liggare och avräkningsbok.

För år 1918 har fastställts följande

Inkomst- och utgiftsstat.

Inkomster:

Behållning från år 1917 c:a	24,100: —	
varifrån avgå reserverade medel för beviljade skogsdikningsbidrag	6,000: —	18,100: —
Transport kronor		18,100: —

	Transport kronor		18,100: —
Statsanslag för uppehållande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet,	förslagsvis	7,500: —	
Statsanslag för skogsodlingens befrämjande	d:o	2,100: —	
Statsanslag genom hushållningssällskapet för skogsundervisning	d:o	1,000: —	
Anslag av landstinget för skogsdikning m. m.	d:o	2,500: —	
Skogsvårdsavgifter	d:o	7,000: —	
Försäljning av plantor	d:o	300: —	
Räntor	d:o	800: —	21,200: —
	Summa kronor		39,300: —

Utgifter:

Löner	förslagsvis	6,200: —	
Hyresbidrag och expeditionskostnader	d:o	650: —	
Rese- och traktamentsersättningar	d:o	2,800: —	
Inventarier och verktyg	d:o	100: —	
Frö, plantor och plantskolor	d:o	3,500: —	
Extra skogvaktare och plantörer	d:o	2,000: —	
Skogsundervisning	d:o	1,000: —	
Annonser, tryck, skrivmateriel	d:o	1,000: —	
Telefon, telegram, postporton, frakter	d:o	200: —	
Diverse	d:o	200: —	
Avsättning till pensionsfonden	d:o	675: —	18,325: —
Disponibla medel för anslag till skogsdikning, skogsodling å kalmarker m. m.	d:o		20,975: —
	Summa kronor		39,300: —

De enskilda skogarnas inom länet tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelse. Skogsvårdsstyrelsens sammansättning har icke undergått någon förändring.

Skogsvårdskommittéer. Nya val av skogsvårdskommittéer har ägt rum för samtliga landskommuner för tiden 1/6 1917—31/5 1920, och finnes fullständig förteckning över kommittéerna införd i Gottlands länskungörelser ser. B, n:o 42.

Sammanträden. Under året hava hållits 9 sammanträden, nämligen den 13 januari, 9 februari, 26 februari, 13 april, 6 juni, 30 augusti, 15 oktober, 9 november och 7 december.

Dessutom har skogsvårdsstyrelsen sammanträffat med skogslagstiftningskommittén för dryftande av en del frågor rörande den gottländska skogslagstiftningen.

Personal- och tjänsteförvaltning. Länsjägmästaren har under året handlagt 96 förrättningar under 88 rese- och förrättningsdagar. Av förrättningarna hava 66 avsett utsyning

eller undersökning jämlikt 4 § av skogslagen, 13 ledning och inspektion av skogsodlingar, 7 skogsdikningsplaner, 5 föredrag och konsultation i skogsvård samt 5 diverse förrättningar.

Länsjägmästaren har från och med juni månad varit förordnad såsom statens bränslekommissions länschef för Gottland.

Länsskogvaktaren har under året haft 135 rese- och förrättningsdagar, varav 113 för biträde vid utsyning och stämpling samt 22 diverse förrättningsdagar. Länsskogvaktaren har tidvis haft befattning såsom avdelningsledare hos bränslekommissionen.

Två extra skogvaktare med huvudsaklig tjänstgöring vid skogsstämpling och utmärkande av gallringsvirke hava varit anställda.

Under vårkulturerna hava dessutom varit anställda 11 skogsplantörer.

Tjänsteexpeditionen. Tjänsteexpeditionen har liksom föregående år hållits och skötts av länsjägmästaren med av honom anställda biträden, och har expeditionen varit öppen alla dagar med ordinarie mottagningstid lördagar kl. 10—3. Antalet avgående skrivelser och försändelser har varit c:a 2,300 och inkommande c:a 1,600.

Pensionering av tjänstemännen. I anslutning till det vid möte mellan skogsvårdsstyrelserna i Sverige godkända förslaget har skogsvårdsstyrelsen beslutat pensionera sina tjänstemän och återfinnas fullständiga grunder och bestämmelser för pensioneringens genomförande i skogsvårdsstyrelsens protokoll för den 13 januari 1917.

Averkningar 1/6 1916—31/5 1917. Här nedan lämnade uppgifter rörande avverkning inom länet avse avverkningsåret 1/6 1916—31/5 1917. Under sagda år har skogsvårdsstyrelsen behandlat 1,098 avverkningsansökningar. Dessa ansökningars fördelning å olika socknar, deras beskaffenhet och behandling åskådliggöres genom närslutna sammandrag bil. A.

Av nämnda sammandrag framgår, att skogsvårdsstyrelsen i 214 fall föranstaltat om utsyning eller undersökning å marken. I fråga om fattade beslut i avverkningsärenden har skogsvårdsstyrelsen i 198 fall lämnat tillstånd till avverkning i enlighet med verkställd utsyning, i 812 fall bifallit ansökningarna utan särskilda bestämmelser, i 53 fall reglerat avverkningarna genom vissa föreskrifter eller inskränkningar, i 19 fall avslagit eller förklarat ansökningarna icke till någon åtgärd föranleda; 17 ansökningar hava återkallats, avskrivits eller överförts på följande avverkningsår. I 14 fall har skogsvårdsstyrelsen föreskrivit vissa åtgärder för återväxtens betryggande. I 16 fall, där ansökningarna avsett förfogande över virke på grund av tillämnad odling av skogsmark hava av sökandena lämnats förbindelser och säkerhet för odlingens utförande.

Ansökningarnas fördelning på olika socknar ställer sig sålunda, att största antalet eller 25 och däröver inkommit från följande socknar i nu

nämnd ordning: Eksta 40, Gothem 36, Alskog 34, Norrlanda 32, Sanda 31, Lärbro 29, Hejde 27, Anga 26 och Boge 26.

Under avverkningsåret hava verkställts icke mindre än 214 utsyningsförrättningar, varvid utstämplats 198,034 träd med en kubikmassa av 56,634 kubikmeter mot resp. 130 förrättningar, 119,426 träd och 27,850 kubikmeter året förut, sålunda en ökning av c:a 100 % i uttagen virkesmassa.

Orsaken till den stora ökningen under vintern 1916—1917 var dels det ovanligt gynnsamma vintervädret, som då rådde ända fram till slutet av mars månad, dels de höga trävarupriserna, dels skogsvårdsstyrelsens verksamhet för ökad vedavverkning på ett för skogsvården gagneligt sätt.

Totala saluavverkningen kan approximativt beräknas till följande:

avverkning efter förutgången utsyning	56,600	kbm.
» utan » »	15,500	
» å till åker uppbruten mark	7,100	»
Summa	79,200	kbm.

med ett nettovärde av 792,000 kronor, mot resp. 46,600 kbm och 420,000 kronor året förut.

Väderleksförhållandena under vintern 1916—1917 voro som nämnts synnerligen gynnsamma för skogskörslor med stadigvarande snötäcke från december ända till mitten av april, något för gottländska förhållanden synnerligen ovanligt.

Arealen av den skogsmark, som avverkats för odling till åker med erhållen fri dispositionsrätt över det uppkommande virket beräknas uppgå till c:a 130 hektar, mot föregående år 90 hektar, sålunda även här en betydlig ökning.

För avverkningsärenden inkomna under innevarande avverkningsår $^{1}/_{6}$ 1917—$^{31}/_{5}$ 1918 kommer att redogöras i nästa årsberättelse. Här må endast nämnas, att på grund av den hämmade exporten av trävaror priserna å plank och annat sågat virke icke följt den allmänna prisstegringen utan snarare sjunkit något. Däremot hava vedpriserna stegrats ytterligare i avsevärd mån. Följden härav har i förhållande till fjolåret blivit en inskränkning i avverkning av större sågduglig skog, men å andra sidan en livligare avverkning av vedskog och gallringsvirke. Antalet avverkningsansökningar, som till dato inkommit till skogsvårdsstyrelsen, synes rätt avsevärt överstiga fjolårets och uppgå till c:a 1,300 st.

Jämsides med de enskilda avverkningarna hava bränslekommissionens stora avverkningar bedrivits. Då den ledande principen vid dessa avverkningar varit rationell gallring, har genom dessa en mycket viktig

insats gjorts för skogsvården å Gotland, och hava de gotländska skogarna visat sig, om behovet så kräver, kunna tillåta en ganska kraftig beskattning, utan att taga skada, blott hänsyn till skogsvården tages.

In- och utförsel av trävaror. Trävaruutförseln från länet utgjorde under kalenderåret 1917 9,529 kubikmeter sågat virke, varav 6,432 kbm plank o. d. och 3,097 kbm slipers o. d. Införseln utgjorde under samma tid 1,022 kbm bräder o. d., 472 kbm diverse samt 2,005 kbm (löst mått) ved. Mot år 1916 visar utförseln en ökning av 1,845 kbm., varemot införseln, som i regel huvudsakligen avser ved, minskats med icke mindre än c:a 9,000 kbm. För ved gäller fortfarande utförselförbud.

Virkestaxering. Skogsvårdsstyrelsen har icke begagnat sig av rätten att utse ombud vid kommunalnämndernas sammanträden angående virkestaxering, och någon klagan i fråga om taxering har icke av skogsvårdsstyrelsen anförts.

Besvär. Besvär hos Konungens befallningshavande över skogsvårdsstyrelsens beslut i avverkningsärenden har icke i något fall anförts.

Rättegångar. Endast ett fall av förseelse mot skogslagen har förekommit, varvid den skyldige åtalats och fällts.

Skogseldar. Sommaren 1917 var liksom somrarna 1911 och 1914 mycket torr. Flera tillbud till skogseldar yppade sig, men förutom en mindre skogseld i Tingstäde den 2 juni är endast att omtala en större skogseld, nämligen på Gotska Sandön den 6—7 juni, då ett område av c:a 4 kilometers längd och intill 1 kilometers bredd härjades av elden.

Insektshärjningar. Inga insektshärjningar av betydenhet hava inträffat.

Skogsodlingar. Glädjande nog hava skogsodlingarna tagit större omfattning än något föregående år i det över 70 skogsodlingar med över 1/2 million plantor utförts.

Liksom föregående år har skogsvårdsstyrelsen avgiftsfritt åt enskilda skogsägare utlämnat plantor och frö samt tillhandahållit redskap och biträde av plantör utan annan kostnad för rekvirenten än kost och logis åt plantören. 11 skogsplantörer hava varit i tjänstgöring.

Särskilda anslag hava på enahanda grunder som föregående år utgått för skogsodling dels å Avanäset på Fårö, dels för socknarna Sundre, Näs och Wamlingbo.

Skogsodlingarna under året hava, som av sammandraget bil. B framgår, omfattat huvudsakligen plantering, varvid utsatts 530,100 plantor å 64 hektars areal. Av de utsatta plantorna äro 466,550 tall, 61,550 gran och 2,000 diverse trädslag.

Särskild plantskola för korgpilodling har anlagts.

För verkställd frösådd, omskolning etc. vid centralplantskolan redogöres å närslutna sammandrag bil. C.

Fröanskaffning. Erforderliga frökvantiteter hava inköpts, tallfrö från Östergötland,

granfrö från Småland och björkfrö från Danmark. Egen fröklängning har ägt rum i sollavar till ringa kvantitet.

Väderleksförhållandena. Då särskilt skogsodlingarna äro i hög grad beroende av väderleksförhållandena, hava i nedanstående tabeller sammanförts medelnederbörd och medeltemperaturen å Gottland år 1917. Såsom särskilt utmärkande för väderleken må nämnas, att vintern 1916—1917 var osedvanligt sträng och ihållande, att april månad, som eljest brukar vara mycket torr, var nederbördsrikare än någon annan månad normalt, att april månads fuktiga väderlek efterträddes av en intensiv torka under maj, juni och juli.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
	Medelnederbörd												
År 1917......	29,8	8,5	18,5	60,9	17,8	14,0	25,6	51,7	47,0	41,4	65,6	48,9	429,7
Normal	29,3	26,7	28,3	25,0	24,9	33,5	49,3	58,1	39,2	51,2	48,4	41,4	455,3
	Medeltemperatur												
År 1917......	— 1,8	— 2,6	— 4,1	+ 1,6	+ 7,7	+ 15,8	+ 15,4	+ 17,9	+ 13,3	+ 8,4	+ 4,8	+ 0,8	
Normal	— 0,0	— 0,9	+ 0,2	+ 3,7	+ 8,1	+ 13,2	+ 16,0	+ 15,6	+ 12,4	+ 7,8	+ 3,8	+ 0,8	

Skogsundervisning. Undervisning i skogsodling, bil. D, har ägt rum vid 21 folkskolor under sammanlagt c:a 38 planteringsdagar. Omkring 800 barn hava härvid närvarit. Vid dessa skogsodlingar hava 84,265 plantor utsatts, varjämte frösådd verkställts i en del smärre plantskolor. Härförutom hava skolbarn deltagit i ett flertal av övriga skogsodlingsarbeten inom länet.

Länsjägmästaren har under året föreläst i skogsskötsel 25 timmar vid lantmannaskolan och 14 timmar vid folkhögskolan inom länet. Till eleverna vid dessa skolor, liksom till andra av skogsvård intresserade personer inom länet, hava utdelats en del av Svenska skogsvårdsföreningens folkskrifter och andra broschyrer i skogsvård.

Vid de av länets hushållningssällskap anordnade lantmannakurserna dels i Roma dels i Martebo har länsjägmästaren hållit föredrag.

Skogsdikning. Under året har avsyning skett och bidrag utbetalats för 9 skogsdikningsföretag. Nya dikningsplaner hava upprättats för 3 hemman. Ett flertal inkomna ansökningar om planläggning av skogsdikningar hava uppskjutits för handläggning under år 1918.

Det gångna året har kännetecknats av en särskilt genom bränslekommissionens försorg åstadkommen livaktighet att under kristiden tillvaratage sådana skogsprodukter, som förut saknat värde. Stubbrytningsapparater och ristuggningsmaskiner hava varit i ständig verksamhet. Ett par nystartade tjärfabriker arbeta med framgång för tillvaratagandet av tjära, terpentin och övriga biprodukter ur stubbarna. Granarnas kåda har blivit föremål för en vinstgivande insamling. Tall- och grankottar hava blivit eftersökta såsom bränsle. Kristiden har sålunda här som på många andra områden lärt vårt folk att utnyttja många förut obeaktade naturrikedomar och därigenom bidraga till vårt oberoende av import från utlandet.

Visby i april 1918.

Carl Bolin.

/ *Ragnar Melin.*

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som av Kungl. Maj:t och Gottlands läns landsting och hushållningssällskap blivit utsedda att granska skogsvårdsstyrelsens inom Gottlands län redovisning för dess förvaltning under år 1917, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

De av skogsvårdsstyrelsen i sin årsberättelse meddelade sifferuppgifter angående skogsvårdsstyrelsens ställning vid revisionsårets början och slut samt över dess inkomster och utgifter under samma år hava revisorerna funnit överensstämmande med räkenskaperna, vilka äro förda med synnerlig ordning och noggrannhet samt försedda med behöriga verifikationer.

Samtliga skogsvårdsförbindelser med tillhörande hypotek hava av revisorerna granskats och befunnits utan anmärkning.

Styrelsens protokoll hava blivit lästa och granskade.

Inventarierna äro behörigen brandförsäkrade.

Då revisionen ej givit anledning till någon anmärkning och förvaltningen utmärkt sig för nit och omsorg, få vi tillstyrka, att ansvarsfrihet meddelas skogsvårdsstyrelsen inom Gottlands län för dess förvaltning under år 1917.

Visby i maj 1918.

H. Ihre,
av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

Gustaf Sjöberg,
av Landstinget utsedd revisor.

Gunnar Bodin,
av Hushållningssällskapet utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens i Blekinge läns landstingsområde berättelse för år 1917.

Jämlikt § 8 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903, får skogsvårdsstyrelsen i Blekinge läns landstingsområde härmed avgiva berättelse för år 1917.

Styrelsen.

Styrelsen har i likhet med föregående år haft följande sammansättning:

Ordförande: godsägaren L. M. Kruse, Trantorp.

Ledamot för hushållningssällskapet:
godsägaren S. Hellerström, Marielund, med landstingsmannen K. M. Nelson, Björkeryd, som suppleant.

» » landstinget:
godsägaren greve H. Wachtmeister, Västeråkra, med riksdagsmannen John Jönsson, Boa, som suppleant.

Styrelsen har under året sammanträtt tre gånger.

Tjänstepersonal.

Som länsjägmästare och sekreterare har under året tjänstgjort e. jägmästaren Gunnar Fischer. Expeditionen har, liksom föregående år, varit förlagd till Ronneby. Såsom expeditionsdagar, då allmänheten haft tillfälle till besök för rådfrågningar i ärenden rörande skogsvården, hava anslagits och kungjorts första och tredje helgfria fredag i varje månad.

Den i 1916 års berättelse omnämnda vedbyrån har under året avlösts av 1917 års Bränslekommission.

På grund av framställning från Bränslekommissionen anmodades skogsvårdsstyrelsen i skrivelse den 7 maj av Kungl. Maj:t att i så stor utsträckning som möjligt ställa tjänstemännen till kommissionens förfo-

gande. Skogsvårdsstyrelsen beslöt därför att tillsvidare under år 1917 ställa personalen till Bränslekommissionens förfogande, dock med skyldighet för länsjägmästaren att handhava styrelsens expedition och länsskogvaktarna att sköta plantskolorna och leda kulturarbetena.

Utöver resor, betingade av styrelsens sammanträden och föreläsningar vid Bräkne-Hoby lantmannaskola, hava därför inga resor enbart för skogsvårdsstyrelsens räkning verkställts av länsjägmästaren.

Under året har styrelsen anställt till extra länsskogvaktare utexaminerade skogslärlingen Nils Karlsson.

Länsskogvaktarnas tjänstgöring framgår av följande tabell:

Namn och adress	Tjänstgöringsdistrikt	Plantskolearbeten	Biträtt allmänheten med stämpel etc.	Besiktningar av avverkn.	Skogsodlingsarbeten	Å expeditionen i Ronneby	Skogsaccistaxeringar	Vid skogseld	Diverse arbeten	Summa
E. A. Hansson, Asarum, Rt 19	Västra ...	48	12	4	12	37	6	—	—	119
N. Nilsson, Jämjöslätt, Rt 14	Östra ...	54	12	3	28	6	8	—	13	124
N. Karlsson, Karlshamn.	—	—	2		30	—	4	—	—	36

Skogsodling.

Liksom föregående år har styrelsen tillhandahållit allmänheten plantor och frö av tall och gran enligt den principen, att kostnadsfritt tilldelats 15,000 st. plantor eller 3 kg. frö per rekvirent. Om större kvantitet önskats, hava plantor sålts till styrelsens självkostnadspris och frö till halva inköpspriset, varjämte styrelsen tillhandahållit plantörsbiträde kostnadsfritt mot att rekvirenten lämnat fritt vivre och bostad under förrättningen samt fri skjuts till närmaste förrättningsställe, järnvägs- eller ångbåtsstation.

Med ägare av sedan längre tid tillbaka kala eller före 1905 avverkade marker har styrelsen upprättat 25 st. nya kontrakt omfattande 52,86 har, varå skogsodling skett med 571,600 tall- och 76,000 st. granplantor. Hjälpkultur å kontraktsskogsodlingar har verkställts å 88,5 har varvid utsatts 425,900 tall- och 12,000 st. granplantor. Vid dessa skogsodlingar bekostar styrelsen hela kulturarbetet och skogsodlingsmaterialet med villkor, att markägaren håller nödigt stängsel omkring kulturfältet, samt ansvarar för betesfred intill dess styrelsen ej längre anser betningen skada plantorna.

Skogsodlingarna togo sin början den 16 april och fortgingo till den

26 maj. På grund av den ihållande torkan under våren och försommaren hava årets kulturer tyvärr på en del torrare lägen gått mindre väl till.

Sammandrag över av Skogsvårdsstyrelsen lämnat plantörsbiträde och utlämnat skogsodlingsmaterial år 1917.

Härad	Socken	Plantörernas förrättningsdagar	Antal rekvirenter	Frö Tall kg.	Frö Gran kg.	Plantor Tall	Plantor Gran	Plantor Div.	Skogsodlad kalmark har	Skogsodlad kalmark ar
Bräkne	Asarum	8	5	—	—	47,000	37,000	—	14	—
	Bräkne-Hoby ...	3	3	—	—	4,000	17,000	—	3	50
	Öljehult	1	2	—	—	6,000	6,000	—	2	—
Listers	Jämshög	29	22	—	—	91,000	96,000	—	31	16
	Kyrkhult	25	23	1,0	3,0	269,000	199,000	—	82	—
	Mörrum	2	2	—	—	8,000	2,000	—	1	83
	Mjällby	1	2	—	—	2,500	1,000	—	0	60
	Ysane	1	1	—	—	4,000	—	—	0	66
	Gammalstorp	1	1	—	—	5,000	10,000	—	3	50
Östra	Torhamn	—	1	—	—	2,000	1,000	—	0	50
	Jämjö	2	2	—	—	2,000	6,500	—	1	42
	Ramdala	3	2	—	—	500	12,000	—	2	—
	Augerum	4	2	—	—	14,000	14,000	—	4	66
Medelsta	Nättraby	8	3	—	—	—	40,000	—	6	66
	Hjortsberga ...	—	1	—	—	70,000	50,000	—	20	—
	Ronneby	26	7	—	—	16,000	118,000	—	22	40
	Backaryd	5	3	5,0	5,0	58,000	86,000	—	34	—
	Eringsboda ...	48	9	1,5	2,0	73.000	50,000	—	24	—
	Tving	2	1	—	—	4,000	6,000	—	1	66
		169	92	7,5	10,0	676,000	751,500	—	256	55

Vid skogsodlingarna hava såsom förmän varit anställda 12 st. plantörer.

Plantskolorna.

Styrelsen har liksom föregående år brukat 2 plantskolor, en i Asarum och en i Jämjöslätt, vardera omfattande cirka 2 har, varjämte 0,3 har beväxt med förra året omskolade plantor arrenderats.

Skogsvårdsstyrelsen har i år för en summa av kr. 3,510: — inköpt

den sedan år 1908 arrenderade plantskolejorden i Asarum, omfattande 2,03 har.

Under året hava utsåtts:

Tallfrö	81,0 kg.
Granfrö	94,0

På grund av den synnerligen torra och ogynnsamma väderleken har årets sådd fläckvis gått ut.

Från plantskolorna hava utgått:

till rekvirenter, kostnadsfritt	432,500	plantor
» » efter styrelsens självkostnadspris	995,000	»
» skogsodlingen å kontraktsmarker	1,085,500	»
» försäljning utom länet	2,120,000	»
Summa	4,633,000	plantor

Skogsundervisning.

Undervisning i skogsvård har av länsjägmästaren lämnats vid lantmannaskolan i Bräkne-Hoby, varjämte eleverna erhållit litteratur i skogsvård.

För att främja skolbarnens undervisning i skogsodling har styrelsen förut utsänt cirkulärskrivelse till skolrådsordförandena med anhållan om att skolbarnen i största möjliga utsträckning måtte lämnas tillfälle deltaga i skogsodlingsarbeten. Från sammanlagt 12 skolor hava 408 barn deltagit och utfört 798 dagsverken, varvid 118,000 plantor blivit utsatta å cirka 31,20 har.

Avverkningar och därav föranledda åtgärder.

Antalet av länsskogvaktarna inrapporterade större avverkningar hava under året varit 4 st. omfattande cirka 330 har.

Rörande 2 större avverkningar, där undersökning jämlikt § 2 av lagen angående vård av enskildes skogar ägt rum, har styrelsen, då överenskommelse ej kunnat uppnås med vederbörande, måst anhängiggöra talan vid domstol.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelsen har i sina årsberättelser de sista åren framhållit, att skogskapitalet för varje år allt hårdare anlitas och decimeras. De

närmast föregående åren har isynnerhet den till gagnvirke tjänliga skogen varit föremål för avverkning. Till följd av den inträdande bränslebristen och därmed stegrade vedpriser å ena sidan samt svårighet av export å sågat virke och props å den andra sidan har avverkningen år 1917 däremot huvudsakligen omfattat vedskog.

Den stora avverkning, som Bränslekommissionen verkställt, har i det stora hela varit till nytta för skogsbestånden, särskilt gäller det sådana bestånd, där underbeståndet av gran lidit av överskärmning av företrädesvis björk och bok. Även i de rena lövskogsbestånden hava gallringarna gjort mycken nytta, i det att särskilt en del gamla träd, företrädesvis bokar av vargtyp, som under vanliga förhållanden aldrig skulle hava tillvaratagits på grund av svårigheten att förmå huggarena att avverka dem, nu fått falla för yxan.

Tyvärr finnes dock exempel på att sedan Bränslekommissionen afslutat sin avverkning på en viss mark, ägaren omedelbart företagit ytterligare avverkning i samma bestånd, varigenom den ursprungliga rationella gallringen förfelats. Likaså torde i en del av de fall, där kontrakt med Bränslekommissionen avslutats om leverans av en viss kvantitet ved, avverkningarna hava bedrivits på ett mindre hänsynsfullt sätt.

När en gång fredsslut kommer till stånd och exportmöjligheterna åter bliva ljusare, torde en avsevärd stegring i priset å skogsprodukterna och därav följande osund spekulation å skogsfastigheter vara att förvänta.

Under de senaste två åren hava skogsegendomarna varit föremål för hänsynslöst jobberi. Skogsvårdsstyrelsen hyser därför den åsikten, att det är en bjudande nödvändighet, att lagstiftningsåtgärder redan nu vidtagas för att förhindra det nu rådande och det i en snar framtid sannolikt i än högre grad utbredda jobberiet med skogsegendomar och därmed åtföljande skogsskövling.

Sammandrag över Skogsvårdsstyrelsens räkenskaper för år 1917.

Tillgångar den 1 januari 1917		17,628: 70
Därav inventarier	3,907: 49	
» utestående fordringar	2,247: 50	
» Bank AB. Södra Sverige, sparkassa	11,473: 71	

Inkomster:

Anslag:		
Statens till uppehållande av styrelsens verksamhet	3,300: 00	
Statens till skogsodlingens främjande	3,757: 00	
Hushållningssällskapets	2,400: 00	
Skogsvårdsavgifter	19,739: 86	29,196: 86
	Transport kronor	46,825: 56

Transport	29,196: 89
Ränta å i bank insatta medel	889: 15
Å genom kontrakt utförd skogsodling	427: 56
Försålda skogseffekter	7,645: 46
Genom rättegång influtna medel	577: 08
Summa kronor	56,364: 81

Utgifter.

Avlöningar:		
Länsjägmästaren	2,125: 00	
Länsskogvaktarna	2,550: 00	4,675: —
Reseräkningar:		
Revisionskostnad	64: 60	
Länsskogvaktarna	1,044: 60	
Syneförrättningar	162: 96	
Taxering av skogsvårdsavgifter	23: 83	1,295: 99
Skogsundervisning:		
Länsjägmästaren för å lantmannaskolan hållna föredrag	250: 00	
Litteratur och undervisning	453: 12	703: 12
Plantskolorna:		
Arbetskostnader	2,867: 17	
Arrenden	362: 80	
Materialier	633: 74	
Frakter	3: 10	3,866: 81
Frö:		
Plantskolor och skogsodlingar		1,818: 35
Skogsodlingar:		
Arbetskostnader		8,365: 36
Material och inventariers underhåll		785: 75
Expenser:		
Diverse frakter	34: 30	
Hyra för expedition	287: 50	
Telefon och telegram	204: 57	
Övriga omkostnader	336: 09	862: 46
Utställningsplantskolan i Karlskrona		18: 00
Länets ekonomiska kartor		500: —
Styrelsens bidrag till dess pensionskassa, enligt protokoll av den 4 april 1916		874: 31
Länsjägmästarens fordran		131: 76
Rättegångskostnader		295: 50
Behållning		32,172: 40
Summa kronor		56,364: 81

Tillgångarna äro sålunda placerade:

Fastighet (Asarums plantskola)	3,510: —
Inventarier	3,907: 49
Utestående fordringar	2,692: 50
Bankaktiebolaget Södra Sverige:	
Sparkassa	10,663: —
Kapitalräkning	10,519: 86
Kontant i kassan	879: 55
Summa kronor	32,172: 40

Ronneby den 17 april 1918.

För Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län:

L. M. Kruse.

Gunnar Fischer.

Revisionsberättelse.

Omstående sammandrag är överensstämmande med Skogsvårdsstyrelsens räkenskaper för år 1917, vilka blivit av oss, därtill utsedda revisorer, granskade utan anmärkning.

Styrelsens protokoll hava befunnits i behörig ordning.

Inventarierna äro behörigen brandförsäkrade.

De i bankinrättning innestående medlen hava vid verkställd inventering befunnits utgöra de belopp vartill de enligt räkenskaperna för dagen borde uppgå.

Styrelsen har under året inköpt »Asarums Plantskola» 121/5,000 mtl. för en köpeskilling av 3,510 kronor.

Då revisionen icke givit anledning till någon anmärkning samt styrelsen med nit och omsorg fullgjort sitt åliggande få vi tillstyrka ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Ronneby den 25 maj 1918.

F. H. H. Norlin.
Utsedd av Kungl. Maj:t.

Ernst Abramson.
Utsedd av landstinget.

C. G. Håkansson
Utsedd av hushållningssällskapet.

Skogsvårdsstyrelsens i Kristianstads län berättelse för år 1917.

Ordförande: godsägare greve Raoul Hamilton, Ovesholm. *Skogsvårds-styrelsens sammansättning.*

Ledamöter: för landstinget ryttmästaren W. von Geijer, Vegeholm, med f. riksdagsmannen Troed Troedsson som suppleant.

För hushållningssällskapet: friherre R. Barnekow, Sörbytorp, med friherre A. de Geer, Hanaskog, som suppleant.

Sekreterare: borgmästare Birger Borgström, Kristianstad.

Länsjägmästare: F. av Petersens, Kristianstad.

I styrelsens tjänst hava varit anställda följande länsskogvaktare:

E. S. Wallin, Kroksminne, Klippan för norra och södra Åsbo, samt Bjäre härader, E. Lindberg, Ousby, för östra och västra Göinge härader, samt N. Hammarlund, Gärds Köpinge, för Gärds, Villands, Albo, Ingelstads och Järrestads härader.

Styrelsen har sedan sin början kostnadsfritt utlämnat intill 15,000 skogsplantor per rekvirent och år, men då utgifterna för inköp av plantor och frö, samt plantskolornas omsorgsfulla skötsel draga så höga kostnader, att styrelsens kontrollerande verksamhet av ekonomiska skäl måst inskränkas har styrelsen f. o. m. år 1917 icke utlämnat någon plantmaterial kostnadsfritt utan bestämt en viss avgift, som satts olika för skogsodling å gammal kalmark, och sådana hyggen, där avverkaren enligt lag är skyldig sörja för återväxten. *Skogsodlingar*

Ett icke obetydligt skäl för styrelsen att ändra villkoren för utlämning av skogsodlingsmaterial är också, att så länge gratisutdelning tillämpades, det rekvirerades långt mer än som ordentligt utsattes, enär många rekvirenter sannolikt voro av den uppfattningen, att det som ej kostade dem någonting ej heller hade något värde. Man har däremot all anledning förmoda att, då rekvisitionen är förbunden med kontant utlägg, om ock ringa, vederbörande ej rekvirera mer än som verkligen ordentligt utsättes.

Plantörsbiträde har kostnadsfritt lämnats mot att rekvirent lämnat fritt vivre och bostad samt erforderliga skjutsar.

Likasom föregående år har styrelsen med ägare av gammal kalmark träffat överenskommelse om skogsodling av desamma till ett synnerligen lågt pris. Dessa skogsodlingar verkställas av skogsvårdsstyrelsen och likviden inbetalas i terminer. Jordägaren slipper sålunda förskottera medel, och får marken fullständigt och ordentligt kultiverad, samt vid behov ibättrad till ett pris som ungefärligen motsvarar halva kulturkostnaden.

Följande skogsodlingsmaterial har under året försålts till rekvirenter:

Härad	Antal rekvirenter	Antal plantor				Frö	
		Tall st.	Gran st.	Diverse st.	Summa st.	Tall kg	Gran kg
Norra Åsbo	91	50,700	296,500	—	347,200	2	—
Södra Åsbo	3	—	6,100	—	6,100	—	—
Bjäre	13	24,000	37,500	—	61,500	—	—
Västra Göinge	94	34,700	303,500	—	338,200	14	25
Östra Göinge	54	33,000	110,500	—	143,500	15	48
Ingelstads	31	90,000	27,000	23,000	140,000	1/2	1/2
Jerrestads	6	14,000	15,000	1,000	30,000	—	—
Albo	10	6,000	80,000	4,500	90,500	—	—
Gärds	35	91,500	117,000	7,500	216,000	—	2
Villands	35	206,500	85,000	1,500	293,500	1	1/2
Summa	372	550,400	1,078,600	37,500	1,666,500	32 1/2	76

Å till skogsvårdsstyrelsen genom kontrakt överlåtna marker har utsatts 202,500 st. gran- och 406,600 st. tallplantor.

Skogsvårdsstyrelsen hade vid årets slut följande antal plantskolor med plantmaterial som av tabellen framgår.

Plantskola	Areal har	Utsått frö				Före-		
		Gran	Tall	B. tall	Summa	Gran 1/0	Gran 2/0	Gran 1/1
Färingtofta	0,23	14	—	—	14	490,000	800,000	—
Örkelljunga	1,5	37	20,5	—	57,5	506,000	950,000	—
Byrhult	0,2575	—	7	3	10	—	—	—
Axeltorp	0,0625	—	3,5	—	3,5	—	—	—
Rörum	0,2500	1,7	5	—	6,7	85,000	297,000	—
Kuberup	0,3	6	7	2	15	90,000	50,000	—
Tågarp	0,87	29	41	—	70	680,000	160,000	—
Hässleholm	0,5	—	—	—	—	—	75,000	—
Ignaberga	1	40	—	—	40	500,000	800,000	—
Ousby	1,5	45	10	—	55	400,000	600,000	50,000
Drakesholm	0,20	—	—	—	—	—	—	—
Skäldinge	0,76	—	—	—	—	—	17,000	—
Summa	7,4300	172,7	94	5	271,7	2,751,000	3,749,000	50,000

Avverkningar.

Avverkningarna hava säkerligen aldrig bedrivits med en sådan intensitet i Skåne som under det gångna året varit fallet, och i stort sett kan man om man undantager de egendomar där ordnat skogsbruk sedan länge tillämpats samt där Bränslekommissionen avverkat, säga att dessa avverkningar bedrivits till stor skada för skogarna.

En skenbart förmildrande omständighet för avverkningen har varit det stora allmänna bränslebehovet, men detta behov hade mycket väl kunnat fyllas utan att skogarna skövlats på sätt som nu skett. Att mogna skogar eller glesbevuxna betesmarker avverkas kan näppeligen tadlas, om ej skogskapitalet allt för mycket nedbringas, men då unga och medelålders skogar i sin bästa växtkraft totalt spolieras, då halva eller hela hemman kalavverkas, då må icke uttrycket skövling anses vara för starkt.

I många, för att icke säga de flesta fall, stå dessa rovhuggningar i samband med egendomsköp, i det hemmanen inköpts på spekulation för att sedan byta egare flera gånger på kort tid. Och då var och en i regel söker att ur skogen taga så mycket som tiden tillåter, inses lätt att resultatet bliver, att dylika hemman för lång tid framåt bliva skogfattiga.

Länsjägmästarens och länsskogvaktarnas verksamhet.

För besiktning och anordnande av kulturer samt kontrollresor har länsjägmästaren haft 27 st. rese- och förrättningsdagar.

Länsskogvaktarna hava haft följande rese- och förrättningsdagar: E. Lindberg 71, E. S. Wallin 49, N. G. Hammarlund 60.

Då såväl länsjägmästaren som länsskogvaktarna dels varit anställda hos länets vedbyrå, dels då denna lagts under Bränslekommissionen,

fintligt plantmaterial										Summa
Gran 2/1	Gran 2/2	Tall 1/1	Tall 1/0	Tall 2/0	B. tall	Lärk	D. gran	S. gran	Div. plantor	
19,000	28,000	—	—	—	—	—	—	—	—	1,337,000
450,000	354,000	—	144,000	209,000	—	1,300	—	—	—	2,614,300
110,000	—	—	—	210,000	—	—	—	—	—	320,000
—	—	—	10,000	8,000	—	—	—	—	—	18,000
—	—	—	—	312,000	—	—	—	—	—	694,000
—	—	—	207,000	280,000	331,000	—	—	—	—	958,000
127,000	72,000	—	852,000	1,900,000	—	—	—	—	37,000	3,828,000
100,000	25,000	5,000	—	—	—	—	—	—	—	205,000
200,000	—	—	—	30,000	—	16,000	10,000	500	6,000	1,562,500
200,000	500,000	—	100,000	400,000	—	2,000	—	4,000	15,200	2,271,200
60,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60,000
237,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	254,000
1,503,000	979,000	5,000	1,313,000	3,349,000	331,000	19,300	10,000	4,500	58,200	14,122,000

hos densamma, hava givetvis resorna måst inskränkas till det nödvändigaste.

Kort sammanfattning av de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

I avseende härå vill styrelsen hänvisa till vad som i föregående års berättelse och här ovan angående avverkningarna blivit anfört.

Kristianstad i april 1918.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Raoul Hamilton.

F. af Petersens.

Sammandrag av skogsvårdsstyrelsens i Kristianstads län kassaräkning år 1917.

Debet.

Anslag:			
Av staten (expensmedel)		2,500: —	
» » (skogsodlingens främjande)		5,124: —	
Andel i skogsvårdsavgifterna		16,014: 23	
» i reserverade skogsvårdsavgifter		8,040: —	
Av landstinget		3,000: —	
» hushållningssällskapet		3,000: —	37,678: 23
Skogsodlingsavgifter			1,596: 25
Försålda skogseffekter			3,469: 05
Lån å löpande räkning			3,000: —
Ränta			142: 30
		Summa kronor	45,885: 83

Kredit.

Brist från år 1916			2,059: 21
Löner och arvoden:			
Länsjägmästaren		3,200: —	
Sekreteraren		500: —	
Länsskogvaktarna:			
Löner	2,500: —		
Dyrtidsbidrag	450: —		
Cykel- och beklädnadsersättning	225: —	3,175: —	6,875: —
Resekostnader och dagtraktamenten:			
Länsjägmästeren		496: 65	
Länsskogvaktarna		1,065: 65	
Plantörerna		3,065: 70	4,628: —
Underhållskostnader för plantskolorna			11,520: 61
Inköp av plantor och frö			2,142: 25
Kostnader för plantering å övertagna marker			5,879: 63
Fraktkostnader och emballage			2,200: 86
Inlöst växel		3,000: —	
» lån å löpande räkning		3,000: —	
Ränta och avgift för d:o		189: 64	6,189: 64
Inköp av redskap och inventarier			1,946: 27
Diverse utgifter			1,618: 85
Behållning till år 1918			825: 51
		Summa kronor	45,885: 83

Kristianstad den 30 april 1918.

B. G. Borgström.
Sekreterare och kassör.

Förestående räkenskapssammandrag har vid revisionen denna dag befunnits överensstämma med räkenskaperna och verifikationerna.

Kristianstad den 12 juni 1918.

W. Ehrenborg. Elof Troedsson. Nils Månsson.

Redogörelse över influtna årsavgifter till skogsodlingens främjande år 1917.

Debet.

Behållning från år 1916	1,553: 36
Influtna avgifter	192: —
Ränta för år 1917	62: 12
Summa kronor	1,807: 48

Kredit.

Behållning till år 1918	1,807: 48
Summa kronor	1,807: 48

Kristianstad i april 1918.

B. G. Borgström.

Vid revisionen företedd och befunnen överensstämma med verkliga förhållandet.

Kristianstad den 12 juni 1918.

W. Ehrenborg. Elof Troedsson. Nils Månsson.

Förslag till utgifts- och inkomststat för år 1918.

Inkomster.

Anslag:		
Av landstinget	3,000: —	
» hushållningssällskapet	3,000: —	
» staten (expensmedel)	2,500: —	
» » (skogsodlingens främjande)	5,000: —	13,500: —
Andel i skogsvårdsavgifter		25,000: —
Diverse inkomster		300: —
	Kronor	38,800: —

Utgifter.

Löner och arvoden:		
Länsjägmästaren	3,200: —	
Länsskogvaktarna	3,250: —	
Sekreteraren	500: —	6,950: —
Resekostnader och dagtraktamenten		7,000: —
Underhåll av plantskolorna		6,000: —
Inköp av plantor och frö		7,000: —
Kostnader för plantering å övertagna marker		4,000: —
Fraktkostnader		800: —
Diverse utgifter		1,050: —
Inlöst växel		6,000: —
	Kronor	38,800: —

Kristianstad den 31 december 1918.

Skogsvårdsstyrelsen.

Undertecknade, utsedda att granska skogsvårdsstyrelsens i Kristianstads läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1917, få efter fullbordat uppdrag härmed avgiva följande

Revisionsberättelse.

Skogsvårdsstyrelsens protokoll samt den räkenskaperna åtföljande berättelsen rörande de enskilda skogarnas i länet tillstånd och skötsel under revisionsåret äro genomgångna utan anledning till andra anmärkningar än som upptagas på en till skogsvårdsstyrelsen för beaktande avlämnad promemoria.

Närslutna av skogsvårdsstyrelsens sekreterare och kassör upprättade sammandrag av skogsvårdsstyrelsens kassaräkning för 1917 överensstämmer med de inkomst- och utgiftsposter, som finnas intagna uti förenämnda års kassabok och utvisar en behållning till 1918 av 825 kronor 51 öre.

Utgifterna hava befunnits behörigen verificerade.

Här ovan omnämnda räkenskapssammandrag har försetts med revisorernas påskrift om dess riktighet.

De enligt nådiga reglementet den 20 januari 1905 bestämda diarier hava blivit i vederbörlig ordning förda.

Full ansvarsfrihet för skogsvårdsstyrelsens förvaltning under år 1917 tillstyrkes.

Skogsodlareföreningens räkenskaper för år 1917, som vid årets slut utvisa en kassabehållning av 1,807 kronor 48 öre, hava även granskats och räkenskapsförarens sammandrag befunnits med desamma överensstämma, därom påskrift meddelats.

Anledning till anmärkning mot dessa räkenskaper har ej heller förekommit.

Kristianstad den 12 juni 1918.

W. Ehrenborg.
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

Elof Troedsson.
Av landstinget utsedd revisor.

Nils Månsson.
Av Kristianstads läns hushållningssällskap utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens i Malmöhus län berättelse för år 1917.

Styrelsens sammansättning.

Ordföranden: Landshövding G. Tornerhjelm har under året på grund av sjukdom anhållit om och erhållit sitt avsked, och har Kungl. Maj:t till hans efterträdare förordnat v. Häradshövding C. A. Trolle, Fulltofta.

Ledamöter: För landstinget: Hovjägmästaren Friherre H. O. Ramel, Övedskloster, med Ryttmästaren Greve A. Moltke-Huitfeldt, Owesarum, som suppleant.

För hushållningssällskapet: Ryttmästare P. O. Liedberg, Öja, med Godsägaren Nils Andersson, Slagtofta, som suppleant.

Länsjägmästare och sekreterare: Länsjägmästare F. af Petersens, Kristianstad.

Länsskogvaktare: Länsskogvaktare A. Nilsson, Hemmeneköp, Önneköp, för Frosta, Färs, Torna, Herrestad och Wemmenhögs härader.

Länsskogvaktare J. Nilsson, Öslöf, Stabbarps Gruva, för Luggude, Onsjö, Rönnebergs, Harjagers, Oxie, Skytts, Bara och Ljunits härader.

Styrelsens verksamhet.

Styrelsen har under året sammanträtt 3 gånger.

Åtgärder till skogsodlingens främjande.

Likasom föregående år har Skogsvårdsstyrelsen för skogsodling inom länet utlämnat skogsodlingsmaterial kostnadsfritt, men dessutom träffat kontrakt med ägare till gamla kalmarker om skogsodling.

Styrelsen innehar tills dato kontrakt om sammanlagt 324 3/4 har gammal kalmark, sålunda fördelat:

Frosta härad	....	211 har
Onsjö »	....	71 1/4 har
Färs »	....	41 1/2 »
Torna »	....	1 har

Nedanstående sammandrag utvisar omfattningen av denna verksamhet.

Utlämnat skogsodlingsmaterial.

Härad	Vårkulturerna							Höstkulturerna				Å kontrakterad mark utsatta skogsplantor			Summa
	Tallfrö	Plantor						Plantor							
	kg	Tall	Gran	Björk	B.-tall	Div.	Summa	Tall	Gran	Div.	Summa	Gran	B.-tall	Summa	
Frosta	—	13,000	163,600			300	176,900	—	52,000	—	52,000	208,000	22,000	230,000	458,900
Färs	—	10,000	36,500	—	—	100	46,600	6,000	11,000	4,000	21,000	73,000	23,000	96,000	163,600
Onsjö	—	200	124,100	—	—	—	124,300	—	—	—	—	60,000	20,000	80,000	204,300
Rönnebergs ...	—	—	—	1,000	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	1,000
Harjagers	16	49,000	—	2,500	—	—	51,500	—	—	—	—	—	—	—	51,500
Luggude	—	8,000	20,000	5,000	—	—	33,000	—	—	—	—	—	—	—	33,000
Skytts	—	12,700	1,200	8,000	—	—	21,900	—	—	—	—	—	—	—	21,900
Torna	—	53,200	65,700	47,300	1,500	1,000	168,700	—	—	—	—	—	—	—	168,700
Herrestad	—	1,500	500	1,500	—	200	3,700	—	—	—	—	—	—	—	3,700
Ljunits	—	—	3,000	1,000	—	1,000	5,000	—	—	—	—	—	—	—	5,000
Wemmenhögs...	—	2,000	500	—	2,000	500	5,000	—	—	—	—	—	—	—	5,000
Summa	16	149,600	415,100	66,300	3,500	3,100	637,600	6,000	63,000	4,000	73,000	341,000	65,000	406,000	1,116,600

Plantskola	Gran						Tall		B.-tall	Ask	Björk	Silv.-gran	M.-gran	Douglas-gran	Lärk	Bok	Summa
	1/0	2/0	1/2	2/1	2/2	2/3	1/0	2/0	2/0	2/1	—	1/1	1/3	2/1	—	—	
Öslöfs	—	80,000	—	24.800	—	—	—	150,000	100,000	4,300	—	—	—	—	—	—	397,800
Wittseröds	15,000	—	—	18,000	100,000	15,000	32,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180,000
Munkarps	—	—	—	100,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,000
Holma	—	—	9,000	400,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	409,000
Weberöd	33,000	114,000	—	52,600	50,000	—	180,000	—	—	—	123,500	—	—	—	—	—	553,100
Hemmeneköp 1	—	—	—	—	21,294	—	—	50,000	—	—	—	—	—	—	—	—	71,294
» 2	537,000	164,000	—	83,840	67,000	—	—	—	50,000	—	—	5,000	500	1,050	1,025	50	909,465
» 3	—	—	28,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,000
Summa	585,000	358,000	37,000	679,240	238,294	15,000	212,000	200,000	150,000	4,300	123,500	5.000	500	1,050	1.025	50	2,648,659

Den mycket varma och torra sommaren har hårt frestat skogsodlingarna å den lättare jorden, då däremot å mera näringsrik jord planteringarna gått relativt väl till.

Plantskolorna.

Skogsvårdsstyrelsen har vid årets slut det antal plantskolor med plantmaterial som framgår av tabellen å föregående sida.

Kort framställning av de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

I föregående årets berättelse framhöll Styrelsen, hurusom de enskilda skogarna på grund av högt stegrade priser på nästan alla sorter skogseffekter hårt skattades, ävensom att detta, där det gjordes med eftertanke och i skogsvårdens tecken, var till nytta för skogarna, i det att mindervärdigt bränsle nu hade gott värde, så att gallringen och rensningshuggningar väl betalade sig.

Förhållandena äro så tillvida desamma, att vedpriserna nu äro mycket höga, långt högre än förut, men dessa höga priser hava tyvärr ock fört med sig, att skogsvårdens fordringar synas allt mera träda i bakgrunden för den enskilda vinningslystnaden, så att även växtliga och vackra skogar skövlats.

Då vedbehovet varit så stort, som det i synnerhet under hösten och förvintern varit, och foderbristen dessutom så stor, att mekaniska hinder förelegat för längre transporter, hava givetvis lätt åtkomliga skogar svårast fått sitta emellan.

Enligt gjorda beräkningar torde emellertid så stora vedmängder nu vara avverkade, att vedkonsumtionen utan forcerade avverkningar bör kunna tillgodoses, och vill Skogsvårdsstyrelsen därför allvarligt betona önskvärdheten av att lagbestämmelser åstadkommas, icke blott på så sätt att återväxten säkerställes, utan jämväl så, att det skogskapital som nu finnes i Malmöhus län skyddas mot sådan skogsavverkning, som föres i uppenbar strid mot god skogsvård, varmed Styrelsen då främst avser sluthuggning av växtliga ung- och medelåldersskogar.

Styrelsen vill särskilt betona, att dylika skogsskövlingar i första hand bedrivas i samband med den livliga handel med egendomar som rått, och alltjämt råder, och som i många fall har till resultat att skogen bliver helt ruinerad.

Mot dylika skogsskövlingar och likaså mot försäljningar av avverkningsrätten, vilka vanligen omfatta alla träd ned till viss låg dimension, och som i regel hava fullständig skövling till följd, vill Styrelsen i första

hand vända sig, men anser dessutom att en lag, som förhindrar avverkning i uppenbar strid mot fordringarna på god skogsvård, är av största vikt och att allting tyder därpå, att upplysningsverksamhet i detta fall är ett alldeles otillräckligt medel, om det nuvarande skogskapitalet i avsevärd mån skall kunna räddas.

Malmö den 27 mars 1918.

För Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län:

Karl Trolle.

F. af Petersens.

Revisionsberättelse.

På grund av det uppdrag, som av Kungl. Maj:t, Malmöhus läns hushållningssällskap och Malmöhus läns landsting givits oss, hava vi verkställt granskning av Skogsvårdsstyrelsens i Malmöhus läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning för år 1917, och avgiva vi däröver följande berättelse:

För utförande av revisionen hava följande handlingar lämnats till vårt förfogande:

1. Skogsvårdsstyrelsens berättelse för år 1917.
2. Kassaredogörelse för samma år.
3. Verifikationer för räkenskapsåret.

Vi hava genomgått och granskat verifikationerna och jämfört dem med räkenskaperna utan att finna anledning till anmärkning.

Räkenskapsårets sista dag innestodo pa upp- och avskrivningsräkning kr. 4,167: 83 samt å depositionsräkning kr. 3,000: — tillsammans 7,167: 83 enligt Styrelsens räkenskaper och varom intyg från banken blivit utfärdat.

Ur kassaredogörelsen avgiva vi följande sammandrag:

Behållning från år 1916.

Innestående i Skandinaviska Kredit Aktiebolaget		17,698: 75

Inkomster:

Anslag: av Svenska Staten	5,708: —	
av Malmöhus läns landsting	1,000: —	
av Hushållningssällskapet	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	11,914: 56	19,622: 56
Försålda plantor		135: —
Skogsodling av gamla kalmarker		1,152: —
» » skövlad mark		3,141: —
Uppburen ränta		355: 01
Tillfälligt lån av räkenskapsföraren		399: 54
	Kronor	42,503: 86

Utgifter:

Återbetalt räkenskapsförarens fordran av 1916	1,176: 78
Avlöningar till länsjägmästaren och skogvaktarne	5,650: —
Resor	2,184: 20
Inköpta plantor och frö	14,594: 12
Plantskolorna	6,809: 03
Skogsodling av gamla kalmarker	4,020: 78
» » skövlad mark	22: —
Omkostnader: skrivbiträde, papper m. m.	879: 12

Behållning till år 1918:

Innestående i Skandinaviska Kredit Aktiebolaget	7,167: 83
Kronor	42,503: 86

Med erkännande av det nit och intresse, varmed Styrelsen fullgjort sitt viktiga värv, hava revisorerna velat anteckna, att räkenskaperna, som blivit förda med omsorg och noggrannhet, icke givit anledning till någon erinran, och att förvaltningen på ett förtjänstfullt sätt blivit handhavd.

Vi få därför åt Styrelsen för såväl förvaltning som räkenskaper tillstyrka ansvarsfrihet för den tid denna revision omfattar.

Stockholm den 5 Maj 1918.

Malte Sommelius.
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

Claes Wachtmeister.
Av Malmöhus läns hushållningssällskap utsedd revisor.

N. Gyllenstierna.
Av Malmöhus läns landsting utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens i Hallands läns landstingsområde berättelse för år 1917.

I och med utgången av år 1916 avgick kaptenen och riddaren F. A. S. Tham ur Skogsvårdsstyrelsen.

Kapten Tham har alltsedan 1905 varit styrelsens ordförande.

Till hans efterträdare har av Kungl. Maj:t utnämnts landshövdingen och kommendören av Kungl. Nordstjärneorden m. m. Carl Hederstierna.

I övrigt har Skogsvårdsstyrelsens sammansättning ej undergått förändring, utan består densamma fortfarande av: godsägaren Jonas Wærn å Knobesholm, utsedd av Hushållningssällskapet och f. riksdagsmannen Joh:s Bengtsson i Bjernalt, utsedd av Landstinget.

Som deras suppleanter ha fungerat f. riksdagsmannen And. Olsson i Tyllered och direktören A. L. Apelstam i Halmstad.

Under år 1917 har Skogsvårdsstyrelsen sammanträtt 5 gånger.

Till följd av personalens tjänstgöring hos Bränslekommissionen har styrelsens verksamhet under året måst betydligt inskränkas, vad särskilt angår kontrollen av avverkningar. Däremot har skogsodling utförts i den utsträckning den sena våren tillät. Upptagning av plantrekvisitioner och kontroll av enskildas skogsodlingar har utförts som vanligt. Under den tid personalen varit anställd hos Bränslekommissionen har deras avlöningar från skogsvårdsstyrelsen reducerats till hälften.

Länsjägmästare-, kassörs- och sekreterarebefattningen har fortfarande uppehållits av friherre G. Pfeiff, vilken under senare delen av året därjämte varit Bränslekommissionens länschef för Halland.

Diarierna upptaga sammanlagt 719 ärenden.

Skogsvårdsstyrelsens expedition har under året varit tillgänglig för allmänheten alla helgfria dagar.

Länsskogvaktaredistrikten ha under året ej undergått förändring.

Bevakningen har fortfarande bestritts av 4 st. länsskogvaktare, vilka därjämte haft skötseln av var sin plantskola om hand. Den från föregaende ar inom Kungsbacka distrikt tillförordnade extra länsskogvaktaren K. A. Petterson erhöll f. o. m. årets början fast anställning.

Skötseln av styrelsens fröklängningsanstalt och plantskola i Kinnared har omhänderhafts av en särskild föreståndare.

Skogsvårdskommittéerna.

Antalet skogsvårdskommittéer inom länet uppgick under år 1917 endast till 12 st.

Av dessa ha 4 insänt redogörelse över sin verksamhet under år 1917. I dessa redogörelser betonas särskilt de omfattande avverkningar, som under året ägt rum och nödvändigheten av att ungskogarna sparades och vårdades.

Sammandrag över skogsvårdsstyrelsens räkenskaper för år 1917.

Debet.

Behållning från år 1916		21,373: 32
Anslag:		
Statens för uppehållande av verksamheten	2,400: —	
» skogsodlingens befrämjande	12,809: —	
Landstingets för » »	10,000: —	
Hushållningssällskapets	5,000: —	30,209: —
Skogsvårdsavgifter:		
erhållna genom Konungens Befallningshavande	8,160: 80	
» » Statskontoret	14,740: —	22,900: 80
Försäljningar av:		
plantor till gängse pris	4,048: 87	
» » nedsatt pris	483: 25	4,532: 12
frö		2,246: 57
skogshackor		163: 85
emballage		88: 75
räntor		981: 90
diverse		505: 48
Summa kronor		83,001: 79
Förskotterade avgifter för plantor att utdelas våren 1918		1,017: 50
Summa kronor		84,019: 29

Kredit.

Skogsupplysning:		
Litteratur för utdelning	315: 30	
Föreläsningar	87: 38	
Anslag till skogsodlingsföreningar	358: 50	
Plantörskurs	672: 56	1,433: 74
Transport		1,433: 74

		Transport	1,433: 74
Skogsodling:			
Skogsfrö		274: 30	
Plantor		350: —	
Kontroll av skogsodlingar		2,102: 25	
Skogsodling å äldre kalmarker:			
dagsverken	13,374: 22		
plantörer	2,226: 98		
Kontrollresor:			
länsjägmästarens	131: 78		
länsskogvaktarnas	979: 80		
diverse	20: 25	16,733: 03	
Plantutdelning till rekvirenter		99: 83	
Plantörsbiträde		204: 88	
Emballage och transporter	660: 51		
Järnvägsfrakter	343: 53	1,004: 04	
Plantskolorna:			
arrenden	530: —		
dagsverken	4,590: 42		
gödning och diverse	1,049: 64		
länsjägmästarens resekostnader	68: 91	6,238: 97	27,007: 39
Avlöningar		10,275: 64	
Pensionsavgifter		1,154: 38	11,430: 02
Övriga förvaltningskostnader:			
Reskostnader:			
styrelsen	225: 88		
länsjägmästaren	215: 38		
länsskogvaktarne	436: 50	877: 76	
Telefon		525: 77	
Papper och tryck		765: 17	
Böcker		7: —	
Expeditionslokal		600: —	
Annonser		846: 65	
Brandförsäkringspremier		166: 24	
Reparation av byggnader		149: 06	
» » inventarier		102: 15	
Skrivbiträde		600: —	
Diverse		175: 21	
Taxering till skogsaccis		38: 93	
Byggnader		1,084: 06	
Inventarier		683: 95	6,621: 96
		Summa kronor	46,493: 11
Dubbelförd debitering å hackor			7: 50
		Summa kronor	46,500: 61
		Transport	46,500: 61

		Transport	46,500: 61
Behållning till år 1918:			
I bank innestående		34,734: 85	
Kontant hos:			
redogöraren	573: 92		
länsskogvaktarne	151: 41	725: 33	
Fordringar		2,058: 50	37,518: 68
		Summa kronor	84,019: 29

Ekonomiska ställningen den 31 december 1917.

Tillgångar.

Kontanta medel	35,460: 18	
Fordringar	2,058: 50	37,518: 68
Fröklängningsanstalten		6,238: 58
Vattenledning i Kinnared		1,260: 62
» i Fridhem		1,048: 86
Materialbodar och stängsel		2,112: 84
Inventarier		1,402: 01
Plantor		21,221: 11
Frö		11,743: 20
Kinnareds plantskola		1,573: —
	Summa kronor	84,118: 90

Skulder.

Förskotterade avgifter för plantor att utdelas under våren 1918	1,017: 50
Tillgångar utöver skulder	83,101: 40
Summa kronor	84,118: 90

Pensionskassans ställning den 31 december 1917.

Tillgångar.

4 st. Svenska Statens 5 % obligationer	3,982: —
Insatt i bank å kapitalräkning	2,977: 67
Kontant	104: 23
Summa kronor	7,063: 90

Skulder.

Skogsvårdsstyrelsens konto	4,792: 85
Befattningshavarnas	2,329: 38
Summa kronor	7,122: 23
Avgår under 1916 upplupen ej uppburen ränta	58: 33
Summa kronor	7,063: 90

Skogsupplysning.

För att väcka intresset samt utbreda kunskap om skogarnas liv och vård har, i likhet med föregående år, dels hållits föreläsningar vid av länets Hushållningssällskap anordnade småbrukarekurser och dels å folkhögskolan vid Katrineberg, å vilken senare plats eleverna därjämte bibringats undervisning i skogsodling.

I samma syfte har genom skogsvårdsstyrelsens försorg utdelats 100 ex. av tidskriften »Skogen», huvudsakligen till mera skogsintresserade personer inom länet.

Därjämte har ett antal av 80 ex. »Ungdomens skogsbok» blivit utdelade till folkhögskolans elever. Härför har dock en del av kostnaden bestritts av eleverna.

Under personalens talrika besök å skogar söka dessa att genom framhållandet av praktiska rön och erfarenheter intressera markägarna för en god skogsvård.

Skolbarnens skogsodlingar.

Inseende vikten av att undervisning i skogsodling redan bibringas i skolan, då de där inhämtade lärdomarna ofta bli av grundläggande betydelse för framtiden, har styrelsen för detta ändamål lämnat anslag i form av plantor och frö till 4 skolor. Då därjämte ett flertal skolor under lärares eller annan sakkunnig ledning utfört skogsodlingar med material, som tilldelats hemmansägare har, enligt från pastoratsordförande lämnade uppgifter (se tab. 1), under året genom skolbarn inom länet utförts 1,642 skogsodlingsdagsverken av sammanlagt 1,147 barn.

Skogsodlingsföreningar.

2 av länets skogsodlareföreningar ha under år 1917 erhållit begärt anslag för sin verksamhet, nämligen »Skogsodlingens vänner inom Fjäre härad» kronor 200: — samt »Småfåglarnas vänner» i Falkenberg kronor 17: 40; det senare anslaget motsvarande av nämnda förening inköpt skogsodlingsmaterial.

Skogsodlingar och skogsvård.

Såsom förut framhållits, ställer skogsföryngringen och ungskogsvården inom Halland stora krav på skogsvårdsstyrelsen. I främsta rummet då det gäller att till skogsbruk omföra de gamla ljunghedarna och kala skogsmarkerna, som ännu i stor utsträckning finnas inom länet. Därjämte erfordras även styrelsens biträde för återförsättande i skogbärande

skick av under senare år genom avverkningar uppkomna talrika, större och mindre hyggestrakter.

De sätt genom vilka styrelsen söker främja skogsvården äro:

I. Skogsodlingsverksamheten.

A. Utdelning av plantor och frö till nedsatt pris samt i vissa fall fritt plantörsbiträde.

B. Bidrag med viss del av arbetskostnaden, samt i vissa fall fritt plantörsbiträde (premiering).

C. Kostnadsfritt frö och plantor jämte plantörsbiträde och hela arbetskostnaden.

D. Styrelsen lämnar frö och plantor samt utför skogsodlingen mot det att markägaren bidrager med viss del av arbets- och plantörskostnaderna.

A. *Utdelning av plantor och frö till nedsatt pris samt i vissa fall fritt plantörsbiträde.*

För att undvika slarv med plantmaterialet samt väcka större intresse för handhavandet av detsamma har styrelsen även under år 1917 upptagit en mindre avgift pr 1,000 plantor, vilken avgift dock för större plantrekvisitioner successivt höjts; i enlighet med nedanstående bestämmelser:

1. Tall-, gran- och bergtallplantor utdelas till marker inom länet till följande priser, oavsett om markerna tillhöra större eller mindre skogsbruk.

Intill	5,000	st.	plantor	25	öre	pr	1,000	st.
	10,000	»	»	50	»	»	»	»
	15,000	»	»	75	»	»	»	»
	20,000		»	100		»		
»	25,000	»	»	125	»	»	»	»
»	30,000	»	»	150	»	»	»	»

2. Undantag göres för de marker, som varit föremål för laga syn eller för de personer, som vanvårdat förut bekommet skogsodlingsmaterial.
3. Ett plantantal över 30,000 st. erhållas till 25 procents rabatt av det försäljningspris styrelsen årligen bestämmer.
4. Rekvisition av plantor under 30,000 st. skall vara insänd och betalad före den 1 mars samma år de utdelas.
5. Plantorna få avhämtas vid de vanliga utdelningsställena.
6. Övriga plantslag erhållas till 25 procents rabatt av försäljningspriset.
7. Tall-, gran- och bergtallfrö erhållas till 25 procents rabatt av försäljningspriset.
8. Understiger en rekvisition av plantor 1,000 st., betalas de med 25 öre.

Till 1,449 rekvirenter har under året enligt ovan angivna bestämmelser utdelats:

1,297,700 tallplantor,
2,807,900 granplantor,
80,700 bergtallplantor.

Härmed har enligt insända rapporter skogsodlats 617,58 hektar samt hjälpplanterats 142,74 hektar, se vidare tab. II.

Till följd av länsskogvaktarnes tjänstgöring hos Bränslekommissionen har skogsodlingarnas kontrollering i stor utsträckning överlämnats åt härför anställda skogsplantörer.

I trots av den särskildt för västkusten torra och ogynnsamma sommaren kan dock resultatet av årets kulturer i stora drag sett, betecknas som gott, med undantag av för sent utförda kulturer eller sådana där ej fullgod markberedning utförts.

B. *Bidrag med viss del av arbetskostnaden, samt vissa fall fritt plantörsbiträde.*

Denna form av bidrag synes ej befordra ett ökat skogsodlingsarbete bland den kalmarksägande allmänheten, då någon ansökan om utbekommande av bidrag ej inkommit.

Styrelsen har därför, vid tiden för nedskrivning av denna berättelse ändrat bestämmelserna för bidrag till de skogsodlingar, som utföras av enskilda å gamla kalmarker enligt följande:

1. Skogsodlingen skall vara utförd å äldre, kala marker, eller sådana varå skogsbeståndet avverkats före den 1 januari 1905.
2. Skogsodlingen skall vara verkställd våren 1918.
3. Skogsodlingen skall vara väl planlagd och utförd.
4. Skogsodlingen skall vara utförd genom plantering av trädslagen tall, gran eller bergtall.
5. Bidrag lämnas endast till de skogsodlingar som omfatta minst 0,5 hektar, det kontanta bidraget utgör 20 kronor pr hektar.
6. 1918 års skogsodlingsbidrag utbetalas samma år efter skriftlig ansökan.

C. *Kostnadsfritt frö och plantor jämte plantörsbiträde och hela arbetskostnaden.* A-kontrakt.

Från och med år 1917 utför skogsvårdsstyrelsen, som regel, skogsodlingar å äldre kalmarker, endast mot villkor att markägaren bidrager med viss del av kostnaden för odlingen — se nedan under D.

Enligt tidigare avtal har styrelsen ännu en del marker, där åtagen

skogsodling ännu ej avslutats och återstå således skogsodlingsarbeten, som fördelas under flera år.

Under år 1917 utförda kulturer och hjälpkulturer enligt nämnda avtal upptagas i tab. III och IV.

D. *Styrelsen lämnar frö och plantor samt utför skogsodlingen mot det att markägaren bidrager med viss del av arbets- och plantörskostnaderna.*

Med frångående av principen om att styrelsen själv kostnadsfritt utför skogsodlingar åt enskilda, har styrelsen med markägare träffat överenskommelser om skogsodlingar av äldre kala marker enligt nedanstående bestämmelser, därvid markägarens bidrag utgått med $^1/_3$ av arbets- och plantörskostnaderna.

»Undertecknad ägare av / mantal .... i .... socken .... härad bidrager med viss här nedan angivna del av kostnader till skogsodling å c:a......... hektar å denna egendoms äldre kalmarker mot det att Skogsvårdsstyrelsen i Hallands län verkställer och till viss del bekostar skogsodlingen och förbinder sig undertecknad, markägare:

1) att bidraga med / av plantörs- och arbetskostnaderna;

2) att betning med kreatur i möjligaste mån inskränkes;

3) att före den 1 mars det år undertecknad önskar att skogsodlingen skall utföras till Skogsvårdsstyrelsen uppgiva storleken av det område, för vilkets odling han är villig att under året bidraga;

4) att innan skogsodling skall utföras lämna marken på undertecknads, markägare, bekostnad röjd efter skogsvårdsstyrelsens anvisning;

5) att anskaffa tjänligt arbetsfolk;

6) att lämna plantören under den tid skogsodlingen pågår fri bostad och fritt vivre samt fri skjuts till och från närmaste järnvägsstation eller förrättningsställe;

7) att utan ersättning avhämta vid närmaste järnvägsstation skogsredskap samt frö och plantor.

Skogsvårdsstyrelsen å sin sida åtager sig att, under förutsättning att markägaren ställer sig till efterrättelse här ovan angivna åtaganden, att bekosta / av plantörs- och arbetskostnaderna samt hela kostnaden för frö och plantor, dock att skogsodlingen ej utföres i större utsträckning än som efter ovan angiven grund motsvarar markägarens bidrag.»

Under året har enligt ovanstående formulär avtal träffats med 82 markägare för skogsodling av 1,250 hektar.

Enligt dessa överenskommelser har skogsvårdsstyrelsen utfört skogsodlingar å 185,91 hektar, se tab. V.

Resultatet å de genom skogsvårdsstyrelsens försorg utförda skogsodlingarna kan betraktas som gott. Det är att märka att styrelsen skogsodlat i det närmaste vad de enskilda anmält till skogsodling för 1917. Den anmälda arealen kan ju synas ej vara så stor, men beror det på de rådande tidsförhållandena.

II. Skogsvården.

Skogsvårdsstyrelsen lämnar, som regel kostnadsfritt, biträde för gallringar och andra skogsvårdsarbeten och dessa biträden börja alltmera tagas i anspråk.

Fröklängningen.

1916 års rika kottskörd hann ej slutklängas under året, utan har klängningen pågått jämväl under år 1917.

Fröutbytet pr hl. kott har uppgått till:

För tall	0,52	kg.	samt
» gran	1.10	»	

Vid 1917 års slut uppgick skogsvårdsstyrelsens fröbehållning till:

Tallfrö	668,58	kg.	
Granfrö	1,477,50	»	samt av
Bergtallfrö	70,45	»	

Fröet har åsatts ett värde av 11,743:20 kronor.

Något inneliggande kottlager fanns ej vid årets slut.

Plantskolorna.

I avseende å förläggningen av skogsvårdsstyrelsens plantskolor har under året ingen förändring ägt rum.

Under våren 1917 utsåddes i desamma följande fröpartier:

Tallfrö	112,9	kg.
Granfrö	185,4	»
Bergtallfrö	4,5	»

På grund av den torra och varma sommaren ha sådderna i samtliga plantskolor lämnat ett mycket klent resultat. Den ihållande torkan strax efter sådden hindrade fröets groning. De senare uppkomna plantorna äro även betydligt svagare än under normala år.

Följande plantpartier ha under år 1917 utgått från länets plantskolor.

Till rekvirenter	4,186,300 st.
» skogsodling å A-marker	881,000 »
» hjälpkultur å »	97,000 »
» skogsodling å B-marker	1,179,500 »
» försäljning inom länet (med 25 % rabatt å försäljningspriset)	1,121,266 »
» skogsodling å lagstridiga hyggen (inom länet)	90,000 »
» försäljningar utom länet	84,500 »
Summa	7,639,566 st.

Plantförsäljningarna ha tillfört kassan ett belopp av kronor 4,532: 12. Arbetskostnaderna samt utgifter för arrenden, gödning m. m. för samtliga plantskolorna ha under året uppgått till kronor 6,238: 97.

För att inom Fridhems plantskola kunna uppnå bättre resultat vid bevattningen, har därstädes under sommaren nedlagts 250 meter ledningar av galvaniserade järnrör med tillkopplingsanordningar å varje 10 m. Härigenom undvikas även olägenheterna av längre kopplingar med vävslangar.

Åtgärder för återväxtens betryggande efter avverkning.

Då tiden för Skogsvårdsstyrelsens personal till stor del upptagits av arbeten för Bränslekommissionens räkning, har hyggeskontrollen och därmed sammanhängande arbeten i stort sett måst under året undanskjutas.

För återförsättande av hyggesmarker i skogbärande skick ha under 1917 12 st. överenskommelser träffats.

Å trenne hyggen har återväxten, såsom varande otillräcklig, under året kompletterats genom styrelsens försorg.

Skador å skogen.

Under år 1917 har 412 hektar övergåtts av skogseldar, se bil. VI. Större delen av det härjade området har dock utgjorts av kala eller glest trädbevuxna ljungmarker.

År 1915 utgjorde det brända området 393 hektar och för den fuktiga sommaren 1916 var summan endast 34 hektar.

Av insektsangrepp å skogen må framhållas tallstekellarvernas massvisa uppträdande 1917.

Dessa angrepp voro så kraftiga, att tallungskogarna flerstädes vid midsommartiden stodo alldeles röda.

Dess bättre syntes dock träden repa sig. Givet är dock att en dylik reducering av trädens näringsorgan måste, där den förekommit som

starkast medföra minskning av trädens tillväxtförmåga och motståndskraft under den närmaste framtiden.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Om än under den korta tidrymd, som förflyter emellan tvenne berättelseår, någon tillsynes märkbar förändring inom skogsskötseln ej kan påvisas, märker man dock, när blicken riktas några år tillbaka i tiden, en gradvis pågående förändring till det bättre. Skogarnas värdestegring torde nog även härvidlag varit en betydligt medhjälpande faktor, om än grundlaget för en god skogsvård givetvis måste bestå i kunskaperna om skogarnas betydelse i ekonomiskt och kulturellt hänseende.

På goda grunder torde man även göra sig förhoppningar om att de genom Bränslekommissionen utförda beståndsvårdande huggningarna, komma att, efter hand som resultaten hinna framträda, underlätta strävandena för en bättre ungskogsvård. Det vore ett önskemål om styrelsen allt framgent kunde genom ändrade lagbestämmelser mera effektivt skydda de uppväxande skogarna mot skövling, och detta gäller särskilt å de skogsfastigheter, som gå i handel där ett snabbt ingripande för skogens vård är av nöden påkallat, då de enormt stegrade virkespriserna å alla sortiment lockat till ett alltför starkt utnyttjande av skogstillgångarna.

Styrelsen vill till slut framhålla att den relativt stora kassabehållningen vid årsskiftet ej är ett uttryck för överflöd av medel, utan är behållningen av mera tillfällig art, då kristiden lägger tillfälligt hinder i vägen för utförande av de skogsvårdsåtgärder, styrelsen har uppställt på sitt program för verksamhetens utveckling.

Halmstad i april 1918.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Carl Hederstierna.

G. Pfeiff.

Undertecknade, utsedda revisorer att granska skogsvårdsstyrelsens i Hallands läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1917, hava för fullgörande av vårt uppdrag genom Konungens befallningshavande i länet fått emottaga skogsvårdsstyrelsens protokoll, räkenskaper med därtill hörande verifikationer och förvaltningsberättelse för sagda år, samt förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1918; och få vi efter företagen granskning av sagda handlingar avgiva följande

Revisionsberättelse.

Det sammandrag av räkenskaperna för år 1917 ävensom den översikt av ekonomiska ställningen den 31 dec. 1917 beträffande såväl allmänna medlens konto som pensionskassans konto och vilka ingå i styrelsens berättelse här ovan, äro med räkenskaperna överensstämmande.

Räkenskaperna äro med stor noggrannhet förda, försedda med behöriga verifikationer och giva ej anledning till några erinringar. Protokoll och förvaltningsberättelse, samt statförslaget för år 1918 hava vi genomläst och mot detsamma ej funnit anledning till anmärkningar, vadan vi tillstyrka att skogsvårdsstyrelsen beviljas full ansvarsfrihet för 1917 års räkenskaper och förvaltning.

Halmstad den 6 juli 1918.

Axel Sjöstrand. *Gustaf B. Hellman.* *H. Appeltofft.*

Tabell I.

Förteckning över skogsodlingsarbete utfört av skolbarn.

Pastorat	Socknar	Antal deltagare	Antal skogsodl. dagsverk	Anteckningar
Tölö	Tölö, Lindome, Elvsåker	48	101	
Vallda	Vallda, Släp	116	172	
Onsala	Onsala	40	120	
Kungsbacka	Kungsbacka, Hanhals	23	36	
Fjärås	Fjärås, Förlanda	—	—	Uppgift saknas.
Ölmevalla	Ölmevalla, Landa	—	—	
Frillesås	Frillesås, Gällinge, Idala	—	—	
Värö	Värö, Stråvalla	50	100	
Veddige	Veddige, Sällstorp	—		
Hvalinge	Hvalinge, Skällinge, Nösslinge, Stamnared	90	115	
Varberg	Varberg	119	119	
Lindberg	Lindberg, Torpa	—	—	Uppgift saknas.
Träslöv	Träslöv	53	113	
Hunestad	Hunestad, Gödestad	28	28	
Grimeton	Grimeton, Rolfstorp	—	—	
Tvååker	Tvååker, Spannarp	36	36	
Morup	Morup		—	
Falkenberg	Falkenberg, Skrea	114	174	
Vinberg	Vinberg, Stavsinge	—		
Ljungby	Ljungby, Alfshög	—	—	
Sibbarp	Sibbarp, Dagsas	38	38	
Okome	Okome, Köinge, Svartrå	43	66	
Fagered	Fagered, Källsjö, Ullared	34	74	
Gällared	Gällared, Gunnarp	—	—	Uppgift saknas.
Drängsered	Drängsered, Krogsered	—		
Vessige	Vessige, Askome	—	—	
Abild	Abild		—	
Årstad	Årstad, Asige		—	
Slöinge	Slöinge, Eftra	88	88	
Getinge	Getinge, Revinge	—	—	Uppgift saknas.
Harplinge	Harplinge, Steninge	—	—	» »
Söndrum	Söndrum, Vapnö	22	44	
Halmstad	Halmstad, Holm, Övraby	—	—	
Slättåkra	Slättåkra, Qvibille	76	84	
Torup	Torup, Kinnared	25	50	
Breared	Breared	—	—	
Enslöf	Enslöf	54	54	
Snöstorp	Snöstorp, Trönninge	—	—	
Eldsberga	Eldsberga, Tönnersjö	—	—	
Laholm	Laholms landsförsamling	—	—	Uppgift saknas.
Veinge	Veinge, Tjärby	—	—	
Knäred	Knäred	50	30	
Renneslöv	Renneslöv. Ysby	—	—	
Ö. Karup	Ö. Karup. Skummeslöv	—	—	Uppgift saknas
Hasslöv	Hasslöv, Voxtorp	—	—	» »
Hishult	Hishult			
	Summa	1,147	1,642	

Tabell II. **Sammandrag över utdelat skogsodlingsmaterial 1917.**

Härad	Socken	Antal ställen	Plantor: Tall	Plantor: Gran	Plantor: Bergtall	Plantor: Björk	Nykultiverad mark	Hjälpkultiverad mark
			1,000 st.	1,000 st.	1,000 st.	1,000 st.	har	har
Fjäre	Onsala	19	27,5	26,5	4,5	—	6,55	1,00
	Wallda	30	29,0	31,5	2,0	—	7,61	3,25
	Släp	19	18,5	17,0	1,5	—	2,28	—
	Lindome	26	24,0	44,0	—	—	8,24	7,35
	Elvsåker	9	6,5	11,5	—		[illegible]	[illegible]
	Tölö	12	13,4	6,6	[illegible]	—	1,73	[illegible]
	Hanhals	7	14,0	1,0	—	—	0,78	0,60
	Fjärås	34	40,0	38,5	3,2	—	9,82	3,51
	Förlanda	2	1,5	1,0	—	—	0,07	—
	Idala	10	1,0	26,0	—	—	3,99	0,40
	Gällinge	6	12,0	9,0	—	—	3,40	—
	Örmevalla	11	24,0	4,0	—	—	1,65	3,20
	Landa	3	3,0	3,0	1,0	—	0,90	—
	Frillesås	25	26,5	34,5	1,5	—	5,17	2,26
	Summa	213	240,9	254,1	14,2	—	54,37	23,22
Viske	Värö	26	48,5	20,1	1,0	—	5,99	2,80
	Veddige	26	34,0	98,0	—	—	22,59	3,50
	Åhs	16	23,0	9,0	0,5	—	3,78	—
	Sällstorp	9	6,5	15,0	0,5	—	3,55	—
	Stråvalla	6	7,0	4,0	—	—	0,64	0,45
	Summa	83	119,0	146,1	2,0	—	36,55	6,75
Himle	Torpa	17	19,0	3,0	1,0	—	1,18	0,80
	Lindberg	15	19,0	14,0	1,0	—	3,67	—
	Valinge	13	7,5	6,5	—	—	1,67	—
	Stamnared	5	5,0	4,0	—	—	1,01	0,30
	Skällinge	12	14,0	9,0	—	—	2,86	0,50
	Rolfstorp	12	15,5	27,5	—	—	4,13	—
	Träslöv	9	12,0	4,0	3,5	—	1,34	0,10
	Gödestad	1	—	0,5	—	—	—	—
	Hunestad	3	7,0	4,0	—	—	1,60	—
	Grimeton	11	6,0	19,0	—	—	2,87	0,50
	Spannarp	5	5,0	4,0	1,0	—	1,19	—
	Tvååker	4	2,5	1,0	4,5	—	0,61	—
	Nösslinge	3	3,0	10,0	—	—	2,00	0,30
	Summa	110	115,5	106,5	11,0	—	24,13	2,50
Faurås	Morup	8	19,8	2,0	2,2	—	1,50	2,70
	Stavsinge	6	7,0	9,0	1,0	—	2,05	1,70
	Vinberg	1	3,0	2,0	—	—	—	1,50
	Ljungby	12	12,0	25,0	1,0	—	6,00	1,50
	Alfshög	4	3,5	3,5	—	—	0,25	1,85
	Sibbarp	21	26,0	37,0	—	—	10,93	2,00
	Svartrå	23	19,5	19,5	—	—	3,14	2,50
	Köinge	11	16,0	8,0	—	—	3,57	3,00
	Okome	15	25,0	20,0	—	—	7,63	0,50
	Ullared	24	11,0	58,0	1,0	—	10,09	1,50
	Fagered	25	18,0	75,2	—	—	21,97	7,20
	Gunnarp	46	20,5	132,0	—	—	29,14	3,25
	Transport	196	181,3	391,2	5,2	—	96,27	29,20

Härad	Socken	Antal ställen	Plantor: Tall	Plantor: Gran	Plantor: Bergtall	Plantor: Björk	Nykultiverad mark	Hjälpkultiverad mark
			1,000 st.				har	har
	Transport	196	181,3	391,2	5,2	—	96,27	29,20
Faurås	Gällared	58	42,0	109,0	—	—	26,07	4,00
	Dagsås	3	1,0	50,0	—	—	9,64	—
	Summa	257	224,3	550,2	5,2	—	131,98	34,10
Årstad	Skrea	21	34,8	25,6	6,6	—	6,38	8,60
	Krogsered	39	15,5	92,5	—	—	25,90	4,60
	Drängsered	74	27,5	177,0	—	—	37,30	12,80
	Askome	8	10,0	36,0	—	—	4,58	7,50
	Vessige	17	8,5	41,5	—	—	4,02	—
	Abild	19	2,5	81,5	—	—	9,27	3,11
	Asige	37	11,0	141,0	—	—	15,67	—
	Årstad	9	4,0	18,0	—	—	2,30	—
	Eftra	16	13,0	13,8	7,5	—	6,30	1,00
	Slöinge	12	1,5	27,3	0,2	—	5,30	1,00
	Summa	252	128,3	654,2	14,3	—	117,02	38,61
Halmstad	Getinge	15	1,0	48,5	—	—	9,45	4,15
	Qvibille	4	15,[illegible]	21,[illegible]	—	[illegible]	[illegible]	—
	Holm	1	—	1,0	—	—	—	—
	Slättåkra	73	29,5	194,0	—	—	43,41	6,20
	Steninge	3	2,5	6,5	—	—	1,12	1,15
	Harplinge	18	24,0	32,0	5,0	—	8,41	—
	Söndrum	7	10,5	7,5	6,0	—	4,30	—
	Enslöv	6	3,5	7,0	—	—	1,26	—
	Torup	49	43,5	95,5	0,5	—	19,92	7,90
	Kinnared	20	20,0	47,0	—	—	11,26	6,41
	Summa	196	149,5	460,0	11,5	—	108,93	25,81
Tönnersjö	Torup	24	14,0	52,0	—	—	9,70	0,75
	Enslöv	82	51,5	190,5	—	—	39,70	6,50
	Trönninge	3	1,0	1,5	10,5	—	0,92	1,00
	Snöstorp	25	13,0	48,5	—	—	6,19	0,50
	Breared	72	48,0	109,0	—	—	16,60	3,00
	Tönnersjö	6	6,5	13,5	—	—	1,64	—
	Eldsberga	8	33,0	5,0	2,0	—	6,00	—
	Summa	220	167,0	420,0	12,5	—	80,75	11,75
Hök	Veinge	17	15,2	51,8	—	—	15,88	—
	Knäred	40	39,5	62,5	—	—	15,04	—
	Tjärby	5	23,0	—	—	—	4,50	—
	Woxtorp	7	8,0	10,0	—	—	3,13	—
	Hishult	21	8,5	51,5	—	—	8,39	—
	Renneslöv	13	11,0	21,0	—	—	4,57	—
	Östra Karup	3	19,0	14,0	6,0	—	6,50	—
	Skummeslöv	2	1,0	—	3,0	—	0,68	—
	Laholm	7	22,0	4,0	1,0	—	3,81	—
	Ysby	3	6,0	2,0	—	—	1,35	—
	Summa	118	153,0	216,8	10,0	—	63,85	—
	Summa för länet	1,449	1,297,7	2,807,9	80,7	—	617,58	142,74
			4,186,300 st.					

Tabell III.

Skogsvårdsstyrels

A-marl

Härad	Socken	Hemman	Sådd: Tall (kg)	Sådd: Bergtall (kg)	Pl: Tall (1,000 st.)	Gr
Fjäre	Gällinge	Dukatorp	—	—	105,0	—
	»	Rosendal	—	1,6	80,0	—
Viske	Stråvalla	Hulegården	8,0	2,0	—	—
	»	Stocken	2,0	1,0	—	—
	Värö	Källstorp	—	6,0	74,0	—
Himle	Valinge	Bönarp		—	13,0	—
	Tvååker	Fastarp	—	—	20,0	—
Fauras	Sibbarp	Gödeby			26,0	—
	Okome	Halsestorp		—	} 25,0	[illegible]
	»	Maen	—	—		
	»	Ulfsbo		—		
Halmstad	Steninge	Lid		—	10,0	1[illegible]
Tönnersjö	Tönnersjö	Bjärsahult	—		160,0	—
»	»	Esmared	—	—	240,0	—
Hök	Veinge	Göstorp		—	110,0	—
		Summa	10,0	10,6	863,0	1[illegible]
			20,6 kg.		881,000 st.	

Tabell IV.

A=mar

Härad	Socken	Hemman	Pl: Tall (1,000 st)	Gr
Himle	Tvååker	Fastarp	16,0	—
Fauräs	Ullared	Ullared	25,0	4
Årstad	Krogsered	Yered	20,0	1[illegible]
Hök	Veinge	Skogaby	22,0	—
		Summa	83,0	14
			97,000 st.	

ogsodlingar år 1917.

kulturer.

r i n g

kogs- odlad areal	Antal plantor pr har	Medel-arbets-styrka pr dag	Plantörs-kostnad pr har	Arbets-kostnad pr har	Summa kultur-kostnad pr har	Anteckningar
har	1,000 st.	man och hjon	Kronor			
10,50	10,0	11,8	5,73	36,24	41,97	
0,55	9,8	14,0	4,45	37,86	42,31	Ingår sådd å 1,65 har.
15,07	—	8,6	3,94	18,51	22,45	
4,00	—	6,9	6,75	24,93	31,68	
17,75	4,2	19,5	5,63	51,64	57,27	Fröet sått å bergigare delar.
3,70	3,5	8,7	18,11	77,49	95,60	Svårarbetad mark.
5,40	3,7	7,9	9,63	47,84	57,47	
0,50	3,8	8,0	12,11	42,67	54,78	
5,00	2,7	16,0	9,13	40,09	49,22	
0,60						
5,40		14,8	9,47	40,38	49,85	
4,02	5,7	16,9	11,82	97,94	109,76	
17,75	9,0	11,6	6,26	37,70	43,96	
34,[illegible]	7,1	22,2	3,55	40,11	43,66	
10,00	11,0	11,7	10,38	68,34	78,72	
49,[illegible]						

Medeltal för kulturen.

Dagsverkspris......... 2,93 kr.
Arbetsstyrka pr dag 13,3 man o. hjon.
Använda dagsv. pr har 14,6 » » »
Plantåtgång » » 5,876 st.
Plantörskostnad » » 6,52 kr.
Arbetskostnad » » 42,96 »
Total kostnad » » 49,48 »

lpkulturer.

r i n g

älp- iverad real	Antal plantor pr har	Medel-arbets-styrka pr dag	Plantör-kostnad pr har	Arbets-kostnad pr har	Summa kultur-kostnad pr har	Anteckningar
har	1,000 st.	man och hjon	Kronor			
5,50	2,9	9,4	5,09	29,09	34,18	
10,[illegible]	2,8	9,8	6,03	28,11	34,14	
6,1[illegible]	4,9	6,6	10,28	33,02	43,30	
13,[illegible]	1,6	13,0	2,44	15,17	17,61	
35,7[illegible]						

Tabell V. **B-mark**

Härad	Socken	Hemman	Sådd Tall	Sådd Bergtall	Pl[a…] Tall	Pl[a…] Gran	Pl[a…] Björ[k]
			kg.		1,000 st.		
Fjäre	Fjärås	Eskatorp	3,0	3,0	110,0	20,0	—
	* Tölö	Höglanda	—	—	52,0	3,0	—
	Elvsåker	Hjälmared	1,0	—	35,0	8,0	—
	Lindome	Lindomeby	1,4	—	83,0	—	—
Viske	Värö	Nyebro	—	1,0	25,0	—	—
	Veddige	Hjörne	3,0	—	40,0	—	—
	»	Thårstorp	—	—	—	15,0	—
	Ås	V. Derome	—	—	27,0	—	—
Fjäre	* Tölö	Asslöv	—	—	13,0	4,0	—
Himle	Träslöv	Träslöv	—	—	20,0	—	1.[…]
	Valinge	Olovstorp	—	—	20,0	—	—
	»	Rygg	—	—	8,0	—	—
	Skällinge	Kulparp	—	—	25,0	7,0	—
	Rolfstorp	Aleslöv	—	—	7,0	2,0	—
	»	Mute	—	—	25,0	2,0	—
Faurås	Gällared	Bråtagärde	—	—	24,0	2,5	—
	»	Stenstorp	—	—	15,0	1,0	—
Halmstad	Enslöv	Spånstad	—	—	5,0	5,0	—
Tönnersjö	Breared	Sevsered	—	—	25,0	5,0	—
	»	Böshult	—	—	30,0	—	—
	»	Skavbo	—	—	50,0	—	—
	Enslöv	Råmebo	—	—	30,0	—	—
	»	Sten	—	—	25,0	5,0	—
Hök	Veinge	Bölarp	—	—	18,0	—	—
	»	Mästocka	—	—	17,0	—	—
	»	Göstorp	20,0	—	—	—	—
	Knäred	Knäred	—	—	125,0	—	—
	Östra Karup	Gunnared	—	—	150,0	—	—
	Hasslöv	Flintarp	—	—	40,0	—	—
	Hishult	Hishult	—	—	50,0	5,0	—
		Summa	28,4	4,0	1,094,00	84,5	1,[…]
			32,4 kg.		1,179,500 st.		

kulturer.

ring

kogs-odlad areal har	Antal plantor pr har 1,000 st.	Medel-arbets-styrka pr dag man och hjon	Plantörs-kostnad pr har (Kronor)	Arbets-kostnad pr har (Kronor)	Summa kultur-kostnad pr har (Kronor)	Anteckningar
17,52	10,6	12,4	7,48	54,69	62,17	Ingår sådd å 5,2 har. 1 kg frö sått å bergigare delar.
7,06	7,8	9,6	13,03	50,06	63,09	
6,00	7,2	17,3	8,25	57,32	65,57	Fröet sått å bergigare delar.
8,53	9,7	9,4	10,76	59,71	70,47	» » » stenigare platser.
4,25	5,9	7,4	8,79	31,26	40,05	» » » bergigare delar.
9,00	4,4	8,0	9,68	38,18	47,86	
2.70	5,6	6,8	21,57	50,74	72,31	
3,08	8,8	5,6	25,59	43,46	69,05	
1,95	8,7	12,0	7,41	50,77	58,18	
6,40	3,3	10,0	5,47	31,18	36,65	
5,00	4,0	12,8	6,27	39,86	46,13	
2.50	3,2	5,4	16,73	38,60	55,33	
6.00	5,3	11,0	12,03	53,75	65,78	
2.60	3,5	5,5	10,05	25,22	35,27	
7.00	3,9	11,7	10,14	53,43	63,57	
9.50	2,8	19,7	6,01	35,27	41,28	
4.50	3,6	18,7	6,35	35,22	41,57	
1.17	8,5	7,2	22,22	63,12	85,34	
3.00	10,0	10,7	6,67	51,67	58,34	
3.15	9,5	13,9	7,48	50,13	57,61	
5.00	10,0	16,2	3,91	49,20	53,11	
2.75	10,9	10,1	11,99	61,56	73,55	
3.20	9,4	11,4	10,31	55,00	65,31	
2.10	8,6	7,3	15,60	48,95	64,55	
1.75	9,7	9,2	11,88	70,17	82,05	
21.00	—	14,6	4,50	37,47	41,97	
16.00	7,8	18,0	5,75	62,11	67,86	
12,10	12,4	22,4	7,11	57,85	64,96	
4.50	8,9*	10,4	9,35	60,53	69,88	
6,60	8,3	9,8	9,77	58,06	67,83	
5.91						

Medeltal för kulturen

Dagsverkspris......... 2,90 kr.
Arbetsstyrka pr dag 12 man och hjon.
Använda dagsv. pr har 16,9 » » »
Plantåtgång » » 6,344 st.
Plantörskostnad » » 8,56 kr.
Arbetskostnad » » 48,96 »
Total kostnad » » 57,52 »

Tabell VI.

Skogseldar ino

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn Kilometer	Tid då skogs-elden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag angivna i tiondelar, där elden uppkom	Areal skogs-mark, som övergicks av elden Har	Den brun sko gen med ålder
1	2	3	4	5	6	7	
Veinge	Bölarp	—	$^{29}/_{5}$	Avsvedjningar av ljung för erhållande av torvplats	—	150	20
Gällinge	Röstorp och Hoffors.	Elden gick ända fram till gårdarna.	$^{21}/_{6}$	Stark åska hade hörts i den riktning där elden började c:a 3 timmar innan elden observerades	—	137	—
Frillesås	Kyrkobyn ...						
vsåker	Ramberg m. fl. byar	—	$^{9}/_{7}$	Ej känd, men tros elden vara anlagd	—	50	
Renneslöv ...	Perstorp	—	$^{29}/_{5}$	Ej känd	Tall och lövskog	75	60—
						412	

allands län år 1917.

eräknad brand-skada å hela skogs-eståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar och dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släcknings-kostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släck-ningskostnad Kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
9	10	11	12	13	14
—	Släckningsmanskap, upphuggning av gator och moteldar	—	—	Åtal, böter 200 kr.	Ljungmark. Ungefär halva arealen beväxt med 20—30-årig ungskog.
—	Släckningsmanskap	—	—	—	Till största delen ljungmark, delvis beväxt med gles tallskog.
—	Uppbådat släckningsmanskap	—	—	—	Ljungmark, delvis beväxt med enstaka tallar.
—	Släckningsmanskap, militär från Halmstad deltog	—	—		

Skogsvårdsstyrelsens i Göteborgs och Bohus läns landstingsområde berättelse för år 1917.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet 1917.

Styrelsen.

Under berättelseåret har styrelsen haft följande sammansättning:

Ordförande, utsedd av Kungl. Maj:t, majoren och domänintendenten m. m. C. M. Åhlund, Munkedal.

Ledamot, utsedd av landstinget: riksdagsmannen, lantbrukaren m. m. Oscar N. Olsson, N. Broberg, Brodalen (suppleant: lantbrukaren Gust. Hjort, S. Broberg, Brodalen).

Ledamot, utsedd av hushållningssällskapets förvaltningsutskott: f. riksdagsmannen m. m. Gust. Mellin, Hälle, Sunds-Sandvik (suppleant: godsägaren W. Thorburn, Kasen, Uddevalla).

Styrelsen har under året haft 5 sammanträden (23 februari, 31 mars, 11 maj, 17 oktober och 19 december).

Såsom de viktigaste av styrelsens under året fattade beslut framstå de, vilka motiverades av åtgärder i samband med de under året fortsatta omfattande nödhjälpsarbetena. Sedan genom K. B. den 2 maj 1916 ett belopp av 600,000 kronor beviljats till bestridande av arbetslöner vid skogsodlings- och därmed sammanhängande smärre avdikningsarbeten för arbetslösa stenhuggeriarbetare inom länet, anslog Kungl. Maj:t enligt K. B. den 19 maj 1917 ytterligare 500,000 kronor till samma ändamål. Änskönt en särskild arbetsdirektion tillsattes för ledningen av dessa arbeten kan dock, då denna arbetsdirektion, förutom länets hövding som ordförande, huvudsakligast bestod av skogsvårdsstyrelsens ledamöter och länsjägmästare samt organiserades och leddes av styrelsens personal och disponerade styrelsens tjänsteexpedition, styrelsen med fullt fog inrangera de utförda arbetena inom ramen av sina och lämnas under rubriken skogsvård och skogsodling en resumé däröver. Närmare redogörelse för arbetena i fråga lämnas framdeles av direktionen.

Personal och tjänsteförvaltning.

Såsom länsjägmästare och sekreterare har under hela året tjänstgjort länsjägmästare O. A. Beer och under en månad såsom biträdande länsjägmästare e. jägmästaren Bernh. R. Blohm. Dessutom har styrelsen under hela tiden haft anställd en kassörska samt skrivbiträde och fyra ordinarie länsskogvaktare.

Länsjägmästaren och ett par av länsskogvaktarna voro, den förre under tiden 12 maj t. o. m. 30 september, de senare under kortare och längre tid anställda vid av statens bränslekommission inom länet anordnade avverkningsarbeten.

Under vårens skogsodlingsarbeten voro 111 extra plantörer anställda.

Personalens tjänstgöring framgår av nedanstående tablå:

Befattning	Inspektioner eller ledning av skogsodlings- och plantskolearbeten	Besiktningar av mark för skogsodling, konferenser ang. skogsodling	Råd i skogsvård	Inspektion av avverkningar	Föredrag och kurser	Div.
Länsjägmästare	21	11	16	4	7	24
Biträd. länsjägmästare	44	13	—	—	—	5
4 ordinarie länsskogvaktare	508	25	20	7	—	53
111 extra plantörer	6,858	—	—	—	—	—

Sammandrag av räkenskaperna för år 1917.

Behållning från 1916.

Kassabehållning	6,131: 70	
Innestående å upp- och avskrivningsräkning i A.-B. Göteborgs Bank	11,942: 69	
Inventarier	1,000: —	
Överskott å pensionsfonden	167: 86	
Pensionstagares fonder	6,625: 20	
Fordran av diverse personer	1,593: 34	27,460: 88

Inkomster.

Statens anslag till bestridande av utgifter för skogsvårdsstyrelsens verksamhet under år 1917	2,000: —	
Statens anslag till skogsodlingens befrämjande	14,517: —	
Skogsvårdsavgifter	16,270: 92	
Hushållningssällskapets anslag	15,000: —	
Transport	47,796: 92	27,460: 88

Transport		47,796: 92	27,760: 88
Landstingets anslag		2,000: —	
Räntor		741: 75	
Försålda plantor		159: 50	
Försåld potatis		125: 05	50,823: 22

Skulder till 1918.

Länsskogsvaktares fordran		2: 60	
Av statens nödhjälpsanslag från 1916 oredovisade	69,564 41		
Av statens nödhjälpsanslag för året kr. 350,000 återstår oredovisat	35,876: 39	105,440: 80	105,443: 40
		Kr.	183,727: 50

Skulder från 1916.

Länsskogvaktares fordran	89: 03	
Av nödhjälpsanslag från staten oredovisade	69,564: 41	69,653: 44

Utgifter.

Omkostnader för plantskolearbeten och redskap, frakter, körslor m. m.	5,309: 11	
Arrende för plantskolejord	405: —	
Reseersättning för arbetare	10,990: —	
Bostad m. fl. omkostnader för arbetare	3,160: 60	
Länsjägmästarnes resor och arbeten	1,895: 06	
Länsskogvaktarnes resor och arbeten	5,428: 40	
Extra länsskogvaktares och plantörers resor och arbeten	4,532: 69	
Inköpt frö	94: 50	
Anslag till två skogsodlingsföreningar	150: —	
Premier till 80 lärare och lärarinnor	1,000: —	
Styrelsens resor	370: 60	
Avlöningar till länsjägmästare, länsskogvaktare och kassörska	15,725: —	
Revisionskostnader	209: 58	
Diverse expeditionskostnader, telefon, annonser m. m.	6,073: 45	55,343: 99

Behållning till 1918.

Kassabehållning	321: 48	
Innestående å upp- och avskrivning i A.-B. Göteborgs bank	41,784: 59	
Inventarier	1,398: —	
Överskott å pensionsfonden	246: 50	
Pensionstagares fonder	7,446: 30	
Fordran för synekostnader	160: 60	
Fordran av diverse personer	7,372: 60	58,730: 07
	Kr.	183,727: 50

Skogsupplysning.

Under resor och förrättningar samt vid andra tillfällen har genom personalen råd och anvisningar lämnats beträffande skogsvårdsåtgärder. Vidare ha kurser i skogsvård av länsjägmästaren avhållits vid länets lantmannaskola å Ljungskile samt vid Billströmska folkhögskolan och dess lantmannaskola å Tjörn. Länsjägmästaren har dessutom medverkat som lärare vid jordbrukskurs för folkskolelärare i Ljungskile och avhållit en del föredrag.

Broschyrer i skogsvård (Ett sydsvenskt skogsbruk, Om skogsfrö och dess insamling, Skogskolning, Skogsodling m. fl.) samt ett antal ex. »Ungdomens skogsbok» hava utdelats inom länet.

Skogsvård och skogsodling.

Genom länsjägmästaren, som biträtt en del skogsägare med anvisningar och råd samt på ort och ställe ledt och inspekterat av honom anordnade skogsvårdsarbeten av olika slag, samt genom länsskogvaktarna, vilka besökt ett antal ungskogsägare, har styrelsen sökt att befrämja rationella gallringar m. m. Emellertid hava mera omfattande arbeten av dessa slag måst anstå, dels på grund av bristande tid för personalen, som måst medverka i bränslekommissionens tjänst, dels på grund av otillräckliga penningmedel. Styrelsens resurser i ekonomiskt hänseende hava varit över hövan ansträngda för bestridande av omkostnaderna i samband med nödhjälpsarbeten i stor omfattning.

Dessa, som i likhet med förra året voro avsedda att bereda förtjänst och uppehälle åt på grund av kristidsorsaker arbetslösa stenhuggeriarbetare inom länet, möjliggjordes dels på grund av att en del medel återstodo från det anslag på 600,000 kronor, som av Kungl. Maj:t enl. K. B. den 2 maj 1916 anvisats för ändamålet, dels på grund av nytt anslag på 500,000 kr. enligt beslut av K. Maj:t den 19 maj 1917.

Arbetena började den 30 april, således omkring en månad försenade på grund av nattfroster och kvarliggande tjäle. De avslutades den 13 oktober. Högsta antalet arbetare var omkring 1,200 st. På 1,252 olika gårdar företogs sådd å icke förut beredd mark på en areal av 100 hektar och plantering å 75 hektar. På förut grophackad mark såddes 1,900 hektar och planterades 1,500 hektar. För skogsodling 1918 grophackades 2,400 hektar. Inalles utsattes 8,200,000 st. plantor och utsåddes 3,725 kg frö. Medelkostnaden per hektar var

för plantering å icke förut beredd mark	Kr.	75: 75
» » » » » » »	»	63: 17
» sådd » » » » »	»	47: 15
» sådd å förut beredd mark	»	31: 14
gophackning	»	63: 69

Avlöningar och villkor i övrigt voro desamma som under år 1916. Till förbilligande av matvarorna på de olika arbetsplatserna och till en del hemmavarande familjemedlemmar användes omkring 40,000 kronor, varav statsmedel 30,000 och landstingsmedel 10,000 kronor.

Närmare redogörelse för nu berörda arbeten kommer framdeles att avgivas av arbetsdirektionen.

Förutom de av arbetslösa stenhuggare här ovan berörda arbeten skedde även en del skogsodlingar utförda med eget folk av kalmarksägare eller av några skogsodlingsföreningar. Plantor och i mindre utsträckning frö erhölls från skogsvårdsstyrelsen, likaså sakkunnig ledning (plantör). Omkring 400,000 plantor och 40 kg. frö användes vid dessa arbeten på en areal av omkring 18 hektar.

Av skogsodlingsföreningarna tilldelades endast nedanstående anslag:

V. Frölunda	100 kr.
Hjärtum	50 »

De övrigas verksamhet vad angår skogsodling var överflödig, enär nödhjälpsarbeten anordnades inom allas verksamhetsområden.

Planteringsdagar med skolbarn.

Ett 80-tal lärare och lärarinnor hava under året avhållit 187 till styrelsens kännedom komna planteringsdagar med skolbarn å 130 olika gårdar. Därvid deltogo 2,707 barn och utsattes 278,420 st. plantor och såddes 30,15 kg frö.

I premier till lärare och lärarinnor utdelades kr. 1,000 av landstingsmedel fördelade i premier på följande sätt:

50 st. erhöllo	10 kr.
20 » »	15 »
10 » »	20 »
	Summa 1,000 kr.

Plantskolorna.

Följande plantskolor hava under året varit i bruk:

Gustavsberg	med	2,10	hektars	areal
Buderöd	»	2,22	»	»
Dammen	»	0,75	»	»

En tillfällig plantskola för björkfrö har under året icke levererat några plantor. De bliva färdiga först 1918.

I plantskolorna utsåddes:

Tallfrö	105 kg
Granfrö..	220 »

(Smärre partier annat frö).

Omskolning skedde av c:a 100,000 plantor.

Vid årets slut funnos i plantskolorna ett antal av 21,336,000 plantor, varav 14,824,000 lämpliga till användning våren 1918.

Avverkningar och åtgärder för återväxtens betryggande.

Alltjämt stegrade priser och stor efterfrågan, delvis från Norge, medförde även under berättelseåret en hel del försäljningar och avsevärda avverkningar i länets skogsbestånd.

Styrelsens personal har låtit sig angeläget vara söka få avverkarne att avstå från skövling av skogsbestånd å bergaktig mark och i exponerade lägen och lyckats i en del fall. I flere fall hava vederbörande däremot utan hänsyn till givna anmaningar kalavverkat, så att verklig fara för impedimentbildning uppstått.

Laga syn enl. § 2 av skogslagen har påkallats i ett fall.

Genom bränslekommissionens vedavverkningar genomgingos en betydande del av länets skogsbestånd med i stort sett tillfredsställande låggallring.

De enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstand och skötsel.

I tvenne hänseenden kan man säga att länets skogar och skogsmarker under året förändrats.

Dels till det bättre, i det att å ena sidan genom förut omförmälda nödhjälpsarbeten avsevärda arealer ljungmark försatts i skogbärande skick, och a andra sidan bränslekommissionens gallringar rensat skogarna och befordrat tillväxten på icke obetydliga områden, dels till det sämre

i det avseendet, att hänsynslösa avverkningar på flera ställen raserat skogsbestånd, som varken på grund av mognad, röta eller andra orsaker voro färdiga till skörd, utan i ännu ett eller flera årtionden voro förtjänta av att få fortväxa.

Ehuru länets skogsvårdsstyrelse vid ett flertal föregående tillfällen bragt saken på tal, tvekar den icke att återigen yrka på strängare lagstiftning särskilt för beredande av oundgängligen erforderligt skydd åt ungskogarna och skogsbestånden å bergbunden exponerad mark.

Uddevalla i april 1918.

För skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län:

C. M. Åhlund.

Oscar Ad. Beer.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som granskat skogsvårdsstyrelsens i Göteborgs och Bohus läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning för år 1917, få, med vitsordande av det synnerligen stora arbete, som efter vad det synes på ett mycket förtjänstfullt sätt utförts av både styrelsen och över- och underordnade tjänstemän, tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Angående räkenskaperna hänvisa vi till det i styrelseberättelsen intagna sammandraget.

Uddevalla den 4 september 1918.

Sven Olsson.

Herbert Lundström. Gust. Rydén.

Skogsvårdsstyrelsens inom Älvsborgs läns landstingsområde berättelse för år 1917.

Jämlikt § 8 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Älvsborgs läns landstingsområde härmed vördsamt avgiva berättelse för år 1917.

Skogsvårdsstyrelsens organisation.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning har undergått den förändringen att av landstinget utsedde ledamoten disponenten Aug. Låftman, som tillhört styrelsen ända sedan dess inrättande, under berättelseåret avlidit och blivit efterträdd av godsägaren Oscar Boman, med landstingsmannen K. G. Gustafsson, Mon, som suppleant.

Styrelsen har under året hållit tre sammanträden.

Tjänstepersonalen har varit densamma som under 1916. Vid vårens kulturarbeten biträdde 131 st. plantörer.

Skogsvårdskommittéer funnos vid årets slut i 139 av länets 222 socknar.

Finanserna.

Rörande förvaltningen av skogsvårdskassan under berättelseåret får styrelsen meddela följande utdrag ur kassaredogörelsen:

Inkomster:

Behållning från 1916		1,139: 14
Skogsvårdsavgifter	58,752: 62	
Anslag av Älvsborgs läns landsting	10,000: —	
» » Staten	20,220: —	88,972: 62
Räntor		207: 09
Skogsfrö och plantor	27,370: 26	
Diverse	4,666: 82	32,037: 08
Transport		122,356: 83

Transport		122,356: 83
Donerade medel och lån:		
Enskildes depositioner för skogsodlingsarbeten	12,550: 10	
Donation av förre länsjägmästaren L. Olén	5,000: —	
Lån av pensionskassan	3,077: 80	20,627: 90
Kronor		142,984: 73

Utgifter;

Återbetald skuld		40,205: 34
Skogsupplysning:		
Litteratur för spridning	169: 10	
Förrättningskostnader	742: 60	911: 70
Skogsodling:		
Skogsfrö	291: 75	
Plantskolorna	5,067: 58	
Fröklängningsanstalterna	3,402: 80	
Kottuppköp	214: 00	
Plantörsarvoden och resor	12,068: 37	
Tjänstepersonalens förrättningskostnader	1,000: 65	
Div. skogsodlingskostnader (konto 27, 30)	2,141: 46	
Anslag till skogsodlingsföreningar	700: —	
Enskildes depositioner	5,608: 56	30,496: 07
Tjänstepersonalens avlöningar		14,063: 75
Övriga förvaltningskostnader:		
Pensionsavgifter	1,538: 90	
Inventarier	3,577: 98	
Annonser och tryck	1,138: 14	
Styrelsens och revisorernas resor	822: 18	
Tjänstepersonalens resor för besiktningar m. m.	850: 15	
Diverse (konto 42—46, 49)	4,470: 89	12,398: 24
Saldo till 1918:		
Skogsvårdskassan	31,705: 25	
Utestående fordringar för frö m. m.	1,054: 85	
Enskildes depositioner	6,941: 54	
Oléns donationsfond	5,207: 99	44,909: 63
Kronor		142,984: 73

Angående redovisningen av styrelsens förråd av kottar och frö hänvisas till tab. VII. i tabellsammandraget.

Framställning angående skogsvårdsstyrelsens verksamhet och de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel inom landstingsområdet.

Styrelsens avsikt var att även under det gågna året följa i stort sett samma arbetsplan som näst föregående år tillämpades.

I skrivelse från Kungl. Jordbruksdepartementet i början av maj månad anmodades emellertid skogsvårdsstyrelsen att söka tillmötesga av 1917 års bränslekommission gjord framställning om att planerade arbeten för skogskultur och andra dylika åtgärder måtte tillsvidare inställas och styrelsens verksamhet i övrigt i stor utsträckning inskränkas, så att styrelsens tjänstepersonal omedelbart matte kunna ställas till bränslekommissionens förfogande för anskaffning av bränsle. Med hänsyn till förhandenvarande förhållanden beslöt styrelsen därför å sitt sammanträde 14 maj i Stockholm att för året inställa planerings- och avsyningsarbeten med skogsdikningar ävensom länsskogvaktarnes resor för besiktning och avsyning av utförda kulturer och för beskrivning av senaste årets avverkningstrakter, å hvilka återväxten äventyrats, samt att i övrigt i största möjliga utsträckning inskränka sin ordinarie verksamhet. Redan påbörjade och planerade kulturarbeten, vartill material och plantörer redan anskaffats och utsänts skulle dock enligt styrelsens beslut utföras, varjämte plantskolearbeten och nödig fröklängningsverksamhet fortfarande skulle bedrivas.

Skogsodling.

I bestämmelserna för skogsvårdsstyrelsens bidrag till skogsodling hade den ändringen vidtagits, att varje rekvirent kunde erhålla intill 10 kg. blandat tall- och granfrö till nedsatt pris, 1 kr. pr. kg., såvida fröet utsåddes enligt föreskrift och under ledning av styrelsens plantörer samt att fritt plantörsbiträde intill fyra dagar tillhandahölls i mån av tillgång på plantörer. *Kulturer.*

Samtliga inom föreskriven tid inkomna rekvisitioner kunde av styrelsen beviljas. Kulturerna började i början av maj och pågingo ungefär en månad.

Rörande kulturernas omfattning och fördelning inom länet hänvisas till tabellsammandraget. Af tab. I framgår bl. a. att *under ledning av styrelsens tjänstepersonal har hos 2,608 st. rekvirenter utsåtts 3,121,3 kg. blandat tall- och granfrö och utplanterats 2.827,250 st. plantor. Den härvid skogsodlade arealen har av de respektive plantörerna uppskattats till sammanlagt 4,222,4 hektar effektiv kal areal,* hvarav 585,4 hektar ut-

gjort gammal kalmark, uppkommen före skogslagens ikraftträdande. Till dessa skogsodlingsarbeten ha använts sammanlagt 29,631 dagsverken.

Liksom under föregående år ha plantor utdelats gratis intill 10,000 st. pr rekvirent, även om ej planteringen utförts under ledning av styrelsens plantörer. Många rekvirenter äro nämligen erfarna i skogsodling och anse ej plantörsbiträde erforderligt, synnerligast som det ofta gäller mindre plantrekvisitioner avsedda för gammal kalmark eller ljungmark. Dessa planteringar verkställas i regel endast av respektive gårdars eget folk och kunna därför utföras å de för markägaren mest lägliga tiderna av våren. Plantörerna besiktiga dock även dylika planteringar och avsyna arbetet. Tab. II utgör ett sammandrag härav och visar, att sammanlagt 2,276,015 st. plantor utdelats på sådana villkor och att dessa beräknats täcka en kalareal av 550,7 har, varav 155,8 har gammal kalmark.

Med stöd av inhämtade uppgifter är styrelsen även i tillfälle att angiva omfattningen av de skogsodlingsarbeten, som utförts utan bidrag ur skogsvårdskassan och under skogsägarens egen ledning. Tab. III, vari dessa uppgifter sammanförts häradsvis, visar, att utan något bidrag ur skogsvårdskassan kultiverats 902,8 har kalmark under året och att därtill använts sammanlagt 575,3 kg. frö och 552,550 st. plantor.

Tab. IV är ett sammandrag av tab. I—III, varav framgår att *sammanlagda arealen av inom länet skogsodlad mark under år 1917* — så vitt styrelsen känner — *uppgår till 5,675,9 har och att därtill använts 3,696,6 kg. frö och 5,655,785 st. plantor.*

Skogsvårdsstyrelsen har under året utsänt nedanstående antal plantor från egna plantskolor:

Plantskolorna.

Tall 1/0	Tall 2/0	Gran 2/0	Gran äldre	Div. plantor	Summa st.
30,000	2,421,500	2,843,600	200	2,435	5,297,735

Till rekvirenter utom länet har sänts 30,000 st, plantor.

Såddens och plantförrådens omfattning i styrelsens samtliga plantskolor framgår av nedanstående sammanställning:

Utsått frö kg. våren 1917				Beräknat plantförråd hösten 1917						
Tall	Gran	Lärk	S:a kg.	Tall 1/0	Tall 2/0	Gran 1/0	Gran 2/0	Gran 3/0 o. 2/1	Div.	S:a st.
148	349	16,5	512,5	5,497,000	4,867,000	10,642,000	19,012,500	434,200	147,100	40,599,800

På grund av den ringa tillgången på tallkott inom länet lyckades styrelsen ej uppköpa någon större kvantitet därav vintern 1916—1917 eller hösten 1917. Grankott förekom ej alls. Den klängning som utfördes i början av året gälde därför under början av 1916 inköpt tallkott, som lämnade ett utbyte av 0,41 kg. pr hl. Fröet var av god grobarhet och användes till större delen vid vårens kulturer. Se vidare tab. VII. *Fröklängningsanstalterna.*

Skogsdikning.

Jämlikt styrelsens beslut blevo inga skogsdikningsarbeten planlagda eller avsynade genom skogsvårdsstyrelsens försorg under berättelseåret. Inkomna rekvisioner blevo därför framflyttade att gälla för år 1918. En del markägare hava dock även 1917 utfört dikningsarbeten utan bidrag av skogsvårdskassan och äro erhållna uppgifter härom sammanförda i tab. V. Hela omfattningen av årets skogsdikningar inom länet uppgår sålunda till 418 m grävda diken och 798 m rensade bäckar.

Å sitt decembersammanträde beslöt styrelsen att för 1918 höja dikningsbidraget så att varje rekvirent av bidrag för torrläggning av till skogsbörd tjänlig och därför avsedd mark skulle kunna erhålla 50 % av nedlagda skäliga kostnader intill 500 kr. och hoppas styrelsen därigenom vinna större anslutning och intresse för skogsdikningen.

Avverkningar, besiktningar m. m.

Enligt 1917 års längd för skogsvårdsavgifter uppgår värdet av 1916 avverkat deklarationspliktigt virke till 7,990,418: 46 kr. Någon uppgift på värdet av icke accispliktigt virke och husbehovsvirke finnes ej, men torde detta sannolikt uppgå till liknande belopp varför rotnettovärdet av totalavverkningen i runt tal kan sättas till 16 millioner kronor. Detta belopp betecknar sålunda den under år 1916 inom länet avverkade skogens värde å rot.

Genom att länsskogvaktarna blevo helt upptagna av bränslekommissionens arbeten medhunnos ej några besiktningar av vare sig kulturer eller avverkningstrakter. De rekvirenter som begärt biträde för anvisning rörande skogvårdsåtgärder kunde ej heller expedieras i sedvanlig ordning. Den av kommissionen utförda vedavverkningen har emellertid haft till följd att flertalet av länets mera välbelägna skogsmarker blivit åtminstone delvis genomgångna med gallrings- och rensningshuggningar, vilka i regel ej tidigare kommit dem till del och aldrig i den omfattning som nu skett. Principen vid utbleckningen har varit ren låggallring, som ju är lätt att utföra även av mindre van skogspersonal. Det är otvivelaktigt att dessa gallringar givit ökat värde åt förut ej

skötta skogsbestånd och varit av stor betydelse för såväl skogsägare som landet. Genom de stegrade virkespriserna har skogsavfallet, stubbar, skrädstickor, grenar och ris, tillvaratagits i stor utsträckning. Av särskild betydelse för återväxtens befrämjande är stubbrytningen varigenom marken luckrats och gjorts mera mottaglig för självsådd. Till skada har dock stubbrytningen verkat på många platser, där markägare, lockade av de höga stubbvedspriserna, verkställt brytning å redan kultiverad mark.

Under berättelseåret har hos styrelsen av enskilde deponerats 7,923: — kr., varigenom enligt gällande äldre kontraktsbestämmelser styrelsen själv övertagit skogsodlingsskyldigheten för sammanlagt 205,05 har.

Skogseldarne under året ha varit mycket vittomfattande, se tab. VII.

Borås i mars 1918.

Å Älvsborgs läns skogsvårdsstyrelses vägnar:

Oscar Nylander.

Karl F: Mellquist.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, vederbörligen utsedda revisorer för granskning av skogsvårdsstyrelsens i Älvsborgs läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1917, hava genomgått styrelsens protokoll och i styrelsens vård varande handlingar utan att finna anledning till anmärkning. Räkenskaperna ävensom räkenskapen för befattningshavarnes hos skogsvårdsstyrelsen pensionering äro behörigen verificerade, och hava vi efter granskning funnit dem förda med ordning och reda samt överensstämmande med styrelsens avgivna sammandrag över dem, vadan vi tillstyrka full ansvarsfrihet för skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs läns landstingsområde för dess förvaltning år 1917.

Borås den 4 juni 1918.

P. A. Bengtsson.

O. H. Svensson. *G. F. S. Adl.-Adelsköld.*

C. Magnusson. *Carl A. Brusewitz.*

Tabellsammandrag.

Tab. 1. **Skogsodlingsarbeten utförda år 1917 inom Älvsborgs län *under ledning av skogsvårdsstyrelsens tjänstepersonal* och med bidrag ur skogsvårdskassan.**

Härad	Antal rekvirenter	Utsått frö kg.	Därav gratis	Utsatta plantor: Tall	Gran	Div.	Skogsodlad effektiv areal i hektar: Genom sådd: Fullst. skogsodlad	Hjälpkultur	S:a hektar	Därav gammal kalm.	Genom plantering: Fullst. skogsodlad	Hjälpkultur	S:a hektar	Därav gammal kalm.	Förbrukade dagsverken: För sådd: Mans	Hjon och barn	För plantering: Mans	Hjon och barn
Vedbo ...	98	135,4	18,7	47,600	56,600	50	125,2	38,9	164,1	20,9	14,8	12,4	27,2	1,5	512	471	134	169
Nordal ...	64	119,8	3,0	33,000	55,500	—	110,4	9,5	119,9	1,8	14,2	5,3	19,5	2,0	356	338	105	163
Sundal ...	95	37,2	9,0	95,000	76,500	200	37,6	—	37,6	10,6	30,1	1,6	31,7	14,9	240	195	232	404
Tössbo ...	72	92,0	1,0	60,000	67,000	—	79,6	19,5	99,1	1,0	21,4	14,3	35,7	2,5	303	374	149	166
Valbo ...	121	105,0	7,2	72,500	51,500	—	97,9	14,6	112,5	9,0	15,0	16,6	31,6	4,5	462	363	136	218
Väne ...	64	53,8	6,8	27,300	49,800	—	49,7	15,4	65,1	8,3	9,7	6,6	16,3	5,7	147	309	61	249
Ale	122	63,4	26,6	21,000	19,000	—	64,5	2,2	66,7	18,6	7,2	1,4	8,5	6,3	206	152	43	110
Bjärke ...	70	85,9	14,3	10,000	11,500	—	87,1	2,7	89,8	3,8	3,5	2,2	5,7	1,6	358	244	23	41
Flundre...	8	17,5	1,0	2,500	2,500	—	11,6	2,6	14,2	—	0,8	0,3	1,1	—	17	101	10	8
Kulling ...	261	246,5	86,7	82,500	136,500	—	249,1	12,7	261,8	80,7	41,5	11,6	53,1	36,0	891	523	224	234
Vätle ...	135	74,0	42,0	24,000	38,000	—	67,2	0,4	67,6	7,5	9,4	3,1	12,5	3,4	108	103	85	105
Gäsene ...	257	89,8	28,2	137,000	179,000	—	77,6	3,0	80,6	23,1	57,9	5,8	63,7	39,0	313	309	380	439
Redväg ...	123	210,2	3,0	48,000	45,000	—	202,8	15,8	218,6	7,1	17,1	6,5	23,6	5,2	644	931	78	105
Veden ...	95	125,1	17,0	40,500	33,500	30	108,2	2,5	110,7	7,0	11,9	7,5	19,4	1,6	479	357	98	124
Ås	70	112,7	17,1	39,000	61,000	—	112,4	2,0	114,4	6,1	16,6	2,7	19,3	6,2	368	421	114	124
Kind......	551	985,7	90,[illegible]	270,600	472,700	95	1143,0	60,1	1203,1	103,0	120,4	74,[illegible]	195,[illegible]	10,[illegible]	3,079	3,230	877	950
Bollebygd	111	153,0	18,3	50,200	80,200		160,1	31,7	191,8	24,6	18,5	6,4	24,9	2,2	618	664	105	200
Mark ...	291	414,3	32,0	185,100	145,400	145	444,2	43,6	487,8	37,1	74,3	53,[illegible]	127,[illegible]	71,7	1,422	1,524	773	784
Summa	2,608	3,121,3	422,8	1,245,800	1,581,200	520	3,228,[illegible]	277,[illegible]	3,505,4	371,1	484,3	232,7	717,0	214,[illegible]	10,583	10,000	3,027	4,722
				2,827,520														

Tab. II.

Skogsodlingsarbeten utförda under år 1917 inom Älvsborgs län under skogsägarens egen ledning men med avgiftsfria plantor.

Härad	Utdelade plantor			Beräknad skogsodlad areal, hektar			
	Tall	Gran	Div.	Fullst. skogs-odlad	Hjälp-kultur	Summa har	Därav gam-mal kal-mark
Vedbo	65,500	70,500	240	23,0	10,8	33,8	1,2
Nordal	44,500	46,500	110	16,6	1,8	18,4	—
Sundal	61,500	43,500	200	19,7	3,4	23,1	7,6
Tössbo	39,500	40,500	—	12,3	4,6	16,9	1,0
Valbo	74,000	84,500	40	24,2	11,7	35,9	7,9
Väne	49,500	63,800	—	18,9	11,0	29,9	3,6
Ale	59,000	66,100	610	23,2	3,3	26,5	17,6
Bjärke	28,500	72,500	270	13,2	11,6	24,8	4,0
Flundre	1,000	1,000	—	0,5	—	0,5	—
Kulling	111,000	43,400	135	38,8	12,7	51,5	35,6
Vätle	43,000	65,500	40	23,3	2,8	26,1	6,2
Gäsene	58,500	108,000	55	30,9	1,1	32,0	26,1
Redväg	37,000	38,500	—	12,3	2,6	14,9	5,7
Veden	32,800	31,500	—	11,0	2,5	13,5	1,8
Ås	10,500	7,000	—	3,3	1,0	4,3	2,2
Kind	211,600	185,800	50	86,5	28,3	114,8	10,8
Bollebygd	30,500	40,000	—	13,7	3,5	17,2	1,5
Mark	150,800	156,800	165	62,5	4,1	66,6	23,0
Summa	1,108,700	1,165,400	1,915	433,9	116,8	550,7	155,8
	2,276,015						

Tab. III.

Skogsodlingsarbeten, utförda inom Älvsborgs län år 1917 *under skogsägarens egen ledning* utan bidrag ur skogsvårdskassan.

Härad	Kilogram frö	Plantor			Skogsodlad mark, hektar			
		Tall	Gran	Summa	Sådd	Plantering	Summa	Därav gammal kalm.
Vedbo ...	29,2	8,000	17,000	25,000	18,5	10,0	28,5	—
Tössbo ...	4,0	300	,500	800	15,0	6,0	21,0	—
Valbo	12,5	49,300	118,000	167,300	10,0	48,0	58,0	—
Väne	2,0	—	1,500	1,500	1,5	0,2	1,7	—
Ale	17,5	22,500	18,500	41,000	25,5	21,3	46,8	2,0
Bjärke ...	3,5	10,500	15,200	25,700	2,6	7,7	10,3	1,5
Flundre ...	—	30,000	30,000	60,000	—	15,0	15,0	—
Vätle	2,5	1,000	500	1,500	1,5	0,5	2,0	—
Redväg ...	16,0	—	—	—	20,0	—	20,0	—
Veden ...	—	—	47,000	47,000	—	10,0	10,0	10,0
Kind	411,1	34,300	70,300	104,600	544,5	46,0	590,5	20,0
Bollebygd.	7,0	4,350	8,500	12,850	10,0	4,0	14,0	4,0
Mark	70,0	12,000	53,000	65,000	47,0	38,0	85,0	—
Summa	**575,3**	172,250	380,000	**552,250**	696,1	206,7	**902,8**	37,5

Tab. IV.

Sammandrag över utförda skogsodlingsarbeten å enskildes skogar inom Älvsborgs län år 1917.

Härad	Kilogr. frö	Plantor				Skogsodlad mark, hektar			
		Tall	Gran	Div.	Summa	Sådd	Plantering	Summa	Därav gam. kalm.
Vedbo ...	164,6	121,100	144,100	290	265,490	182,6	71,0	253,6	23,6
Nordal ...	119,8	77,500	102,000	110	179,610	119,9	37,9	157,8	3,8
Sundbl ...	37,2	156,500	120,000	400	276,900	37,6	54,8	92,4	33,1
Tössbo ...	96,0	99,800	108,000	—	207,800	114,1	58,6	172,7	4,5
Valbo ...	117,5	195,800	254,000	40	449,840	122,5	115,5	238,0	21,4
Väne	55,8	76,800	115,100	—	191,900	66,6	46,4	113,0	17,6
Ale	80,9	102,590	103,600	610	206,710	92,2	56,3	148,5	44,5
Bjärke ...	89,4	49,000	99,200	270	148,470	92,4	38,2	130,6	10,9
Flundre...	17,5	33,500	33,500	—	67,000	14,2	16,6	30,8	—
Kulling...	246,5	193,500	179,900	135	373,535	261,8	104,6	366,4	152,3
Vätle	76,5	68,000	104,000	40	172,040	69,1	39,1	108,2	17,1
Gäsene ...	89,8	195,500	287,000	55	482,555	80,6	95,7	176,3	88,2
Redväg...	226,2	85,000	83,500	—	168,500	238,6	38,5	277,1	18,0
Veden ...	125,1	73,300	112,000	30	185,330	110,7	42,9	153,6	20,4
As.........	112,7	49,500	68,000	—	117,500	114,4	23,[illegible]	138,0	14,5
Kind......	1,396,8	516,500	728,800	145	1,245,445	1,747,6	356,1	2,103,7	144,7
Bollebygd	160,0	85,050	128,700	—	213,750	201,8	46,1	247,9	32,3
Mark......	484,3	347,900	355,200	310	703,410	534,8	332,5	767,3	131,[illegible]
Summa	3,696,6	2.526,750	3,126,600	2,435	5,655,785	4,201,5	1,474,4	5,675,9	788,7

Tab. V.

Diknings- och bäckrensningsarbeten utförda å enskildes skogar inom Älvsborgs län år 1917 utan bidrag ur skogsvårdskassan.

Härad	Löpmeter: Diken	Löpmeter: Bäckrensning	Kostnad: Dikning Kr.	Kostnad: Dikning Öre	Kostnad: Bäckrensning Kr.	Kostnad: Bäckrensning Öre
Vedbo	60	—	18	—	—	—
Tössbo	180	300	36	—	36	—
Bjärke	—	200	—	—	18	—
Vätle	—	150	—	—	12	—
Kind	178	148	39	36	17	76
Summa	418	798	93	36	83	76

Tab. VI.

Sammandrag över upprättade skogsodlingsförbindelser inom Älvsborgs län år 1917.

Härad	Upprättade hyggesbeskrivningar år 1917[1]) St.	Upprättade hyggesbeskrivningar år 1917[1]) Areal, har	Upprättade skogsodlingsförbindelser under år 1917 St.	Upprättade skogsodlingsförbindelser under år 1917 Areal, har	Påbörjade under året ej beskrivna avverkningar St.[1])	Skogsodlingskontrakt för kalmarker, varå återväxten godkänts[1]) St.	Skogsodlingskontrakt för kalmarker, varå återväxten godkänts[1]) Areal, har
Vedbo	—	—	—	—	—	—	—
Nordal	—	—	5	51,0	—	—	—
Sundal	—	—	—	—	—	—	—
Tössbo	—	—	3	38,0	—	—	—
Valbo	—	—	2	5,6	—	—	—
Väne	—	—	—	—	—	—	—
Ale	—	—	—	—	—	—	—
Bjärke	—	—	—	—	—	—	—
Flundre	—	—	—	—	—	—	—
Kulling	—	—	1	5,2	—	—	—
Vätle	—	—	—	—	—	—	—
Gäsene	—	—	—	—	—	—	—
Redväg	—	—	6	53,0	—	—	—
Veden	—	—	3	18,5	—	—	—
Ås	—	—	3	25,5	—	—	—
Kind	—	—	13	292,05	—	—	—
Bollebygd	—	—	1	0,75	—	—	—
Mark	—	—	7	82,[illegible]	—	—	—
Summa	—	—	44	572,2	—	—	—

Besiktningarna inställda under 1917.

Tab. VII.

Kott- och frö

	Tall hl.	Tall kg.	Gran kg.	Lärk kg.
Behållning från 1916	4,173,0	617	17,624	—
Tillkomst under året genom köp	51,5	—	—	15,5
» » » » klängning	—	1,730	—	—
Summa	4,224,5	2,347	17,624	15,5

Tab. VIII.

Skogseldar ino

Plats, där skogselden pågick: Socken	By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden, i har	Den brunn skogens medel ålder
1	2	3	4	5	6	7	8
Bälinge	Bälinge (9 h:n)	Bälinge 2	16/6—18/6	Obekant	0,8 tall 0,2 gran	514	45
Hool	Bäne m. fl. (20 h:n)	Hool 2	»	»	0,8 t. 0,1 gr. 0,1 löv	583	35
Horla	Horla (2 h:n)	Bälinge 4	»	»	0,8 tall 0,2 gran	15	40
Tranemo	Algutstorp	Algutstorp 0,5	23/5—24/5	Lokomotiv	0,6 t. 0,3 gr. 0,1 löv	200	50
»	Tryggestorp	Tryggestorp 3	juni	»	0,5 tall 0,5 gran	10	—
Summa	—	—	—	—	—	1,322	—

redogörelse för år 1917.

	Tall hl.	Tall kg.	Gran kg.	Lärk kg.
Avgång under året genom klängning	4,173,0	—	—	
» » » gratis utdelat	—	176,73	246,07	—
» „ » sålt till nedsatt pris	—	989,41	1,377,[illegible]	—
» » » » » inköpspris	—	268,30	12,281,20	—
» » » utsått i plantskolor	—	148,00	349,00	15,5
Viktminskning genom omharpning	—	5,83	22,5	—
Behållning till 1918	51,5	758,[illegible]	3,347,[illegible]	—
Summa	4,224,5	2,347,00	17,624,00	15,[illegible]

Älvsborgs län år 1917.

Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet, Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
9	10	11	12	13	14
53,125: —	Släckningsmanskap	7,000: —	60,125: —	Polisundersökning	Långvarig torka
120,425: —	»	7,300: —	127,725: —	»	»
3,150: —	»	100: —	3,250: —	»	»
20,000: —	»	13,000: —	33,000: —	Inga	»
1,500: —	»	3,700: —	5,200: —	»	»
198,200: —	—	31,100: —	229,300: —	—	—

Skogsvårdsstyrelsens i Skaraborgs läns landstingsområde berättelse för år 1917.

I enlighet med Kungl. förordningen om skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Skaraborgs läns landstingsområde härmed avgiva redogörelse för sin verksamhet och förvaltning under år 1917, ävensom en kortfattad framställning om de enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning, sammanträden m. m.

Som ordförande har från och med 1917 års ingång fungerat undertecknad Gustaf Barthelson. För övrigt har styrelsens sammansättning icke undergått någon förändring sedan föregående berättelse avgavs utan utgöres den fortfarande av följande ledamöter: kammarherren m. m. friherre Alfred von Essen, Helliden, Tidaholm, lantbrukaren August Nilsson, Bjärby, Grästorp.

Suppleanterna utgöres av: e. jägmästaren friherre Allan von Essen, Källefall, Tidaholm, och ledamoten av riksdagens första kammare, godsägaren m. m. greve Nils Posse, Vreten.

Skogsvården har under berättelseåret drabbats av en stor förlust i det styrelsens mångårige f. d. ordförande, kaptenen m. m. M. F. Rodhe, den 1 februari bortryckts av döden.

Kapten Rodhe ivrade särdeles varmt för skogskulturer och fungerade under åren 1896 t. o. m. 1904 som ordförande i länets skogsodlingsförening. Efter inrättandet av skogsvårdsstyrelserna blev han f. o. m. 1905 ordförande i länets skogsvårdsstyrelse och kvarstod som sådan t. o. m. utgången av år 1916.

För den gärning kapten Rodhe utfört inom länet till skogsvårdens fromma skall hans minne alltid bevaras med vördnad och aktning.

Tjänstepersonalen har under 1917 utgjorts av 1 länsjägmästare samt 4 länsskogvaktare.

Som länsjägmästare, sekreterare och kassör har tjänstgjort e. jägmästaren Alf Winbladh, Mariestad.

Som länsskogvaktare hava varit anställda följande: Anselm Johansson, Hova, i norra distriktet omfattande Vadsbo härad med undantag av de socknar som höra till Mariestadsdistriktet.

E. Hagberg, Mariestad, i Mariestads distriktet omfattande följande socknar av Vadsbo härad: Torsö, Hasslerör, Berga, Enåsa, Färe, Bäck, Trästena, Hjälstad, Svenneby, Flistad, Odensåker, Horn, Binneberg, Frösve, Säter, Berg, Lerdala, Timmersdala, Låstad, Böja, Tidavad, Ek, Ekby, Utby, Ullervad, Leksberg och Björsäter.

A. Strandh, Skara, i västra distriktet omfattande Åse, Viste, Barne, Laske, Kållands, Kinnefjärdings, Kinne, Skånings och Vilske härader.

G. Dahlström, Korsberga, i södra distriktet omfattande Kåkinds, Vartofta, Gudhems och Frökinds härader.

Under året har styrelsen sammanträtt till ordinarie vår- och höstsammanträden samt till ett extra sammanträde i juni månad.

Det extra sammanträdet ägde rum huvudsakligen för att godkänna herr ordförandens åtgärd att efter anmodan från Kungl. Maj:t ställa skogsvårdsstyrelsens tjänstepersonal till Bränslekommissionens förfogande.

För de skogsodlingsarbeten, som under våren utfördes under styrelsens ledning, voro 64 st. plantörer anställda och uppgingo sammanlagda antalet förrättningsdagar för dessa plantörer till 848.

Samtliga länsskogvaktare voro dessutom under 54 dagar upptagna av skogskulturer.

Skogsupplysning.

Upplysningsverksamheten har fortsatts efter samma grunder, som under föregående år, d. v. s. styrelsens personal har vid alla lägliga tillfällen sökt sprida intresse för en god skogsvård och därvid synnerligast framhållit vikten och betydelsen av att skogsodlingar komma till utförande å alla kalmarker, som icke lämpa sig för annat än skogsbörd.

Föredrag i skogsskötsel har av länsjägmästaren hållits å 3 olika platser inom länet och dessutom hava skogsvårdskurser avhållits vid lantmannaskolorna i Skara och Tumleberg.

Att genom dessa sistnämnda kurser styrelsen lyckats uppmuntra intresset för skogsodling framgår bl. a. därav, att ett flertal av lantmannaeleverna efter skolans avslutning anmält sig som elever vid den av styrelsen under våren 1917 anordnade plantörskursen.

Till denna kurs, som avhölls å Seckestads egendom under en veckas tid i april månad, voro nämligen av samtliga 15 kursdeltagare icke mindre än 8 st. f. d. elever vid någon av ovannämnda lantmannaskolor.

I den mån det på grund av nu rådande omständigheter är möjligt, hoppas styrelsen att även under 1918 kunna anordna en plantörskurs.

Förutom att dessa kurser tillföra styrelsen en god stam av plantörer bidraga de givetvis till höjandet av skogsvårdsintresset bland skogsägarne, enär minst 90 % av eleverna utgöres av hemmansägaresöner.

F. n. disponerar styrelsen inom länet över 120 st. genom styrelsens försorg utbildade plantörer.

Ett stort antal broschyrer och tidskrifter i skogsvård har genom styrelsens försorg utdelats till skogsägare inom länet.

För övrigt har styrelsen genom kungörelser och annonser i länets mera spridda tidningar sökt sprida kännedom om de förmåner, som styrelsen kan erbjuda skogsägare.

Skogsodling.

Genom det maktpåliggande arbete styrelsens personal redan i maj erhöll genom Bränslekommissionens tillkomst var det icke möjligt att kunna utföra skogsodlingarna i den omfattning, som först var ämnat, men har dock genom styrelsens direkta och indirekta försorg utsåtts icke mindre än 1,059 kg. frö och utsatts 2,366,500 st. plantor och med detta material beräknas hava skogsodlats en areal av 1,580 har.

Av efterföljande tablåer framgår närmare omfattningen av de under berättelseåret utförda kulturerna.

Under styrelsens personals ledning utförda skogsodlingar 1917.

Härad	Antal skogsägare	Skogsodlad areal har			Utsått skogsfrö kg		Utsatta skogsplantor i tusental		Använda dagsverken		Förrättningsdagar för plantörer
		Fullständig	Hjälpkultur	Summa	Tall	Gran	Tall	Gran	Fullvuxna	Skolbarn	
Vadsbo	174	359,0	69,5	428,5	147,1	137,5	185,0	260,5	2,616	1,434	336
Vartofta	51	107,1	40,7	147,8	53,3	42,8	91,5	55,0	755	685	137
Kåkinds	71	108,1	107,1	215,2	42,4	38,1	146,0	187,1	1,220	642	142
Kållands	23	26,9	6,0	32,9	12,8	6,5	55,3	30,0	254	251	45
Kinnefjärdings	8	4,2	0,5	4,7	0,8	0,5	21,8	15,5	72	64	17
Kinne	39	38,2	4,3	42,5	15,4	10,1	52,1	28,2	356	283	61
Skånings	13	27,5	2,5	30,0	5,5	5,0	43,0	51,0	139	319	30
Åse	1	0,8	—	0,8	—	—	5,0	—	2	19	1
Gudhems	4	13,0	4,3	17,3	6,1	5,4	—	41,0	138	44	13
Laske	11	34,3	—	34,3	11,0	5,5	102,0	33,0	267	256	29
Barne	3	0,8	1,3	2,1	0,6	—	2,5	2,5	—	93	5
Viste	23	21,2	1,9	23,1	11,6	7,1	18,1	19,8	207	224	32
Summa	421	741,1	238,1	979,2	306,6	258,5	722,3	723,6	6,026	4,314	848

På skogsvårdsstyrelsens bekostnad utförda skogsodlingar på gamla kalmarker under år 1917.

Härad	Skogsodlad areal hektar			Fröåtgång kg		Plantåtgång 1,000 st.		Kostnad kronor	
	Ny-kultur	Hjälp-kultur	Summa	Tall	Gran	Tall	Gran	Hela	Styr-bidrag
Vadsbo	6,2	0,5	6,7	—	—	29,0	19,0	412,49	228,24
Vartofta	17,2	2,0	19,2	1,5	0,5	29,0	44,0	514,20	447,40
Gudhem	3,2	—	3,2	—	—	16,0	18,0	138,63	69,31
Vilske	8,7	1,0	9,7	1,8	1,8	20,0	20,0	430,23	430,23
Laske	3,1	1,8	4,9	0,7	1,7	26,0	8,0	274,.	137,0
Barne	1,0	—	1,0	—	—	3,0	2,0	37,50	18,75
Skånings	22,0	—	22,0	—	—	30,0	95,0	1,390,64	695,32
Summa	61,4	5,3	66,7	4,0	4,0	153,0	206,0	3,197,69	2,026,25

Sammandrag över samtliga skogsodlingar.

Frö och plantor	Frö i kg			Plantor			Areal, som beräknats skogsodlats	Antal rekvirenter	Plantörsdagar
	Tall	Gran	Lärk	Tall	Gran	Lärk			
Till av styrelsen fastställt pris									
Med plantör	296,8	252,5	—	613,300	[1] 629,100	700	926,4	381	777
Utan plantör	178,1	149,3	—	192,400	[2] 223,500	—	300,0	134	—
Summa	474,9	401,8	—	805,700	852,600	700	1,316,4	515	777
Gratis till enskilda									
Med plantör	18,8	13,0	—	263,000	300,500	2,700	144,0	136	227
Utan plantör	22,2	12,5	—	25,500	24,200	—	44,0	21	—
Summa	41,0	25,5	—	288,500	324,700	2,700	188,0	157	227
Gratis till skolor									
Med plantör	2,8	3,5	—	19,600	15,300	—	10,9	15	17
Utan plantör	41,0	68,5	—	39,600	20,100	—	65,0	53	—
Summa	43,8	72,0	—	59,200	35,400	—	75,9	68	17
Summa med plantör	318,4	269,0	—	895,900	[1] 944,900	3,400	1,081,3	532	1,021
Summa utan plantör	241,3	230,3	—	257,500	[2] 267,800	—	409,0	208	—
Summa summarum	559,7	499,3	—	1,153,400	1,212,700	3,400	1,580,3	740	1,021

[1] Härav 23,000 omskolade.
[2] Härav 10,000 omskolade.

Årets fröpriser hava varit för tall 10: 50 och för gran 3 kronor pr kg. Oomskolade plantor hava som vanligt utlämnats till ett pris av endast 50 öre pr 1,000 st. samt omskolade plantor till ett pris av 4 kronor pr 1,000 st.

Dikning.

På grund av att så gott som all tillgänglig arbetskraft tagits i anspråk för Bränslekommissionens vedavverkningar och för övrigt stor brist rått på arbetare hava några dikningar icke kunnat komma till utförande genom styrelsen.

Plantskolor.

Styrelsens plantskolor uppgå f. n. till 13 stycken.

Av dessa stå 3 st. (Marieholm, Korsberga och Simmabo) under styrelsens omedelbara skötsel och vård, varemot de övriga 10 st. utgöras av s. k. arrendeplantskolor. Enär dessa sistnämnda endast upptaga en obetydlig areal, blir planttillgången i dessa icke så storartad. Så finnes f. n. i dessa 10 plantskolor endast 1,301,000 plantor, då däremot motsvarande mängd i styrelsens trenne egna plantskolor uppgår till 3,003,100 st. Den under föregående år av styrelsen anlagda plantskolan vid Simmabo har överträffat styrelsens förväntningar och är det styrelsens avsikt att under kommande år utvidga densamma högst väsentligt.

Vad arrendeplantskolorna beträffar anser styrelsen, att en del av dessa numera fyllt sin uppgift och kunna indragas.

Det synes nämligen styrelsen fördelaktigare att koncentrera plantuppdragningen till styrelsens egna plantskolor, vilka var och en stå under en länsskogvaktares omedelbara uppsikt och givetvis då äga större betingelser att producera ett förstklassigt plantmaterial. Styrelsen vill dock framhålla, att de omnämnda små plantskolorna som anlagts av länets skogsodlingsförening i en högst väsentlig grad bidragit till höjandet av intresset för skogsodlingar under den tid då skogsvårdsstyrelsen ännu icke börjat sin verksamhet eller varit rustad, att med egna plantskolor tillgodose länets plantbehov.

Av efterföljande tablå framgår tillgången på plantor i de olika plantskolorna.

Planttillgången vid 1917 års slut.

Plantskola	Plantor								
	Tall			Gran				Lärk	Div. ädla
	1 år	2 år	$^1/_1$—$^2/_2$	1 år	2 år	3 år	$^1/_1$—$^2/_2$	2 år	2 år
Marieholm ...	107,000	25,000	7,000	45,000	430,000	80,000	55,000	500	—
Korsberga ...	325,000	—	—	340,000	760,000	300,000	26,400	2,000	200
Emtunga	100,000	150,000	—	—	300,000	—	—	—	—
Råda	35,000	18,000	—	25,000	50,000	18,000	—	—	—
Utvängstorp ...	—	5,000	—	—	2,000	—	—	—	—
Särestad	—	10,000	—	—	5,000	—	—	—	—
Nytorp	—	35,000	—	—	20,000	15,000	—	—	—
Bjärby	2,000	17,000	—	5,000	20,000	50,000	—	—	—
Malma	—	17,000	—	—	67,000	37,000	—	—	—
Tengenedstorp	15,000	10,000	—	15,000	20,000	50,000	—	—	—
Trökörna	—	48,000	—	—	50,000	—	—	—	—
Gertorp	—	45,000	—	—	45,000	—	—	—	—
Simmabo	400,000	—	—	100,000	—	—	—	—	—
Summa	984,000	380,000	7,000	530,000	1,769,000	550,000	81,400	2,500	200

Avverkningar och åtgärder för återväxtens betryggande.

Genom skogsvårdsstyrelsens tjänstemän hava under året för Bränslekommissionens räkning verkställts dels utblekning av gallringsskog för vedavverkning och dels avverkning och utdrivning av ved till en mängd av 222,438 kbm. Genom uppgjorda leveranskontrakt beräknar kommissionen dessutom att för dess räkning upphuggits i länet en kvantitet av c:a 80,000 kbm. under samma tid.

Några mera omfattande timmerhuggningar hava icke ägt rum under berättelseåret, men genom de rekordpris, som pappersmassefabrikerna mot slutet av året erbjödos, lockades naturligen en hel del skogsägare till en mycket hård beskattning av granbestånden.

Överenskommelser om åtgärder för återväxtens betryggande efter avverkning avgivas numera tämligen villigt och har styrelsen under det gångna året endast i ett fall behövt påkalla undersökning jämlikt § 2 i lag om vård av enskildas skogar.

Skador å skogen.

Förutom de i tidigare avgivna berättelser framhållna skadorna å tallskogen genom märgborrhärjningar samt utom den skada som i vissa delar av länet åstadkommes genom betning av får och andra kreatur, har styrelsen icke att anteckna några nämnvärda skadegörelser.

De enskilda skogarnas inom länet tillstånd och skötsel.

Under denna rubrik kan styrelsen icke underlåta att i likhet med vad som framhållits i föregående års berättelser ytterligare understryka nödvändigheten av en strängare skogslag och bör denna särskilt innefatta skydd för ungskog samt hinder mot fullständig skövling av en egendoms skog.

Det torde även vara att hoppas, att 1918 års riksdag med framsynt blick för de svårläkta skador, som den alltmera överhandtagande skogsskövlingen för med sig, kommer att antaga en av alla sanna skogsvänner efterlängtad lag, som i högre grad än den nuvarande, förmår bidraga till en bättre skogsskötsel.

Att Bränslekommissionen genom sina gallringshuggningar, som i stort sett utförts efter principen god skogsvård i vida kretsar spritt kännedom om gallringens vikt och betydelse, torde vara ovedersägligt och styrelsen hoppas även att intresset för gallringen härigenom hastigt vunnit spridning inom länet.

Beträffande styrelsens finanser se efterföljande tablå.

Sammandrag av räkenskaperna för Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län under år 1917.

Tillgångar vid årets början:

Inventarier	4,905: 98	
Frö	17,150: 58	
Kott	1,500: —	
Plantörsbiträde	262: —	
Synekostnader	257: 92	
Förskotter	2,500: —	
Ombesörjda skogsodlingar	69: 24	
Innestående i Skaraborgs Ensk. Bank	7,399: 07	
» i Mariestads Sparbank	246: 21	
	34,291: —	
Avgår: Redogörarens fordran	416: 36	33,874: 64

		Transport	33,874: 64

Inkomster:

Statsanslag		6,716: —	
Landstingsbidrag		4,000: —	
Skogsvårdsavgifter		33,241: 58	
Försäljning av frö och plantor		1,765: 34	
Räntor		1,250: 19	
Mariestads Vedbyrå		2,117: 80	49,090: 91
		Kronor	82,965: 55

Utgifter:

Inventarier		127: 50	
Skogsodling: kulturer, plantskolor	5,458: 49		
biträde	6,467: 06		
omkostnader	1,957: 81	13,883: 36	
Expeditioner		2,589: 35	
Dikningar		98: —	
Reseersättningar		2,221: 51	
Avlöningar		4,958: 25	
Pension		675: 48	24,553: 45

Tillgångar vid årets slut:

Inventarier		5,083: 93	
Frö		18,734: 68	
Kott		1,464: 75	
Plantörsbiträde		578: —	
Synekostnader		162: 97	
Förskotter		5,000: —	
Ombesörjda skogsodlingar		447: 58	
Innestående i Skaraborgs Ensk. Bank		20,224: 58	
» i Mariestads Sparbank		6,731: 60	
		58,428: 09	
Avgår: Redogörarens fordran i kassan		15: 99	58,412: 10
		Kronor	82,965: 55

Mariestad i mars 1918.

För Skaraborgs läns Skogsvårdsstyrelse:

Gust. Barthelson.

/ *Alf Winbladh.*

Undertecknade, i vederbörlig ordning utsedda att granska Skaraborgs läns skogsvårdsstyrelses förvaltning och räkenskaper för år 1917, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande

Revisionsberättelse.

Av redovisningen för den förvaltning, som skogsvårdsstyrelsen avgivit för revisionsåret 1917 med däruti intagna sammandrag av räkenskaperna för det året, hava vi tagit del och kunna vitsorda, att sammandraget till alla delar överensstämmer med de av oss granskade räkenskaperna, i anledning varav vi med avseende å styrelsens verksamhet, dess ställning vid årets början och slut samt inkomster och utgifter under året hänvisa till dessa handlingar.

Vid beviljande av ansvarsfrihet vid 1917 års landsting rörande skogsvårdsstyrelsens förvaltning för år 1916 uttalade landstinget den önskan, att styrelsen måtte tillse, att det till arvoden åt vedbyråns ombud förskjutna beloppet, 2,117 kronor och 80 öre, bleve ersatt av vedbyråns medel, och få vi med anledning härav tillkännagiva, att beloppet i fråga i juli månad inbetalts till skogsvårdsstyrelsen.

De vid styrelsens sammanträden förda protokoll hava vi genomläst och därvid icke funnit något att erinra emot desamma.

Siffergranskningen av räkenskaperna har verkställts av bankkassören V. Westerberg härstädes. Ett par därvid anmärkta mindre fel hava anmälts till rättelse i innevarande års räkenskaper.

Då räkenskaperna i övrigt befunnits riktiga och behörigen verificerade samt styrelsen enligt revisorernas åsikt med nit och intresse fullgjort sitt uppdrag, få vi tillstyrka, att full ansvarsfrihet beviljas styrelsen för 1917 års förvaltning.

För siffergranskningen föreslås ett arvode av 60 kronor.

Mariestad den 5 juni 1918.

John Nelsén,
av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

A. O. E. Hedenstierna,
av hushållningssällskapet utsedd revisor.

A. W. Schmidt,
av landstinget utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens inom Värmlands läns landstingsområde berättelse för år 1917.

I enlighet med Kungl. Förordningen om skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903, får skogsvårdsstyrelsen inom Värmlands läns landstingsområde härmed avgiva redogörelse för sin verksamhet och förvaltning under år 1917, ävensom en kortfattad framställning om de enskilda skogarnas inom länet tillstånd och skötsel.

Styrelsens arbetssätt har under berättelseåret fortgått efter de principer och former, för vilka i tidigare berättelser redogörelse givits. Med rådande kristidsförhållanden sammanhängande omständigheter, varför redogörelse nedan kommer att lämnas, hava dock förorsakat rätt avsevärda rubbningar i verksamheten.

Såsom av Kungl. Maj:t utsedd ordförande fungerade Bruksägaren m. m. Reinh. Geijer, Filipstad. Ledamöterna hava varit f. Skogschefen m. m. Fr. Lovén, Karlstad, och f. Kaptenen m. m. B. A. de Verdier, Gustafsfors, den förre utsedd av Landstinget, den senare av Hushållningssällskapets förvaltningsutskott. Suppleanter hava varit Direktören m. m. Å. Ingeström, Varpnäs (utsedd av Landstinget) och Bruksägaren m. m. Fr. Canell, Koppoms Bruk (utsedd av Hushållningssällskapets förvaltningsutskott.)

Under året har styrelsen varit samlad till *fyra sammanträden*.

Såsom länsjägmästare och samtidigt sekreterare och kassaförvaltare har tjänstgjort e. jägmästaren Gunnar Fries. Efter e. jägmästare Nils P. Fornander, som under året vunnit annan anställning, antogs till extra länsjägmästare e. jägmästaren Eric Darle.

Länsskogvaktaredistriktens omfattning och innehavare framgår av nedanstående.

Övre Älvdals distrikt (länsskogv. K. Östberg, Sysslebäck) omfattar Älvdals härads övre tingslag samt Vitsands s:n;

Övre Fryksdals—Nedre Älvdals distrikt (länsskogv. C. J. Ek, Torsby) omfattar Älvdals härads nedre tingslag utom Sunnemo s:n, Fryksdals härads övre tingslag utom Vitsands s:n samt Lysviks s:n;

Jösse distrikt (länsskogv. C. Jakobsson, Arvika) omfattar Jösse härad och Gräsmarks s:n;

Nordmarks distrikt (länsskogv. Paul Karlsson, Årjeng) omfattar Nordmarks härad;

Näs—Gillberga distrikt (länsskogv. A. Skogsberg, Seffle) omfattar Näs och Gillberga härader;

Grums—Nedre Fryksdals distrikt (länsskogv. J. A. Samuelsson, Kil) omfattar Fryksdals härads nedre tingslag utom Lysviks och Gräsmarks s:nar, Grums härad samt av Kils härad St. Kils och Frykeruds s:nar;

Nedre Klarälvs distrikt (länsskogv. C. J. Hassel, Deje) omfattar Karlstads, Nyeds, Väse och Kils härader utom St. Kils och Frykeruds s:nar samt Sunnemo s:n;

Fernebo—Visnums distrikt (länsskogv. Aug. Carlsson, Kristinehamn) omfattar Fernebo, Ölme och Visnums härader.

För handhavande av den omedelbara ledningen av de skogsodlingsarbeten, som av styrelsen i en eller annan form understötts, voro under våren 1917 anställda *91 st. skogsplantörer*.

För uppförande av boställe åt länsskogvaktaren i Grums—Nedre Fryksdals distrikt, har styrelsen under året förvärvat lämpligt belägen tomt i Kils municipalsamhälle.

Genom nådig skrivelse från Kungl. Jordbruksdepartementet av den 7 maj 1917 anmodades styrelsen, dels att i största möjliga utsträckning inskränka på skogskulturs- och andra arbeten för att härigenom arbetskraft skulle frigöras för bränslekommissionens avverkningar dels att styrelsen, så långt det läte sig göra, skulle ställa sin fasta personal till nämnda kommissions förfogande för ledande av dess planerade och igångsatta arbeten. Med anledning härav beslöt styrelsen, att för året inga dikningsarbeten skulle understödjas genom bidrag samt att personalen t. v. skulle få av Bränslekommissionen anlitas, dock att de med skogsvårdsstyrelseverksamheten förenade nödvändiga arbetena icke härigenom finge tillbakasättas. Under senare hälften av året har sålunda personalens tid i huvudsak ägnats åt B. K:s arbeten. De båda länsjägmästarna hava nämligen fungerat såsom resp. läns- och distriktschefer samt länsskogvaktarna såsom distriktschefer eller förmän.

Att detta personalens anlitande för andra allmänna uppdrag kommit att i rätt väsentlig grad förrycka styrelsens arbeten är lätt att inse.

Skogsupplysning.

Under sina förrättningsresor har givetvis tjänstepersonalen vid alla lägliga tillfällen sökt påverka skogsägarna, till en förbättrad skogsvård. Genom de vedavverkningar som genom Bränslekommissionens försorg kommit till stånd antingen genom att skogsägarna frivilligt levererade vissa mängder ved eller därigenom att beslag lades på för vedavverkning lämpliga skogsområden, har ett avsevärt upplysningsarbete rörande beståndsvårdens ekonomiska betydelse utförts. Vedvirket har nämligen vid alla B. K:s egna huggningar och vid ett stort antal frivilliga leveranser uttagits efter av sakkunnig person verkställd utsyning och har i det stora flertalet fall avverkningsformen varit gallring.

Efter skriftlig ansökan har under berättelseåret biträde av styrelsens personal för råd och anvisningar rörande skogsvård lämnats till 115 skogsägare. Av dessa anvisningsförrättningar avsågo

30 st. utmärkning av fröträd,
7 » utmärkning av gallringsvirke,
49 » virkesuttagning i allmänhet,
29 » anvisning om skogsvård i allmänhet.

För anordnande av *kolningskurser inom Övre Fryksdalen* beviljades för 1917 — i likhet med vad skedde under föregående år — anslag. Genom de rådande tidsförhallandena sågo sig emellertid de kommitterade, som hade att organisera dylika kurser, nödsakade uppskjuta desamma till ett kommande år. Den stora efterfrågan å skogsarbetare under sommaren och hösten ävensom provianteringssvårigheterna gjorde det nämligen omöjligt att till undervisningskurser av dylikt slag erhålla tillräckligt antal lämpliga elever.

Hushållningssällskapet har 1917 i likhet med under föregående år å olika platser inom länet anordnat *föreläsningskurser för mindre jordbrukare.* Vid trenne dylika — i Botilsäter, Arvika s:n och Långserud — har undervisning genom styrelsens personal meddelats i skogsskötsel. Någon av länsjägmästarna har nämligen vid dessa kurser hållit 3 à 4 timmars med skioptikonbilder belysta föreläsningar i skogshushållning.

Vid en del av de inom länet förefintliga läroanstalterna för blivande jordbrukare har under 1917 undervisningen i skogshushållning upprätthållits genom styrelsens personal. Sålunda har vid *lantbruksskolan å Varpnäs*, *lantmannaskolan å Älgå*, *lantmanna- och folkhögskolorna i Molkom samt lantmannaskolan i Kristinehamn* under år 1917 undervisning i skogshushållning meddelats av länsjägmästarna. Vid skolorna på Varp-

näs och Älgå äro 40 timmar anvisade för detta ämne, och möjliggöres härigenom att med eleverna såväl teoretiskt å lärorummet som demonstrationsvis ute i marken behandla de viktigare kapitlen av skogsskötseln. Å Varpnäs deltaga eleverna jämväl årligen under sakkunnig ledning i skogsodlings- och utsyningsarbeten. Vid Molkoms- och Kristinehamnsskolorna bestod undervisningen endast i 10 timmars föreläsningar, huvudsakligen berörande återväxt- och beståndsvårdsåtgärder.

Den i tidigare berättelser nämnda föreläsaren Carl Asplund har under året företagit en föreläsningsturné genom Ölme och Visnums härader, varvid 11 föredrag hållits. Föredragen, som huvudsakligen avsett beståndsvård, hava varit rätt talrikt besökta.

Av tidskrifterna »Skogen» och »Skogvaktaren» ha genom länsjägmästaren till intresserade under åtet utdelats resp. 200 och 100 exemplar. Ett antal av fil. d:r Lovéns småskrifter ävensom broschyrer rörande släckning av skogseld hava likaledes distribuerats.

Skogsodling.

Den vid Deje belägna *fröklängningsanstalten* har under året varit i verksamhet med utklängandet av inneliggande kottlager.

Ingen användbar vare sig tall- eller grankott förefanns under vintern 1916—17, varför något uppköpande av kott ej kunde företagas.

Under berättelseåret utklängdes vid fröklängningsanstalten 3,170 hl. tall- och 1,600 hl. grankott, vilka kottpartier i utbyte lämnade 967,5 kg. tall- och 1,054 kg. granfrö, motsvarande ett genomsnittligt utbyte för tallen av 0,44 och för granen av 0,62 kg pr hl.

Under året slutklängdes all från föregående år kvarliggande kott, varför någon behållning vid årsskiftet icke förefanns.

Utförda fröanalyser visade emellertid, att en del av det utklängda tallfröets groningsenergi — i likhet med vad meddelats från flera andra håll — var ganska svag, varför omrensning måste ske innan fröet kan komma till användning.

Från Styrelsens *plantskolor* i Deje, Seffle och Årjeng har under året utlämnats 1,256,000 st. för utplantering lämpliga plantor, därav 562,200 st. tall- och 693,800 st. granplantor.

Enligt å senhösten verkställd inventering funnos i plantskolorna vid berättelseårets slut följande antal plantor:

i Seffle	547,000 st. tall-,	1,618,000 st. gran-,	1,500 st. lärkplantor,
i Deje	359,000 » »	1,004,600 » »	8,000 » »
i Årjeng ...	430,000 » »	1,887,000 » »	3,500 » »
S:ma	1,336,000 st. tall-,	4,509,600 st. gran-,	13,000 st. lärkplantor.

S:ma 5,858,600 st. plantor.

Mer än hälften av detta plantförråd utgöres emellertid av till utplantering ännu för små plantor — 1-årig gran — varjämte uppfrysning under våren ständigt förorsakar ganska betydande skador.

Bidrag till och biträde vid skogsodling har under året tillhandahållits skogsägare inom länet på samma villkor, som tidigare varit härför gällande. God tillgång å såväl frö som plantor möjliggjorde, att bidrag till 1917 års skogsodlingar kunde utgå till alla dem, som hos styrelsen anhållit om och voro berättigade till dylikt bidrag.

Omfattningen av de under berättelseåret under ledning av skogsvårdsstyrelsens personal utförda skogsodlingsarbetena framgår av **tablå I**, av vilken synes, att *under år 1917 hava hos 833 st. skogsägare utsåtts 1,524,2 kg. frö*, därav 869 kg. tall- och 655,2 kg. granfrö, *samt utsatts 743,100 st. plantor*, därav 393,200 st. tall- och 349,900 st. granplantor, *varvid en ytvidd av 1,677,4 hektar skogsodlats*, därav 1,516,3 hektar genom sådd och 161,1 hektar genom plantering. Av den nämnda skogsodlade arealen äro 1,554,7 hektar att hänföra till fullständig skogsodling och 122,7 hektar till hjälpkultur. Av tablån framgår vidare, att *vid skogsodlingsarbetena i fråga förbrukats 11,317 dagsverken (10 tim.)*, därav 8,552,7 vid sådden och 2,765 vid planteringen.

Samtliga ovanstående skogsodlingsarbeten hava dock ej varit utförda med bidrag från skogsvårdsstyrelsens sida, trots det att arbetet handletts av dess personal. Jämlikt av skogsvårdsstyrelsen fastställda villkor för skogsodlingsbidrags erhållande förverkas rätten härtill, om fröträd. såvida sådana funnits att tillgå å den avverkade marken och där bort ställas till främjande av självföryngringen, icke kvarlämnats i tillräckligt antal, ävensom *om avverkningen inneburit skövling av ungskog.*

Till skogsodling av avverkningstrakter av nyss angivet slag lämnas således ej något som helst bidrag, men har styrelsen av flera orsaker — ej minst med hänsyn till att erhålla större garanti för, att skogsodling verkligen kommer till utförande på rätt tid och på lämpligt sätt — ansett förmånligt att till självkostnadspris tillhandahålla vederbörande skogsodlingsskyldige behövligt frö- och plantmateriel, ävensom plantörsbiträde. I ovan angivna under ledning av styrelsens personal under 1917 skogsodlade areal ingå dylika av vederbörande själva fullständigt

bekostade skogsodlingar med en areal av 227,5 hektar, varav 225,5 hektar skogsodlats genom sådd och 2 hektar genom plantering.

Då emellertid flertalet av länets större skogsägare själva hava egen fast anställd skogspersonal, påkalla dessa i allmänhet ej styrelsens biträde vid utförande av skogsodlingarna. Då de vid något enstaka tillfälle begära plantörsbiträde av styrelsen, är anledningen vanligen att söka i den stora omfattning vederbörandes skogsodlingar av en eller annan orsak erhållit, och som gjort det svårt att, med hänsyn till andra vid denna årstid även brådskande arbeten, med egen personal medhinna hela skogsodlingen för året. Under 1917 är det endast 11 skogsägare med egen skogspersonal, som haft biträde av styrelsens plantörer, och är anledningen i alla fall ovan anförda förhållande.

Oaktat skogsodlingarna ej utföras under styrelsens ledning, erhålla de skogsägare, som förfoga över egen skogspersonal, intill 20 kg. frö till nedsatt pris samt plantor i mån av tillgång. Omfattningen av de skogsodlingsarbeten, som på ovannämnda sätt understötts av skogsvårdskassan, framgår av **tablå II,** av vilken synes, att *under berättelseåret av 32 st. skogsägare utsåtts 341,3 kg. frö*, därav 212,3 kg. tall- och 129 kg, granfrö *samt utplanterats 403,700 st. plantor*, därav 165,500 st. tall- och 238,200 st. granplantor, *genom vilka frö- och plantmängder en areal om 435,5 hektar beräknas blivit skogsodlade*, 341,3 hektar genom sådd och 94,2 hektar genom plantering.

Rörande de omfattande skogsodlingsarbeten, som utan någon som helst hjälp från skogsvårdsstyrelsens sida under året kommit till utförande å marker, tillhörande länets största skogsägare — skogsbolagen — ser sig styrelsen i **tablå III** jämväl i tillfälle lämna närmare uppgifter. Siffrorna i denna tablå äro häradsvis sammanställda med ledning av de på begäran av vederbörande skogsägare välvilligt lämnade uppgifterna härom. Av nämnda tablå framgår, att *under år 1917 utan något som helst bidrag ur skogsvårdskassan inom länet å enskildas skogsmarker utsåtts 798,5 kg. skogsfrö*, därav 393,6 kg. tall- och 409,0 kg. granfrö, *samt utsatts 1,291,800 plantor*, därav 420,800 st. tall- och 870,900 st. granplantor, *genom vilka frö- och plantmängder 1,243 hektar skogsodlats.*

I **tablå IV** hava tablåerna I—III sammanfattats och utvisar denna, att *under år 1917 å enskildas skogar inom Värmlands län skogsodlats tillhopa 3,355,9 hektar*, *vartill åtgått 2,664 kg*, *skogsfrö och 2,438,600 st. plantor.*

Skogsdikning.

Som tidigare framhållits, beslöt styrelsen på Kungl. Maj:ts anmodan, att under 1917 icke lämna något understöd till torrläggningsarbeten i

skogsmark. Några med understöd ur länets skogsvårdskassa utförda dikningsarbeten finnas således ej att redovisa i denna årsberättelse. Givetvis är det styrelsens avsikt, att så snart förhållandena det medgiva, ånyo på det kraftigaste understödja skogsvårdsarbeten av detta slag, vilka inom stora delar av länet kunna anses lika betydelsefulla som direkta skogsodlingsåtgärder.

En del större skogsägare hava emellertid — trots det dikningsbidrag från Styrelsens sida uteblivit — å sina skogsmarker utfört en del torrläggningsarbeten. På från styrelsen framställd begäran hava dessa skogsägare benäget inlämnat uppgift över omfattningen av dylika arbeten och finnas dessa uppgifter sammanställda i **tablå V**, av vilken framgår, att *utan bidrag ur skogsvårdskassan under 1917 nygräfts 53,157 löpmeter diken för en kostnad av 17,741: 23 kronor och upprensats 28,936 löpmeter bäckar för 4,820: 27 kronor eller tillhopa alltså torrläggningsarbeten utförts för en arbetskostnad av 22,561: 50 kronor.*

Även under berättelseåret har styrelsen genom sin personal samt genom förfrågningar till de större skogsägarnas skogsförvaltningar sökt att för ernående av en fortlöpande statistik erhålla bästa möjliga uppgifter rörande förekomsten och omfattningen av *skogseldarna* inom länet. De inkomna uppgifterna giva emellertid vid handen, att de skogseldar, som under året förekommit, varit av så liten omfattning och förorsakat så obetydlig skadegörelse, att någon tabellarisk sammanställning ej ansetts nödig.

Uppsikten över skogslagens efterlevnad.

I den omfattning, personalens ändrade arbetsförhållanden det tillåtit, har besiktigandet av utförda avverkningar och skogsodlingsarbeten å lagstridigt avverkade marker företagits för kontrollerande av, att skogslagens krav ej åsidosättas. Till följd av de mycket maktpåliggande och tidskrävande uppdrag, tjänstepersonalen pålagts genom sin anställning i Bränslekommissionens tjänst, ha givetvis dessa besiktningar icke kunnat bliva utförda i samma omfattning, som under tidigare år varit fallet. Då skogsodlingarne inom länet emellertid nu under flera år följt mycket väl efter avverkningarna, torde denna omständighet icke för ett år kunna tillmätas något mera betydande menligt inflytande å ifrågavarande del av skogsvårdsstyrelseverksamheten.

Som i föregående årsberättelse meddelades nödgades styrelsen beträffande ett avverkningsmål — gällande Elgtåns hemman i Silleruds socken — hos Hovrätten besvära sig över vederbörande häradsrätts utslag. Under året har utslag fallit och godkände Hovrätten, med fullständigt hävande

av underrättens dom, samtliga skogsvårdsstyrelsens yrkanden. Som i utslaget även resolverades, att klagan till högre rätt ej finge ske, har alltså detta avverkningsmål nu definitivt avgjorts i överensstämmelse med de krav, styrelsen alltifrån första stund riktat mot vederbörande skogsodlingsskyldiga.

Undersökning jämlikt § 2 av skogslagen har under 1917 påkallats för trenne avverkningstrakter, rörande vilka frivillig överenskommelse om vidtagande av erforderliga kulturåtgärder icke stått att erhålla med de skogsodlingsskyldiga. Av dessa syneförrättningar handlades tvenne under hösten, medan det den tredje, till följd av tidigt inträffat snöfall, ej av syneförrättaren utförts före årsskiftet. Syneinstrument från de gjorda synerna hade emellertid ännu vid nyår ej inkommit till styrelsen.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Under berättelseåret hava priserna på alla slag av virke varit synnerligen höga. Härigenom har givetvis framkallats avverkningar av rätt betydande omfattning särskilt i de från kommunikationssynpunkt bättre lottade trakterna. Bristande tillgång å arbetskraft ävensom de abnormt stegrade arbetspriserna utövade emellertid en i någon mån hämmande inverkan på avverkningarna.

Ett slag av huggningar, som i hög grad tryckt sin prägel på årets avverkningar, inom länet, äro de, som sammanhänga med Bränslekommissionens verksamhet. Dessa hava i stor omfattning utförts i form av gallringar i unga och medelålders skogsbestånd, som enligt förfoganderättslagen blivit tagna i beslag för avverkning för kronans räkning. Som samtliga dessa avverkningar föregåtts av utblekning av gallringsvirket genom sakkunnig person, hava under året många hundratal skogstrakter kommit i åtnjutande av en beståndsvård, som i de flesta fall eljest icke kommit dem till del. Att skogens eget tillstånd härigenom förbättrats samtidigt som vederbörande skogsägare erhållit en för honom förvisso oväntat hög avkastning ur bestånd, som ofta enligt hans egen åsikt varit långt från »avverkningsbara», vitsordas även numera rätt allmänt från skogsägarehåll.

Styrelsen anser sig vid detta tillfälle böra framhålla, att det under senaste åren allt mer stegrade egendomsjobberiet, då nära nog samtliga gjorda affärer skola i större eller mindre grad finansieras av å resp. egendomar förefintliga skogstillgångar, framstår såsom en mycket svår fara för en god skogshushållning. Att förvänta är väl även, att vederbörande myndigheter hava sin uppmärksamhet riktad på denna sak,

och att åtgärder vidtagas för stävjande av denna sorgliga utväxt inom vårt svenska affärsliv. Givetvis få de åtgärder, som tilläventyrs bliva vidtagna, icke drabba den naturliga och lojala egendomshandeln.

Karlstad i april 1918.

Värmlands läns skogsvårdsstyrelse:

Reinh. Geijer.

Fr. Lovén. *B. A. de Verdier.*

Gunnar Fries.

Tablå I.

Under ledning av skogsvårdsstyrelsens tjänstepersonal

Härad	Antal skogsägare	Frö		Plantor		Skogsodlad		
						Genom sådd		
		Tall kg.	Gran kg.	Tall st.	Gran st.	Fullst. hektar	Hjälp- hektar	Summa hektar
Älvdals	48	103,5	59,7	4,500	5,000	155,2	12,3	167,5
Fryksdals	80	128,5	57,0	3,700	22,400	128,1	15,8	143,9
Jösse	31	28,8	27,9	1,500	20,800	69,3	—	69,3
Grums	59	80,9	72,3	5,000	9,500	148,3	14,8	163,1
Nordmarks	12	8,5	6,5	4,800	8,600	17,8	—	17,8
Gillbergs	56	68,8	51,0	167,900	54,300	118,4	4,5	122,9
Näs	108	146,2	114,8	62,700	81,400	246,5	22,2	268,7
Fernebo	11	28,5	28,1	—	5,000	53,8	2,8	56,6
Nyeds	28	16,6	22,0	5,300	14,000	36,6	1,5	38,1
Kils	59	65,7	47,4	7,200	27,000	110,3	1,2	111,5
Karlstads	18	17,9	14,2	12,400	17,000	33,5	—	33,5
Väse	66	43,4	50,6	25,800	67,900	85,1	6,0	91,1
Ölme	17	47,9	38,9	11,600	2,500	88,7	1,5	90,2
Visnums	40	83,8	64,8	80,800	14,500	140,6	1,5	142,1
Summa	633	869,0	655,2	393,200	349,900	1,432,2	84,1	1,516,3

utförda skogsodlingsarbeten inom Värmlands län år 1917.

mark			Dagsverken							
Genom plantering			vid sådden				vid planteringen			
Fullst. hektar	Hjälp- hektar	Summa hektar	Mans	Kvinns	Barn	Summa	Mans	Kvinns	Barn	Summa
2,1	—	2,1	721,0	189,0	110,0	1,020,0	32,0	2,0	8,0	42,0
5,1	4,4	9,5	732,9	179,7	200,8	1,113,4	85,0	18,0	33,8	136,8
4,5	—	4,5	237,0	10,0	30,0	277,0	26,8	11,6	53,0	91,4
2,0	2,5	4,5	634,0	44,0	197,4	875,4	32,0	4,0	46,0	82,0
3,8	—	3,8	33,0	17,0	57,0	107,0	45,0	2,0	33,0	80,0
28,1	4,2	32,3	457,3	79,5	136,0	672,8	143,0	218,0	208,0	569,0
21,4	17,2	38,6	796,0	209,6	295,0	1,300,6	263,6	37,0	254,8	555,4
1,1	—	1,1	77,0	224,5	65,0	366,5	—	13,0	6,0	19,0
5,8	—	5,8	171,0	41,6	44,2	256,8	46,6	11,0	25,0	82,6
8,7	0,3	9,0	375,5	129,0	177,5	682,0	67,0	33,0	88,0	188,0
6,5	—	6,5	65,0	43,0	97,0	205,0	46,0	—	97,0	143,0
17,0	8,5	25,5	333,4	58,8	151,0	543,2	260,0	93,0	108,8	461,8
2,3	—	2,3	248,5	100,0	112,0	460,5	43,0	2,0	19,0	64,0
14,1	1,5	15,6	362,5	125,5	184,5	672,5	142,0	45,0	63,0	250,0
122,5	38,6	161,1	5,244,1	1,451,2	1,857,4	8,552,7	1,232,0	489,6	1,043,4	2,765,0

Tablå II.

Av skogsvårdskassan *understödda* skogsodlingsarbeten inom Värmlands län år 1917 under skogsägarnas egen ledning.

Härad	Antal skogs-ägare	Frö			Plantor			Skogsodlad mark		
		Tall kg.	Gran kg.	Summa kg.	Tall st.	Gran st.	Summa st.	Sådd hektar	Plante-ring hektar	Summa hektar
Elvdals	4	27,0	23,0	50,0	6,000	7,000	13,000	50,0	8,5	58,5
Fryksdals	3	26,0	16,0	42,0	12,000	31,300	43,300	42,0	10,1	52,1
Jösse	5	41,0	25,0	66,0	11,500	13,000	24,500	66,0	5,0	71,0
Grums	1	5,0	15,0	20,0		—	—	20,0	—	20,0
Nordmarks	1	1,8	1,0	2,8	41,000	91,900	132,900	2,8	26,4	29,2
Gillbergs	2	3,0	5,5	8,5	57,000	58,000	115,000	8,5	29,2	37,7
Fernebo	8	73,0	17,0	90,0	38,000	9,000	47,000	90,0	9,4	99,4
Nyeds	1	—	—	—	—	8,000	8,000	—	1,6	1,6
Kils	2	9,5	3,5	13,0	—	—	—	13,0	—	13,0
Karlstads	1	3,0	7,0	10,0	—	—	—	10,0	—	10,0
Ölme	1	10,0	4,0	14,0	—	—	—	14,0	—	14,0
Visnums	3	13,0	12,0	25,0	—	20,000	20,000	25,0	4,0	29,0
Summa	32	212,3	129,0	341,3	165,500	238,200	403,700	341,3	94,2	435,5

Tablå III.

Skogsodlingsarbeten utförda å enskildas skogar inom Värmlands län år 1917 *utan bidrag* ur länets skogsvårdskassa.

Härad	Frö			Plantor			Skogsodlad mark		
	Tall kg.	Gran kg.	Summa kg.	Tall st.	Gran st.	Summa st.	Sådd hektar	Plantering hektar	Summa hektar
Älvdals	178,1	120,0	298,1	68,600	169,400	238,000	360,3	132,1	492,4
Fryksdals	13,0	13,9	26,9	6,900	5,000	11,900	37,1	3,0	40,1
Jösse	—	31,1	31,1	—	—	—	36,6	—	36,6
Gillbergs	13,0	7,2	20,2	11,500	—	11,500	25,2	2,2	27,4
Fernebo	153,0	197,2	350,2	131,000	355,000	486,000	376,7	107,3	484,0
Nyeds	25,5	19,1	44,6	88,000	38,500	126,500	45,9	16,1	62,0
Kils	10,1	15,1	25,2	104,400	264,000	368,400	25,8	65,3	91,1
Karlstads	0,9	1,3	2,2	10,500	29,000	39,500	2,0	5,4	7,4
Ölme	—	—	—	—	10,000	10,000	—	2,0	2,0
Summa	393,6	404,9	798,5	420,900	870,900	1,291,800	909,6	333,4	1,243,0

Tablå IV.

Sammandrag över å enskildas skogar inom Värmlands län utförda skogsodlingsarbeten år 1917.

Härad	Kilogram frö			Plantor			Skogsodlad mark		
	Tall kg.	Gran kg.	Summa kg.	Tall st.	Gran st.	Summa st.	Sådd hektar	Plantering hektar	Summa hektar
Älvdals	308,6	202,7	511,3	79,100	181,400	260,500	577,8	142,7	720,5
Fryksdals	167,5	86,9	254,4	22,600	58,700	81,300	223,0	22,6	245,6
Jösse	69,8	84,0	153,8	13,000	33,800	46,800	171,9	9,5	181,4
Grums	85,9	87,3	173,2	5,000	9,500	14,500	183,1	4,5	187,6
Nordmarks	10,3	7,5	17,8	45,800	100,500	146,300	20,6	30,2	50,8
Gillbergs	84,8	63,7	148,5	236,400	112,300	348,700	156,6	63,7	220,3
Näs	146,2	114,8	261,0	62,700	81,400	144,100	268,7	38,6	307,3
Fernebo	254,5	242,3	496,8	169,000	369,000	538,000	523,3	117,8	641,1
Nyeds	42,1	41,1	83,2	93,300	60,500	153,800	84,0	23,5	107,5
Kils	85,3	66,0	151,3	111,600	291,000	402,600	150,3	74,3	224,6
Karlstads	21,8	22,5	44,3	22,900	46,000	68,900	45,5	11,9	57,4
Väse	43,4	50,6	94,0	25,800	67,900	93,700	91,1	25,5	116,6
Ölme	57,9	42,9	100,8	11,600	12,500	24,100	104,2	4,3	108,5
Visnums	96,8	76,8	173,6	80,800	34,500	115,300	167,1	19,6	186,7
Summa	1,474,9	1,189,1	2,664,0	979,600	1,459,000	2,439,600	2,767,2	588,7	3,355,9

Tablå V.

Diknings- och bäckrensningsarbeten utförda å enskildas skogar inom Värmlands län år 1917 utan bidrag ur länets skogsvårdskassa.

Härad	Löpmeter		Kostnad			
	Diken	Bäck-rensning	Dikning		Bäckrensning	
			Kr.	öre	Kr.	öre
Älvdals	38,674	21,819	12,598	73	4,307	61
Fryksdals	2,387	300	661	05	105	—
Jösse	913	144	293	71	30	90
Grums	63	—	25	20	—	—
Nordmarks	167	—	57	12	—	—
Gillbergs	2,631	830	714	66	106	04
Fernebo	8,322	3,648	3,390	76	212	22
Karlstads	—	195	—	—	58	50
Summa	53,157	26,936	17,741	23	4,820	27

Berättelse

över verkställd granskning av Värmlands läns skogsvårdsstyrelses räkenskaper och förvaltning år 1917.

Den ekonomiska ställningen under revisionsåret framgår av följande tablå:

Inkomster:

Behållning från år 1916	53,582: 09	
Skogsavgifter	103,948: 50	
Statsanslag	2,600: —	
Räntor	2,819: 65	
Skogsfrö	4,755: 33	
Plantor	356: 80	
Plantörsbiträde	735: 90	
Inventarier	163: 45	
Syne- och rättegångskostnader	683: 28	
Försåld tom kott	868: 25	
Diverse	829: 30	171,343: 45
Redogörarens fordran		1,443: 89
	Kronor	172,787: 34

Utgifter:

Styrelsens resekostnader	492: 40	
Länsjägmästarnas arvoden	8,766: 42	
» resor	1,288: 74	
Länsskogvaktarnas arvoden	12,908: —	
» resor	2,285: 35	25,740: 91

Skogsodling.

Inköp av skogsfrö	11,234: 50	
Plantskolorna	4,449: —	
Fröklängning	3,109: 67	
Kottfrakter	0: 80	
Plantörers arvoden	7,691: 60	
» resor	2,325: 86	
Diverse skogsodlingskostnader	1,204: 72	30,016: 15
Litteratur och undervisning		2,040: 95
	Transp. kr.	57,798: 01

Transp. kr.	57,798: 01
Inventarier	1,047: 85
Inventarieunderhåll	520: 07
Annonser och tryck	526: 87
Syne- och rättegångskostnader	104: 10
Fastigheterna	3,683: 22
Expedition och skrivmaterial	284: 02
Telegram- och telefonavgifter	687: 61
Diverse frakter	40: 40
Hyror och arrende	770: -
Upprättande av skogsv. avgiftslängder	1,460: 49
Diverse	3,824: —

Behållning till år 1918.

Å deposition i Värmlands Enskilda Bank	10,000: —	
Å kapitalräkning i Värmlands Enskilda Bank	92,014: 50	
Å giroräkning i Värmlands Enskilda Bank	16: 30	102,030: 80
	Kronor	172,787: 34
Härtill kommer vid årets slut upplupen ränta å kapitalräkning		4,394: 75

Skogsvårdsstyrelsens värdehandlingar, som förvaras i kassafack i Värmlands Enskilda Bank, äro inventerade och befunna i överensstämmelse med räkenskaperna. Verifikationerna äro granskade och i god ordning befunna. Ett par smärre fel äro rättade i årets böcker.

Revisorerna hava tagit del av styrelsens berättelse och vid dess sammanträden förda protokoll och därvid bl. a. funnit, att skogsodlingsarbeten under tjänstepersonalens egen ledning omfatta en areal av 1,677,4 har och har därå hos 633 st. till största delen mindre skogsägare utsåtts 1,524,2 kg skogsfrö, samt utsatts 743,100 plantor.

Samtliga dessa odlingsarbeten hava dock ej varit utförda *med bidrag* från skogsvårdsstyrelsens sida, ehuru arbetet handletts av dess personal, enär villkoren för bidrag förverkats.

Skogsodlingsarbeten, utförda av ägarens egen personal med bidrag av frö till nedsatt pris samt plantor i mån av tillgång, omfatta en areal av 435 har och hava härtill använts 341,3 kg frö samt 403,700 plantor.

Utan något som helst bidrag hava å enskildas skogsmarker, enligt inhämtade uppgifter skogsodlats 1,243 har, varå utsåtts 798,5 kg frö samt utsatts 1,291,800 plantor.

Inom länet har således skogsodlats en areal av 3,355,9 har.

Diknings- och bäckrensningsarbeten.

På grund av Kungl. Maj:ts anmodan beslöt styrelsen, att under år 1917 icke lämna något understöd till torrläggningsarbeten å skogsmarker.

Några med understöd utförda dikningsarbeten finnas sålunda ej att redovisa. Styrelsens avsikt är att, så snart förhållandena det medgiva, ånyo på det kraftigaste understödja skogsvårdsarbeten av detta betydelsefulla slag.

En del större skogsägare hava dock å sina skogsmarker utfört torrläggningsarbeten, varvid nygrävts 53,157 löpmeter diken för en kostnad av kr. 17,741: 23 och upprensats 26,936 löpmeter bäckar för kr. 4,820: 27.

Plantskolorna:

Från plantskolorna hava utlämnats 1,256,000 st. plantor. Vid 1917 års slut fanns i skolorna följande plantförråd:

1,336,000 st. tallplantor.
4,509,600 » granplantor.
13,000 » lärkträdsplantor.

Ingen användbar kott förefanns under vintern 1916—1917 och förrådet av kott är slutklängt.

Undervisning i skogshushållning.

Styrelsens föreläsare har hållit 11 föredrag inom Ölme och Visnums härader. Länsjägmästarna hava meddelat undervisning vid lantbruksskolan å Varpnäs, lantmannaskolorna vid Algå, Molkom och Kristinehamn samt vid tvänne av Värmlands Hushållningssällskap anordnade föreläsningskurser för mindre jordbrukare.

De inom övre Fryksdalen beslutade kolningskurserna hava däremot måst uppskjutas, enär den stora efterfrågan å skogsarbetare under sommaren och hösten ävensom proviantsvårigheterna gjort det omöjligt att erhålla tillräckligt antal lämpliga elever.

Med anledning av vad sålunda inhämtats få revisorerna för sin del vitsorda, att skogsvårdsstyrelsen nu som förut med största nit och framgång verkat för främjande av de intressen, vilkas vårdande blivit densamma anförtrott.

Då mot räkenskaperna och deras verificerande icke förekommit någon erinran, få revisorerna hemställa, att full och tacksam ansvarsfrihet lämnas Värmlands läns skogsvårdsstyrelse och dess kassaförvaltare för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 29 maj 1918.

L. W. Bergström.
Av Kungl. Maj:t förordnad.

R. Wikström.
Av landstinget utsedd.

C. W. L. Lennartson.
Av hushållningssällskapet utsedd.

Skogsvårdsstyrelsens inom Örebro läns landstingsområde berättelse för år 1917.

Jämlikt § 8 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Örebro läns landstingsområde härmed vördsamt avgiva berättelse för år 1917.

Skogsvårdsstyrelsens organisation.

Någon personalförändring inom styrelsen har icke skett med undantag av att den av Örebro läns hushållningssällskap utsedde styrelsesuppleanten, bruksägaren m. m. I. Kolthoff avgått från denna befattning och att hushållningssällskapet till hans efterträdare utsett disponenten m. m. A. Andersson, Nain, Hjortkvarn.

Tjänstepersonalen.

Länsjägmästare J. A. Bergvall avgick från sin befattning med 1916 års utgång.

Styrelsen antog till länsjägmästare från och med årets början e. jägmästaren Nils Eckerbom, som under föregående år tjänstgjort såsom styrelsens sekreterare och bokförare m. m.

Till kassör och bokförare antog styrelsen herr Gustaf Molin, Örebro.

Som extra länsskogvaktare för tiden $^1/_1$—$^1/_6$ 1917 anställdes skogselev Thorsten Adlers, Örebro.

I övrigt ägde ingen personalförändring rum.

Skogsvårdskommittéerna voro vid årets slut 22 st.

Sammanträden.

Styrelsen har under berättelseåret varit samlad till 5 sammanträden, nämligen den 20 mars, 29 maj, 28 juni, 12 september, 28 december och hava vederbörliga protokoll förts vid dessa sammanträden.

Dessutom företog styrelsen den 26 september en inspektionsresa till Latorps Gårds skogar.

Bland beslut av mer allmänt intresse kan för året antecknas:

1) *Att* på uppmaning från Kungl. Jordbruksdepartementet ställa sin länsjägmästare och sina länsskogvaktare till Bränslekommissionens förfogande.

2) *Att* på grund av ovanstående beslut icke för år 1918 begära något anslag från Örebro läns landsting och Örebro läns hushållningssällskap.

På grund av förutnämnda beslut har styrelsen under berättelseåret måst inskränka sin planerade verksamhet och kan styrelsen icke underlåta särskilt påpeka denna stora uppoffring.

Sålunda måste styrelsen inhibera sin planerade stora plantörskurs, till en obetydlighet inskränka vårens kulturer och helt och hållet avstå från planerade stora dikningsundersökningar samt vissa planerade arbeten för spridande av skogsupplysning.

Flertalet av de under föregående året fattade besluten om betydligt utvidgande av styrelsens verksamhet kunde följaktligen icke leda till avsett resultat.

Åtgärder för spridande av kunskap i skogsvård.

I samband med resorna inom länet såväl i Bränslekommissionens som Skogsvårdsstyrelsens tjänst hava länsjägmästaren och länsskogvaktarna haft tillfälle komma i nära beröring med skogsägarna och därvid icke försummat något tillfälle att ute i skogen dryfta skogsvårdsfrågor samt påvisa de skogsvårdsåtgärder, som eventuellt erfordrats just för den närvarande skogsägarens egen skog. Dessutom har personalen bemödat sig för skogsägarna framhålla fördelen av att i alla skogsvårdsfrågor förtroendefullt vända sig till skogsvårdsstyrelsen och att anlita dess tjänster.

Om de förmåner med bidrag och biträde, som styrelsen lämnar länets skogsägare, har utförlig annons varit införd i de allra flesta av länets dagliga tidningar.

Sakkunnigt biträde med skogens skötsel och vård, utstämpling och kubering av skog samt anvisningar för planläggning av avverkningar eller för bestämmande av de åtgärder, som kunna vara erforderliga å avverkade skogsmarker ha utlovats kostnadsfritt så långt personalens tid medgiver, börande dock markägaren lämna styrelsens tjänsteman fri kost, logi och skjuts, om så erfordras, från och till närmaste järnvägs- eller ångbåtsstation eller närmaste förrättningsställe intill ett maximiavstånd av 2 mil

Under året ha emellertid endast ett ringa fåtal sådana förrättningar rekvirerats från styrelsen beroende på att Bränslekommissionens verksamhet i stor utsträckning lagt hinder i vägen för skogsägarnas avverkningar och att Bränslekommissionen i regel lämnat skogsägarna kostnadsfri utstämpling av vedskog. Konjunkturerna hava också varit sådana

och Bränslekommissionens vedavverkningar så omfattande att avverkningarna inom länet till allra största del under berättelseåret endast avsett vedskog.

Den av styrelsen under våren planerade plantörskursen vid Frövi måste, såsom nämnt, inställas, men styrelsens förberedande arbeten kommo likväl till nytta i det att Bränslekommissionen avhöll en gallringskurs, vid vilken utbildades ett antal hemmansägaresöner från länet. Gallringskursen pågick en veckas tid.

Styrelsen har under året bekostat fri undervisning i skogskunskap vid de tre lantmannaskolorna i länet. Dessa undervisningskurser hava omfattat cirka 20 timmars föreläsning vid varje skola samt en à tre dagars exkursion och övning ute i skogen med stämpling, taxering eller virkesuppmätning. Undervisningen har avslutats med examen samt utdelning av böcker och broschyrer om skogsvård. Styrelsen har bekostat en god lärobok i starkt band till varje elev och dessutom till lantmannaskolornas bibliotek donerat ett flertal värdefulla böcker om skogsvård.

Med eleverna vid de olika skolorna företogs såsom avslutning på kursen en excursion till väl skötta skogar i trakten och bekostade styrelsen samtliga utgifter för dessa exkursioner.

Resultatet av dessa undervisningskurser har varit mycket glädjande och manar styrelsen till fortsatt verksamhet i denna riktning.

Föredrag i skogsvård, belysta med skioptikonbilder, hava hållits vid de småbrukarekurser, som under året anordnats av länets hushållningssällskap. Dessa årets kurser hava hållits i Odensbacken och Nysund.

En stor mängd litteratur har under året utdelats samt utgjorts av huvudsakligen »Skogsvårdsföreningens Folkskrifter», tidskriften »Skogen» och »Skogvaktaren», men även av Hegardts: »Betesskötsel» och Elofsons: »Lönande Betesdrift». Styrelsen har härmed velat i sin mån bidraga till en förbättrad hagmarksvård och deltaga i kampen mot det såväl fördärvliga som oekonomiska skogsbetet.

Skogsodling.

Årets kulturer.

Styrelsen har under berättelseåret kunnat erbjuda länets skogsägare än större bidrag än förut.

För kulturer av kalmarker, uppkomna före den 1 januari 1905, alltså före skogsvårdslagens tillämpning, har styrelsen erbjudit varje skogsägare inom länet fritt frö, plantor och arbetsledning jämte i kontant bidrag till arbetskostnaderna kronor 10: — per tunnland vid sådd och kronor 12: 50 vid plantering. Vid dessa bidrag har dock styrelsen uppställt

den fordran att den skogsodlade marken skall skyddas mot betande kreaturs skadegörelse. Om så icke sker utan kulturen förstöres av betesdjur begär styrelsen återbetalning av det kontanta bidraget eller ock att skogsägaren på egen bekostnad tillfredsställande reparerar skadan ifråga. Det har nämligen visat sig behövligt genom en sådan straffbestämmelse skarpt framhålla vilken stor fara plantskogen är utsatt för från betesdjurens sida. Detta kan icke nog ofta framhållas. Egendomligt nog finnes det nämligen alltjämt, isynnerhet i skogsbygden, en mycket stor del skogsägare, som ännu icke lärt sig se betesdjurens skadegörelse i skogen och även äro blinda för den skada, som göres på nykultiverade hyggen.

Beträffande kalmarker, uppkomna efter den 1 januari 1905, har styrelsen erbjudit fritt frö, plantor och arbetsledning i mån av tillgång till de skogsägare, som följt styrelsens anvisningar för avverkningens utförande eller i övrigt utfört avverkningen på skogsvårdsenligt sätt.

Å större egendomar, där skogsodlingsarbetet utföres med kompetent egen arbetsledning, har styrelsen, efter prövning i varje fall, erbjudit att uppå ansökan därom lämna bidrag ungefärligen motsvarande kostnaden för frö och (eller) plantor, dock ej överstigande en kostnad av 5 kronor vid sådd och 12 kronor vid plantering pr hektar. Ansökan om dylikt bidrag skall dock vara åtföljd av styrkt räkenskapsutdrag eller intyg från vederbörande skogsförvaltning utvisande skogsodlad areal och verkliga kostnader för frö och (eller) plantor.

I övrigt har styrelsen under året bibehållit sina förutvarande föreskrifter rörande skogsodlingarnas utförande.

Årets fröpriser bestämdes av styrelsen till 10: — kronor för tall och 3: — kronor för granfrö pr kilogram.

Kulturerna började i mitten av maj månad och voro i regel avslutade i början av juni. Brist på arbetskraft omöjliggjorde någon större utsträckning av årets kulturer, vartill kom att den då nyss tillsatta Bränsle kommissionen absorberade nästan alla dugliga plantörer och även huvudparten av länsskogvaktarnas tid. Resultatet av kulturerna blev ej heller, — så vitt man före vinterns inbrott kunde avgöra, — vidare gott. Den sena och fuktiga våren var visserligen i och för sig mycket gynnsam för fröens groning men den på försommaren inträffande starka torkan dödade mångenstädes de spirande groddarna. Den för skogskultur ogynnsamma försommaren har därför i sin mån bidragit till att minska styrelsens bekymmer över att kulturerna på grund av övriga besvärliga förhållanden ej kunde bedrivas i planerad utsträckning.

Skogsodlingsarbeten utfördes sålunda endast hos ett fåtal skogsägare.

Flertalet rekvirenter av skogsodling hemställde ivrigt om uppskov med skogsodlingen, vilket även beviljades.

Under kulturerna utsåddes 10,80 kg. tallfrö och 10,80 kg. granfrö samt utsattes 176,950 st. tallplantor och 733,950 st. granplantor.

Hela arealen under våren skogsodlad mark med biträde av styrelsens personal uppgick allenast till 170 hektar, varav 37,5 hektar äldre kalmarker avverkade före 1905.

Till kultivering av de sistnämnda äldre kalmarkerna utbetalde styrelsen utfästa kontanta bidrag med 926 kronor. Till 5 st. skogsägare har styrelsen icke kunnat utbetala det kontanta bidraget, som sammanlagt uppgår till 136: 60 kronor, emedan visshet icke under året kunnat förvärvas i vad mån dessa kulturer skyddats mot betesskador. Vid årskiftet häftar styrelsen alltså i skuld till dessa skogsägare för nämnda summa.

Till vårens kulturer under ledning av styrelsens personal hava använts

372 st. mans-dagsverken
528 st. hjon- »
367 st. barn- » och
140 st. plantörs-

Till skogsägare inom länet utlämnades dessutom 189,05 kg tallfrö och 147,45 kg granfrö samt 59,500 st. tall- och 80,000 st. granplantor. Detta frö och dessa plantor blevo, enligt uppgift använda inom länet vid vårens kulturer och torde med dem hava skogsodlats cirka 336 hektar genom sådd och 30 har genom plantering eller inalles cirka 366 hektar.

Med bidrag i en eller annan form från styrelsen utfördes således skogsodling på inalles cirka 573 hektar kalmark.

Till konsumtion utom länet försåldes dessutom 585,000 st. tall- och 117,800 st. granplantor.

Kottinköp, fröklängning och skogsfrö.

Några nämnvärda inköp av kott eller skogsfrö skedde icke under berättelseåret.

Någon fröklängning ägde icke heller rum.

Vid berättelseårets slut har styrelsen ingen oklängd kott inneliggande.

Fröbehållningen, utgörande

414,21 kg tallfrö och
2,504,49 kg granfrö

förvaras uti lufttäta plåtkanistrar i nybyggd, cementerad källare vid Palsboda länsskogvaktarebostad. Vid årsskiftet verkställd analys över gro-

ningsprocenten utvisade att fröet väl bibehållit sin grobarhet, vilken utgjorde:

för tallfrö av 1913 års klängning 67 %,
» » » 1916 » » 86 %, och
» granfrö » 1916 » » 93 %.

Tallfröet av 1913 års klängning innehöll dock 4 % s. k. hårda frön.

Plantskolorna.

Den nyanlagda plantskolan vid Bånghammar har under berättelseåret något utvidgats och där samt vid de övriga plantskolorna utförts en del jordförbättringar. Under året utförda jordanalyser utvisa emellertid nödvändigheten av betydande jordförbättringar vid samtliga plantskolorna. Bristen på gödningsämnen bidrar i sin mån till nödvändigheten att tillföra plantskolorna lämplig blandningsjord.

Plantskoleskötseln utvisar följande resultat vid de olika plantskolorna:

	Utlämnade skogsplantor		Utlämnade prydnadsträd	Vinst		Förlust		Summa vinst	
	Tall	Gran		Kr.	Öre	Kr.	Öre	Kr.	Öre
Frövi	377,000	168,800	290	—	—	967	56	—	—
Strömtorp	97,100	196,950	—	675	46	—	—	—	—
Bånghammar	—	—	—	—	—	132	65	—	—
Pålsboda	347,350	34,000	37	678	30	—	—	—	—
Summa	821,450	399,750	327	1,353	76	1,100	21	253	55

Vid Bånghammar har någon försäljning ännu icke skett. Förlusten vid Frövi beror dels på att torka skadade årsväxten på de högst belägna delarna av plantskolan och att högvatten med drivande isstycken fördärvade de äldsta barrskogsplantorna.

Vid vinterns inbrott voro plantorna visserligen småvuxna men sågo i övrigt friska och lovande ut.

Besprutning av tallplantorna har skett såsom vanligt.

Skogsdikning.

Arbetet på detta område av skogsvården har styrelsen under berättelseåret måst i det närmaste nedlägga. Den stora arbetsbristen och dyrheten på arbetsmarknaden framtvang stor obenägenhet hos skogsägarna att utföra skogsdikningar. Nya dikningsundersökningar har styrelsen under året utfört endast i mycket ringa utsträckning.

Kristidens inverkan på skogsdikningen har alltså år från år förvärrats.

I dikningsbidrag för dikningar utförda efter styrelsens planläggning under året har utbetalats 2,029: 29 kronor och beräknas härigenom 40 hektar skogsmark hava återbördats till skogsproduktion.

Styrelsen har betalat hälften av den beräknade kostnaden för dikesgrävningen, dock först sedan dikningen blivit utförd samt godkänd av styrelsens personal. Dessutom måste markägaren förbinda sig att använda den torrlagda marken till skogsproduktion samt åtaga sig att hålla dikena i gott stånd i 10 års tid.

Till dikning å skogsegendomar, där egen kompetent arbetsledning finnes, har styrelsen utlovat bidrag med ävenledes halva dikningskostnaden, dock högst 1,000 kronor.

I bidrag till dylika dikningar har styrelsen under berättelseåret utbetalat 397: — kronor för avdikning enligt beräkning av c:a 8 har eller i medeltal till c:a 25 kronor pr hektar avdikad mark.

Skogseldar.

Under berättelseåret ha inga skogseldar inom länet av den betydenhet att de böra här omnämnas, kommit till styrelsens kännedom.

Uppsikten över skogslagarnas efterlevnad.

Under berättelseårets första del övade styrelsen som vanligt, genom upprepade besiktningsresor från tjänstepersonalens sida, kontroll över avverkningarna inom länet.

Desamma hava emellertid under berättelseåret varit påfallande små, om man bortser från de avverkningar, som bedrivits av Bränslekommissionen. Dessa sistnämnda hava dock endast avsett gallringshuggningar samt utförts efter utsyning av skogligt bildade förmän, bland vilka även varit styrelsens egna länsskogvaktare, som i största utsträckning anlitats just för dessa arbeten.

Någon avverkning av den beskaffenhet att den ansetts böra omedelbart påkalla undersökning enligt § 2 i lagen om vård av enskildes skogar har icke inrapporterats till styrelsen.

En under föregående år påkallad sådan undersökning har under berättelseåret utförts.

Under året har styrelsens personal upprättat beskrivning över 41 st. avverkningar i skilda egendomar.

Bildandet av sockenallmänning.

Till detta ändamål finnas donerade medel, vilka genom räntetillägg uppgå till 540: 34 kronor.

De enskilda skogarnas tillstånd.

De under hösten 1916 planerade stora avverkningarna å enskildes skogar inom länet synas i regel icke ha kommit till utförande. Anledningen härtill torde vara att söka i första hand i det osäkra läget å virkesmarknaden och dessutom i det tvång, som Bränslekommissionens beslag å skogsmarkerna utövat jämte bristen å skogsarbetare. Dessa hava nämligen till högst betydande del varit anställda vid Bränslekommissionens vedhuggningar eller hos enskilde, som åtagit sig vedleveranser till Bränslekommissionen. De större skogsägarna inom länet hava så gott som allesammans åtagit sig dylika vedleveranser och utfört stämplingarna och avverkningarna med egen skogsvårdspersonal.

Då sålunda huvudsakligaste delen av avverkningarna inom länet under berättelseåret utförts efter utstämpling av skogligt bildad personal och dessa utstämplingar allestädes, så vitt det kommit till styrelsens kännedom, utförts i enlighet med god skogsvårds fordringar, synes det som om oro för länets skogar genom 1917 års avverkningar icke har någon berättigad grund, snarare kan man framhålla att timmertillgången väsentligt sparats.

De under andra år sedvanliga rovhuggningarna ha under berättelseåret varit särskilt få.

Då avverkningarna under berättelseåret till huvudsakligaste del utförts genom gallring ha de också medfört att de sista resterna av snöbrottskadad skog nu snart tillvaratagits och då betydande utfraktning av rå och vinterhuggen ved skett ha avverkningarna också i hög grad bidragit till undanrödjandet av faran för insektshärjningar, som befarats med utgångspunkt från de snöbrottskadade bestånden.

Örebro den 15 april 1918.

För Örebro läns skogsvårdsstyrelse

Fr. Bæckström.

Nils Eckerbom.

Sammandrag av berättelseårets räkenskaper år 1917.

Debet.

Tillgångar vid årets början:

Fastigheters konto.				
Frövi plantskola och länsskogvaktarebostad		9,407: 89		
Frövi frökläningningsria		10,673: 08		
Strömtorps plantskola och länsskogvaktarebostad		3,682: 23		
Pålsboda plantskola och länsskogvaktarebostad		12,208: 51		
Bånghammars plantskola och länsskogvaktarebostad		8,689: 31	44,661: 02	
Inventariers konto.				
Div. lösa inventarier		2,676: 50		
Skogsfrös konto.				
Lager av skogsfrö		13,695: 36		
Plantors konto.				
Plantor vid Frövi	1,460: 75			
» » Strömtorp	1,962: 50			
» » Bånghammar	36: 25			
» Pålsboda	1,310: —	4,769: 50	21,141: 36	
Kassa konto.				
Kontant behållning i kassan			126: 58	
Fordringar.				
Örebro Ensk. Bank: å giro	1,679: 15			
» å kap.-räkn.	86,292: 50			
» å sparkasser.	518: 40	88,490: 05		
Diverse debitorer	1,693: 56			
Örebro läns Landskontor innestående av 1913 års skogsvårdsavgifter	359: 62	2,053: 18		
		90,543: 23		
Skulder.				
Donerade medel	518: 40			
Diverse kreditorer	274: 70	793: 10	89,750: 13	155,679: 09
			Transport	155,679: 09

		Transport	155,679: 09

Inkomster under året:

Anslag.				
Statens till upprätthållande av skogsvårdsstyr. verksamhet	4,000: —			
Statens till skogsodlingens befrämjande	2,305: —			
Statens s. k. 10 % anslag ...	5,360: —	11,665:		
Landstingets	2,200:			
Hushållningssällskapets	500: —	2,700:		
Skogsvårdsavgifter		60,298: 61	74,663: 61	
Räntors konto			5,653: 72	80,317: 33
			Summa kronor	235,996: 42

Kredit.

Utgifter under året:

Skogsupplysningars konto.		
Undervisningskursen	2,880: 74	
Litteratur för spridning...........................	574: —	
Förrättningskostnader............................	1,835: 46	5,290: 20
Skogsodlingars konto.		
Skogsodling av äldre kalmarker	4,339: 68	
Plantörernas arvoden och resor...............	644: 14	
Tjänstepers. resor för skogsodl.-förrättn.	203: 24	
Diverse skogsodlingskostnader	,077: 44	6,264: 50
Dikningars konto.		
Dikningsbidrag	2,426: 29	
Förrättningskostn. för anvisning	75: 83	2,502: 12
Avlöningars konto.		
1 länsjägmästare	3,666: 67	
1 kassör	2,400: —	
4 länsskogvaktare	2,079: 17	
1 e. länsskogvaktare	500: —	8,645: 84
Övriga förvaltningskostnaders konto.		
Annonser och tryck	1,384: 13	
Exp. och skrivmaterial	719: 79	
Telefon och telegram............................	661: 71	
Hyror och arrenden	400: —	
Kommunalnämndsordf. ersättning för taxeringsarbete..................................	586: 77	
Styrelsens resor	749: 80	
Transport	4,502: 20	22,702: 66

Transport		4,502: 20	22,702: 66	
Tjänstepers. resor för besiktning		1,332: 59		
Diverse		725: 43	6,560: 22	
Skogsvårdsstyrelsens bidrag till pens.-kassan			2,001: 58	
Vinst- och Förlust konto			240: 66	31,505: 12

Tillgångar vid årets slut:

Fastigheters konto.				
Frövi plantskola och länsskogv.-boställe		9,451: 08		
Frövi frölängningsria		10,640: 08		
Strömtorps plantskola o. länsskogv.-boställe		3,613: 36		
Pålsboda » »		11,995: 78		
Bånghammars » »		8,986: 09	44,686: 39	
Inventariers konto.				
Diverse lösa inventarier		5,484: 28		
Skogsfrös konto.				
Lager av skogsfrö		11,241: 36		
Plantors konto.				
Plantor vid Frövi	523: 00			
» » Strömtorp	3,125: 10			
» » Bångbro	105: —			
» » Pålsboda	1,071: 45	5,815: 15	22,540: 70	
Kottuppköps konto.				
Lager av kott			10:	
Kassa konto.				
Kontant behållning i kassan			61: —	
Fordringar.				
Örebro Ensk. Bank å giroräkn.	3,249: 70			
» » » å kap.-räkn.	134,217: 73			
» » » å spark.- »	541: 71	138,009: 14		
Diverse debitorer	1,574: 32			
Örebro läns landskontor innestående av 1913 års skogsvårdsavgifter	359: 62	1,933: 94		
		139,943: 08		
Transport			67,298: 18	31,505: 12

		Transport	67,298: 18	31,505: 12
Skulder.				
Donerade medel	540: 43			
Diverse kreditorer	136: 60			
Redovisade pensionsavgifter...	2,072: 93	2,749: 96	137,193: 12	204,491: 30
			Summa kronor	235.996: 42

Örebro den 15 april 1918.

För Örebro läns skogsvårdsstyrelse.

Fr. Bæckström.

Nils Eckerbom.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som blivit utsedda till revisorer av Örebro läns skogsvårdsstyrelses räkenskaper och förvaltning för år 1917 hava fullgjort detta uppdrag och få däröver avgiva följande berättelse:

Räkenskaperna med tillhörande verifikationer ha granskats av särskild sifferrevisor, som däröver avgivit rapport.

Vi ha tagit del av styrelsens protokoll och granskat räkenskaperna varvid framgått att de av sifferrevisorn föregående år gjorda anmärkningarna rättats i 1917 års böcker.

Brandförsäkringshandlingarna ha genomgåtts och har därvid befunnits att samtliga skogsvårdsstyrelsen tillhöriga fastigheter och inventarier äro försäkrade.

Det i Skogsvårdsstyrelsens berättelse intagna sammandraget av räkenskaperna för år 1917 överensstämmer med huvudboken.

Då anmärkningar mot räkenskaperna, som äro förda med god ordning, ej förekommit och styrelsen av vad som framgår av protokollen med nit och intresse fullgjort sina åligganden, få vi tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas skogsvårdsstyrelsen för den tid revisionen omfattar.

Örebro den 28 juni 1918.

W. Risberg.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

Aug. Andersson.
Av landstinget utsedd revisor.

Rob. Montgomery-Cederhielm.
Av hushållningssällskapet utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens inom Västmanlands läns landstingsområde berättelse för år 1917.

I enlighet med Kungl. förordningen om skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903 får Skogsvårdsstyrelsen inom Västmanlands läns landstingsområde härmed avgiva redogörelse för år 1917, ävensom en kortfattad framställning om de enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning och sammanträden.

Styrelsen har liksom föregående år haft följande sammansättning:

Ordförande: borgmästaren och riddaren J. Karlsson, Västerås.

Ledamot för hushållningssällskapet: greven och riddaren A. Hamilton, Hedensberg, med greven och riddaren Fr. Cronstedt, Fullerö, såsom suppleant.

Ledamot för landstinget: riksdagsman J. A. Ander i Hårsbäck, med lantbrukare A. Lundblad såsom suppleant.

Skogsvårdsstyrelsen har under året sammanträtt 6 gånger, nämligen den 11 januari, 5 mars, 30 april, 16 maj och 23 december samt i samband med inspektionsresa den 6 september. Under nämnda resa besiktigades huvudsakligen genom Bränslekommissionens försorg verkställda avverkningar.

Tjänstepersonal.

Såsom länsjägmästare, sekreterare och kassaförvaltare har under året tjänstgjort e. jägmästaren R. Alexanderson och som biträdande länsjägmästare e. jägmästare G. Risberg.

Länet har liksom föregående år varit indelat i fem länsskogvaktaredistrikt av följande omfattning:

I. Köpings distrikt, omfattande Åkerbo härad samt Heds och Gunnilbo socknar av Skinnskattebergs härad.

Länsskogvaktare G. Lindblad, Köping, R. t. 281.

II. Ängelsbergs distrikt, omfattande Norbergs och Vagnsbro härader samt Skinnskattebergs, Ramnäs, Sura, Fläckebo och Harakers socknar.

Länsskogvaktare K. Norman, Ängelsberg, R. t. 20.

III. Västerås distrikt, omfattande Tuhundra, utom Ramnäs och Sura socknar, Norrbo härad utom Fläckebo och Harakers socknar samt Kumla och Tärna socknar.

Länsskogvaktare A. G. Eriksson, Västerås, R. t. 582.

IV. Heby distrikt, omfattande Torstuna härad, Simtuna härad utom Tärna och Enåkers socknar samt Över Tjurbo härad med undantag av Kumla och Möklinta socknar.

Länsskogvaktare J. G. Lundberg, Heby, R. t. 37.

V. Tärnsjö distrikt, omfattande Våla härad samt Enåkers och Möklinta socknar.

Länsskogvaktare E. O. Andersson, Tärnsjö, R. t. 25.

Som extra länsskogvaktare med tjänstgöringsskyldighet inom hela länet hava under året tjänstgjort G. J. Pettersson, K. Söderqvist och Arv. Andersson, den senare även som föreståndare för Skogsvårdsstyrelsens plantskola och fröklängningsanstalt.

Under kulturtiden hava förutom länsskogvaktarna tjänstgjort 26 stycken plantörer.

Tjänste- och tillsyningsmännens samt plantörernas förrättningsdagar framgå av nedanstående tablå.

	Föreläsning	Besiktning av avverkning	Stämpling råd och anvisning	Kulturer och kulturbesiktning	Dikningsundersökning	Närvarit vid syner och rättegångar	Diverse	Resedagar m. m.	Summa
Länsjägmästaren		8	4	15	1		10	2	40
bitr. »	44	1	2	5			6	2	60
I distriktet.									
Länsskogvaktaren		3	85	7			7	5	107
Plantörer									30
II distriktet.									
Länsskogvaktaren		5	71	7			17	2	102
Plantörer									9
Transport	44	17	162	34	1	—	40	11	348

	Föreläsning	Besiktning av avverkning	Stämpling råd och anvisning	Kulturer och kulturbesiktning	Dikningsundersökning	Närvarit vid syner och rättegångar	Diverse	Resedagar m. m.	Summa
Transport	44	17	162	34	1	—	40	11	348
III distriktet.									
Länsskogvaktaren		17	73	9			9	3	111
Plantörer									171
IV distriktet.									
Länsskogvaktaren		12	119	5			11	4	151
Plantörer									126
V distriktet.									
Länsskogvaktaten		23	81				12	12	128
Plantörer									
Summa	44	69	435	48	1	—	72	30	1,035

Samtliga tjänste- och tillsyningsmän hava under året erhållit ett kristidstillägg, som utgått med 10 % på lönen varjämte de befattningshavare, som ej haft en inkomst av lön över 2,000 kronor, men som hava familj, vilken för sitt uppehälle varit beroende av vederbörandes arbete erhållit ett extra kristidstillägg som utgått med ett belopp varierande mellan 7 och 19 kronor per månad.

På grund av skrivelse från 1917 ars Bränslekommission till Skogsvårdsstyrelsen med anhållan att Styrelsen måtte ställa sin personal till förfogande för att biträda vid bränsleanskaffningen, beslöt Styrelsen att från och med den 16 maj och tillsvidare ställa hela sin personal till kommissionens förfogande.

Flertalet av Skogsvårdsstyrelsens plantörer, av vilka många genomgått av Styrelsen under årens lopp anordnade gallringskurser, hava efter skogsodlingarnas slut tjänstgjort som lagledare hos Bränslekommissionen.

Skogsodling.

Liksom föregående år har Skogsvårdsstyrelsen på allt sätt sökt väcka och understödja intresset för skogsodling av de inom länet i ganska avsevärd omfattning förekommande kalmarkerna.

Ovannämnda understödjande har skett dels genom utlämnande av frö och plantor gratis för skogsodling av gamla kalmarker, avverkade före år 1905, eller genom skogseld uppkomna sådana, dels ock genom tillhandahållande av plantör vid alla skogsodlingar endast med skyldighet för markägaren att bekosta plantören fritt logi och vivre samt skjuts till eller från närmaste förrättningsställe eller järnvägsstation.

Till Skogsvårdsstyrelsen hade vid tiden för skogsodlingarnas början inkommit rekvisitioner å sammanlagt 496 kg tall- och 416 kg granfrö och 653,000 tall-, 319,000 gran- och 11,500 stycken diverse plantor.

På grund av Styrelsens här ovan relaterade beslut att ställa sin personal till Bränslekommissionens förfogande för att biträda vid vedanskaffningen hunno skogsodlingarna icke slutföras utan återstodo vid deras avbrytande 215 kg tall- och 120 kg granfrö samt 150,500 stycken tall- och 29,600 stycken granplantor. Rekvisitionerna å dessa skogsodlingsmaterial hava överförts till år 1918.

På grund av synnerligen intensiv torka, som rådde så gott som hela våren och en stor del av försommaren, lyckades kulturerna ej så väl som önskligt varit. Särskilt tyckes sådden hava gått dåligt till.

All plantuppdragning har liksom under föregående år varit förlagd till plantskolan vid Carlsberg. Även i plantskolan misslyckades årets sådder varemot de 1-åriga plantorna tyckas hava uthärdat torkan väl men synes utvecklingen hämmats betydligt av densamma. Särskilt har detta gällt granplantorna.

Vid årets slut funnos i plantskolan c:a 2,000,000 plantor i åldrar varierande mellan 1 och 4 år.

Froklängning.

På grund av att det under året icke varit någon tillgång på vare sig tall- eller grankott inom länet har fröklängningsanstalten ej kunnat användas annat än för legoklängning, och har därvid klängts c:a 2,070 hl grankott, huvudsakligen kommande från Dalarna.

Skogsupplysning.

I samband med de besiktningar, som företagits, och i övrigt på sina resor inom länet hava såväl länsjägmästarna som länsskogvaktarna kommit i närmare beröring med skogsmarksägarna och fått tillfälle att ute på marken påvisa de skogsvårdsåtgärder, som i ena eller andra fallet kunde anses erforderliga. Skogsmarksägarna hava liksom föregående år varit i tillfälle att kostnadsfritt erhålla biträde av Styrelsens personal

och har densamma därvid biträtt med utmärkning av gallringsvirke, utstämpling, fröträdsutmärkning, rödjning m. m.

I övrigt har Styrelsen genom undervisning i lantmanna- och lantbruksskolor samt genom föredrag ute i orterna sökt väcka intresset för en intensivare skogsvård. Styrelsen har under året prenumererat på 250 ex. av tidskriften Skogen, som utdelats till för skogsvård intresserade personer. Dessutom har vid kurser och föredrag utdelats Skogsvårdsföreningens folkskrifter samt vid skogsodlingarna broschyrer om sådd och plantering.

Skogsvårdskommittéer.

Skogsvårdskommittéer funnos vid årets slut i 53 av länets 68 socknar.

Avverkningar i strid mot lagen.

Uppsikten över efterlevnaden av lagen om vård av enskildes skogar har Styrelsen fullföljt på samma sätt som under föregående år, ehuru det ej kunnat ske i samma omfattning på grund av personalens tjänstgöring hos Bränslekommissionen.

I 20 fall hava rapporter om avverkningar i strid mot lagen ingått till Styrelsen och har över dessa avverkningar upprättats särskilda beskrivningar och kartskisser, varjämte förbindelser för skogsmarkernas återförsättande i skogbärande skick avfordrats vederbörande avverkare eller markägare.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Under berättelseårets första del stegrades priset på skogsprodukter alltjämt, vilket naturligtvis avsevärt inverkade på skogstillgångarnas utnyttjande. Som motvikt mot en allt för kraftig exploatering av desamma verkade emellertid den ganska tidigt inträffade bristen på arbetskraft, och som totalomdöme om storleken av huggningarna under vintern 1917 kan sägas att de ej voro nämnvärt större än under normala år.

De i föregående berättelser konstaterade förskjutningarna till det bättre i fråga om en intensivare skogsskötsel synes fortfarande förefinnas, ehuruväl i många fall rovhuggningar förekomma.

Detta är särskilt fallet å de egendomar, som under de senaste åren varit föremål för spekulation. Ett högt inköpspris och utsikterna till snabb vinst hava lett till realisering av skogskapitalet och har därvid allt tagits, som över huvud taget kunnat realiseras.

Redan i föregående berättelser har Skogsvårdsstyrelsen framhållit vikten av att något måste göras för stävjandet av den skogsskövling,

som blir följden av dessa upprepade skogsförsäljningar och understryker härmed ytterligare nödvändigheten härav.

En synnerligen värdefull hjälp i skogsarbetet har Skogsvårdsstyrelsen under berättelseåret haft i Bränslekommissionens omfattande vedavverkningar såväl genom det sätt, på vilket de utförts som genom det föredöme de varit. Genom dessa avverkningar har c:a 30 % av länets skogsmarksareal blivit genomgallrad och på grund av den förståelse, som de flesta skogsmarksägarna visat genom att avstå även från grövre dimensioner än som av Riksvärderingsnämnden fastställts, kan gallringen i stort sett sägas hava blivit verkställd efter rationella grunder.

Enligt vad som förut framhållits har Skogsvårdsstyrelsens verksamhet under större delen av året legat nere, men genom här ovan omförmälda vedavverkningar, i vilkas rationella utförande Styrelsens personal tagit en betydande del, hava dock mer omfattande arbeten till skogens fromma, än under något föregående år blivit utförda.

Länets skogar hava under året ej varit utsatta för någon skogseld av större omfattning.

Däremot hava insektshärjningar, särskilt av tallstekeln och märgborren, förekommit i ganska stor utsträckning.

Skogsvårdsstyrelsens expedition.

Styrelsens expedition (adress Engelbrektsplan 2, Västerås) har varit tillgänglig varje söckendag mellan kl. 10—3.

Diariet upptager 486 nummer.

Styrelsens finanser.

Till Styrelsens förfogande under berättelseåret har funnits en summa av 104,628:44 kronor, häri inberäknade 10,000:— kronor upplånta medel, rörande vars användning Styrelsen får hänvisa till denna berättelse bilagd kassaredogörelse.

Västerås den 26 april 1918.

På Skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Walter Murray.

R. Alexanderson.

Kassaredogörelse för år 1917.

Inkomster.

Behållning från år 1916		6,166: 82
Skogsvårdsavgifter		62,220: 96
Anslag av staten		8,300: —
» » landstinget		5,000: —
» » hushållningssällskapet		2,500: —
Lånemedel:		
Av Aktiebolaget Mälarprovinsernas bank		10,000: —
Försäljning av skogsfrö		6,608: 50
» » plantor		2,435: 76
Klängd kott		75: —
Diverse		167: 90
Redovisade förskott		1,144: 50
	Summa kr.	104,628: 44

Utgifter.

Styrelsens och revisorers resekostnader		61: 50
Länsjägmästarnas arvoden		5,876: 75
» resor		1,739: 15
Länsskogvaktarnas arvoden		7,520: 45
» resor		2,247: 75
Biträdens löner		2,621: 06
Skogsodlingar:		
Inköp av frö	6: —	
» » plantor	200: 70	
Plantskolan	2,406: 31	
Fröklängning	2,355: 76	
Diverse skogsodlingskostnader	806: 82	
Plantörers arvoden och resor	3,502: 91	9,278: 50
Pensionsavgifter		1,151: 15
Litteratur och undervisning		142: —
Inventarier		1,252: 36
Reparation och underhåll av inventarier		476: 78
Fastigheterna		155: 24
Expeditions- och skrivmaterial		1,487: 45
Telefonavgifter		674: 04
Diverse frakter		86: 75
Brandförsäkringar		574: 50
	Transp. kr.	35,345: 43

Transp. kr.	35,345: 43
Hyror m. m.	915: —
Ersättning för skogsvårdsavgiftstaxering	319: 26
Återbetalda lån	28,000: —
Räntor m. m.	3,738: 29
Diverse	686: —
Utlämnade förskott	1,274: 89
Innestående å bank	25,267: 96
Kontant i kassan	9,081: 61
Summa kr.	104,628: 44

På Skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Walter Murray.

R. Alexanderson.

Utgående Balanskonto.

Tillgångar 31/12 1917.

Innestående i bank	25,267: 96
Kontant i kassan	9,081: 61
Diverse debitorer	2,248: 45
Inventarier:	
Frölängningsanstalten	15,000: —
Plantskolan med packhus och frökällare	5,000: —
Frö i lager	10,050: —
Plantor	2,000: —
Kontorsinventarier	100: —
Övriga inventarier	100: —
Summa kr.	68,848: 02

Skulder 31/12 1917.

Västmanlands läns sparbank	12,000: —
Aktiebolaget Mälareprovinsernas bank	20,000: —
Tillgångar utöver skulder	36,848: 02
Summa kr.	68,848: 02

Revisionsberättelse.

För att granska Västmanlands läns Skogsvårdsstyrelses räkenskaper och förvaltning för år 1917 hava undertecknade denna dag sammankommit i Västerås.

Inkomsterna under räkenskapsåret utgöra en summa av kr 104,628: 44 därav ingående behållning kr 6,166: 82 och upplånta penningar kr 10,000: —. Utgifterna under året detsamma kr. 104,628: 44 varifrån bör avdragas innestående vid årets slut å bankräkning kr 25,267: 96. Kontant i kassan kr 9,081: 61.

I övrigt hänvisas till den Styrelsens berättelse vidfogade bilagan och dess specifikation för inkomster och utgifter.

Räkenskaper och verifikationer hava genomgåtts och kontrollräknats av en särskild sifferrevisor och befunnits utan anmärkning.

Kassainventering har denna dag av revisorerna blivit verkställd och visar behållningen full överensstämmelse med räkenskapsutdraget och den kontanta kassan.

Styrelsens protokoll hava genomgåtts likaså årsberättelsen och har därvid ingenting anmärkningsvärt förekommit; det framgår med full visshet att försummelser av skogsodling samt i anledning därav åtals anhängiggörande mot dessa förseelser äro i avtagande.

Fröklängningsanstalten jämte närbelägna plantskola har av revisorerna blivit besökt och har allt därstädes befunnits i god ordning.

Tillfölje av brist på kottar å barrträden har under förlidet år ej heller detta år någon klängning ägt rum; emellertid har ett tillräckligt lager av frö funnits i behall för att kunna tillgodose de efter hand ökade behoven inom detta län.

Frösådden i plantskolan har under räkenskapsåret delvis misslyckats på grund av torr vår och försommar; de omskolade plantorna synas emellertid bättre hava stått väderlekens torka emot.

Det torde vara orsak att fästa uppmärksamhet på de anordningar som Styrelsen vidtagit genom att ställa hela sin personal till Bränslekommissionens förfogande under hela senare hälften af räkenskapsåret för att verkställa utstämpling och leda avverkning inom länet för kommissionens räkning.

En betydande del av Skogsvårdsstyrelsens arbeten har därigenom försummats, en annan del har måst uppskjutas till annan tid, men å

andra sidan hava gallringsarbeten utförts i mycket stor omfattning och en mängd virke har tillvaratagits samt utförts i marknaden till hela landets nytta under nuvarande krisperiod.

Ävenledes bör beaktas att en mängd skogsägare genom dessa åtgöranden blivit i tillfälle få sina tätvuxna bestånd genomgallrade på ett för skogarnas framtida utveckling fördelaktigt sätt, dels har en mängd skogsägare fått ett tydligt och klart besked, huru skogsbestånd med gallring skola behandlas.

Revisorerna hava icke haft anledning göra anmärkning mot Styrelsens, tjänstemännens eller övriga funktionärers åtgöranden, och kunna därför vitsorda att alla fyllt sina tjänsteåligganden väl.

På grund av vad vi sålunda anfört kunna vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för Styrelsen under sistlidne räkenskapsår.

Västerås den 23 maj 1918.

Gust. E. Lewenhaupt,
av staten förordnad revisor.

G. Lindgren,
av landstinget utsedd revisor.

Otto von Unge.
av hushållningssällskapet utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens i Kopparbergs landstingsområde berättelse för år 1917.

Styrelsen har under berättelseåret haft samma sammansättning, som angives i 1914 års berättelse. *Sammansättning och personal.*

Från och med årets början har södra distriktet delats och en ny länsskogvaktarbefattnig inrättats, och har till innehavare av denna befattning antagits länsskogvaktare K. F. Evén. Vidare har till länsskogvaktare i Västerbergslags distrikt antagits M. Hällströmer, efter C. Persson, som på egen begäran entledigats från sagda befattning den 1 december 1916.

Förutom den fasta personalen har under kulturtiden 59 plantörer haft anställning, likasom 9 extra länsskogvaktare och stämplingsförmän under olika tider av året varit anställda i och för utförande av stämpling av skog till sökande.

Styrelsen har under året haft 10 sammanträden samt under tiden 28—31 augusti företagit en inspektionsresa inom Svärdsjö, Tuna—Bjursås, Västerbergslags och södra distrikten.

Skogsvårdskommittéernas antal ha oförändrat varit 33.

Undervisning i skogsvård har meddelats eleverna vid Mora och Malungs folkhögskolor, varjämte 3 gallringskurser hava avhållits under 5 dagar vardera och hava kurserna bevistats av 31 ordinarie elever, varjämte en del skogsägare deltagit kortare tid i kurserna, som varat i 5 dagar och varit förlagda till följande byar: Stumnäs by, Rättviks socken, Björkvassla by, Wåmhus socken, Röns by, Transtrands socken. *Skogsupplysning.*

Skolplantering har som ett led i skogsupplysningsverksamheten även under året varit anordnad vid 142 skolor och med 5,193 barn. Numera leda lärarna allmänt själva dessa skolplanteringar, och har styrelsen endast att ordna och understödja arbetet med nödiga redskap och frö samt utgiva ersätrning för arbetsledning och redovisning, varjämte styrelsen tilldelar varje deltagande barn en liten brochyr avhandlande skogsodling; brochyren blir därigenom spridd och möjligen även läst av anhöriga till i skolplanteringarna deltagande barn över hela länet. Då emellertid över 250 skolor finnas i länet så synes att ännu mer än $^2/_5$ av samtliga skolor ej anordna dylika planteringsdagar och beror detta mest på respektive skolråd och i vissa fall även på lärare, som sakna

behövligt intresse för saken. Barnen vilja i regel hava en skoldag i det fria. Närmare redogörelse för denna gren av verksamheten lämnas i tab. 1.

Tab. 1. **Sammandrag över skolkulturerna år 1917.**

Distrikt	Skolor	Barn	Fröåtgång			Plantåtgång			Ytvidd		
			Tall	Gran	S:ma	Tall	Gran	S:ma	Fullständig skogsodling	Hjälpkultur	S:ma
			Kg	Kg	Kg	St.	St.	St.	Har	Har	Har
Södra	10	244	2,00	0,90	2,90	10,100	300	10,400	4,35	1,43	5,78
Runns	19	654	8,00	3,50	11,50	8,100	500	8,600	17,68	1,15	18,83
Tuna-Bjursås	26	890	8,49	4,20	12,69	—	—	—	19,77	6,00	25,77
Svärdsjö	15	449	3,64	1,81	5,45	890	500	1,390	8,39	1,50	9,89
Västerbergslags,	12	531	4,55	2,30	6,85	1,000	1,000	2,000	9,20	1,70	10,90
Leksands	19	744	6,33	3,10	9,43	600	—	600	11,81	3,76	15,57
Rättviks	8	249	1,53	0,77	2,30	8,025	—	8,025	3,13	2,00	5,13
Orsa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvdalens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mora-Våmhus	8	377	2,40	1,20	3,60	600	600	1,200	4,79	2,80	7,59
Järna	10	318	2,20	1,80	4,00	1,500	—	1,500	3,26	1,42	4,68
Malungs	9	392	3,00	1,50	4,50	2,000	175	2,175	3,53	2,80	6,33
Lima-Transtrands	6	345	2,00	1,00	3,00	2,520	—	2,520	2,34	0,53	2,87
Summa	142	5,193	44,14	22,08	66,22	35,335	3,075	38,410	88,25	25,09	113,34

Tab. 2. **Sammandrag över**

Distrikt	Antal rekvirenter	Antal plantörer	Antal plantörsdagsverken	Fröåtgång			Sådd areal		Plantåtgång		
				Tall	Gran	S:ma	Fullständig skogsodling	Hjälpkultur	Tall	Gran	S:ma
				Kg	Kg	Kg	Har	Har	St.	St.	St.
Södra	15	4	49,0	21,30	7,20	28,50	41,25	2,50	50,500	10,400	60,900
Runns	38	6	102,0	41,62	17,50	59,12	113,42	—	57,000	13,000	70,000
Tuna-Bjursås	53	7	115,5	64,85	25,10	89,95	127,93	18,80	94,000	21,000	115,000
Svärdsjö	32	4	76,0	31,00	8,80	39,80	63,25	3,00	12,000	—	12,000
Västerbergslags	3	2	5,0	0,80	0,50	1,30	1,50	0,60	5,000	8,000	13,000
Leksands	41	5	74,5	15,85	7,80	23,65	32,70	6,50	64,000	23,000	87,000
Rättviks	11	2	21,0	5,90	0,90	6,80	10,15	—	30,000	3,500	33,500
Orsa	24	6	63,0	57,50	7,80	65,30	108,30	—	—	—	—
Älfdalens	14	4	39,5	20,40	2,20	22,60	35,15	—	9,500	—	9,500
Mora-Wåmhus	59	8	111,0	59,70	17,60	77,30	100,67	44,30	6,900	—	6,900
Järna	20	3	35,0	29,40	—	29,40	32,90	11,00	—	—	—
Malungs	18	5	64,0	24,50	2,00	26,50	28,00	15,50	5,000	—	5,000
Lima-Transtrands	29	3	55,5	29,10	1,10	30,20	51,15	2,00	5,100	—	5,100
Summa	357	59	811,0	401,92	98,50	500,42	746,37	104,20	339,000	78,900	417,900

Planteringsdag i samband med föredrag har vidare på Linnédagen varit anordnad för folkskolelärarinneseminariets i Falun elever och seminarieskolans barn.

Tidskrifterna Skogen, Skogsvännen och Skogvaktaren utdelar styrelsen kostnadsfritt till för varje år olika för skogen och skogsvård intresserade personer samt bibliotek till ett sammanlagt antal av 336 årgångar. Skogsvårdsföreningens folkskrifter utdelas vidare gratis, dels av länsskogvaktarna och dels av styrelsens expedition.

Skogsodlingarna för året omfattade en areal av 1,155,42 har mot 2,738,75 har år 1916 beroende på att uppskov i stor utsträckning begärts, dels på grund av de dyra tiderna med höga arbetslöner och dels på grund av den ringa tillgång på arbetsfolk för dylika arbeten som stod till buds. *Skogsodling.*

Kungl. Maj:t tillskrev vidare skogsvardsstyrelserna med uppmaning att till förmån för bränsleanskaffningen inskränka på de skogsodlings- och skogsvårdsarbeten, som utan olägenhet kunde överhållas och inverkade detta givetvis, om ock styrelsen för sin del genom forcerade skogsodlingsarbeten sökte utföra mesta möjliga förr än bränslekommissionens arbeten hunno börja hämmande på skogsvårdsarbetena.

Redogörelse för denna gren av styrelsens verksamhet lämnas i tab. 1—4.

vårkulturerna år 1917.

Planterad areal		Ytvidd			Vid arbetet förbrukade dagsverken				Bidrag med 6 kr. per har för äldre kalmark	
Fullständig plantering	Hjälpplantering	Fullständig skogsodling	Hjälpkultur	Summa						
Har	Har	Har	Har	Har	Mans	Kvinns	Barn	Summa	Kr.	
4,65	11,00	45,90	13,50	59,40	199,0	120,0	344,0	663,0	18	—
24,65	2,00	138,07	2,00	140,07	390,0	386,0	243,0	1,019,0	79	20
18,00	15,20	145,93	34,00	179,93	552,0	348,0	171,0	1,071,0	82	80
3,00	—	66,25	3,00	69,25	328,0	74,0	90,0	492,0	—	—
2,60	—	4,10	0,60	4,70	24,0	9,0	14,0	47,0	6	—
20,70	6,00	53,40	12,50	65,90	216,0	376,5	64,0	656,5	67	50
6,75	—	16,90	—	16,90	66,0	14,0	179,0	259,0	36	—
—	—	108,30	—	108,30	386,0	217,0	14,0	617,0	—	—
1,80	2,00	36,95	2,00	38,95	148,0	103,0	62,5	313,5	—	—
1,50	—	102,17	44,30	146,47	547,5	356,0	136,5	1,040,0	125	52
—	—	32,90	11,00	43,90	213,0	16,0	5,0	234,0	54	—
2,00	15,00	30,00	30,50	60,50	414,5	—	132,0	546,5	48	30
4,00	—	55,15	2,00	57,15	316,0	56,0	32,0	404,0	181	50
89,65	51,20	836,02	155,40	991,42	3,800,0	2,075,5	1,487,0	7,362,5	698	82

Tab. 3. **Eftersatta skogsodlingsarbeten, utförda av skogsvårdsstyrelsen på vederbörande avverkares eller markägares bekostnad år 1917.**

Länsskogvaktaredistrikt	Socken	By	Litt.	Areal		Dagsverks-, frö-, plant- och plantörskostnad			
				Har	Har	Kr.	öre	Kr.	öre
Leksands	Leksand	Tibble	V. W.	1,50	—	79	74	—	—
»	Siljansnäs ...	Almo	B.	4,50	6,00	206	—	285	74
Mora-Våmhus...	Våmhus	V. Storbyn ...	C^3.	—	1,00	—	—	15	45
Malungs	Malung	Mobyn	$Å^1$.	—	2,00	—	—	161	70
		Summa	—	—	9,00	—	—	462	89

Tab. 4. **Kultursammandrag år 1917.**

	Tall		Gran		Summa		Skogsodlad areal i har
	Frö	Plantor	Frö	Plantor	Frö	Plantor	
	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	
Ansökningskulturer ...	401,92	339,000	98,50	78,900	500,42	417,900	991,42
Skolsådder...............	44,14	35,335	22,08	3,075	66,22	38,410	113,34
Borgenskulturer.........	4,40	—	0,70	—	5,10	—	9,00
Fritt utlämnat frö	16,90	21,000	5,10	2,500	22,00	23,500	41,66
Summa	467,36	395,335	126,38	84,475	593,74	479,810	1,155,42

Årets skogsodling hos 357 rekvirenter utfördes under ledning av 59 plantörer och med förbrukande av 7,362 dagsverken.

I bidrag för äldre kalmarkers än 1 januari 1905 skogsodling utbetalade styrelsen 6 kr. per har med 697,62 kronor.

Skogsägande bolag och större skogsägare inskränkte även på årets skogsodlingsarbeten, som enligt tab. 14 omfattade 947,97 har mot 1,627,47 föregående år.

Sammandrag över all till skogsvårdsstyrelsens kännedom kommen skogsodling inom Kopparbergs län år 1917.

Av skogsvårdsstyrelsen utförd skogsodling jämlikt tab. 4 .... 1,155,42 har
Av större skogsägare utförd skogsodling jämlikt tab. 14 .... 947,97 »

Summa skogsodling i hela länet 2,103,39 har

Skogsodling och bäckrensning. På grund av ovan relaterade Kungl. Maj:ts skrivelse, beslöt styrelsen inställa dikningsstakning och uppgörande av dikningsplaner och meddelades de sökande att deras ansökningar överfördes till år 1918.

Tab. 5. **Sammandrag över under året utförda och avsynade skogsdikningsföretag.**

Länsskog-vaktare-distrikt	Antal företag	Bäckrensning: Antal löp-meter	Bäckrensning: Medelpris pr meter i öre	Bäckrensning: Kronor	Avdikning: Antal löp-meter	Avdikning: Medelpris pr meter i öre	Avdikning: Kronor	Torrläggning i har: Försumpad skogsmark	Torrläggning i har: Mossmark	Torrläggning i har: Summa
Södra	3	220	10,00	22,00	1,163	24,92	295,82	8,0	1,0	9,0
Runns	3	—	—	—	916	24,25	222,14	5,7	2,5	8,2
Tuna-Bjursås	3	—	—	—	1,766	34,10	602,31	10,5	4,0	14,5
Svärdsjö	3	175	10,64	18,62	2,221	22,35	496,42	5,0	8,5	13,5
Västerbergslags	3	505	12,69	64,08	5,293	26,45	1,399,99	35,0	9,5	44,5
Leksands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rättviks	4	—	—	—	1,273	47,32	602,35	23,0	6,5	29,5
Orsa	1	—	—	—	313	28,24	88,40	3,0	1,0	4,0
Älvdalens	3	346	12,94	44,77	4,796	32,96	1,580,62	35,0	5,0	40,0
Mora-Våmhus	2	—	—	—	1,423	34,65	493,16	6,0	4,0	10,0
Järna	2	42	15,00	6,30	1,587	28,71	456,43	5,0	3,0	8,0
Malungs	2	—	—	—	10,391	28,98	3,011,59	109,0	36,0	145,0
Lima-Transtrands	3	372	15,00	53,70	11,746	27,13	3,287,64	139,0	140,0	279,0
Summa	32	1,660	12,62	209,47	42,888	29,23	12,536,87	384,2	221,0	605,2

De under föregående år planlagda dikningsföretag, som kommo till utförande, avsynades emellertid, och utfäst bidrag utbetalades.

Av tabell 5 framgår att inalles 32 dikningsföretag omfattande 44,548 längdmeter diken och bäckrensning för en kostnad av kronor 12,746,34 utfördes. Årets dikningsbidrag utgick med 40 % av kostnaden.

Då emellertid under år 1916 97 planer blevo upprättade omfattande 260,363 meter diken för en beräknad kostnad av 75,002,71 kronor och i övrigt planlagda dikningsföretag även från de föregående åren äro ofullgjorda, så synes genast att den fördyrade arbetskraften och ringa tillgången på arbetsfolk även satt sin bestämda prägel på denna styrelsens arbetsgren.

De skogsägande bolagen utförde under året dikning å 83,076 längdmeter mot 112,837 föregående år, vilket visar att samma faktorer även gjort sig gällande beträffande enskilda större skogsägares arbeten på detta område.

Sammandrag över all till Styrelsens kännedom kommen skogsdikning och bäckrensning inom Kopparbergs län år 1917.

Av Skogsvårdsstyrelsen utförd jämlikt tab. 5 .... 44,548 m.
Av större skogsägare utförd jämlikt tab. 14.............................. 83,076 »

Summa bäckrensning och skogsdikning i hela länet 127,624 m.

Under året inkommo 704 ansökningar om planläggning av avverkningar, stämpling av skog och anvisning för bestånds- och markvård. Av dessa blevo 574 förrättningar av styrelsens personal fullgjorda, 129 återkallade, 4 avslogos och 97 kommo av en eller annan anledning ej till utförande under året och överfördes till år 1918.

Till utförande av dessa arbeten åtgingo 1,111 förrättningsdagar av vilka 318 utfördes av extra länsskogvaktare och stämplingsförmän, vilka till ett antal av 9 under olika tider av året voro anställda hos styrelsen.

Under året stämplades vid dessa förrättningar 1,200,000 träd mot 3,555,210 år 1916.

Även på detta område synes alltså en minskning i styrelsens verksamhet hava inträtt, men denna minskning är mera skenbar, om man tager i betraktande de omfattande gallringsarbeten, som under året utförts av bränslekommissionen, där styrelsens personal ävenledes under vissa tider på året varit tjänstgörande, som i annat sammanhang närmare kommer att beröras.

Om ock en minskning mot rekordårets 1916 resultat gör sig gällande, så måste man dock fastslå, att den skogsägande befolkningen i stor utsträckning vänder sig till styrelsens personal, då det gäller att ordna avverkningarna, och anser styrelsen detta som ett gott omen för ett vaknande intresse för skogen och dess vård.

Det är nu 11 år som styrelsen särskilt lagt an på att driva fram

Tab. 6. **Sammandrag över rapporterade avverkningar, lämnade besked, fullgjorda**

Länsskogvaktaredistrikt	Avverkning		Be-			
			Planlagda avverkningar			
	Rapporterad avverknings hela areal	Areal uppenbart äventyrad mark	Antal rekvirenter	Areal	Utlagda kalhyggen	Antal utmärkta fröträd
	Har	Har		Har	Har	
Förste länsskogvaktaren	—	—	—	—	—	—
Södra distr.	660,5	89,2	4	71,0	11,9	1,640
Runns	686,1	187,7	4	11,5	5,6	120
Tuna-Bjursås	608,65	158,11	18	103,5	77,9	1,441
Svärdsjö	1,070,0	15,0	—	—	—	—
Västerbergslags	964,90	88,60	2	—	6,0	287
Leksands	1,704,0	55,30	2	8,0	3,5	135
Rättviks	1,291,30	49,0	—	—	—	—
Orsa	1,625,90	155,60	2	80,0	111,0	104
Älvdalens	2,065,70	76,0	—	100,0	26,2	—
Mora-Våmhus	2,634,80	422,50	—	—	—	436
Järna	1,339,60	7,90	—	—	—	—
Malungs	1,024,50	69,0	—	—	—	—
Lima-Transtrands	1,326,50	—	—	—	56,5	30
Summa	17,002,45	1,373,91	32	374,0	298,6	4,193

denna gren av sin verksamhet under den s. k. beskedsformen, och under dessa år har styrelsen kostnadsfritt — intill 5 dagar — lämnat skriftliga avverkningsplaner och stämplingsprotokoll åt 4,732 sökande.

Visserligen är det av dessa sökande en hel del, som återkommit med ansökan flera gånger, men då antalet ägare till fastigheter i länet av 800 kronors taxeringsvärde och mera uppgår till c:a 18,000, så torde man *nu* efter 11 års verksamhet kunna beräkna att 25 % av länets samtliga skogsägare haft biträde av någon styrelsens tjänsteman för planläggning av avverkning.

Då vidare skogsodling under de 13 år styrelsen verkat utförts hos 3,074 sökande och dikning planlagts hos 984, så torde man med lämplig nedsättning av dessa båda sista siffror kunna beräkna, att 40 % av alla skogsägare i länet vid slutet av år 1917 haft biträde av styrelsens personal.

Skogsavverkning och uppsikt över skogslagens efterlevnad.

Om verksamheten för styrelsens olika arbetsfält under året gått tillbaka beroende på olika omständigheter, betingade av de oroliga tider, vi levat och fortfarande leva under, så måste i denna berättelse framhållas skogsavverkningarnas oerhörda stegring.

År 1916 rapporterades en sammanlagd areal avverkad skogsmark av 10,393 har, under det samma areal under året stigit till 17,002 har. Den av avverkning under året uppenbarligen äventyrade arealens storlek beräknas till 1,374 har mot 754 har förra året.

besiktningar och diverse förrättningar, utförda på de olika distrikten år 1917.

sked							Besiktningar				
Utförda stämplingar			Anvisning för: beståndsvård		röjning		Antal utförda				Diverse förrättningar
Antal rekvirenter	Areal Har	Antal stämplade träd	Antal rekvirenter	Areal Har	Antal rekvirenter	Areal Har	A	B	C	D	
—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	36
22	280,0	73,226	6	191,0	2	28,0	84	8	11	3	7
12	147,0	21,427	6	95,0	15	42,45	130	5	19	2	9
5	53,5	12,386	1	15,0	—	—	128	10	29	2	36
13	220,0	13,893	15	197,0	—	4,0	33	15	18	3	2
19	303,0	40,769	2	89,0	2	26,0	11	3	1	3	20
39	253,9	56,819	15	223,7	17	165,0	249	15	—	—	18
22	379,5	46,511	2	10,0	—	—	9	6	—	4	39
39	809,0	91,194	3	200,5	—	9,0	3	9	1	—	23
28	771,7	103,605	—	—	—	35,0	4	3	5	1	4
34	815,5	129,173	12	396,0	—	40,0	9	1	2	1	136
46	1,023,0	256,357	1	8,5	—	—	13	10	—	2	48
21	589,0	148,636	—	—	—	—	45	5	—	—	12
45	944,0	206,009	—	—	3	13,0	8	8	7	3	12
345	6,589,1	1,200,005	63	1,425,7	39	362,45	726	98	93	24	402

De rapporterade avverkningarnas antal hava också under året stigit till 576 mot 293 förra året.

Tabell 7 lämnar närmare upplysning om huru denna gren av verksamheten fördelar sig på länets olika delar — här representerade av de olika länsskogvaktaredistrikten.

Av tabell 8 synes huru dessa förrättningsdagar fördela sig på styrelsens olika arbetsgrenar.

Länsskogvaktare och stämplingsförmän hava under året haft 2,613 rese- och förrättningsdagar, länsjägmästaren 37 och biträdande länsjägmästaren 53.

Tabell 9 lämnar redogörelse för resultatet av plantskoleskötseln och någon förändring sedan föregående år har ej behövt vidtagas, enär disponibla plantskolor för närvarande äro tillräckliga för länets behov. *Planteringen* av skog är för övrigt den gren av skogsvården, som beträffande styrelsens verksamhetsområde är svårast att driva fram. Allmänheten, som numera är ganska intresserad för skogsodling, anser dock fortfarande att den dyrare skogsodlingsformen — plantering — ej bör komma till utförande utom i särskilda fall, och är detta att beklaga och torde till ett kommande år böra av styrelsen särskilt beaktas vid skogsupplysningsverksamhetens bedrivande och skogsodlingsarbetenas planerande, ty med visshet torde kunna sägas, att plantering är en form av skogs-

Tab. 7. **Tablå över av skogsvårdsstyrelsen utövad uppsikt och vidtagna åtgärder beträffande avverkningar år 1917.**

Länsskogvaktare-distrikt	Behandlade jäml. § 2				Behandlade utan undersökning jäml. § 2					Summa
	Träffade överenskommelser	Lagligen beivrade	Vid årsskiftet icke slutbehandlade	Summa	Avskrivna	Ställda på vidare besiktning	Inkomna kulturförbindelser	Vid årsskiftet icke slutbehandlade	Summa	
Södra	—	—	—	—	—	24	6	16	46	46
Runns	4	—	—	4	—	38	33	14	85	89
Tuna-Bjursås	—	—	—	—	—	33	20	11	64	64
Svärdsjö	—	—	—	—	—	12	2	1	15	15
Västerbergslags	—	—	—	—	—	28	13	10	51	51
Leksands	—	—	—	—	—	38	8	15	61	61
Rättviks	—	—	—	—	—	9	4	3	16	16
Orsa	—	—	—	—	—	31	10	19	60	60
Älvdalens	—	—	—	—	—	17	5	3	25	25
Mora-Våmhus	6	—	—	6	—	27	29	6	62	68
Järna	—	—	—	—	—	30	1	2	33	33
Malungs	—	—	—	—	—	16	7	1	24	24
Lima-Transtrands	—	—	—	—	—	17	7	—	24	24
Summa	10	—	—	10	—	320	145	101	566	576

Tab. 8. **Tablå över länsskogvaktarnas förrättnings- och resdagar fördelade på olika grenar av styrelsens verksamhet under år 1917.**

Länskogsvaktare	Skogs-upplysning	Biträde m. skogens vård o. avverkning	Skogs-odling	Dik-ning	Förvaltning och bevakning			Summa dagar
					Bevakning och skogsundersökning	Diverse	Summa	
Förste länskogv. Aug. Hedlund	26	—	4	—	—	16	16	46
Länsskogv. Karl Evén	—	71,5	6	1,5	77,5	5.5	83	162
» Sven Larsson	—	48.5	14.5	1,5	71	12.5	83.5	148
» F. N. Hédin	—	32,5	17	2	100.5	22	122,5	174
» K. G. Eriksson	—	75	15	1	91	4	95	186
» M. Hällströmer	23.5	67	5	—	29,5	12	41,5	137
» V. Halvarsson	—	110	11	—	67	28	95	216
» Kn. Kvarström	3	57	9	2	59	40	99	170
» Axel Ek	1	57	2	1	97	36	133	194
» C. V. Löfkvist	—	84	5.5	—	32,5	12,5	45	134.5
» G. Ax. Johansson	5	53	2	1	63	26	89	150
» Vilh. Ezelius	—	45	3	1	38	33	71	120
» Alf. Andersson	4	9	3	12	62	17	79	107
» L. Lundin	6	84	1	2	79	13	92	185
e. Länsskogv. Valfr. Andersson	—	54	—	—	—	6	6	60
» Laggar H. Ersson	—	36	—	—	—	—	—	36
» G. Ivarsson	—	31	—	—	11	—	11	42
» Arv. Johansson	—	15	—	—	—	—	—	15
» F. K. Karlsson	—	46	—	—	—	5	5	51
» Back Em. Larsson	—	44	—	—	—	—	—	44
» Lars Lindberg	—	15	—	—	—	—	—	15
» A. Gust. Rask	—	6	5	—	—	—	—	11
» Gust. Sundin	—	71	16	—	68	55	123	210
Summa	68,5	1,111.5	119	25	946	343.5	1,289,5	2,613,5

Tab. 9. **Planträkning år 1917.**

	Tallplantor	Granplantor	Summa plantor
Tillgång:			
Inköpta plantor	—	30,000	30,000
Från skolplantskolorna	35,335	3,075	38,410
» skogsvårdsstyrelsens plantskolor	339,000	48,900	387,900
Summa	374,335	81,975	456 310
Avgång:			
Enligt kultursammandrag	374,335	81,975	456,310

odling, som i den skogsägande allmänhetens eget intresse mera bör komma till utförande än hittills. Den dyrare planteringskostnaden uppväges många gånger av det säkrare och bättre resultatet av nedlagt arbete på skogsföryngringen.

Fröklängning. Då styrelsen ännu icke uppfört den nedbrunna fröklängningsanstalten, så har styrelsen låtit utklänga sitt förråd av tallkott vid fröklängningsanstalten i Västerås. Groningsresultatet av under året klängt frö är emellertid ej tillfredsställande, om beroende på årgången tallkott eller andra omständigheter kan icke avgöras.

Tab. 10. **Kottsammandrag år 1917.**

	Tallkott		Tallkott
Behållning från år 1916	1,844,54	Klängt under året	1,844,54
Inköpt under året	712,11	Behållning till 1918	712,11
Summa	2,556,65	Summa	2,556,65

Tab. 11. **Frösammandrag år 1917.**

	Tall	Gran		Tall	Gran
Behållning från 1916 ...	1,667,25	1,876,72	Försålt frö..................	444,88	469,00
Årets klängning	939,00	—	Ansökningskulturerna ...	401,92	98,50
			Skolkulturerna	44,14	22,08
			Borgenskulturerna.........	4,40	0,70
			Fritt utlämnat	16,90	5,10
			Utsått i plantskolorna ...	33,00	9,00
				945,24	604,38
			Behållning..................	1,661,01	1,272,34
Summa	2,606,25	1,876,72	Summa	2,606,25	1,876,72

Inkomster och utgifter. Skogsvårdskassans ekonomiska ställning samt inkomster och utgifter under året framgår av tab. 12.

Tab. 12. **Tablå över skogsvårdsstyrelsens ekonomiska verksamhet under år 1917 enligt räkenskaper.**

Tillgångar vid årets början:

Kassa	1,049: 51
Kopparbergs Ensk. Bank	64,473: 33
Fastigheter	574: 40
Inventarier	12,060: —
Fröklängningsanstaltens förlag..................	19,568: 87
Sv. Statens 5 % obligationer.....................	5,000: —
Transport	102,726: 11

Transport		102,726: 11	
Outtagna räntor		98: 92	
Fordringar å syneförrättningar och laga åtgärder		529: 08	
» » skogsfrö och plantor		505: —	
» » kulturkostnader		2,664: 69	
» » biträde med skogens vård och avverkning		414: 50	
Plantor		1,280: 66	
		108,218: 96	
Avgår skulder:			
Obetalda plantor	310: —		
Wiklunds gåvofond	5,454: 67	5,764: 67	102,454: 29
Inkomster under året:			
Statsbidrag		10,784: —	
Skogsvårdsavgifter		124,493: 61	
Räntor		6,116: 66	141,204: 27
		Kronor	243,748: 56
Utgifter under året:			
Pensionskassan		3,601: 82	
Dikning		5,046: 96	
Biträde med skogens vård och avverkning		4,911: 59	
Förvaltningskostnad		21,124: 57	
Skogsodling		15,080: 31	
Skogsupplysning		2,035: 54	
Syner och rättegånger		730: 84	
Kartarbetare		2,894: 30	
Avlöningar		38,654: 21	95,070: 14
Tillgångar vid årets slut:			
Kassa		3,517: 84	
Kopparbergs Ensk. Bank		106,706: 38	
Frölängningsanstaltens förlag		15,908: 95	
Fastigheter		516: 96	
Inventarier		12,077: 64	
Sv. Statens 5 % obligationer		9,103: 33	
Plantor		4,061: 05	
Fordringar å biträde med skogens vård och avverkning		68: 25	
» skogsfrö och plantor		816: 40	
kulturkostnader		1,287: 33	
» syner och rättegångar		318: 96	
		154,383: 09	
Avgår skulder:			
Wiklunds gåvofond		5,704: 67	148,678: 42
		Kronor	243,748: 56

Av ovanstående tabell framgår att styrelsens tillgångar under året ökat med kr. 46,224,15 under det utgifterna, som år 1916 gingo till kr. 128,085,94 nedgått till kr. 95,070,14.

Skogseldar.

Skogseldar ha under året förekommit i mindre omfattning, som framgår av tab. 13. 110,5 har är emellertid övergånget av skogseld med en beräknad skada släckningskostnaden inberäknad av kr. 17,050.

Styrelsens förhållande till 1917 års Bränslekommission.

Som på annat ställe framhållits anhöll Kungl. Maj:t i skrivelse den 7 maj 1917, att styrelsen skulle i största utsträckning söka medverka till ett gott resultat av bränslekommissionens verksamhet inom länet och för detta ändamål i möjligaste lämpliga utsträckning inskränka på de arbeten, som låge inom ramen av styrelsens verksamhet och samtidigt stödja bränslekommissionen genom att till dess förfogande ställa sin med länets förhållande väl förtrogna personal i den utsträckning och under de former, som styrelsen funne lämpligt.

Då en skogsavverkning av den omfattning, som för denna bränsleanskaffning måste bli en följd, skulle komma att göra ett djupt extra grepp i länets skogsvirkeskapital, och då vidare denna skogsavverkning givetvis kunde planläggas och ledas på många olika sätt, beslöt styrelsen lämna sitt medgivande till att länsjägmästaren som bränslekommissionens länschef fick taga ledningen av dessa avverkningar och därmed även ledningen av bränslekommissionens arbeten inom länet.

Vidare ställde styrelsen biträdande länsjägmästaren och förste länsskogvaktaren helt till bränslekommissionens tjänst under sista halvåret samt alla länsskogvaktare under två månader sedan kulturarbetena voro avslutade och redovisade eller från den 15 juni varjämte 4 länsskogvaktare erhöllo tillstånd att sammanlagt tjänstgöra 7 månader åt bränslekommissionen efter arbetenas avslutande på hösten, varjämte alla länsskogvaktare hade tillstånd att sammanlagt 6 dagar vardera i varje månad göra tjänst åt bränslekommissionen, allt i avsikt att till bränslekommissionens förfogande ställa krafter, som möjliggjorde för densamma att utföra sitt arbete på ett för länets skogsvårdsförhållanden lämpligt sätt.

Att detta även i stort sett lyckats väl har styrelsen under sin inspektionsresa haft tillfälle på olika platser i länet konstatera och tvekar styrelsen följaktligen ej att framhålla den verkligt kraftiga insats till skogsvårdens höjande, som under året gjorts vid bränslekommissionens gallringar för erhållande av ved.

Kortfattad framställning om de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Tabell 14 lämnar uppgift om de skogsvårdsarbeten, som utförts av större skogsägare inom länet med egen personal och utan biträde från skogsvårdsstyrelsen. Sammanställningen är gjord såväl sockenvis som med uppdelning av de större skogsägarnas på olika grupper.

Tab. 13. **Skogseldar å enskildas skogar inom Kopparbergs län år 1917.**

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd i kilometer till närmaste by med angivande av dess namn	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark som övergicks av elden, i har	Den brunna skogens medelålder	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet i kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad i kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad i kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder
					Tuna-Bjursås distrikt.							
St. Tuna [1] ...	Västanäng ...	4 km. Floda by	Juli	Obekant	Tall 0,6 Gran 0,4	10	—	200	Släckningsmanskap	100	300	Inga
					Orsa distrikt.							
Orsa	Kyrkbyn ...	7 km Kyrkbyn	Maj	Tåget antände	Tall 0,95 Gran 0,05	3,5	40 år	800	Släckningsmanskap	150	950	Inga
»	Hansjö	15 km Hansjö	Juni	Genom jordbrand i kolbotten där kolning utförts på vintern	Tall 0,5 Gran 0,5	60	90 »	9,000	»	800	9,800	»
					Mora-Våmhus distrikt.							
Mora [2]	Kråkberg ...	20 km Gaphus	Maj	Åskslag	Tall	37	45 år	5,600	Släckningsmanskap	400	6,000	Inga

[1] Marken ej nämnvärt skadad. [2] Långvarig torka, marken föga skadad.

Tab. 14. **Av enskilda större skogsägare utan bidrag av skogsvårdsstyrelsen vidtagna åtgärder till skogens och skogsmarkens förbättring år 1917.**

Socken	Gallring	Markberedning	Dikning	Bäckrensning	Rensning av äldre diken	Sådd	Hjälpsådd	Plantering
	har	har	l m	l m	l m	har	har	har
Boda	25	109	—	—	—	—	—	—
By	230	21,50	—	—	—	16,50	—	3,50
Elvdalen	220	29,08	9,864	5,009	4,428,50	21,14	10,60	4,75
Enviken	245,50	226	—	—	—	—	—	—
Floda	175	—	—	—	—	1	—	-
Grangärde	1,134,50	115	1,466	—	—	8	32	23,50
Gustavs	15	—	—	—	—	—	-	—
Hedemora	103	15	—	—	—	10	6	—
Husby	278	12	460	—	—	115,50	26,50	20
Järna	360	—	—	—	—	25,74	—	—
Kopparberg	222	—	—	—	—	16	—	—
Leksand	28	44	—	—	—	35,30	—	—
Lima	23	—	505	—	2,386	2	—	—
Ludvika	134,50	22,50	—	—	—	2	2	—
Malung	277,50	18,50	10,231	2,163	—	80,80	6	11,50
Mora	390	12,75	2,172	1,745	650	12,93	18	—
Norrbärke	653,80	17	11,811	7,472	—	33	16	—
Nås	70	7,41	626	160	—	10,11	6,83	—
Ore	680	137	305	640	—	—	—	—
Orsa	275	7,50	1,688	3,551	175	65,25	1,50	—
Rättvik	221	393	—	300	—	5	—	—
Silvberg	797,24	—	4,591	1,037	—	34,90	—	—
Sollerö	310	26	—	—	—	24,07	—	—
St. Skedvi	17,30	—	—	—	—	1,60	4,10	—
St. Tuna	—	—	—	—	—	9,50	—	—
Sundborn	—	23	—	—	—	1,50	—	—
Svärdsjö	58	117	—	—	—	—	—	3,80
Sävsnäs	370	—	—	—	—	113,70	6,97	5,40
Särna	5	—	437	—	—	—	—	—
Söderbärke	463,50	23	4,777	1,039	—	33,50	3,75	4
Torsång	50	—	—	—	—	—	—	—
Transtrand	—	—	5,776	5,081	—	4	—	4,50
Venjan	240	1,50	—	—	2,976	—	—	—
Vika	10	—	—	—	—	15	5	5
Våmhus	180	—	—	—	—	—	—	—
Ål	27	—	—	—	—	—	—	—
Äppelbo	95	—	—	170	1,495	18,73	—	—
Summa	8,383,84	1,377,74	54,709	28,367	12,110,50	716,77	145,25	85,93

Arbetenas fördelning på trävarubolag, kolbolag, bruk och andra större skogsägare.

Av	Gallring	Markberedning	Dikning	Bäckrensning	Rensning av äldre diken	Sådd	Hjälpsådd	Plantering
	har	har	l m	l m	l m	har	har	har
6 trävarubol.	3,760,50	1,095,24	31,604	18,819	12,110,50	300,46	41,73	24,55
11 st. bruk	3,657,04	195,50	18,328	7,909	—	339,21	87,67	52,40
2 kolbolag	10	—	—	—	—	28	5	5
6 st. skogsäg.	956,30	87	4,777	1,639	—	49,10	10,85	4
Summa	8,383,84	1,377,74	54,709	28,367	12,110,50	716,77	145,25	85,93

Penningvärdets fall samt därmed och med andra omständigheter sammanhängande värdestegringar å skogsfastigheter och skogsprodukter av alla slag såsom timmer, massaved, brännved och träkol har givetvis under året likasom under närmast föregående år högst väsentligt bidragit till avverkningarnas utökande inom länet och för övrigt inom hela vårt land, och är det därför med en viss tillfredsställelse styrelsen trott sig märka, att en opinion för närvarande börjar göra sig gällande, som fordrar ett raskt ingrepp från statsmakternas sida för åstadkommande av lagbestämmelser, som ge mera skydd särskilt åt våra ungskogar än som med nuvarande skogslagar låter sig förenas.

Falun den 30 april 1918.

För Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län:

F. Holmquist.

W. Dybeck.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som blivit utsedda att granska Skogsvårdsstyrelsens i Kopparbergs läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning år 1917, få härmed avgiva följande revisionsberättelse.

§ 1.

Tillgångar och skulder vid början och slutet av räkenskapsåret utvisas av nedanstående tablå:

Tillgångar:

	1 jan. 1917.	31 dec. 1917.
Kassabehållning	1,049: 51	3,517: 84
Svenska statens 5 % obligationer	5,000: —	9,103: 33
Upplupna obetalda räntor	98: 92	——
Förlag till fröklängningsanstalten	19,568: 87	15,908: 95
Fastigheter	574: 40	516: 96
Inventarier	12,060: —	12,077: 64
Innestående å löpande räkning	64,473: 33	106,706: 38
Fordringar för syner och rättegångar	529: 08	318: 96
» skogsfrö och plantor	505: —	816: 40
» » borgenskulturer	2,664: 69	1,287: 33
» » biträde med skogens vård och avverkning	414: 50	68: 25
Plantor	1,280: 66	4,061: 05
Summa kronor	108,218: 96	154,383: 09

Skulder:

För plantor	310: —	——
Till Wiklunds gåvofond	5,454: 67	5,704: 67
Överskjutande tillgångar	102,454: 29	148,678: 42
Summa kronor	108,218: 96	154,383: 09

§ 2.

Vi meddela här nedan ett kassasammandrag över under året influtna och utgivna medel:

Influtna medel:

Kassabehållning från år 1916	1,040: 51
Av Kungl. Statskontoret till skogsodlingens befrämjande	8,784: —
Anslag av Kopparbergs läns landsting för åren 1916—1917	1,000: —
» » » » hushållningssällskap för åren 1916—1917	1,000:
Skogsvårdsavgifter	127,779: 20
Uttag å löpande räkning	101,891: 82
Räntor	6,465: 58
Diverse inkomster	567: 31
För biträde med skogens vård och avverkning	414: 50
» skogsupplysningar	43: 40
» syner och rättegångar	964: 78
» skogsfrö och plantor	7,005: 10
» borgenskulturer	1,475: 38
» såld potatis	347: 25
» sålda obligationer	11,000: —
Kronor	269,787: 92

Utgivna medel:

Arvoden för debitering av skogsvårdsavgifter	3,445: 68
Insättning å löpande räkning	144,124: 87
Förlag till fröklängningsanstalten	8,600: —
Avgifter till pensionskassan	6,337: 16
Avlöningar	36,105: 32
Förvaltningsomkostnader	12,093: 27
Skogsdikningar	4,087: 47
Förrättningskostnader	15,118: 52
Inventarier	1,350: 00
Skogsodlingar	9,023: 47
Skogsupplysningar	1,190: —
Syner och rättegångar	1,485: 50
Borgenskulturer	336: 25
Utgifter för plantskolorna	4,015: 34
Kartarbeten	2,044: 30
Inköp av Svenska statens 5 % obligationer	15,103: 33
Kassabehållning till år 1918	3,517: 84
Kronor	269,787: 92

Avslutnings Konto visar nedanstående:

Inkomster:

Av Kungl. Statskontoret till skogsodlingens befrämjande	8,784: —
Anslag av Kopparbergs läns landsting för åren 1916—1917	1,000: —
» » » » hushållningssällskap för åren 1916—1917	1,000: —
Skogsvärdsavgifter	124,393: 61
Räntor	6,116: 66
Kronor	141,294: 27

Utgifter:

Avgifter till pensionskassan	3,691: 82
Skogsdikningar	5,046: 96
Biträde med skogens vård och avverkning	4,911: 59
Förvaltningskostnader	21,124: 57
Skogsodlingar	15,080: 31
Skogsupplysningar	2,935: 54
Laga syner och rättegångar	730: 84
Kartarbeten	2,894: 30
Avlöningar	38,654: 21
Kapitalökning under året	46,224: 13
Kronor	141,294: 27

§ 3.

Vid sifferrevisionen gjorda anmärkningar och påpekningar torde, där så ske kan, rättas i 1918 års räkenskaper.

§ 4.

Länsskogvaktare A. Andersson synes ej hava avdragits avlöning för oktober månad, ehuru protokoll av den 21 december anger, att sådant avdrag skulle gjorts från den 5 oktober, från vilken tid Andersson tjänstgjort i bränslekommissionen.

§ 5.

Revisorerna tillstyrka ansvarsfrihet för 1917 års räkenskap och förvaltning.

Falun i juli 1918.

C. Sandström.
Av Kungl. Maj:t utsett ombud

O. A. Ernfors.
Av landstinget utsett ombud.

Åhlmans Ol. Olsson.
Av hushållningssällskapet utsett ombud.

Berättelse
angående Gävleborgs läns skogsvårdsstyrelses verksamhet samt de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel inom Gävleborgs län under år 1917.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Under år 1917 har skogsvårdsstyrelsen arbetat i stort sett efter sitt under föregående år utformade program.

Dess praktiska verksamhet har dock till följd av kristidens verkningar blivit mycket försvårad. Inom vissa områden har en nedläggning av arbetet rent av blivit nödvändig. Så hava inga studieresor kunnat företagas på grund av de otroligt stegrade kostnaderna och svårigheten att anskaffa mat.

Arbeten såsom en del dikningar m. fl. hava måst uppskjutas i brist på arbetskraft.

Skogskulturerna voro väl planlagda och försiggingo under den tidigare delen av våren i större omfattning än förut. Men den 10 maj inkom en skrivelse från Kungl. Jordbruksdepartementet av följande innehåll:

»Till skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs läns landstingsområde.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse den 1 maj 1917 har 1917 års bränslekommission framhållit, hurusom en av de viktigaste uppgifter, som inom den närmaste tiden krävde sin lösning, vore frågan om anskaffande av bränsle för landets behov, samt att för tillgodoseende av detta behov, vilken uppgift ålagts kommissionen, icke mindre än 20 millioner kubikmeter ved syntes behöva avverkas genom kommissionens försorg. Denna avverkning krävde emellertid, att särskilda åtgärder vidtoges för att tillförsäkra kommissionen biträde av för ändamålet lämplig personal. En grupp av personer, som därvid enligt kommissionens mening

givetvis borde komma ifråga, vore de tjänstemän och tillsyningsmän, som voro anställda hos skogsvårdsstyrelserna i de särskilda länen. För avverkningarnas snabba bedrivande erfordrades dessutom, att alla sådana arbetare, som eljest vore sysselsatta med skogskultur och andra dylika arbeten under skogsvårdsstyrelses ledning, nu i stället i största möjliga utsträckning användes för vedavverkning. Det syntes därför vara nödvändigt, att skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för innevarande år i stor utsträckning inskränktes.

På grund härav har bränslekommissionen hemställt om åtgärders vidtagande i syfte dels att av skogsvårdsstyrelserna planerade arbeten för skogskultur och andra dylika åtgärder, som icke voro oundgängligen nödvändiga, måtte tills vidare inställas, dels ock att skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän och tillsyningsmän måtte efter därom hos vederbörande styrelse från bränslekommissionen gjord framställning ställas till kommissionens förfogande.

Häröver har domänstyrelsen denna dag avgivit infordrat utlåtande.

Vid föredragning av detta ärende har Kungl. Maj:t, som funnit vad bränslekommissionen sålunda anfört vara med hänsyn till föreliggande förhållanden värt synnerligen allvarligt beaktande, härigenom velat anmoda Eder att söka i vad på Eder ankommer i så stor utsträckning som möjligt tillmötesgå bränslekommissionens nu gjorda framställning samt att i övrigt i förekommande fall biträda kommissionen och främja dess arbete för tillgodoseende av landets bränslebehov.

Avlöning åt den personal, som genom Eder ställes till bränslekommissionens förfogande, kommer givetvis att bestridas av kommissionen.

Stockholm den 7 maj 1917.

K. DAHLBERG.

Axel Mörner.»

Visserligen fortsattes de påbörjade kulturarbetena ännu någon tid; men att därefter planera nya skogsvårdsarbeten var otänkbart.

Bränslekommissionen drog alla arbetskrafter till sig ej allenast genom betydligt förhöjda avlöningar utan även genom de till sina arbetare utdelade större förmånerna bestående i flerdubbla bröd-, socker-, kaffe- och fläskransoner m. m. Förmåner som i dessa tider helt naturligt äga ett oskattbart värde för allmänheten. I denna konkurrens kunde den enskilde arbetsgivaren ej längre tävla.

Det var endast i de långt avsides belägna skogarna, som den enskilde skogsägaren kunde bedriva arbeten för skogsvård med där befintliga bofasta arbetare, vilka av olika orsaker ej ville lämna hemorten.

I enlighet med Jordbruksdepartementets skrivelse ställde skogsvårdsstyrelsen sina tillsyningsmän till bränslekommissionens förfogande från tiden av mitten av juni månad till den 15 september.

Efter denna tid har skogsvårdsstyrelsens arbeten bedrivits på för senare delen av året brukligt sätt, d. v. s. länsskogvaktarna hava lämnat råd och anvisningar rörande skogarnas vård och skötsel, lett utstämplingar, kontrollerat avverkningar m. m.

Under året har skogsvårdsstyrelsen beslutat att låta upprätta sockenkartor över länet i 1/20000 och har ingeniör Fredrik Widmark, som förut utfört liknande uppdrag inom Jämtlands län, anställts för verkställande härav. Arbetet är beräknat taga en tid av 4 högst 5 år.

Under året hava följande sockenkartor upprättats: Hanebo, Ilsbo, Hög, Forssa, Torsåker och Ovansjö.

Av vidstående tabeller framgår, vilka skogsarbeten styrelsen givit sina tjänstemän i uppdrag att verkställa ävensom de arbeten, som styrelsen ekonomiskt understött.

Råd och anvisningar angående skogens skötsel. Kostnadsfria råd och anvisningar hava under år 1917 lämnats till mindre skogsägare först sedan anmälan därom ingått tlll skogsvårdskommittéerna eller direkt till skogvaktaren. Bil. A.

Råd och anvisningar hava lämnats till mindre skogsägare för en avgift av 4 kr. pr dag i de fall, då biträde har sökts för vissa arbeten såsom utstämpling, utmärkning för gallring m. m. Bil. B.

Skogskulturer. Angående skogskultur med bidrag av skogsvårdsstyrelsen har styrelsen följt samma princip som under föregående år.

Enligt utfärdad kungörelse har den mindre skogsägaren fått kostnadsfritt biträde av skogsplantör under högst åtta dagar för vårkulturerna, skogsfröet till ett pris av 6 kr. pr kg. tall- och 2 kr. pr kg. granfrö, samt hälften av kostnaden för hyggesröjning och arbetet vid kulturerna, förutsatt att avverkningen ej stått i strid med bestämmelserna i § 1 av skogslagen eller varit föremål för syn enligt § 2 av skogslagen, vid vilken det utrönts, att skogen varit utsatt för vanskötsel.

De större skogsägarna, vilka leda och utföra skogskulturerna själva, erhålla skogsfrö till nedsatt pris — tallfrö till 6 kr. pr kg och granfrö till 2 kr. pr kg — samt hälften av kostnaden för röjningen och kulturarbetet, dock högst 1,000 kr. pr skogsägare.

Kostnaden m. m. för sådana skogskulturer, vilka letts genom skogsvårdsstyrelsens försorg å mindre skogsägares skogar framgår av Bil. C. och kostnaden m. m. å större skogsägares skogar, i den mån meddelanden härom ingått till skogsvårdsstyrelsen, av Bil. D.

Till de s. k. mindre skogsägarna har skogsvårdsstyrelsen till kostnaderna för arbetets utförande vid rensning, sådd och plantering utgivit ett kontant belopp av 13,834 kr. 38 öre, se Bil. C, Övriga direkta kostnader för skogsvårdsstyrelsen uppgå till 4,216 kr. 61 öre samt skillnaden av kostnader för fröet enligt salupris, till 3,681 kr. 60 öre. Den sammanlagda summan utgifter för skogskulturer å mindre skogsägares skogar uppgår sålunda till 21,732 kr. 59 öre. Detta motsvarar ett kontant bidrag av 27 kr. 78 öre pr hektar kultiverad skogsmark.

Till mindre skogsägare äro 41,200 st. tallplantor och 7,600 st. granplantor kostnadsfritt utdelade.

Till de större skogsägarna är för 1917 års kulturer utbetalat i bidrag sammanlagt 10,284 kr. 05 öre, se Bil. D. Av det enligt nämnda Bil. D utsådda fröet är 782,10 kg tall- och 238,80 kg granfrö försålt till nedsatt pris, d. v. s. 6 kr. pr kg tall- och 2 kr. pr kg granfrö. Om skillnaden tages mellan saluvärdet å det här upptagna fröet och det därför erlagda priset, uppgår värdet å detsamma till 8,418 kr. Hela det bidrag de större skogsägarna erhållit utgör sålunda sammanlagt 18,702 kr. 05 öre. Den kultiverade arealen å större skogsägares skogar uppgår enligt Bil. D. till 1,560,93 har. Detta motsvarar ett kontant bidrag av 11 kr. 98 öre pr har.

Till större skogsägare har utdelats 42,000 st. tall- och 17,400 st. granplantor.

Å skogsvårdsstyrelsens för skogskulturer arrenderade skogar hava en del skogsvårdsarbeten utförts för en summa av 8 kr., Bil. E.

Å skogar, där avverkning bedrivits i strid mot § 1 av skogslagen, har styrelsen mot full ersättning såväl för frö som även skogsplantör, lämnat biträde vid utförandet av skogskulturerna. Å sådana skogar ha utsåtts 28 kg tallfrö och 12,75 kg granfrö å en areal av 85,61 har, Bil. F. Dessutom har för besåning av liknande marker inköpts 84.4 kg tall- och 38,7 kg granfrö, som utsåtts genom ägarna själva.

För sådd å stadsskogar har till salupris försålts 7,5 kg tall- och 1,5 kg granfrö, varöver inga kulturrapporter ingått.

Med anledning av de för varje år mer stegrade dagsverksprisen har skogsvårdsstyrelsen velat göra försök med bredsådd medan snön ännu ligger på de för ändamålet iordningställda hyggena. Skulle försöken visa sig motsvara förväntningarna är det givet att skogsfrösådderna härigenom skulle förenklas i högst väsentlig grad till nytta för skogsåterväxten.

Härför är använt 234 kg tallfrö och 72 kg granfrö, som kostnadsfritt utdelats till flera skogsägare och utsåtts under kontroll av styrelsen.

Bredsådd är för en 20 à 30 år sedan utförd med gott resultat å ett större sammanhängande hygge inom Jämtlands län på gränsen till Hälsingland. Den är även använd på Grönbo kronopark i Västmanland å ett år 1914 av skogseld härjat område, där den visat i det hela gott resultat.

Planteringsdagar för skolbarn. De barns antal som undervisats vid skogsplanteringarna, framgår av Bil. G. Kostnaden för det därvid använda fröet uppgår till 568: 01 kr. Dessutom ha utplanterats 700 st. tallplantor och 100 st. granplantor.

Sammandrag av under år 1917 utförda skogskulturer. Av häröver upprättat sammandrag framgår att inom länet har under året skogskultiverats 2,468,24 har, Bil. H., varför arbetskostnaden utgjort 71,266: 27 kr. Kostnaden för fröet enligt saluvärde utgör 20,898: 23 kr. Härtill har skogsvårdsstyrelsen bidragit med 518 st. skogsplantörsdagsverken för en sammanlagd kostnad av 3,108 kr. — kostnaderna för resorna oberäknade. Sammanlagda kulturkostnaden uppgår sålunda till 95,272: 50 kr. Härav har skogsvårdsstyrelsen bidragit med 41,010: 65 kr. eller 16,62 kr. pr har.

Bidrag till bäckrensningar och avdikningar av försumpade skogsmarker. Den stora brist på skogsarbetare, som varit rådande under de gångna 3 åren, och de i oroväckande grad stegrade arbetsprisen hava åstadkommit en betydlig inskränkning i dikningar och bäckrensningar. Kostnaderna för bäckrensningar och avdikningar å försumpade skogsmarker hava under året uppgått till: å mindre skogsägares skogar 12,851 kr., vartill ett bidrag utgått med 6,425: 57 kr., och å större skogsägares skogar 26,426: 84 kr., med ett bidrag av 8,586: 43 kr. Sammanlagda kostnaderna belöpa sig till respektive 39,277: 84 kr. och 15,012 kr. Bil. I. och J.

För utförande under år 1918 äro å mindre skogsägares skogar genom styrelsens tjänstemän utstakade 33,129 meter diken för en sammanlagd beräknad kostnad av 23,623: 92 kr.

Kurser för undervisning i skogsvård. De kurser, som skogsvårdsstyrelsen avhållit under föregående år ha måst inställas för året beroende på nu rådande kristid.

Till bidrag för skogsundervisningen har skogsvårdsstyrelsen beviljat och utbetalt till vardera av Gästriklands, Bollnäs och Norra Hälsinglands folkhögskolor 200 kronor. Dessutom hava 117 st. läroböcker i skogshushållning, utgivna av Föreningen för skogsvård i Norrland, utdelats i nämnda skolor.

För spridande av lämplig skogslitteratur har skogsvårdsstyrelsen prenumererat på Skogsvårdsföreningens tidskrift »Skogen», av vilken 100

st. exemplar spritts inom länet, 2,000 exemplar av Skogsvårdsföreningens folkskrifter samt 20 exemplar av Föreningens för Skogsvård i Norrland lärobok i skogsskötsel förutom en mängd mindre broschyrer i skogsvård.

Skörden av barrträdskottar inom länet under år 1917 var mindre god, och ha endast 860,51 hl tall- och 44,60 hl grankottar inköpts. Kottarna voro i allmänhet mindre goda.

Tablå över resultatet av fröklängningen framgår av Bil. K.

Vid expeditionen hava under året behandlats 3,178 in- och utgående handlingar, varförutom expedierats hundratals cirkulärskrivelser, broschyrer, böcker m. m., varvid ej brev fogats, samt en mångfald ärenden av mindre viktig art till länsskogvaktarna m. fl., vilka ej diarieförts.

Skogsvårdsstyrelsens tjänste- och tillsyningsmän hava under året varit desamma som under föregående år, nämligen 1 länsjägmästare, 1 sekreterare och ombudsman, 1 bokhållare och kassör, 1 skrivbiträde, 8 länsskogvaktare och 1 länsskogvaktare anställd såsom verkmästare vid fröklängningsanstalten, föreståndare vid plantskolan vid Sunnerstaholm, dikningsledare och underlärare vid skogsvårdskursen.

Uppsikten över skogslagens efterlevnad.

Under den tid som avverkningarna huvudsakligen pågå, eller under vintern har skogsvårdsstyrelsens tjänstemän att framför annat kontrollera desamma. — Vid besöken i avverkningarna har befattningshavaren sig anbefallt att genom frivillig öfveenskommelse söka rätta mindre väl planlagda huggningar samt genom undervisning i rationell skogsavverkning söka förmå skogsägare och avverkare att handla därefter.

I de flesta fall brukar såväl skogsägare som avverkare ställa sig den givna undervisningen till efterrättelse. Varom icke, så inrapporteras förhållandet till skogsvårdsstyrelsen, som har att söka bringa ordning däri.

Vid sådana avverkningar, som på ett eller annat sätt strida emot lagens anda och mening, eller i de fall att avverkningen handhaves av sådana män, som visat sig sakna förståelse för de råd och den undervisning som givas, eller där det visat sig fåfängt att söka komma till uppgörelse i det att sådan ej hålles, eller där man anser, att den antagliga överenskommelsen skulle fordra en starkare säkerställning etc., begäres syn enligt § 2 i skogslagen.

Syner i enlighet med § 2 av skogslagen. Skogsvårdsstyrelsen har hos Kungl. Maj:ts befallningshavande under år 1917 begärt syn på 17 st. skogar inom olika delar av länet. Å 5 st. av dessa har avverknings-

förbud utverkats, och 2 st. blivit föremål för rättegång. Samtliga dessa syner äro handlagda.

Rättegångar äro, som nämnt, anhängiggjorda i 2 fall.

Förbindelser, avsedda att på frivillighetens väg betrygga erforderliga skogsåterväxtåtgärder, hava utfärdats i 1 fall.

Besiktningar å hyggesrensningar och skogskulturer. Till följd av upprättade överenskommelser och förbindelser hava de hyggesrensningar, som skulle vara verkställda under året, synats av länsskogvaktarna. I stort sett, måste erkännas, att skogsägarna fullgöra sina skyldigheter oklanderligt. Visserligen förekomma ställen, där rensningen är ofullkomlig, men så händer också på ett och annat ställe, att rensningen är allt för väl utförd. Båda dessa förhållanden torde utan gensägelse få tillskrivas en mycket stor okunnighet ej blott om skogsvård i allmänhet, utan framför allt om skogsträdens enklaste livsbetingelser.

Skogsvårdsstyrelsens finanser. Vid avslutandet av skogsvårdsstyrelsens räkenskaper framgår, att till styrelsens förfogande har ingått under året genom skogsvårdsavgifter 108,720: 28 kr. och genom riksdagens anslag 2,300 kr., samt andel av 1916 års reserverade anslag 2,680 kr.

Styrelsens samtliga inkomster och kassabehållning uppgå till 165,716: 05 kr. Utgifterna belöpa sig till 145,361: 66 kr., vadan ett överskott till år 1918 av 20,354: 39 kr. uppstår.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel står helt naturligt i intimaste förhållande till de arbeten, som uträttas i skogarna i skogsvårdande riktning samt i vissa delar i direkt förhållande till de klimatologiska förhållandena under året, framförallt under våren.

Vid en granskning av de under året utgjorda arbetena för skogsvården skulle man nog vara böjd att påstå, att under år 1917 sådana arbeten utgjorts i en betydligt mindre grad än under de närmast föregående. Men rätta förhållandet torde vara att de för skogsvård utgjorda arbetena äro betydligt mera ensidigt utförda under 1917 än under något föregående år. Orsaken härtill har varit det under året stegrade behovet av brännved.

För att tillgodose detta inrättades bränslekommissionen, vilken började sitt arbete i härvarande län ungefär i början av juni månad.

Bränslekommissionen hade till uppgift att förskaffa så mycket ved som möjligt. För detta ändamål lades beslag på de utefter järnvägarna och större vattendragen förekommande skogarna i vidsträckt utsträckning.

Å dessa områden igångsattes en gallring av skogarna nedifrån vil-

ken kunde utsträckas till tall om 3 m. × 15 cm och gran om 3 m. × 10 cm.

Dessa gallringar skulle enligt uppgift utföras i enlighet med skogsvårdens syften.

För att utföra detta uppdrag indelades länet i 15 distrikt. Såsom chef för ett distrikt anställdes i allmänhet en jägmästare eller forstmästare. Under distriktscheferna anställdes avdelningschefer och arbetsledare.

Genom de rikliga medel som genom statsmakterna ställdes till bränslekommisionens förfogande drog denne inom kort snart sagt allt arbetsdugligt manskap till sitt arbete. Detta underlättades i ännu högre grad genom de stora fördelar av förhöjda ransoner av såväl bröd, socker, kaffe, m. m., som bränslekommissionen kunde förskaffa sina arbetare genom folkhushållningskommissionen. Följden härav blev nästan en flykt från andra arbeten och stark tillströmning till bränslekommissionens. Att detta åter i sin mån skulle inverka på övriga skogsvårdsarbeten är ju givet.

Dikningar såväl som byggesrensningar och höstplanteringar m. fl. arbeten ledo i avsevärd grad därpå. Härom hade dock ej varit så mycket att säga, om bränslekommissionen kunnat följa sin uppgift att utföra sina arbeten i enlighet med skogsvårdens fordringar. Men så blev tyvärr ej förhållandet. Med undantag av de få ledarna, som voro skogligt utbildade, utgjordes bränslekommissionens arbetare till avsevärd del av personer fullkomligt okunniga om de enklaste begrepp om skogsvård.

Visserligen inrättades 14 dagars kurser vid skogsskolorna för bibringande av insikt i gallringar åt blivande utmärkare och förmän, varom ej annat än gott är att säga. Vid skogsarbeten fordras emellertid åtskilligt mera än endast en ytlig kunskap i facket. En inneboende känsla av ordning och ansvar karaktäriserar framför allt den verkligt pålitlige och duglige skogsmannen.

Det visar sig också över allt inom skogsvården, att där dessa egenskaper fattas, där blir resultatet mindre gott. Och det är ju givet att bland den stora mängd människor, som bränslekommissionen använde, funnos åtskilliga som dels ej förstodo arbetets skogsvårdande vikt, dels av andra lätt förklarliga orsaker ej iakttogo den ordning som erfordrades.

På de ställen där goda förmän och arbetare kunnat anskaffas har arbetet i det hela varit gott, men där förmän och arbetare ej förstått sin sak eller vad av dem fordrades har arbetet stått i förhållande därtill.

Frågar man sig därföre efter orsakerna till att bränslekommissionen i mångt och mycket icke lyckats fullfölja sina strävanden för skogsvårdens höjande, måste man söka dem i de oerhörda svårigheterna, som den hade att bekämpa vid realiserandet av den uppgift, som varit den förelagd.

Cheferna ha varit så strängt upptagna med expeditionsgöromål, att den tid de kunnat ägna åt kontroll av utmärkningar och huggningar blivit den minsta möjliga. Kontrollresorna hava naturligtvis till ytterlighet försvårats genom de stora distrikten. Och då man betänker att varje distrikt varit uppdelat i 15 à 20 st. avdelningslag och dessa åter i minst lika många eller flera huggarelag, ofta förlagda långt emellan varandra, kanhända flera mil emellan det första och sista, bör ingen förvånas om det hela brustit i åtskilliga stycken.

Det är framför allt den mindre skogsägarens skogar som hårdast drabbats härav. Också ha många klagomål över bränslekommissionens åtgöranden inkommit till skogsvårdsstyrelsen från sådana skogsägare.

Så långt det varit möjligt har styrelsens tjänstemän sökt rätta till de gjorda misstagen. Bränslekommissionens avverkningar ha också avsevärt upptagit styrelsens tillsyningsmäns tid.

På bolagets skogar är förhållandet i allmänhet det motsatta.

Bolagen ha nämligen mestadels genom sitt eget folk verkställt och ombesörjt såväl utmärkningarna som huggningarna. Dessa arbeten äro därför på sådana skogar utförda med all den omtanke, som brukar känneteckna deras skogsvårdsarbete. Men då dessa arbeten skulle hava blivit utförda även om bränslekommissionen ej inrättats kan således förtjänsten av det goda utförandet ej tillräknas bränslekommissionen.

En sak har dock bränslekommissionen vunnit nämligen att hava anskaffat ved i stora kvantiteter.

Den under senare delen av april och maj månader inträffande starka solvärmen åtföljd av kalla nätter förorsakade uppfrysning av plantor i stor utsträckning. Styrelsens plantskolor, som förut ej i nämnvärd grad hemsökts därav, med undantag av år 1916, led under våren rätt stora förluster i ettåriga plantor. Sedan plantskolorna besåtts på våren blev uppgången mycket god. Under den ihållande torkan utvecklades de nyuppkomna plantorna synnerligen klent. Det visade sig också att plantorna voro försedda med fröhylsa så sent som strax innan snön kom.

Liknande iakttagelser gjordes också på flera nysådda hyggen i skogarna.

Utstämplingarna för avverkning under vintern 1917—1918 blevo hu-

vudsakligen till följd av kristidens verkningar inom olika områden betydligt reducerade.

Skogseldar hava ej härjat skogarna under år 1917.

Gävle den 23 april 1918.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Edward Rettig.

Carl Ahman.

Undertecknade, utsedda att granska skogsvårdsstyrelsens i Gävleborgs län räkenskaper och förvaltning under år 1917, få härmed avgiva följande

Revisionsberättelse.

Beträffande tillgångar och skulder samt inkomster och utgifter hänvisas till i styrelseberättelsen intagna sifferuppgifter, vilkas riktighet vitsordas.

Byggnader och inventarier äro brandförsäkrade till skäliga belopp.

Styrelsens protokoll, räkenskaper med tillhörande verifikationer samt inneliggande kassa äro av oss genomgångna, och då allt därvid befunnits i god ordning, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för 1917 års förvaltning.

Skogsvårdsstyrelsens pensionskassas räkenskaper hava även av oss granskats och befunnits utan anmärkning.

Gävle den 28 maj 1918.

Gerdt Zimmerman
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

And. Hilding.
Av Gävleborgs läns landsting utsedd revisor.

Agathon Westman.
Av Gävleborgs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott utsedd revisor.

BILAGOR.

Bil. A.

Sammandrag av länsskogvaktarnas rapporter över under år 1917 besökta skogar i och för kostnadsfri undervisning i skogsskötsel åt mindre skogsägare.

Socken	St. skogar	Använda dagar	Anteckningar
Öster Fernebo	1	1/2	1 st. B.
Torsakers	2	1 1/2	1 st. B. 1 st. R.
Ovansjö	6	3 1/2	6 st. B & 3 st. R & 1 st. T
Järbo	2	2	1 st. A & R, 1 st. B & K
Hille	1	1	1 st. A.
Ockelbo	8	8	1 st. B, 1 st. R, 1 st. A & B, 2 st. B & R, 1 st. B & K.
Hamrånge	3	3	1 st. A, 2 st. B.
Skog	3	3	2 st. A & B, 1 st. R & K.
Hanebo	7	6	1 st. A, 2 st. R, 1 st. A & B, 2 st. R & K, 1 st. B & K.
Bollnäs	20	16	7 st. R, 4 st. R & B, 1 st. A & B, 2 st A. 1 st. K, 5 st. R & K.
Regnsjö	11	6	2 st. R, 1 st. A, 5 st. R & K. 3 st. R & B.
Alfta	5	5	2 st. R, 2 st. B, 1 st. K.
Ovanaker	8	7	3 st. R, 1 st. U, 3 st. B. 1 st. B & T.
Arbrå	29	29	16 st. A, 23 st. B, 14 st. R, 2 st K, 6 st. T, 2 st. U.
Undersvik	3	3	3 st. A, 2 st. B, 1 st. R, 1 st. U.
Jerfsö	22	21	13 st. A, 15 st. B, 14 st. R, 3 st. K, 4 st. U.
Färila	11	9	7 st. A, 7 st. B, 5 st. R, 2 st. K, 3 st. T, 2 st. U.
Delsbo	1	1	1 st. R.
Bjuråker	1	1	1 st R.
Forssa	1	1	1 st. A.
Jättendal	1	1	1 st. R.
Bergsjö	7	6	1 st. A, 1 st. B, 5 st. R
Hassela	1	1	1 st. R.
Summa	154	135 1/2	

Bokstävernas betydelse.

A = Råd och anvisning om Avverkningars förläggande.
B = D:o » Beståndsvård i allmänhet.
K = D:o » Kulturers utförande.
R = D:o » Rensningshuggning av hyggen.
T = D:o » Avdikning och bäckrensning.
U = D:o » Utstämpling.

Bil. B.

Sammandrag av under år 1917 genom länsskogvaktarna lämnade »råd och upplysningar angående skogens skötsel» efter förut avgiven rekvisition.

Socken	St. skogar	Använda dagar	Anteckningar
Öster Fernebo	3	4½	1 st. A, 2 st. B.
Årsunda	1	1	1 st. B.
Torsåker	2	4	2 st. U.
Ovansjö	2	2	2 st. U.
Valbo	1	2	1 st. U.
Hille	1	2	1 st. U.
Ockelbo	11	16½	1 st. A, 4 st. B, 6 st. U.
Hamrånge	3	7	1 st. B, 1 st. U, 1 st. A & B.
Skog	5	12	4 st. U, 1 st. A & B.
Hanebo	8	13	6 st. U, 1 st. A & B, 1 st. B & K.
Bollnäs	3	2½	1 st. A, 2 st. B.
Segersta	1	1	1 st. A.
Norrala	1	3	1 st. U.
Regnsjö	1	7	1 st. U.
Alfta	2	5	2 st. U.
Arbrå	1	1	1 st. U.
Undersvik	1	1	1 st. A & B.
Järfsö	1	1	1 st. A.
Färila	2	5	1 st. A, 1 st. U.
Ljusdal	33	26½	25 st. A, 5 st. R, 1 st. B, 2 st. U.
Delsbo	13	13½	9 st. A, 1 st. R, 3 st. T.
Njutånger	1	1½	1 st. U.
Forssa	1	1	1 st. U.
Helsingtuna	2	2	1 st. A, 1 st. U.
Rogsta	1	1	1 st. U & B.
Hög	6	8	4 st. U, 1 st. A, 1 st. B.
Harmånger	3	2½	3 st. U.
Jättendal	6	5½	5 st. A, 1 st. U.
Bergsjö	8	11	4 st. A, 3 st. B, 1 st. U.
Gnarp	1	1	1 st. A.
Summa	125	164	

Bokstävernas betydelse:

A = Råd och anvisning om Avverkningars förläggande
B = D:o » Beståndsvård i allmänhet.
K = D:o » Kulturers utförande
R = D:o » Rensningshuggning av hyggen.
T = D:o » Avdikning och bäckrensning.
U = D:o » Utstämpling.

Bil. C.

Sammandrag av under år 1917 genom skogsvårdsstyrelsens försorg ve

Socken	Antal förrättnings-dagar	Använda plantor		Använt frö i kg		Areal
		tall	gran	tall	gran	har
Hedesunda	1	—	—	0,60	0,30	1
Torsåker	14	—	—	13,80	6,10	27
Ovansjö	8	—	—	4,80	2,45	9
Valbo	45		—	34,02	15,06	67
Järbo	3	—	—	1,20	0,40	3
Hille	2	—	—	1,50	1,50	4
Ockelbo	4	—	—	1,60	1,60	5
Hamrånge	3	—	—	1,55	1,55	4
Skog	10	2,900	1,600	3,40	2,10	12
Hanebo	16	7,300	—	4,30	4,30	17
Bollnäs	20	—	—	11,30	5,70	20
Norrala	16	—	—	6,80	3,80	17
Regnsjö	7	—	—	4,30	2,20	6
Trönö	18,5	—	—	12,00	6,30	26
Alfta	18	—	—	17,60	7,60	35
Loos	8	—	—	3,80	0,90	6
Arbrå	44,5	16,000	6,000	24,60	14,30	48
Jerfsö	69	—	—	55,90	33,00	106
Färila	92	—	—	59,30	28,80	182
Ljusdal	39	—	—	21,05	11,90	66
Ramsjö	14	—	—	7,60	3,00	24
Delsbo	33,5	—	—	21,40	10,10	54
Enånger	6	—	—	2,25	2,25	5
Idenor	1		—	0,40	0,40	1
Forssa	9,5	—	—	3,00	2,85	11
Hög	4	—	—	1,10	0,70	3
Jättendal	1	2,000	—	—	—	—
Bergsjö	10	13,000	—	5,20	0,40	10
Gnarp	1	—	—	1,00	0,70	1
Summa	518	41,200	7,600	325,37	171,16	782

llda skogskulturer, varför bidrag utbetalats — s. k. mindre skogsägare.

Dagsverken			Kostnad för								Bidragets storlek	
			plantering		frösådd		röjning		Summa			
mans	hjone	Summa	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
5	3	8	—	—	29	—	3	50	32	50	16	25
70	93,75	163,75	—	—	571	75	67	—	638	75	319	38
56	35	91	—	—	434	—	102	50	536	50	268	25
441	130	571	—	—	2,100	50	494	50	2,595	—	1,297	50
20	6	26	—	—	138	—	13	—	151	—	75	50
20	12	32	—	—	120	—	13	20	133	20	66	60
15	27	42	—	—	180	—	32	—	212	—	106	—
12,5	7,5	20	—	—	68	75	—	—	68	75	34	38
65	34,5	99,5	85	—	386	50	20	—	491	50	245	75
94	55	149	126	—	499	—	—	—	625	—	312	50
150,5	75,5	226	—	—	1,085	75	6	—	1,091	75	545	89
73	63	136	—	—	390	—	—	—	390	—	195	—
44	22	66	—	—	212	—	—	—	212	—	106	—
114	55	169	—	—	567	50	—	—	567	50	283	75
117,5	121	238,5	—	—	1,258	25	12	—	1,270	25	635	13
16	42	58	—	—	248	—	—	—	248	—	124	—
308,5	266	574,5	338	47	1,707	26	16	—	2,061	73	1,030	87
420,5	611,5	1,032	—	—	4,374	75	—	—	4,374	75	2,187	38
221	1200	1,421	—	—	5,416	97	—	—	5,416	97	2,708	49
398,5	133,5	532	—	—	2,464	—	26	—	2,490	—	1,245	—
104	56	160	—	—	768	—	—	—	768	—	384	—
265,5	122 1/6	387 4/6	—	—	1,837	24	40	—	1,877	24	938	63
64	15	79	—	—	190	—	82	—	272	—	136	—
6	2	8	—	—	33	—	28	—	61	—	30	50
54,5	28	82,5	—	—	328	75	200	—	528	75	264	38
14	10	24	—	—	86	50	93	—	179	50	89	75
2	5	7	19	50	—	—	—	—	19	50	9	75
52,5	41	93,5	183	—	138	—	15	—	336	—	168	—
—	7	7	—	—	19	50	—	—	19	50	9	75
,224,5	3,279 5/12	6,503 11/12	751	97	25,652	97	1,263	70	27,668	64	13,834	38

Bil. D. **Sammandrag av under år 1917 av s**

Socken	Använda plantor		Använt frö i kg		Kultiverad areal		D
	tall	gran	tall	gran	har	ar	ma
Valbo	—	—	25,50	12,00	56	50	1c
Högbo	—	—	12,00	4,00	20	—	15
Skog	3,000	2,400	26,70	23,30	53	15	12
Hansbo	—	—	6,90	6,50	14	60	20
Bollnäs	—	—	3,70	2,20	11	60	(
Söderala	—	—	18,00	20,00	20	80	
Ovanåker	—		14,00	2,00	21	—	
Loos med Hamra kapellag	—	—	36,00	15,00	79	—	48
Arbrå	—	—	40,90	18,00	87	50	
Nianfors	—	—	13,00	8,50	47	60	1(
Undersvik	—	—	4,50	1,50	9	—	
Jerfsö	—	—	64,50	26,00	105	—	3.
Färila	—	—	105,00	15,20	189	—	3.
Ljusdal	—	—	207,00	32,60	269	04	8.
Ramsjö	4,000	—	82,00	1,50	176	50	1
Delsbo	35,000	15,000	10,60	0,90	37	50	
Bjuråker	—	—	96,70	34,40	287	54	1,5
Njutånger	—	—	0,50	4,30	7	—	
Forssa	—	—	2,00	7,40	5	—	
Norrbo		—	4,00	2,00	11	60	
Harmånger	—	—	—	—	8	—	
Bergsjö	—	—	8,60	1,50	44	—	1
Summa	42,000	17,400	782,10	238,80	1,560	93	5,0

Bil. E. **Sammandrag av under år 1917 genom skogsvårdsst**

Socken	Antal förrätt-nings-dagar	Använda plantor		Använt frö i kg		Are
		tall	gran	tall	gran	har
Järvsö, Södervallen. Stängningsarbeten	—	—	—	—	—	—

Bil. F. **Sammandrag av under år 1917 genom skogsvårdsstyrelsens försorg v uppenbarl**

Socken	Antal förrätt-nings-dagar	Använda plantor		Använt frö		Are
		tall	gran	tall	gran	har
Torsåker	1	—	—	0,70	0,30	1
Norrala	5	—	—	2,30	1,20	6
Alfta	14	—	—	[1] 14,00	5,00	49
Färila	2	—	—	2,30	0,40	4
Ljusdal	1	—	—	0,15	0,10	—
Delsbo	4	—	—	2,50	1,50	5
Bjuråker	$6^1/_2$	—	—	3,70	2,00	9
Forssa	5	—	—	1,55	1,45	4
Hög	2	—	—	0,80	0,80	2
Gnarp	1	3,000	—	—	—	1
Summa	$41^1/_2$	3,000	—	28,00	12,75	85

[1] Härjämte utsått 15 kg. eget frö.

re skogsägare utförda skogskulturer.

ken			Kostnad för						Summa		Bidragets storlek	
			plantering		frösådd		röjning					
,one	barn	Summa	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
131	92	327	—	—	1,189	84	6	32	1,196	16	598	08
—	—	156,5	—	—	483	—	173	25	656	25	328	13
119	1,292	1,538	210	—	1,403	—	1,616	75	3,229	75	470	05
10	—	217,5	—	—	1,034	—	94	50	1,128	50	564	25
	29	93	—	—	494	50	338	—	832	50	416	25
202	506	763	—	—	872	50	817	—	1,689	50	194	55
—	—	18	—	—	36	—	72	—	108	—	54	—
285,5	—	774	38	—	3,540	85	—	—	3,578	85	412	12
489	40	612	—	—	2,092	25	—	—	2,092	25	879	19
129	129	423	—	—	1,130	88	55	—	1,185	88	262	33
66	—	76	—	—	287	50	—	—	287	50	120	81
242	111	689	—	—	2,264	05	10	50	2,274	55	393	94
723,5	264	1,333,5	—	—	4,243	53	602	—	4,845	53	966	53
721,5	246,5	1,768,75	—	—	6,244	91	9	13	6,254	04	1,708	81
22	19	214,50	140	—	359	25	568	—	1,067	25	370	90
332,33	36	454,83	748	95	623	50	—	—	1,372	45	158	65
908	202	2,702,50	—	—	7,409	92	680	75	8,090	67	1,993	96
68	35	103	—	—	186	75	—	—	186	75	35	39
—	—	2	—	—	6	—	—	—	6	—	3	—
44	—	138	—	—	335	—	43	50	378	50	109	—
—	—	22	—	—	—	—	80	16	80	16	9	27
77	15	252	—	—	705	79	160	30	866	09	234	84
,569,83	3,016,50	12,678,08	1,136	95	34,943	02	5,327	16	41,407	13	10,284	05

s försorg verkställda kulturarbeten å arrendeskogar.

Dagsverken			Kostnad för						Summa	
			plantering		frösådd		röjning			
mans	hjone	Summa	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—

llda skogskulturer å skogar, å vilka genom företagen avverkning återväxten ntyrats.

Dagsverken			Kostnad för						Summa	
			plantering		frösådd		röjning			
mans	hjone	Summa	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
5	7	12	—	—	54	—	—	—	54	—
27	18	45	—	—	136	—	—	—	136	—
145	61	206	—	—	1,093	—	—	—	1,093	—
14	16	30	—	—	122	—	—	—	122	—
8	4	12	—	—	60	—	—	—	60	—
15	36	51	—	—	183	50	—	—	183	50
44	19 1/2	63 1/2	—	—	278	50	—	—	278	50
27	11 1/2	38 1/2	—	—	162	—	—	—	162	—
14		14	—	—	57	50	—	—	57	50
3	5	8	36	—	—	—	—	—	36	—
302	178	480	36	—	2,146	50	—	—	2,182	50

Bil. G.

Sammandrag av under år 1917 anordnade planteringsdagar för skolbarn.

Socken	Antal skolor	Antal förrättningsdagar	Använda plantor		Använt frö i kg		Areal		Barnens antal
			tall	gran	tall	gran	har	ar	
Gävle stad	10	16	—	—	4	4,30	4	30	1,102
Hedesunda	6	6	—	—	3,05	1,25	4	05	127
Årsunda	3	3	—	—	1,60	0,60	2	10	73
Ovansjö	5	5	—	—	3	1,25	3	45	143
Högbo	2	2	—	—	1,10	0,40	1	25	55
Valbo	8	8	—	—	3,13	2,99	4	50	329
Hanebo	4	4	—	—	0,70	1	1	40	117
Bollnäs	1	1	—	—	0,20	0,20	—	65	18
Regnsjö	3	3	—	—	0,70	0,30	1	20	48
Alfta	2	2	—	—	0,90	0,40	1	50	52
Ofvanåker	3	4	—	—	2	0,30	2	20	120
Arbrå	6	6	—	—	4,90	1,40	6	70	292
Ljusdal	5	5	700	100	0,60	0,25	1	46	178
Delsbo	4	4	—	—	0,60	0,35	1	35	107
Forssa	2	3	—	—	2,25	2,25	2	05	99
Hög	1	1	—	—	0,75	0,75	—	40	22
Ilsbo	1	1	—	—	0,75	0,75	—	80	26
Summa	66	74	700	100	30,23	18,74	39	36	2,908
					1: —	1: —			
					31,23	19,74			

Till Nianfors skolråd dessutom utlämnat 1 kg tall- och 1 kg granfrö, varå rapport ej inkommit.

Bil. H.

Sammandrag av skogskulturer 1917.

	Använda plantor		Använt frö i kg		Areal		Dagsverken mans-, hjone & barn	Sammanlagd kostnad		Bidrag	
	tall	gran	tall	gran	har	ar		Kr.	ö.	Kr.	ö.
Verkställda genom skogsvårdsstyrelsens försorg åt mindre skogsägare	41,200	7,600	325,37	171,16	782	34	6,503 11/12	27,668	64	13,834	38
D:o (ålagda att så)	3,000	—	43,00	12,75	85	61	480,00	2,182	50	—	—
Skolplanteringar	700	100	31,23	19,74	39	36	[1])2,908	—	—	—	—
Arrendeskogar	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8	—
Verkställda av äg. själva:											
större skogsägare	42,000	17,400	782,10	238,80	1,560	93	12,678,08	41,407	13	10,284	05
Summa	86,900	25,100	1,181,70	442,45	2,468	24	22,569 299/300	71,266	27	24,126	43

[1]) skolbarn.

Bil. 1.

Sammandrag av avsynade dikningsföretag, varför bidrag utbetalats år 1917 åt s. k. mindre skogsägare.

Socken	Bäckrensning			Nydikning			Totala kostnaden		Bidragets storlek	
	längd i meter	Kostnad Kr.	öre	längd i meter	Kostnad Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
Öster Fernebo	—	—	—	235	119	62	119	62	59	81
Hedesunda	—	—	—	1,337	1,091	80	1,091	80	545	90
Årsunda	428	306	02	2,086	1,615	14	1,921	16	960	58
Torsåker	—	—	—	3,774	2,484	78	2,484	78	1,242	40
Järbo	179	110	90	328	203	60	314	50	157	25
Ockelbo	—	—	—	467	198	55	198	55	99	28
Skog	—	—	—	526	230	78	230	78	115	39
Bollnäs	—	—	—	240	53	46	53	46	26	73
Trönö	—	—	—	599	269	55	269	55	134	78
Alfta	260	156	—	2,171	1,348	87	1,504	87	752	44
Ovanåker	—	—	—	210	72	05	72	05	36	03
Loos	1,545	454	45	—	—	—	454	45	227	23
Arbrå	320	160	—	1,118	380	80	540	80	270	40
Färila	518	199	43	2,490	1,573	18	1,772	61	886	31
Ljusdal	810	505	64	102	84	89	590	53	295	27
Delsbo	—	—	—	310	112	00	112	00	56	[illegible]
Norrbo	—	—	—	300	193	50	193	50	96	75
Jättendal	—	—	—	660	265	62	265	62	132	82
Bergsjö	—	—	—	698	228	97	228	97	114	49
Hassela		—	—	520	430	71	430	71	215	[illegible]
Summa	4,060	1,892	44	18,177	10,958	56	12,851	—	6,425	57

Bil. J.

Sammandrag av avsynade dikningsföretag, varför bidrag utbetalats år 1917 åt s. k. större skogsägare.

Socken	Bäckrensning längd i meter	Bäckrensning Kostnad Kr.	Bäckrensning Kostnad öre	Nydikning längd i meter	Nydikning Kostnad Kr.	Nydikning Kostnad öre	Total kostnad Kr.	Total kostnad öre	Bidragets storlek Kr.	Bidragets storlek öre
Torsåker	—	—	—	4,766	2,639	46	2,639	46	1,295	60
Ovansjö	—	—	—	1,945	1,080	09	1,080	09	540	05
Högbo	—	—	—	1,621	2,629	12	2,629	12	1,314	56
Bollnäs	2,983	1,006	45	515	174	40	1,180	85	590	43
Voxna	1,010	131	30	5,938	2,496	22	2,627	52	335	02
Loos	6,564	2,259	44	8,035	3,956	44	6,215	88	1,145	29
Arbrå	—	—	—	1,230	615	—	615	—	307	50
Färila	10,706	1,779	—	5,287	1,799	67	3,578	67	623	79
Ljusdal	1,152	502	28	3,049	1,550	—	2,052	28	718	46
Ramsjö	4,004	925	71	2,545	1,122	15	2,047	86	835	68
Bjuråker	4,303	811	31	986	421	06	1,232	37	616	18
Bergsjö	—	—	—	1,666	527	74	527	74	263	87
Summa	30,722	7,415	49	37,583	19,011	35	26,426	84	8,586	43

Bil. K.

Tablå över fröklängningsanstaltens verksamhet år 1917.

Fröklängning.

Debet:

Inventarium från år 1916:

Tallkottar	937,05 hl
Inköpt under året:	
Tallkottar	860,51 »
Grankottar	44,60 »
Summa	1,842,16 hl.

Kredit:

Utklängt under året:	
Tallkottar	937,05 hl
Inventarium till år 1918:	
Tallkottar	860,51 »
Grankottar	44,60 »
Summa	1,842,16 hl.

Skogsfrö.

Debet:

Inventarium från år 1916:				
Tallfrö			2,533,[illegible] kg	
Granfrö			302,[illegible] »	2,835,[illegible] kg
Inköpt under året:				
Granfrö				1,580,[illegible]
Utklängt under året:				
Tallfrö				670,[illegible] »
			Summa	5,091,[illegible] kg.

Kredit:

Under år 1917 bortskänkt skogsfrö:				
Till bredsådd:				
Tallfrö			234,00 kg	
Granfrö			72,00 »	
Enl. bil. G. (skolsådden):				
Tallfrö			31,23 »	
Granfrö			19,74 »	356,97 kg
Försålt skogsfrö till ett pris av 6 kr. pr kg tallfrö och 2 kr. pr kg. granfrö:				
Enl. rekvisition: tallfrö	983,30 kg			
granfrö	380,90 »	1,364,20 kg		
Enl. bil. C. (mindre skogsägare):				
tallfrö	325,37 kg			
granfrö	171,[illegible]		406,5[illegible] »	1,800,[illegible]
Försålt skogsfrö till ett pris av 16 kr. pr kg. tallfrö och 4,5 kr. pr kg granfrö:				
Enl. rekvisition: tallfrö	91,9 kg			
granfrö	40,2 »	132,10 kg		
Enl. bil. F. (mindre skogsägare, ålagda att så): tallfrö	28,00 kg			
granfrö	12,75 »	40,75 kg		172,85 »
Utsått i plantskolan:				
Tallfrö			32,00 kg	
Granfrö			17,00 »	49,00 »
Använt till analyser:				
Tallfrö				5,[illegible]
				2,445,05 kg.
Inventarium till år 1918:				
Tallfrö			1,477,[illegible] kg	
Granfrö			1,168,99 »	2,646,88 kg
			Summa	5,091,93 kg.

Gävleborgs läns skogsvårdsstyrelses inkomster och utgifter år 1917.

Inkomster:

Kassabehållning den 1 januari 1917:		
Innestående å depositionsräkning i A.-Bol. Stockholms Handelsbank	20,000: —	
D:o å giroräkning i D:o	6,363: 24	
Kontant i styrelsens kassa	2,751: 58	29,114: 82
Andel av statens anslag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet	2,300: —	
Skogsvårdsavgifter	108,720: 28	
Andel av 1916 års reserverade skogsvårdsavgifter	2,680: —	
Återburna avlöningar från länsskogvaktarna för den tid de varit anställda i Bränslekommissionens tjänst	4,020: 16	
Återbetalda, för högt debiterade anläggningsavgifter för telefon	15: —	
Likvid för försålda böcker	9: —	
Hyra för lokal åt vedbyrån	200: —	
Likvid för försåld, utklängd kott	66: —	
D:o » utklängning av frö åt rekvirent	434: —	
Likvid för emballage	5: 25	
Arrenden för jord vid Skoghem	12: 50	
D:o » d:o » Stagården	168: 68	
Hyra för lägenhet vid Skoghem	100: —	
D:o » d:o » Stagården	31: —	
Likvid för skogsfrö	11,261: 65	
D:o » biträde av länsjägmästaren och länsskogvaktarna	666: —	
Återbetalt plantörsarvode	441: —	
Återbetalda rättegångs- & synekostnader	2,211: 87	
Influtna räntor	3,258: 84	136,601: 23
	Kronor	165,716: 05

Utgifter:

Inköp av inventarier	1,268: 72
Avlöningar	31,102: —
Reseersättningar	7,808: 77
D:o till styrelsen	389: 10
D:o till skogsvårdskommittéerna	48: —
Revisionskostnader	191: 58
Div. omkostnader såsom frakter, telefonavgifter, annonsering, tryck, prenumeration å skogsvårdstidskrifter, brandförsäkring, hyra, värme, lyse, skrivmaterialier m. m.	5,985: 75
Transport	46,793: 92

Transport		46,703: 02	
Inköp av kottar		4,816: 04	
Brandförsäkring av kottar och frön m. m.		305: —	
Fröklängningsarbeten, reparation och underhåll av fröklängningsanstalten, frakter m. m.		1,047: 55	
Kostnad för elektrisk belysningsanläggning i:			
fröklängningsanstalten	427: 50		
Skoghem	1,027: 12		
Stagården	1,022: 64	2,477: 26	
Plantskolan		000: 57	
Hemmanet Skoghem		200: 26	
D:o Stagården: reparationer	3,352: 08		
dikningsarbeten	2,405: 80		
jordbruket	1,485: 51	7,243: 39	
Arrendeskogarna		8: —	
Inköp av granfrö		7,030: —	
Frakt för d:o		53: 83	
Inköp av fröpåsar		182: 50	
Kostnad för skogsvårdskurs i Ovansjö		28: 40	
D:o för ved och mat m. m. till skogsvårdskursen i Stagården		443: 06	
Inköp av läroböcker i skogsvård, folk- och tidskrifter		062: 70	
Frakter för d:o		22: 18	
Anslag till Gästriklands, Norra Helsinglands—Gävleborgs läns folkhögskolor		600: —	
Bidrag för skogskulturer till:			
mindre skogsägare		18,491: 99	
större d:o		10,284: 05	
Bidrag för bäckrensningar och avdikningar till:			
mindre skogsägare	6,425: 57		
större d:o	8,586: 43	15,012: —	
Rättegångar och syner		1,172: 82	
Sockenkartor		3,308: 66	
Skogsvårdsavgiftstaxering		2,204: 88	
Pensionskassan		21,522: 70	145,361: 66
Kassabehållning den 31 december 1917:			
Innestående å giroräkning i A.-Bol. Stockholms Handelsbank		15,228: 82	
Kontant i styrelsens kassa		5,125: 57	20,354: 39
		Kronor	165,716: 05

Skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning den 31 december 1917.

Tillgångar:

Kontanta medel:		
Innestående å giroräkning i A.-Bol. Stockholms Handelsbank	15,228: 82	
Kontant i styrelsens kassa	5,125: 57	20,354: 39
Inventarier å expeditionen, å Stagården samt hos länsskogvaktarna	10,143: 17	
Fröklängningsanstalten	9,000: —	
Inventarier i d:o	1,616: 02	
Cokeshus vid d:o	400: —	
Kotthus vid d:o	400: —	
Länsskogvaktarebostället (Skoghem)	13,000: —	
Hemmanet Stagården med byggnader	11,000: —	
Fordringar för förskotterade synekostnader	759: 45	
Inneliggande förråd av: kottar	5,704: 82	
Inneliggande förråd av: cokes	150: —	
frö	28,906: 70	
D:o färdiga sockenkartor samt materialier för d:o	3,398: 66	84,478: 82
	Kronor	104,833: 21

Skulder:

Kapitalbehållning till 1918	Kronor	104,833: 21

Gävle den 23 april 1918.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Edward Rettig

Carl Åhman.

Skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands läns landstingsområde berättelse för år 1917.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning och personal.

Någon förändring i skogsvårdsstyrelsens sammansättning har icke inträtt under berättelseåret.

Vad personalen angår, ha såväl biträdande länsjägmästaren Arne Rydbeck som forstmästaren C. O. Hérnod erhållit sökt avsked, den förre från den 15 februari för att gå i tjänst hos annan skogsvårdsstyrelse, och den senare från den 1 december för att tillträda befattningen såsom biträdande direktör hos Ångermanälvens Tumningsförening. Till jägmästaren Rydbecks efterträdare har skogsvårdsstyrelsen utsett extra jägmästaren Sigvald Troell, förut anställd vid Uppsala universitets skogsförvaltning. Platsen efter forstmästaren Hérnod har däremot stått obesatt med hänsyn till den inskränkning i göromålen, som kännetecknat verksamheten under berättelseåret.

De vid årsskiftet lediga tillsyningsmansbefattningarna i Sollefteå och Torps skogsvårdsdistrikt hava blivit besatta, den förra med extra kronojägaren Hans Erik Eriksson från Näsåker och den senare med faktorn Jonas Sjöström från Anundsjö.

Skogsvårdsstyrelsen har under det förflutna året avslutat nya tjänstgöringskontrakt med samtliga ordinarie tillsyningsmän.

På framställning av Kungl. Jordbruksdepartementet i skrivelse den 7 maj 1917 har skogsvårdsstyrelsen funnit skäl tillsvidare ställa sin personal till bränslekommissionens förfogande, i mån behovet så påkallade. Då skogsvårdsstyrelsen emellertid hyste viss tvekan rörande sin befogenhet i förevarande avseende, beslöt styrelsen att vid detta sitt medgivande foga vissa villkor i syfte bl. a. att åt styrelsen bevara erforderlig arbetskraft för att till väsentliga delar upprätthålla styrelsens verksamhet för skogsvårdens befrämjande samt skogslagens efterlevnad.

Länsjägmästaren och kamreraren hava sålunda alltifrån den 13 maj under återstående del av berättelseåret vid sidan av sina resp. befattningar hos skogsvårdsstyrelsen, som uppehållits mot nedsatta arvoden,

fungerat den förre såsom länschef och den senare såsom kontorschef hos bränslekommissionens länsbyrå härstädes.

Tio av skogsvårdsstyrelsens ordinarie tillsyningsmän hava också på skilda tider varit i bränslekommissionens tjänst under sammanlagt 1,204 dagar.

Redogörelse för skogsvårdsstyrelsens personal i övrigt lämnas under »Tabell IX. Administration och tjänstepersonal.»

Finanserna.

Skogsvårdsstyrelsen har upprättat följande

Inkomst- och utgiftsstat för år 1918.

Inkomster:

Beräknad behållning från år 1917		80,000: —
Statsbidrag	1,900: —	
Skogsvårdsavgifter	185,000: —	
Återbäring av förskjutna synekostnader	500: —	
Försäljning av skogsfrö och plantor	5,000: —	
Räntemedel	10,000: —	202,400: —
Summa kronor		282,400: —

Utgifter:

Avlöningar: Länsjägmästaren	7,500: —	
2 biträdande länsjägmästare	8,000: —	
Kamreraren	2,750: —	
Tillsyningsmännen	17,000: —	35,250: —
Resekostnader: Styrelsen	1,500: —	
Länsjägmästaren	2,500: —	
Biträdande länsjägmästarna	4,000: —	
Tillsyningsmännen	12,000:	20,000: —
Avsättning till pensionering av personalen		4,500: —
Skogsvårdsarbeten		20,000: —
Syne- och rättegångskostnader		500: —
Anskaffning av kott och fröklängning samt assurans av frö		5,000: —
Inventarier		1,000: —
Undervisning i skogshushållning, kurser, försök, tidskrifter och litteratur		12,000: —
Telefonkostnader		1,600: —
Diverse omkostnader för expeditionslokal, skrivhjälp, skrivmaterialier, blanketter, tidningar, utställningar m. m.		7,500: —
Transport		107,350: —

Transport	107,350: —
Plantskolor	6,000: —
Kostnader för taxering till skogsvårdsavgifter	4,000: —
Oförutsedda utgifter	3,650: —
Bidrag till skogsvårdsarbeten samt behållning till år 1919	161,400: —
Kronor	282,400: —

Rörande disposition av skogsvårdsmedlen under berättelseåret får skogsvårdsstyrelsen meddela följande översikt.

Behållning från år 1916.

Tillgångar den 1 januari 1917:

Å kapitalräkning i Stockholms Handelsbank	67,366: 83	
Å depositionsräkning i d:o	2,590: 48	
Uteliggande förskotter	600: —	
Kontant i kassan	4,501: 18	75,058: 49
Förskjutna synekostnader	2,270: 33	
Inventarier	5,326: 62	
Fastigheten »Skogsskydd»	36,280: 64	
Plantskolorna	9,060:	
Skogsfrö	20,238: 80	
Utestående fordran å fröklängning, skogsodlingsarbeten samt kolarekursen	5,105: 28	78,281: 67
Kronor		153,340: 16

Skulder:

Enskildes depositioner för fullgörandet av åtagna förbindelser	2,590: 48	
Avsättning för eventuellt behov vid pensionering av styrelsens personal	3,000: —	
Innestående å syneförrättningars konto	10: 36	5,600: 84
Summa tillgångar kronor		147,739: 32

Inkomster:

Behållning från år 1916			75,058: 49
Statsanslag		1,900: —	
Skogsvårdsavgifter genom Kon. Bfhde	120,543: 89		
» » K. Maj:t	6,030: —	126,573: 89	
Upplupna räntor		7,242: 10	
Återbetalda synekostnader		1,339: 32	
Ersättning för av styrelsen erhållet biträde		1,298: 86	
Försålt skogsfrö		4,254: 40	
Försålda plantor		428: 05	
Transport		143,036: 68	75,058: 49

	Transport	143,036: 68	75,058: 49
Återburna skogsodlingskostnader		394: 87	
Inbetalt å utestående fordringar		3,152: 21	
Inbetalda lönemedel för personalens arbete hos bränslekommissionen		38,983: 39	
Hyra för kottmagasinet		335:	185,902: 15
		Summa kronor	260,960: 64

Utgifter:

Avlöningar för arbete hos styrelsen	30,786: 89		
» » » » bränslekommissionen	38,983: 39	69,770: 28	
Annonser		352: 45	
Diverse omkostnader såsom hyra, brandförsäkring, lotsningar, blanketter och skrivmaterialier, revision, m. m.		3,912: 19	
Kostnader för fastigheten		228: 20	
Inventarier		968: 02	
Omkostnader för plantskolorna		4,720: 09	
Pensionsavgifter		3,802: 72	
Resekostnader för styrelsen		871: 20	
» » styrelsens personal		4,816: 39	
Kostnader för analysering och assurans av frö		56: 55	
Syneförrättningar och rättegångar		1,822: 36	
Skogsvårdsarbeten		8,849: 91	
Förskjutna kostnader för skogsodlingar		2,543: 16	
Bidrag till skogsvårdsarbeten		57,438: 91	
Telefonkostnader		1,352: 12	
Kostnader för taxering till skogsvårdsavgifter		3,609: 81	
Kostnader för undervisning vid skolor m. m. samt litteratur		4,192: 73	169,307: 09
Behållning till år 1918			91,653: 55
		Summa kronor	260,960: 64

Tillgångar den 31 december 1917:

Å kapitalräkning i Stockholms Handelsbank	85,000: —	
Å depositionsräkning i d:o	2,692: 31	
Uteliggande förskotter	200: —	
Kontant i kassan	3,761: 24	91,653: 55
Förskjutna synekostnader	1,944: 80	
Inventarier	5,665: 21	
Fastigheten »Skogsskydd»	34,348: 40	
Plantskolorna	9,000: —	
Skogsfrö	12,407: 60	
Utestående fordran å skogsodlingsarbeten samt kolarekursen	4,543: 16	67,909: 17
	Kronor	159,562: 72

Skulder:

Enskildes depositioner för fullgörandet av åtagna förbindelser	2,692: 31	
Innestående å syneförrättningars konto	10: 36	2,702: 67
Summa tillgångar kronor		156,860: 05

Under året hava följande avskrivningar ägt rum:

Inventarier	629: 43	
Fastigheten »Skogsskydd»	1,825: 44	
Plantskolorna	3,830: 04	6,284: 91

Till förestående redogörelse för skogsvårdsstyrelsens finanser under berättelseåret får styrelsen foga följande förklaringar:

Från »Syneförrättningars konto» till »Syneomkostnaders konto» överfört belopp, 808 kronor 57 öre, utgöres av utav styrelsen för syne- och rättegångsförfarande utgivna medel, som sedermera av domstol icke blivit utdömda.

De företagna avskrivningarna utgöra:

629 kronor 43 öre å »Inventariers konto» 10 % av bokförda inventeringsvärdet för beräknad slitning av redskap m. m.,

1,825 kronor 44 öre å fastigheten »Skogsskydd» amortering enligt plan med 5 % å upptaget värde för klängstugan, samt

3,830 kronor 4 öre å »Plantskolornas konto», huvudsakligen anläggningskostnader för plantskolor.

I särskilda räkenskaper äro redovisade följande medel, avsedda att bereda pension åt styrelsens befattningshavare:

Behållning från år 1916		5,861: 16

Inkomster:

Styrelsens inbetalningar	3,802: 72	
Befattningshavarnas inbetalningar	2,535: 16	
Räntemedel	607: 53	6,945: 41
Summa kronor		12,806: 57

Utgifter:

Återbetalning av avgifter till under året entledigade befattningshavare	591: 75	
Ränta å obligationer	193: 06	784: 81
Behållning till år 1918		12,021: 76
Summa kronor		12,806: 57

Behållningen, som utgöres av Stockholms stads 5 % obligationer för år 1917 till ett bokfört värde av 9,855 kronor samt ett å kapitalräkning i Stockholms Handelsbank innestående belopp av 2,166 kronor 76 öre, är fördelad sålunda:

Styrelsens andelar	6,426: 52	
Befattningshavarnas andelar	4,284: 33	
Pensionsöverskottets konto	1,310: 91	12,021: 76

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Skogsarbetena inom länet hava under det tilländalupna året fått sin särskilda prägel genom de avverkningar, som verkställts för bränslekommissionens räkning. Till följd av under kriget minskade skeppningar från norrländska hamnar har skogsägarnas intresse företrädesvis knutits till vedavverkningarna, som tagit den största delen av tillgänglig arbetskraft i anspråk. De egentliga skogsvårdsarbetena hava under sådana förhållanden på flera håll inom länet fått sitta emellan, och de företag av detta slag, som i allt fall under året kommit till utförande, hava betingat synnerligen höga kostnader.

Endast en mindre del av vedavverkningarna hava bedrivits av bränslekommissionen. Beträffande dessa torde kunna sägas, att de i allmänhet hållit sig inom gränserna för en god skogsvård, och det torde icke heller kunna förnekas, att de gallringar i ungskog, som verkställts för samma ändamål varit välgörande.

Övriga avverkningar för tillgodoseende av bränslebehovet hava i några fall föranlett till styrelsens ingripande till förhindrande av uppenbar vanvård av skog.

Kolningsarbetena, som togo så lovande fart under förra året, hava i år bedrivits till mindre utsträckning, sannolikt beroende icke blott på, att de av Kungl. Maj:t fastställda maximeprisen å träkol ansetts för låga utan jämväl av den konkurrens om kolveden, som genom vedavverkningarna uppkommit på de trakter, som ligga närmast trafiklederna.

Skogsägarna hava i alla sina skogliga göromål under året haft stora svårigheter att övervinna för att anskaffa livsförnödenheter åt folket och foder åt dragarna.

Väderleken har under berättelseåret över huvud varit tjänlig för skogsväxten, och de under året verkställda skogsodlingsföretagen hava i allmänhet slagit väl till. I början av juli månad inträffade emellertid en köldperiod, som skadade årsskotten på yngre granar, särskilt i frostländiga lägen.

Virkets utdrivning ur skogarna har gynnats av goda snöförhållanden. Flottningen har däremot förlupit ogynnsamt icke blott på grund av den höga vårfloden med åtföljande knapp vattentillgång under sommaren, vilka förhållanden gjort sig särskilt kännbara genom den ovanligt stora virkestillsläppningen, utan jämväl till följd av de svårigheter, som uppstått genom de strejker, som på vissa håll inom länet utbrutit bland flottningsmanskapet.

Skogsträdens frösättning under berättelseåret belyses av följande tabell:

Skogsvårdsdistrikt	Grankott	Tallkott	
		1-årig	2-årig
Sundsvall	0—1	1	1
Borgsjö	0	1	1
Torp	1	1	1
Indal	1	1	1
Härnösand	1	1	1
Sollefteå	1	1	1
Fjällsjö	1—2	1	1
Anundsjö	1—2	1	1
Ullånger	1—2	1	2
Björna	1—2	1—2	1—2
Själevad	1	1	1—2
Junsele	0—1	1	1

Förklaringar: 0 = ingen tillgång, 1 = ringa tillgång, 2 = god tillgång, 3 = riklig tillgång.

Över skador av olika slag, som under berättelseåret träffat länets skogar, lämnas här nedan införda uppgifter:

Skogsvårdsdistrikt	Insekter	Svampar	Storm	Snötryck	Skogseld	Frost
Sundsvall	1	0	0	0	0	1
Borgsjö	0	0	0	0	1	1
Torp	0	1	0	0	1	1
Indal	2	1	0	0	1	0
Härnösand	0	0	1	0	1	0
Sollefteå	0	0	0	0	0	1
Fjällsjö	1	1	0	0	2	1
Anundsjö	1	1	0	0	2	1
Ullånger	0	0	2	0	0	0
Björna	1	1	0	0	0	1
Själevad	0	2	0	0	0	0
Junsele	0	0	0	0	2	1

Förklaringar: Skadans omfattning: ingen = 0.
» » ringa; å mindre enstaka områden = 1.
» » avsevärd; å större sammanhängande områden = 2.
» » mycket omfattande; allmänt förekommande = 3.

Över skogseldar, som härjat länets skogar, lämnas statistisk redogörelse i särskild tablå. (Tabell XI.)

Under berättelseåret hava följande skogsvårdsarbeten blivit verkställda inom länet:

A. *Skogskulturarbeten.*

Sådd				Plantering				Summa				Kulturhägnad			Summa kostnad	
Areal		Kostnad		Areal		Kostnad		Areal		Kostnad		Antal meter	Kostnad			
har	ar	Kr.	öre	har	ar	Kr.	öre	har	ar	Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre
750	34	28,894	05	661	81	28,302	74	1,412	15	57,196	79	—	80	—	57,276	79

B. *Torrläggningsarbeten.*

Dikning			Bäckrensning			Underhåll av äldre diken			Summa kostnad	
Antal meter	Kostnad		Antal meter	Kostnad		Antal meter	Kostnad			
	Kr.	öre		Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre
248,137	69,317	26	69,906	16,222	91	189,375	9,429	78	94,969	95

C. *Övriga skogsvårdsåtgärder.*

Hyggesrensning och markberedning				Beståndsvårdande gallringar				Diverse skogsvårdsarbeten		Summa kostnad	
Areal		Kostnad		Areal		Kostnad		Kostnad			
har	ar	Kr.	öre	har	ar	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
828	76	10,274	71	717	69	13,636	50	9,173	92	33.085	13

Kostnaderna för dessa arbeten uppgå alltså för året till sammanlagt 185,331 kronor 87 öre.

Den på sina håll ganska kännbara bränslebristen har öppnat skogsägarnas ögon för värdet av småvirke och avfall, som numera i större omfattning tillvaratages till husbehov eller säljes. Ett annat uttryck för växande insikt om skogens värde är den ökade omsorg, som anlägges vid försäljning av skog. Upplåtelser av avverkningsrätter, särskilt till viss dimension, som för några år sedan voro mycket vanliga, förekomma numera sällan. Försäljning av skogsprodukter sker numera företrädesvis efter verkställd utstämpling på rot eller enligt leveranskontrakt.

Dagsverksprisen för skogssysslor hava under året belöpt sig till:

för karl: 6—8 kronor,
» kördagsverke 15—20 kronor och understundom därutöver.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Sedan skogsvårdsstyrelsen på ovan anförda skäl funnit sig böra ställa en stor del av sin personal till bränslekommissionens förfogande och på grund av omförmälda svårigheter för hemmansägarna att vidtaga åtgärder i skogsvårdssyfte, har styrelsen nödgats göra avsevärda inskränkningar i sitt arbetsprogram. Sålunda hava icke blott flera skogsvårdsföretag som enligt plan skolat bringas till verkställighet under året utan även de kurser i beståndsvård, dikning och kolning, som tidigare ingått i skogsvårdsstyrelsens arbetsplan uteslutits. Vad undervisning i övrigt med undantag av skogskolning angår, har denna under året bedrivits i samma omfattning, som under nästföregående år.

För att emellertid i någon mån tillgodose behovet av undervisning i skogskolning har skogsvårdsstyrelsen med bidrag från Järnkontoret i likhet med förra året låtit anställa en vandringskolare för att tillhandagå ovana kolare med råd och dåd. Vandringskolaren har för sådant uppdrag under året besökt 15 olika hemmansägare, företrädesvis i norra Ångermanland, vilka han biträtt vid kolning av tillhopa 29 milor och därmed sammanhängande arbeten.

Skogsvårdsstyrelsen har också sett sig nödsakad att för året inställa sin numera årligen återkommande studieresa för hemmansägare inom länet, särskilt med hänsyn till de svåra tågförbindelserna och knappheten med livsmedel.

Under berättelseåret har skogsvårdsstyrelsen vidtagit åtgärder för att anställa försök med flottning av buntat småvirke i länets större flottleder, varöver redogörelse kommer att lämnas i nästkommande årsberättelse.

Skogsvårdsstyrelsen har också i år funnit skäl utdela sitt diplom för välskött mindre skogsbruk, denna gång åt inspektoren Anton Fogelin i Torpshammar, som på sina ägande hemman i Ede by av Stöde socken samt i Visslands och Munktorps byar av Torps socken vidtagit omfattande skogsvårdsåtgärder genom dikning, skogsodling och gallring.

Skogsvårdsstyrelsen har under året avgivit utlåtande över sakkunnigas betänkande med förslag till ny flottningslagstiftning.

I likhet med näst föregående år har skogsvårdsstyrelsen låtit sig representera vid företagna taxeringar till skogsvårdsavgifter inom de flesta

av länets socknar. Anledning till besvär från styrelsens sida har icke i något fall förekommit.

Skogsvårdsstyrelsen har jämväl under det gångna året funnit skäl bevilja sina befattningshavare med undantag av länsjägmästaren dyrtidstillägg.

Den av skogsvårdsstyrelsen föranstaltade undersökningen rörande förbrukningen av virke till husbehov inom länet har nu fortskridit så långt, att bearbetningen av det genom personalen införskaffade materialet slutförts, så att resultatet av arbetet torde kunna framläggas i nästa årsberättelse.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet under berättelseåret åskådliggöres i övrigt genom följande tabellariska sammandrag jämte därvid fogade förklaringar.

Innehåll.

Tab. 1

Av skogsvårdsstyrelsen lämn

A. Skog

Antal förrättningar: Med bidrag ur skogsvårdskassan	Antal förrättningar: Utan bidrag ur skogsvårdskassan	Sådd: Areal i har	Använt frö i kilogram: Tall	Använt frö i kilogram: Gran	Kostnad för frö: Kr.	Kostnad för frö: öre	Arbetskostnad: Kr.	Arbetskostnad: öre	Summa kostnad: Kr.	Summa kostnad: öre	Bidrag i penningar: Kr.	Bidrag i penningar: öre
19	—	29	12,5	3,4	147	70	893	90	1,041	60	446	95
—	81	257,4	269,2	199,5	3,559	70	6,789	25	10,348	95	—	—
19	81	286,4	281,7	202,9	3,706	40	7,683	15	11,390	55	446	95

B. Övriga skog

Hyggesrensning och markberedning: Antal förrättningar med bidrag ur skogsv.-kassan	Hyggesrensning och markberedning: Antal förrättningar utan bidrag ur skogsv.-kassan	Hyggesrensning och markberedning: Areal i har	Hyggesrensning och markberedning: Kostnad Kr.	Hyggesrensning och markberedning: Kostnad öre	Hyggesrensning och markberedning: Bidrag i penningar Kr.	Hyggesrensning och markberedning: Bidrag i penningar öre	Stämpling för hjälpgallring: Antal förrättningar	Stämpling för hjälpgallring: Areal i har	Stämpling för hjälpgallring: Antal utstämplade träd	Stämpling för hjälpgallring: Kostnad Kr.	Stämpling för hjälpgallring: Kostnad ö.	Stämpling för hjälpgallring: Bidrag i penningar Kr.	Stämpling för hjälpgallring: Bidrag i penningar ö.	Stämpling för slutavverkning: Antal förrättningar	Stämpling för slutavverkning: Antal utstämplade träd	Utmärkning av fröträd: Antal förrättningar	Utmärkning av fröträd: Antal utmärkta fröträd	Anvisn. för tillämnad avverkn: Antal förrättningar
1	—	3,0	70	—	35	—	5	10,5	—	187	10	93	55	—	—	—	—	—
—	11	64,5	1,012	—	—	—	77	467,	—	8,406	—	—	—	143	647,751	—	—	3
1	11	67,5	1,082	—	35	—	82	477,5	—	8,593	10	93	55	143	647,751	—	—	3

…råde vid skogens skötsel och vård.

…ing.

Areal i har	Plantering: Antal använda plantor: Tall	Gran	Kostnad för plantor: Kr.	öre	Arbetskostnad: Kr.	öre	Summa kostnad: Kr.	öre	Bidrag i penningar: Kr.	öre	Summa bidrag i penningar: Kr.	öre
7,0	21,000	2,000	69	—	364	50	433	50	182	25	629	20
121,6	185,000	160,000	1,035	—	5,207	—	6,242	—	—	—	—	—
129,6	206,000	162,000	1,104	—	5,571	50	6,675	50	182	25	629	20

…rdsarbeten.

Antal förrättningar	Torrläggningsarbeten: Dikning: Dikenas längd i meter	Kostnad: Kr.	öre	Bidrag i penningar: Kr.	öre	Bäckrensning: Bäckarnas längd i meter	Kostnad: Kr.	öre	Bidrag i penningar: Kr.	öre	Summa bidrag i penningar: Kr.	öre
123	76,428	21,931	29	10,965	50	13,283	2,233	46	1,116	58	12,839	83
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
123	76,428	21,931	29	10,965	50	13,283	2,233	46	1,116	58	12,839	83

Tab. II.

Uppgift å under skogsägarens egen ledning verkställ

(Större skogsägal

Landskapets namn	Antal sökande	Skogsodlingsarbeten: Sådd: Areal i har	Sådd: Använt frö i kg: Tall	Sådd: Använt frö i kg: Gran	Sådd: Kostnad inberäkn. frö: Kr.	ö.	Plantering: Areal i har	Plantering: Antal använda plantor: Tall	Plantering: Antal använda plantor: Gran	Plantering: Kostnad inberäkn. plantor: Kr.	ö.	Hyggesrensning och markberedning: Areal i har	Hyggesrensning och markberedning: Kostnad: Kr.	ö.	Gallrir: Area i har
Ångermanland	11	204,30	169,80	112,5	6,444	65	530,71	364,800	474,000	21,522	24	403,04	3,105	20	240.
Medelpad......	6	259,64	95,15	78,0	11,058	85	1,50	3,500	—	105	—	358,22	6,087	51	—
Summa	17	463,94	264,95	190,5	17,503	50	532,21	368,300	474,000	21,627	24	761,26	9,192	71	240.

Tab. III.

Beviljade bidrag ur skc

	Kontanta bidrag: Skogs-odling: Kr.	öre	Kultur-hägnads-arbeten: Kr.	öre	Hygges-rensning och mark-beredning: Kr.	öre	Bestånds-vårds-arbeten: Kr.	öre	Torrlägg-nings-arbeten: Kr.	öre	Diverse skogs-vårds-arbeten: Kr.	öre	Summ kontan bidrag : skogsvår arbete: Kr.
Åt mindre skogsägare	629	20	—	—	35	—	93	55	12,082	08	—	—	12,839
» större »	8,727	52	326	37	3,342	05	1,741	11	30,152	03	310	—	44,599
Summa	9,356	72	326	37	3,377	05	1,834	66	42,234	11	310	—	57,438

De kontanta bidragen ur skogsvårdskassan hava i allmänhet utgått

till mindre skogsägare med 50 % och

» större » » 30 % å kostnadsbeloppen.

h med bidrag ur skogsvårdskassan understödda arbeten.

ogsvårdsarbeten.)

…beten		Hägn.-arbeten		Torrläggningsarbeten										Kostnad för arbetenas planläggning		Kostnad för diverse arbeten		Summa kostnad		Förbättrad mark genom torrläggningsarbeten	
				Dikning			Dikesrensning			Bäckrensning											
Kostnad		Kostnad		Längd i meter	Kostnad		Längd i meter	Kostnad		Längd i meter	Kostnad										
Kr.	ö.	Kr.	ö.		Kr.	ö.		Kr.	ö.		Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Har	ar
230	50	80	—	141,811	33,894	01	170,654	7,090	27	29,133	4,269	47	2,098	50	6,888	67	90,623	51	635	—
—	—	—	—	29,898	13,491	96	18,721	2,339	51	27,490	9,719	98	11	75	95	—	42,909	56	386	—
230	50	80	—	171,709	47,385	97	189,375	9,429	78	56,623	13,989	45	2,110	25	6,983	67	133,523	07	1,021	—

rdskassan under år 1917.

Bidrag i form av arbete och materiel													Summa bidrag ur skogsvårdskassan	
Arbetsledning			Utan ersättning utlämnat kulturmateriel						Meddelad undervisning och utlämnad litteratur		Summa			
			Frö			Plantor								
Antal …e- och arbetsdagar	Kostnad		Kilogram	Värde		Antal	Värde							
	Kr.	öre		Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
976	6,867	05	195,850	1,500	75	316,000	970	—	3,993	93	13,331	73	26,171	56
82	684	—	320,000	2,320	—	—	—	—	—	—	3,004	—	47,603	08
1,058	7,551	05	515,850	3,820	75	316,000	970	—	3,993	93	16,335	73	73,774	64

Tab. IV.

Undervisning i skogsskötsel.

Fullständiga kurser i skogsvård				Enstaka föreläsningar över skilda ämnen i skogsvårdsläran	Specialkurser			Planteringsdagar vid folkskolor			Spridning av skogslitteratur
Läroanstaltens namn	Föreläsningstimmar	Exkursioner	Elevantal		Ändamål m. m.	Antal deltagare	Samlingstid	Skolornas antal	Antal dagar	Antal deltagare	
Nordviks lantbruksskola ...	36	4	—	28				78	78	1,365	Skogsvårdsförening:s folkskrifter, häftade,
Norra Ångermanlands folkhög- och lantmannaskola	36	2	30								196 ex.
Ålsta folkhögskola	20	—	18								Tidskriften »Skogen» 280 ex.
Hussborgs lantmannaskola..	36	—	7								
Hola »	20	2	20								Om släckning av skogseld, 20 ex.
Folkskoleseminariet i Härnösand	30	1	41								Om milkolning 25 ex.

Under året hava inga specialkurser hallits. (Se texten.)

Tab. V.

Kottredogörelse.

	Tall hl	Gran hl	Tall hl	Gran hl		Tall hl	Gran hl	Tall hl	Gran hl
Behållning från år 1916	—	—	—	—	Avgång under året genom klängning	—	—	—	—
Tillkomst under året	—	—	—	—	Behållning till år 1918	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	Summa	—	—	—	—

Varken inköp eller klängning av kott för styrelsens egen räkning har under året ägt rum.

Tab. VI.

Föredogörelse.

	Tall kg	Gran kg	Tall kg	Gran kg
Behållning från år 1916	—	—	1,559,0	984,0
Tillkomst under året gen. köp eller byte	—	—	—	—
» » » » klängning ...	—	—	—	—
Summa	—	—	1,559,0	984,0

	Tall kg	Gran kg	Tall kg	Gran kg
Avgång under året:				
utlämnat mot ersättning...	283,55	251,2	—	—
» utan » ...	252,15	199,7	—	—
» till plantskolor...	32,00	32,0	—	—
» » provytor.....	—	—	567,7	482,9
Behållning till år 1918	—	—	991,3	501,1
Summa	—	—	1,559,0	984,0

Fröpris: Ersättning för tallfrö har vid försäljning under året till enskilda skogsägare inom länet med rätt enligt lag till understöd av skogsvårdsmedel utgått efter 11 kronor pr kg. Priset å granfrö har under enahanda förhållanden utgått med 3 kronor pr kg.

För skogsodling av kalmarker, uppkomna före år 1905, har priset nedsatts till resp. 5 och 2 kronor pr kg tall- och granfrö.

För avnämare, som lagligen icke äro berättigade till bidrag ur skogsvårdskassan, har priset för tall och granfrö fastställts till resp. 15 och 7 kronor pr kg.

Tab. VII.

Plantredogörelse.

	Tall		Gran	
	1-årig	Äldre	1-årig	Äldre
Behållning från år 1916		4,000,000	—	3,000,000
Tillkomna under året gen. köp	—	—	—	—
» från egna plantskolor	300,000	—	300,000	—
Summa	300,000	4,000,000	300,000	3,000,000

	Tall		Gran	
	1-årig	Äldre	1-årig	Äldre
Avgång under året:				
utlämnat mot ersättning	—	47,000	—	2,000
» utan »	—	169,000	—	162,000
Utgångna under året	—	584,000	—	636,000
Behållning till år 1918	300,000	3,200,000	300,000	2,200,000
Summa	300,000	4,000,000	300,000	3,000,000

Plantor hava försålts till självkostnadspris eller efter 3 kronor pr 1,000 stycken $\frac{2}{0}$-åriga tall- och gran.

Tab. VIII.

Vidtagna åtgärder med anledning av i strid mot gällande skogslag verkställda avverkningar.

Syner enligt § 2 i gällande skogslag	Anmaningsskrivelser	Avverkningsförbud	Träffade överenskommelser	Rättegångar: Balanserade mål	Rättegångar: Anhängiggjorda mål	Rättegångar: Slutdömda mål	Rättegångar: Oavgjorda mål
1	—	1	1	3	—	2	1

Tab. IX.

Administration och tjänstepersonal.

Styrelsen		Länsjägmästare				Expeditionspersonal		Tillsyningsmän			Antal skogsvårdskommittéer	Antal socknar inom länet	Brevdiarium			Ansökningsdiarium		
Antal sammanträden	Antal besiktningsresor	Ordinarie	Rese- och förrättningsdagar	Biträdande	Rese- och förrättningsdagar	Kamrerare	Expeditionsbiträde	Ordinarie	Extra	Rese- och förrättningsdagar			Antal nummer	Inkomna skrivelser	Avsända skrivelser	Antal nummer	Inkomna skrivelser	Avsända skrivelser
6	—	1	40	2	120	1	1	12	6	1,740	18	63	269	951	873	675	1,417	1,068

Tab. X

Sammandrag över arbeten verkställda av skogsvårdsstyrelsens personal år 1917.

Skogsvårdsdistrikt och socken	Skogsodling: Sådd: Antal förrättn.	Areal i hektar	Kostnad Kr.	ö.	Plantering: Antal förrättn.	Areal i hektar	Kostnad Kr.	ö.	Planerade torrläggningsarbeten: Antal förrättningar	Dikenas längd i meter	Beräknad kostnad Kr.	ö.	Bäckarnas längd i meter	Beräknad kostnad Kr.	ö.	Stämpling: för beståndsvård: Antal förrättn.	Ungefärlig areal i har	Antal utstämplade träd	för slutavverkning: Antal förrättn.	…lade träd
Sundsvalls distrikt:																				
Njurunda socken	—	—	—	—	1	2,0	87	50	1	1,129	898	90	660	413	80	—	—	—	—	
Attmars »	1	0,2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12,0	—	4	11,4
Tuna »	3	0,3	9	—	—	—	—	—	1	433	273	13	—	—	—	—	—	—	—	
Selångers »	—	—	—	—	3	0,3	15	—	2	800	520	14	418	117	—	—	—	—	—	
Sköns »	—	—	—	—	1	3,0	124	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Timrå »	1	0,1	3	—	1	3,0	137	—	1	246	95	34	181	51	59	—	—	—	—	
Hässjö »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tynderö »	4	0,4	14	—	1	4,0	189	—	1	476	185	46	—	—	—	—	—	—	—	
Alnö »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1,398	619	70	—	—	—	—	—	—	—	
Sundsvalls stad ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Torps distrikt:																				
Torps socken	9	5,4	151	50	1	1,5	71	50	3	1,363	717	60	—	—	—	10	50,0	—	2	48,0
Stöde »	—	—	—	—	—	—	—	—	4	480	183	04	—	—	—	18	45,5	—	—	
Holms »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	750	434	81	—	—	—	1	1,0	—	—	
Borgsjö distrikt:																				
Borgsjö socken	1	8,6	249	40	3	4,8	228	—	4	2,468	546	99	—	—	—	2	4,0	—	1	1,
Haverö »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1,559	425	90	—	—	—	—	—	—	—	
Indals distrikt:																				
Indalslidens socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9,5	—	4	25,
Indals »	—	—	—	—	1	2,0	83	—	1	587	227	14	—	—	—	—	—	—	2	7,
Ljustorps »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1,550	948	96	160	34	56	—	—	—	1	5,
Sättna »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fjällsjö distrikt:																				
Tåsjö socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	95,
Bodums »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	27,
Fjällsjö »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	513	125	06	—	—	—	—	—	—	2	33,
Ramsele »	3	1,4	42	—	1	2,0	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3,
Junsele distrikt:																				
Junsele socken	2	4,5	137	50	6	1,5	50	—	17	11,300	3,215	34	100	12	—	4	52,0	—	16	94,
Ådalslidens »	3	30,0	1,035	—	3	7,5	450	—	3	1,981	365	32	—	—	—	—	—	—	1	5,
Resele »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	879	179	90	—	—	—	—	—	—	—	
Sollefteå distrikt:																				
Eds socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	70,0	—	1	12,
Edsele »	1	1,0	28	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	17,
Helgums »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Graninge »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	872	325	—	325	86	10	—	—	—	—	
Långsele »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	477	149	10	400	74	—	2	15,0	—	3	6,
Sollefteå »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	324	115	53	—	—	—	4	15,0	—	—	
Multrå »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	10,0	—	—	

Råd för hyggesrensn. och markberedning					Råd och anvisning för tillämnad avverkning		Ant. avverkningsbesiktningar	Avsynade arbeten, utförda												Diverse förrättningar	Summa		
Antal förrättn.		Ungefärlig areal i har	Beräknad kostnad					med bidrag ur skogsvårdskassan								enligt överenskommelse							
								Gallring		Hyggesrensning o. markber.		Torrläggningsarbeten				Hyggesrensning o. markber.		Skogsodling					
Med bidrag	Utan bidrag		Kr.	ö.	Antal förrättn.	Ungefärlig areal i har		Antal	Har	Antal	Har	Antal förrättn.	Ungefärlig areal torrlagd mark i har	Dikning i meter	Bäckrensning i meter	Antal	Har	Antal	Har		Liggedagar	Resedagar	Förrättningsdagar
—	I	8.0	120	—	—	—	3	—	—	—	—	I	1.0	443	32	—	—	2	4.0	2	—	4	13
I	—	6.0	108	—	·	—	3	—	—	—	—	3	20.0	2,156	152	—	—	—		2	I	3	12
—	—	—	—	—			11								—			I	2.5	2	2	2	15
—	—	—		—	—	—	13					I	1.0	206				—	—	4		3	13
—	—	—	—			—	3	—	—					—						3		I	10
—	—			—		—	2	—	—						—	—	—	2	5.0	2		2	9
—	—	—	—	—	—		4	—	—	—		I	2.0	294	—							I	5
—	—	—	—	—	—	—	5	—			—	2	3.0	352			—	I	4.0		I	5	15
—	—	—	—	—	—	—	I	—	—	—	—		—								2	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—		I	—	0	3
—	I	6.0	120		—	—	12	—	—	—	—	I	4.0	300		—	—	—		17	·	[illegible]	72
—	2	3.5	50	—	—	-	8		—	—	-	I	3.0	182	1,658	I	5.0	—		3	2	7	35
—	—	—	—	—	—	—	6					I	3.0	—	657					I	—	6	8
—	—	—	—		—	—	32					I	2.5	901		—		—		7		2	40
—	—	—		—		—	3	—			—	2	5.5	1,135	—	—				10	—	5	21
—	—		—	—		—	39		—	I	3.0			—		4	18.0	3	18.0	I	I	11	40
—	—		—	—	I	30.0	45		—	I	5.0				—	—		—		I	I	·	28
—	—		—		—	—	20	—		—				—	—	—				I	—	5	15
—	—		—	—	I	10.0	21	—		—				—	—			—		2	—	5	20
—		—	-	—	—	—	8	—	—	—	—	2	11.0	1,153	545	—	—			2	7	12	54
—	—	-	—	—		—	5	—	—	—	—	—					—	—	—	I	I	3	21
—	—	—		—	—	—	12	—		—	—	3	10.5	2,215			—			3		I	33
—	—	—	—	—	—		15	—		—		5	44.0	6,124	2,100		—			5	2	3	22
2	—	22.0	224	—	—	—	21	2	3.0	I	10.0	24	170.0	17,270	1,630		—	—		3	8	9	130
—	—	—	—	—		-	3	—	—	—	—	—	—			—	—	—		2	5	4	35
—	—	—	—	—	—		7	—	—		—	2	15.0	1,454	157		—	—		2	I	5	[illegible]
—	—	—	—	—	—	—	2		—				—	—	—					2		I	10
—	—	—	—				4		—	—		3	25.0	1,828	749	—				4	5	[illegible]	22
—	—		—			—	2		—		—		—			—							2
—	—	—	—				2		—	—							—					3	2
—	—	—	—		—	—	5	—	—	—							—				—	2	11
—	—	—	—		—	—	—	—	—	—			—			—		—	—	I	2		9
—	—	—	—		—	—	—	—			—							—			I		4

Tab. X (forts.).

Skogsvårdsdistrikt och socken	Skogsodling: Sådd: Antal förrättn.	Areal i hektar	Kostnad Kr.	ö.	Plantering: Antal förrättn.	Areal i hektar	Kostnad Kr.	ö.	Planerade torrläggningsarbeten: Antal förrättningar	Dikenas längd i meter	Beräknad kostnad Kr.	ö.	Bäckarnas längd i meter	Beräknad kostnad Kr.	ö.	Stämpling: för beståndsvård: Antal förrättn.	Ungefärlig areal i har	Antal utstämplade träd	för slutavverkning: Antal förrättn.	Antal utstämplade träd
Sånga socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Överlännäs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2,3
Boteå »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	14,0	—	—	—
Härnösands distrikt:																				
Dals socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torsåkers »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ytterlännäs »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	100	37	—	530	159	—	10	50,0	—	10	34,9
Gudmundrå »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2,0
Högsjö »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemsö »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Viksjö »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stigsjö »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5,0	—	—	—
Säbrå »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	461	115	48	—	—	—	—	—	—	1	2,4
Häggdångers »	1	2,0	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1,0	—	—	—
Härnön »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	1	7
Ullångers distrikt:																				
Vibyggerå socken	1	100,0	2,355	—	—	—	—	—	1	1,185	312	47	202	34	98	1	3,0	—	—	—
Ullångers »	10	20,0	483	—	1	2,0	95	50	12	5,539	1,620	51	913	186	32	2	11,5	—	14	31,8
Nordingrå »	1	2,0	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nora »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10,0	—	3	6,2
Skogs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bjärtrå »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	11,5
Styrnäs »	1	2,0	60	50	1	4,0	187	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Själevads distrikt:																				
Själevads socken	1	2,0	55	—	1	2,0	83	50	4	1,812	482	07	34	4	08	3	26,0	—	3	9,3
Mo »	4	4,6	133	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	18,8
Sidensjö »	—	—	—	—	1	1,0	47	—	3	671	184	71	—	—	—	4	20,0	—	5	7,7
Nätra »	1	6,0	183	—	—	—	—	—	7	1,633	286	97	288	36	88	1	50,0	—	2	2,1
Anundsjö distrikt:																				
Anundsjö socken	10	64,0	1,728	—	4	79,0	3,160	—	21	12,315	3,748	84	402	98	25	1	2,0	—	8	57,2
Skorpeds »	2	3,5	97	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Björna distrikt:																				
Björna socken	3	7,9	227	—	—	—	—	—	1	682	250	24	—	—	—	1	1,0	—	5	36,3
Trehörningsjö »	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2,646	729	96	161	22	54	—	—	—	—	—
Gideå »	4	10,5	293	—	—	—	—	—	5	1,928	878	59	150	64	—	—	—	—	1	2,9
Grundsunda »	4	10,0	274	—	2	10,0	485	—	6	1,779	392	57	—	—	—	—	—	—	1	6,0
Arnäs »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	157	71	88	—	—	—	—	—	—	9	17,0
Summa	68	286,4	7,683	15	32	129,6	5,571	50	119	60,493	19,663	65	4,924	1,395	10	82	477,5	—	143	647,7

Råd för hyggesrensn. och markberedning: Antal, Utan bidrag	Ungefärlig areal i har	Beräknad kostnad Kr.	ö.	Råd och anvisning för tillämnad avverkning: Antal förrättn.	Ungefärlig areal i har	Ant. avverkningsbesiktningar	Avsynade arbeten, utförda med bidrag ur skogsvårdskassan: Gallring Antal	Gallring Har	Hyggesrensning o. markber. Antal	Hyggesrensning o. markber. Har	Torrläggningsarbeten: Antal förrättn.	Ungefärlig areal torrlagd mark i har	Dikning i meter	Bäckrensning i meter	Enligt överenskommelse: Hyggesrensning o. markber. Antal	Har	Skogsodling Antal	Har	Diverse förrättningar	Summa: Liggedagar	Resedagar	Förrättningsdagar
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	1		—	2
—	—	—		—	—	—			—	—	1	1,5	364	—		—		—	1		2	4
—	—	—			—	—	—		—	—	—	—			—		1	2.0	1		3	4
1	10.0	130				—	—	—		—	—	—	—	—			—		1	—	2	2
—	—	—	—	—	—		—			—	—	—	—			—	—	—		—	—	—
—	—			1	14.0	6	—	—	—		—	—		—	—			—	1	5	3	29
—	—				—	14	—			—	—	—			—	—	—		1	—	1	10
—	—	—		—		11		—	—	—	1	4.0	468	—			1	2.0	2	—	1	12
—					—	1	—	—	—	—	—		—		—	—	—	—	1	—		2
—			—	—	—	5	—	—		—	—	—				—	—	—	1	1	2	6
—	—	—	—	—	—	4	1	4.0	—	—	1	4,0	980	—	1	2.0	—	—	1	—	4	11
—	3.0	120	—	—	—	9			—	—		—	—				2	2,0	1		—	14
—	—		—	—	—	3				—		—			—		—	—	3	—	1	6
—	—	—	—	—	—		—	—		—		—	—				—	—	1			4
—	—		—	—	—	5	—	—		—	—	—			1	10.0	2	10,0	6	1	6	11
—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	4	18.0	2,146	92			2	6,0	15	3	5	62
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	2	—	1	2
—	—	—		—		8	—		—	—	1	4.0	365		—	—	—	—		—	4	12
—	—		—	—	—	2	—	—	—	—	—	—		—			—	—	1		1	1
—	—		—	—	—	8	—	—	—	—	—	—		—		—	—	—	1	2	5	13
—	—	—	—	—				—	—	—		—	—	—		—	—	—	2	1	3	3
—	—	—		—		11	—	—	—	—	7	13.5	2,940	455	—	—	—	—	5	—	2	35
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	3	6.0	1,300	—	—		—	—	8	1	3	22
—	—	—	—	—	—	15		—	—	—	3	5.0	575	540	—		—	—	2	2	4	32
—	—	—	—	—		8		—		—	7	12.5	3,425			—	2	6,0	2	1	4	25
—	—	—	—	—			—				3	18.0	1,927	185		—	—	—	7	5	12	64
—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—			—		—	—		—	2	4
—	—			—		6	—		—	—	1	2.0	243	—			—	—	1		5	30
—	—	—			—	1	2	8.0	—	—					—	—	—	—	1	—	2	8
—	—	—			—	8	—				3	8.0	1,861	380	—		—	—	2	1	3	23
1	3,0	80		—	—	4	—	—			8	14.[illegible]	2,865	150			—	—	2	1	12	43
—	3.0	60	—	—		1	—		—		3	11.0	2,282	231	—		—	—	3	3	3	17
6	64,5	1,012	—	3	54.0	357	5	15.[illegible]	3	18.[illegible]	99	442.[illegible]	56,703	9,722	7	35.0	19	61.0	160	69	209	1,247

Tab. XI. **Uppgift å skogseldar under år 1917 inom Västernorrlands län.**

Plats, där skogselden pågick: Socken	By	Brandställets avstånd i kilometer till närmaste by med angivande av dess namn	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden i har	Den brunna skogens medelålder	Beräknad brandskada i kronor å hela skogsbeståndet, om sådan anses kunna fastställas	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad i kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad i kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Torp	Vissland......	4 km från Marktjärn	Juni	Troligen gen. oförsiktighet.	0,8 tall 0,2 gran	5,00	70	—	Genom släckningsmansk.	—	400	—
Borgsjö	Västernäset...	3 km från Dysjön	Aug.	Genom att en koja fattat eld vari en vedhuggare bodde	Enbart gran	3,00	50	300	D:o	500	800	—
Indal	Östanskär ...	4 km från Östanskär	»	Bärplockare	0,4 tall 0,2 löv 0,4 gran	5,00	90	100	D:o	100	200	—
Tåsjö	Stornäset ...	4 km från Skirsjöede	Juli	Elden anlagd i timmerkoja, sannolikt av kringströvande personer	0,4 tall 0,4 gran 0,2 löv	14,00	50	—	D:o	150	—	—
Bodum	Tandsjö	2,5 km från Hocksjömon	Juni	Genom vallhjon	1. gran	3,00	80	1,500	Ingripande av kronotorpare	—	—	—
Fjällsjö	Backe.........	3 km från Backe	Juli	Obekant	1. tall	2,00	40—60	200	Släckningsmanskap	100	300	—
Junsele	Övra	1 km från Vällingberget	Juni	Åska	Slutavverkningsbestånd	60,00	—	—	D:o	600	—	—
Högsjö	Skog	1 km från Skog	Mars	Järnvägen	0,4 tall 0,6 gran	1,20	90	—	D:o	400	—	—
Anundsjö ...	Kubbe	Invid Kubbe by	Juni	Obekant	0,4 tall 0,6 gran	100,00	70—80	—	D:o	2,500	6,000	—

I sammanhang med redogörelsen för skogsvårdsstyrelsens verksamhet under det gångna året anser sig styrelsen böra med några ord beröra vissa önskemål, som sistlidet år uttalades i landstinget vid behandlingen av frågan rörande ansvarsfrihet för styrelsen, ävensom göra ett kort uttalande i anledning av anmärkningar, som under året varit synliga i tidningspressen.

Landstinget har uttalat önskvärdheten av »att enskilde skogsägare i större grad än hittills delvis varit fallet, måtte komma i snabbare åtnjutande av styrelsens biträde för skogsvårdsarbeten samt om möjligt, att större bidrag måtte lämnas till dylika arbetens utförande».

Skogsvårdsstyrelsen har i sin berättelse för år 1916 meddelat, att styrelsen, som dels samma år och dels året dessförinnan utökat sin personal med två ordinarie tillsyningsmän, tillika låtit tillsätta fyra extra tillsyningsmän »för att bättre kunna möta de alltjämt ökade kraven på sakkunnigt biträde från skogsägarnas sida». Styrelsen har således ingalunda förbisett behovet av ökad arbetskraft. Skulle det oaktat styrelsen icke förmått erbjuda någon skogsägare sina tjänster i den ordning, denne önskat, så kan styrelsen icke medgiva, att detta berott på någon uraktlåtenhet från styrelsens sida. Styrelsen tillåter sig härvid åberopa följande exempel. Enligt referat i ortstidningarna har landstingsmannen E. P. Hansson i Österås vid sammanträde med Norrlands Skogsmannaförbund i Sollefteå den 20 oktober 1917 beklagat sig över, att han, som begärt biträde hos styrelsen på våren samma år, icke blivit tillgodosedd förrän först under därpå följande september och oktober månader. Rätta förhållandet är, att herr Hansson enligt handlingar, som förvaras i styrelsens expedition och vilkas riktighet herr Hansson vitsordat med sin namnunderskrift, blivit erbjuden det begärda biträdet första gången den 9 juli samt sedermera den 3 och den 14 september, ehuru han vid alla dessa tillfällen avböjt detsamma. Det ligger i sakens natur, att styrelsen, som väl räknar med, att skogsägarna icke under alla förhållanden kunna stå tillreds, då tillsyningsmannen inställer sig vid förrättningsstället, gärna medgiver begärt uppskov, därest omständigheterna såsom i ifrågavarande fall så tillåta. Det har då icke kunnat annat än överraska, att herr Hansson, på sätt som skett, funnit sig böra klaga över ett förfarande, som uteslutande skapats genom tillmötesgående av hans egna önskningar.

De vid samma tillfälle av herr Hansson gjorda antydningarna om, att vederbörande tillsyningsman skulle hava förfarit felaktigt vid stämplingens utförande, tillbakavisas såsom ogrundade av styrelsen, som låtit undersöka förhållandet på platsen genom länsjägmästaren.

Beträffande landstingets senare uttalande anser sig styrelsen böra fram-

hålla, att styrelsen städse låtit sig angeläget vara att avsätta större delen av tillgängliga medel såsom bidrag till utförda skogsvårdsarbeten allt med den begränsning, som andra viktiga skogsvårdsintressen såsom undervisning, försök med olika arbeten, åtgärder till skydd mot skogseld o. s. v. föranleda. Huru denna gräns lämpligen bör avvägas, kan ju bliva föremål för olika uppfattningar. Styrelsens åtgöranden härutinnan blevo i varje fall under 1910 års landsting föremål för kritik, enär bidragen, som vid denna tid åt mindre skogsägare utgingo med 60 % av kostnadsbeloppet, ansågos för höga. Styrelsen hoppades då genom ett jämförelsevis högt bidrag ur skogsvårdskassan bana väg för ökat skogsvårdsintresse och särskilt för dikningsarbetena, vilka med hänsyn till förhållandena ansågos vara av synnerlig betydelse för länets skogsägare. Emellertid beslöt styrelsen minska bidragen, vilka alltsedan 1913 utgå med allenast 50 % av kostnadsbeloppet. Detta bidrag har grundats på en enligt erfarenhet lämplig norm för utdelning av bidrag ur skogsvårdskassan för utförda arbeten, och enligt styrelsens förmenande har skäl saknats att göra ändring härutinnan, så mycket mer som de förmåner, vilka styrelsen sålunda kan erbjuda skogsägarna utan att åsidosätta andra viktiga intressen, alltjämt synas locka till nya företag.

Sollefteå den 30 april 1918.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Hugo Fahlén.

Per Ödman.

Undertecknade, som av vederbörande myndigheter utsetts att granska skogsvårdsstyrelsens inom Västernorrlands landstingsområde räkenskaper och förvaltning för år 1917, få däröver avgiva följande

Revisionsberättelse.

Räkenskaperna utvisa:

Tillgångar den 1 januari 1917:

Å kapitalräkning med A.-B. Stockholms Handelsbank	67,366: 83	
Å deposition med d:o	2,590: 48	
Uteliggande förskotter	600: —	
Kontant i kassan	4,501: 18	75,058: 49
Förskjutna synekostnader	2,270: 33	
Inventarier	5,320: 62	
Fastigheten »Skogsskydd»	36,280: 64	
Plantskolorna	9,066: —	
Skogsfrö	20,238: 80	
Utestående fordran å frökläugning, skogsodlingsarbeten samt kolarekursen	5,105: 28	78,281: 67
	Kronor	153,340: 16

Skulder:

Enskildes depositioner för fullgörande av åtagna förbindelser	2,590: 48	
Avsättning för eventuellt behov vid pensionering av styrelsens personal	3,000: —	
Innestående å syneförrättningars konto	10: 36	5,600: 84
	Summa tillgångar	147,739: 32

Inkomster:

Behållning från år 1916		75,058: 49
Statsanslag	1,900: —	
Skogsvårdsavgifter	126,573: 80	
Upplupna räntor	7,242: 16	
Återbetalda synekostnader	1,339: 32	
Ersättning för av styrelsen erhållet biträde	1,298: 86	
Försålt skogsfrö	4,254: 49	
Försålda plantor	428: 05	
Transport kronor	143,036: 68	75,058: 49

Transport kronor		143,036: 68	75,058: 49
Återburna skogsodlingskostnader		394: 87	
Inbetalt å utestående fordringar		3,152: 31	
Inbetalda lönemedel för personalens arbete hos Bränslekommissionen		38,983: 39	
Hyra för kottmagasinet		335: —	185,902: 15
Summa kronor			260,960: 64

Utgifter:

Avlöningar för arbete hos skogsvårdsstyrelsen	30,786: 89		
Avlöningar för arbete hos Bränslekommissionen	38,983: 39	69,770: 28	
Annonser		352: 45	
Diverse omkostnader såsom hyra, brandförsäkring, lotspenningar, blanketter, skrivmateriel, revision m. m.		3,912: 19	
Kostnader för fastigheten		228: 20	
Inventarier		968: 02	
Omkostnader för plantskolorna		4,720: 09	
Pensionsavgifter		3,802: 72	
Resekostnader för styrelsen		871: 20	
» » styrelsens personal		4,816: 39	
Kostnader för analysering och assurans av frö		56: 55	
Syneförrättningar och rättegångar		1,822: 36	
Skogsvårdsarbeten		8,849: 91	
Förskjutna kostnader för skogsodlingar		2,543: 16	
Bidrag till skogsvårdsarbeten		57,438: 91	
Telefonkostnader		1,352: 12	
Kostnader för taxering till skogsvårdsavgifter		3,609: 81	
Kostnader för undervisning vid skolorna samt litteratur		4,192: 73	169,307: 00
Behållning till år 1918			91,653: 55
Summa kronor			260,960: 64

Tillgångar den 31 dec. 1917.

Å kapitalräkning med A.-B. Stockholms Handelsbank	85,000: —	
Å deposition » d:o	2,692: 31	
Uteliggande förskotter	200: —	
Kontant i kassan	3,761: 24	91,653: 55
Förskjutna synekostnader	1,944: 80	
Inventarier	5,665: 21	
Fastigheten »Skogsskydd»	34,348: 40	
Plantskolorna	9,000: —	
Skogsfrö	12,407: 60	
Utestående fordran å skogsodlingsarbeten samt kolarekursen	4,543: 16	67,909: 17
Kronor		159,562: 72

Skulder:

Enskildes depositioner för fullgörande av åtagna förbindelser	2,692: 31	
Innestående syneförrättningars konto	10: 36	2,702: 67
Summa tillgangar kronor		156,860: 05

Under året hava följande avskrivningar ägt rum:

Inventarier	629: 43	
Fastigheten Skogsskydd	1,825: 44	
Plantskolorna	3,830: 04	6,284: 91

I sammanband med förestående hava vi granskat räkenskaper för de medel, som avsatts för beredande av pensioner åt befattningshavande hos styrelsen (s. k. pensionskassan). Dessa medel utgjorde vid 1917 års slut 12,021: 76, insatta i bank, därav styrelsens andelar utgöra 6,426: 52, befattningshavandes andelar 4,284: 33 samt pensionsöverskottsmedel 1,310: 91.

Vid den av undertecknade, Carlson och Smitt, verkställda granskningen av styrelsens räkenskaper, hava dessa befunnits rätt förda och behörigen verificerade och synes de gjorda avskrivningarna befogade. Fastigheten, lager och inventarier hava likaledes befunnits i god ordning och mot brandskada försäkrade och har kassan under den 16:de sistlidne maj inventerats och befunnits i överensstämmelse med räkenskapen för dagen.

Mot styrelsen har under räkenskapsåret 2:ne gånger offentligt uttalats missnöje och hava revisorerna ägnat dessa anmärkningar särskild uppmärksamhet. Vid landstingets behandling av föregående årets revisionsberättelse avgav dess ekonomiutskott ett betänkande, vari uttalades önskvärdheten av, att enskilda skogsägare raskare än hittills måtte erhålla hos styrelsen begärt biträde för skogsvårdsarbeten samt att högre bidrag måtte lämnas för dylika arbeten. Det andra klandret framfördes av landstingsmannen E. P. Hansson vid Norrlands Skogsmannaförbunds sammanträde sistliden höst och innehöll antydan om, att en at Hansson verkställd stämpling blivit felaktigt utförd. I årsberättelsen har styrelsen över dessa anmärkningar avgivit tillfredsställande förklaring, och få vi under instämmande i vad styrelsen anfört endast tillägga, att vid genomgående av diarier och rapporter utrönts, att till biträden vid skogsvårdsarbeten under året använts 1,274 förrättningsdagar och att alla rekvirerade förrättningar blivit utförda före den 3 november. Härjämte få vi meddela, att undertecknad Smitt, under den 15:de i

denna månaden avsynat den åt herr Hansson utförda stämplingen, därvid konstaterats, att »gallringarna utförts försiktigt och planmässigt liksom ock att den vidtagna åtgärden att å ett par ställen upptaga hyggen och genom den äldre skogens borttagande utvidga luckorna och därigenom befrämja återväxtens krav var välbetänkt ävensom att fröträd kvarlämnats där den mogna skogen borttagits».

Någon anledning till anmärkning mot den utförda stämplingen förefanns ej. I båda de kända fallen hava sålunda de mot styrelsen riktade angreppen befunnits obefogade. Vi hava skälig anledning antaga, att de mot styrelsen gjorda anfallen huvudsakligen avsett att markera missnöje med styrelsens beslut att låta såväl länsjägmästaren, som en del andra befattningshavare taga anställning hos Bränslekommissionen. Genom denna åtgärd, som vidtagits på anmodan av Kungl. Jordbruksdepartementet, har å ena sidan inbesparats en del avlöningsmedel men å andra sidan har åtgärden ej varit till gagn för skogsvården inom länet, då en stor del av den ej övertaliga personalen använts i annan tjänst. Oavsett att direkt bevis ej föreligger om försumlighet eller fel i vad skogsvårdsstyrelsen ålegat, torde dock vara tydligt, att under sådana förhållanden uppsikten över enskilda skogar måste hava blivit eftersatt, varjämte länsjägmästaren av göromålen i Bränslekommissionen förhindrats utarbeta och planlägga en del föreliggande ur skogsvårdssynpunkt viktiga förslag.

De medel, som avsetts för beredande av pension åt befattningshavande hos styrelsen, hava under året förvaltats och redovisats i full överensstämmelse med föreskriften i därom gällande stadgar, och hava samtliga bidrag influtit. Under året hava 2:ne befattningshavande ur styrelsens tjänst entledigats och hava dessa återbekommit erlagda bidrag med föreskriven ränta därå.

Då någon direkt anmärkning mot räkenskaperna eller förvaltningen ej förekommit, tillstyrka vi ansvarsfrihet för räkenskapsåret 1917.

Härnösand den 27 juli 1918.

Victor Carlson.
Förordn. av Kungl. Maj:t

Vilhelm Smitt.
Utsedd av Västernorrlands läns landsting.

Z. Åslund.
Utsedd av Kungl. hushållningssällskapet.

Skogsvårdsstyrelsens inom Jämtlands läns landstingsområde berättelse för år 1917.

I skogsvårdsstyrelsens sammansättning har den förändringen ägt rum, att som ledamot i stället för f. d. landstingsmannen Olof Persson i Backen från den 1 januari inträtt direktören O. E. Fladvad i Östersund. Som styrelse har sålunda fungerat:

Av Kungl. Maj:t förordnad ordförande f. d. disponenten m. m. Olof Björklund, Rörön, Månsåsen.

Övriga ledamöter: Av landstinget vald, landstingsmannen, direktör O. E. Fladvad, Östersund, samt av hushållningssällskapets förvaltningsutskott utsedd, landstingsfullmäktigen m. m. A. J. Hansson, Bringåsen, Kyrkås.

Suppleanter: Tillsatt av landstinget, landstingsmannen Erik Svensson i Mälgåsen, Stavre samt av hushållningssällskapets förvaltningsutskott, hemmansägaren Olof Persson, Landsom, Täng.

Som länsjägmästare och sekreterare har fortfarande varit anställd e. jägmästaren O. Hj. Humble, Östersund samt som kanslist å styrelsens expedition, herr Axel Grafström, Östersund.

Vid 1916 års utgång utgjordes styrelsens personal, förutom av nyssnämnde länsjägmästare och sekreterare samt kanslist, av tio ordinarie och tre biträdande länsskogvaktare. Under 1917 har den förändringen inträtt, att personalen utökats med en biträdande länsjägmästare och två ordinarie länsskogvaktare, och i stället för de tre biträdande länsskogvaktarna hava tre extra länsskogvaktare varit antagna under sex månader, $^{15}/_{5}$—$^{15}/_{11}$.

Till biträdande länsjägmästare antogs sålunda biträdande länsjägmästaren hos skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län, e. jägmästaren Clas Vilhelm Arne Rydbeck, vilken tillträdde sin befattning den 15 februari.

Till de två nya länsskogvaktaretjänsterna antogos biträdande länsskogvaktarna J. O. Nilsson och Marcus Eriksson, vilka tillträdde sina befattningar som ordinarie den 1 januari.

Till länsskogvaktare i östra distriktet efter länsskogvaktare E. P. Lid-

gren, som på egen begäran avgick under år 1916, har från 1 mars varit antagen e. kronojägaren Emil J. Engström.

Till extra länsskogvaktare antogos förutvarande biträdande länsskogvaktaren R. Theilin samt från skogsskola utexaminerade skogvaktaren P. G. Glad och utexaminerade skogslärlingen, faktorn hos Gideå-Husums Aktiebolag, John Elfwing.

I samband med inrättandet av de två nya länsskogvaktaredistrikten omreglerades distrikten från årets ingång på följande sätt:

1. *Norra distriktet* omfattande socknarna Alanäs, Gåxsjö och Ström. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare Per Jacobsson, Strömsund.

2. *Föllinge distrikt* omfattande socknarna Föllinge, Hotagen, Laxsjö och Offerdal. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare A. E. Fregelin, Föllinge.

3. *Västra distriktet* omfattande socknarna Alsen, Kall, Mattmar, Mörsil, Undersåker och Åre. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare A. G. Eriksson, Mattmar.

4. *Ås distrikt* omfattande socknarna Aspås, Brunflo, Frösön, Kyrkås, Marieby, Näskott, Rödön, Sunne (östra delen) och Ås. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare Marcus Eriksson, Östersund.

5. *Lits distrikt* omfattande socknarna Häggenås och Lit. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare And. Johansson, Lit.

6. *Hammerdals distrikt* omfattande socknarna Borgvattnet, Hammerdal och Stugun. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare Rich. W. Henriksson, Hammerdal.

7. *Östra distriktet* omfattande socknarna Fors, Håsjö, Hällesjö, Nyhem och Ragunda. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare Emil J. Engström, Bispgården.

8. *Revsunds distrikt* omfattande socknarna Bodsjö, Bräcke, Lockne, Näs, Revsund och Sundsjö. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare J. E. Damgren, Brunflo, vilken även varit föreståndare för fröklängningsanstalten i Brunflo.

9. *Bergs distrikt* omfattande socknarna Berg, Hackås, Rätan och Åsarne. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare Emil Lindblad, Svenstavik.

10. *Ovikens distrikt* omfattande socknarna Hallen, Marby, Myssjö, Norderön, Oviken och Sunne (västra delen). Tjänsteinnehavare länsskogvaktare J. O. Nilsson, Månsåsen.

11. *Hede distrikt* omfattande socknarna Hede, Klövsjö, Linsell, Storsjö och Wemdalen. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare Otto Fladvad, Wemdalen.

12. *Svegs distrikt* omfattande socknarna Elvros, Lillherrdal, Sveg,

Ytterhogdal och Överhogdal. Tjänsteinnehavare länsskogvaktare S. O. Bragée, Sveg.

Under året har en i skogsvårdsstyrelsens verksamhet rätt avsevärt ingripande institution kommit till stånd, nämligen Statens Bränslekommission för anskaffande av bränsle för icke mindre den enskilda förbrukningen än även för kommunikationerna och industrien. I skrivelse från Kungl. Jordbruksdepartementet av den 7 maj blev skogsvårdsstyrelsen anmodad att »söka i vad på densamma ankommer i så stor utsträckning som möjligt tillmötesgå Statens Bränslekommissions framställning att, med inställande av sin verksamhet i största möjliga grad, ställa sin personal till kommissionens förfogande samt i övrigt i förekommande fall biträda kommissionen och främja dess arbete för tillgodoseende av landets bränslebehov». Som följd härav beslöt styrelsen att tills vidare från den 1 juni till kommissionens förfogande ställa den biträdande länsjägmästaren, 6 av de 12 ordinarie länsskogvaktarna samt de 3 extra länsskogvaktarna. Härigenom kom att från 1 juni till årets slut hos Bränslekommissionen tjänstgöra den biträdande länsjägmästaren samt länsskogvaktarna i Föllinge och Östra distrikten och till 15 september länsskogvaktarna i Ovikens, Ås och Hammerdals distrikt samt till 1 december länsskogvaktaren i Svegs distrikt. Även de 3 extra länsskogvaktarna hava under året lämnat sina befattningar hos Bränslekommissionen.

Under vakanstiderna hava länsskogvaktaretjänsterna uppehållits på följande sätt:

Länsskogvaktaren	i Norra distriktet	jämte	egen	tjänst	Föllinge	distrikt,
	i Revsunds	»	»	»	Östra	
	i Bergs	»	»	»	Ovikens	
	i Hede	»	»	»	Svegs	»
	i Västra	»	»	»	Ås	»
	i Lits	»	»	»	Hammerdals	»

Då skogsvårdsstyrelsen sålunda under den mest krävande arbetstiden av året varit berövad mer än hälften av sin personal, kunde naturligtvis icke de tillämnade arbetena för den enskilda skogsvården bedrivas i den omfattning, som varit önsklig och avsedd. I stället för att personligen leda utstämplingarna av den för avverkning avsedda skogen å hemmansägarnas marker, hava länsskogvaktarna i många fall på grund av bristande tid nödgats inskränka sig till att endast lämna råd och anvisningar för avverkningarna, och vad dikningsundersökningarna å försumpade skogsmarker beträffar, hava dessa i stort sett fått lov att inställas.

Styrelsens expedition har i regel varit tillgänglig för allmänheten alla

söckendagar kl. 10 f. m.—3 e. m. samt kl. 5—7 e. m. Under sommarmånaderna inskränktes dock expeditionstiden till lördagarna.

Under året har styrelsen hållit 11 sammanträden, varjämte styrelseledamoten O. E. Fladvad tillsammans med länsjägmästaren besiktigat en avverkning i Hackås socken den 11 oktober.

Av vidstående sammandrag framgå länsjägmästarnas, länsskogvaktarnas samt de extra biträdenas förrättningar och förrättningsdagar fördelade på de olika grenarna av styrelsens arbeten.

Kostnadsförslag hava under året tillställts 53 st. enskilda skogsägare för under år 1916 genom styrelsens personal å marken planlagda torrläggningsarbeten i försumpad skogsmark, upptagande grävning av skogsdiken och upprensning av bäckar till en sammanlagd längd av 64,799 meter med en beräknad arbetskostnad av 42,432: 78 kr., och kunna skogsägarna nu begära bidrag ur skogsvårdskassan för arbetenas utförande, vilka bidrag styrelsen beviljar i tur och ordning i mån av tillgång.

De dikningsbidrag, som styrelsen under året beviljat med i allmänhet 50 % men i en del fall med 30 % av kostnadsförslagen, voro:

Till	1	vilande ansökan av	1907	års dikningsplaner........	kr.	176: —
»	2	» » »	1910	» »	»	240: —
	1	» » »	1013	» »	»	311: —
	6	» » »	1914	» »	»	1.596: —
	67	» » »	1915	» »	»	30,370: —
	32	» » »	1916	» »	»	11,790: —
S:a	109	ansökningar från åren	1907, 1910, 1913, 1914—16.			44,483: —

Så kallade premier för utförda torrläggningsarbeten, vartill planer icke upprättats av styrelsens personal, hava dessutom beviljats med 15 %, mot under föregående år 10 %, av de direkta kostnaderna till 9 st. trävarubolag med kr. 9,962: 75.

Summan av ovan angivna, under året beviljade dikningsbidrag och dikningspremier, utgör kr. 54,445: 75 och med tillägg av vid årets början beviljade men icke lyftade anslag, kr. 154,072: — utgör hela summan beviljade anslag kr. 208,517: 75, varav under året utbetalats kr. 32,217: 75, vadan återstå beviljade men icke lyftade anslag, utgörande kr. 176,300: —.

Under året hava av länsskogvaktarna besiktigats 345 st. pågående och 271 st. avslutade avverkningar. Av dessa hava 52 st. varit av den beskaffenheten, att de ansetts böra bliva föremål för ytterligare besikt-

ning å bar mark, och i 15 fall har förbindelse att verkställa kulturåtgärder frivilligt lämnats.

De besiktningar, som av styrelsens personal under året ägt rum av enligt styrelsen lämnade förbindelser eller med styrelsen träffad överenskommelse verkställda kulturarbeten å avverkningstrakter, där återväxten varit äventyrad, hava medfört, att 115 st. sådana lämnade förbindelser och överenskommelser kunnat avskrivas såsom fullgjorda och nu med betryggad återväxt.

Sådan undersökning, som omförmäles i § 2 av Lag angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903 har under året blivit hållen å 6 skogsskiften, nämligen å 2 i Undersåkers, 2 i Bergs, 1 i Föllinge och 1 i Mattmars socken. I ett av dessa fall nödgades styrelsen stämma inför domstol, men träffades därefter överenskommelse angående kulturåtgärder, så att målet blev nedlagt. I de övriga fallen har överenskommelse träffats eller pågår uppgörelse därom.

I vilken omfattning skogsodling verkställts under året med bidrag eller biträde av skogsvårdsstyrelsen och dess personal, framgår av tab. 3 till bil. A.

Någon kottinsamling eller klängning av kott har ej under året förekommit, emedan befintligt lager av frö ansetts först böra förbrukas.

I ändamål att sprida kunskap i skogsskötsel har styrelsen under detta liksom under föregående år lämnat anslag för uppehållande av undervisning i detta ämne vid länets folkhögskola samt vid dess lantmannaskola med 350 kr. till den förra och 500 kr. till den senare. För spridande av skogslitteratur har under året prenumererats å 100 ex. av tidskriften »Skogvaktaren» att tillhandahållas folkskolorna samt å 57 ex. av »Skogsvännen» att överlämnas till skogsvårdskommittéerna. Ävenledes har inköpts 100 ex. av broschyren »Om släckning av skogseld, moss- och ljungbrand» av S. A. Decker.

För att bereda jämtländska skogsägare tillfälle att studera skogsskötsel inom och utom länet har styrelsen även under detta år bekostat en studieresa, vilken under länsjägmästarens ledning företogs den 19—24 juni efter samma program som året förut. I denna resa deltogo 13 skogsägare från skilda platser inom länet. Resan började med besök vid skogsvårdsstyrelsens kulturfält i Nyhem samt vid styrelsens gallringsyta i Bräcke. Därefter besöktes Bergvik och Ala Nya Aktiebolags kulturer och avverkningar vid Ramsjö i Hälsingland samt samma bolags skogar under Axmars bruk i Gästrikland och slutligen Söderfors Bruks skogar invid Älvkarleö i norra Uppland med dess särdeles instruktiva självföryngringar.

Sammandrag av länsjägmästarens, länsskogvaktarnas

	Besiktn. av avverkningar				Upprättande av avverkningsplaner		Kulturförrättningar			
	Slutförda		Pågående				Besiktning av verkst. kultur.		Utförande av kulturer	
	Antal	förrättningsdagar	Antal	förrättningsdagar	Antal	förrättningsdagar	Antal	förrättningsdagar	Antal	förrättningsdagar
Länsjägmästaren......	82	53	15	29	3	5	28	23	—	—
Bitr. länsjägmästaren	—	—	38	22	—	—	—	—	—	—
Norra distriktet.	34	32	38	33	8	23	—	—	9	16
Föllinge distrikt.	2	2	42	32	2	5	—	—	—	—
Extra biträden......	9	7	—	—	2	10	—	—	2	4
Västra distriktet	41	25	43	48	17	83	26	18	5	12
Extra biträden......	6	3	—	—	5	91	—	—	—	—
Ås distrikt.........	3	3	11	7	13	47	23	16	1	2
Extra biträden......	4	4	—	—	1	2	4	3	—	—
Lits distrikt	34	37	22	20	14	61	9	8	1	1
Extra biträden......	—	—	—	—	4	38	—	—	—	1
Hammerdals distrikt..............	19	37	16	11	10	31	1	1	3	5
Extra biträden......	3	11	—	—	2	7	1	2	1	4
Östra distriktet..	10	8	14	11	1	2	1	1	—	—
Extra biträden......	13	15	—	—	2	7	13	19	2	7
Revsunds distrikt	30	19	7	6	13	30	31	23	2	9
Bergs distrikt ...	38	43	56	31	13	42	3	3	6	9
Extra biträden......	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
Ovikens distrikt.	3	3	35	23	18	75	5	4	3	4
Extra biträden......	2	3	—	—	2	3	—	—	5	8
Hede distrikt	11	15	26	24	11	78	—	—	5	9
Svegs distrikt ...	6	4	33	41	1	4	1	1	4	8
Extra biträden......	3	5	—	—	2	10	—	—	—	—
Summa av länsskogvaktarnas med biträdande förrättningar o. förrättningsdagar	271	276	345	287	141	649	118	99	51	103

samt de extra biträdenas förrättningar år 1917.

Dikningsförrättningar						Diverse förrättningar		Summa		Utförd summa	
Besiktning av verkst. dikn.		Avsyning av verkst. dikn.		Dikesstakningar							
Antal	förrättningsdagar	Antal	förrättningsdagar	Antal	förrättningsdagar	Antal	förrättningsdagar	förrättningar	dagar	förrättningar	dagar
2	2	—	—	1	2	25	39	156	153	156	153
—	—	—		--	—	1	5	39	27	39	27
—	—	5	5	7	15	3	8	104	132	104	132
—	—	—	—	—	—	—	—	46	39		
—	—	3	3	3	2	1	5	20	31	66	70
—	—	2	2	5	10	9	18	148	216		
—	—	—	—	—	—	—	—	11	94	159	310
—	—	2	2	—	—	1	1	54	78		
—	—	1	1	—	—	—	—	10	10	64	88
2	—	4	3	2	3	5	11	93	144		
—	—	—	—	—	—	—	4	4	43	97	187
—	—	5	2	4	3	1	2	59	92		
1	2	1	1	—	—	—	—	9	27	68	119
—	—	2	4	—	—	—	—	28	26		
—	—	—	—	—	—	2	5	32	53	60	79
—	—	2	2	1	3	11	9	97	101	97	101
—	—	4	6	2	2	7	9	129	145		
—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	131	149
—	—	—	—	—	—	4	9	68	118		
—	—	—	—	—	—	1	1	10	15	78	133
—	—	6	10	5	2	3	5	67	143	67	143
—	—	2	4	—	—	6	18	53	80		
—	—	—	—	—	—	—	—	5	15	58	95
3	2	39	45	29	40	54	105	1049	1606	1049	1606

På grund av inskränkningen av styrelsens personal kunde de för året tillämnade gallringskurserna icke komma till stånd.

Å styrelsens demonstrationsskog, tillhörande hemmanet $^1/_8$ mtl Valla N:o 1 Litt. Ib i Håsjö socken har under året taxeringar och en del avverkningsåtgärder ägt rum.

Under året har ett nytt demonstrationsfält för skogskultur blivit anlagt å grosshandlare Erik Johanssons hemman i Lugnvik intill Östersund, varå styrelsen med gott ekonomiskt resultat låtit verkställa stubbrytning för markens beredning till kultur.

Styrelsen, som under två föregående år deltagit med Västernorrlands läns skogsvårdsstyrelse i bekostandet av en kolningskurs för utbildande av praktiska skogskolare, hade beslutat att under detta år ensam anordna en dylik kurs, vilken skulle förläggas inom länet. Anslag från Järnkontoret hade beviljats, och vissa förberedelser vidtagits, men till följd av de rådande svåra förhållandena med anskaffande av livsmedel ävensom med anledning av att utsikt ej förefunnes att tillräckligt antal elever, minst 15 st., skulle kunna erhållas, samt på grund av att för kursen erforderliga ledare och tillsyningsmän ej vore tillgängliga, måste densamma tills vidare uppskjutas. Den kolareskola, som var tillämnad vid Bispgårdens skogsskola under hösten måste även inställas på grund av att tillräckligt antal elever ej anmälde sig.

Den tillämnade lantbruks- m. m. utställningen i Östersund för firande av Jämtlands läns hushållningssällskaps 100-års jubileum, som skulle avhållits under året, och vari skogsvårdsstyrelsen beslutat deltaga, har likaledes blivit uppskjuten tills vidare på grund av den rådande kristiden men styrelsen ansåg likväl lämpligt att fullborda uppförandet av den för skogsutställningen avsedda paviljongen och i övrigt fortsätta med sina förberedelser.

Under året har skogsvårdsstyrelsens kartverk över länet, de s. k. sockenkartorna i och med fullbordandet av sockenkartan över Storsjö, blivit avslutat.

Bland de ärenden, som skogsvårdsstyrelsen under året haft att handlägga, märkas Folkhushållningskommissionens framställning angående insamling av lavar till kreatursfoder, samt skrivelse från Justitiedepartementet angående förslag till ny flottningslagstiftning.

På framställning från Riksförsäkringsanstalten har styrelsen låtit olycksfallsförsäkra sin personal även för de 35 första dagarna efter olycksfall, den s. k. karenstiden.

Beträffande skogsvårdskassans inkomster och utgifter under berättelseåret hänvisas till Bil. C. till denna berättelse.

Under året handlades 564 st. nytillkomna ärenden, och har från ex-

peditionen utgått 2,229 st. diarieförda skrivelser jämte ej diarieförda brevkort, cirkulär, korsband m. m.

Rörande de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel under berättelseåret hänvisas till länsjägmästarens under Bil. A lämnade redogörelse.

Östersund i april 1918.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Olof Björklund.

O. Hj. Humble.

Bil. A.

Kortfattad redogörelse över de enskilda skogarnas inom Jämtlands län tillstånd och skötsel år 1917.

Under årets första månader Januari—April rådde en för skogsdrivningen särdeles gynnsam väderlek med tillfrusna myrar och lämplig snömängd, så att de beräknade timmermängderna mot slutet av april i allmänhet voro utdrivna. Arbetskraften var tillräcklig och arbetsförtjänsten god. Livsmedelsfrågan medförde dock svårigheter, vilka likväl kunde lösas på ett efter förhållandena ganska tillfredsställande sätt.

Kulturarbetena togo sin början omkring den 24 maj, men till följd dels av bristen på arbetsledare, dels ock svårigheten att erhålla nödig arbetskraft, kunde ej skogskulturerna få komma till sin fulla rätt utan måste till största delen uppskjutas till ett kommande år.

Beträffande de genom skogsvårdsstyrelsens bemedling verkställda kulturerna hänvisas till tab. 3 till denna redogörelse och framgår av densamma, att den kultiverade arealen belöper sig till 193,85 har.

I tab. 4 lämnas uppgift å de genom folkskolebarn utförda kulturerna.

Barrträdens blomning var under året obetydlig, och tillgången på ettårig tallkott icke heller särdeles riklig.

Väderleken under sommaren var på det hela taget gynnsam för skogsväxten, och vårt län blev, dessbättre, icke så utsatt för den svåra torka, som annars hemsökte större delen av landet.

Utstämplingarna å hemmansägarnas skogar för blivande vinters avverkningar har varit ganska obetydlig, vilket tillskrives, dels att man i många fall fått avsevärda och opåräknade inkomster ur skogen genom Bränslekommissionens avverkningar, dels ock på den stagnation och osäkerhet, som varit rådande å världsmarknaden genom det pågående kriget.

De genom skogsvårdsstyrelsens personal planlagda avverkningarna voro under året 137 st. med utstämplade träd till ett antal av 681,956 st. och i övrigt för avverkning utsynad vedskog och gallringsvirke till en kubikmassa av 16,841 kbm., varvid 178,60 har kalytor blivit utlagda till framtida kultur.

I föregående berättelse har angivits skogsvärdet samt skogsaccisen för de bedrivna avverkningarna, oberäknat avverkningar till husbehov samt försäljningar under 150 kronors skogsvärde under år 1916, och här kan nu antecknas, att skogsvärdet för år 1917 utgör inom länet

16,940,477: 87 kr. mot 11,067,624: 93 kr. år 1916 samt den uträknade skogsaccisen kr. 338,703: 54 mot 221,258: 10 kr. året förut.

De åtgärder, som trävarubolagen enligt till skogsvårdsstyrelsen överlämnade uppgifter verkställt år 1917 å sina egande skogsmarker till skogsvårdens befrämjande finnas närmare angivna i tab. 5. De nedlagda kostnaderna under året enligt dessa uppgifter belöpa sig till 86,430: 46 kr.

Genom sin personal har styrelsen under berättelseåret låtit upprätta 29 st. dikningsplaner (tab. 2), varvid utstakats 33,502 meter diken och för upprensning och reglering uppmätts 6,105 meter bäckar. Kostnaden för dessa dikningsplaners utförande har beräknats till 27,313: 28 kr.

Av skogseldar har länet under året dess bättre icke blivit hemsökt i någon större omfattning, ehuru man icke, som under 1916 års regniga sommar, gick alldeles fri. Angående de närmare detaljerna beträffande skogseldarna hänvisas till tab. 6, och omnämnes här, att skogseldarnas antal var 7 st. med en övergången brandhärjad areal av 87,5 har, varvid den beräknade skadegörelsen uppskattats till 9,082: — kr. samt släckningskostnaderna till kr. 3,989: —.

Östersund i april 1918.

O. Hj. Humble.

Bil. B.

Översikt över förvaltningen av skogsvårdskassan år 1917.

Kapitalräkning.

Debet.

Balansräkning från år 1916	15,450: —
Bevakningsräkning	20,640: 76
Utsyningars räkning	13,253: 45
Skogsdikningars räkning	35,436: 36
Skogskulturers räkning	8,375: 59
Förevisningsfältet i Håsjö räkning	44: 75
Undervisningens räkning	6,385: 32
Sockenkartors räkning	414: 30
Utställnings räkning	3,000:
Skogsvårdskommittéernas räkning	58: 52
Avsatta medels räkning	10,000: —
Förvaltningskostnaders räkning	10,961: 48
Avskrivnings räkning	8,703: 22
Balansräkning till 1918	323,080: 28
Kronor	455,804: 12

Kredit.

Balansräkning från år 1916	267,790: 85
Skogsvårdsavgifters räkning	136,834: 75
Statskontorets räkning	7,460: —
Räntors räkning	13,003: 80
Balansräkning till år 1918	30,714: 72
Kronor	455,804: 12

Balansräkning.

Debet.

Inventariers räkning	4,680: —
Fröklängningsanstaltens räkning	10,000: —
Plantskolans i Strömsund räkning	400: —
Skogsfrös räkning	13,170: 55
Kulturens å Halasjölandet räkning	201: 58
Syneförrättningars m. fl. räkning	446: 27
Utställnings räkning	5,810: 23
Diverse Debitorers räkning	360: 67
Ulrik Holms räkning	90: 75
Transport	35,160: 05

Transport	35,160: 05
E. Pålssons räkning	1,100: —
Kapitalräkning i Jämtlands Folkbank	285,992: —
Giroräkning i »	763: 26
Kassa räkning	64: 07
Kapitalräkning (motstående skulder)	30,714: 72
Kronor	353,795: —

Kredit.

Utställnings räkning	8,000: —
Märta Wikström	200: —
A. G. Eriksson	175: —
P. Jacobsson	350: —
And. Johansson	175: —
J. E. Damgren	350: —
Otto Fladvad	300: —
S. O. Bragee	133: 30
Fredr. Widmark	136: —
Kulturfältet i Ås	132: 02
Avsatta Medels räkning	20,702: 50
Kapitalräkning (motstående tillgångar)	323,080: 28
Kronor	353,795: —

Förvaltningskostnaders räkning.

Debet.

Omkostnaders räkning	4,420: 81
Avlöningars räkning	6,531: 07
Kronor	10,961: 48

Kredit.

Kapitalräkning ... Kronor	10,961: 48

Bil. C.

Skogsvårdsstyrelsens Inkomst- och Utgiftsstat år 1918.

Inkomster.

Behållning från år 1917:		
I kassa		64: 97
A bankräkning innestående		286,755: 26
Lager av skogsfrö		13,170: 55
Utestående fordringar		1,551: 42
Beräknad andel av reserverade 10 %		3,500: —
Statsanslaget för uppehållande av styrelsens verksamhet		2,600: —
Beräknade skogsvårdsavgifter		200,000: —
» räntor		15,000: —
Utställningen: Skogshall m. m.		5,810: 23
	Kronor	528,452: 43

Utgifter.

Löner:			
Länsjägmästaren		7,500: —	
Bitr. d:o med dyrtidstillägg		3,000: —	
Skattmästaren		1,000: —	
Kanslisten med hyresbidrag o. dyrtidstillägg		3,240: —	
1 länsskogvaktare med dyrtidstillägg		2,440: —	
1 » » »		2,280: —	
1 » » »		2,260: —	
3 » » »	à 2,240: —	6,720: —	
1 » » »		2,120: —	
1 » » »		2,060: —	
4 » » »	à 1,860: —	7,440: —	40,060: —
4 extra länsskogvaktare under 6 månader à 100 kr. pr m.			2,400: —
Resekostnader och dagarvoden:			
Styrelsens inspektionsresor		3,000: —	
Länsjägmästarnes bevakningsresor		4,000: —	
Länsskogvaktarnes bevakningsresor		7,500: —	
Skogsvårdskommittéernas bevakningsresor		500: —	15,000: —
Hyra och övriga utgifter för expeditionslokalen			1,500: —
Telefonavgifter			1,500: —
Annonser, skrivmateriel och expenser			2,000: —
Fröklängningsanstalten:			
Skatter och onera		150: —	
Föreståndarens arvode		300: —	450: —
Såddredskap och inventarier			1,000: —
		Transport	39,910: —

Transport		63,910: —
Bidrag till skogsodlingar, skogsdikningar samt skogsvårdsarbeten i övrigt	185,000: —	
Resekostnader och dagarvoden för styrelsens personal vid ledande av frivilliga kulturer, dikningsundersökningar o. d.	10,000: —	195,000: —
Beräknade utgifter för försöksfälten		500: —
Anslag till undervisning:		
Lantmannaskolan	500: —	
Folkhögskolan	350: —	
Skogsvårdsförbundet i länet	500: —	
Studieresa för skogsägare	1,750: —	
Föredrag i skogsvård	500: —	
Gallringskurser	2,000: —	
Skogsvårdskurs för folkskollärare	500: —	
Kolningskurs	4,000: —	
Plantörskurs	1,500: —	
Prenumeration och inköp av litteratur	700: —	12,300: —
Beräknade utgifter för taxering till skogsaccis		3,000: —
Anslag till skogsutställning: 1916 års	5,000: —	
1917 års	3,000: —	8,000: —
Ännu ej lyftade anslag för skogsdikningar:		
För 1906 års dikningar	700: —	
» 1907 » »	439: —	
» 1908 » »	2,663: —	
» 1909 » »	6,078: —	
» 1910 » »	7,832: —	
» 1911 » »	4,672: —	
» 1912 » »	17,880: —	
» 1913 » »	28,654: —	
» 1914 » »	37,683: —	
1915 » »	59,250: —	
1916 » »	10,449: —	176,300: —
Reserverat för eventuell pensionering av personalen		20,762: 50
Reserverat för div. ändamål		38,860: 63
Behållning av frö		8,000: —
Skulder till div. personer		1,819: 30
Kronor		528,452: 43

Tab. 1. Till Bil. A.

Genom skogsvårdsstyrelsens personal år 1917 upprättade planer för rationell avverkning och beståndsvård.

Länsskogvaktaredistrikt	Antal upprättade planer	Åtgärder i enlighet med dessa planer											
		Stämpling			Gallring			Kalytor				Hyggesrensning och markberedn.	
								varå kultur skall utföras		varå beräknas självåterväxt			
		enligt antal planer	räknade träd st.	ej räknade träd kbm.	enligt antal planer	ej räknade stammar kbm.	Areal har	e. antal planer	areal har	e. antal planer	areal har	enligt antal planer	Areal har
Norra	6	4	16,744	6,800	1	200	12,5	4	22,50	—	—	—	—
Föllinge	3	3	26,874	—	—	—	—	2	25,00	—	—	—	—
Västra	22	22	210,281	—	—	—	—	7	19,75	—	—	—	—
Ås	14	13	34,643	1,000	—	—	—	4	8,50	—	—	—	—
Lit	18	15	58,871	3,590	7	4,641	56,5	7	11,30	3	6,00	3	1,75
Hammerdal	11	9	30,220	—	2	350	18,0	2	7,25	—	—	—	—
Östra	3	—	—	60	—	—	—	1	2,00	—	—	—	—
Revsund	13	14	12,621	100	—	—	—	6	30,50	—	—	—	—
Berg	13	11	45,528	—	2	100	5,0	8	15,00	—	—	—	—
Oviken	20	16	109,217	—	—	—	—	6	12,80	—	—	1	1,00
Hede	11	11	129,883	—	—	—	—	2	6,00	—	—	—	—
Sveg	3	1	7,074	—	—	—	—	1	18,00	—	—	—	—
Summa	137	109	681,956	11,550	12	5,291	92,0	50	178,60	3	6,00	4	2,75

Tab. 2. Till Bil. A.

Genom skogsvårdsstyrelsens personal planlagda torrläggningsarbeten år 1917.

Länsskogvaktaredistrikt	Antal hemman	Sträckmeter			Beräknad dikningskostnad Kronor	
		Diken	Bäckar	Summa		
Norra	7	13,376	1,166	14,542	9,569	85
Föllinge	3	1,865	400	2,265	1,412	95
Västra	5	6,804	2,377	9,181	6,060	64
Lit	2	1,948	100	2,048	1,200	—
Hammerdal	4	4,190	332	4,522	3,691	55
Revsund	1	3,459		3,459	2,715	30
Berg	2	972	—	972	708	70
Hede	5	888	1,730	2,618	1,954	29
Summa	29	33,502	6,105	39,607	27,313	28

Tab. 3. Till Bil. A.

Med bidrag eller biträde av skogsvårdsstyrelsen verkställda kulturer år 1917.

Länsskogvaktaredistrikt	Kultur enl. förbind. överensk. eller domstols utslag: Plantor	Areal		Hantl. dagsverken			Kultur enligt plan: Frö	Plantor		Areal		Hantl. dagsverken			Övrig (frivillig) kultur: Frö		Plantor		Areal		Hantl. dagsverken		
	tall st.	har	ar	st.	à kr.		tall kg.	tall st.	gran st.	har	ar	st.	à kr.		tall kg.	gran kg.	tall st.	gran st.	har	ar	st.	à kr.	
Norra	—	—	—	—	—	—	4,5	400	30	3	70	—	—	—	[1] 51,4	—	11,100	2,000	43	—	—	—	—
Föllinge	4,000	1	—	20	7	—	1,0	500	—	1	50	12	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra	—	—	—	—	—	—	2,6	—	—	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ås	—	—	—	—	—	—	1,0	—	—	—	75	—	—	—	—	—	150	—	—	03	—	—	—
Lit	—	—	—	—	—	—	1,0	900	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hammerdal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[2] 90,8	—	—	—	21	—	—	—	—
Östra	—	—	—	—	—	—	2,0	—	—	3	05	24	6 / 3	50 / 50	[3] —	—	—	—	—	—	—	—	—
Revsund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[4] 78,3	100,0	—	—	25	—	6	—	—
Berg	—	—	—	—	—	—	0,8	5,000	—	3	—	30	*)	—	2,8	—	—	500	—	62	—	—	—
Oviken	—	—	—	—	—	—	12,8	—	—	6	70	31	5 / 8	—	[6] 17,3	9,0	—	—	22	50	11	5 / 6	—
Hede	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[7] 54,1	0,1	—		23	30		—	
Sveg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[8] 70,0	—	—	—	33	50	—	—	—
Summa	4,000	1	—	20	7	—	25,7	6,800	30	23	90	—	—	—	364,7	109,1	11,250	2,500	168	95	—	—	—

[1] Härav å skare 5 förrättningsställen på 24 har och 50 kg. frö. — [2] Härav bredsådd å: dikad myr 11 har med 47,7 kg. frö, brandfält 10 har med 43,1 kg. frö. — [3] 20 dagsv. à 6,50 kr. samt 4 à 3,50 kr. — [4] Till bredsådd. — *) 12 dagsv. à 7 kr. De övriga huvudsakligen med skolbarn. — [6] Till bredsådd 17,3 kg. tall och 9,0 kg. gran. — [7] Härav bredsådd å skare å ett förrättningsställe på 20 har och 50 kg. frö. — [8] Sådd ä skare.

Plantskolor: Plantskolan i Brunflo 2,00 kg. tall, plantskolan i Hackås 0,70 kg. tall, plantskolan i Övermon 0,40 kg. tall, plantskolan i Bispgården 1,00 kg. tall, plantskolan i Strömsund 1,40 kg. tall, plantskolan i Sveg 0,40 kg. tall. Summa 5,90 kg. tall.

Tab. 4. Till Bil. A.

Sammandrag av skogskulturer med folkskolorna år 1917.

Länsskogvaktaredistrikt	Socken och skola	Antal deltagande barn	Frö		Plantor		Kultiverad areal
			Tall kg.	Gran kg.	Tall st.	Gran st.	Har
Östra	Ragunda socken 1 skola …	71	0,40	—	—	—	0,50
Berg	Bergs » 2 » …	60	0,25	—	500	—	0,35
	Rätans » 2 » …	19	0,25	—	—	—	0,15
	Åsarnes » 1 » …	40	0,15	—	—	—	0,12
Hede	Linsells » 1 » …	39	0,70	—	—	—	0,80
	Vemdalens » 2 » …	95	2,00	—	—	—	2,00
	Klövsjö » 1 » …	32	0,60	—	—	—	0,50
	Summa	356	4,35	—	500	—	4,42

Tab. 5. Till Bil. A.

Sammanfattning av kulturåtgärder och torrläggningsarbeten, verkställda av nedan angivna vilka arbeten ej planlagts

Skogsägarens namn	Kulturåtgär-									
	Hyggesrensning och markberedning				Sådd och plantering					
	Areal Hektar		Summa Kronor		Fullständig skogsodling Har		Hjälpkultur Har		Kostnad för arbete inb. frö i kronor	
Bergvik och Ala Nya Aktiebolag	20	—	118	50	61	—	—	—	330	50
Graningeverkens Aktiebolag	—	—	—	—	4	—	—	—	42	—
J. A. Enhörnings Trävaru-Aktiebolag	10		90			—	—	—		
Kramfors Aktiebolag	—	—	—	—	10	—	—	—	*) 630	22
Ljusne-Voxna Aktiebolag	15	—	547	—	12	—	3	—	440	85
Långrörs Aktiebolag	20	—	114	—	—		6	—	94	—
Marma Sågverks Aktiebolag	3	—	21	—	—		—	—	—	—
Ramviks Sågverks Aktiebolag	95	—	950	—	—	—	10	—	250	—
Sandö Sågverks Aktiebolag	20	50	303	58		—	—	—	—	—
Skönviks Aktiebolag	1,481	33	20,263	02	135	—	—	—	3,623	67
Ströms Trävaru Aktiebolag	250	—	2,500	—	—	—	—	—	—	—
Sunds Aktiebolag	2	50	49	15	24	—	—	—	1,182	—
Trävarubolaget Svartvik	—		—	—	—		—		—	—
Vifstavarvs Aktiebolag	7	50	2,365	50	5	—	43	—	1,561	33
Summa	1,924	83	27,321	75	251	—	62	—	8,154	57

Av 22 st. tillskrivna bolag har svar ankommit från 6 st. att inga åtgärder vidtagits, 2 st. hava underlåtit att lämna svar, och övriga 14 återfinnes här ovan.

*) Inberäknat 54 kr., kostnad för plantskolearbeten.

sågverksaktiebolag och större skogsägare år 1917 å deras egendomar inom Jämtlands län. genom Skogsvårdsstyrelsen.

ler		Torrläggningsarbeten														Summa kostnad för samtliga arbeten	
Total kostnad Summa kronor		Bäckrensning				Upptagna diken								Kostnad för torrläggnings-arbetet			
		Längd i meter		Summa Kronor		Längd i meter		Summa Kronor		Genom arbetet torrlagda imp. Har		Genom arbetet förbättrad mark Har		Kronor		Kronor	
449	—	385	—	80	75	3,006	—	2,521	48	—	—	—	—	2,602	23	3,051	23
42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	—
90	—	4,745	—	1,311	25	300	—	203	33	20	—	15	50	1,514	58	1,604	58
630	22	7,106	—	781	64	2,477	—	1,399	47	—	—	—	—	2,181	11	2,811	33
987	85	2,494	—	1,302	20	329	—	503	50	—	—	—	—	1,805	70	2,793	55
208	—	6,225	—	2,293	—	154	—	110	—	—	—	25	—	2,403	—	2,611	—
21	—	820	—	323	70	482	—	267	—	—	—	22	—	590	70	611	70
1,200	—	—	—	—	—	3,000	—	2,100	—	40	—	150	—	2,100	—	3,300	—
303	58	—	—	—	—	6,799	—	983	85	—	—	—	—	983	85	1,287	43
23,886	69	7,927	—	2,462	18	34,812	—	9,740	13	—	—	—	—	12,202	31	36,089	—
2,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,500	—
1,231	15	—	—	—	—	1,138	—	418	42	—	—	—	—	418	42	1,649	57
—	—	7,274	—	2,616	08	645	—	152	70	—	—	—	—	2,768	78	2,768	78
3,926	83	20,205	—	4,919	47	31,450	—	16,463	99	—	—	—	—	21,383	46	25,310	29
35,476	32	57,181	—	16,090	27	84,592	—	34,863	87	60	—	212	50	50,954	14	86,430	46

Tab. 6. Till Bil. A.

Skogseldar inom

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn, Km.	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst
Ström	Risselås	C:a 3 km. från Östra Risselås	Den 14/6 från middag till natten mot den 15/6.	Av skogsarbetare upptänd ej ordentligt släckt eld
Åre	Hårbörsta fyllnadsjord	2,5 km. från Kärråvallen	14—15 juni	Vårdslöshet av skogsarbetare
Sundsjö	Börjesjö	3 km. från Börjesjö	15 och 16 juli	Gnistor från en skogskoja
Hallen.........	Mårdsund ...	2,5 km. från Mårdsund	14 juni	Risbränning å myrodling
»	Helgesund ...	1,5 km. från Helgesund	14 juni	Risbränning å myrodling
Älvros.........	Kyrkbyn......	C:a 14 km. från Kyrkbyn	27—28 juni	Gnistor från en för statsbanar Sveg—Brunflo uppförd arbetarebostad
Sveg	Ulvkälla	C:a 16 km. från Ulvkälla	1—2 juli	Vårdslöshet av fiskare
7 eldar	Summa	—	—	—

[1] Ett av skiftena, 5 har, hårt avverkat. Torka och stark värme var rådande före branden. Mark

[2] I den beräknade brandskadan ingår ej en delvis avverkad stämpling, emedan träden, som såldes hi

[3] 13 famnar kolved jämte ståndskog av äldre gran och plantor brunno upp. Platsen är belägen på

[4] Före och under branden rådde stark torka. Skogsmarken har ej tagit någon skada.

[5] Före och under branden rådde stark torka. Trakten avverkades delvis år 1915, och bestod d

[6] Skogen avverkad för 7 år sedan. Skogsmarken anses ej hava tagit större skada och återväxt b

[7] Skogsmarken anses ej hava tagit nämnvärd skada.

Jämtlands län år 1917.

Befintliga träd-slag, angivna i tiondelar, där elden uppkom	Areal skogs-mark, som övergicks av elden Har	Den brunna skogens medel-ålder År	Beräknad brand-skada å hela skogs-beståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begräns-ning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släck-nings-kostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada o. släcknings-kostnad Kronor
Tall 0,4 Gran 0,5 Löv 0,1	16,0 (fördelade på 3 hemman)	130	1,512: —	Släckningsmanskap samt begränsning mot myrar och järnvägen	640: —	2,152: — [1]
Gran 0,9 Björk 0,1	18,0	175 à 200	2,000: —	Släckningsmanskap	760: —	2,760: — [2]
Tall 0,2, Gran 0,7 Löv 0,1	3,0	70 à 80	950: —	Släckningsmanskap samt regn den 16	552: —	1,502: — [3]
Tall 0,1 Gran 0,9	1,5	60	600: —	Släckningsmanskap	350: —	950: — [4]
Tall 0,4 Gran 0,6	12,0	90	3,600: —	Släckningsmanskap	850: —	4,450: — [5]
Tall 1,0	34,0	200 à 220	—	——	675: —	675: — [6]
Tall 1,0	3,0	20 à 30	420: —	Kolvedhuggares ingripande	162: —	582: — [7]
—	87,5	—	9,082: —	——	3,989: —	13,071: —

delvis skadad, delvis var branden till nytta för tillämnad kultur.
ten 1916, voro lika goda till timmer och pappersved, oaktat denna toppeld övergått dem.
platå, som benämnes Bågåsmyrkullen.

brunna beståndet av ung och växtlig skog. Skogsmarken har å en del ställen skadats genom branden.
kunna erhållas genom bredsådd.

Revisionsberättelse.

I enlighet med oss lämnat uppdrag hava undertecknade verkställt granskning av *Skogsvårdsstyrelsens inom Jämtlands läns landstingsområde* redovisning för dess förvaltning under år 1917 samt i anslutning härtill genomgått skogsvårdsstyrelsens protokoll, räkenskaper och verifikationer för nämnda år; och få vi över granskningen avgiva följande berättelse.

De i skogsvårdsstyrelsens berättelse och redovisning antecknade uppgifter hava befunnits i överensstämmelse med för revisionen tillgängliga bokföringar. Vid redovisningen, såsom bilaga C., fogad »Översikt över förvaltningen av skogsvårdskassan år 1917» återgiver riktigt huvudbokens kapitalräkning, utgående balansräkning och förvaltningskostnaders räkning för sagda år. De enligt kapitalräkningen för 1917 av styrelsen verkställda avskrivningar fördela sig på följande sätt:

Inventarier	471: 95	
Fröklängningsanstalten i Brunflo	8,231: 27	Kr. 8,703: 22

För eventuell pensionering av skogsvårdsstyrelsens personal har under räkenskapsåret av styrelsen avsatts ett belopp av 10,000 kronor, varigenom den för ändamålet avsatta fonden, inberäknat tillagda räntor, vid årsskiftet balanserar med ett belopp av Kr. 20,762: 50.

För täckande av kostnaderna för deltagande i Jämtlands läns hushållningssällskaps jubileumsutställning har skogsvårdsstyrelsen — till tidigare härför avsatt belopp av kr. 5,000 under år 1917 ytterligare reserverat ett belopp av 3,000 kronor.

Vid under den 24 i denna månad av revisorerna förrättad inventering av de under skogsvårdsstyrelsens förvaltning hörande medel befunnos dessa i överensstämmelse med räkenskaperna för dagen och erhållna bankbesked och utgjorde — förutom å en sparkasseräkning insatta kr. 567: 41, för särskilt ändamål deponerade medel, vilka icke i räkenskaperna antecknats, men som väntas bliva återbetalda under löpande året —:

kontant inkl. kapitalbehållningen å en annan sparkassebok	1,807: 86
å kapitalräkning	455,992: —
å upp- och avskrivningsräkning	14,582: 43
Kronor	472,382: 29

Då vid revisionen ingen anledning till anmärkning förekommit mot de med reda förda och behörigen verificerade räkenskaperna eller mot de i protokollet antecknade åtgärder, vilka utvisa, att styrelsen med erkännansvärt nit fullgjort sina åligganden, få revisorerna härmed tillstyrka ansvarsfrihet åt skogsvårdsstyrelsen inom Jämtlands läns landstingsområde för dess förvaltning under år 1917.

Östersund den 28 maj 1918.

E. Flodmark.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

Eric Johansson.
Av landstinget utsedd revisor.

N. Zetterström.
Av hushållningssällskapets förvaltningsutskott utsedd revisor.

TABELLSAMMANDRAG

ÖVER

SKOGSVÅRDSSTYRELSERNAS VERKSAMHET ÅR 1917

Tabell 1.

Enskilda skogarnas areal samt skogsvårdsstyrelsernas tjänstepersonal och skogsvårdskommittéer.

Landstingsområde	Enskildas utmarker inom respektive skogsvårdsstyrelsers verksamhetsområden: Total areal hektar	Procent av områdets hela utmarksareal	Produktiv skogsmark hektar	Länsjägmästare och sekreterare	Biträdande länsjägmästare	Enbart sekreterare	Enbart länsjägmästare	Kassör	Skoglig rådgivare	Länsskogvaktare	Övriga tillfälliga biträden	Antal skogsvårdskommittéer	Antal socknar
Stockholms län	390,120	95—	—	1	—	—	—	—	—	4+1	26	101[1]	109
Uppsala »	280,364	85,6	209,930	1	—	—	—	—	1	4	21	81	86
Södermanlands »	354,314	84	261,417	1	—	—	—	—	—	5	36	61	90
Östergötlands »	543,000	88,3	533,000	1	—	—	—	1	—	7	80	39	149
Jönköpings »	731,543	—	541,342	1	—	—	—	—	—	9	140	126	126
Kronobergs »	665,748	—	485,748	1	2	—	—	—	—	2	50	52	52
Kalmar läns norra	536,000	94—	—	1	—	—	—	—	—	5	—	35	35
» » södra	283,000	91,5	268,000	1	—	—	—	1	—	5	14	—	33
» » Öland	—	—	7,770										32
Gottlands län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge »	202,808	—	112,570	1	—	—	—	—	—	3	12	21	32
Kristianstads »	600,018	—	—	—	—	1	1	—	—	3	—	28	144
Malmöhus »	473,091	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Hallands »	291,740	—	—	1	—	—	—	—	—	4+1	38	12	86
Göteborgs och Bohus län	339,000	—	213,000	1	1[2]	—	—	1	—	4	111	78	78
Älvsborgs län	928,264	—	829,521	1	—	—	—	—	—	7	131	140	222
Skaraborgs »	371,000	—	285,000	1	—	—	—	—	—	4	64	114	260
Värmlands »	1,390,960[3]	95,3	1,210,565	1	1	—	—	—	—	8	91	—	87
Örebro »	579,227	90,—	434,420	1	—	—	—	1	—	4	1	22	50
Västmanlands »	398,187	—	300,000	1	1	—	—	—	—	5+3	26	53	68
Kopparbergs[4] »	1,840,250	84	1,390,409	1	1	—	—	—	1	14	59	33	46
Gävleborgs »	1,494,388	—	1,346,132	—	—	1	1	1	—	9+1	34	40	49
Västernorrlands län	2,238,758	—	1,902,944	1	2	—	—	1	—	12	7	18	63
Jämtlands »	2,135,952	74	1,800,000	1	1	—	—	—	—	12+2	10	56	59

[2] Under en månad.
[3] Utmark enl. Värmlandstaxeringens terminologi (el. skogs-, hag- och mossmark, men ej berg, vägar och vatten).
[4] Utom Särna och Idre.

För Kronobergs län har redaktionen måst själv i tabellerna införa de uppgifter, som funnits tillgängliga i berättelserna. För övriga län ha respektive länsjägmästare godhetsfullt ifyllt de av skogsvårdsstyrelsemötet år 1911 fastställda tabellformulären.

Tabell 2. **Skogsodlingar utförda under skogsvårdsstyrelsernas ledning.**

Landstingsområde	Antal jordägare	Använt skogsfrö: Tall	Använt skogsfrö: Gran	Använt skogsfrö: Div.	Använda skogsplantor: Oomskolade: Tall	Använda skogsplantor: Oomskolade: Gran	Använda skogsplantor: Omskolade: Tall	Använda skogsplantor: Omskolade: Gran	Använda skogsplantor: Div.	Skogsodlad areal: Nykultur	Skogsodlad areal: Hjälpkultur: Hela arealen	Skogsodlad areal: Hjälpkultur: Reducerad areal	Använda dagsverken: Mansdagsverken	Använda dagsverken: Hjonedagsverken
		kg	kg	kg	st.	st.	st.	st.	st.	har				
Stockholms läns	94	97,2	32,6	—	255,400	292,950	231,000	81,000	12,000	287,28	64,92	—	1,704	3,351
Uppsala »	147	28	15	—	59,150	49,850	90,425	45,875	68,945	89,37	89,26	35,63	640	2,172
Södermanlands »	222	47,2	32,9	0,3	1,094,000	398,300	91,000	38,600	1,500	315,1	—	26,5	2,910	4,862
Östergötlands »	476	47,3	320	—	270,800	128,500	423,300	305,500	22,700	845,95	419,15	—	—	—
Jönköpings »	1,595	350,7	229	—	6,722,050	3,291,550	—	—	35,000	2,423	427,10	—	16,998	16,126
Kronobergs »	—	1,312		—	2,992,000					2,211	—	—	—	—
Kalmar läns norra	—	80,9	37,2	—	—	79,900	295,530	2,030	2,030	1,982	73	—	888,5	750
» » södra, fastl.	75	85,16	38,55	—	269,300	83,950	—	—	750	193,76	—	57,33	—	—
» » » Öland	153	—		—	695,100	59,650	—	—	8,775	44,69	—	22	—	—
Blekinge läns	204	7,5	10	—	1,073,500[1]	839,500[1]			—	309,41	85,5	—	—	—
Kristianstads »	29	12	10	—	421,100	53,500	—	218,500	18,200	108	242	31	—	—
Malmöhus »	98	36	46	5	155,200	10,000	—	700,200	9,400	13,2	10	54	—	—
Hallands »	—	38,4	—	14,0	2,157,500				—	335,85	35,78	—	5,640	
Göteborgs och Bohus läns[2]	1,252	3,725			8,200,000				—	3,575[2]		—	—	—
Älvsborgs läns	2,608	1,310,96	1,810,40	—	1,245,800	1,581,200	—	—	520	3,712,50	—	509,90	14,210	15,421
Skaraborgs »	532	318,40	269,0	—	895,900	921,900	—	23,000	3,400	837,90	243,40	—	6,876	1,178
Värmlands »	633	869	655,9	—	393,200	329,900	—	20,000	—	1,554,70	—	122,70	6,476,1[3]	5,840,9[3]
Örebro »	31	10,80	10,80	—	176,950	733,950	—	—	—	170	—	—	372,0	895,0
Västmanlands »	75	52,40	26,[illegible]	—	370,000	140,000	—	7,000	3,500	170,3	88,[illegible]	46,[illegible]	1,113	2,747
Kopparbergs »	532	467,36	126,38	—	395,335	84,475	—	—	—	974,93	180,49	—	3,800	8,755,5
Gävleborgs »	203	384,60	203,65	—	44,900	7,700	—	—	—	907,31	—	—	3,526,5	10,457,5
Västernorrlands läns	100	281,70	202,90	—	206,000	162,000	—	—	—	416,00	—	—	—	—
Jämtlands »	50	390,4	109,1	—	22,050	2,530	—	—	—	193,85	—	—	—	—

[1] Både omskolade och oomskolade. [2] En särskild arbetsdirektion fanns tillsatt. Arbetena bekostades till största delen av statsmedel. [3] Reducerade till 10 timmars dagsverken.

Tabell 3. **All till skogsvårdsstyrelsernas kännedom kommen å enskild mark utförd skogsodling.**

Landstingsområde	Under skogsvårdsstyrelsens direkta ledning				Utan skogsvårdsstyrelsens direkta ledning								Summa areal			
					Med skogsvårdsstyrelsens medverkan				Utan skogsvårdsstyrelsens medverkan							
	Antal jord-ägare	Ny-kultur	Hjälpkultur		Antal jord-ägare	Ny-kultur	Hjälpkultur		Antal jord-ägare	Ny-kultur	Hjälpkultur		Antal jord-ägare	Ny-kultur	Hjälpkultur	
			Hela arealen	Reducerad areal			Hela arealen	Reducerad areal			Hela arealen	Reducerad areal			Hela arealen	Reducerad areal
		har	har	har		har	har	har		har	har	har		har	har	har
Stockholms läns	86	287,28	64,92	—	101	245,05	—	—	4	492,8	—	—	191	1,025,13	64,92	—
Uppsala »	147	89,31	89,26	35,63	175	377	—	—	13	674,8	285,3	167,4	335	1,094,14	374,51	203,05
Södermanlands »	222	315,10	—	26,10	111	650,2[1]	—	—	—	380[1]	—	—	—	1,345,3[1]	—	26,5
Östergötlands »	476	845,95	419,15	—	—	—	—	—	35	290	83	—	521	1,135,95	502,15	—
Jönköpings »	1,595	2,423,00	427,10	—	139	399,62	100,62	—	—	—	—	—	1,734	2,822,62	827,72	—
Kronobergs »	—	2,211	—	—	—	933,3	—	—	—	—	—	—	—	3,144	—	—
Kalmar läns norra	75	198,2	73	—	16	212	169,7	—	—	—	—	—	91	410,2	242,7	—
» » södra, fastl.	75	193,76	—	57,33	5	85	—	—	3	5,50	—	5	83	284,26	—	62,33
» » » Öland	153	44,69	—	22	20	10	—	12	—	—	—	—	173	54,69	—	12
Blekinge läns	204	309,41	85,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	204	309,41	85,5	—
Kristianstads »	29	108,3	242	31	293	222,4	84	—	70	34	68	—	392	364,7	394	31
Malmöhus »	16	32	5	34	12	17	5	20	—	—	—	—	28	49	10	54
Hallands »	—	335,85	35,78	—	1,149	617,58	142,74	—	—	—	—	—	—	953,43	178,52	-
Göteborgs och Bohus läns	1,252		3,575		—	—	—	—	48		100		1,300	3,675		
Älvsborgs läns	2,608	3,712,50	—	509,90	—	433,90	—	116,80	20	796,10	—	106,70	2,628	4,943,50	—	733,4
Skaraborgs »	532	837,00	243,4	—	208	499		—	—		-	—	740	1,580,30	243,4	
Värmlands »	633	1,554,7	—	122,7	32	435,5	—	—	—	1,243	—	—	665	3,355,90	—	—
Örebro »	24	170	—	—	7	366	—	—	—	—	—	—	31	536	—	—
Västmanlands »	75	170,3	88,6	46,0				660						918,90		
Kopparbergs »	532	974,93	180,49	—	—	—	—	—	25	802,72	145,25	—	557	1,777,65	325,74	
Gävleborgs »	203	907,31	—	—	15	1560,93	—	—	—	—	—	—	218	2,468,24	—	—
Västernorrlands läns	100	416,00			17	995,15	—	—	—	—	—	—	117	1,411,15		
Jämtlands »	50	193,85	—	—	—	—	—	—	12	251	62	—	62	444,85	62	—

[1] Reducerad areal hjälpkultur ingår häri.

Tabell 4. **Åtgärder för spridning av kunskap i skogsvård.**

Landstingsområde	Föredrag eller kurser för: större allmänhet	småbrukare	folkskolelärare	seminarieelever	lantmannaskolor o. folkhögskola	bevaringsman	Exkursioner	Undervisning av skolbarn: Antal skolor	Antal skolbarn	Utbildn. av skogsplantörer och gallringskurser	Spridning av skogslitteratur: Skogsvårdsföreningens folkskrifter antal ex.	Skogen antal årgångar	Skogsvaktaren	Dybecks skogsodling	Ungdomens skogsbok	Annan litteratur
Stockholms läns	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Uppsala »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	200	80	—	—	—	
Södermanlands »	1	—	—	—	4 d.	—	2	—	—	—	250	200	—	—	—	
Östergötlands »	—	12	—	—	6	—	—	—	—	2	300	180	10	—	—	
Jönköpings »	—	3	—	—	3	—	—	80	3,000	1	1,000	—	—	—	—	
Kronobergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	150	—	—	
Kalmar läns norra	—	—	1	—	—	—	—	6	223	—	—	1	—	—	-	
» » södra	—	4	—	7	9	—	1	25	702	1	—	—	—	—	—	
Blekinge läns	—	—	—	—	20	—	—	12	408	3 dag.	—	—	—	—	—	[1]
Kristianstads »	—	—	—	—	2 d.	—	1	1	6	1	—	1	—	—	—	
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hallands »	—	1	—	—	1 kurs	—	—	—	1,147	1	—	100	—	—	100	
Göteborgs och Bohus läns	—	—	1	—	2	—	1	80	2,707	1	300	5	—	—	300	
Älvsborgs läns	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	
Skaraborgs »	3	—	—	—	2	—	—	66	—	1	—	30	—	—	—	
Värmlands »	11	3	—	—	4	—	—	—	—	—	—	200	100	—	—	
Örebro »	—	—	—	—	60t	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	[2]
Västmanlands »	—	—	—	—	3 (40t)	—	1	—	—	—	—	350	—	—	—	
Kopparbergs »	—	—	—	60	50	—	—	142	5,193	31	1,000	237	65	5,193	—	[3]
Gävleborgs »	—	—	—	—	3 folk-högsk.	—	—	66	2,908	—	2,000	100	—	—	—	[4]
Västernorrlands »	28	—	—	1	5	—	9	78	1,365	—	196	280	—	—	—	[5]
Jämtlands »	3	—	—	—	ansl. till	—	1 resa	10	356	—	—	71	100	—	—	

[1] Till lantmannaskolor, skogsplantörer m. fl. har utdelats diverse litteratur. [2] Hegardts »Betesskötsel» och Elofssons »Lönande etesdrift». [3] Skogsvännen 51 ex. [4] 139 ex. Kort handl. i skogshush. [5] 20 ex. Släckning av skogseld. 25 ex. Om milkolning. 57 ex. Skogsvännen, 100 ex. Släckning av skogseld, 14 ex. Trävaruindustrien, 35 ex. Kort handledn. i skogshushållningen.

Tabell 5. **Åtgärder mot skogsavverkningar.**

Landstingsområde	Antalet besiktigade lagstridiga avverkningstrakter	Undersökningar enl. § 2 i skogsvårdslagen	Träffade överenskommelser och skogsodlingsförbindelser	Avverkningsförbud	Rättegångar
Stockholms läns	86	4	28	—	2
Uppsala »	248	6	21	—	—
Södermanlands »	33	3	2	—	1
Östergötlands »	—	2	6	1	1
Jönköpings »	290	2	33	—	1
Kronobergs »	—	6	668	—	—
Kalmar läns norra	9	5	5	—	1
» » södra	94	3	—	—	—
Blekinge läns	4	2	—	—	2
Kristianstads »	14	—	2	—	—
Malmöhus »	7	—	—	—	—
Hallands »	—	—	12	—	—
Göteborgs och Bohus läns	21	1	3	—	—
Älvsborgs läns	—[1]	—	44	—	2
Skaraborgs »	75	—	20	—	—
Värmlands »	—	2	—	—	—
Örebro »	41	—	—	—	—
Västmanlands »	21		23	—	
Kopparbergs »	576	12	202	—	—
Gävleborgs »	—	17	13	5	2
Västernorrlands »	1	1	1	1	—
Jämtlands »	616[2]	6	15	—	—

[1] Besiktningarna inställda under år 1917. [2] Därav större delen ej lagstridiga.

Tabell 6. **Bäckrensning, dikning och markberedning.**

Landstingsområde	Bäckrensning				Dikning				Markberedning utan vidare skogsvårdsåtgärd			
	Med bidrag av skogsvårds-styrelsen		Utan bidrag av skogsvårds-styrelsen		Med bidrag av skogsvårds-styrelsen		Utan bidrag av skogsvårds-styrelsen		Med bidrag av skogs-vårds-styrelsen		Utan bidrag av skogsvårds-styrelsen	
	meter	Kostnad Kr.	meter	Kostnad Kr.	meter	Kostnad Kr.	meter	Kostnad Kr.	har	Kostn. Kr.	har	Kostnad Kr.
Uppsala läns	—	—	2,352	—	—	—	2,424	—	—	—	—	—
Kronobergs läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,400	—	—
Älvsborgs läns	—	—	798	83,76	—	—	418	93,36	—	-	—	
Örebro läns	—	—	—	—	—	2,426,29	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs läns	1,660	209,47	28,367	—	42,888	12,536	54,709	—	—	—	1,377,74	—
Gävleborgs läns	34,782	9,307,93	—	—	55,760	29,969,91	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands läns	69,906	16,222,91	—	—	248,137	69,317,26	—	—	—	—	—	—
Jämtlands läns	63,286	18,532,27	—	—	118,094	59,735,15	—	—	—	—	1,924,83	27,321,75

Tabell 7. **Frökläogning,**

Landstingsområde	Antal fröklängningsanstalter	Behållning av kottar från föregående år		Under år 1917 inköpta kottar				Under år 1917 utklängt frö		Medelutbyte av 1 hektoliter		Behållning av kottar till 1918	
		Tall	Gran	Tall	Gran	Medelpris per hl.		Tall	Gran	Tall	Gran	Tall	Gran
		hl.	hl.	hl.	hl.	Tall Kr.	Gran Kr.	kg.	kg.	kg.	kg.	hl.	hl.
Stockholms läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala läns	1	29	20	—	—	—	—	8	15	—	—	—	—
Södermanlands läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands läns	1	700	780	19	—	4	—	470	710	0,66	0,93	10	—
Jönköpings läns	1	1,256	984	—	—	—	—	519	1,104	0,54	1	—	—
Kronobergs läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar läns norra	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	25	—
» » södra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands läns	1	—	—	—	—	—	—	219,5	1,288,5	0,52	1,10	—	—
Göteborgs och Bohus läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs läns	2	4,173	—	51,5	—	4	—	1,730	—	0,41	—	51,5	—
Skaraborgs läns	2[1]	—	—	26,2	—	4,50	—	60	300	0,55	0,85	—	—
Värmlands läns	1	2,170	1,600	—	—	—	—	967,5	1,054	0,44	0,62	—	—
Örebro läns	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västmanlands läns	1	—	—	—	—	—	—	—	2,070[2]	—	—	—	—
Kopparbergs läns	1	1,844,54	—	712,11	—	—	—	1,844,54	—	—	—	712,4	—
Gävleborgs läns	1	937,05	—	860,51	44,60	—	—	676	—	0,72	—	860,51	44,6
Västernorrlands läns	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands läns	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[1] Uppgörelse med två frökläugninsganstalter om kläugning av all kott, som inköpes. [2] Legoklängning.

Tabell 8. Skogsfrö.

Landstingsområde	Behållning från år 1916 kg. Tall	Gran	Diverse	Utklängt frö å egen ria 1917 kg. Tall	Gran	Diverse	Inköpt frö 1917 Tall kg.	Medelpris pr kg. Kr.	Gran kg.	Medelpris pr kg. Kr.	Div. kg.	Använt frö till skogsodling under egen ledning kg. Tall	Gran	Diverse	Använt frö till plantskolor kg. Tall	Gran	Diverse	Utlämnat frö till nedsatt pris eller gratis kg. Tall	Gran	Diverse	Försålt frö till gängse pris kg. Tall	Gran	Diverse	Behållning av frö till 1918 kg. Tall	Gran	Diverse
Stockholms läns ...	—	—	—	—	—	—	253,2	12	143,35	7	—	—	—	—	48	43	7	112,7	42,8	—	92,5	58	—	—	—	—
Uppsala läns.........	755,33	1,409,8	—	8	15	—	400	10	400	4	20	—	—	—	93	80	20	114	47,50	—	62	56,50	—	897,83	1,630,82	—
Södermanlands läns	21,86	35,16	—	—	—	—	373,5	11,7	275	3	—	—	—	—	37	53	—	144,75	127,25	—	202,45	127,25	—	11,16	2,96	—
Östergötlands läns	1,485	2,167	—	470	710	—	—	—	—	—	—	473	320	—	50	60	—	—	—	—	307	294	—	1,125	2,203	—
Jönköpings läns ...	2,326,3	3,124	—	519	1,104	—	95	—	263,8	—	—	350,7	229	—	208,2	219	4,2	419	297	—	1,013,8	1037,8	—	1,299	2,938	—
Kronobergs läns ...	—	—	—	—	—	—	155	9	101	3	10		1,239			52			1,312		—	—	—	—	—	—
Kalmar läns norra	832,5	194,7	—	—			—	—	—	—	—	80,9	37,2	—	12	11,8	—	99,6	90,7	—	—		—	640	55	—
» » södra	61,89	2,16	—	—	—	—	273,65	—	105	—	—	112,16	55,05	—	30	14	—	—	—	—	—	—	—	193,38	38,11	—
Blekinge läns	—	—	—	—	—	—	160	8	190	2,75	—	7,5	10	—	81	94	—	—	—	—	—	—	—	140	108	—
Kristianstads läns...	—		—	—		—	101,5	9	227	3	—	12	10	—	94	172,7	5	24,5	68	—	—	4	—	48	22	—
Malmöhus läns......	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	10	20	—	—	—		—	—	—
Hallands läns	661,18	966,30	108,8	219,5	1,288,5	—	—	—	—	—	—	38,6	0,25	14,85	112,9	185,4	4,5	60,55	91,65	1,00	—	500	18	668,6	1,477,5	70,45
Göteb. o. Bohus läns		4,045		—	—	—	—	—	—	—	—		3,725		105	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs läns	617	1,762,4	—	—	1,730	—	—	—	—	—	15,5	1,310,9	1810,4	—	148	349	15,5	1,166,2	1623,7	—	268,3	12,281,2	—	758,68	3,317,6	—
Skaraborgs läns ...	864,1	2,575,8	—	60	300	—	114,5	—	2,4	—	—	318,4	269	—	42,5	62,4	—	109,0	77,2	—	—	—	—	408,3	2,290	—
Värmlands läns ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örebro läns	627,6	2,683,9		—		—		—	—	—	—	10,8	10,8	—	13	24	—	189,5	147,5	—	0,34	0,20	—	414,2	2,504,5	
Västmanlands läns	1,863[1]	1,152[1]	—	—	—	—	—	—				765	430	—	95		—				—		—	1,003	678	
Kopparbergs läns...	1,667,25	1,870,72		939	—	—		—			—	450,46	121,28	—	33	9	—	16,9	5,10	—	444,9	469	—	1,661,2	1,272,3	
Gävleborgs läns ...	2,533,19	302,74	—	676		—		—	1,580	4,50	—	390,1	203,65	—	32	17	—	1,217,3	452,9	—	91,9	40,2		1,477,9	1,169	
Västernorrlands läns	1,559	984	—	—					—	—		281,7	202,9	—	32	32	—	—	—	—	286	280	—	991,3	501,1	
Jämtlands läns	1,841	815,9	—	—		—	—			—		390,4	109,1	—	5,9	—	—	24	8	—	111,1	91,2	—	1,309,6	607,6	

[1] Förra årets redovisade behållning felaktig.

Tabell 9. **Sko**

Landstingsområde	Antal plant-skolor	Plant-skole-areal har	Använda plantor till skogsodling under skogsvårdsstyrelsens ledning					Plantor, utlämn	
			Oomskolade		Omskolade		Diverse	Oomskolade	
			Tall	Gran	Tall	Gran		Tall	Gra
Stockholms läns	4	—	—	—	—	—	—	400,800	253,
Uppsala läns	6	5,5	ingår i följande kolumner					50,000	54,
Södermanlands läns	2	2,76	—	—	—	—	—	1,519,800	1,212,
Östergötlands läns	1	9,64	270,800	128,500	423,300	305,500	22,700	—	—
Jönköpings läns	9	5,68	6,722,050	3,291,550	—	—	35,000	6,554,200	3,295,
Kronobergs läns	—	—	2,992,000					2,992,000	
Kalmar läns norra	4	2	—	79,900	295,530	—	2,030	—	122,
Kalmar läns södra	13	0,60	1,186,200	398,100	—	—	22,062	—	—
Blekinge läns	3	4,3	1,673,500[1]	839,500[1]	—	—	—	676,000	751,c
Kristianstads läns	13	6,99	421,100	53,500	—	218,500	18,200	536,200	628,
Malmöhus läns	3	1,20	77,200	—	—	1,200	—	77,200	—
Hallands läns	5	6,50	2,157,500					—	4,
Göteborgs och Bohus läns	3 (4)	5,07	8,600,000						
Älvsborgs läns	14	4,35	1,245,800	1,581,200	—	—	520	1,108,700	1,165,
Skaraborgs läns	13	—	895,900	921,900	—	23,000	3,400	347,700	360,
Värmlands läns	3	1,3	393,200	329,900	—	20,000	—	165,500	238,
Örebro läns	4	5,5	25,000	—	211,450	281,950	200	—	—
Västmanlands läns	1	2,5	—	—	—	—	—	687,000	317,
Kopparbergs läns	4	2,00	374,335	81,975	—	—	—	21,000	2,
Gävleborgs läns	1	2,00	44,900	7,700	—	—	—	42,000	17,
Västernorrlands läns	3	—	206,000[3]	162,000[3]	—	—	—	—	—
Jämtlands läns	11	0,4	32,050	2,530	—	—	—	—	—

[1] Omskolade och oomskolade. [2] Ett-åriga plantor saknas, då sådden på grund av torkan misslyck

ntor.

nedsatt pris atis			Försålda plantor (till gängse pris)					Behållning av plantor till år 1918				
Omskolade		Diverse	Oomskolade		Omskolade		Diverse	Oomskolade		Omskolade		Diverse
Tall	Gran		Tall	Gran	Tall	Gran		Tall	Gran	Tall	Gran	
—	—	1,200	292,000	324,000	—	—	—	— —	—			—
2,035	68,135	90,375	115,000	13,000	9,500	63,050	5,000	408,000	755,000	171,800	422,100	115,115
0,350	76,950	4,500	272,000	360,000	38,750	15,250	200	1,100,000	3,320,000	61,000	82,500	9,100
—			53,000	85,000	99,000	180,000	31,000	6,300,000	3,800,000	150,000	410,000	87,000
—	—	35,000	370,100	179,800	—	—	—	2,645,000	3,605,000	2,184,000	4,922,800	7,500
—	–	-	—	—	—	—	—	—	—		—	
26,000	—	18,080	—	20,000	51,000	—	3,040	290,000	690,000	130,000	10,000	3,600
—	—			—	—	—	—	1,111,000	242,000[1]	—		-
—	—	—			2,120,000[1]			3,000,000[1]	2,500,000[1]			
—	464,300	30,700	—	10,000		8,900	—	3,583,000	4,653,000	—	854,000	251,300
—	1,200	800	— —	—	—		·	182,000	95,000	-	157,800	104,300
300		—	792,500	748,800	—	66,686	39,280	2,667,291	11,298,918	—	264,952	357,220
									[illegible]			
—	—	1,915	136,500	216,500	—	200		10,364,000	[illegible]	—	44,200	147,100
—	—	2,700	805,700	819,600	—	33,000	700	1,304,000	2,849,000	7,000	81,400	2,700
—	—	—	—	102,000	—	—	—	1,336,000	4,485,000	—	24,600	—
—	—	—	585,000	117,800	—	—	127	200,000	1,200,000	1,923,000	4,859,000	21,368
—	21,500	10,200	—	—	—		—	1,200,000[2]	1,235,000[2]	—	44,000	80,000
—	—	—	—	—	—	—	—	3,932,000	1,316,000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	100,000	50,000			12,000
—	—	—	47,000	2,000	—	—	—	3,500,000	2,500,000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	200,000	10,000		—	—

Därav 169.000 tall- och 162.000 granplantor utlämnade utan ersättning.

Tabell 10. **Skogsvårdsstyrelsern**

Inkomster.

Landstingsområde	Behållning från år 1916 Kr.	Bidrag av Staten Kr.	Bidrag av Landsting Kr.	Bidrag av Hushållningssällskap Kr.	Skogsvårdsavgiftsmedel, under år 1917 utdelade Kr.	Försäljning av frö och plantor Kr.	Ersättning för biträde av skogsvårdsstyrelsernas personal Kr.	Räntor och diverse Kr.	Summ Kr.
Stockholms läns	40,896,36	13,089	—	3,500	30,156,05	5,358,84	—	2,510,70	95,54
Uppsala läns	14,119,49	6,262	—	3,000	36,804,03	2,128,93	474,—	2,651,28	65,46
Södermanlands läns	42,674,24	6,289	2,500	1,000	60,779,73	5,476,64	934,5	1,581,16	121,235
Östergötlands läns	77,875,56	7,070	5,000	—	104,772,66	9,706,57	2,570,—	2,724,81	209,719
Jönköpings läns	3,883,96	10,040	5,000	5,000	63,542,07	27,400,51	22,50	6,690,79	121,579
Kronobergs läns	61,423,20	2,200	—	—	55,042,21	—	—	4,279,63	61,421
Kalmar läns norra	41,542,43	5,208	1,000	1,000	30,960,85	192,95	1,329,20	3,035,51	83,26
» » södra	34,117,04	3,854	—	1,000	22,267,84	4,179,48		1,500,76	66,919
Blekinge läns	17,628,70	7,057	—	2,400	19,739,86	7,645,46	—	1,893,79	56,364
Kristianstads läns	—	7,624	3,000	3,000	24,054,23	3,469,05	1,596,25[1]	3,142,30	45,885
Malmohus läns	17,698,75	5,708	1,000	1,000	11,914,56	135,-		5,047,55	42,50
Hallands läns	21,373,32	15,209	10,000	5,000	22,900,80	6,778,69	—	1,739,98	83,001
Göteborgs och Bohus läns	27,460,88	16,517	2,000	15,000	16,279,92	159,50	—	866,80	78,284
Älvsborgs läns	1,139,14	20,220	10,000	—	58,752,62	27,370,26	—	4,874,81	122,356
Skaraborgs läns	33,874,64	6,716	4,000	—	33,241,58	1,765,34	—	3,367,99	82,965
Värmlands läns	53,582,99	2,600	—	—	103,948,50	5,112,13	735,90	6,808,82	172,787
Örebro läns	155,679,09	11,665	2,200	500	60,298,61	—	—	5,653,72	235,996
Västmanlands läns	6,166,82	8,300	5,000	2,500	62,229,96	9,044,26	—	242,90	93,53
Kopparbergs läns	102,454,29	8,784	1,000	1,000	124,393,61	—	—	6,116,66	243,748
Gävleborgs läns	29,114,82	2,300	—	—	111,400,28	11,261,65	666,—	10,973,30	165,716
Västernorrlands län	75,058,49	1,900	—	—	126,573,89	4,682,45	1,298,88	12,463,56	221,97
Jämtlands läns	219,908,35	7,460	—	—	139,004,64	1,531,25	1,909,54	13,576,30	383,39

[1] Skogsodlingsavgifter. [2] Bidrag till pensionsfonden.

Tabell 11. **Skogsvårdsstyrelsernas tillgån**

Tillgångar.

Landstingsområde	Kontant eller på bank Kr.	Fordringar Diverse personer Kr.	Fordringar Outdelade skogsvårdsmedel Kr.	Inventarier Kr.	Fastigheter Kr.	Skogsf och outkläng kottar Kr.
Stockholms läns	46,718,46	1,969,65	—	4,483,01	—	—
Uppsala läns	41,685,88	1,190,58	—	7,554,20	—	6,624
Södermanlands läns	72,377,45	1,267,93	—	3,500,—	9,297,90	139
Östergötlands läns	156,095,74	353,12	—	3,000,—	6,000,—	13,422
Jönköpings läns	44,731,13	1,935,11	—	7,363,65	1,000,—	17,221
Kronobergs läns	88,425,04	1,267,65	—	1,371,08	—	—
Kalmar läns norra	53,441,76	1,832,31	—	4,191,40	9,775,—	6,175
» » södra	19,951,10	1,277,69	—	2,470,87	3,800,—	2,279
Blekinge läns	22,062,41	2,642,50	—	3,907,49	3,510,—	—
Kristianstads läns	—	—	—	—	—	—
Malmöhus läns	—	—	—	—	—	—
Hallands läns	35,460,18	2,058,50	—	5,829,33	7,811,58	11,743
Göteborgs och Bohus läns	42,106,07	7,533,20	—	1,398,—	7,692,80[1]	—
Älvsborgs läns	43,854,78	1,054,85	—	4,304,90	46,500,—	17,455
Skaraborgs läns	26,956,14	6,172,36	—	5,083,93	—	20,199
Värmlands läns	102,030,80	—	—	—	62,000,—	20,000
Örebro läns	138,070,14	1,933,94	—	5,484,28	44,686,39	11,251
Västmanlands läns	34,349,50	2,248,45	—	200,—	20,000,—	10,050
Kopparbergs läns	119,327,55	17,583,49	—	12,077,64	516,96	816
Gävleborgs läns	20,354,39	759,45	—	15,157,85	33,800,—	34,761
Västernorrlands läns	91,653,55	6,487,96	—	5,665,21	34,348,80	12,407
Jämtlands läns	286,820,23	1,536,42	—	4,680,—	10,400,—	13,170

[1] Pensionskassan. [2] Till staten. [3] Häri ingår för ev. pensionering avsatta medel 20,762,50 samt för ev. utställning

nkomster och utgifter.

		Utgifter.								
Utgifter över inkomsterna	Summa	Skogsodling och plantskolor	Dikning och bäckrensning	Bidrag för skogsvårdsåtgärder	Avlöningar och reseersättningar (utom skogsodlingen)	Litteratur och undervisning	Övriga omkostnader	Summa	Inkomster över utgifterna	Summa
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
—	..	11,942,20	—	—	24,891,73	—	5,535,90	42,369,83	53,171,12	95,540,95
—	65,460,7[illegible]	14,387,19	—	—	14,968,[illegible]	2,848,[illegible]	7,871,[illegible]	40,275,52	25,194,21	65,460,73
—	121,235,27	18,784,62	—	—	18,019,77	743,70	11,309,73	48,857,82	72,377,45	121,235,27
—	209,710,[illegible]	22,527,[illegible]	—	—	18,545,[illegible]	925,[illegible]	11,625,2[illegible]	53,623,8[illegible]	136,095,74	200,710,6[illegible]
—	121,579,83	42,605,73	230,25	1,029,30	10,536,73	3,678,88	63,268,75	121,248,24	229,99	121,579,83
—	—	12,902,44	585,50	—	12,910,20	1,353,87	2,315,88	31,781,27	—	—
—	83,268,74	8,832,44	337,10	1,366,27	12,862,91	1,158,[illegible]	5,260,4[illegible]	2[illegible],087,98	53,441,7[illegible]	83,268,74
—	66,910,12	10,849,91	3,—	978,3[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
—	56,264,81	14,836,27	—	—	5,970,99	703,12	2,682,03	24,192,41	32,172,40	56,364,21
—	45,885,83	21,744,35	—	—	11,503,—	—	11,813,97	45,060,32	825,51	45,885,83
—	42,503,86	25,445,93	—	—	7,834,20	—	2,055,90	35,336,03	7,167,83	42,503,86
—	—	27,007,39	—	—	12,307,78	1,433,74	5,751,70	46,500,61	36,501,18	83,006,79
46,713,27	124,997,37	31,070,30	—	—	17,990,66	75,936,47		124,997,37	—	—
—	122,356,83	30,496,07	—	—	14,913,90	911,70	51,753,43	98,075,—	24,281,73	122,356,83
—	82,965,55	13,883,36	98,—	—	7,179,76	—	3,392,33	—	58,412,10	82,965,55
—	—	30,016,11	—	—	25,740,91	2,040,95	12,959,30	70,756,54	102,030,80	172,787,34
—	235,996,42	6,264,50	2,502,12	2,001,58[2]	8,645,84	5,290,20	6,800,88	31,505,12	204,491,30	235,996,42
—	93,533,94	9,278,50	—	—	20,066,66	142,—	7,578,53	37,065,69	56,468,25	93,533,44
—	243,748,[illegible]	15,6[illegible],51	5,046,9[illegible]	870,2[illegible]	26,654,21	2,[illegible]05,44	32,482,[illegible]	95,070,[illegible]	148,678,42	243,748,[illegible]
—	165,716,[illegible]	14,352,4[illegible]	15,012,—	28,776,[illegible]	3[illegible],[illegible]47,87	[illegible]	[illegible]	145,[illegible]	[illegible]	165,716,[illegible]
—	221,977,2[illegible]	14,676,81	42,234,11	5,848,—	35,[illegible]13,2[illegible]	4,1[illegible]2,7[illegible]	18,[illegible]	[illegible]	91,[illegible]	221,977,2[illegible]
—	383,390,08	8,375,59	35,441,36	4,535,10	27,281,67	6,385,32	6,293,11	88,332,11	295,057,97	389,390,05

och skulder den 31 december 1917.

				Skulder.				
Plantor	Summa	Skulder över tillgångarna	Summa	Till bank	Till diverse personer	Summa	Tillgångar över skulderna	Summa
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
—	53,171,12	—	—	—	—	—	53,171,12	53,171,12
6,015,—	63,069,80	—	63,069,—	—	11,438,75	11,438,75	51,631,05	63,069,88
9,053,—	95,635,77	—	—	—	—	—	95,635,73	95,635,73
24,104,—	202,975,36	—	202,975,36	—	—	—	202,975,36	202,975,36
11,114,—	83,365,49	—	83,365,49		500,—	500,—	82,865,49	83,365,49
—	—	—	—	—	—	—	91,063,77	91,063,77
1,716,—	77,131,70	—	71,131,70	—	12,068,40	12,068,40	65,063,37	77,131,70
10,100,—	39,879,28	—	39,879,28	—	—	—	39,879,28	39,879,28
—	32,172,40	—	32,172,40	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—		—
—	—	—	—	—	—	—		—
21,221,11	84,118,90	—			1,017,50	—	83,101,40	84,118,90
—	58,730,07	46,713,27	105,443,40	105,440,80[2]	2,60	105,443,40	—	
7,956,[illegible]	108,976,33	—	121,125,86	—	12,149,53	—	108,976,33	121,125,86
—	58,412,10	—	58,412,10	—	—	—	58,412,10	58,412,10
1,000,—	185,030,80	—	185,030,80	—	—	—	185,030,80	185,030,80
5,815,1[illegible]	207,241,26	—	207,241,26	—	2,749,96	2,749,96	204,491,30	207,241,26
2,000,—	68,848,02	—	68,848,02	2[illegible],—	—	—	36,848,02	68,848,02
4,061,[illegible]	—	—	154,383,09	—	5,904,67	5,704,67	148,678,42	154,383,09
—	104,833,21	—	104,833,21	—	—	—	104,833,21	104,833,21
9,000,—	159,962,72	—	159,962,32	—	2,702,67	2,702,67	156,860,05	159,962,72
1,000,—	317,622,20	—	317,622,20		30,714,72	30,714,72	286,907,48	317,622,20

verade 8,000 kr

Tab. 12. **Skogseldar.**

Landstingsområde	Antal skogseldar	Orsak till eldens uppkomst																										Areal skogsmark, som övergått av eld	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet	Beräknad släckningskostnad	Summa kostnader
		Gnistor från lokomotiv	Gnistor fr. skorst. å byggn.	Eldsvåda å byggnad	Askslag	Risbränning	Svedning o. ljungbränning	Odling	Mossbränning	Gärdesstängning	Stensprängning	Skogsarbetare	Flottningsmanskap	Fiskare	Vallhjon	Minderåriga	Högspänningsledning	Kanonskjutning	Skjutvapen	Utrökning av räv ur gryt	Tobaksrökning	Lustresande	Tattare	Vårdslöshet	Anlagd	Obekant	Ej uppgiven	hektar	kronor	kronor	kronor
Stockholms läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands »	11	3	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	108.7	11,400.—	4,560.—	15,960.—
Östergötlands »	7	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	22	—	—	—
Jönköpings »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar läns norra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » södra	5	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	386	146,717.—	2,850.—	149,567.—
Blekinge läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads »	3	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	2,700.—	—	—
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands »	4	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	412	—	—	—
Göteborgs och Bohus läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs läns	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1322	198,200.—	31,100.—	229,300.—
Skaraborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örebro »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västmanlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs »	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	101.[illegible]	15,000.—	1,150.—	1[illegible],150.—
Gävleborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands »	9	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	193.2	—	1,350.—	—
Jämtlands »	7	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	87.[illegible]	9,082.—	3,989.—	13,071.—

